Józef Ignacy Kraszewski

Contesa Cosel

roman

Editura Eminescu

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
PARTEA A DOUA
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV

JÓZEF IGANCY KRASZEWSKI

Contesa Cosel

Traducere de
ELENA LINŢA

EDITURA EMINESCU
1973

PARTEA ÎNTÂI

I

În palatul regal din Dresda, capitala saxonă, totul părea mort; pretutindeni domnea o liniște apăsătoare și tristă. E adevărat că era o noapte de toamnă, dar la sfârșit de august abia dacă se-ngălbenește ici și colo câte-o frunză și arareori suflă vântul rece; zilele sunt, de regulă, mai vesele, iar nopțile luminoase și calde.

În seara aceea însă sufla un vânt puternic dinspre nord, nori negri, zdrențuiți, imenși se târau unul după altul pe cerul de plumb și chiar dacă vreo stea sclipea pentru o clipă, dispărea imediat în norii deși. La poarta principală, Georgenthor, și prin curțile palatului străjile umblau tăcute. Ferestrele apartamentelor regale, de obicei luminate, din care adesea se revărsau în valuri lumina și muzica, acum erau închise și întunecate. Iar acest lucru era cu totul neobișnuit sub domnia lui August cel Puternic[1], supranumit astfel pentru că era într-adevăr puternic: frângea potcoave și oameni, înfrângea tristețea și ghinionul, numai pe el nu-l putea frânge nimic. Strălucitoarea sa curte ajunsese renumită în toată Germania, ba chiar în întreaga Europă și le eclipsa pe toate celelalte: nimeni nu reușea s-o întreacă, sau măcar s-o egaleze în splendori, gust rafinat și risipă regească.

În anul acela însă August suferise o înfrângere. Suedezii îi răpiseră coroana Poloniei, oferită lui cândva în urma alegerilor. Azvârlit astfel de pe tron[2] și izgonit din regat, August se întorsese la palatul lui de elector saxon să-și plângă pierderea, milioanele risipite în zadar și amarnica nerecunoștință a polonezilor. Saxonii lui credincioși erau uimiți, nu puteau înțelege cum e

posibil ca cineva să nu fie plin de adoraţie faţă de un rege atât de nobil şi de plăcut şi să nu se lase ucis pentru el.

Mai puţin chiar decât ei înţelegea August toate cele întâmplate. Cuvântul „nerecunoştinţă” însoţea inseparabil în mintea lui orice amintire despre Polonia. În cele din urmă începură să evite cu toţii discuţiile despre această ţară, despre regele Suediei şi despre evenimentele nefaste ale căror urmări August cel Puternic promisese să le înlăture cândva.

După întoarcerea lui August, Dresda începuse chiar să petreacă, pentru a-şi înveseli stăpânul, numai în seara aceea domnea o tăcere ciudată în palat. Nimeni nu ştia de ce. Regele nu plecase la niciunul din castelele sale şi nici la Lipsca, fiindcă mai era până la deschiderea iarmarocului de toamnă. Doar se zvonise la curte şi în oraş că, în ciuda suedezului, August va porunci să se dea petreceri, turniruri şi baluri mascate, tocmai ca să-i arate acestuia că n-a pus la inimă înfrângerea sa temporară.

Puţinii trecători de pe străzile din preajma palatului se uitau la ferestrele întunecate mirându-se că liniştea şi întunericul puseseră stăpânire atât de devreme pe apartamentele regale. Însă, dacă cineva ar fi trecut de poarta mare şi de prima curte interioară, pătrunzând în cea de a doua, ar fi constatat că numai o aripă a palatului doarme, şi că în încăperile centrale clocoteşte viaţa.

Străjile însă nu lăsau pe nimeni să pătrundă aici.

Cu tot viforul, ferestrele de la etajul întâi erau larg deschise. De după draperii se revărsa o lumină strălucitoare, reflectată de puzderie de oglinzi. Din când în când ţâşnea din acea sală un râs homeric, ce se rostogolea până în curte, speriind straja ce încremenea ascultându-l, după care, spărgându-se de zidurile cenuşii, se pierdea cu un ecou slab.

Râsetele erau însoţite de discuţii când mai stinse, când mai puternice, care ba creşteau, ba se

transformau în mormăit şi tăcere. Apoi brusc, ca după terminarea cuvântului cuiva, izbucneau din nou aplauze şi din nou răsuna râsul regelui, lăbărţat, puternic, râs de om care nu se teme că-l va auzi cineva, care nu se teme să răspundă prin hohote batjocoritoare la vorbele altuia. La fiecare asemenea izbucnire, străjerul, care patrula cu halebarda pe sub ferestre se oprea, ridica ochii în sus, ofta, apoi şi-i pleca în pământ.

Era ceva teribil şi înspăimântător în această petrecere nocturnă, în palatul adormit, în viscolul de afară şi în tăcerea ce se aşternuse peste capitală.

Regele petrecea.

De când se întorsese din Polonia, petrecerile astea nocturne, în tovărăşia câtorva aleşi, toţi oameni de încredere – să le spunem prieteni – erau mai dese decât înainte. August cel Puternic, învins de ciudatul Carol al XII-lea[3], zis Zevzecul, se ruşina să se arate în faţa unui număr mai mare de oameni. Dar fiindcă avea totuşi nevoie şi de petreceri şi de uitare, îi aduna mereu în jurul său pe cei câţiva favoriţi. Era vremea când tocmai se adusese vinul unguresc auriu, după care se trimitea special în Ungaria, an de an, şi beau aşa, până-n zori, până-i cuprindea somnul, până căzeau cu toţii sub scaune, iar pe rege, care continua să râdă, îl lua de braţ Hoffmann, majordomul, şi-l ducea până la pat.

Printre aleşii care-l cinsteau acum pe Bachusul unguresc nu erau admişi decât câţiva oameni de încredere şi simpatizaţi de August, căci se spunea că după câteva pahare regele devenea periculos: avea o forţă de Hercule şi era iute la mânie ca Zeus. În cursul zilei, dacă-l supăra careva, faţa i se acoperea parcă de o aură sângerie, ochii-i scânteiau şi buzele-i tremurau, dar se abţinea, se întorcea cu spatele să nu-l mai vadă pe cel care l-a supărat; după câteva pahare însă, vinovatul zbura pe geam şi căzând în curtea pietruită, rămânea lat.

Aşa spuneau oamenii. Se înfuria rar, dar mânia lui era teribilă, ca trăsnetul. În mod obişnuit nu exista om mai blând, mai drăguţ şi mai mărinimos ca el. Se credea chiar, că cu cât îl suporta mai puţin pe câte unul, cu atât îi zâmbea mai afectuos; în ajunul întemniţării la Königstein a multora dintre favoriţi, care apoi zăcuseră acolo cu zecile de ani, August îi îmbrăţişase ca pe cei mai buni prieteni. Aşa era el, avea o fire nobilă şi dornică să îndulcească soarta oamenilor.

Nevoia de distracţie a suveranului era mai presus de orice. E de mirare că uneori aduceau la petreceri câte doi urşi flămânzi, ca să se sfâşie unul pe altul, sau că-i îmbătau pe doi adversari înverşunaţi, ca să se amuze văzându-i cum se atacă reciproc? Genul ăsta de distracţii îi era domnului cel mai plăcut şi când, după câteva pahare, Vitzthum şi Friesen sau Hoym începeau să se mănânce între ei, el râdea să se prăpădească. Era o petrecere nevinovată.

Regelui îi era foarte uşor să-i învrăjbească, fiindcă ştia totul despre ei: care era îndrăgostit şi de cine, care ura şi pe cine, cât i se scosese din visterie în mod ilegal şi chiar ce gândea câte unul dintre curteni. Iar dacă nu ştia – ghicea. Zadarnic îşi frământau minţile să afle cine-l informa, cine-i trăda. Ajunseseră până într-acolo încât niciunul nu mai avea încredere în celălalt, fraţii se temeau unul de altul, soţul se ferea de soţie, tatăl de fiu, iar regele August cel Puternic râdea de nimicnicia lepădăturilor care-l înconjurau.

Privea de sus la comedia vieţii, atribuindu-şi rolul lui Zeus, Hercule şi Apolo, iar serile pe cel al lui Bachus.

În seara aceea regele se simţise nespus de trist şi de plictisit, aşa încât se hotărâse să-i îmbete pe toţi miniştrii, favoriţii şi curtenii săi şi să-i pună să se destăinuiască, măcar aşa poate i-or mai descreţi puţin fruntea.

În mijlocul sălii luminate, unde pe un perete întreg strălucea un bufet cu argintărie şi cupe, şi unde trona o balercă de argint cu mânere de aur, la o masă lungă erau aşezaţi tovarăşii aleşi, de petrecere, ai regelui: doi proaspăt sosiţi, contele Taparel Lagnasco, de la Roma şi Wackerbarth, de la Viena, plus cei ai casei, Watzdorf, căruia-i ziceau „ţăranul din Mansfeld", Fürstenberg, Imhoff, Friesen, Vitzthum, Hoym şi neîntrecutul în glume, baronul Friedrich Wilhelm Kyan, omul cel mai spiritual, întotdeauna aspru şi serios, dar care ştia să te facă să râzi, chiar dacă-ţi venea să plângi.

Regele stătea mohorât, cu capul sprijinit în cot, cu cămaşa şi jiletca deschise la piept. Frumoasa lui faţă, de obicei luminoasă, era acum acoperită de un nor de tristeţe. Paharul dinaintea lui era gol. Cele câteva butelci golite stăteau mărturie că petrecerea începuse de mult şi totuşi pe faţa regelui nu se vedeau rezultatele băuturii divine. Licoarea de culoarea chihlimbarului nu reuşise să-i alunge gândurile triste.

Curtenii îşi aruncau cuvinte unul altuia, încercând să-l amuze pe stăpân, dar degeaba. August continua să stea îngândurat, de parcă nici nu i-ar fi auzit. Asta era o stare rar întâlnită la el, căci de regulă era primul care dorea uitarea şi căuta distracţia. Ceilalţi îl priveau cu coada ochiului, neliniştiţi.

La celălalt capăt al mesei, Kyan, nearătos, posomorât, voind parcă să-l imite pe rege, stătea răsturnat pe scaun, cu picioarele întinse, cu capul sprijinit în palmă şi, privind ţintă în tavan, ofta. Era atât de abătut, încât părea caraghios.

— Ascultă, şopti Fürstenberg, dându-i cu cotul lui Wackerbarth – amândoi erau ameţiţi – ce zici de majestatea sa? Stăm prost, azi nu-l mai înveseleşte nimic. E unsprezece. Până la ora asta ar fi trebuit să fie vesel de-a binelea. Noi suntem de vină.

— Eu sunt oaspete, răspunse Wackerbarth ridicând din umeri, nu-i treaba mea. Voi însă cunoscându-l mai bine, trebuia să născociţi metode mai eficace.

— S-a plictisit de Lubomirska, e clar ca bună-ziua, interveni Taparel, care se afla alături.

— Îţi mărturisesc, că nici treaba cu suedezii nu-i uşor de digerat, şopti încet de tot Wackerbarth. Nici nu mă miră.

— Uf, uf! Suedezii! Îi uitaserăm pentru o clipă. Sunt sigur c-o să-i bată altcineva în locul nostru şi noi o să ne ducem doar să adunăm roadele, începu Fürstenberg, ciocnind paharul. Nu suedezii îl rod, ci e sătul de Lubomirska. Trebuie să-i găsim alta.

— Ce, asta-i greu? zise tot în şoaptă Wackerbarth.

— Păi de, ar fi trebuit să-i mai căutaţi la Viena, o Esterle, zise Lagnasco râzând.

Acum şuşoteau şi mai încet, aproape că nu se mai auzeau, fiindcă regele părând că începe să se trezească, îşi trecu privirea peste feţele comesenilor; când ajunse la baronul Kyan şi-i văzu poza tragică izbucni în hohote de râs. Ceilalţi atâta aşteptau, toată sala îi ţinu isonul, deşi jumătate din meseni nu ştiau care fusese motivul pentru care binevoise să râdă prealuminatul stăpân.

Numai Kyan nu se deranjă, nici măcar nu tresări.

— Kyan! strigă regele. Ce-i cu tine? Te-a înşelat iubita? Ori ai sărăcit? Ori îţi stă în coastă vreun duşman? Arăţi ca Prometeu, parcă-ţi sfâşie ficatul un vultur nevăzut!

Kyan se întoarse ca o marionetă şi oftă din adânc. Candelabrul cu şase lumânări care era lângă el se stinse pe jumătate din acest oftat al lui şi fumul se risipi prin sală.

— Ce ai Kyan? mai întrebă regele.

— Oh, stăpâne, răspunse baronul, personal n-am nimic. Nu-s nici flămând, nici amorezat, nici dator, nici invidios, dar mă ucide disperarea.

— Ce s-a-ntâmplat? Spune! zise regele.

— Mă doare soarta nefericită a multiubitului meu monarh, răspunse Kyan serios. Da, da! Născut pentru fericire, având chip divin, forţă de Hercule, o inimă minunată, o bărbăţie de neînfrânt, eşti făcut ca lumea-ntreagă să te slujească zăcându-ţi la picioare şi tu de fapt n-ai nimic.

— Da, adevărat, spuse August încruntând sprâncenele.

— Stăm aici cincisprezece bărbaţi şi nu ştim cum să te înveselim. Amantele te trădează şi îmbătrânesc, vinul se acreşte, banii ţi se fură, iar seara, când ai fi bucuros să te destinzi într-un cerc vesel, supuşii ţi se înfăţişează cu feţe de înmormântare. Şi atunci n-are de ce să mă cuprindă disperarea pe mine, care te iubesc?

August zâmbi, apucă, cu o mână tremurândă, o cupă şi lovi cu ea în masă. De după bufet apărură doi pitici semănând între ei ca două picături de apă şi se opriră în faţa regelui.

— Ascultă Tramm, spuse August, porunceşte să se aducă o balercă de ambrozie! Pe Kyan îl numesc paharnic. Vinul pe care l-am băut era dres cu apă.

Ambrozie numeau vinul regal pe care Zichy însuşi îl făcea pentru August, din cei mai buni struguri. Era un vin nemaipomenit, gros ca un sirop, înşelător de dulce şi blând, dar capabil să-nmoaie picioarele chiar şi unui uriaş.

Tramm şi colegul lui se retraseră fulgerător, iar după o clipă îşi făcu apariţia un negru în veşminte exotice, aducând pe o tavă de argint o balercă impunătoare. Mesenii se ridicară cu toţii, întâmpinându-l cu o plecăciune. Regele aruncă doar o privire şi rosti:

— Kyan, toarnă!

Kyan se ridică. Pe o altă tavă piticii aduceau paharele, dar acestea nu plăcură paharnicului, care şopti ceva; cei doi alergară cu paşi mărunţi după

bufet şi se întoarseră după o clipă cu alte pahare, de mărimi diferite.

Kyan începu să aranjeze paharele cu seriozitatea demnitarului care cunoaşte importanţa actului pe care-l îndeplineşte.

În mijloc se afla un pahar splendid, suplu, de dimensiuni normale – pentru rege; de jur împrejur, ca o cunună, erau unele ceva mai mici, pentru miniştri: în spatele lor erau aşezate nişte păhărele mici, caraghioase, ca nişte degetare, dar într-un număr foarte mare.

Toţi se uitau curioşi.

Kyan aplecă balerca încet, ca să nu tulbure drojdia şi începu să toarne cu grijă. Mai întâi le umplu pe toate cele mici. În aparenţă nu luau mult, dar fiind într-un număr atât de mare, până să le umple pe toate, vasul se golise apreciabil. Urmară la rând paharele ministeriale. În mijlocul unei tăceri generale, paharnicul le umplu cu vârf şi pe acestea. Licoarea din balercă tot scădea şi când ajunse la paharul regelui, vinul se terminase. Kyan turnă în el numai câteva picături cu drojdie, apoi ridică încet capul şi-l privi pe August.

— Grozav paharnic eşti! râse regele. Pentru tine eu sunt ultimul? Ce-nseamnă asta?

Cei din jur râdeau.

— Sire, rosti Kyan fără să-şi piardă câtuşi de puţin prezenţa de spirit şi buna dispoziţie. Asta nu-i invenţia mea, ci un lucru la ordinea zilei: ce am făcut eu aici cu vinul, miniştrii tăi fac zi de zi cu veniturile statului. Mai întâi îşi umple buzunarele fiecare funcţionăraş, apoi dregătorii mai mari şi când se ajunge la cupa regală, nu mai rămâne decât drojdie.

Regele bătu din palme, privindu-i batjocoritor pe cei de faţă.

— Bravo, Kyan! În sănătatea ta! E o fabulă demnă de Esop. Dar să se aducă altă balerca pentru mine.

Negrul se şi apropia cu ambrozia. Râdeau cu toţii, căci râdea regele, dar mai mult rânjeau; se uitau strâmb la Kyan, care, luând cel mai mic păhărel, ridică un toast în sănătatea lui Hercule al Saxoniei.

Îngenuncheară cu toţii, ameţiţi cum erau, iscând un zgomot confuz şi ridicară în sus paharele cu ambrozie.

Regele îşi bău paharul, după ce-l închină spre baron, apoi îl puse jos.

— Să vorbim despre altceva! strigă el.

Fürstenberg se ridică.

— Maiestatea ta, spuse el, se apropie ora când nu se cade să vorbim despre altceva, decât despre ceea ce domneşte peste zile şi nopţi: despre femeie.

— Perfect, căzu regele de acord. Să-şi descrie fiecare iubita. Fürstenberg începe.

Regele rosti aceste vorbe zâmbind ironic. Faţa lui Fürstenberg schiţă o ciudată grimasă.

— Întâietatea acordată mie, spuse tânărul prieten al regelui, este încă o dovadă că nu pot ascunde nimic de ochiul de Argus al prealuminatului nostru stăpân. Mă cunoaşte, nu-l pot minţi şi mă sileşte să mă simt umilit. Luminăţia ta, stăpâne, adăugă el împreunându-şi mâinile, te rog să mă scuteşti de imaginea iubitei.

— Nu, nu! ţipară cei din jur. Admitem şi-un portret anonim, dacă nu poţi dezvălui identitatea persoanei, dar porunca stăpânului e sfântă şi irevocabilă. Începe, Fürstenberg!

Cam ştiau cu toţii de ce n-are chef tânărul să-şi zugrăvească iubita. Trecea printr-un moment critic, căci se prefăcea a iubi cu pasiune o femeie de peste patruzeci de ani, rămasă văduvă după unul din fraţii Friesen, renumită prin aceea că nu i se vedea faţa sub ruj şi pudra. Văduva era bogată, iar Fürstenberg avea nevoie de bani. Ştiau cu toţii că n-o să se-nsoare cu ea şi totuşi la balurile de la

curte, la balurile mascate şi în plimbări îl ţinea după trăsura ei.

Văzând codeala lui Fürstenberg, începură cu toţii să bată din picioare şi să insiste atât de gălăgios, încât regele fu nevoit să le ceară să facă linişte şi arătând spre Fürstenberg, repetă:

— Nu conta pe nicio îndurare. Zugrăveşte-ţi iubita pe altarul căreia aduci jertfe.

Ca să prindă curaj tânărul zănatec dădu paharul pe gât.

— Iubita mea e cea mai frumoasă din lume, strigă el. Poate oare careva să mă contrazică, ştie oare cineva ce se ascunde sub masca pe care o prezintă ochilor muritorilor? Iubita mea e o zeiţă, căci pe ea n-o mai ameninţă ceea ce ameninţă pe toţi ceilalţi. Frumuseţea ei matură, aşa cum este va rămâne veşnic. Colţul vremii se va rupe în formele ei de marmură.

Hohote de râs îl întrerupseră.

Lângă el stătea Adolf Hoym. Era un bărbat bine făcut, dar avea o faţă nu prea plăcută. Ochii lui mititei, sfredelitori când priveau pe cineva, erau pătrunzători şi temători totodată. Galben, de palid ce era, abia după ambrozie mai căpătase puţină culoare în obraji. Cândva Hoym fusese un donjuan renumit, dar de câţiva ani încoace aventurile lui erau atât de tainice, atât de discrete, încât aproape că începuseră să-l creadă că s-a cuminţit. Umbla zvonul că s-ar fi căsătorit, dar soţia lui nu se arătase niciodată, nicăieri, nimeni n-o văzuse; se spunea că ar locui la ţară.

Hoym, mai slab la băutură decât alţii şi mai obosit, căci de câteva zile îi tot ţinea regelui tovărăşie în orgiile lui nocturne, era acum beat de-a binelea. Asta se vedea uşor după mişcările necontrolate ale capului, după greutatea cu care-şi ridica mâinile, după zâmbetul strâmb, după pleoapele care-i cădeau peste ochi şi după toată clătinarea trupului care dovedea că încetase a mai fi stăpân pe el.

Pentru rege şi pentru tovarăşii lui era un moment nespus de plăcut să-l prindă pe ministrul finanţelor într-o asemenea stare blagoslovită, când mintea nu mai poate ţine limba în frâu.

— E rândul lui Hoym, zise regele. Hoym, doar mă cunoşti, adăugă el, nu accept nesupunerea. Ştim cu toţii că eşti mare cunoscător şi admirator al farmecelor feminine, că nu poţi trăi fără dragoste. N-o să transpire nimic în afara pereţilor acestei încăperi. Spovedeşte-te.

Hoym îşi clătina capul în toate părţile şi se juca cu un pahar gol.

— Ha, ha! râse el.

Kyan îi umplu paharul pe nevăzute.

Ministrul ridică automat paharul la gură şi bău cu lăcomia aceea nebunească ce-i caracterizează pe oamenii ameţiţi, când simt un foc diabolic că-i arde pe dinăuntru.

Faţa i se împurpură.

— Ha, ha! începu el să bolborosească. Vreţi să ştiţi cum arată iubita mea, dar eu, scumpii mei domni, nu am şi n-am nevoie de nicio amantă, căci am ca nevastă o zeiţă.

Au râs cu toţii în cor, numai regele îl asculta curios, privindu-l cu atenţie.

— Râdeţi, spuse Hoym, dar cine n-a văzut-o n-a văzut-o pe Venus, deşi cred că alături de ea până şi Venus ar fi arătat ca o spălătoreasă de mahala. Cum să pot să v-o descriu? În ochii ei negri e atâta forţă şi farmec, că niciun muritor nu i se poate opune. Trupul ei ar face să se ruşineze şi dalta lui Praxiteles, zâmbetul ei e mai presus de orice expresie, dar e o zeiţă aspră şi zâmbetul nu-i înfloreşte în fiecare zi.

Toţi cei de faţă clătinau capul a neîncredere, Hoym voia să încheie aici, dar regele lovi cu pumnul în masă.

— Descri-o mai bine! Astea-s numai suspine, nu-s imagini.

— Cine-i în stare să descrie perfecţiunea? întrebă Hoym cu privirile ridicate-n tavan. Are toată frumuseţea posibilă şi niciun defect.

— Sunt gata să cred că-i atât de frumoasă, strigă Lagnasco, de vreme ce fluşturatecul Hoym de trei ani de zile e îndrăgostit de ea şi nu mai umblă la vânătoare pe domenii străine.

— Exagerează! E beat! îl întrerupse Fürstenberg. Cum, adică-i mai frumoasă decât prinţesa Teschen?

Hoym ridică din umeri măsurându-l speriat, din priviri, pe rege, însă acesta spuse calm:

— Aici nu ţinem cont decât de adevăr. E mai frumoasă decât Lubomirska?

— Majestatea ta, strigă Hoym înflăcărat, prinţesa e o femeie frumoasă, dar soţia mea e o zeiţă! Nu există alta ca ea în întreaga curte, în tot oraşul, în toată Saxonia şi nici în Europa!

Sala se cutremură de un hohot imens de râs.

— Ce nostim e Hoym beat!

— Ce vesel e când se-mbată ministrul impozitelor!

— Ce om nepreţuit!

Regele râdea, Hoym era în mod vădit sub influenţa ambroziei, de vreme ce uitase unde se afla şi-n faţa cui vorbeşte.

— Râdeţi, râdeţi, strigă el. Doar mă ştiţi cu toţii, voi îmi ziceţi donjuan. Fiţi drepţi şi recunoaşteţi că nimeni nu se pricepe mai bine ca mine la frumuseţea feminină. De ce v-aş minţi? E zeiţă, nu-i femeie! Ar fi destul să arunce o privire, ca în cel mai rece piept să se aprindă un incendiu; iar zâmbetul ei…

Spunând acestea, se uită întâmplător spre rege. Dar expresia feţii lui August, care asculta cu lăcomie izbucnirile lui extaziate şi-i urmărea atent fiecare cuvânt îl înspăimântă atât de tare, încât aproape se trezi. Acum ar fi dat înapoi, dar nu mai putea să se dezmintă, aşa că tăcu înlemnit, palid. În zadar încercau, prin râsete şi strigăte, să-l facă să

continue. Frica îl trezise. Strângea paharul în mână, stând cu ochii în pământ, ciudat de îngândurat.

La un semn al regelui, Kyan îi turnă ambrozie şi începură sa ciocnească.

— Am băut în sănătatea lui Hercule al nostru divin! strigă Fürstenberg. Acum să bem pentru preamăritul nostru Apolo.

Unii beau în genunchi, alţii în picioare. Hoym se ridică clătinându-se şi trebui să se sprijine de masă. Efectul vinului, pe care i-l anulase pentru o clipă spaima, revenea. Simţi că ameţeşte şi bău totul dintr-o înghiţitură.

Fürstenberg, pe care regele îl alinta zicându-i „Fürstchen" şi pe care-l avea de regulă tovarăş în expediţiile sale amoroase, stătea în spatele scaunului regal. Apolo se întoarse spre el:

— Fürstchen, zise încetişor, vistiernicul nu minte. De câţiva ani se fereşte şi-şi ţine ascunsă comoara. Trebuie să-l silim să ne-o arate. Eşti liber să foloseşti orice mijloace, poate să coste oricât, dar trebuie s-o vedem.

Fürstenberg zâmbi, îi era foarte la îndemână şi lui şi altora. Amanta *en titre* a regelui, Urszula Lubomirska, prinţesă Teschen, care domnise până atunci, şi-i ridicase împotrivă-i pe toţi prietenii fostului mare cancelar Beichling, pe care ea îl înlăturase, ca după aceea să pună mâna pe palatul lui de pe strada Pirnay. Cu toate că Fürstenberg fusese la început de partea Lubomirskăi, împotriva altor doamne care candidau la cucerirea inimii regale, el era oricând gata să-l slujească pe August împotriva oricui de pe lumea asta. Frumuseţea prinţesei nu era prea teribilă şi se cam ofilise, iar comportamentul şi aerele ei de stăpână începuseră să-l cam plictisească pe rege, care prefera amante mai gata la orice, mai curajoase, mai vioaie. Fürstenberg a înţeles toate astea din privirea şi din vorbele regelui. Într-o clipită a ajuns lângă Hoym, s-a sprijinit amical de braţul scaunului acestuia şi a

început chipurile să-i vorbească la ureche, dar de fapt în gura mare:

— Dragul meu vistiernic! Mi-e ruşine pentru tine că ai minţit cu neruşinare şi asta chiar în faţa majestăţii sale; ţi-ai bătut joc de noi şi de el. Pot să accept că nevasta unui pungaş şi unui afemeiat ca tine nu poate fi urâtă ca o maimuţă, dar şi s-o compari cu Venus, cu o zeiţă şi chiar cu prinţesa de Teschen – e prea de tot!

Lui Hoym i se urcase iarăşi vinul la cap.

— Tot ce-am spus, rosti furios, e adevărat! *Tamend Donnerwetter! Potz uni Blitz!*[4].

Râseră cu toţii de înjurăturile lui vulgare; la asemenea petreceri în cerc restrâns, regele ierta orice. După ce se îmbătau, muritorii de rând îl luau de gât şi-l sărutau, fără să se teamă că Goliat ar fi putut să-i sugrume îmbrăţişându-i.

— Pun rămăşag pe o mie de ducaţi, ţipă Fürstenberg, că soţia ta nu-i mai frumoasă decât alte doamne de la curte!

Lui Hoym i se umplea mereu paharul cu vin, iar el bea de disperare.

— Primesc rămăşagul, scrâşni el din dinţi, palid şi beat. Primesc!

— Eu voi fi judele, spuse August întinzând mâna. Şi fiindcă nu se cade să amânăm judecata, Hoym s-o aducă imediat aici pe soţia lui şi la primul bal s-o prezinte reginei.

— Scrie, Hoym! Un curier al regelui o să ducă scrisoarea la Laubegast.

— Scrie imediat o scrisoare! începură sa strige din toate părţile.

Într-o clipită în faţa lui Hoym fu aşezată o hârtie. Fürstenberg îi vârî cu forţa o pană în mâna, regele îl grăbea din priviri să se execute. Nefericitul Hoym în care din când în când se mai trezea teama, ştiindu-l pe rege cât e de avid de aventuri, nici nu şi-a dat seama când a scris soţiei, poruncindu-i să vină la Dresda; a scris aşa cum i-au dictat ceilalţi, care i-au smuls imediat scrisoarea

din mâini. Unul din ei a dat fuga în curte şi a trimis pe loc un curier al regelui la Laubegast.

— Fürstenberg, şopti August, văd pe faţa lui Hoym că, dacă se trezeşte, îşi retrage porunca. Trebuie să-l îmbătăm tun, ca să nu mai mişte nici mâinile, nici picioarele.

— E de-acum atât de beat, încât mi-e şi teamă pentru viaţa lui, răspunse prinţul.

— Mie nu mi-e, zise regele calm. Ce, ori crezi că e de neînlocuit? În schimb i-am face o înmormântare inimoasă, cu multe coroane şi cu lauri.

Zâmbetul ironic al regelui acţionă imediat. În jurul lui Hoym se strânse un cerc de meseni, cu pahare în mâini. Îl provocau, născoceau tot felul de toasturi, îi turnau ambrozie amestecată cu diferite alte licori, din sticle pe care le ţineau ascunse şi peste o jumătate de oră, Hoym, palid ca un cadavru, dormea pe masă, cu capul căzut într-o parte şi cu gura căscată. La un semn anume servitorii regelui l-au luat şi l-au dus la culcare. Mai mult din precauţie decât din grijă pentru sănătatea lui, în loc să-l urce în litieră şi să-l ducă acasă, pe strada Pirnay, l-au culcat într-una din camerele regale şi, la uşă, l-au pus de pază pe uriaşul Cojanus, cu poruncă să nu-l lase să plece acasă, dacă s-ar trezi între timp. Dar Hoym, gemând mereu în somn, zăcu fără cunoştinţă până dimineaţă.

După ce l-au scos pe Hoym din sală, a început adevărata orgie, cu uşile închise, în cerc restrâns, martore fiind doar oglinzile de pe pereţi.

Regele era într-o dispoziţie colosală şi strălucirea feţei lui se reflecta pe feţele curtenilor. Începuse să se lumineze, când, ultimul, l-au ridicat doi servitori şi pe August cel Puternic şi l-au dus în pat, ca pe un copil.

Mă acuzaţi, dragi cititori, crezând că am exagerat descrierea? Nu, din păcate! Toate

trăsăturile acestui rege, până în cele mai mărunte, sunt reale!

Fürstenberg, rămas singur printre ruine, aproape complet treaz, îşi scoase peruca să-şi răcorească ţeasta şi chibzui cu voce tare:

— Vom avea deci o nouă domnie. Lubomirska prea se amestecase în politică, pusese stăpânire pe rege… Ce-i trebuia lui o amantă înţeleaptă? Îi trebuie una care să-l distreze şi să-l iubească! Asta-i menirea lor. S-o vedem pe nevasta lui Hoym…

II

Laubegast era aşezat pe malul Elbei, la câteva ore de Dresda. Un sat micuţ, care avea pe atunci câteva case, ridicate probabil de cei mai cu stare şi care stăpâneau ţinutul. Casele erau ascunse printre tei şi fagi bătrâni, printre crengi negre de brazi şi pini.

Castelul lui Hoym, în care se refugia şi el uneori, ca să petreacă aici serile şi câteva ceasuri din zi, câteodată chiar săptămâni întregi, în timpul absenţei regelui, arăta ca toate castelele vremi: cu acoperiş înalt, mansardă după model franţuzesc, ornamente exterioare cu motive florale. Zidarii aduşi din capitală îl împodobiseră cu cea mai mare grijă, în măsura în care se pretau la asta dimensiunile modeste ale castelului. Se vedea şi marea grijă a stăpânului de a înfrumuseţa locul acesta. Curtea mica era împrejmuită cu un gard de fier înfipt în stâlpi de beton, deasupra cărora erau aşezate splendide vase de piatră, iar la poartă străjuiau nişte stâlpi ceva mai înalţi, cu grupuri de îngeri, care susţineau felinarele. Pentru a intra în casă treceai printr-o galerie de piatră, împodobită cu figurine şi vase din care se revărsau flori minunate. Ascuns după copaci, castelul arăta bine, îndestulat, dar era trist şi pustiu ca o mănăstire.

Nu era o casă deschisă şi nici măcar nu avea prea mulţi servitori. Doi lachei bătrâni şi câţiva argaţi se arătau din când în când prin curte, iar spre seară, uneori ieşea din casă, cu o carte-n mână, o fiinţă la care se uita cu teamă şi admiraţie toată suflarea din Laubegast, ascunsă pe după garduri şi tufişuri. Apariţia acestei fiinţe, căreia i se potrivea

doar capitala, era într-adevăr un fenomen ciudat în acest colţ uitat de lume.

Nimeni nu văzuse pe aici ceva similar şi nici nu-şi putea imagina atâta frumuseţe. Era o femeie tinerică, înaltă, nobilă, albă ca marmura, cu ochi negri, pătrunzători şi strălucitori. Când trecea pe drum, în toată majestatea tinereţii, frumuseţii şi mândriei sale, îi scuturau fiori de spaimă pe toţi cei care o priveau fie şi cu coada ochiului, într-atât era aerul ei de princiar, de poruncitor. Le venea tuturor să cadă cu faţa la pământ, la picioarele ei.

Umbla tristă în seriozitatea ei, ca o statuie a durerii, luată de pe vreun mormânt. Nici ochii şi nici buzele ei nu zâmbeau niciodată. Şi nu privea niciodată veselă spre cer. Nu se uita decât în pământul negru, la apa cenuşie a Elbei şi la florile pe care nici nu le culegea şi nici nu se bucura de parfumul lor. Părea nefericită, dar poate că era numai plictisită. Se ştia că stă închisă aici de câţiva ani, fără să vadă aproape pe nimeni, cu excepţia surorii lui Hoym, doamna Vitzthum, dar chiar şi aceasta nu avea voie de la fratele ei decât rareori s-o viziteze. Hoym ştia că şi sora lui avusese fericirea de o clipă de a fi favorita regelui şi că nutrise speranţa să fie mai mult, fapt care nu se realizase. Ferindu-şi soţia de influenţa nefastă a curţii şi a intrigilor ei, o ferea chiar şi de propria-i sora. Doamna Vitzthum ridica din umeri cu dispreţ, fără să-i pese de nimic.

Însă cumnata se plictisea de moarte. Singura ei distracţie erau cărţile cucernice ale visătorilor protestanţi, pe care le citea cu zel, şi apoi plimbările pe drumuri ferite, păzită de un lacheu bătrân.

Viaţa ei era monotonă şi tăcută ca-ntr-un mormânt, dar avea avantajul că nu suferea din pricina zbuciumului furtunilor stârnite de patimă. Hoym la început fusese foarte afectuos, dar uşuratic din fire şi trăind în depravarea care domnea la curte, se plictisise curând de soţie şi

chiar uitase de ea. O mai iubea în felul lui, gelos, voind să-şi ferească aceasta comoară de ochii lumii. Numai când regele şi curtea nu se aflau în Dresda, doamna Hoym avea îngăduinţa să petreacă câteva zile în capitală şi să se distreze, dar atunci oraşul era nespus de plicticos.

Faptul că stătea aici închisă de mai mulţi ani o umpluse de amărăciune, de venin, de gânduri triste, de dispreţ pentru lume şi o cufundase într-un ciudat ascetism. Îşi închipuia că viaţa ei este sfârşită şi-şi aştepta moartea, în care avea să rămână la fel de solitară. Era frumoasă ca un înger şi nici nu împlinise încă douăzeci şi patru de ani, iar cei ce-o vedeau de departe, nu i-ar fi dat, socotind după faţa ei proaspătă, nici măcar optsprezece, atât părea de tânără.

Pe doamna Vitzthum, care în tumultul vieţii din capitală îşi pierduse prospeţimea şi parţial farmecul tinereţii, o înfuria aerul veşnic feciorelnic al cumnatei. O mai înfuriau, de altfel, şi alte calităţi ale acesteia: mândria plină de nobleţe a virtuţii, repulsia pe care o manifesta faţă de corupţie, dispreţul pentru intrigi şi minciuni, maiestuozitatea regească cu care se uita de la înălţimea mândriei sale la cumnata ei veşnic agitată, surâzătoare şi falsă. Dacă n-ar fi fost soţia fratelui ei, poate că i-ar fi dorit s-o vadă decăzută şi înjosită. Şi invers, soţia lui Hoym n-o iubea deloc, ba chiar simţea o silă instinctivă faţă de ea. În ultimul timp nutrea şi pentru soţul ei un soi de dispreţ rece. De la aceeaşi doamnă Vitzthum, care-i şoptea adesea la ureche tot felul de bârfeli, ştia Anna Hoym că soţul ei o înşală. Ar fi putut uşor, cu o singură privire drăgăstoasă, să-l readucă la picioarele ei, îşi cunoştea puterea, era sigură de ea, dar nu voia. Hoym îi apărea ca o fiinţă mult prea netrebnică, pentru a merita ca ea să lupte, să-l cucerească. Îl primea rece şi-l expedia indiferentă. El se revolta, dar în faţa soţiei, dacă ajungeau la

ceartă deschisă, se simţea atât de slab, că numai în fugă îşi mai găsea scăparea.

Aşa se scurgeau zilele lungi şi triste la Laubegast. Adeseori, simţindu-se părăsită, Anna se gândea să se întoarcă înapoi la Holstein, în casa părintească din Brockdorf. Însă familia era bucuroasă c-o măritase, părinţi-i muriseră de mult, iar prinţesa Holstein-Plön, căsătorită cu August Wilhelm Brunswicki cine ştie dac-ar mai fi primit-o în casa ei. Căci toţi de-acolo mai ţineau încă minte cum tânăra Anna, în vârstă de numai şaisprezece ani, îl pălmuise aproape în public pe alteţa sa prinţul Ludwik Rudolf, care, înfierbântat de frumuseţea ei, voise s-o sărute.

Aşa că frumoasa şi biata Anna n-avea unde se duce.

Cu toată apropierea de desfrânata curte din Dresda, unde-ar fi fost greu să fereşti de ochii lumii o asemenea stea, Anna a ştiut să se ascundă în această pustietate, pe malul Elbei, pe unde se încrucişau neîncetat caretele curtenilor, cavalerii călare, militarii, precum şi toată haita de pierde-vară care-l înconjura pe rege, şi să n-o vadă aproape nimeni în tot acest răstimp.

În afară de un singur om…

Acesta era un tânăr polonez, care mai degrabă era ţinut cu forţa, decât stătea de bunăvoie la curtea lui August. Ajunsese aici aproape fără voia lui şi tot fără să vrea ducea o viaţa destul de plicticoasă.

Când August cel Puternic se dusese pentru prima dată în Polonia, la masa cu care-l întâmpinase şleahta la Piekary, după ceremonia care avusese loc la icoana făcătoare de minuni, în ochii miraţi ai nobililor, noul rege ales începuse să stâlcească în mâini cupe de argint, să frângă taleri şi să fărâme potcoave. Văzând aceste demonstraţii de putere ale regelui, care păreau să fie de rău augur pentru viitorul republicii poloneze, episcopul de Kujawy a spus, aşa, într-o doară, că

ştie el pe un tânăr, care e-n stare să facă aproape la fel. Asta l-a şocat pe rege, s-a aprins la faţă, dar n-a lăsat să se vadă, mai ales că abia începea domnia lui în Polonia. A spus doar, că ar fi curios să-şi vadă adversarul întru forţă fizică, căci niciodată în viaţă nu cunoscuse pe cineva egal cu el. Episcopul de Kujawy promise să i-l prezinte, la Cracovia, după încoronare, pe sărăntocul acela care se trăgea din familia Zaklika, ce fusese pare-se, cândva, o familie mare şi foarte bogată. Dar, faţă de atâtea alte lucruri mai importante, povestea asta a fost dată uitării şi episcopul n-a mai insistat, înţelegând că nu fusese prea abil cu comparaţia făcută, dar regele şi-a amintit şi a cerut cu insistenţă să fie adus neapărat acel Rajmund Zaklika.

Băiatul, care abia terminase cum-necum şcoala la iezuiţi, umbla fără niciun rost, neştiind de ce să se apuce. Ar fi intrat cu dragă inimă în armată, dar n-avea cu ce să-şi cumpere echipamentul necesar, aşa cum se cădea unuia de viţă veche. După îndelungi căutări prin oraş reuşiră să dea de Zaklika într-o cancelarie, luptând în silă cu pana. Când să-l prezinte majestăţii sale regelui, constatară că n-avea nici îmbrăcăminte corespunzătoare, nici sabie, nici centură de nobil. De voie, de nevoie, episcopul porunci şambelanului de la palat să-l echipeze din cap până-n picioare şi abia după ce-l cercetă el însuşi, ca să vadă dacă nu-l face de ruşine, îi spuse să stea pe-aproape. Cel mai adesea regele făcea demonstraţiile acestea de forţă în timpul petrecerilor, când era bine dispus. Aşa că într-o zi începu din nou să strâmbe cupele şi să ceară potcoave, pe care curtenii le ţineau întotdeauna la îndemână pentru aceste exhibiţii. Episcopul n-a scos o vorbă, până când regele nu l-a întrebat din nou: „Unde ţi-e voinicul, părinte?” Şi la insistenţele lui, l-au adus pe Zaklika.

Băiatul era înalt ca un stejar tânăr, zvelt, roşu în obraji, bine făcut, dar modest ca o fată şi nu părea

deloc un Hercule. Văzându-l, August zâmbi. Deoarece era nobil, i se permise să sărute mâna regelui. De discutat nu era în stare să discute cu el decât în latină, căci pe atunci nici nemţeşte, nici franţuzeşte nu-nţelegea. Dar, din fericire, aici nu era nevoie de cuvinte. În faţa regelui se aflau două cupe identice. August luă una în palma lui lată, o cuprinse cu degetele, o strânse şi o îndoi ca pe o frunză, fărâmând-o. Vinul care fusese pe fundul cupei ţâşni pe sus.

Zâmbind ironic îi întinse chiar el cea de a doua cupă lui Zaklika, spunând:

— Încearcă, dac-o zdrobeşti, va fi a ta.

Băiatul se apropie timid de masa regelui, întinse mâna şi cuprinse metalul dur. Timp de o clipă chibzui parcă, ce să facă, apoi i se urcă sângele la cap şi cupa se făcu ţăndări. Pe faţa regelui se oglindi o nespusă uimire, dar şi o şi mai mare nemulţumire, care era evidentă şi din privirea pe care i-o aruncă episcopului. Curtenii de faţă începură să demonstreze că a doua cupă fusese dintr-o foaie mai subţire de argint, sau sfărâmicioasă.

Apoi, când regele se apucă să răsucească potcoavele ca pe nişte covrigi, i se porunci şi lui Zaklika să facă la fel şi le îndoi şi el aidoma, fără niciun efort. August scoase o monedă bătută, de un taler, o apucă în amândouă mâinile şi o rupse. Lui Zaklika i se dădu un taler chiar ceva mai gros, spaniol, băiatul se gândi o clipă, dar cum îl cucerise ideea întrecerii, asta-i dădu putere: rupse şi talerul în două.

Peste fruntea regelui se lăsă un nor, curtenii erau abătuţi, întristaţi că se ajunsese la asemenea întrecere necuviincioasă. Porunci atunci regele să i se dea lui Zaklika drept răsplată ambele cupe şi după ce se gândi puţin, spuse să fie luat la curte. I se dădu o mică funcţie, dar a doua zi intendentul curţii îi şopti la ureche să nu mai îndrăznească niciodată să se ia la întrecere cu regele şi nici să se

laude, ca să n-o păţească, fiindcă ăsta-i un lucru oprit.

Aşa se trezi bietul Zaklika la curte. I se plătea un salariu de câteva sute de taleri, avea haine frumoase, şi nimic de lucru, era tot timpul liber, numai că trebuia să meargă după rege, oriunde călătorea acesta. Şi fiindcă era, cum se spune, docil ca un viţel, o ducea bine. Regele nu-i mai adresase niciun cuvânt, dar îl ţinea minte, întreba de el şi poruncea să nu-i lipsească nimic. Cum avea mult timp liber şi auzea în jur vorbindu-se numai în germană şi franceză, se apucase şi el să înveţe limbile acestea şi în doi ani îi turuia gura ca unui localnic. Dar tot n-avea ce face, iar cu nemţii nu prea-i plăcea să stea la un loc, cu toată stima ce-o nutrea pentru rege; când era vreme bună colinda pe jos împrejurimile Dresdei, umblând prin sate şi păduri. Locurile erau frumoase, se căţăra pe munţi, de partea cealaltă a Elbei, pe creste atât de abrupte, încât privind de acolo simţea mirajul prăpăstiilor. Însă niciodată n-a păţit nimic.

Într-una din acele peregrinări, nimeri Rajmund Zaklika în Laubegast şi aflând răcoare la umbra unui tei al nimănui, se aşează, spre nenorocul lui, să se odihnească. Tocmai la ora aceea ieşi într-una din plimbările ei singuratice contesa Anna Hoym. Când o zări flăcăul, mai întâi înlemni de admiraţie, cu respiraţia tăiată. Se frecă la ochi, crezând că visează, căci nu-şi închipuia că o asemenea fiinţă poate exista aievea. Rămase bietul de el acolo până căzu înserarea uitându-se, uitându-se într-una şi neputându-şi lua ochii de la ea. La început crezuse c-o să se uite pân-o să se sature, dar cu cât o privea mai îndelung, cu atât dorea s-o vadă mai mult. I se născu în suflet un dor ori o nebunie, cert e că începu să bată drumul la Laubegast ca apucat, de parcă i se tulburaseră minţile.

Dar n-avea cui se destăinui şi deci nici nu putea să ceară sfatul nimănui, deşi la asemenea boală nu-i decât un singur leac: să fugi ca de foc, dacă poţi.

Atât era de îndrăgostit, bietul băiat, încât slăbi şi se prosti. Servitoarele de la curtea doamnei Hoym, care-l observaseră şi înţeleseseră, desigur, ce-i cu el, începuseră să-l ia în râs, ba chiar îi spuseră şi doamnei despre el. Râsese şi ea şi-l văzuse fără să fie văzută; poate că în cele din urmă i se făcu milă de el, căci porunci o dată să fie chemat în faţa ei şi-l certă aspru că se învârteşte fără rost pe acolo, interzicându-i să mai calce pe lângă curtea ei.

Dar, cum nu mai era nimeni de faţă la discuţia asta şi prostia se vede treaba că-i dădea curaj, băiatul răspunse că doar nu păcătuieşte cu nimic dacă se uită şi că asta-i tot ce doreşte: s-o vadă pe doamna. Şi adăugă, că şi dacă ar fi să-l alunge cu pietre, el tot se va întoarce, căci îi e tare dor de ea.

Doamna Hoym se supără şi bătu cu picioruşul în podea, ameninţând c-o să-l pârască soţului ei, dar nici asta nu-l sperie. Pe urmă, timp de câteva săptămâni Anna nu se mai arătă prin locurile unde ar fi putut el s-o vadă. Se ducea doar pe malul Elbei, până când o dată observă că Zaklika e cufundat până la gât în apă, cu toate că era destul de rece şi că stă aşa, ascuns, numai s-o vadă. Atunci se înfurie cumplit şi începu să-şi cheme slugile, dar Rajmund se scufundă şi dispăru. Era câte pe ce să se înece, căci l-au apucat cârceii şi hainele ude atârnau greu, dar izbuti să se salveze. Apoi n-a mai fost văzut, căci îşi găsise o altă ascunzătoare de unde-şi sătura ochii cu otrava dulce a chipului ei. Fie că doamna ştia, fie că nu, cert e că a încetat să se mai vorbească de Zaklika. Pe de altă parte, la curte prea puţin se preocupau de el, ba poate că regele ar fi fost chiar bucuros să audă că şi-a frânt gâtul pe undeva, să i se piardă urma. Aşa că hoinărea în voie.

Numai o dată l-au căutat la curte, căci regele, la mare furie, tăiase capul unui cal voinic, dintr-o singură lovitură. Atunci August cel Puternic voise să demonstreze că în afară de el nimeni nu poate face aşa ceva, nici chiar „renumitul” Zaklika. Fu

adusă o mârţoagă voinică, osoasă ca un dragon. Oamenii l-au pus în gardă din timp pe Zaklika, cum că dacă ţine la mărinimia domnului, să lase calul în pace, sau măcar să nu lovească prea tare. Dar lui Zaklika totul îi era acum perfect egal, iar când se încorda nu-l mai putea opri nimeni. Aşa că, în faţa regelui, a curtenilor şi a unei mari mulţimi, după ce-şi alese sabia încercându-i tăişul, reteză capul calului dintr-o singură mişcare. Spunea că pe urmă l-a durut mâna din umăr o săptămână, dar i-a trecut. Fără să rostească o vorbă, regele ridică doar din umeri, erau cu toţii stânjeniţi. Lui Zaklika nu i-a mai aruncat nimeni nicio privire, iar slujitorii de la curte care-i erau prieteni i-au şoptit că s-ar cuveni să plece undeva pe furiş, să nu care cumva la cel mai nevinovat pas să se trezească întemniţat în Königstein.

Rajmund ridica din umeri, fără să se teamă. În cele din urmă avu şi regele o victorie. Voise neapărat să-l încerce cât duce la băutură, dar băiatul nu bea decât apă şi doar uneori câte un pahar de bere, ori un păhărel de vin, mai mult nu putea. Aşa că porunca regelui, bea şi bea, dovedindu-se zadarnică, îi turnară cu forţa pe gât o cupă de vin unguresc, după care se îmbolnăvi şi zăcu o săptămână, gata-gata să moară de fierbinţeală. Dar pe urmă se făcu bine, ba chiar căpătă parcă şi mai multă putere, că nu mai avea nimeni curaj să se măsoare cu el.

Şi din nou începu să bată drumul până la grădina din Laubegast, ca să stea în contemplarea aceea copilărească. Dragostea asta îl făcuse alt om. Devenise mai serios, începuse să înveţe, ba chiar şi la înfăţişare se schimbase. Contesa Anna Hoym, care de regulă spunea totul soţului ei şi surorii lui, nu pomenise niciodată de băiat, ca şi cum nu l-ar fi văzut, ori n-ar fi ştiut de existenţa lui.

La Laubegast ziua se termina repede, odată cu căderea serii se închideau porţile şi uşile cu chei, se dădea drumul câinilor din lanţ, servitorii se

culcau odată cu găinile, iar doamna, chiar dacă-şi omora timpul citind la lumina lumânărilor, nimeni nu ştia asta.

În noaptea petrecerii de la palat, vântul de toamnă sufla cu toată puterea în câmp deschis, iar în Laubegast se auzea atât de tare, cum rupea crengile pomilor şi culca teii, încât nici gând să poţi dormi.

Frumoasa Anna, după ce se dezbrăcase, se apucase să citească din *Biblie,* căci asta era lectura ei preferată. Atât de mult o impresiona, încât adesea şi plângea.

Era târziu în noapte, a doua lumânare era pe sfârşite în camera ei, când se auzi tropot de copite şi apoi parcă cineva zgudui poarta de fier. Câinii începură să latre atât de grozav încât până şi doamna, care era neînfricoşată, se înspăimântă. Din ce în ce mai rar se auzea de atacarea conacelor, în special lângă capitală, dar tot se mai nimerea câte unul. Făptaşii erau mercenari înrăiţi, ori soldaţi luaţi la armată cu forţa, care dezertaseră, şi ascunzându-se prin munţi se dedau uneori la asemenea atacuri, chiar dacă apoi urmau să plătească cu capul, când îi prindea potera.

Aşa că Anna începu să sune, se trezi tot conacul, dar bătăile din poartă continuau şi câinii lătrau într-una. Bărbaţii înarmaţi ieşiră în curte şi abia atunci văzură că cel care bătea în poartă şi striga era un trimis al palatului regal şi că în urma lui era o caretă cu şase cai, cu lachei şi vizitii. Legară câinii în lanţuri, deschiseră poarta şi trimisul predă scrisoarea.

Când i-au adus-o sus, în toiul nopţii, Anna a crezut la început că s-a întâmplat ceva rău şi a pălit. Recunoscând însă scrisul soţului ei, deşi cam schimbat, se linişti. Îi veni în minte soarta cancelarului Beichling, care brusc, din culmea gloriei, într-o noapte a fost trimis la Königstein şi i s-a luat tot ce avea. Hoym însuşi îi mărturisea uneori, în taină, că n-are încredere în rege şi că n-

are să se simtă în siguranţă până când n-o să-şi transfere toată averea şi oamenii dincolo de graniţă.

Era lucru ştiut că atunci când regele se arăta mai drăguţ cu cineva, tocmai atunci acela trebuia să se teamă cel mai mult, căci regele urmărea întotdeauna să adoarmă vigilenţa victimei, ca s-o azvârle de pe culmi, delectându-se nespus cu spectacolul schimbărilor tragice ale sorţii. Aşa că Anna se gândi dacă nu cumva şi soţul ei va avea soarta cancelarului, pentru că toată ţara îl ura din pricina impozitelor şi adversarii lui îi aţâţau pe toţi împotrivă-i.

Se miră grozav văzând bileţelul cu scrisul lui Hoym, deşi vădit schimbat, grăbit, în care i se poruncea să vină imediat, cu caleaşca pe care i-o trimitea special. Nu putea refuza şi de fapt o atrăgea şi curiozitatea. Aşa că porunci slugilor să facă imediat pregătiri de plecare şi în mai puţin de o oră se şi afla în caleaşcă, iar porţile castelului tăcut din Laubegast se închiseră pentru totdeauna în urma ei.

Pe drum puseră stăpânire pe ea cele mai ciudate gânduri. Se simţea pătrunsă de o teamă nedefinită şi era atât de tristă, încât îi venea să plângă. Nu ştia ce-o ameninţă şi nici dac-o ameninţă ceva, totuşi îi era teamă. Era un fapt cunoscut că regele se întorsese la palat după o absenţă de câţiva ani. Odată cu el reveniseră în Dresda intrigile, faptele nedemne, reîncepuse cursa pentru dobândirea favorurilor, în care erau utilizate toate mijloacele. În aparenţă ceea ce se petrecea acolo erau lucruri mărunte şi vesele, dar în esenţă, tragice.

În timp ce victimele gemând erau aruncate în temniţe şi prăpăstii, muzica de bal cânta spre veselia celor care izbândiseră. Anna se uita adesea la muntele vânăt pe care se ridica închisoarea Königstein, plină de taine şi de victime.

Noaptea era foarte întunecoasă, înaintea caleştii mergeau soldaţi cu torţe să lumineze drumul, iar

caii goneau. În curând caleaşca se opri pe caldarâmul din faţa casei de pe strada Pirnay. Cu toate că ştiau că ministrul trebuie să se întoarcă acasă, servitorii se culcaseră şi n-a fost uşor să fie treziţi. În casa aceasta, în care Hoym ocupa etajul întâi, Anna nici măcar n-avea camere pentru ea. Erau doar nişte odăi de oaspeţi şi un dormitor al stăpânului, care trezea dezgustul soţiei… În rest, numai birouri şi încăperi pline de hârţoage. Lângă cabinetul ministrului era un salon imens, ce-i drept împodobit, dar întunecos, sumbru, trist. Negăsindu-şi soţul acasă, contesa Anna se miră şi mai mult, dar slugile îi spuseră că era „noaptea regelui", cu care ocazie petrecerea dura la palat până în zori şi chiar mai mult, uneori câteva zile şi nopţi în şir. Silită deci să-şi afle adăpost şi odihnă în această casă a soţului ei, în care ea nu locuia aproape niciodată, contesa se văzu nevoită să-şi caute un loc. Alese salonul de lângă cabinetul ministrului, despărţit de celelalte camere şi porunci să i se aştearnă un fel de pat de campanie, după care se zăvorî înăuntru împreună cu o servitoare şi încercă să adoarmă. Dar somnul nu se lăsa peste pleoapele-i ostenite, aţipea doar febril, trezindu-se şi sărind în sus la cel mai mic foşnet.

Când se făcu ziuă de-a binelea adormi profund, dar se trezi repede, auzind paşi în biroul de alături. Crezând că sunt paşii soţului ei, începu să se îmbrace în grabă, cu ajutorul servitoarei.

Îşi puse doar un veşmânt uşor, de dimineaţă, dar care-i dădea şi mai mult farmec. Oboseala călătoriei, neliniştea şi febra îi măreau frumuseţea divină şi strălucirea, care încânta ochiul. Trase cu nerăbdare zăvorul de la uşa ce da spre cancelarie, o deschise şi se opri în prag.

În faţa ei nu era soţul, ci un om complet necunoscut, a cărui înfăţişare îi produse o deosebită impresie. Era un bărbat într-un anteriu lung, negru, de preot protestant, în vârstă, cu capul chel şi lucitor, doar cu câteva fire albe, zburlite, ca

o aureolă. Ochii cenuşii erau înfundaţi în orbite, buzele zâmbeau amar, trădând un dispreţ rece faţă de lume, un calm şi o seriozitate care dădeau acestui chip, ce nu era nici frumos, nici prea expresiv, acel aer atât de marcant, ce atrăgea într-atât privirile oamenilor, încât nu şi le mai puteau desprinde de pe el.

Anna îl privea ţintă, dar şi el se uita la ea, ca şi cum ar fi fost îngrozit de apariţia acestei femei; stătea nemişcat, cu privirile aţintite asupra ei şi-n ochii lui se zugrăvea o adoraţie involuntară faţă de această splendidă creaţie divină, asemănătoare îngerilor. Stătea nemişcat, buzele îi tremurau, ridicase mâinile într-un gest de uimire, neînţeles, care-ar fi putut însemna şi respingere şi binecuvântare.

Două fiinţe complet necunoscute se studiară aşa din priviri, câteva clipe. Preotul dădu încet înapoi. Anna se uită în jur, căutându-şi soţul. Era gata să se retragă dincolo de pragul cabinetului, când preotul, privind-o cu nespusă milă, întrebă:

— Cine eşti?

III

— Mai degrabă eu aş putea să vă întreb cine sunteţi şi ce faceţi aici, în casa mea?

— În casa dumitale? repetă preotul uimit. Cum asta? Deci dumneata eşti soţia domnului ministru?

Anna confirmă din cap cu un gest plin de mândrie. Preotul o privi cu vădită milă, o privi îndelung şi două lacrimi îi apărură de sub pleoapele zbârcite. Îşi împreună mâinile cu disperare.

Anna se uita la el curioasă. Omul acesta şters, cenuşiu, obosit, înfrânt de viaţă, părea să se învioreze sub ochii ei, să se înnobileze, să crească sub imperiul unui sentiment uriaş: devenise serios şi plin de maiestate. Doamna, atât de mândră de felul ei, se simţea acum intimidată, mică, aproape umilă. Bătrânul tăcea radiind de un gând lăuntric. Deodată se trezi, avu o privire speriată şi făcu un pas înainte.

— Pentru ce tu, pe care Dumnezeu te-a făcut ca pe un vas minunat al virtuţii, tu, fiinţă plină de strălucire, asemenea îngerilor din cer, pentru ce nu-ţi scuturi praful de pe picioare şi nu fugi sfâşiindu-ţi veşmintele albe, îndepărtându-te de focarul acesta de stricăciune şi desfrâu? strigă bătrânul cuprins parcă brusc de flacăra milostivirii. Pentru ce stai în focul ăsta? Cine te-a azvârlit aici? Cine-a fost netrebnicul care-a adus un copil atât de minunat în această lume murdară? De ce nu fugi? De ce stai neînfricată sau poate neştiutoare de pericolul ce te pândeşte? Eşti de mult aici?

În primul moment Anna încremeni auzindu-l, dar vocea bătrânului făcea o asemenea impresie asupra ei, încât se simţi, poate, pentru prima oară

în viaţă, supusă şi intimidată. O revolta tonul cu care-i vorbea preotul, dar nu se putea supăra pe el. Înainte de a reuşi să deschidă gura, el continuă:

— Ştii oare unde te afli? Ştii ca pământul se clatină sub picioarele tale? Că zidurile se crapă la poruncă, oamenii pier dacă-s incomozi, că viaţa omului nu contează aici nimic în faţa unui strop de desfătare?

— Ce tablou îngrozitor îmi zugrăveşti, părinte! spuse doamna Hoym în cele din urmă. Şi pentru ce vrei sa mă înspăimânţi astfel?

— Pentru că citesc pe fruntea ta pură şi-n ochii tăi, fiica mea, spuse preotul, că eşti nevinovată şi neştiutoare de ceea ce te înconjoară. Probabil că nu eşti de mult aici.

— De câteva ore, răspunse Anna zâmbind.

— Şi probabil că nu aici ţi-ai petrecut copilăria şi tinereţea, căci atunci n-ai arăta astfel, zâmbi amar bătrânul. E adevărat?

— Copilăria mi-am petrecut-o la Holstein. De câţiva ani sunt soţia lui Hoym, dar m-a ţinut departe de lume, la ţară, vedeam Dresda numai de la distanţă.

— Şi probabil că nici n-ai auzit nimic despre ea, adaugă bătrânul scuturat de un fior. Tot ceea ce-mi spui, am citit pe fruntea ta, în privirea ta. Dumnezeu îmi dă uneori harul de a privi adânc în sufletul oamenilor. M-a cuprins o nesfârşită milă când te-am văzut, frumoasă doamnă; am avut senzaţia că privesc un crin alb, înflorit într-un loc ferit, pe care o cireada de vite aţâţate îl va călca în picioare. Trebuia să înfloreşti acolo unde-ai crescut şi să-ncânţi cu parfumul tău pustiul.

Bătrânul căzu pe gânduri. Mişcată, Anna se apropie de el. Se vedea că e emoţionată.

— Spune-mi, părinte, cine eşti?

Bătrânul era atât de îngândurat, încât nici n-o auzi. Atunci ca repetă întrebarea.

— Cine sunt? întrebă el. Cine sunt eu? O biata fiinţă păcătoasă şi dispreţuită, la care nu se uită

nimeni, sau de care râd toţi. Eu sunt glasul care strigă în pustie. Eu sunt cel care prevesteşte decăderea şi distrugerea, zilele de pocăinţă şi de suferinţă. Cine sunt eu? Eu sunt cel după a cărui sutană neagră aleargă copii, pe stradă, aruncând în ea cu noroi, cel ale cărui prorociri nu-s ascultate de nimeni. Un sărman printre bogaţi, dar drept şi curat în faţa Domnului, liniştit în mijlocul nebuniei, cu rugăciunea pe buze în mijlocul dezmăţului.

Tăcu. Ultimele cuvinte le rosti cu o voce tot mai slabă. Capul îi căzu în piept.

— Ciudat, spuse Anna stând în continuare lângă el. După câţiva ani trăiţi la ţară, când abia dacă ajungea până la mine vreo şoaptă din capitală, sunt chemată aici de soţul meu şi în prag te întâlnesc pe dumneata.

Un fior îi trecu prin tot trupul.

— Foarte ciudat! repetă ea.

— E mâna Domnului, spuse bătrânul. Vrei să ştii cine sunt eu? Nimeni. Un preot sărac, care a greşit spunând ceva din amvon şi pe care-l urmăreşte răzbunarea nobilimii. Mă numesc Schramm. Contele Hoym m-a cunoscut cândva, în copilărie şi am venit să-l rog să mă asculte câteva minute. Sunt ameninţat. Iată pentru ce am venit astăzi aici. Dar pe dumneata cine te-a adus? Cine ţi-a îngăduit să vii aici?

— Propriul meu soţ, spuse Anna.

— Roagă-l să-ţi dea drumul, şopti preotul uitându-se speriat în jur. Am văzut frumuseţile curţii de-aici, căci sunt arătate oamenilor, pe stradă, ca nişte păpuşi. Tu eşti de o sută de ori mai frumoasă decât ele. Deci vai ţie, dacă rămâi. Au să te-ncolţească cu o reţea de intrigi, au să ţească în jurul tău pânze otrăvitoare de păianjen, au să te-mbete şi-au să te adoarmă. Au să-ţi sucească mintea cu cântece, au să-ţi legene inima cu flecărelile lor, au să-ţi încânte ochii cu neruşinarea lor, au să te obişnuiască cu ruşinea, până-ntr-o zi,

când îmbătată, obosită şi slăbită ai să cazi în prăpastie.

Anna Hoym încruntă din sprâncene.

— Nu! strigă ea. Nu sunt atât de slabă, cum crezi dumneata şi nici atât de neştiutoare în ale lumii, ori atât de dornică de a trăi. Nu, lumea asta nu mă atrage, o privesc de sus, căci e mult mai jos decât mine.

— Dar n-ai văzut-o decât cu ochii sufletului şi ai presentimentului, răspunse Schramm, nu fi atât de încrezătoare în tine, mai bine fugi din iadul ăsta. Monumentele regilor de altădată au fost arse şi cenuşa lor s-a aşternut pe caldarâm. Du-te de-aici, du-te, du-te, păcat de tine şi de sufletul tău alb, nevinovat…

Spunând acestea întinse mâinile, ca şi cum ar fi voit s-o gonească şi să-i grăbească plecarea; dar Anna stătea neînfricată, pe buze cu un zâmbet ironic şi totodată plin de compătimire.

— Unde să fug?! strigă ea. Soarta mea este legată de a acestui om şi nu-i în puterea mea să le despart. Cred în predestinare, aşa că se va întâmpla ceea ce mi-e scris. Numai că n-au să pună stăpânire pe mine în clipe de beţie sau de somn, slăbită sau învinsă, ci cred că am să le fiu eu stăpână.

Schramm o privi speriat: stătea în faţa lui, plină de mândrie şi forţă, ironic zâmbitoare, ca o regină.

În clipa aceea uşa cabinetului se deschise şi contele Adolf Magnus Hoym intră tulburat, mergând încet, şovăind parcă în uşa propriului său birou.

Ieri, în mijlocul acelei societăţi alese nu arăta prea bine; acum, la lumina zilei, după beţie şi după oboseala de peste noapte arăta groaznic. Era un bărbat uriaş, înalt, lat în spate, voinic şi butucănos. N-avea nimic nobil în el, care să-i dea cât de cât farmec; o faţă banală, care se caracteriza doar prin transformări bruşte exprimând cele mai contradictorii expresii. Ochii cenuşii ba se

ascundeau după pleoape, ba apăreau aruncând flăcări, buzele zâmbeau şi se strâmbau, fruntea se încrunta, apoi se lumina, de parcă o putere tainică ar fi tras de nişte resorturi înăuntrul lui, schimbându-i mereu expresia feţii. În clipa când o zări pe soţia lui, se afla parcă sub impresia celor mai contradictorii sentimente. În primul moment îi zâmbi, apoi se posomorî, gata să izbucnească în furie, dar se stăpâni şi clătinându-se intră în cabinet.

Când îl zări însă pe Schramm, încruntă brusc din sprâncene şi izbucni mânios:

— Nebuniile, fanaticule, comediant scârbos ce eşti! strigă el fără să o mai salute pe Anna. Din nou ai făcut-o lată, din nou vii la mine să te scot din încurcătură? Ai? Ori nu-i aşa? Ştiu tot. O să te scoată din biserica asta, şi-ai să te duci la ţară, în pustiu, în munţi, la oamenii simpli…

Şi arătă cu mâna spre munţi.

— Nu vreau şi nici nu mă gândesc să te apăr! adăugă el aprinzându-se din ce în ce mai mult. Să-i mulţumeşti lui Dumnezeu dac-au să te ia doi dragoni şi-au să te ducă undeva departe, căci dac-ai mai rămâne aici, ai putea s-o păţeşti şi mai rău. Ce vă-nchipuiţi, continuă ministrul tot mai pornit, apropiindu-se ameninţător de Schramm de parc-ar fi vrut să-l ia de guler, credeţi că aici, la curte, e voie orice şi că puteţi sluji, ceea ce numiţi voi cuvântul Domnului, fără niciun menajament faţă de cei care-s învăţaţi să audă numai vorbe dulci? Credeţi că puteţi să jucaţi aici rolul apostolilor inspiraţi care-i convertesc pe păgâni? Schramm, ţi-am spus-o de o mie de ori, eu n-o să te salvez, iar tu ai să te duci singur la pierzanie.

Preotul, fără să fie câtuşi de puţin tulburat, stătea calm, privindu-l în ochi pe ministru.

— Sunt slujitorul Domnului – spuse el – am jurat să predic adevărul, iar dacă mi se cere să fiu mucenic pentru asta, fie şi-aşa…

— Mucenic? râse Hoym. N-ai tu norocul ăsta! Au să-ţi dea un picior în fund şi-au să te izgonească de-aici.

— Atunci am să plec, spuse Schramm, dar atâta timp cât sunt aici, n-o să-nchid gura.

— Ai să predici în faţa unor surzi! adăugă ministrul ironic ridicând din umeri. Dar, gata, fă ce vrei. Nu pot şi nici nu vreau să te mai salvez; în condiţiile de aici e ideal dacă fiecare poete să se salveze pe sine. Ţi-am mai spus asta, Schramm. Trebuie să ştii să taci şi să linguşeşti sau să pieri călcat în picioare. Ce vrei, astea-s vremurile: Sodoma şi Gomora… Umblă sănătos, că n-am timp de tine!

Schramm se înclină în tăcere, se uită cu milă la Anna apoi la Hoym, şi se îndreptă spre uşă cu o expresie de mirare. Hoym se uită de asemenea la Anna, apoi la preot.

— Mi-e milă de tine, mormăi scurt, du-te, am să fac ce s-o putea, dar cufundă-te-n *Biblie* şi ţine-ţi limba-n gură. E pentru ultima oară că ţi-o spun.

Schramm ieşi aproape fără să-l asculte. Soţii rămaseră singuri. Hoym nu-şi îmbrăţişă nevasta, căci de mult relaţiile dintre ei se răciseră. Probabil că nu ştia cum să înceapă discuţia, era încurcat şi furios. Se apucă cu mâinile de marginea perucii şi începu să se tragă de ea.

— De ce mi-ai poruncit, conte, să vin aici atât de grabnic? întrebă Anna cu reproş şi demnitate.

— De ce? strigă Hoym ridicând ochii în sus şi începu să se plimbe furios în lungul şi-n latul camerei. De ce? Pentru că-s un nebun! Pentru că m-au îmbătat, netrebnicii, şi n-am mai ştiut ce fac! Pentru că-s prost, nefericit şi nebun! Da, nebun!

— Pot deci să mă întorc înapoi? întrebă Anna.

— Din iad nu mai există întoarcere! râse Hoym. Iar dumneata, doamnă, datorită mie, te afli în iad. Pentru că ăsta-i un adevărat iad.

Îşi descheie vesta la piept, de parcă l-ar fi sufocat şi se prăbuşi pe un scaun.

— Da, cred c-o să-nnebunesc, mormăi el, dar nu mă pot război cu regele.

— Cum? Regele?

— Regele, Fürstenberg, toţi, toţi! Chiar şi Vitzthum, cine ştie, poate că şi propria mea soră… toţi sunt împotriva mea. Au aflat că eşti frumoasă şi că eu sunt prost şi mi-au poruncit să te arăt!

— Cine le-a vorbit despre mine? întrebă Anna continuând să rămână calmă.

Ministrul nu putu să recunoască cum că el însuşi comisese această greşeală, pentru care avea să pătimească. Scrâşni din dinţi, bătu din picioare apoi se ridică de pe scaun. Furia care-l cuprinsese cedă brusc, păli, devenind rece şi ironic.

— Destul, spuse el cu voce scăzută, acum să vedem ce-avem da făcut. Ce s-a-ntâmplat, nu mai pot îndrepta. Te-am chemat, doamnă, pentru că a trebuit. Aşa a vrut regele, iar Zeus îi trăzneşte pe cei care-ndrăznesc să i se împotrivească. Totul trebuie să servească distracţiei lui. Picioarele lui monarhice strivesc comori străine şi apoi le aruncă la gunoi. Nu există nicio scăpare, ca de la moarte.

Coborî vocea şi tăcu, aşteptând parcă să audă o vorbă.

Începu din nou să se plimbe încet prin cameră.

— Am pus pariu cu prinţul Fürstenberg că eşti cea mai frumoasă femeie din toate cele care-s considerate aici frumoase. Nu-i aşa c-am fost un prost? Îţi permit, doamnă, să mi-o spui. Prealuminatul nostru stăpân urmează să fie judecător, iar eu o să câştig o mie de ducaţi.

Anna încruntă sprâncenele şi se întoarse spre el revoltată la culme.

— Eşti un netrebnic, domnule conte! strigă ea înfuriată. Cum asta? Dumneata? Dumneata care m-ai ţinut încuiată ca pe o sclavă, drămuindu-mi aerul şi lumina, mă scoţi acum ca pe o comediantă, pe scenă, ca să-ţi câştig pariul prin strălucirea ochilor şi prin zâmbete? Asta-i cea mai mare josnicie!

— Nu mă cruţa, doamnă, spune-mi tot ce vrei, zise Hoym îndurerat, o merit. Orice-ai spune e prea puţin pentru a mă înfiera. Am avut cea mai frumoasă fiinţă din lume, care-a înflorit şi a zâmbit numai pentru mine, eram mândru şi fericit. Diavolul m-a împins să-mi înec minţile într-un pahar de vin.

Umbla frământându-şi mâinile. Anna îl privea în tăcere.

— Eu plec acasă, spuse ea în cele din urmă. Nu rămân aici, mi-ar fi ruşine de mine însămi. Caii! Trăsura!

Se repezi spre uşă. Hoym stătea nemişcat, zâmbind amar.

— Caii! Trăsura! repetă el. Probabil că dumneata nu ştii, doamnă, unde te afli şi ce te înconjoară. Eşti sclavă aici şi nu poţi să faci un pas. Nu garantez că la uşa casei nu stau străjerii de pază. Dac-ai îndrăzni să fugi, dragonii te-ar prinde din urmă şi te-ar aduce înapoi. Nimeni n-o să îndrăznească să te ducă de-aici şi nimeni n-o să comită nebunia de a te salva. Chiar nu-ţi dai scama, doamnă, unde te afli?

Contesa îşi frângea mâinile desperată. Hoym o privea cu o senzaţie amestecată de nespusă gelozie, durere, tristeţe, ironie şi nelinişte.

— Nu, spuse el atingându-i uşor mâna, ascultă-mă; poate că n-o să fie chiar aşa de rău cum spun eu, cum presimt eu. Să vorbim calm, cu chibzuială. Aici pier numai cei care vor să piară. Dumneata, dacă vrei, poţi să nu fii frumoasă. Poţi să devii respingătoare, aspră, insuportabilă, poţi, pentru salvarea mea şi a dumitale, să-ţi iei o înfăţişare neplăcută.

Coborî vocea.

— Ştii, doamnă, povestea preamilostivului nostru stăpân şi rege, August? întrebă el cu un zâmbet ciudat. E un domn minunat, darnic, care azvârle în jurul lui tot aurul stors de mine prin impozitele puse pe pâinea mucegăită a sărmanilor.

Nu există un alt monarh la fel de mărinimos ca el, nu există niciunul care să se distreze cu cheltuială mai multă decât el şi cu ciudăţenii mai mari. Frânge potcoave şi femei şi le azvârle la pământ. Cancelarii pe care ieri i-a îmbrăţişat, azi îi întemniţează în Königstein. E un domn bun şi milostiv, îţi zâmbeşte până-n ultima clipă, ca să-ţi îndulcească spânzurătoarea. Are inima cea mai miloasă, dar nu trebuie să i te împotriveşti.

Vorbea tot mai încet, rotind în jur priviri speriate.

— Acum ştii, doamnă, povestea lui. Şi mai mult, continuă în şoaptă, îi plac femeile mereu proaspete, mereu proaspete, ca balaurul din poveste care se hrăneşte cu fecioare, pe care locuitorii îngroziţi le aduc până la grota lui, iar el le înghite. Cine ar fi în stare să-i numere victimele? Poate c-ai auzit numele lor, dar alături de cele cunoscute sunt de trei ori mai multe cele uitate. Regele are gusturi foarte ciudate: două zile îi plac femeile îmbrăcate în atlas, iar când se plictiseşte, e gata să vâneze din cele în zdrenţe. Oamenii ştiu de trei regine nelegitime, eu aş putea să număr vreo douăzeci. Maria Aurora Königsmarck e încă frumoasă, Spiegel nu-i deloc bătrână, prinţesa Teschen deţine încă favorurile regelui, dar s-a plictisit de toate. Caută o nouă victimă pe care s-o-nghită. E un domn bun! Un domn milostiv! adăugă el râzând. Dar trebuie să se distreze. De aceea a venit pe lume: frumos ca Apolo, puternic ca Hercule, iubăreţ ca un satir şi înfricoşător ca Jupiter.

— De ce-mi spui toate astea, domnule, izbucni Anna revoltată, mă consideri atât de decăzută, încât să mă las abătută de pe calea onoarei la cel mai mic gest al stăpânului? Nu mă cunoşti, domnule conte! Asta-i o insultă!

Hoym o privea cu milă.

— O cunosc pe Anna mea, zise el zâmbind, dar cunosc şi curtea, pe rege, oamenii care ne

înconjoară şi vraja care pluteşte în jurul lor. Dacă m-ai iubi, doamnă, aş fi liniştit.

— E de ajuns că am jurat în faţa altarului, răspunse femeia cu mândrie. Nu mi-ai dobândit inima, dar ai cuvântul meu. Şi cuvântul e ceva mai mult decât inima, căci eu nu-s stăpână pe inima mea, dar cuvântului îi sunt regină. Femeile ca mine nu-şi calcă jurământul.

— Şi l-au călcat şi asemenea femei pentru strălucirea coroanei, spuse Hoym. Prinţesa de Teschen este o doamnă de rang mare şi plină de mândrie.

Anna ridică dispreţuitor din umeri.

— Pot fi soţie, dar nu vreau să fiu amantă, strigă ea, nu ştiu să port pe frunte stigmatul ruşinii.

— Ruşine! zise Hoym. De, ruşinea asta ustură numai o clipă, apoi rana se vindecă şi nu mai doare, deşi stigmatul rămâne pe veci.

— Eşti dezgustător, domnule! îl întrerupse femeia furioasă. Dumneata mă aduci aici şi tot dumneata mă tratezi cu asemenea ameninţări.

Tulburarea nu-i permise să vorbească mai mult. Hoym se apropie umilit.

— Iartă-mă, spuse el, mi-am pierdut capul, nu ştiu ce fac şi ce spun. Astea-s doar nişte bănuieli şi temeri sălbatice. Mâine-i bal la curte. Regele ţi-a poruncit să vii ca să fii prezentată reginei. Cred, reîncepu el plecând ochii, că dumneata poţi, dacă vrei, să nu fii frumoasă. Eu aş pierde bucuros prinsoarea. Ţi-ar fi uşor să te arăţi caraghioasă, ori fără ţinută. În ochii regelui nostru cel mai mult contează ca omul să fie elegant, volubil, spiritual. Ce-ar fi atât de greu să te arăţi în faţa lui neglijentă, neîndemânatică, taciturnă, distrată. Şi lipsită de spirit? Trăsăturile feţii nu-nseamnă mare lucru. Dresda-i plină de bucătărese frumoase. August e un cunoscător rafinat, pretenţios. Mă înţelegi, doamnă?

Alina întoarse capul în tăcere, dispreţuitoare şi se duse spre fereastră.

— Îmi ceri să joc comedia pentru salvarea onoarei, dar o pui în întregime pe o carte care valorează o mie de ducaţi! spuse ea zâmbind ironic. Eu însă nu suport falsul! Nimic nu ameninţă onoarea dumitale, domnule conte. Anna Konstantina Brockdorf nu e dintre acele femei care se prind la mărinimia regilor şi se lasă pângărite pentru un pumn de briliante. N-ai de ce să te temi, fii liniştit. Mi-e milă de voi toţi. N-am să viu la bal.

Hoym păli.

— Trebuie să vii la bal, zise el cu o voce înăbuşită, de data asta nu mai e vorba de un pericol închipuit, ci de capul, averea şi viitorul meu. Aşa a poruncit regele!

— Iar eu nu vreau! răspunse Anna.

— I te împotriveşti? întrebă Hoym.

— De ce nu? El este stăpân atotputernic, dar casa şi familia ţin de Dumnezeu. Ce-are să-mi facă?

— A, dumitale nimic, spuse ministrul neliniştit, e mult prea amabil cu doamnele frumoase, însă pe mine mă va trimite la Königstein, averile noastre vor intra în patrimoniul statului, le vor sfâşia între ei favoriţii, deci: sărăcie şi moarte!

Îşi acoperi ochii cu mâinile.

— Dumneata nu-l cunoşti, şopti Hoym încet. Zâmbeşte şi străluceşte ca Apolo, dar de fapt e zeul înfricoşător al fulgerelor. N-a iertat niciodată pe nimeni care-a îndrăznit să se îndoiască de puterea lui absolută. Trebuie să vii la balul acesta, căci altfel eu voi pieri.

— Şi-ţi închipui, conte Hoym, răspunse Anna, că perspectiva asta, a pieirii dumitale, cu care mă ameninţi, e chiar atât de îngrozitoare pentru mine?

Ridică din umeri şi se duse din nou la fereastră. Hoym, palid, o urmă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nici nu poate fi vorba să te împotriveşti voinţei regelui! Te conjur!

Tocmai termină de rostit aceste vorbe, când se auzi un ciocănit grăbit în uşă şi un servitor dădu buzna, oprindu-se în prag. Ministrul încruntă din sprâncene, iritat.

— Contesele Reuss şi Vitzthum!

Strângându-şi buzele furios, Hoym făcu câţiva paşi spre servitor, voind să trimită un răspuns negativ, dar în spatele acestuia zări faţa splendidă şi senină a contesei Reuss, cu trăsăturile ei aristocratice, iar după ea, ochii iscoditori ai surorii lui. Avusese impresia că nimeni din oraş nu ştia de întâmplarea de ieri şi de sosirea soţiei. Însă vizita acestor două doamne îl convinseră că, din nefericire, prin greşeala comisă la beţie, pe care nu şi-o putea ierta, ajunsese, probabil, de râsul tuturor. Altfel contesa Reuss n-ar fi catadicsit să viziteze casa fără stăpână a ministrului finanţelor.

Tulburat peste măsură, făcu semn servitorului să se dea la o parte şi contesa apăru în prag cu figura ei impunătoare, îmbrăcată toată în mătăsuri şi dantele negre. Avea o faţă albă, proaspătă, rumenă, un trup cam plin, dar foarte atrăgător, un zâmbet blând pe buzele mici, roze – nu era nimic înspăimântător în figura ei. Şi cu toate astea, când o văzu, faţa palidă a lui Hoym păli şi mai mult; se fâstâci de tot, văzând în ea ameninţarea ce-l pândea.

Doamna Vitzthum, care-o însoţea pe contesa Reuss, observă cu uşurinţă spaima din ochii fratelui ei, dar feţele ambelor femei erau numai zâmbete amabile.

— Zău, Hoym, ar fi trebuit să mă supăr, începu contesa Reuss cu o voce dulce, încântătoare, melodioasă. Cum e posibil una ca asta? Soţia ta soseşte în capitală şi eu să nu ştiu nimic? Am aflat întâmplător, de la Hülchen.

— Cum? strigă ministrul nemaiputându-şi stăpâni nervii. Şi Hülchen ştie?

— Ha, ha, spuse contesa Reuss înaintând câţiva paşi. Şi ca şi lumea toată, toţi vorbesc numai

despre asta, că în sfârşit ţi-a venit mintea la cap să n-o mai laşi pe biata femeie să se ofilească după gratii.

Zicând acestea înaintă spre Anna, scrutând-o din priviri, cercetând-o ca un cunoscător de cai care se uită la un animal adus la târg.

— Ce mai faci, dragă contesă? spuse ea întinzând spre Anna ambele mâini. Sunt foarte bucuroasă să te pot saluta aici, unde este de fapt locul tău. Am venit prima, dar te rog să mă crezi că nu împinsă de curiozitate, ci doar din dorinţa de a-ţi fi de folos. Mâine vei merge la balul reginei, frumoasa mea pustnică! Ai sosit abia astăzi, nu cunoşti Dresda, aşa că porunceşte şi te voi ajuta. Eu şi cu doamna Vitzthum am fost primele care ne-am gândit cu nelinişte la situaţia ta. Biată pasăre speriată!

În cursul acestei cuvântări, cea pe care contesa Reuss o numea pasăre speriată stătea atât de mândră şi de strălucitoare de puterea ei, neînfricoşată deloc, de parc-ar fi fost de multă vreme stăpână aici.

— Vă mulţumesc frumos, spuse ea calm. Tocmai m-a anunţat soţul meu că trebuie să merg la bal. Dar e oare absolut necesar? N-aş avea dreptul să mă îmbolnăvesc, fie şi de emoţie că mă aşteaptă o fericire atât de neobişnuită?

— Nu te-aş sfătui să foloseşti pretextul ăsta, răspunse contesa Reuss, pe care Hoym, oferindu-i braţul, o conducea din cabinet în sumbra sală de audienţe. Nimeni n-are să creadă că eşti bolnavă, văzându-te cum arăţi, ca Junona, plină de strălucire, sănătate şi putere; nimeni n-o să creadă în spaima ta, căci se vede cât de netemătoare eşti.

Doamna Vitzthum o luă de braţ pe Anna şi profitând de faptul că fratele ei se îndepărtase puţin, îi şopti la ureche:

— Draga mea Anna, n-ai nici de ce să te sperii, nici de ce să refuzi; ieşi şi tu o dată din sclavia în care-ai fost ţinută şi pe care-am deplâns-o. Ai să

vezi lume, pe rege, strălucirea acestei curţi, care n-are egal în Europa. Eu sunt prima care te felicit. Sunt convinsă că te aşteaptă o soartă cu totul excepţională.

— Mă obişnuisem atât de mult cu închisoarea mea şi cu liniştea, spuse Anna încet, încât nu-mi trebuia nimic mai mult.

— Frate-meu, adăugă doamna Vitzthum, moare de gelozie!

Cele trei doamne, pe care ministrul le însoţea tulburat, stăteau încă în mijlocul sălii de audienţe, când servitorul îl chemă pe Hoym şi uşa cabinetului se închise în urma lui. Contesa Reuss se aşeză prima şi aplecându-se spre frumoasa gazdă începu în şoaptă:

— Draga mea, sunt foarte bucuroasă că-s prima care te salut la început de viaţă nouă. Crede-mă că pot să-ţi fiu de folos la câte ceva. Hoym, fără să vrea, ţi-a aşezat sub picioare
un scăunel, pe care poţi să urci foarte sus. Eşti frumoasă ca un înger.

Anna tăcu o clipă, după care răspunse rece.

— Dacă-ţi închipui că-s ambiţioasă, dragă contesă, te înşeli. Anii fluşturatici au trecut şi stând în singurătate am fost silită să reflectez mult asupra mea însămi şi a lumii. Nu doresc decât să mă întorc la mine acasă şi la *Biblie.*

Doamna Reuss râse.

— Toate astea au să se schimbe, zise ea zâmbind şăgalnic. Acum, să ne gândim la toaleta de mâine. Dragă doamnă Vitzthum, uită-te, şi hai să facem un consiliu de urgenţă, cum s-o îmbrăcăm, căci singură ar fi în stare să se neglijeze. Ţie trebuie să-ţi pese îndeosebi căci e vorba de onoarea casei fratelui tău.

— Oricum se va îmbrăca, tot cea mai frumoasă va fi. Contesa de Teschen n-ar putea să rivalizeze cu ea, căci e ofilită. Nu există nicio femeie la curte care să nu pălească pe lângă Anna. Eu cred că o rochie cât mai simplă i s-ar potrivi cel mai bine.

Lasă să se încarce altele cu trandafiri, voaluri sulimanuri şi pompoane, ei îi e suficientă chiar şi o rochiţă albă, feciorelnică.

Discuţia despre toalete deveni aprinsă, contradictorie, polemică. La început Anna nu se amestecă, ascultându-le doar pe cele două prietene, mult prea afectuoase cu ea ca să nu-i trezească mirarea şi un soi de teamă. Încetul cu încetul însă se lăsă şi ea antrenată de acel magnet, care este, pentru femei, discuţia despre îmbrăcăminte. Aruncă şi ea o vorbă, două şi disputa era mereu întreruptă de râsete şi continua tot mai veselă.

Contesa Reuss asculta cu nespusă atenţie fiecare cuvânt al doamnei Hoym şi o privea pe ascuns cu o ciudată neliniște. Se părea că punând întrebări ar fi vrut să audă în răspuns ceva mai mult decât întreba. Treptat, Anna trecu de la enervarea care-o cuprinsese de dimineaţă la o stare normală pentru vârsta ei, începu să glumească şi să râdă, aruncând cu multă uşurinţă vorbe atât de pline de duh, încât parcă străluceau mii de briliante în ele. Cu curaj şi cu neobişnuită sinceritate povesti despre sine, despre sentimentele şi presimţirile ei. Doamna Reuss o aplaudă. De câteva ori îi venise s-o îmbrăţişeze, atât de mult o bucurase vioiciunea acestei minţi, care, trăind în liniște şi singurătate, îşi păstrase toată prospeţimea tinereţii.

— E minunată Anna noastră! Încântătoare! Inegalabilă! exclama ea. Mâine-seară toată curtea va fi la picioarele ei. Hoym ar trebui să-şi pregătească pistoalele. Teschen o să se îmbolnăvească şi-o să leşine din nou, căci are o înclinare deosebită spre leşinurile care-i scot la iveală farmecele ascunse!

Doamna Vitzthum râdea, iar contesa Reuss îi povesti cu această ocazie Annei, cum prinţesa Lubomirska reuşise să cucerească inima regelui leşinând, când îl văzuse căzând de pe cal. Au leşinat amândoi, căci şi regele, grav rănit la picior, îşi pierduse cunoştinţa. Trezirea însă a fost

încântătoare când ea a deschis ochii din leşin, August era îngenuncheat la picioarele ei.

— Din păcate însă, adăugă doamna Reuss, acum poate să leşine cu adevărat, căci regele mai degrabă s-ar bucura decât s-ar speria. I-a trecut prima fierbinţeală. La iarmarocul de la Lipska prealuminatul nostru stăpân şi-a dat frâu liber pornirilor şi s-a distrat cu nişte actriţe franţuzoaice. Mai mult chiar, se spune că s-ar fi îndrăgostit teribil de prinţesa Anhalt-Dessau, care se pare că i-a răspuns neîndurător de rece. Fürstenberg l-a auzit nu de mult spunând că inima-i e liberă şi că-i gata s-o jertfească unei femei frumoase.

— Sper, dragă contesă, spuse Anna niţel cam jignită, că nu mă crezi în stare să stau pe acelaşi plan cu actriţele franţuzoaice, chiar dacă de partea cealaltă s-ar afla prinţese. Inima regelui nu-i un dar prea vesel, iar a mea merită mai mult decât să primească resturile rămase de la prinţesa Teschen.

Doamna Reuss se îmbujoră brusc.

— Taci, taci, eşti un copil, spuse uitându-se-n jur. Cine ţi-a vorbit despre aşa ceva? Sporovăim şi noi, ca femeile, despre una, despre alta… E bine să fii pregătită pentru orice eventualitate. Doamna Vitzthum şi cu mine o să-ţi trimitem negustorii şi croitoresele noastre. Dacă nu ţi-ai luat de acasă bijuteriile, ori îţi lipseşte ceva, Meyer o să-ţi împrumute, păstrând cel mai mare secret, orice doreşti, bijuterii care n-au fost văzute aici, la curte. E serviabil şi politicos.

Zicând acestea se ridicară amândouă şi o îmbrăţişară pe Anna, care le conduse în tăcere până la uşa salonului. Hoym nu se mai arătă, cabinetul lui era plin de funcţionari de la fisc.

Jos, la scară era trasă careta contesei Reuss, în care se urcară amândouă. O vreme tăcură. Doamna Vitzthum fu prima care rupse tăcerea.

— Ce crezi c-o să iasă? şopti ea.

— E inevitabil, răspunse contesa tot în şoaptă. Începând de azi Hoym se poate considera văduv.

Anna e mândră, o să se opună îndelung fericirii, dar nimic nu-l întărâtă mai mult pe rege decât o asemenea rezistenţă, cu care se simte dator să lupte. E frumoasă ca un înger, curajoasă, spirituală, ciudată; toate astea-s calităţi care nu numai că atrag, dar şi leagă. Draga mea, trebuie să fim în cele mai bune relaţii cu ea acum, până nu apucă frâiele în mâini; pe urmă o să fie prea târziu. Eu te ajut pe tine şi tu pe mine, să ne dăm mâinile. Prin ea o să-l avem pe rege, pe miniştri, totul. Teschen e pierdută, fapt care mă bucură nespus, niciodată n-am reuşit să câştig nimic de la prinţesa asta sentimentală şi plicticoasă. De altfel, cred că şi-a atins ţelul: fiul ei e recunoscut, i s-a dat un principat şi bogăţii uriaşe. Ne-a fost destul stăpână, acum începe să apună. Regele s-a plictisit, are nevoie de bucurie şi de distracţie. Fürstenberg, eu şi cu tine o să reuşim în sfârşit s-o dăm jos. Ne-am săturat cu toţii de străina asta. Însă toată intriga trebuie făcută cu cap, cu atenţie şi încetişor, căci Anna nu se lasă luată cu asalt: e prea mândră.

— Bietul Hoym! râse doamna Vitzthum. Dac-ar avea minte…

— Las c-o să câştige şi el; n-o mai iubea de mult, stricatul ăsta, o întrerupse contesa Reuss. Cu toate că eşti sora lui, pot să-ţi vorbesc deschis. În fond, singur a înscenat toată povestea asta, căreia-i va cădea victimă.

— Îl bănuiesc pe Fürstenberg!

Contesa Reuss îi aruncă o privire pătrunzătoare, fulgerătoare, în care sclipi o clipă ceva ca o scânteie de batjocură; ridică din umeri.

— Ei, aşa i-a fost scris, spuse ea ironic. Şi dintr-o dată, izbucni în râs.

— Ştii, continuă ea, ar trebui să îmbrace o rochie portocalie şi să-şi pună corali. Are părul negru, faţă proaspătă ca de copil, o să-i stea minunat. Ai văzut ce foc e în privirea ei?

— Şi ce mândrie, din păcate!

— E de-ajuns să-l vadă pe rege! încheie doamna Reuss. Dacă August o să vrea să-i placă, te asigur c-o să-şi piardă ea şi mândria şi capul.

IV

Pe strada Pirnay, care era la vremea aceea una din cele mai frumoase străzi ale micului oraş înconjurat cu ziduri şi înghesuit, se afla palatul lui Beichling, care fusese cândva cancelar, iar acum era deţinut la Königstein. Prinţesa Lubomirska, născută Bokun, fiica stolnicului Litvanici, divorţată, amanta lui August al II-lea şi făcută de el prinţesă Teschen după ce-l născuse pe renumitul cavaler de Saxa, primise în dar, probabil ca răsplată pentru că contribuise la căderea cancelarului, a cărui imensă avere o împărţiseră curtenii între ei, palatul lui Beichling şi acolo-şi stabilise o splendidă reşedinţă. Când nu se afla la odihnă pe domeniile Hoyerswerda, sau la alte moşii din Lužyce, care-i fuseseră de asemenea dăruite, stătea în palatul de pe strada Pirnay sau se amuza sădind grădini în partea de apus a oraşului, numită Friedrichstadt. În primii ani de amor fierbinte şi de aprigă curte, când frumosul rege nu putea să trăiască nicio zi fără scumpa lui Urszula, când drăgălaşa prinţesă gonea călare în întâmpinarea amantului regal, îmbrăcată în culorile Saxoniei şi sclipind de strălucirea celor douăzeci de ani ai săi, anii aceia fericiţi petrecuţi la Varşovia, ori în călătorii prin Germania, la splendidele baluri din Dresda sau Lipska, trecuseră irevocabil.

De la balul acela memorabil de la Lipska, din timpul carnavalului, când aspra regină prusacă Sofia Karolina, dojenind cochetăria lui August al II-lea, care se aprinsese după prinţesa Anhalt-Dessau de la curtea ei, ca să-l pedepsească adusese laolaltă, în faţa incurabilului amorez pe trei dintre

fostele lui amante: Aurora Königsmarck, prinţesa Esterle şi doamna Haugwitz, pentru a-l ruşina pe rege şi împreună cu el pe prinţesa Teschen-Lubomirska; de la balul acela, care se terminase totuşi cu cele mai tandre asigurări de devotament, prinţesei Teschen îi revenea mereu în gând, ca un îngrozitor *memento mori,* ideea ca s-ar putea ca şi ea să fie trădată la fel ca celelalte, de către fluşturatecul Augustin (aşa i se spunea în intimitate majestăţii sale regelui şi cântecul la modă „mein lieber Augustin" i se potrivea de minune). De fapt, cu toate măruntele şi nenumăratele sale aventuri obscure, regele manifestase întotdeauna o mare dragoste faţă de prinţesa Teschen, atât în cuvinte, cât şi în comportare. Urszula avea putere asupra lui şi ştia să-l dirijeze cu mare îndemânare, ţinându-l în frâu de aur, cu mânuţele ei albe, dar simţea că dintr-o clipă în alta regele avea să se desprindă de ea pentru totdeauna.

În oglindă se mai reflectau încă trăsăturile frumoase ale feţei şi rămăşiţele unei prospeţimi pe care le întreţinea cu multă grijă, dar frumuseţea şi strălucirea ei nu mai exercitau vraja noutăţii asupra regelui, care se plictisea uşor şi care avea nevoie să se amuze mereu cu ceva nou. Îl distrau discuţiile cu frumoasa contesă şi abilitatea ei în aranjamentele de la curte, politica ei, acoperită cu voalul frivolităţii feminine, nestatornicia ei şi jocul reţelei de intrigi, pe care ştia să le manevreze în favoarea ei. August se mai ducea încă pe la ea, pentru câteva ore, dar astăzi, dac-ar mai fi întrebat-o regina, ca odinioară, când are de gând să plece din Dresda, n-ar mai fi avut curajul să răspundă cu tupeul de atunci, că a venit cu regele şi că numai împreună cu el va pleca înapoi. Astăzi erau trişti minunaţii ei ochi albaştri, umezi, plini de melancolie şi oglindind o fire blândă, când de fapt prinţesa avea o nespusă tenacitate în hotărâri şi acţiuni. Cu fiecare zi o cuprindea o teamă tot mai

mare să nu primească ordin de a părăsi Dresda şi de a se despărţi de rege pentru totdeauna.

În aparenţă nu se schimbase nimic, nu-i lipsea nimic, era în continuare respectată ca stăpâna la curte, dar citea în ochii curtenilor apropiata-i cădere: surprindea zâmbetele lor ironice şi privirile răutăcioase, aruncate pe ascuns.

Fusese o vreme când Urszula îl iubise pe August, îl iubise foarte fierbinte, dar pe atunci credea că de dragul ei o să se schimbe uşuraticul rege şi c-o să ajungă cândva regină. Iluziile astea se spulberaseră. Urma şi trebuia să aibă şi ea soarta tuturor favoritelor stăpânului. Dezamăgită, lecuită de dragoste, îşi redobândea veselia şi cochetăria dinainte, numai când voia să placă regelui. Pe urmă, închisă în casă, plângea pe ascuns şi în pieptul ei începea să încolţească răzbunarea. Scria tot mai des premierului Radziejowski. Pe de altă parte, regele ştia ce periculos e să şi-o ridice împotrivă-i pe nepoata lui Radziejowski, cel mai mare demnitar al republicii poloneze şi se străduia s-o convingă de ataşamentul lui neschimbat. Între timp însă, pusese ca prinţesa să fie spionată. Începuse să se teamă de răzbunare încă înainte de a fi făcut ceva ca s-o merite.

Dragostea lui August al II-lea se transformase în pură galanterie, sub care se simţea răceala. La curte, prinţesa Teschen ocupa primul loc după regină, dar în inima lui ajunsese egală cu regina: îi era indiferentă.

Visul despre iubirea veşnică a lui August trecuse cum trec norii de primăvară şi în locul lui rămase doar mândria ei jignită.

Părăsindu-şi pământul natal, fiica stolnicului Litvaniei visa să cucerească tronul, însă visul se spulberase. Îi rămăsese doar ruşinea calculului greşit şi situaţia dezonorantă a femeii fără soţ şi fără casă, plătită, pentru o clipă de nebunie, cu daruri bogate, titluri, pământuri şi aur. Clipa

triumfului fusese scurtă, efemeră, ruşinea rămânea veşnic.

Prinţesa Lubomirska nu se putea înapoia astfel în Polonia.

Biata femeie, temându-se că din moment în moment ar putea fi şi părăsită şi condamnată să se prăbuşească de la înălţimea pe care începuse să se clatine, se gândea ce să facă. Se şi plictisea, iar copilul pe care i-l aduceau de câteva ori pe zi, copilul recunoscut al regelui, bea, în îmbrăţişarea mamei, lacrimi amare, tăinuite. Prinţesa Teschen n-avea încă dreptul să se considere nefericită, dar se simţea de-acum. Copilul ei avea viitorul asigurat, ea însă – niciun viitor.

Palatul de pe strada Pirnay era în continuare, după un vechi obicei, plin zilnic de o mulţime de curteni, doamne frumoase şi cavaleri galanţi. Acestora din urmă regele nu numai că nu le interzicea, ci chiar le înlesnea intrarea. Poate c-ar fi fost bucuros ca vreunul din ei să cucerească inima celei al cărei ataşament, prea plin de lacrimi începuse să-l apese. Asta-l enerva în mod deosebit pe August cel Puternic, care nu plânsese niciodată în viaţa lui: să o vadă pe prinţesă mereu înlăcrimată şi acolo unde căuta destindere, să afle numai interminabile reproşuri.

Aparent încă la putere, prinţesa avea oamenii ei, sinceri ori nu, prieteni şi spioni. Ştia zilnic fiecare pas al regelui, fiecare zâmbet şi cuvânt, îl spiona din gelozie. Acum primise un raport amănunţit asupra petrecerii nocturne de ieri, când i se smulsese lui Hoym mărturisirea că are o soţie frumoasă şi când fusese provocat să facă prinsoarea, iar el trimise la Laubegast să fie adusă Anna. Neliniştită, se frământa febril neştiind dacă să se ducă la balul reginei şi să accepte duelul, ori să lase cu dispreţ neridicată mănuşa ce i se aruncase.

Pe la unsprezece fu anunţată că doamna Hoym sosise în oraş. Însă nimeni n-o cunoştea, nimeni n-

o văzuse şi deci nimeni nu era în stare să i-o descrie. Spuneau cu toţii că e frumoasă, se ştia că fiind născută în 1680 era de o vârstă cu prinţesa Lubomirska, dar nimeni nu putea să descrie ce gen de frumuseţe e şi ce pericol reprezintă.

Prin capitală circulau tot felul de vorbe. Se spunea cum că Kyan ar fi rostit neîndurător:

— Nu-ntrebaţi dacă-i frumoasă, important e să nu semene cu ultima.

Prinţesa era de aceeaşi părere: nu conta frumuseţea, ci doar impresia de noutate.

În dimineaţa aceea numărul de oaspeţi din casa ei era mai mic decât oricând, toţi alergau prin oraş, vânând şi colportând noutăţi.

Se spunea că regele, ca întotdeauna când era interesat de reuşita petrecerii, alcătuise personal, cu multă migală, tot programul balului şi că începuse să fie neliniştit în legătură cu prinsoarea dintre Fürstenberg şi Hoym. Se mai spunea că domnişoara Hülchen şi contesa Reuss urziseră, grijulii, primele intrigi pentru a o atrage pe doamna Hoym de partea lor şi a-şi asigura protecţia.

Pe de altă parte, doamna Vitzthum afirma cu voce tare că cumnata ei le va eclipsa pe toate prin frumuseţe.

Prinţesa Teschen trimitea oameni prin oraş, primea rapoartele celor care-i erau credincioşi, despera şi plângea. De trei ori reuşise să-l împiedice pe rege să rupă legătura cu ea, acum însă simţea că sosise clipa fatală. Deodată îi veni un gând nebunesc, se uită la ceas. Casa lui Hoym nu era prea departe de palatul ei. Şopti ceva servitoarei, îşi puse o voaletă neagră, deasă, să nu i se vadă ochii plânşi şi se strecură iute pe scări, în curte. Aici stăteau în aşteptare două litiere şi doi servitori. Se urcă într-una din ele. Purtătorii, cărora servitoarea le şoptise o vorbă, în loc s-o ia spre stradă, o apucară prin spatele palatului, prin grădini. Crengile încă înfrunzite ale arborilor

mascau poteca îngustă şi pustie în care dădea o poartă de la grădina lui Hoym. Un grădinar nevăzut deschise portiţa, prinţesa sări din lectică şi uitându-se în jur se duse direct spre casă. În hol o şi aştepta un bărbat tânăr, care-i arătă scările.

Trecu pe coridorul întunecos, cu faţa acoperită, aşa că şi dac-ar fi întâlnit-o cineva, tot n-ar fi recunoscut-o; ajunse la uşa indicată şi bătu.

Nu i se deschise imediat. Se pare că servitoarea care crăpase puţin uşa voia doar să vadă cine venise şi nu i-ar fi dat drumul să intre, dacă prinţesa Teschen nu i-ar fi strecurat în palmă câţiva ducaţi; cu cealaltă mână împinse uşor uşa, intră, se uită în jur pe unde s-o apuce, apoi dădu buzna.

Anna Hoym se plimba singură prin camera care urma să fie aranjată pentru ea, când apăru în prag o femeie necunoscută, voalată. Mirată de vizita asta neaşteptată, făcu un pas înapoi, încruntându-se supărată.

Prinţesa îşi scoase voalul negru, se opri în loc, privind-o curioasă pe doamna Hoym, fără să spună niciun cuvânt. Gâfâind după alergătură, o privea fix, buzele-i tremurau, o paloare neobişnuită îi cuprindea încet faţa. Se uită speriată după ceva de care să se sprijine şi căzu leşinată pe o canapea din apropiere.

Anna alergă la ea, veni şi servitoarea şi o ridicară. Dar slăbiciunea nu dură decât o clipă, după care femeia sări îngrozită, îşi înfipse din nou privirile în ochii rivalei şi arătă în tăcere spre servitoare, să plece.

Rămaseră singure.

Toată scena asta, după celelalte pe care le avusese în aceeaşi dimineaţă, o umplea de nelinişte pe Anna, care era şi aşa destul de îngrijorată. După îndelunga viaţă liniştită de la ţară, începea pentru ea o etapă febrilă, în care-i era greu să se orienteze.

Prinţesa Lubomirska întinse spre ea o mânuţă palidă, rece, tremurândă.

— Iartă-mă, spuse cu o voce slabă, am vrut să te văd, am vrut să te previn. M-a împins aici glasul datoriei şi al conştiinţei.

Anna tăcea, privind-o cu curiozitate.

— Uită-te la mine, adăugă, începi azi o nouă viaţă, pe care eu acum o închei. Am fost la fel de nevinovată ca şi tine, de fericită, liniştită, respectată, în deplin acord cu conştiinţa şi cu Dumnezeu. Aveam rang princiar, un soţ şi, mai mult decât atât aveam neîntinat numele tatălui meu şi al familiei. Dar a venit un om încoronat care, cu un singur zâmbet, mi-a luat totul. A pus sceptrul şi coroana la picioarele mele, mi-a dăruit inima lui. L-am urmat şi acum priveşte-mă: nu mai am nimic. Un nume de împrumut, inima zdrobită, fericirea pierdută, ruşinea stigmatizându-mi fruntea, nelinişte în suflet, un viitor înspăimântător şi frământare pentru soarta copilului. Nu mai exist pentru nimeni pe lume. Rudele nu mă mai recunosc, cei care ieri s-au târât la picioarele mele, mâine se vor face că nu mă mai ştiu. Iar el? El mă va da la o parte ca pe o străină.

Ascultând-o, Anna roşi.

— Doamnă! strigă ea cu o voce întretăiată. Unde vezi pentru mine pericolul pe care eu însămi nu-l pot vedea? Nu te înţeleg. Cine eşti?

— Ieri am fost regină, azi nu mai ştiu cine sunt, răspunse doamna Teschen.

— Dar eu nu mi-am dorit niciodată nicio coroană, mi-ar arde tâmplele! spuse Anna. De ce-mi adresezi mie aceste ameninţări?

— Te previn, o întrerupse prinţesa, iartă-mă, coroana e ca şi pusă pe fruntea ta. Oamenii ţi-o acordă prea repede, iar eu am voit să-ţi dezvălui că înăuntrul aurului ei se află o cunună de spini.

— Greşeşti, doamnă, spuse Anna calm. Nu întind mâna niciodată după nicio coroană, sunt prea mândră pentru asta. Ar trebui ori s-o duc cu mine în mormânt, ori să n-o ating niciodată. Linişteşte-te, doamnă.

Doamna Teschen se prăbuşi pe canapea, îşi lăsă capul în piept şi începu să plângă cu hohote. Suspinele ei treziră mila Annei, care se apropie cu curiozitate şi compasiune.

— Tot ce mi se întâmplă aici, de azi-dimineaţă, e de neînţeles, spuse ea încet. Aş vrea să părăsesc locul ăsta cât mai repede. Cine eşti, doamnă?

— Prinţesa Teschen, răspunse femeia încet, ridicând ochii. Ai auzit desigur, despre mine; trebuie să înţelegi pentru ce te-au adus aici. Domnul s-a plictisit. Şi vrea un chip nou.

Anna ţipă revoltată.

— Nemernicii! Se poartă cu noi ca şi cu nişte sclave, iar noi…

— Suntem victimele lor.

— Nu! Eu nu voi fi, eu nu vreau să fiu victimă! o întrerupse doamna Hoym. Linişteşte-te, doamnă, eu sunt atât de mândră, încât mai degrabă îndur mizeria decât înjosirea.

Prinţesa o privi, o privi îndelung şi oftă.

— Nu vei fi tu, va fi alta. Mie mi-a venit sorocul, dar măcar tu, dacă ai putere, te conjur, răzbună-te pe noi toate: respinge-l, aruncă-i dispreţul în faţă! Ar trebui să fim o dată răzbunate!

Îşi puse din nou voalul pe ochi, şi întinse mâna în tăcere.

— Te-am prevenit, apără-te, spuse ea îndreptându-se în grabă spre uşă. Anna rămase pe loc, fără să poată scoate un cuvânt. Fantoma dispăru.

Pe scări o aştepta cel care-o condusese. Se strecură iute până la litieră şi tocmai când trăgea draperia acesteia, zări faţa palidă a unui tânăr ofiţer, care-o privea tremurând, îngrozit.

Faţa tânărului era frumoasă şi aristocratică, plină de expresie, bărbăţie şi energie, dar în clipa asta groaza şi durerea o transfiguraseră. Parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor. Cu toate că cei doi purtători ridicaseră lectica de la pământ, se apropie de fereastră.

— Prinţesă Urszula! spuse el emoţionat. Să-mi cred oare ochilor, e posibil aşa ceva? Eşti dumneata cu adevărat? Dumneata strecurându-te de la vreo întâlnire, desigur? Spune-mi, te conjur, spune-mi tot adevărul, căci încalec acum şi n-ai să mă mai vezi niciodată. Prinţesă! Eu înnebunesc de dragostea ce ţi-o port şi dumneata… – îşi acoperi ochii cu palma.

— Înnebuneşti, e-adevărat! îl întrerupse ea nerăbdătoare, înnebuneşti în asemenea măsură, încât devii orb, căci altfel ai putea să vezi că ies de la Hoym, de care doar nu era să mă îndrăgostesc.

Îl apucă de mână.

— Vino cu mine, vino lângă mine, nu-ţi dau drumul să pleci, până nu-ţi explic! N-aş vrea ca şi dumneata, prinţe, să mă părăseşti în clipele astea, să mă învinuieşti, asta ar fi prea de tot! N-aş putea suporta!

Frumoşii ochi ai prinţesei, înlăcrimaţi, ridicaţi spre tânărul a cărui mână o ţinea strâns, spuneau atât de mult, încât tristeţea dispăru şi faţa acestuia se lumină.

Aşa că alergă ascultător după litieră până la palat; la scară dădu mâna prinţesei să coboare şi intrară împreună în casă. Obosită şi desperată, prinţesa se prăbuşi pe o canapea şi punându-şi capul în palme îi porunci tânărului să se aşeze lângă ea.

— Vezi, prinţe, că-s tulburată şi supărată. Mă întorc de la aceea… de la aceea pe care-au adus-o aici amarnicii mei inamici, ca să-i ofere regelui ceva nou, ca să mă alunge pe mine, ca să înlăture puterea mea de la curte. Ai auzit de-acum de nevasta lui Hoym?

— N-am auzit, răspunse tânărul prinţ, care era Ludwik Wirtemberski, n-am auzit nimic în afară de batjocură la adresa lui Hoym, pe care l-au îmbătat, ca să-l silească să-şi arate nevasta.

— Da, au ştiut să aţâţe curiozitatea lui August, au ţesut o intrigă, începu prinţesa, devenind din ce

în ce mai vioaie. Am văzut-o, e foarte frumoasă, e periculoasă, poate să fie regină vreo două zile.

— Ah, cu atât mai bine! strigă prinţul Ludwik sărind de pe canapea. Vei fi liberă, doamnă!

Doamna Teschen îi aruncă o privire pătrunzătoare; tânărul se înroşi. Se lăsă o clipă de tăcere. Ea îi întinse o mână, pe care el o apucă şi o sărută înflăcărat. O mai ţinea încă la buze, când năvăli din camera alăturată, aplaudând şi râzând urât, sec, răutăcios, o fiinţă scundă, hidoasă, care semăna puţin cu prinţesa, dar era mult mai urâtă decât ea.

Privind faţa acestei fiinţe era greu să-i stabileşti vârsta: putea foarte bine să aibă douăzeci şi ceva, ori cu zece ani mai mult. Se vedea pe ea că nu fusese niciodată tânără şi putea să nu îmbătrânească multă vreme. Avea una din acele feţe bătrânicioase încă din copilărie, dar care par tinere la bătrâneţe. Ochii ei cenuşii, răi, iscoditori, erau în necontenită mişcare. Avea nişte buze ironice, fiecare din trăsăturile ei trăda o fiinţă neliniştită, o cloşcă febrilă şi o intrigantă nesuferită. Îmbrăcămintea, nespus de îngrijită şi pestriţă era astfel gândită încât să-i scoată în evidenţă ceea ce avea frumos: un trup proporţionat, subţire-n talie şi un picior mic. Răsucindu-se în pantofiorii ei, se apropie iute de prinţesă, bătând din palme în clipa când ruşinat, prinţul Wirtemberski îşi desprindea buzele de mâna ci.

— *Bravo, bravissimo,* dar nu vreau să vă deranjez! ţipă cu o voce stridentă baroana Glasenapp. *Nous sommes en familie,* nu vă jenaţi de mine! Surioara mea procedează foarte just asigurându-şi acum apărarea militară, la retragere, căci… căci se pare că ne apropiem de clipa când vom fi nevoite să ne retragem din inima regelui şi de la curte! Un bun comandant îşi asigură întotdeauna calea de întoarcere.

Femeia aceasta micuţă şi agitată, nesuferită la curte, unde se silea să-i învrăjbească pe toţi colportând bârfeli, era tot fiica a stolnicului Litvaniei, soră bună a prinţesei Lubomirska, căsătorită pe atunci cu baronul Glasenapp, dar numai cu numele, căci de fapt era în relaţii strânse cu renumitul Schulenburg.

— Nu m-am văzut de mult cu scumpa mea surioară, continua ea să îndruge cu repezeală, dar eu apar întotdeauna în momentele de pericol, ca şi acum. Ai auzit, dragă Teschen, adăugă ea râzând răutăcios, că au adus-o pe nevasta lui Hoym. Eu am văzut-o o dată, la Dresda, când regele nu era aici şi am prezis de atunci că va aduce, ca Elena din Troia, nenorocirea cuiva. Frumoasă ca un înger, brunetă, ceea ce pentru blonde ca Teschen reprezintă întotdeauna cel mai mare pericol, vioaie, spirituală, rea, încrezută şi umblă ca o regină! Domnia dumitale s-a sfârşit, surioară!

Şi izbucni în râs.

— Dar ştiu că ai un noroc turbat la titluri princiare, reîncepu ea fără să dea cuiva voie să scoată o vorbă. Eu, de! Eu abia am reuşit să-l apuc cu chiu cu vai pe cel. De baroneasă, în timp ce tu, la început ai fost prinţesă Lubomirska, acum eşti Teschen şi te îngrijeşti să ai în rezervă şi titlul de prinţesă Wirtemberski.

Tânărul stătea în picioare, îmbujorat şi furios. Doamna Teschen îşi plecă ochii, dar şopti încet, printre dinţi:

— Dac-aş vrea, s-ar găsi şi un al patrulea.

— Dacă doreşti, îţi şoptesc eu la ureche numele lui, o întrerupse baroana alergând spre sora ei.

Şi făcându-şi mâinile pâlnie la gură îi spuse drept în ureche:

— Prinţul Alexandru Sobieski, nu-i aşa? însă acela nu se-nsoară, pe câtă vreme micuţul Ludwik e gata, străduieşte-te să-l ţii.

Prinţesa Teschen întoarse capul scârbită, în timp ce sora ei, admirându-se-n oglinzi alerga prin

cameră, spionându-i din priviri pe cei doi, a căror discuţie o întrerupsese cu sadică plăcere.

— Dacă Teschen ar avea minte, zise ea, ar putea ieşi învingătoare din această situaţie. Nevasta lui Hoym e simpluţă. O să-l dezguste pe rege. O să-i placă la faţă, dar mândria ei o să-l îndepărteze. După ea, Teschen o să i se pară din nou plăcută şi bună. Ce să-i faci, trebuie să ştii să ierţi fanteziile regelui! Oamenii ca el au griji supraomeneşti şi privilegii supraomeneşti. Îmi pare rău numai, sporovăia ea în continuare, fără să se oprească o clipă, că s-au pornit aşa, cu toţii, împotriva ta: contesa Reuss şi Hülchen au şi-nceput să aducă jertfe noii zeităţi, Fürstenberg şi chiar cumnăţelul Vitzthum sunt gata să dea o mână de ajutor la confecţionarea unor coarne de aur pentru vistiernic. Bietul Hoym! Dacă-l lasă nevasta, zău, de n-aş avea anumite obligaţii, m-aş mărita cu el, ca să-i îndulcesc văduvia. Numai că bătrânul ăsta destrăbălat n-o să mă vrea nici pe mine şi nici pe alta.

În timpul sporovăielii neostenite a baronesei Glasenapp, prinţul Ludwik îşi luă rămas bun, iar felul cum prinţesa Urszula îi strânse mâna nu trecu neobservat privirilor atente ale baronesei, care se mulţumi doar să-i facă o reverenţă de la distanţă.

Cele două surori rămaseră singure. O clipă fu linişte.

— N-ar trebui să iei asta chiar aşa în tragic, reîncepu doamna Glasenapp ridicând din umeri. Lucrul era de prevăzut de mult. Regele s-a plictisit de o blondă. Ai un principat, ai domeniul Hoyerswerda, milioane, briliante, palatul lui Beichling, zestre pentru băiat, ai frumuseţea ta, restul de tinereţe şi pe prinţul Ludwik, care-i gata să te ia de nevastă. Îţi mărturisesc c-aş fi gata să fac schimb cu tine, dându-ţi-l ca supliment şi pe Schulenberg.

— Dar eu îl iubesc! o întrerupse prinţesa plângând din nou.

— Ei, lasă, că asta a trecut, ştiu eu! răspunse baroneasa Glasenapp. V-aţi iubit reciproc, după părerea mea, cel puţin o jumătate de an, în care timp el te-a înşelat în taină de vreo zece ori, iar tu, de câte ori? Nu ştiu, dar pot să garantez că l-ai trădat!

— Soră! spuse doamna Teschen revoltată.

— Bine, bine, nicio dată! Şi totuşi, uite, în focul acestei iubiri ai ştiut să-ţi pregăteşti o rezervă în persoana lui Wirtemberski şi astăzi, când e atât de necesar, să-l ai gata! Trebuie să recunosc, că eu, pe care oamenii mă numesc rea şi schimbătoare, n-aş reuşi să fac una ca asta. Abia când m-am certat cu Glasenapp de era să ne încăierăm, atunci am făcut rost de Schulenberg. Căci mie nu-mi merge nimic şi nimeni nu mă poate suferi, dar şi eu le plătesc cu vârf şi-ndesat! Ascultă, Lubomirska, zise ea după o clipă, regii au obiceiul ca la despărţire să ceară înapoi diamantele dăruite. Aşa că-ţi atrag atenţia să le depui pe-ale tale într-un loc sigur.

Se uită spre sora ei care părea că nici n-o ascultă.

— Vii azi la bal? o întrebă.

Cuvântul „bal” parc-o trezi pe doamna Lubomirska. Se ridică brusc.

— La bal, da! începu ea pe gânduri. Trebuie să merg la bal, da! Am să mă îmbrac toată în negru, în doliu, fără bijuterii, într-o rochie groasă. Asta are să frapeze, dar, spune-mi, Teresa, o să-mi stea bine-n doliu?

Doamna Glasenapp râse.

— Neîndoielnic. Oricui îi stă bine în doliu. Dar dacă-ţi închipui că prin asta ai să-l înduioşezi pe August şi pe curteni, te-nşeli amarnic. Au să râdă! Nu le plac tragediile.

— Fie ce-o fi, în doliu! Am să mă duc în doliu, repetă doamna Teschen, am să stau în faţa lui tăcută ca o fantomă.

— Şi deoarece doamna Hoym o să fie rumenă, veselă şi proaspătă, ai să şi dispari neobservată ca

o fantomă. Crede-mă, nu-i posibil să mai întorci înapoi trecutul.

Se uită la ceas.

— Vai, ce târziu e! Adio, ne vedem la bal! O să fiu şi eu acolo, dar în planul doi, ca spectatorul care-i aplaudă pe actori. Rămâi cu bine!

V

Doamnele păşeau în sală conduse de soţi, ori de rude. După extraordinarul lux vestimentar n-ai fi putut bănui că Polonia şi împreună cu ea Saxonia, de care era acum legată, fuseseră înfrânte în război, iar visteriile lor golite. Regele purta o haină acoperită cu puzderie de briliante, cu nasturi uriaşi de diamante, şi tot cu diamante era încrustat mânerul spadei, pantofii şi chiar şi cataramele acestora străluceau de o rouă de diamante. Figura lui maiestuoasă arăta parcă întinerită, radioasă aşa cum s-ar fi cuvenit dac-ar fi fost învingător şi nu învins şi silit să lupte pentru coroană cu un adversar inveterat.

Pe rochiile doamnelor de asemenea străluceau multe bijuterii, deşi unele dintre frumuseţile de acolo nici n-aveau nevoie de aşa ceva. În cele din urmă apăru şi regina, îmbrăcată destul de modest. August, politicos şi respectuos, se grăbi să-i iasă în întâmpinare şi imediat răsună fanfara.

Eroinele serii nu apăruseră încă.

Regele, nerăbdător, începuse să-şi încrunte sprâncenele-i olimpice, şi să se uite spre Fürstenberg cu privirea aceea, al cărei sens era prea bine cunoscut, când la uşa de intrare, cu tot respectul pentru prezenţa regelui, se auzi rumoare. Oamenii începură să se dea în lături şi ochii tuturor erau îndreptaţi într-acolo. Fürstenberg şopti:

— Vin!

Peste o clipă apăru faţa palidă, îngălbenită, a contelui Hoym, care-o ducea de braţ pe soţia lui. Poate că niciodată nu fusese văzută la această curte, obişnuită cu multe frumuseţi, o persoană atât de tulburătoare.

Contesa Hoym trecea printre doamnele adunate acolo cu ţinuta ei regească, neintimidată, calmă, serioasă şi atât de frumoasă, încât din toate piepturile ţâşni un murmur admirativ. Regele îşi aţintise ochii asupra ei încă de la intrare, dar nu-i întâlni privirea. Deoarece urma să fie prezentată reginei, se lăsă condusă spre ea, fără să pară deloc uimită de strălucirea acestei curţi şi nici de frumuseţea de Apolo a regelui, care se aşezase în aşa fel, încât să-i pară cât mai atrăgător noii venite. Însă pe faţa lui se oglindea nerăbdarea.

Hoym îşi conducea soaţa ca un condamnat la moarte. Inamicii lui şi subalternii se desfătau văzându-i chinul pe care nu încerca deloc să şi-l ascundă şi care făcea ca pe faţa lui să apară în fiecare clipă o altă expresie. Regina ridică asupra doamnei Hoym ochii blânzi, o privi şi-i zâmbi cu amabilitate, dar parcă şi cu milă gândindu-se la soarta acestei frumuseţi. Sentimentul acesta smulse chiar un uşor suspin din pieptul reginei.

Cum se sfârşiră primele formalităţi, muzica începu să cânte poloneza şi regele deschise dansul cu soţia sa.

Prinţesa Teschen încă nu venise. Dintre celelalte doamne nu lipsea niciuna, chiar şi domnişoara Hülchen, care era bolnavă, consiliera de taină a lui August, îşi învinsese boala ca să-şi satisfacă curiozitatea.

Când s-a terminat primul dans, o nouă rumoare la uşă anunţă ceva neobişnuit. Spectatorii se dădură la o parte, regele întoarse ochii: în prag, parcă şovăind dacă să intre, stătea prinţesa Teschen. Era îmbrăcată toată în negru. Văzând-o August, cam enervat, se duse repede în întâmpinarea ei.

— Pe cine ai pierdut, prinţesă, întrebă el ironic, de apari în faţa noastră în aceste veşminte atât de nepotrivite pentru o petrecere?

— Pe tine, prealuminate doamne, răspunse încet Urszula. Şi nu de azi.

Privirile curioşilor, aţintite o clipă spre prinţesă, se îndreptară din nou spre doamna Hoym. Chiar şi femeile recunoşteau, fără posibilitate de tăgadă, că Anna le întrecea pe toate prin strălucirea frumuseţii ei statuare. E drept că ochii-i negri aruncau fulgere, privind ameninţător prin sala de bal, dar pe lângă ea toate celelalte dispăreau ca stelele când apare soarele.

August părea încântat de această femeie frumoasă. În clipa când contesa Vitzthum o luă de lângă fratele ei, regele se apropie de Hoym şi-l bătu cu intimitate pe umăr, făcând totodată semn şi lui Fürstenberg să se apropie.

— Dragă conte, spuse regele, am arbitrat prinsoarea dumitale cu prinţul. Ai câştigat o mie de ducaţi şi Fürstenberg va trebui să ţi-i plătească mâine. Aşa că te felicit şi pentru câştig şi pentru soţie. Este incontestabil cea mai frumoasă de la curtea noastră. *Vox populi* va confirma, desigur, hotărârea mea, fericitule Hoym!

Privindu-l însă pe Hoym cum primea felicitările cu capul plecat, umilit, era greu să crezi c-ar fi chiar atât de fericit. Mai degrabă avea chipul omului batjocorit şi amărât, care pătimeşte din propria lui vină şi care, neîndrăznind să urle de durere, suportă în tăcere. Fürstenberg se înclină docil, privindu-l ironic pe rege.

— Văd, majestate, şopti numai pentru urechea stăpânului, că hotărârea regală mă pune să plătesc eu oalele sparte.

August se întoarse spre el şi-i dădu mâna să i-o sărute.

— Nu te plânge, Fürstenberg, plăteşte o mie şi ia din vistierie zece pentru că mi-ai înlesnit vederea unei asemenea capodopere a naturii.

Prinţesa Teschen stătea singură, toţi fugiseră de ca. Văzând asta. August, conform obiceiului pe care-l avea de a îndulci fiecăruia căderea, sau poate dintr-o umbră de ataşament ce-l mai nutrea pentru prinţesă, se îndreptă spre ea. Cei care nu

erau la curent cu obiceiurile curţii, se mirară, însă versatele doamne Reuss şi Hülchen, văzând această manevră ştiură imediat ce concluzie să tragă.

— Teschen a căzut, spuse încet contesa la urechea prietenei. Regele s-a dus la ea.

Vechii curteni ai regelui, care-l văzuseră îmbrăţişându-l pe cancelarul Beichling în ajunul căderii în dizgraţie, înţeleseră de asemenea ce înseamnă această atenţie faţă de prinţesa Teschen. În scara asta August îi arăta mai mult ataşament şi respect decât oricând.

— Ştii, doamnă, îi spuse el uitându-se la rochia şi la vălurile ei negre, astăzi eşti atât de frumoasă, în ciuda acestor veşminte, încât îmi aminteşti de turnirul acela de la Varşovia, când te-am văzut leşinată de spaimă pentru viaţa mea.

— Dar doamna Hoym? Ea e mai frumoasă decât mine, decât turnirul acela, decât amintirile şi leşinul meu, nu-i aşa? rosti prinţesa cu ironie.

— Doamna Hoym n-are decât să fie frumoasă cât pofteşte şi chiar cea mai frumoasă, răspunse August. Sunt însă lucruri mai presus decât toate frumuseţile, cum e pieptul ăsta în care bate o inimă iubitoare. Scumpă prinţesă, nu te da în spectacol, întoarce-te acasă, pune-ţi rochia albastră, în care-ţi stă atât de bine şi aşteaptă-mă la cină.

Obrajii palizi ai prinţesei Urszula se îmbujorară violent.

— Regele meu! Stăpânul meu! strigă ea uitând unde se află. Să fie oare adevărat? Vei rămâne al meu, August?

— Te rog, nu te îndoi de mine, adăugă regele mai serios. De ce te-aş minţi?

Într-adevăr, de data asta regele nu minţea. Frumuseţea doamnei Hoym produsese o impresie deosebită asupra lui, dar îl şi înspăimântase oarecum. Firea energică a acestei femei se citea uşor în orice mişcare a ei, în orice privire. Simţea că lângă ea ar fi trebuit să depună o parte din

puterea lui la picioarele Omfalei. Pe faţa Annei se putea citi: trebuie să fiu regină; pe faţa Urszulei: te iubesc, stăpâne, şi mor de tristeţe dacă mă părăseşti. Doamna Hoym i se păru prea serioasă şi tristă şi regele era sătul de asemenea acorduri grave. De aceea se grăbi s-o liniştească pe prinţesă, căci în orice caz n-ar fi voit s-o piardă şi să-şi pună de bună voie gâtul în jugul unei femei, ce nu trăda deloc dorinţa de a-l cuceri.

Contesa era îmbrăcată cu mult gust şi eleganţă. E adevărat că n-avea bijuterii, dar podoabele din păr, croiala rochiei şi îmbinarea culorilor îi sporeau şi mai mult extraordinara ei frumuseţe. În portretele timpului ea apare cu un oval perfect al feţii, cu un năsuc mic, o gură mică, ochi mari, negri, nespus de expresivi, trăsături delicate şi cozi negre, groase. Bustul, mâinile, talia, erau la fel de frumoase ca şi faţa, pe care paloarea şi roşeaţa se schimbau cât ai clipi din ochi.

Deşi era expusă privirilor a câteva sute de oameni, Anna Hoym nu se simţea deloc tulburată. În primele clipe stătuse tăcută şi serioasă, dar se obişnui repede cu strălucirea curţii, părându-i în cele din urmă ca ceva normal. E adevărat că vechea curte princiară unde-şi petrecuse adolescenţa nu atingea splendoarea celei din Dresda, dar regăsi aceleaşi obiceiuri.

Prinţesa Teschen ascultă imediat de porunca regelui şi aproape triumfătoare, după ce-l învălui într-o privire languroasă, ieşi din sală. Nu trecu decât o clipă şi August se şi afla lângă scaunul contesei Hoym. Un timp o privi în tăcere. Observându-l, Anna se ridică. El îi ceru să se aşeze. Îl ascultă, fără să fie exagerat de respectuoasă.

Era obiceiul la curte, ca atunci când regele îşi manifesta dorinţa de a discuta cu cineva, toţi ceilalţi se retrăgeau puţin, ca să nu-l incomodeze cu curiozitatea lor. La fel şi acum, se retraseră cu toţii, chiar şi contele Hoym trebui să se dea mai la

o parte, tras uşurel de către Vitzthum, care tocmai acum îşi alesese momentul să-i spună ceva important.

— Contesă, te afli pentru întâia dată la curtea mea, spuse regele, aplecându-se politicos spre ea, dar apariţia dumitale este un adevărat triumf. Mă bucur de această nouă stea pe firmamentul meu.

Anna ridică capul cu mândrie.

— Sire, când noaptea e întunecată orice focuşor poate să pară stea, dar se stinge după o clipă. Ştiu să preţuiesc mărinimia voastră şi numai pe seama ei pun cuvintele auzite.

— Am repetat ce-am auzit şi eu în jur, spuse August.

— O, preamărite Doamne, răspunse Anna râzând, de regulă prima dată oamenii văd prost. Îi amuză noutatea. Numai acela e cu adevărat frumos care după mulţi ani ţi se pare tot ca în prima zi.

Regele avu impresia că femeia îi face un reproş pentru amabilitatea pe care-o manifestase faţă de prinţesa Teschen. Tăcu o clipă.

— Eşti mult prea modestă, doamnă, zise el.

— A, nu, majestatea voastră, îl întrerupse Anna repede, dar nu pun preţ pe frumuseţe.

— Frumuseţea feţei este oglinda frumuseţii sufletului, spuse August.

Anna lăsă ochii în jos. Regele însă nu voia să plece şi după câteva clipe reîncepu:

— După îndelunga singurătate cu care te-a chinuit netrebnicul de Hoym, voind să-şi ascundă comoara, probabil că această curte ţi se pare ciudată.

— Deloc! Mi-am petrecut tinereţea la o curte ce-i drept mai mică, dar copie fidelă a acesteia. Toate-s la fel, majestatea voastră.

— Şi anume? întrebă regele.

— O comedie perfect jucată, răspunse doamna Hoym.

— Şi ce rol am eu în această comedie?

Ea îl privi o clipă zâmbind ironic.

— Poate pe cel al directorului trupei, înşelat şi jecmănit de toţi.

Mirat întrucâtva, August răspunse cu un zâmbet silit:

— Consideri, doamnă, că totul aici e prefăcătorie?

— Cum ar putea fi altfel? oftă Anna. Regii nu aud adevărul.

— Poate, spuse August şi de aceea caută adesea câte-o inimă şi buze ce-ar putea să le dea, lor, celor însetaţi, măcar o picătură din nectarul ăsta.

— Poate că găsesc numai buze, ce ştiu cu mai multă dibăcie decât altele să picure otrava.

— Asta-mi face dovada, rosti regele politicos, că nu-ţi plac nici curţile mari, nici viaţa la ele. Mă întristează mult această constatare, deoarece nutream speranţa că, oprindu-te printre noi, vei lumina măcar puţin, cu strălucirea ochilor dumitale, cerul trist al zilelor noastre.

— Prealuminate Doamne, răspunse Anna vioi, aş constitui aici o notă discordantă, nu ştiu să cânt ca ceilalţi. Vocea mea e întotdeauna aceeaşi, iar aici în fiecare clipă se schimbă tonul.

Pentru a întrerupe cursul acestei discuţii, regele începu să facă vesel unele observaţii privitoare la doamnele şi domnii din sală. Anna observă atunci că August cunoaşte cu mult mai mult decât şi-ar fi închipuit ea caracterul, înclinările şi tainele vieţii oamenilor care-l înconjurau.

— Vezi, doamnă, spuse în încheiere, că această comedie de curte aproape că n-are secrete pentru mine şi poate că asta mă face s-o iau în glumă; acestor oameni doar li se pare că mă înşală, că mă conduc, că pot să mă orbească.

— Aşa privesc zeii pământul, spuse doamna Hoym.

De comparaţia cu zeii regele păru mulţumit. Pentru prima oară de când discutau, privirea ei se întâlni cu cea a lui August, care exprima

înflăcărare şi o adoraţie vădită. În ochii Annei se zugrăvea doar curiozitate rece şi teamă.

Regele se îndepărtă încet. Era urmărit de la distanţă. Fürstenberg apăru primul în calea lui.

— Preamărite Doamne, îndrăznesc să vă întreb acum, dacă cea mai frumoasă este de asemenea…

— Cea mai spirituală, completă regele. Trebuie să-i spuneţi lui Hoym să nu îndrăznească s-o ducă din Dresda pe soţia lui. E nespus de simpatică, niţel cam sălbatică încă, dar asta trece cu timpul.

Hoym privea de departe.. Lui îi era cel mai greu să ghicească gândurile Annei, în jurul căreia se adunaseră repede în cerc contesa Reuss, domnişoara Hülchen şi doamna Vitzthum.

Regele observă mişcarea femeilor şi ridică din umeri.

— Se şi închină de pe acum soarelui care răsare, îi şopti el lui Fürstenberg, dar tare mă tem să nu se înşele, intrigantele.

Fürstenberg îi privi mirat.

— Şi tu te înşeli, şi ele se înşală, spuse August calm, aplecându-se spre urechea lui. Nevasta lui Hoym este minunată, examinat-o din cap până-n picioare, e o statuie grecească vie, dar e mult prea energică şi iute la minte şi prea tare-ar voi să domnească. Vreo câteva zile de raporturi plăcute cu ea sunt de ajuns, nu urmăresc nimic mai mult. Frumuseţea mă atrage, dar caracterul ei mă îngrozeşte.

Fürstenberg rămase foarte uimit; regele plecă mai departe.

În timpul acestor scene nimeni nu dădu atenţie feţei palide a unui tânăr, care răsărea mult deasupra mulţimii adunate. Ochii acestuia urmăreau cu nelinişte fiecare pas al Annei. Iar când regele se apropiase de ea, se aprinseseră în ei văpăi straşnice. Doamna Hoym trecuse de câteva ori cu privirea peste sală, dar nu-l observase pe nefericit în toată mulţimea care-o înconjura. Abia după plecarea regelui, răsuflând mai uşurată, se

uită îngândurată la feţele oamenilor şi atunci îl zări pe… Zaklika. Îl recunoscu imediat.

Privirea ei se opri îndelung pe faţa lui palidă şi păli şi ea, tulburată. Îndoindu-se, dacă nu cumva se înşală se mai uită o dată: ochii lui rămăseseră aţintiţi asupra ei. Nu mai avea nicio îndoială, adoratorul tăcut de la Laubegast venise până aici pe urmele ei. În expresia feţii lui părea să citească tristeţe, milă şi teamă.

Capul necunoscutului o nelinişti. Mereu îi alunecau privirile într-acolo, căutându-l şi dorind totodată să dispară. Îl găsea însă acolo, nemişcat, lipit de perete, un cap galben, ca de mort, parcă atârnând din tavan, cu expresia aceea de milă şi teamă. De ce oare faţa aceasta, a unui hoinar oarecare o preocupa mai mult decât chipul strălucitor al regelui? Decât cele ale curtenilor care se linguşeau pe lângă ea? La asta nu ştia ce să răspundă. Simţea că un nod tainic al predestinării o leagă printr-un fir nevăzut de fiinţa asta din altă lume.

Să fi fost oare el călăul care aştepta ora rostirii sentinţei sau, dimpotrivă, victima care aştepta momentul condamnării? Anna nu ştia, dar o voce lăuntrică, insistentă, chinuitoare îi spunea că între necunoscutul acesta şi ea se ţes firele tainice ale unei viitoare predestinări. Şi capul acela palid, cu ochi de foc şi ficşi o urmărea ca o ameninţare, ca o fantomă; devenea tot mai supărător, tot mai înspăimântător. De câte ori întâlnea privirea aceea aţintită asupra ei, o treceau fiorii.

Încerca să râdă de spaima ei, dar ecoul sufletului îi răspundea cu un geamăt.

În această stare de spirit o găsi Hoym, acru şi galben, dându-i braţul să plece. Soarta vru să se îndrepte chiar spre uşa aceea şi spre mulţimea deasupra căreia străjuia năluca. Oamenii se dădură la o parte în faţa lor. În clipa când trecea pragul se uită speriată şi-l văzu pe necunoscutul din Laubegast lângă ea, lipit de perete. Locul era atât

de strâmt că aproape se şterse de el şi-l privi speriată. Băiatul, întâlnindu-i privirile, se plecă pe un genunchi, prinse un colţ din rochia ei şi-şi lipi buzele de el. Când se mai întoarse o dată spre el, nu-l mai văzu.

În faţa lor apăru contesa Reuss şi-i invită la ea, la cină şi o făcu cu atâta amabilitate, încât ministrul nu putu să refuze. Fürstenberg era în spatele ei. Aşa că de la bal plecară direct la contesă, unde petrecură vreo oră, într-un cerc restrâns, din cea mai înaltă societate. Aici era stăpână absolută renumita Egeria Hülchen, domnişoară destul de trecută, de care regelui îi plăcea să asculte apelând adesea la părerile ei; aici se adunau toţi cei dornici de putere sau dornici de menţinere la putere. Regele August râdea de clica asta, însă prin resorturi nevăzute ea conducea curtea ba chiar şi pe rege.

Contesa Reuss, născută Friesen, era una dintre figurile cele mai însemnate de la curtea lui August al II-lea. În casa ei se ţineau cele mai importante consfătuiri privitoare la răsturnarea unora şi ridicarea altora din protejaţii regelui, aici se făceau pronosticuri cu privire la inevitabilele favoruri care aveau să fie acordate unor frumoase doamne şi se stabilea cu mare exactitate momentul când nestatornicul rege îşi muta afecţiunea în altă parte.

Hoym era perfect conştient de faptul că Reuss presimţind în Anna noua favorită, devansa evenimentele pentru a-i cuceri simpatia şi încrederea; îl enerva deci felul evident curtenitor al contesei, care-l silea să înţeleagă că văzuse în Anna urmaşa prinţesei Teschen. Însă nici nu putea, nici nu voia să manifeste supărare sau să dea de înţeles că i-a priceput jocul. Prin domnişoara Hülchen şi prin celelalte relaţii ale sale, doamna Reuss avea o colosală influenţă la curte şi ar fi riscat să-şi afle în ea un adversar periculos. Aşa că Hoym se prefăcu că nu vede, că nu bănuieşte nimic şi se duse la cină la doamna Reuss.

În salon era agitaţie, însă în cabinetul alăturat, în care intrau şi ieşeau stăpâna casei, prietena ei, Fürstenberg şi alţi oameni de încredere, se vorbea în şoaptă despre afaceri. Musafirii din salon discutau despre fleacuri, toalete şi bârfeli care nu constituiau un secret pentru nimeni. După părerea generală amabilitatea regelui faţă de Teschen anunţa cu certitudine despărţirea de ea. August al II-lea trebuia însă s-o cruţe din mai multe puncte de vedere. Erau cunoscute relaţiile ei cu familia Sobieski, înrudirea cu familia Radziejowski, influenţa pe care-o avea în Polonia şi de care regele avea mare nevoie.

Doamna Reuss îl întrebă pe prietenul ei Fürstenberg ce discutase cu regele, ce impresie făcuse Anna asupra lui.

— Îmi cunosc stăpânul, spuse Fürstenberg, şi mai ales atitudinea lui faţă de femei. Doamna Hoym i s-a prezentat mândră şi aprigă, asta l-a îndepărtat pentru o clipă, dar frumuseţea ei îi tulbură simţurile şi mai devreme ori mai târziu simţurile sunt la el cele care comandă. Deocamdată se teme de ea, dar cu atât mai fierbinte o va dori şi ceea ce doreşte, trebuie să obţină. Se pare că doamna Hoym nu-i înclinată să joace rolul unei amante uşor de cucerit; îşi va încerca puterile. Iar când o va cuceri, nu mă îndoiesc că regele se va supune.

— Crezi deci că vine domnia Annei?

— După ori îl cunosc, aş zice că se apropie. În momentul de faţă regele ar vrea să-şi satisfacă tot felul de fantezii, dar să nu se angajeze în legături trainice. De ea depinde cum o să-şi cunoască interesul.

— Bănuieşti, prinţe, ce caracter are?

— Nu pot decât să-l presimt, zise Fürstenberg, căci cred că nici soţul şi nici rudele nu i-l cunosc. Ori poate că nici ea însăşi nu ştie cum va fi când împrejurările au să-i schimbe soarta. Azi e o

femeie mândră, nobilă, cu caracter energic, spirit viu, capacităţi mari.

— O să se lase oare influenţată, condusă? mai întrebă doamna Reuss.

Prinţul se gândi o clipă.

— Ştiu doar, zise după aceea, că prefer să am de-a face cu oameni deştepţi, decât cu unii care nu ştiu ce fac. Calea primilor o poţi prevedea, ceilalţi umblă pe căi nebătătorite şi-i greu să-i cauţi şi să-i ajungi din urmă.

Rămaseră o vreme tăcuţi. Apoi doamna îi făcu semn prinţului să iasă. Se plimbă îngândurată de-a lungul cabinetului, după care reintră în salon. Aici manevră în aşa fel, încât se apropie de Anna, o scoase din cercul în care se afla, o conduse în cele din urmă în cabinet şi o aşeză lângă ea.

— Draga mea contesă! începu serios, punându-i mâna pe genunchi. Dacă ai răbdare şi îngăduinţă pentru o femeie bătrână, care ţi-e prietenă, atunci ascultă-mă şi dă-mi voie să-ţi vorbesc deschis. Aici nu ne aude nimeni, suntem singure, vreau să te slujesc cu sfatul şi cu ajutorul meu. Cunoşti suficient şi curtea şi vremurile şi pe tine însăţi, ca să înţelegi că nu degeaba s-a cerut venirea ta la Dresda. Regele s-a plictisit de Teschen şi trebuie să iubească pe cineva, asta-i firea lui. Să fim îngăduitori cu un stăpân atât de mare şi de bun, căruia omenirea îi va ierta această slăbiciune. Bună sau rea, asta-i situaţia şi nu poate fi altfel. Nouă, care suntem în jurul lui, ne-a rămas un singur lucru de făcut: din acest rău să tragem, atât cât se poate, bine şi folos pentru toţi. E neîndoielnic că tu poţi ocupa cel mai înalt loc pe lângă rege, dar trebuie să te grăbeşti şi să ştii ce faci.

— Dragă contesă, spuse Anna, n-am nicio ambiţie în acest sens, nu-s moartă după bogăţie, am bărbat şi doresc să rămân o femeie cinstită.

— N-aş avea nimic să-ţi reproşez la toate astea, spuse doamna Reuss zâmbind, dar dă-mi voie să-ţi spun că nu văd motivul pentru care ai fi mucenică.

Hoym e neplăcut ca bărbat, e uzat, un desfrânat care nici măcar nu ţi-e credincios. E imposibil să-l iubeşti, mai devreme sau mai târziu inima o să-şi spună cuvântul.

— Am să-i înăbuş glasul.

— O dată, de două ori, dar au să vină anii de dor şi de plictiseală, când ai să te arunci, din desperare, în braţele cuiva şi nu vei fi fericită. Cunosc lumea, ăsta-i drumul nostru obişnuit. Regele e simpatic şi frumos, viaţa cu el poate fi raiul pe pământ.

— Dar regele e desfrânat şi nestatornic, iar eu nu-nţeleg asemenea legături, iubire de o clipă, din capriciu, mi-e silă de aşa ceva şi refuz! Aşa ceva nu-i pentru mine!

— E şi asta o vorbă, dragă doamnă Hoym, legăturile astea au întotdeauna premize să fie durabile şi doar femeile sunt vinovate dacă apoi se strică totul. În zadar îl legi pe bărbat, fie chiar şi cu jurământ, căci sau propria lui conştiinţă, sau primul preot care-i iese în cale îl dezleagă de jurământ. Chezăşia durabilităţii ţi-o dă numai propria-ţi înţelepciune, tactul şi drăgălăşenia. Şi pe bărbat şi pe amant trebuie să ştii să-i ţii la picioare şi să-i legi, asta-i arta noastră.

Doamna Hoym ridică din umeri.

— Vai de dragostea aceea care trebuie ţinută în chingi şi legături, spuse ea. Nu-mi doresc aşa ceva! Sinceritate pentru sinceritate, dragă contesă, spuse cu o voce mai scăzută: pe mine nu mă poate convinge nimic, în afara inimii. Nu garantez pentru mine, deşi doresc să-i rămân credincioasă lui Hoym, dar nu pot fi câştigată decât prin dragoste. În clipa când mă voi îndrăgosti, îl voi părăsi pe Hoym şi voi sta pe faţă alături de cel iubit, iar acela care mă va iubi, va trebui să mă ia şi de nevastă.

— Dar regele, regele!

— Chiar de-ar fi şi rege! strigă doamna Hoym.

— Doar ştii că-regele e căsătorit, deşi nu trăieşte cu soţia lui.

— Ar trebui să renunţe la ea şi să se însoare cu mine, încheie Anna. Eu nu mă mulţumesc cu rolul pe care l-au avut Esterle, Königsmarck şi Teschen.

Spunând acestea se ridică şi începu să se plimbe prin cameră cu pas majestuos. Doamna Reuss tăcu, nu mai era nimic de spus.

— Vei face cum vei crede de cuviinţă şi cum vei dori. Eu, ca bună prietenă, am considerat de datoria mea să-ţi atrag atenţia şi să-ţi dau un sfat; să rămânem prietene şi să nu mai discutăm despre asta. Aş mai adăuga o singură vorbă: poziţia pe care-o dispreţuieşti şi de care vorbeşti cu atâta indiferenţă nu-i chiar aşa de neînsemnată cum îţi închipui. Ţi se vor închina regii, poţi conduce ţara şi preîntâmpina multe rele, poţi salva mulţi oameni şi pe mulţi să-i faci fericiţi – şi asta valorează ceva, nu?

— Onoarea mi-e mai dragă chiar decât toate astea, zise doamna Hoym. Să nu mai discutăm.

Doamna Reuss îi strânse mâna în tăcere şi fără o vorbă: ieşiră împreună din cabinet. Femeile din salon le priviră curioase, voind să ghicească ceva de pe feţele lor. Anna era roşie ca purpura, iar doamna Reuss galbenă ca pergamentul, totuşi amândouă zâmbeau cu blândeţe, ca şi cum furtuna ar fi trecuţi, şi cerul ar fi rămas senin, neîntunecat de niciun nor.

Pe sub ferestre sclipi lumina torţelor, care însoţeau seara caleaşca regelui. Fürstenberg scoase capul pe fereastră. Într-adevăr era regele, care se îndrepta plictisit spre doamna Teschen şi la lumina torţelor părea trist, condamnat parcă la cea mai grea pedeapsă. Zărindu-l sau mai degrabă bănuind că prietenul lui e la fereastră, August îi făcu un semn desperat cu mâna şi careta dispăru după colţul străzii.

VI

Adolf Magnus Hoym, care deţinea atunci funcţia ce corespunde astăzi ministrului de finanţe, n-avea prieteni nici la curte, nici în ţară. Îl urau toţi pentru că, după atâtea alte impozite, îl introdusese pe cel mai apăsător: *akciza.* Saxonii s-au apărat cât au putut şi cum au ştiut, s-au opus regelui, în timp ce acesta, căruia nu-i ajungeau niciodată banii pentru cheltuielile lui nesăbuite, îşi ascundea cu greu furia pe care-o trezea în el opoziţia lor. Deoarece nobilimea de ţară se dovedea cea mai greu de învins, a fost sfătuit s-o priveze şi de ultimele drepturi ce le mai avea şi s-o înlocuiască la curte cu străini, care n-aveau niciun fel de legături nici cu nobilii băştinaşi şi nici cu ţara.

August al II-lea a ascultat parţial de sfatul acesta şi cea mai mare parte din miniştrii şi favoriţii lui erau aduşi din ţări străine. Italienii, francezii şi nemţii din alte regate jucau aici rolurile principale. Hoym, om rece, neînduplecat şi abil în a-i găsi mereu regelui noi venituri, pentru că pierdea milioane ba cu Polonia, ba cu armata, ba cu petrecerile şi amorurile, era la mare cinste pentru dibăcia lui de a stoarce bani. Însă n-avea încredere în mărirea de-acum, căci exemplul lui Beichling şi al altora îl făcuseră prudent. Nu aştepta decât momentul când va putea, după ce-şi va umple îndeajuns buzunarele, să fugă cu avere cu tot de sub domnia saxonului. Puţini erau cei care-l cunoşteau pe Hoym îndeaproape. Ştiau doar că e violent, abil, lacom, descurcăreţ şi inteligent, că nu nutrea pentru nimeni sentimente durabile ori puternice. Poate că cel mai bine din toţi îl cunoştea

sora lui, contesa Vitzthum, care-l dirija cu mare grijă, scoţând de la el tot de ce avea nevoie.

În afară de Beichling, care acum era închis în Königstein, Hoym n-avea prieteni, ci doar aliaţi. Şambelanul Pflug îl ura, ceilalţi nu-l puteau suferi. Şi Fürstenberg era în relaţii proaste cu el. Când după prinsoarea aceea i s-a poruncit lui Hoym să-şi aducă nevasta şi s-o arate la curte, nimănui nu i-a fost milă de el, nimeni nu l-a căinat, ci mai degrabă râdeau şi-şi băteau joc de el.

A doua zi după bal Hoym trebuia să meargă la rege cu raportul. Noul impozit trezise opoziţia provinciilor. Mai ales în Lužyce, nobilimea de ţară ridicase vocea împotriva acestui impozit. Regele nu suporta niciun fel de rezistenţă. După raportul lui Hoym, August cel Puternic spuse încruntând fruntea:

— Du-te acolo imediat, chiar azi! Porunceşte să fie risipiţi recalcitranţii, urmăreşte căpeteniile şi fă ordine în numele meu. Pleci imediat, fără nicio amânare.

Hoym, care nu socotea că prezenţa lui în Lužyce este necesară şi nici măcar binevenită, încercă la început să-l convingă pe rege că ar putea fi trimis altcineva şi să nu plece el din Dresda, unde-l reţineau alte treburi mai importante.

— Nu există nimic mai important decât înfrângerea opoziţiei acestor încrezuţi, cărora li se pare că eu pot ajunge la tratative cu ei. Du-te imediat şi ia şi dragoni cu dumneata. Dac-au să îndrăznească să se adune, împrăştie-le dietele! Spune-le să nu ia exemplu de la şleahta poloneză, că eu n-o să accept aşa ceva la supuşii mei şi chiar şi în Polonia o să punem în curând stavilă libertăţii şleahtei.

Hoym mai vru să spună ceva, dar August fără să-l asculte, repetă de câteva ori:

— Pleacă imediat acolo! Imediat!

Apoi se uită la ceas.

— Peste două ore ar trebui să fii în drum spre Budyšin. Aşa voiesc eu şi aşa va fi.

Cu regele se putea discuta numai când era beat. Atunci, cine nu se temea că va fi sugrumat, îl îmbrăţişa, îl săruta, ba unii îl şi înghionteau, iar August râdea; când era treaz însă, voia lui era lege şi vorba la fel.

Lui Hoym i se păru deosebit de suspectă trimiterea asta a lui în Lužyce a doua zi după bal. Cunoscându-l pe rege, curtea şi tot ce se petrecea aici, era sigur că-l goneau intenţionat, ca să nu le încurce intrigile şi să-i dea libertate regelui să se apropie de soţia lui. Dar ce putea face? Nimic. Să-i încredinţeze surorii sale paza soţiei – era ca şi cum ai da pe mâna beţivului cheia pivniţei. N-avea niciun prieten. Era dezarmat. Simţea că toţi sunt porniţi împotriva lui. Când ajunse acasă, aruncă hârtiile pe birou, începu să se tragă de perucă şi de mânecile imense ale hainei, trânti uşa şi alergă înnebunit în noul apartament al soţiei sale.

Era singură. Trecu în revistă camerele, o cercetă şi pe ea îndelung, apoi cele mai mici obiecte din jur. Pe faţa lui palidă se zugrăvea furia. Anna îl privea calmă, fiind obişnuită cu asemenea scene.

— Bucură-te, doamnă! strigă el. Am fost atât de prost că te-am adus la curte, acum fac cu mine ce poftesc. Le încurc iţele stând aici, aşa că regele mă trimite din oraş, trebuie să plec peste o oră. Rămâi singură.

— Şi ce-nseamnă asta? întrebă Anna cu dispreţ. Ce, am nevoie de paza domniei-tale ca să-mi păstrez onoarea?

— Cred că totuşi, dac-aş fi aici, aş putea măcar să le împiedic obrăznicia neruşinată, strigă Hoym bătând cu pumnul în masă. Nu m-ar trimite de aici dacă nu le-aş încurca treburile. Presimt că în toate astea şi-a băgat nasul drăgălaşul de Fürstenberg, care astăzi, râzând batjocoritor, mi-a plătit o mie de ducaţi, iar eu ştiu că el a primit zece de la rege

pentru minunata idee de a-mi aduce nevasta la curte.

— Domnule! strigă Anna, ridicându-se cu ochii scânteind. De-ajuns cu insultele astea. Du-te… pleacă… fă ce vrei… dar lasă-mă-n pace! Pot să mă apăr şi singură! Destul, îţi spun, m-am săturat să tot aud acelaşi lucru.

Hoym tăcu, o expresie sumbră îi cuprinse faţa, ceasul îi amintea că se apropie ora plecării.

— Nu trebuie să te mai previn! spuse el. Ştii ce te poate aştepta aici, vreau doar să-ţi atrag atenţia, că eu nu înghit dezonoarea. N-are decât Vitzthum şi alţii să fie îngăduitori, eu n-am atâta mărinimie ca ei.

— Nici eu nu-s atât de decăzută, domnule Hoym, îl întrerupse Anna, ca doamnele respective. Nu te voi înşela, pentru că m-aş înjosi pe mine însămi. Dacă mai continui să-mi faci viaţa insuportabilă, am să te părăsesc pe faţă, să ştie toată lumea.

Hoym nu mai spuse nimic. Ajuns în prag şovăi o clipă, voind să mai spună ceva, începu să se tragă de perucă, dar chiar atunci se auzi un ciocănit în uşă: trimisul regelui îi amintea ora plecării.

De la palat urmăreau clipa în care Hoym avea să treacă peste pod; trimiseră dragoni pe urmele lui, ca să nu se încumete să se întoarcă pe ascuns. Conform unui plan întocmit în grabă, contesa Reuss urma s-o invite pe Anna la ea, iar regele să vină şi el chipurile pe neaşteptate, în taină. Doamna Vitzthum fu trimisă imediat să împlinească această misiune, dar Anna refuză categoric. În zadar o asigurau că n-o să afle nimeni de prezenţa ei. Ea bănuia că s-a pus la cale o întâlnire cu regele şi chiar i-o spuse pe faţă cumnatei.

— Eşti mult prea perspicace şi isteaţă, râse aceasta, ca să te mint. Ar fi posibil ca regele, curios să te cunoască mai îndeaproape şi ştiindu-ţi fiecare pas al tău, să vină şi el la doamna Reuss.

Dar dacă pentru a-şi satisface această curiozitate are să vină direct aici, atunci ce-ai să faci? Regelui nu poţi să-i închizi uşa în nas, căci toate uşile se deschid înaintea lui. Are să fie oare corect şi frumos să staţi singuri câteva ore? Ce-are să spună lumea?

Anna păli.

— Dar regele nu poate fi atât de… nu găsea cuvântul – atât de… insistent, regele va trebui să ţină seama de reputaţia mea! Nu se poate! Asta ar fi…

— Iar eu îţi spun că totul e posibil, că regele e plictisit şi curios şi că nu înţelege ca cineva să i se opună sau să-l refuze. Femeile l-au învăţat să fie despotic, prin uşurinţa cu care i-au cedat. Regele o să vină aici, dacă nu vii tu la Reuss.

— Ştii tu asta? întrebă Anna. De unde?

— Eu nu ştiu nimic, dar îmi cunosc stăpânul, şopti Vitzthum râzând ciudat. Ţin minte, o seară… din propria mea viaţă.

Spunând acestea oftă. Anna îşi frângea mâinile.

— Deci, aici trebuie să fii înarmat, ca la drumul mare, de frica tâlharilor. Am să găsesc eu un stilet şi nişte pistoale. Nu mi-e teamă de niciun fel de armă.

Enervată la culme doamna Vitzthum încercă să se liniştească şi să ia în râs spaima cumnatei sale.

— Trebuie să ştii, spuse ea, că August n-a folosit niciodată în viaţă violenţa faţă de femei. Nu e în firea lui; e amabil, politicos, insistent, e mult prea frumos şi prea simpatic pentru a recurge la asemenea mijloace.

După o lungă discuţie doamna Vitzthum reuşi în cele din urmă să o convingă, ca pe seară, să meargă totuşi împreună la palatul Reuss. Apoi alergă cu această veste triumfală la prietena ei şi Fürstenberg o duse la palatul regal.

Regele anunţă că se va duce pentru câteva minute la prinţesa Teschen, iar la întoarcere va trimite la palat caleaşca cu torţe, iar el, în lectica

pe care i-o va pregăti Fürstenberg, va veni în taină la contesa Reuss.

Întrerupem aici descrierea acestui moment adevărat în cele mai mici amănunte, pentru a schiţa cititorului portretul, la fel de adevărat, al eroinei noastre, Anna, contesă Hoym.

Era orfană, singură pe lume, nu se căsătorise de plăcere, ci silită. Viaţa împreună cu soţul ei devenise în scurt timp insuportabilă. Aşa că avusese o tinereţe destul de chinuită. Oricare altă femeie în locul ei ar fi fost bucuroasă să profite de libertatea care se ivise, de norocul deosebit, chiar dacă era de scurtă durată, dar care i-ar fi asigurat apoi o văduvie îndestulată, sau poate chiar o altă căsnicie, care să acopere cu strălucirea ei nebunia de o clipă. Dar Anna fusese educată în principii aspre: o revolta comportarea femeilor care erau de acord să-i slujească drept distracţie stăpânului plictisit. Considera posibilă despărţirea de nesuferitul Hoym, căci nu nutrea pentru el decât ură şi scârbă, dar nu înţelegea să facă acest pas altfel decât ca urmare a iubirii regelui şi a ei pentru el şi în vederea unei cununii cu el pe veci.

Dac-ar fi spus cuiva gândul ăsta, ar fi trezit ilaritate. Părea cu totul imposibil ca cineva să vrea să-l lege în cătuşe veşnice pe un om atât de fluşturatic, cum era August. Anna însă, care ştia că el nu trăieşte cu soţia lui, credea că lucrul acesta e posibil.

Regele era frumos, se străduia să fie simpatic, după Hoym putea să-i placă foarte mult. În plus, strălucirea coroanei şi a puterii îi sporea farmecul, aşa că nu-i de mirare că Anna începu să nutrească simpatie pentru el, că inima începu să-i bată mai tare. Cu toate că simţea că ar putea fi fericită cu el, nici pentru o clipă nu concepu această fericire altfel, decât prin căsnicie, sau cu jurământ că aceasta se va împlini.

În răstimpul care trecuse de la bal şi în care simţise de pretutindeni presiunea aranjamentelor

care aveau drept scop s-o apropie de August, Anna se gândise, chibzuise, cântărise şi ajunsese la următoarea concluzie:

— Pot să fiu a lui, dar trebuie să fiu regină.

Refuzul ei la propunerea cumnatei fusese mai degrabă calculat, decât instinctiv. Voia în mod premeditat să se lase rugată, să-i crească astfel acţiunile, hotărâtă mai curând să rupă totul, decât să fie la cheremul acestor intriganţi. Se simţea puternică, oglinda-i reflecta frumuseţea şi tinereţea, în ochii regelui citise impresia pe care i-o produsese şi se hotărî să profite.

„Nu mă voi dezonora niciodată! îşi spuse Anna. Mai degrabă rămân nefericita doamnă Hoym, decât amanta lui August! Îi voi fi soţie sau nimic."

Prin asta, de fapt, Anna ceda în faţa sorţii; era vorba numai de anumite condiţii. Însă nimeni în acele momente nu putea presupune că ea se şi gândise de acum la despărţirea de Hoym, toţi credeau că asta era o chestiune de viitor.

Tânăra femeie visa, iar visurile sunt tovarăşi periculoşi când eşti singur. Din când în când, roşind în faţa ei însăşi, recunoştea că această atât de scurtă şedere la curte o şi schimbase, exercitase asupra ei o influenţă nefastă. Încet, încet se trezeau în ea mândria şi dorinţa de a domni, care puneau stăpânire pe sufletul ei până atunci înclinat spre supunere în faţa sorţii.

Când veni seara şi ora la care trebuia să apară la cină la doamna Reuss, Anna se îmbrăcă cu foarte multă grijă, cu eleganţă şi bun gust. Moda timpului îi permitea să-şi pună în evidenţă formele-i sculpturale, mâinile goale până la umeri, linia frumoasă a cefei şi decolteul rotund, adânc. Pielea feţii n-avea nevoie nici de pudră, nici de ruj, era de o primăvăratică prospeţime, când îmbujorată, când albă ca zăpada. Părul negru, coafat cu gust, mărea şi mai mult strălucirea pielii transparente şi moi ca atlasul. Dar toate astea erau nimic, pe lângă ochii plini de foc şi de un farmec diabolic. Când îşi

aţintea privirea asupra unui om, putea să-l înnebunească; ochii ei spuneau mai mult decât ar fi rostit vreodată buzele. Era în ei un anume farmec tainic, neştiut, ademenitor, tulburător, care atrăgea întocmai ca ochii şarpelui din poveste, în stare să omoare dintr-o singură privire.

Uitându-se-n oglindă, Anna se găsi atât de frumoasă, încât zâmbi imaginii. Purta o rochie neagră, împodobită cu mănunchiuri de panglici purpurii care dădeau culoare acestei toalete fantastice şi picturale. Doamna Vitzthum, care venise s-o ia, zărind-o în prag, avu o exclamaţie de uimire: era atât de frumoasă, atât de încântătoare încât nici dacă i s-ar fi pus coroana la picioare, n-ar fi fost de mirare.

— Şi tu spui, strigă ea frângându-şi mâinile, că vrei să te chinuieşti mai departe cu fratele meu, stând retrasă la ţară? Iar pe de altă parte te împodobeşti atât de atrăgător pentru întâlnirea cu regele!

— Ştii doar, răspunse Anna rece, că nicio femeie nu se face urâtă de bună voie.

— Dar tu eşti o mare maestră şi n-ai nevoie de sfaturile noastre în privinţa toaletelor. Hai să mergem!

Aceleaşi exclamaţii şi şoapte de încântare o întâmpinară şi la doamna Reuss. Frumuseţea ei, care la bal fusese victorioasă, aici apărea strălucitoare. Toate doamnele prezente, care nu renunţaseră încă la pretenţia de a avea farmec se simţiră dintr-o dată bătrâne şi ofilite. Anna, despre care se ştia că are douăzeci şi patru de ani, arăta de optsprezece. Era ca antica Diană, cu toată mândria sa feciorelnică şi asprimea zeităţii pădurii, ce se ascunde departe de ochii mulţimii.

Nimeni nu se bucura atât de mult de strălucirea Annei, cum se bucura contesa Reuss, căci asta corespundea grozav planurilor ei. Anna fu imediat înconjurată de doamne, care-o cinsteau înainte de vreme ca pe-o regină, străduindu-se să-i câştige

protecţia. Fürstenberg, venind cu câteva clipe înaintea regelui, rămase înmărmurit când o văzu.

— Îmi cunosc regele, spuse el, femeia asta, dac-o să reuşească să-i reziste, va face din el ce va dori.

Anna era călăuzită de instinct şi nu trebuia învăţată cum să se poarte.

După o clipă, se deschise uşa secretă de la cabinet şi intră regele. Încă din prag o căută pe cea pe care dorea s-o vadă. Când o zări, se îmbujoră, apoi păli, se emoţionă şi uitând de gazdă, dădu fuga s-o salute mai întâi pe ea. Pe fruntea lui nu mai rămăsese nici urmă din tristele întâmplări avute în războiul cu suedezii, cu polonezii nerecunoscători, din pierderile de milioane, din trădări şi decepţii.

Anna îl salută de departe, rece şi ceremonios, dar însăşi felul cum se îmbrăcase era foarte grăitor. Voia să placă, asta era evident şi-i dădea speranţe.

Cu toată tulburarea, regele căută să păstreze formele de politeţe şi tot respectul cuvenit sexului frumos. Deşi n-o putea suferi pe contesa Reuss, se aşeză lângă ea câteva clipe, discutând amabil, însă fără să-şi ia ochii de la Anna. Îi şopti ceva în secret domnişoarei Hülchen, apoi îi zâmbi doamnei Vitzthum împărţind tuturor doamnelor, fără excepţie, priviri şi amabilităţi. În timpul ăsta doamna Vitzthum reuşi s-o ia de braţ pe cumnată-sa şi, având, chipurile, ceva urgent şi important de discutat, o duse în cabinet. Asta era o manevră strategică pentru a-i înlesni regelui un dulce *tête à tête,* căci de îndată ce August apăru în uşă şi începu să schimbe câteva vorbe cu Anna, doamna Vitzthum se retrase încetişor spre salon şi dispăru.

E adevărat că uşa rămăsese deschisă şi draperia ridicată permitea doamnelor care se plimbau prin salon să vadă de departe faţa regelui, însă nimeni nu putea auzi ce vorbeau.

August, care uitase de temerile din ajun, era de-a dreptul înflăcărat.

— Doamnă, eşti şi mai frumoasă şi cu totul alta decât ieri! Eşti o vrăjitoare, doamnă! exclamă el fără să se mai reţină.

Anna înclină capul în gest de mulţumire.

— Majestatea ta eşti atât de cunoscut pentru îngăduinţa şi amabilitatea pe care le ai faţă de femei, încât e greu de crezut chiar în cele mai măgulitoare cuvinte, răspunse Arma.

— Doreşti să mă jur, doamnă? Sunt gata să jur pe toţi zeii din Olimp. N-am văzut în viaţa mea o femeie atât de frumoasă şi-s uluit de soarta neîngăduitoare, care-a dat un asemenea înger pe mâinile greţosului meu de vistiernic.

Fără să vrea Anna râse şi pentru prima dată de sub buzele roze apărură dinţii ca nişte şiraguri de perle albe. Zâmbetul acesta dădu altă expresie întregii ei fizionomii, deveni şi mai atrăgătoare. În obrajii ei rumeni apărură două gropiţe, apoi dispărură. Faţa, care-i fusese împurpurată, îşi reveni încet, trecând la o nuanţă parcă încălzită de o flacără lăuntrică.

Regele se uită la mâinile ei, îi plăcea la nebunie să sărute mâini frumoase şi abia se putea abţine să nu i le ducă la buze. Erau ca nişte mici bijuterii. Izbucni:

— Dac-aş fi tiran, nu i-aş mai da voie lui Hoym să se întoarcă aici, pentru că-s gelos pe acest Vulcan[5]!

— Dar şi Vulcan e gelos, răspunse Anna.

— Însă nu se poate ca Venus să-l iubească.

Răspunsul fu o tăcere; regele aşteptă îndelung.

— Dacă nu dragostea, alte cătuşe leagă poate chiar şi mai puternic: lanţurile datoriei şi ale jurământului.

Regele zâmbi.

— Jurământul de dragoste?

— Nu, preamărite Doamne, ci al căsniciei.

— Dar sunt şi căsnicii blasfematoare, spuse August, astfel le consider pe cele care unesc

frumuseţea cu urâţenia nesuferită! Atunci zeii iartă călcarea jurământului.

— Mândria însă nu permite.

— Eşti aspră, doamnă.

— Mai mult chiar decât poate să vi se pară, sire.

— Mă înspăimânţi, contesă.

— Pe majestatea voastră? începu Anna zâmbind. Nu credeam că aţi avea de ce să vă simţiţi lezat pentru asta. Ce poate să vă privească asprimea mea?

— Mai mult decât ţi se pare, doamnă, repetă regele cuvintele ei.

— Nu pot înţelege, şopti Anna încet.

— Cum asta? Nu vrei să vezi, doamnă, că m-ai cucerit încă de ieri, de la prima privire?

— Cu siguranţă că această cucerire nu va dura nici până-n zori. Majestatea ta împărţi cu zeii renumele că ştii să iubeşti şi să uiţi repede.

— Nu! strigă regele înflăcărat. Crede-mă doamnă, astea-s insinuări. Ce-s eu de vină că n-am nimerit niciodată o inimă, o minte şi o frumuseţe care să mă lege pentru totdeauna? Nu eu sunt cel necredincios, ci cel trădat. Zilnic mai cade-un văl de pe faţa acestor zeiţe, zilnic se mai stinge câte-un farmec, minunea se transformă în ceva cotidian, îngerul îşi pierde aripile, iar în inimă în loc de dragoste găsesc numai cochetărie şi răceală. Ce-s eu de vină? Crede-mă, doamnă, adăugă aprinzându-se tot mai tare, caut pe cineva căruia să-i aparţin toată viaţa, căruia să-i pot rămâne credincios. Dac-aş găsi o asemenea inimă, o asemenea femeie, m-aş dărui ei cu totul.

— Greu de crezut, şopti Anna, şi încă şi mai greu de presupus c-ar exista o asemenea femeie perfectă, demnă de majestatea voastră.

— Crede-mă, doamnă, o întrerupse August, că eu o văd în clipa asta în dumneata.

— La lumina zilei, din păcate, aş părea altfel, iar după câteva zile s-ar duce farmecul noutăţii. Mărinimia preaînălţimii voastre nici măcar nu mă

poate face să-mi pierd capul, căci mă simt nedemnă de aceste complimente.

— Eşti încântătoare, doamnă! exclamă August prinzând-o de mână.

Anna voi să şi-o retragă, dar eticheta nu permitea. Luându-i mână albă, regele o mângâie şi o sărută atât de îndelung, încât ea, în cele din urmă, cu tot respectul pentru majestatea sa, trebui să şi-o retragă uşor, de teamă ca din salon să nu vadă cineva acest gest de intimitate.

August se ridică foarte tulburat.

— Nu mă pot desprinde de lângă dumneata, doamnă, zise el. Deoarece văd că biata mea înflăcărare nu-ţi produce nicio impresie, voi fi silit să chem în ajutor autoritatea regală. Să nu îndrăzneşti, doamnă, să pleci din oraş, te arestez. În ceea ce-l priveşte pe Hoym numai intervenţia dumitale ar putea să-i mai îndulcească soarta. Astăzi aş avea chef să-l…

Nu termină fraza. Anna nici nu se gândea să intervină.

Discuţia lor s-ar fi continuat cine ştie cât, căci August era nespus de bine dispus, dacă doamna Reuss, care nu se ştia din ce motive se grăbea cu cina, n-ar fi intrat să-l invite pe rege, care îi oferi braţul doamnei Hoym. Era mai degrabă ceai decât cină, căci, după moda italiană masa se compunea numai din dulciuri, fructe şi vin. Regele bău mai întâi un pahar în sănătatea soţiei ministrului.

Fürstenberg, foarte atent la rege, şopti la urechea doamnei Vitzthum:

— Teschen a căzut!

— Şi fratele meu de asemenea. Văd asta, adăugă frumoasa doamnă, dar măcar de-ar avea cumnată-mea minte…

— Numai de n-ar avea prea multă, adăugă Fürstenberg. Priveşte-o ce rece arată şi ce sigură de sine. Regele n-a reuşit, cu toată insistenţa farmecelor lui, s-o cucerească, iar el mi se pare înnebunit de tot.

După această *collazione*[6], de la care fiecare se ridica atunci când voia, doamnele se retraseră iarăşi, în timp ce August, cu multă îndemânare, încerca s-o reţină pe Anna printr-o discuţie veselă. Ea rămase, nu insistă să plece, era veselă, degajată, dar atât regele, cât şi Fürstenberg ştiau prea bine că Anna era absolut stăpână pe sine şi că strălucitorul triumf pe care-l avusese n-o îmbătase deloc. Lui August i se întâmpla pentru prima dată în viaţa să întâlnească o femeie care să nu cedeze la fel de repede ca celelalte amorului său şi care nici nu părea să dorească a-l lua în seamă.

Asta-i zgândări amorul propriu. Luciditatea şi răceala glacială a acestei femei începeau să-l supere, dar totodată şi să-i aprindă mai mult iubirea. La început se gândise să aibă cu ea doar o legătură de câteva zile, care, ţinută în taină, nici măcar n-ar fi exclus-o din viaţa lui pe prinţesa Teschen, însă acum îşi dădea seama că cu această frumoasă doamnă va fi mult mai greu decât calculase la început.

Anna râdea, glumea, era foarte bine dispusă; probabil că se străduia să pună stăpânire pe rege în toate chipurile, cu toate că de fapt, în ochii lui apărea tot mai rece, mai curajoasă, mai inabordabilă. În loc să avanseze, ca de obicei, cu norocul lui zeiesc, apropiindu-se cu paşi repezi de ţel, regele August se vedea tot mai departe de acesta. Spre sfârşitul discuţiei, când el devenind tot mai insistent o rugă, fără niciun înconjur, să-i acorde un colţişor în inima ei, Anna, care se obişnuise de-acum cu el, îi spuse răspicat:

— Iartă-mă, luminăţia ta, dar mă sileşti să-ţi fac o mărturisire neplăcută. Sunt una dintre acele nefericite fiinţe slabe, cărora mândria le ţine loc de putere. Dacă majestatea ta îţi închipui că orbită de farmecul pe care ţi-l recunosc, voi uita ceea ce sunt datoare faţă de mine însămi, că mă va cuprinde o nebunie de o clipă şi că de dragul farmecului tău voi uita de viitor, te înşeli, prealuminate rege.

Anna Hoym nu va fi niciodată iubita de o clipă a nimănui, nici măcar a regelui. Inima mea se va dărui în întregime, pentru totdeauna sau… niciodată!

Spunând acestea se sculă repede de la masă şi trecu în salon.

Imediat după aceea regele, împreună cu Fürstenberg se strecurară din casa contesei Reuss, care, observându-l în ultimul moment, fugi pe scări după el. Pe faţa lui August nu mai era veselie şi speranţă; era încruntat şi trist. Contesa care pricepu imediat în ce termeni se despărţise de doamna Hoym, se prefăcu nespus de îndurerată pentru asta, însă de fapt nu era deloc supărată pe Anna: legătura ei cu regele, închegată cu atâta greutate, promitea a fi durabilă. Planul ei nu era să urzească încă un amor de scurtă durată, care să n-o răstoarne pe prinţesa Teschen. Prin Anna spera şi ea să obţină o mai mare influenţă.

— Dragă contesă, îi şopti regele plecând, încearcă să înmoi statuia asta. E frumoasă ca Venus, nimic de zis, dar şi inima o are tot din marmoră.

Până să răspundă doamna Reuss, regele şi începu să coboare scările. Discuţia cu prietenul de încredere Fürstenberg avu alt ton.

— E o femeie încântătoare, zise regele, dar şi înspăimântător de totalitară. Rece ca gheaţa.

— E nevoie de timp, majestate. Femeile sunt înzestrate cu diferite minţi şi temperamente. Ce-i aşa ciudat că se apără?

— Se apără! Dar ea mi-a spus clar că doreşte legături pe vecie!

— La început credem despre orice dragoste că-i veşnică şi-i jurăm fiecărei femei că aşa va fi.

— Cu asta n-o să fie uşor, adăugă August. Teschen era cu mult mai blândă.

— Prealuminate stăpâne, dar nici nu încape comparaţie între ele.

— Din păcate, e adevărat. Teschen nu-i frumoasă ca ea. Trimiteţi poruncă lui Hoym să nu-ndrăznească să se-ntoarcă.

— Dar ce-o să facă acolo? râse prinţul.

— Să facă ce-o vrea; să se certe cu nobilii de ţară, să le zăpăcească nevestele şi mai presus de orice să strângă cât mai mulţi bani, căci presimt că noua mea dragoste o să-l coste scump. Un asemenea briliant trebuie să fie neapărat montat în aur.

— E de-acum dragoste, majestate?

— Nebună, dragă Fürstchen, fă ce-i şti! Anna trebuie să fie a mea!

— Dar Urszula?

— Însoară-te tu cu ea.

— Mulţumesc.

— Însoară cu ea pe cine vrei; fă ce pofteşti. E un capitol încheiat.

— Precis, sire? întrebă prinţul cu o bucurie prost mascată.

— Gata, rup legătura cu ea… pe Hoym am să-l umplu de aur… şi pe tine… şi pe ea…

— Dar de unde să luăm atâta aur?

— Asta-i treaba lui Hoym. Scrieţi-i, să se ocupe personal de impozite, să urmărească, să cerceteze, să se ducă la faţa locului, să execute, numai să nu se-ntoarcă.

— Până când nu va mai avea la ce, şopti prinţul. E clar.

Regele oftă. Intrară în palat, August se duse direct în dormitor, trist şi îngândurat. Nici înfrângerea din ultimul război nu-l necăjise atât de mult, ca insuccesul din seara asta.

VII

Astfel a început la curtea lui August al II-lea una dintre domniile feminine, care avea să dureze mai mult decât altele.

Tot oraşul şi curtea urmăreau cu neliniște şi interes evoluţia acestei campanii, al cărei sfârşit era lesne de ghicit. Totuşi n-a venit chiar aşa de iute cum îşi închipuiau oamenii, socotind după alte daţi. Prin curieri trimişi special, Hoym era ţinut tot mai mult în provincie, nepermiţându-i-se să se-ntoarcă.

Zilnic contesa Reuss, doamna Vitzthum şi prinţul născoceau tot felul de împrejurări favorabile apropierii regelui de frumoasa Anna. Zilnic doamna Hoym era tot mai îndrăzneaţă şi mai deschisă cu el, dar August, din seara aceea, la contesa Reuss, n-a mai înaintat nici măcar cu un pas, n-a mai auzit nimic în plus, faţă de ce i-a spus atunci. Frumoasa Anna nu ceda deloc, iar răceala ei şi faptul că rămânea atât de stăpână pe sine începură în cele din urmă să-i neliniştească pe toţi. Se temeau acum ca regele să nu renunţe, sau să nu profite alţii de plictiseala lui, ca să-i înlesnească o altă legătură. De câte ori era întrebată direct, doamna Hoym răspundea că poate să fie soţie, dar nu poate să fie amantă. Pretindea, dacă nu căsnicia, care nu se putea realiza din cauza reginei Cristina Eberhardine, atunci o asigurare oficială că o va lua de nevastă dacă va rămâne văduv.

Condiţia era de-a dreptul ciudată şi neobişnuită. În alte timpuri, sau la o altă curte, printre oameni mai puţin stricaţi ar fi părut imposibilă, dar regele August, când i-a spus Fürstenberg prima dată de asta, n-a răspuns nicio vorbă.

— Îţi mărturisesc, i-a spus câteva ore mai târziu, că m-am plictisit de curtea asta prelungită; trebuie s-o termin o dată!

— Să renunţi? întrebă prinţul.

— Vom vedea, spuse regele laconic.

Mai mult n-a putut afla nici măcar omul lui de încredere.

În ziua aceea August a poruncit să se aducă din tezaur în cabinetul lui o sută de mii de taleri în aur. Era un sac imens, pe care l-au cărat doi oameni voinici. Când l-au pus jos, regele a întins mâna, l-a apucat de margini şi de şnurul cu care era legat şi l-a ridicat fără niciun efort. Voia să facă o încercare. Fürstenberg nu îndrăznea să întrebe care-i destinaţia acestei comori, căci regele era întunecat şi certăreţ. În ajun se văzuse cu doamna Hoym la crescătoria de păuni, unde-o duseseră prietenele la plimbare. Vorbise cu ea îndelung, plimbându-se; fusese nespus de tandru, însă doamna îi răspunsese cu răceală, iar la plecare, cu toate că nu prea lăsa să se vadă, doamna Vitzthum susţinea că i se oglindea pe faţă o furie cum nu mai văzuse la el niciodată.

Era clar pentru toţi că treburile se precipitau. Regele era tăcut. Se ducea aproape zilnic la prinţesa Teschen, care era scăldată în lacrimi ori de câte ori i se vorbea despre Anna, dar şi le ştergea când îl vedea pe August. În această nesiguranţă au trecut câteva săptămâni, timp care celor de la curte li se păru foarte lung. Nu mai ştiau cui să se-nchine şi la cine să umble cu plocoane şi bârfeli. În cele din urmă nu numai că i s-a permis, dar chiar i s-a poruncit lui Hoym să se întoarcă, fiindcă lipsa lui se făcea simţită în tezaur: numai el ştia să-l alimenteze.

Tocmai în ziua când se aştepta întoarcerea ministrului, regele plecă pe seară, cu cartea, cu cele o sută de mii de taleri, la palatul Hoym.

Era o oră cenuşie de amurg autumnal, ceţos. Contesa Hoym, singură în casă, se plimba

îngândurată prin salonaşul ei, nu prea luxos. Nu primea aici decât vizite feminine, aşa că fu foarte mirată auzind voci de bărbaţi pe scări şi încă şi mai mult când, fără să-l anunţe cineva, se deschise uşa şi intră regele.

Uşa se închise imediat în urma lui. Îngrozită de apariţia asta care nu prevestea nimic bun, Anna, femeie atât de curajoasă, se dădu înapoi cu câţiva paşi. Pe masă stătea, încă din prima zi a venirii ei la Dresda, un pistol încărcat, pe care-l ţinea în permanenţă la îndemână. Doamnele care-l văzuseră la ea râseseră.

Când regele intră, Anna apucă pistolul şi-l ascunse sub şalul cu care era înfăşurată. Deşi mişcarea fusese iute şi putea să treacă neobservată, ochii regelui o înregistrară.

— N-ai nevoie, doamnă, de niciun fel de apărare! strigă el. Iar cea pe care-ai ales-o nu-i bună la nimic.

Anna stătea încremenită, privindu-l fix şi neputând încă să scoată o vorbă.

— Ascultă-mă, doamnă, zise August trântind sacul cu aur cu atâta putere, încât se sparse şi ducaţii se risipiră cu clinchet pe podea. Pot să te umplu de aur, să-ţi dau titluri şi măriri, dar pot – şi zicând acestea luă două potcoave pe care le adusese cu el şi le fărâmă în mâini, aruncând bucăţelele pe grămada de aur – să frâng tot ce mi se împotriveşte, cum fărâm fierul ăsta. Alege: aur sau fier, pace şi dragoste sau război.

Anna se uită indiferentă la mormanul de aur şi la fierul zdrobit. După câteva clipe spuse:

— Majestatea ta, eu nu mă tem de moarte şi nu-s dornică de aur. Poţi să mă frângi ca pe potcoavele astea, dar voinţa n-ai să mi-o clinteşti. Nici aurul nu mi-o va înmuia. De ce nu-mi aduci singurul lucru care mă poate mişca şi învinge, inima ta?

August alergă la ea.

— Dar o ai de mult! strigă el.

— Nu văd şi nu simt asta, reîncepu doamna Hoym. Inima se arată în fapte; inima care iubeşte nu poate dori să defăimeze ceea ce iubeşte! N-am să-ţi tăinuiesc, sire, te iubesc! N-am putut rezista acestei iubiri, dar n-am s-o pângăresc…

Regele se repezi la ea şi îngenunche. Anna fugi în celălalt capăt al salonului.

— Ascultă-mă, majestate!

— Porunceşte!

— Anna Hoym nu va fi a ta decât atunci când se va simţi demnă de iubirea ta.

— Condiţiile? Spune! Care-s condiţiile?

— Promisiunea de căsnicie în scris.

August, auzind asta, tăcu, plecă capul şi-şi încruntă sprâncenele.

— Dragă Anna, asta-i o condiţie periculoasă pentru tine însăţi, crede-mă.

— Nu renunţ la ea, pot să-mi dau şi viaţa, dar nu renunţ. Aşa-mi cere demnitatea. Ori să trăiesc cu speranţa că voi fi soţia ta, ori… nu mă vei atinge, căci îmi voi lua viaţa cu o împuşcătură.

Regele se dădu un pas înapoi.

— Bine, dacă asta vrei, o vei avea.

Anna ţipă de bucurie.

— Restul nu mai contează! spuse ea cu voce fericită. Trebuie să divorţez de Hoym.

— Mâine voi da poruncă consistoriului să semneze divorţul, zise regele repede. Altceva?

— Din partea mea nimic, spuse Anna cu o voce emoţionată, îngenunchind în faţa regelui. Asta-i suficient pentru mine.

— Dar nu-i suficient pentru rege, pentru mine, zise August îmbrăţişând-o, însă Anna se sustrase.

— Mărite rege, cred în cuvântul tău regal, dar nu te las să mă atingi, până n-au să se desfacă lanţurile-n care mă aflu: divorţul trebuie să fie făcut public şi promisiunea ta semnată. Acum nu se poate, sunt soţia lui Hoym, i-am jurat credinţă şi i-o păstrez.

August îi sărută mâna.

— Fă cum vrei, ca să fii liniştită. Eu sunt sclavul tău, tu eşti stăpâna mea. Astăzi soseşte Hoym, desparte-te de el. Mâine dau poruncă să ţi se pregătească un palat; vei avea o sută de mii de taleri anual şi ambele mele regate, împreună cu mine, la picioare.

Anna văzându-l îngenuncheat îl sărută uşor pe frunte şi se trase repede la o parte.

— Pe mâine!

— Trebuie să plec? întrebă August.

— Pe mâine! repetă ea întinzându-i mâna.

Regele se ridică ascultător, sărută mâna şi se îndreptă oftând spre uşă. Pe podeaua salonului rămase risipit mormanul de galbeni.

În aceeaşi noapte se întoarse contele Hoym. Alergă în dormitorul soţiei, dar găsi uşa încuiată. I se spuse că doamna doarme, nu se simte bine şi a dat poruncă sa nu fie trezită.

În călătoria asta prelungită fără voia lui, contele se neliniştise adesea gândindu-se la Anna. E adevărat că avea spionii lui, care-l informau regulat, zilnic, de fiecare pas al soţiei sale, însă nu putuse deduce nimic necurat din faptul că făcea nişte vizite şi nişte plimbări la care era aproape întotdeauna prezentă şi sora lui, doamna Vitzthum. Cu toate astea simţea că legătura pusă la cale creştea şi se încurca, ameninţându-i tot mai tare căsnicia, dar cui să se adreseze după dreptate? Sus era regele, iar Hoym se temea de rege peste măsură de mult, căci îl cunoştea mai bine decât alţii. Aparenta lui bunătate, dulceaţă şi blândeţe nu-l înşelau câtuşi de puţin. Avea mereu în faţa ochilor soarta ce i-o hărăzise lui Beichling, binefăcătorul lui. Cea mai mare garanţie era doar caracterul soţiei, mândria ei şi faptul că ţinea grozav la bunul renume.

Când ajunse la Dresda nu ştia nimic mai mult decât îi comunicaseră serviabilii lui spioni. De la curteni nu spera să afle prea mult. Era o oră târzie şi deşi regele petrecea încă la palat, Hoym n-avea

chef să se ducă acolo. Merse deci acasă şi găsind uşa soţiei încuiată se duse şi el la culcare, obosit după drum.

A doua zi de dimineaţă îl asaltară funcţionarii cu impozitele. Regele trimise poruncă să se prezinte la palat. Aşa că, fără să se vadă cu Anna, trebui să plece. Regele îl primi cu nespusă politeţe şi dulceaţă, ba chiar îl şi îmbrăţişă (ăsta era cel mai rău semn). Îi reproşa că a stat atât de mult în călătoria asta şi deşi personal aranjase în aşa fel încât să-l ţină departe, acum se prefăcu că nu ştie nimic.

Hoym îl privi cu uimire, drept în ochi. Dar ochii regelui nu spuneau nimic.

— Ai duşmani la curte, asta-i clar, şopti August bătându-l pe umăr, au vrut să te îndepărteze de mine, dar nu te teme, în mine ai un prieten mai puternic decât ei toţi, un prieten care n-o să permită să ţi se facă vreo nedreptate.

Hoym mulţumi pentru amabilitate. Când ajunseră la problema impozitelor şi tezaurului regele începu să se plângă că duce lipsă de bani.

— Dragă Hoym, trebuie să mi te străduieşti cum vei şti şi să-mi faci rost de bani, am nevoie de nespus de mulţi.

Era pe la ora prânzului, când Hoym, ieşind din această audienţă care-i dăduse mult de gândit, se întoarse acasă. Abia închise uşa cabinetului în urma sa că imediat se deschise cealaltă uşă şi intră Anna, îmbrăcată în negru, sclipind de frumuseţe, calmă şi serioasă. Intră şi încuie uşa cu cheia în urmă-i.

Hoym alergă iute în întâmpinarea ei, dar ea îl primi rece, ţinându-l departe.

— Te-am aşteptat, domnule conte, spuse cu voce degajată. Vin să-ţi mulţumesc pentru tot binele pe care l-am avut de la dumneata şi să te asigur că voi păstra pentru totdeauna amintirea aceasta; însă totodată trebuie să-ţi mărturisesc, că deoarece căsnicia noastră nu este bazată pe o

simpatie reciprocă şi nu ne dă nici dumitale, nici mie garanţia fericirii, tinde să se desfacă. Cei câţiva ani de grea experienţă nu-mi permit să întrevăd un viitor mai bun. Trebuie să ne despărţim, domnule conte. Dumneata mă cunoşti, ştii că sunt sinceră şi că-mi place să procedez cinstit. Majestatea sa mi-a făcut cinstea să se declare plin de prietenie faţă de mine; nu-l pot respinge. Îl iubesc şi am hotărât să mă supun. Însă nu pot şi nu vreau să te trădez pe dumneata, de aceea vin să cer divorţul care va salva onoarea numelui dumitale. Nu putem proceda altfel. Dacă accepţi divorţul de bună voie, poţi fi sigur că mă voi strădui să te ajut în toate. Dacă însă vrei să mă împiedici şi să te împotriveşti, asta nu-mi va schimba hotărârea, dar mă va sili să uit de recunoştinţa pe care ţi-o port şi să ţin minte doar că eşti împotriva fericirii mele.

Hoym, care înţelesese totul încă de la primele cuvinte reci şi oficiale cu care-şi începuse soţia lui cuvântarea, se dădu un pas înapoi parcă lovit de trăsnet. Se temea de orice, dar n-ar fi presupus ca lucrurile să fi şi ajuns atât de departe. Faţa lui palidă se acoperi de o roşeaţă aproape vânătă, se sufoca, de câteva ori voise să-i întrerupă cuvântarea şi să izbucnească, dar Anna-l ţintui cu privirea, până termină de vorbit. Pe Hoym îl revolta şi conţinutul cuvintelor ei, dar mai presus de orice răceala şi indiferenţa cu care le rostea.

Vorbind, se juca cu şnurul de la rochie, cu dantela mânecii, cu batista pe care-o ţinea între degetele albe. Când termină de vorbit, Hoym, în care se învolbura o nespusă furie, nu mai putu să bâiguie nicio vorbă. În cele din urmă strigă cu patimă, ridicând pumnul în sus:

— Aşa-mi mulţumeşti pentru că te-am scos dintr-un colţ mucegăit, uitat de lume? Am încălzit o viperă la sân! Laşi o casă cinstită şi un bărbat ca să te aventurezi în graţiile şi dizgraţiile celui mai uşuratic dintre oameni!

Anna nu-l lăsă să continue.

— Destul, domnule conte, ştiu ce vei spune mai departe, dar ştiu la fel de bine ce fac. Lasă-mă pe mine să-mi văd de viitor. Hotărârea, mea nu va fi clintită de nimic. Nu te rog decât un singur lucru, să alegi: vrei să accepţi divorţul de bună voie ori nu? Vrei să rămânem prieteni, ori duşmani? Da sau nu?

Hoym era cel mai neserios şi cel mai destrăbălat dintre oamenii de la curtea aceasta, unde depravarea se numea pompos galanterie; raporturile cu soţia lui erau din cele mai proaste, iubirea pentru ea se stinsese de mult. Şi totuşi, când se gândea s-o piardă, îl cuprindea tristeţea şi gelozia şi o furie care-l scotea din minţi.

După cum îi era obiceiul la furie, începu să se tragă de haine şi de perucă, să alerge prin cameră, lovindu-se de scaune şi de mese. Îşi frământa mâinile, se oprea o clipă în fereastră uitându-se absent în stradă, apoi din nou se repezea furios spre contesă, care-l aştepta netemătoare, cu un zâmbet aproape dispreţuitor. Începea să vorbească, apoi se întrerupea şi iar o pornea prin cameră. Arăta întru totul ca un om nebun, care nu mai ştie ce face. Aruncă pe jos un teanc de hârtii, le călcă în picioare, răsturnă masa. Toată furia asta, prin care poate voia să-şi înfricoşeze soţia, nu făcu nici cea mai mică impresie asupra ei; privindu-l aproape batjocoritor, aştepta în tăcere. În cele din urmă, văzând că nu obţine răspunsul, spuse cu o voce calmă:

— Văd că nu te poţi decide aşa de repede, ce anume să alegi, pace sau război, aşa că-ţi dau timp de gândit. Ţin totuşi să-ţi amintesc că un război cu mine şi cu regele poate să fie cam periculos. Ai de ales: mărirea sau căderea.

Şi ieşi, fără să mai aştepte răspuns.

Hoym continuă să umble prin cameră smulgându-şi hainele; se aşeza, se ridica, se

frământa desperat şi-ar mai fi continuat cine ştie cât, dacă nu l-ar fi întrerupt Vitzthum.

— Ce ai, Hoym? zise el intrând. Ce ţi s-a-ntâmplat?

— Ce s-a-ntâmplat? Aa! Cu siguranţă că voi, dragi prieteni, ştiţi mai bine decât mine, voi care mi-aţi pregătit o veste neaşteptată, atât de plăcută! Mă lasă Anna! Regele mai avea nevoie de încă una. De ce s-a mai măritat cu mine? De ce mi-a mai dat câţiva ani de fericire, ca acum să mă trădeze în mod nedemn, sa mă ruşineze în ochii oamenilor şi să mă expună batjocurii lor?

Vitzthum îl lăsă să se descarce.

— Ascultă, Hoym, zise el, înţeleg perfect că poate să-ţi pară rău după frumoasa Anna, dar inima ei n-ai avut-o niciodată, iar pe de altă parte te-ai destrăbălat atât încât mă îndoiesc că ai fi adorat-o chiar atât. E mai degrabă o chestiune de amor propriu. Nu-i vorba de onoare, căci ea vrea să se despartă. Hai să vorbim cu chibzuinţă, vin acum trimis de rege.

Hoym se încruntă surprins:

— Ce porunceşte prealuminatul? mormăi ironic.

— Cere să-ţi dai acordul la divorţ, şi în schimb îţi promite bunăvoinţa şi recunoştinţa sa, spuse Vitzthum. În caz contrar, dragul meu Hoym, îmi pare foarte rău de tine, dar trebuie sa te anunţ că te expui la cele mai rele urmări. Ai de ales. Şi nu poţi să-i declari război regelui. În plus, cea mai mică neplăcere pe care ai cauza-o contesei va fi considerată crimă de lezmajestate.

— Dar de ce vreţi aprobarea mea? izbucni Hoym. Doar regele poate, şi fără asta, să facă ce-i place. Consistoriul îl ascultă pe el, nu pe mine. Eu nu însemn nimic în toată afacerea asta. Îmi ia ce-am avut mai drag, n-are decât să ia, dar să nu-mi ceară să-i şi mulţumesc pentru asta.

Vitzthum zâmbi.

— Asta-i dovada mărinimiei regelui, că vrea totuşi aprobarea ta pentru un lucru pe care-l poate

obţine şi fără ea. Ar trebui să vezi în asta dorinţa lui de a te menţine în post.

— Fiindcă are nevoie de mine! mârâi Hoym.

Vitzthum se aşeză pe canapea.

— Dragă conte, zise el, gândeşte-te bine, când voi ieşi de aici, va fi prea târziu.

Hoym reîncepu să se plimbe furios, răsturnând tot ce-i stătea în cale. În cele din urmă începu să râdă, un râs dureros, plin de amărăciune şi se lăsă să cadă pe un scaun.

— Hoym, regele aşteaptă răspunsul, îi aminti Vitzthum.

— Dar răspunsul nu poate fi decât unul singur, răspunse ministrul. E o adevărată bătaie de joc să-i iei omului haina de pe el şi să-i ceri voie să i-o iei, ameninţându-l cu măciuca deasupra capului. Deci, bineînţeles, iubite cumnate, du-i prealuminatului stăpân răspunsul, că-i sunt nespus de recunoscător, că a binevoit să mă elibereze de povara acestei neveste, că sunt de acord cu totul, că-s bucuros, fericit, vesel şi că sărut mâna stăpânului. Doar asta-i o cinste de zile mari să-i oferi majestăţii sale fructul din care-ai muşcat! Ha, ha!

— Ce-ar fi să bei un pahar cu apă rece, ai? şopti Vitzthum luându-şi pălăria.

Îi întinse mâna cu compătimire şi-i şopti:

— Crede-mă, tu, datorită soţiei tale, ai să ieşi mai bine decât alţii din povestea asta. Am să-i spun regelui că eşti de acord; ai să te linişteşti, are să-ţi treacă.

Spunând acestea Vitzthum îşi aminti desigur prin ce trecuse el personal, când regele o onorase, pentru scurt timp, pe sora lui Hoym cu bunăvoinţa sa.

Regele aşteptase o vreme răspunsul soţului la palat, dar nerăbdător, porunci în cele din urmă să fie dus la locuinţa lui Hoym unde intră în odăile Annei. Vitzthum tocmai voia să plece, când fu anunţat că regele îl aşteaptă alături. Din atitudinea şi zâmbetul favoritului, August înţelese imediat că

Hoym nu se va opune. Frumoasa Anna îi ieşi neliniştită înainte.

— Ai avut mai mult noroc decât mine, conte?

— Nimeni nu poate avea mai mult noroc decât dumneata, răspunse Vitzthum înclinându-se, dar am fost mai răbdător. L-am lăsat întâi să se descarce şi apoi a fost de acord cu tot.

În ochii negri ai Annei sclipi bucuria şi păru cât pe ce să-i sară de gât lui Vitzthum.

— Ah, domnule, îmi aduci libertatea şi fericirea! strigă ea. Nu ştiu cum să te răsplătesc.

Pe măsuţă era o cutiuţă de aur. O luă şi i-o dădu lui Vitzthum. Regele veni repede s-o vadă şi i-o smulse din mână cu violenţă. În cutie era un portret miniatural al Annei, făcut în urmă cu câţiva ani.

— A, nu! strigă regele. Pardon, asta-i prea mult pentru tine, Vitzthum. Regele îţi confiscă asta şi-ţi dă în schimb 20.000 de taleri. Nimeni în afară de mine nu poate avea portretul ăsta.

Anna se aruncă de gâtul regelui.

A doua zi, la consistor, contele şi contesa Hoym, prin împuterniciţii lor, au cerut divorţul. Ordinul regelui a grăbit rostirea sentinţei, care după trei zile a fost afişată, după cum a cerut Anna, în toate pieţele, clădirile şi locurile publice.

În aceeaşi zi contesa s-a mutat din casa soţului ei într-o locuinţă pregătită pentru ea, în apropiere de palat, care a fost legată de acesta, construindu-se în grabă, în câteva ore, o galerie acoperită.

Vestea se răspândi ca trăsnetul prin tot oraşul. Doamna Hoym a renunţat totodată la numele soţului şi după denumirea domeniului familiei sale din Holstein, ceru să fie numită doamna Cosel. August îi promise să obţină pentru ea de la împăratul Jozef titlul de contesă şi în locul casei în care se mutase deocamdată să-i construiască în câteva luni un palat fermecat, ca în o mie şi una de nopţi.

De multă vreme niciuna din favoritele regelui nu puseseră într-atâta măsură stăpânire pe mintea, inima şi pasiunea lui. Stătea la ea zile întregi, devenise greu de văzut, uitase de restul lumii.

Prinţesa Teschen, cu care regele se purtase cu amăgitoare tandreţe şi abilitate până-n ultima clipă, ştiu totul de la început. Divorţul doamnei Hoym şi mutarea ei lângă palat nu mai lăsau nicio umbră de îndoială că domnia prinţesei luase sfârşit. Când au încetat vizitele regelui, prinţesa Teschen a rămas liberă, stăpână pe voinţa ei şi dizgraţia nu a atins-o cu nimic; i-a luat numai bucuria de a-l vedea pe rege şi visurile ei de viitor.

August era nevoit să o cruţe, fie şi numai pentru cardinalul Radziejowski, asupra căruia ea avea o influenţă deosebită, iar acesta la rândul său ar fi putut dăuna mult intereselor regelui. Cu toate că Vitzthum, din porunca stăpânului, pusese spioni în jurul palatului prinţesei, nu se putea afla nimic despre planurile ei. Au încercat să-i afle gândurile prin doamna Glasenapp, nesuferita ei soră, însă prinţesa Teschen tăcea şi plângea. Nimeni nu ştia dacă va rămâne în Dresda, se va muta la Hoyerswerda, ori va voi să se ducă în Polonia. În casă nu se vedeau niciun fel de pregătiri de drum. Totul decurgea normal, numai că se restrânsese numărul celor care alcătuiau înainte curtea ei strălucitoare. Cei care-i rămăseseră credincioşi prinţesei erau bănuiţi c-ar fi spioni, aşa că anturajul din jurul ei era tăcut şi serile se scurgeau triste.

Numai prinţul Ludwik Wirtemberski venea acum mai des şi stătea mai mult. Intrigile curţii, îndreptate pentru o clipă spre răsturnarea prinţesei Teschen de la domnie şi ridicarea doamnei Cosel, după victoria acesteia, luară altă turnură.

Fürstenberg, pe care regele-l folosise la începutul acestor relaţii, trebuise să cedeze locul lui Vitzthum, care juca rolul de intermediar servil. Începură astfel să se contureze din ce în ce mai

clar două partide adverse la curtea, în aparenţă liniştită, a lui August al II-lea. Căci însuşi regele era acela care se îngrijea ca oamenii să nu trăiască în armonie în jurul lui. Se temea de asta şi totuşi, pe cât putea, contribuia la crearea animozităţii dintre ei. Îi irita când pe unul, când pe altul, manifestând o mărinimie deosebită faţă de unii, ori dând altora a înţelege că ceilalţi le sunt duşmani. Când îi vedea încruntaţi şi privindu-se cruciş unii pe alţii, se bucura şi se simţea în siguranţă. În felul acesta, pârându-se unii pe alţii, afla de abuzurile săvârşite în toate părţile şi toată strategia lui consta în aţâţarea adversităţii şi în împiedicarea alianţelor.

Vitzthum, de care am pomenit, cel care deţinea funcţia de om de încredere în relaţiile regelui cu doamna Cosel, era cumnatul lui Hoym. Familia lui, provenită din Turingia, se afla de multă vreme în slujba regelui saxon. Contele Friedrich Vitzthum von Eckstädt, marele şoimar al regatului, nu împlinise încă treizeci de ani. Era în slujba curţii de mulţi ani, la început ca paj şi se împrietenise cu August încă din copilărie. Călătorise împreună cu el prin Europa, unde avuseseră numeroase aventuri interesante, iar după căderea marelui cancelar Beichling, în anul 1703, căpătase dregătoria de mare şoimar, funcţie pe care-o deţinuse la curte fratele cancelarului, înainte de a fi întemniţat la Königstein.

Regele ţinea la Vitzthum mai mult decât la alţii, poate tocmai pentru că nu se temea deloc de el. Nu era nici geniu şi nici intrigant; amabil, politicos, blând, serviabil, de altfel un curtean desăvârşit şi un bărbat foarte chipeş. Era excelent mai ales la jocurile cavalereşti, care-i plăceau regelui atât de mult; călărea perfect, trăgea la ţintă şi la cerc şi era un jucător atât de pasionat, încât dacă i s-ar fi permis, ar fi jucat ziua şi noaptea fără încetare. Era plăcut, spiritual fără să fie răutăcios şi întotdeauna vesel.

În opoziţia subtilă, dar insistentă pe care o făcea regelui nobilimea saxonă, când era vorba de privilegiile ei, Vitzthum era apărătorul secret şi abil al nobililor la curte. Intimitatea cu regele, mai ales la petreceri, îi dădea prilejul să spună câteodată o vorbă abilă şi eficace, care poate era luată drept glumă, dar în realitate era un adevăr amar şi dureros. În afara apărării discrete a intereselor nobilimii, Vitzthum nu se mai amesteca în nimic, se ferea de intrigi, n-avea ambiţii, iar pe rege îl servea ca pe un prieten.

Alături de Vitzthum, dar cu totul altfel, era soţia lui, sora lui Hoym, una dintre cele mai active intrigante de la curte, căci aici femeile guvernau cam tot atât cât şi bărbaţii, dacă nu chiar mai mult. Doamna Vitzthum era încă o femeie frumoasă şi tânără, înaltă, ca majoritatea aristocratelor germane, cu ochi de safir, pielea netedă, năsucul un pic cârn şi de o veselie adeseori exagerată, căci o recunoşteau de la distanţă numai după râs: râdea copilăreşte, piţigăiat. Pentru ea viaţa la curte era un joc: spiona de amorul artei, trăgea cu urechea, colporta bârfelile, întindea capcane, îşi bătea joc de oameni, aţâţa pasiuni, isca certuri, aducea cu ea discordia şi împăcarea, dar cu toate astea îşi vedea de casă, de soţ, de gospodărie şi de afaceri atât de bine, că dacă n-ar fi fost ea adeseori ar fi fost lipsiţi de bani. La joc era la fel de pasionată ca şi soţul ei, dar juca chibzuit şi cu mână bună: cumpăra bunuri şi îl împingea şi pe el de la spate, căci ea trebuia să aibă ambiţie şi pentru el.

De fapt soţii Vitzthum nu erau printre cei mai mari favoriţi ai regelui, prin mâinile cărora treceau chestiunile importante de stat. Stăteau mai la o parte şi aparent mai jos decât Flemming, Fürstenberg, Pflug şi alţii, dar cu toate astea ştiau cele mai ascunse taine, influenţau opinia regelui asupra unor oameni şi ar fi putut fi periculoşi pentru duşmani.

Vitzthum acţiona ca o unealtă docilă a soţiei. La începutul domniei Annei Cosel şi-au stabilit asemenea relaţii cu ea, încât puteau spera că vor împărtăşi prieteniile şi duşmăniile ei şi c-o vor putea influenţa într-o direcţie sau alta.

La câteva zile după mutarea doamnei Cosel în casa de lângă palat, toată curtea a simţit că noua regină nu va fi atât de blândă, lacrimogenă şi gata de leşin cum fusese prinţesa Teschen. Pretutindeni se simţea un suflu nou. Frumoasa şi mândra doamnă se declarase a doua soţie a regelui şi se purta de pe acum ca o regină.

August însuşi era – la început – cel mai docil adorator. Pentru femeia pe care întâmplarea o apropiase de tron, fericirea apărea în cele mai încântătoare culori.

Carnavalul din iarna aceea promitea să fie cel mai grozav din toate câte fuseseră vreodată.

VIII

Curtea de atunci a lui August al II-lea nu ducea lipsă de figuri amuzante şi originale, a căror unică ocupaţie era să gonească tristeţea regelui şi să nu lase plictisul să se apropie de luminăţia sa.

Zilnic, venea de dimineaţă din Oraşul Vechi – cum se numea pe atunci, căci acum i se spune Oraşul Nou – venea călare, în veşminte caraghioase, bufonul regelui, Jozef Fröhlich, cunoscut tuturora, de la oamenii de rând până la miniştri, şi care-şi spunea singur „artist bufonar al majestăţii sale". O dată, fiind bine dispus, August pusese chiar să se bată o medalie în cinstea lui, cu inscripţia: *Semper Fröhlich nunquam Traurig.* Fröhlich se obişnuise într-atât cu râsul, încât îi înveselea şi pe alţii şi el însuşi râdea de dimineaţa până seara.

Chiar şi numai figura lui, când ieşea dimineaţa din casa numită casa bufonului *(Narrenhaus)* şi pleca la slujbă, îmbrăcat în costum oficial, putea să-l înveselească şi pe cel mai trist dintre oameni. Fröhlich era mic, rotund, rumen în obraji, purta frac à la Hanswurst[7] şi avea, din mila regelui, nouăzeci şi nouă de asemenea fracuri, de diverse culori. Pe cap purta o pălărie imensă, ţuguiată, cu pană, iar la brâu îi atârna un vas mare de argint, de forma cheii de şambelan, dar care de fapt putea servi de pahar pentru un uriaş, căci cântărea şaizeci de uncii. Era cadoul regelui şi de câte ori era chemat şi Fröhlich la petrecerile nocturne, trebuia să bea din cheia lui de şambelan.

Ca bufon poate c-ar fi plictisit lumea cu veselia lui monotonă dacă nu şi-ar fi ales cu chibzuit gust artistic un contrast perfect în persoana unui curier

regal, baronul Schmiedel, care juca rolul melancolicului. Schmiedel şi Fröhlich, purtând nesfârşite dispute, ca Heraclit cu Democrit, îl amuzau pe August şi curtea lui. Când îşi epuizau amândoi ideile, mimica şi forţele, veneau să-i înlocuiască bufonii secunzi, Saumagen şi Leppert din Lipska. Acestora li se mai alăturau: uriaşul Cojanus, douăsprezece perechi de pitici în frunte cu renumitul Flaute şi cu Trammen, negrii, albinoşii şi mulţi alţii, încât e imposibil să enumerăm fie şi această parte minoră a curţii, care slujea la menţinerea bunei dispoziţii a regelui.

Chiar şi renumitul Kyan, de fapt nu avea alt rol la curte şi totuşi, am văzut la prima petrecere descrisă, cât de mult îl cinstea regele. Fröhlich, cu toată veselia lui, era un om chibzuit şi deloc rău. Îşi agonisea bănuţii, trăia cumpătat, poate că râdea în sinea lui de cei care râdeau de el în gura mare şi reuşea cumva să iasă întreg din tot pârjolul de la curtea asta, unde mulţi se ardeau.

Fröhlich pleca zilnic, dimineaţa devreme, la palat, îmbrăcat în hăinuţa lui, cu pălăria ţuguiată pe cap şi se întorcea uneori foarte târziu, la menajera care-i ţinea gospodăria.

Rareori bătea cineva la uşa casei bufonului, căci şi stăpânul casei era aici doar oaspete. Aşa că nu mică fu mirarea domnişoarei Lotte, femeie coaptă, aflată în slujba lui Fröhlich, când într-o zi de toamnă, aproape în zori, căci soarele nu răsărise încă, auzi bătăi în uşă.

Bufonul ciuli urechile. Nu era încă îmbrăcat şi calul nu era gata. Bănuia că din cine ştie ce capriciu, după ce petrecuse până dimineaţa, regele trimisese după el. Uitându-se prin geamul de la uşă Lotte fu şi ea convinsă de acelaşi lucru, căci văzu culorile regale. În prag apăru un bărbat tânăr, înalt. După ce-l măsură din cap până-n picioare, Lotte îl întrebă ce pofteşte.

— Aş vrea să discut câteva cuvinte cu domnul Fröhlich, spuse tânărul.

— Din partea regelui?

Omul nu răspunse.

Dar deoarece avea de a face cu tot felul de solii secrete, Lotte nu-ndrăzni să-l oprească şi dădu drumul necunoscutului să urce la etaj, unde Fröhlich, în faţa oglinzii, îşi îmbrăca haina oficială.

Şi pentru el apariţia tânărului fu cam ciudată: trimis al regelui ori musafir? Se întoarse spre necunoscut şi, intrând imediat în rol, începu să-l salute cu adânci plecăciuni, ca pe o somitate. Şi nimic nu putea să semene mai puţin cu o personalitate, decât acest biet om, palid, slab, care stătea în prag frământând pălăria în mâini.

— Cu ce vă pot fi de folos, excelenţă? întrebă Fröhlich îndoit din şale.

— Eh, domnule Fröhlich, spuse cu voce stinsă musafirul, nu vă bateţi joc de mine. Mai degrabă dumneavoastră aţi fi excelenţă pentru mine, decât eu pentru dumneavoastră.

— Ce? Ce? întrebă Fröhlich. Eu pentru dumneata? Regele te-a trimis? Nu?

— Nu, am venit singur şi aş vrea să vă rog să stăm câteva clipe de vorbă.

— Vii în audienţă? Hai? prinse Fröhlich să se umfle în pene. *Donnerwetter!* Nu cumva în timp ce dormeam, fără să ştiu, am fost făcut ministru? La curtea noastră – sst! – totul e posibil. Miniştrii se mănâncă atâta între ei, că pân-la urmă o să rămână prea puţini şi atunci vom putea ajunge şi eu, şi dumneata la asemenea cinste. Eu îmi reţin din timp Ministerul de finanţe şi impozite.

În timp ce gazda făcea glumele astea, faţa noului venit rămânea încruntată şi tăcută, niciun zâmbet n-o lumina.

— Câteva clipe de vorbă singuri? Cu mine? Ţi le acord cu mărinimie. În toată casa nu-i decât Lotte, care pregăteşte micul dejun şi argatul, care ţesală calul.

Se aşeză pe scaun şi abordă o poză distinsă, de demnitar care primeşte un petiţionar.

Noul venit se apropie tot încruntat.

— Domnule Fröhlich, zise el, ai să te miri poate când ai să afli că vin la dumneata cu o problemă foarte serioasă.

— Ai greşit uşa!

— Nu, spuse necunoscutul, deloc. Te văd zilnic la curte şi ţi-am citit pe faţă că eşti un om bun, cu inimă.

— Dragul meu! Cu siguranţă că vrei să-ţi împrumut bani, îl întrerupse Fröhlich dând din mâini, dar te previn că n-ai nimerit-o. Dau tuturora sfaturi, glume, temenele, orice altceva, dar bani, nu. N-am. N-are el regele, de unde-ai vrea să am eu?

— Nici nu mi-a trecut prin minte să-ţi cer aşa ceva.

— A! răsuflă Fröhlich din ce în ce mai intrigat. Atunci ce naiba poţi să vrei de la mine? Să te învăţ vreo şmecherie? De exemplu cum să scoţi dintr-un ou o sută cincizeci de coţi de panglică?

— Nici asta.

— Vrei să te protejez? întrebă Fröhlich.

— Asta s-ar putea, spuse trist necunoscutul, când n-ai pe altcineva…

— Atunci e bun şi bufonul! râse bătrânul. Dar, ştii, Schmiedel ca baron şi curier regal ar fi mai bun. Văd, după culori că eşti de la curte, dar ai accent străin. Nu-i de mirare de altfel, căci în curând o să căutăm cu lumânarea un saxon adevărat la curtea saxonă. Cine eşti?

— Sunt polonez şi mă cheamă Rajmund Zaklika.

— Polonez, deci nobil, se-nţelege, spuse Fröhlich, atunci stai jos, respect nobilimea. Eu sunt burghez, aşa c-o să stau în picioare.

— Nu glumi, domnule Fröhlich.

— Nu pot altfel, mi-aş înghiţi limba dacă n-aş glumi. Dar timpu-i scurt, timpu-i scump, spune,

stimate polonezule, ce vrei? Eşti bolnav? Eu nu-s doctor.

Câteva clipe Zaklika nu putu să răspundă, veselia lui Fröhlich îl încurca.

— Dă-mi voie să spun şi eu câteva cuvinte.

— Câteva? Cu plăcere.

— Am ajuns din întâmplare la curtea asta, ai auzit de mine, desigur. S-a întâmplat, spre nefericirea mea, să rup potcoave, să îndoiesc cupe, să retez capul cailor după exemplul prealuminatului stăpân. Din cauza asta mi s-a poruncit să stau lipit de curte.

— Ştiu, acum ştiu, îmi amintesc, râse Fröhlich. Nu te invidiez, dragă domnule… cum ai spus?

— Zaklika.

— Dragă domnule *Unglück*[8], încheie Fröhlich. Dar cine-a fost atât de… redus, de te-a sfătuit să te măsori cu regele? Trebuie să fii foarte… înţelegi… ca să-ţi alegi un rol atât de ingrat.

— De când stau aici, legat de curte, mi s-a făcut lehamite de viaţă. Oamenii mă ocolesc, prieteni n-am, nicio protecţie, pe nimeni…

— Ştii, dacă te-ai gândit să mă alegi pe mine şi de prieten şi de protector, e un gând la fel de breaz ca şi acela de a rupe potcoave. Omule, dac-aş putea să rup în mâini nu potcoave, ci nicovala şi tot n-aş fărâma niciun fir de pai, de teamă să nu trezesc invidia altora. Bine te-ai mai orientat în viaţă…

— Acum e prea târziu, spuse Zaklika. Şi n-am pe nimeni aici.

— Şi în plus eşti polonez, ori acum, nu se cade să rosteşti numele unui polonez. N-aş vrea să fiu în pielea ta.

— Tocmai că n-o duc deloc bine în ea. Credeam că măcar lui Fröhlich o să-i fie milă de mine.

Bătrânul bufon făcu ochii mari, faţa lui zbârcită deveni brusc serioasă şi tristă; se apropie de Zaklika, îl luă de mână şi începu să-i pipăie pulsul, de parc-ar fi fost doctor.

— Mă tem, dragă Unglück, că ţi s-au cam tulburat minţile, zise el încet.

— Tot ce e posibil! răspunse Zaklika zâmbind.

Faţa lui Fröhlich se lumină toată.

— Despre ce-i vorba? întrebă el.

— Să fiu eliberat de la curte.

— Nu-i greu deloc, zise Fröhlich încet, fă o prostie şi ai să atârni repede în spânzurătoarea din Piaţa Nouă. Metodă rapidă, uşoară şi eficientă.

— Mai e timp pentru asta, răspunse Zaklika.

— Ce vrei să faci, dacă te eliberează? Să te duci înapoi în ţara ta, să lupţi cu urşii?

— Nu, rămân aici.

— Ai pus ochii pe vreo fetişcană?

Zaklika se înroşi tot.

— Nu, zise el, dar pot să dau lecţii de călărie şi de scrimă, ori să mă înrolez în vreo armată.

— Spune-mi, mori de foame la curte?

— Nu, avem de toate pe săturate.

— Nu ţi se plăteşte?

— Ba da.

— De ce zici că ţi-e rău acolo?

Zaklika se fâstâci.

— N-am ce face, sunt de prisos.

— Domnule Unglück, nu te-nţeleg. Doreşti ceva nefiresc: ai pâine şi linişte şi cauţi sărăcia.

— Poate, răspunse Zaklika scurt, dar m-am plictisit…

— Mai ales c-o duci bine şi n-ai nimic de lucru, încheie Fröhlich. Eu totuşi nu văd cum aş putea să te ajut…

— E uşor. De regulă stau pe la uşă, împreună cu ceilalţi slujitori. Poate oricând să-ţi vină o idee şi să atragi atenţia asupra mea, iar daca momentul e prielnic, regele are tot felul de fantezii.

— Dar dacă-i vine ideea să poruncească să fii spânzurat?

— Ai să mă aperi dumneata.

Fröhlich se plimbă prin cameră, îşi puse pe cap pălăria ţuguiată, cu pană şi-şi vârî mâinile în

buzunare.

— *Donnerwetter*! Pentru prima oară încep să înţeleg că sunt o forţă, dacă vin oamenii la mine după protecţie. Dumneata mi-ai deschis ochii. Din recunoştinţă aş fi bucuros sa fac ceva pentru dumneata. Cine ştie… se spune că pe Kyan au să-l facă comandant la Königstein. Eu aş putea ajunge preotul curţii, ori consilier în consistoriu! Încep să am ambiţii de mărire.

Şi lăsându-se să cadă pe un scaun. Fröhlich începu să râdă. Se uită cu milă la Zaklika.

— S-a întors lumea pe dos! *Donnerwetter*! Un nobil polonez caută protecţia bufonului, iar suedezii care trăiesc numai cu peşte, îi bat pe saxoni, care se hrănesc cu carne de porc!

Bătu din palme. Lotte apăru în prag aducând o farfurie cu supă de vin.

Fröhlich îi făcu semn lui Zaklika să tacă, şi-şi plecă cu demnitate capul, ca un ministru care încheie audienţa. Salutându-l din priviri, Zaklika începu să coboare trist scările.

Sigur că fusese o idee cu totul nebunească să-i ceară ajutorul batjocoritului bufon, dar îl împinseseră nevoia şi disperarea. Bietul băiat era plictisit de moarte de rolul de figurant pe care-l avea la curte. Îi trecea prin minte că dac-ar fi liber ar putea să joace un alt rol. Transformarea bruscă a doamnei Hoym în contesă Cosel îi întrerupse plimbările la Laubegast. Visa, fără nicio rezervă, că ar putea fi primit, în calitate de curtean, în casa aceleia care i-ar oferi cea mai mare fericire, dacă l-ar lăsa s-o privească în ochi.

Arareori se întâlneşte o iubire atât de ciudată, ca cea care pusese stăpânire pe Zaklika. Rajmund nu dorea nimic altceva, decât să-şi contemple zeiţa. Niciodată nu visa fericire mai mare. Voia doar să fie paznicul ei, apărătorul ei din umbră. Bănuia că avea probabil duşmani, se temea pentru ea, ar fi vrut să-i câştige încrederea şi să i se dăruiască cu trup şi suflet chiar dac-ar trebui să-şi jertfească şi

viaţa. Băiatul avea un temperament cam ciudat: blajin în aparenţă, dar încăpăţânat şi cu o voinţă de fier. Râdea el însuşi de faptul că o iubea tocmai pe aceea care acum se intitula regina, dar nu putea să înăbuşe sentimentul ce-l nutrea pentru ea. I se păreau raiul pe pământ momentele fericite de la Laubegast, când putea, ascuns, s-o urmărească din priviri şi să-i ghicească gândurile. Acum, la Dresda arareori avea fericirea să zărească, pentru o clipă, faţa frumoasei regine. O vedea trecând călare cu regele, urcând şi coborând din caleaşcă, ori la teatru, dacă reuşea să se strecoare printre curteni. Dar toate astea reprezentau prea puţin pentru el. Nutrea speranţa că o dată şi-o dată tot o să intre în casa ei. Asta constituia, în închipuirea lui, culmea fericirii, unica şi ultima lui dorinţă. Pentru a o îndeplini, nu numai că ar fi făcut plecăciuni în faţa bufonului, dar ar fi suportat şi umilinţe mult mai mari.

De altfel, dragostea acestui biet băiat pentru frumuseţea ideală nu avea nimic ciudat în ea. Mult mai deosebit ar putea apărea faptul că doamna Cosel, care-l văzuse de departe de câteva ori, doamna Cosel cu toată mândria ei şi cu iubirea proaspătă pentru frumosul August, aflându-se acum în culmea fericirii, îşi pusese totuşi de câteva ori întrebarea: „Ce s-o fi întâmplat oare cu băiatul acela ciudat de la Laubegast?” De câteva ori îl căutase cu privirea prin mulţime. Desigur, din partea ei nu era decât milă, dar chiar şi mila e un sentiment deosebit la fiinţele astea fericite care beau nectarul vieţii!

Doamna Cosel nu era prea sensibilă; era plină de pasiune, energică, îndrăzneaţă, însă inima ei nu era prea uşor mişcată de sentimentul milei. Dar fără să vrea îşi amintea de nebunul docil care stătea în apă până la gât ca să se uite la ea. Asta o flata. Zâmbea încântată acelei amintiri, despre care nu spusese nimănui, niciodată, nicio vorbă.

S-ar înşela cine şi-ar închipui că îndrăgostitul August renunţase la petrecerile nocturne cu prietenii, de dragul Annei. Din multe puncte de vedere distracţiile astea ajunseseră o necesitate şi chiar o deprindere pentru el. Adesea cuvântul lui semăna discordia între curtenii ameţiţi şi asta era arma principală a domniei; pe de altă parte, printr-o cercetare abilă scotea de la cei turmentaţi mărturisiri pe care, treji, nu le-ar fi făcut. Aşa cum reuşise să obţină de la Hoym amănunte despre soţia sa, tot aşa reuşea regele să descopere mereu câte un vinovat ascuns. În ziua aceea era iarăşi libaţie la palat. De la o vreme August era într-o dispoziţie excelentă şi nu se mai gândea decât cum să-şi înconjoare zeiţa cu un Olimp de minunăţii, lux, distracţii şi amuzament. Chestiunile mai serioase nu-i ocupau decât o parte a zilei, seara bea.

Hoym, care rămăsese ministru de finanţe şi impozite şi se alesese cu un plocon de cincizeci de mii de taleri, cu care bunul rege îi ştersese lacrimile după pierderea soţiei, era din nou prezent la toate petrecerile nocturne. Hoym era util, căci pentru orice şi mai presus de orice erau necesari banii, de care numai el ştia să facă rost.

Când secau mijloacele de a-i stoarce din ţara lor sărăcită, mintea lui născocea venituri extraordinare. Se punea impozit pe ce nu se plătise niciodată; ştia să adune banii în urma unor idei de-a dreptul salvatoare. Iar regele îi răsplătea cu dărnicie pe cei care-i aduceau bani. Însă chiar şi cea mai genială minte se epuizează dacă-i mereu solicitată, aşa că trebuiau să recurgă la mijloace hazardate şi la violenţă. Căderea în dizgraţie a marelui cancelar, la care contribuiseră şi evenimentele politice, fusese condiţionată şi de faptul că se dusese vestea cum că adunase bogăţii nespus de mari. Fusese suficient să i se vânture regelui speranţa că ar putea dobândi de pe urma lui o avere de aproape un milion. În cele din urmă

însă nu se alesese decât cu palatul dăruit prinţesei Teschen, cu câteva sate şi cu o jumătate de milion de taleri, pe care cancelarul îi împrumutase cândva regelui şi pe care acum nu mai era nevoit să-i restituie. Restul, de un milion şi jumătate din averea cancelarului îl împărţiseră între ei adversarii acestuia: Fürstenberg, Pflug şi poate Flemming. Regele însă, care se aşteptase la mult, nu obţinuse nimic.

Un alt mijloc de a obţine sume fabuloase pentru rege, aşa cum necesitau ideile lui năstruşnice, era speranţa, care pe atunci devenise o adevărată boală, în secretul obţinerii aurului. August, ca şi alţi domnitori, suferea de boala alchimiei. Credea ferm în existenţa unui elixir miraculos care ar putea transforma orice metal în aur şi în felul ăsta aurul adevărat se transforma în fum şi cenuşă.

Cancelarul Beichling, ca toţi visătorii, crezuse că se poate fabrica aurul în retortă. Şi el, ca şi alţii, insuflaseră lui August al II-lea gândul că s-ar putea găsi omul care să-i producă milioanele, atât de necesare pentru fericire.

La curte existau uneori momente de înflăcărare pentru alchimie, în care nu se mai vorbea de nimic altceva, decât de elixir şi de fabricarea aurului. Laborator de alchimie aveau şi cancelarul şi Fürstenberg, la acesta venea uneori chiar regele în persoană şi mai aveau şi alţi adepţi ai marii descoperiri. Umbla vorba despre diferiţi savanţi care-ar fi posedat reţeta tincturii miraculoase.

E lucru cert că Beichling n-ar fi fost răsturnat, căci ştia să-i furnizeze bani regelui, dacă Fürstenberg nu i-ar fi spus lui August c-o să-i găsească el omul, care să-i facă aur cu mult mai mult decât ar fi putut stoarce cancelarul din ţară.

Savantul pe care miza Fürstenberg era un biet farmacist din Berlin, al cărui început de viaţă fusese cam obscur, iar evenimentele de mai târziu au dovedit că nu ştia deloc să facă aur, ci doar că-i plăcea grozav să-l cheltuiască. Cu câţiva ani

înainte de aceste evenimente, Johan Frederik Böttiger, saxon de origine, din Schleiz, se ocupa, în farmacia lui din Berlin, cu fabricarea tincturii miraculoase, sau cum spun unii, o şi avea gata făcută de către un oarecare aventurier, pe nume Laskaris şi care era acum arhimandrit al mănăstirii greceşti din Mytilene. Regele Prusiei, Friedrich I, ar fi fost bucuros să pună mâna pe acest preţios făcător de aur şi bineînţeles, să-l închidă în cuşcă pentru ca el să fie singurul posesor al secretului. Böttiger a trecut atunci în Saxonia, iar Prusia ceru extrădarea, însă şi regele August avea nevoie de bani, aşa că preţiosul descoperitor a fost adus la Dresda.

Fürstenberg personal lucrase cu el la găsirea elixirului şi regele era ferm convins că dintr-o zi în alta o să înceapă să curgă aur din retortă.

Böttiger era adulat, elogiat, i se făceau mari promisiuni şi favoruri, dar era ţinut sub pază. Au trecut anii, în speranţa acestei descoperiri a fost răsturnat Beichling, dar elixirul tot nu se mai năştea. I se trimisese regelui, când era la Varşovia, mercur şi diferite aliaje pentru pregătirea aurului, care trebuiau purificate prin rugăciuni, pioşenie şi puritate morală. Regele atunci se spovedea, se aşeza lângă retortă, dar tot nu ieşea nimic. Din fericire, un câine a spart vasul cu mercur trimis de Böttiger, apoi au procurat alt mercur, iar insuccesul a fost pus pe seama câinelui şi nu a oamenilor. Böttiger stătea tot timpul grozav de abătut, ca în închisoare, mai întâi în castelul lui Fürstenberg, apoi în fortăreaţa din Königstein, unde era pe punctul să înnebunească şi apoi la palat, în mare confort, dar aur tot n-a făcut. Povestea acestui nefericit alchimist face parte din tabloul secolului. Savantul, ţinut în detenţie, elixirul, retortele din care urma să curgă aurul pentru războaie şi mascarade, regele spovedindu-se, lucrând apoi ore în şir, cu Fürstenberg, la găsirea reţetei, pe urmă

odihnindu-se la prinţesa Teschen – acestea sunt trăsăturile esenţiale ale tabloului epocii.

Böttiger coresponda cu regele, iar acesta nutrea o mare dragoste pentru el. Stând sub pază, Böttiger dădea baluri, dineuri şi în ultimii trei ani îl costase pe rege patruzeci de mii de taleri!

Când doamna Cosel s-a urcat pe tron, după Teschen, l-a găsit pe renumitul alchimist readus la castel, stând într-un turn cu terasă, înconjurat de o grădiniţă, preocupat cu finisarea formulei dătătoare de aur. Aşteptările erau mari, nimeni nu se îndoia că Böttiger va descoperi în sfârşit secretul, dar a survenit un lucru cu totul neobişnuit: a pus condiţia ca descoperirea lui să nu fie rău folosită, adică „banii să nu fie întrebuinţaţi pentru lux, fapte păcătoase, risipă nedemnă, războaie inutile şi nedrepte şi altfel de incorectitudini”. Spunea că „nu se cade celui care deţine reţeta miraculoasă să slujească unui rege pe care-l ştie toată lumea că e păcătos şi că a încălcat credinţa conjugală, ori a vărsat sânge în mod inutil”.

Se pare că astfel condiţionând producerea aurului, farmacistul căuta o modalitate prin care să se dezvinovăţească de insucces.

Chiar în seara zilei când Zaklika apelase la protecţia lui Fröhlich, „comicul curţii” a fost chemat să distreze societatea. Bătrânul îşi frământa mintea cum să-l ajute pe polonezul care-şi pusese speranţa în el. Îşi bătea capul, dar treaba asta nu era pe măsura lui. Pentru el ştia să obţină câte ceva, dar niciodată nu ceruse nimic pentru alţii. Simţea că n-o să fie în stare. Regele primea în seara aceea, la doamna Cosel, pe Fürstenberg, Vitzthum şi pe alţi câţiva obişnuiţi ai petrecerilor nocturne. Erau şi doamnele din suita noii stăpâne: doamnele Reuss, Vitzthum şi Hülchen.

După cină, Fröhlich începu să facă giumbuşlucuri. Toată lumea râdea în hohote. Printre altele, se prefăcu că e alchimist şi aduse într-o retortă nişte gunoi. August nu mai râse de

asta, dimpotrivă, se întunecă la faţă. Anna, care auzise câte ceva de Böttiger, începu acum să întrebe în şoaptă. Regele nu era prea bucuros să-şi mărturisească această tainică slăbiciune, cu toate că pe atunci o împărtăşeau chiar şi cei mai învăţaţi oameni ai secolului.

— Fröhlich, şopti regele, are voie să râdă chiar şi de mine, deci şi de un lucru atât de important cum e secretul producerii aurului. Cel care-l deţine cu siguranţă, dar până acum n-a vrut să ni-l facă cunoscut, era gata să ne scape din mâini. Reuşise chiar să fugă pe teritoriile împăratului Prusiei, şi abia am izbutit să-l scoatem de acolo. Are să se convingă în cele din urmă că trebuie să ne fie credincios. Îl ţinem sub o pază puternică.

— Luminăţia ta, spuse Fröhlich, atâta vreme cât nu-i lângă el un om atât de puternic încât să-l poată prinde oricând şi de care să se teamă, nu-i nicio siguranţă că n-o să fugă. Numai tu, luminate stăpâne, ai putea fi cel mai bun paznic pentru el, ori un alt om care să aibă tot aşa, o putere de Hercule, dar un asemenea om nu există pe lume!

— Te-nşeli, Fröhlich, zise August, a fost sau mai este încă la curtea mea un om tot atât de puternic ca şi mine.

— N-am auzit niciodată de el!

În felul acesta August şi-a amintit de Zaklika, pe care-l pierduse din ochi. A doua zi s-a dat poruncă să fie căutat şi l-au găsit.

Bietul Rajmund a profitat de ocazie pentru a-l ruga pe rege să-l elibereze din slujbă. August clătină din cap.

— Nu te eliberez, pentru că-mi eşti necesar. Am o comoară pe care vreau s-o încredinţez forţei şi cinstei tale. Ai să te duci la curtea doamnei Cosel şi ai să veghezi asupra ei. Vei călări în urma ei, vei merge după ea şi vei avea grijă, chiar de-ar fi să plăteşti cu viaţa, să n-o atingă nimeni nici cu un fir de păr.

Lui Zaklika nu-i venea să-şi creadă urechilor… se îmbujoră la faţă, se înclină în tăcere şi nu mai întrebă nimic. Soarta îl slujise mai bine decât Fröhlich.

Doamna Cosel s-a mirat şi s-a-nroşit când l-a văzut printre oamenii ei. La început a fost revoltată, dar aflând că-i trimis chiar de rege, a tăcut. În aceeaşi seară regele însuşi i-a explicat de ce l-a trimis la ea pe Zaklika. Frumoasei femei îi stătea pe buze să-i spună povestea de la Laubegast, dar s-a abţinut şi Zaklika a rămas la locul lui.

Întâlnindu-l după câteva zile, Fröhlich a început să-i explice că n-a reuşit deocamdată să-l elibereze din serviciul regelui.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Fröhlich, să nu faci una ca asta! exclamă Zaklika. Rămân acolo unde sunt şi te rog să nu te mai îngrijeşti de mine!

IX

Cine-ar fi putut măcar bănui, în mijlocul acestor petreceri şi intrigi mărunte, că va urma o tragedie atât de mare, în care August al II-lea avea să joace un rol atât de nefericit şi de trist? Veniseră anii invaziei suedezilor asupra Poloniei, anii victoriilor lui Carol al XII-lea, ani în care amorurile regelui îl făceau să uite de bătăliile pierdute şi de tronul care se clătina. Printre aceste nenorociri ochii negri ai contesei – între timp împăratul Jozef I îi recunoscuse titlul – îl consolau pe August, care cheltuia nespus cu noul palat al amantei sale, în timp ce n-avea cu ce să-şi întreţină armata.

Şi astfel, printre nebunii şi libaţii se prăbuşea edificiul celor două state, ale cărui ruine nu reuşeau totuşi să strice buna dispoziţie a regelui. Saxonia se epuiza subvenţionând Polonia, la care era din ce în ce mai evident că trebuie să renunţe definitiv. Între două lupte se dădeau petreceri şi baluri mascate, când regele se întorcea la Dresda încercând să uite pierderile şi umilinţele.

În timp ce muzica răsuna în sălile de bal, se dădeau instrucţiuni secrete agenţilor, spionilor şi intriganţilor, care încercau zadarnic să câştige adepţi de partea lui August. Cu siguranţă că forţa cea mai mare a acestui Hercule saxon nu era aceea de a răsuci bare de metal şi a rupe potcoave, ci aceea de a putea face faţă nenorocirilor care cădeau pe capul lui, de a rezista la petreceri, intrigi, amoruri şi la toată vâltoarea care-l înconjura. De pe câmpul de luptă se întorcea la Anna, de aici fugea la cabinetul de la palat, unde veneau veşti contradictorii, seara, la bal, noaptea la beţii. Ca să faci faţă ani de-a rândul unei asemenea

vieţi, fără clipă de răgaz, pentru a rezista moralmente şi trupeşte, trebuia negreşit să ai sănătatea şi forţa excepţională cu care era dotat August.

Apărea în faţa mulţimii mirate afişând un chip senin, pe care nici cel mai mare insucces nu reuşea să sape vreo brazdă.

Domnia frumoasei Cosel, care se părea c-o să dureze puţin, se arăta acum a fi de lungă durată. După ce obţinuse promisiunea de căsătorie în scris, contesa se considera a doua şi adevărata soţie a regelui. Iar comportarea ei reflecta această situaţie. Era aproape întotdeauna şi oriunde alături de August, gata oricând să plece cu el în călătorie ori la război. N-o speria niciun pericol. Reuşise foarte repede să cunoască caracterul regelui şi să pătrundă reţeaua de intrigi care se ţesea în jurul lui. Cu calm şi cu o seninătate netulburată de nimic ştia să-l înveselească, să-l distreze, să-l conducă şi cu fiecare zi deţinea o putere tot mai mare.

În scurt timp devenise clar pentru toţi că nu se poate lupta şi nici acţiona împotriva ei. Dacă uşuraticul rege uita pentru o clipă de ea şi fiind departe se mai răcea, Anna ştia să grăbească reîntâlnirea şi în câteva ore sa-şi recucerească puterea dinainte! Din fericire frumuseţea ei părea încă şi mai mare. În zadar ochii invidioşi ai femeilor căutau să-i găsească urmele anilor, oboselii, ofilirii. Având parcă o tinereţe veşnică, Anna înflorea tot mai minunată.

În al doilea an al legăturii lor, regele poruncise să se construiască, lângă palatul regal, un palat pentru contesă. O adevărată minune, o capodoperă. Fusese numit „palatul celor patru anotimpuri”. Pentru fiecare în parte erau destinate alte camere: răcoroase pentru vară; calde, vesele şi însorite pentru iarnă. Primele erau placate cu marmură, celelalte cu pereţii acoperiţi cu covoare. Mobilele şi pereţii străluceau de aur, de lacuri chinezeşti, mătăsuri, dantele şi tot ce cunoştea Europa la

vremea aceea mai elegant şi mai costisitor. Armata era neplătită, însă palatul arăta splendid…

Încăperile lui fuseseră inaugurate printr-un minunat bal, iar doamna Cosel, acoperită cu briliante, victorioasă, frumoasă ca o zeiţă, întinsese mâna albă în semn de mulţumire, aceluia pe care în şoaptă îl numea soţul ei. Uşuraticul August, cu toate că-şi permitea în continuare unele slăbiciuni, era foarte îndrăgostit de Anna. Ochii ei străluceau fermecători, iar străinii care-au văzut-o atunci, în culmea gloriei şi măririi, vorbeau încântaţi despre ea.

Doamna Cosel îşi exercita puterea cu nespusă abilitate, îşi făcea aliaţi din prieteni, înnoda noi legături, însă nu putea evita animozităţile, invidia şi temerile unora pe care atotputernicia ei îi deranja. Dar nu venise încă momentul să se lupte împotriva aceleia pe care o aduseseră pe tron de teama liniştitei şi blândei prinţese Teschen.

Fiecare zi constituia un nou triumf pentru ea. În zadar preoţimea, revoltată de această făţişă legătură a regelui, începuse, la sfatul unora dintre curteni, să ridice glasul în predici împotriva frumoasei Betsabea[9]. Era pe atunci un predicator renumit, pe nume Gerber, care într-o bună zi a descris-o atât de bine în faţa credincioşilor, încât în toată biserica a început să se audă numele ei.

În oraş s-a vorbit toată ziua de Cosel-Betsabea. Pe seară i s-a adus la cunoştinţă ibovnicei regale de atacul predicatorului. Când a sosit August, vesel ca de obicei, a găsit-o plângând.

— Ce ai, frumoasa mea zeiţă? a întrebat-o el apucând-o de mâini.

— Vreau dreptate, rege! începu ea printre suspine. Spui că mă iubeşti… Dacă inima ta mi-ar aparţine cu adevărat, m-ai apăra, căci sunt nefericită. Sunt insultată în public.

— Dar ce s-a-ntâmplat? întrebă neliniştit.

— Cer ca Gerber să fie pedepsit. Trebuie să se dea o pedeapsă exemplară insolenţilor care nu

respectă nimic, nici măcar coroana.

Se aruncă în genunchi în faţa regelui.

— Gerber m-a descris astăzi, în amvon, ca pe Betsabea!

Regele zâmbi.

— Eu nu-s Betsabea şi nu vreau să fiu! Eu sunt soţia ta adevărată, stăpâne! strigă Anna îmbrăţişându-l. Pedepseşte-l, dă un exemplu!

De data asta regele nu puse la inimă supărarea doamnei Cosel.

— Preotul are o oră pe săptămână la dispoziţie, în care-i liber să spună orice pofteşte. Nu pot să mă ridic împotriva lui. Dac-ar şopti un singur cuvânt după ce coboară din amvon, l-aş pedepsi neapărat. Locul acela însă îl apără.

Gerber n-a fost pedepsit, dar n-a mai repetat povestea cu Betsabea.

Iubirea regelui creştea printre cele mai mari înfrângeri ale acelor ani. Sălbaticul Carol al XII-lea, cu părul lui tuns scurt şi cu cizmele lungi, până peste genunchi, un ostaş aspru şi necruţător, îl necăjea pe frumosul rege îmbrăcat în dantele şi catifele, care încerca, prin bătălii de hărţuială, şi împodobit cu armură de aur, să lupte împotriva lui. Despre Carol se povesteau tot felul de minunăţii. August asculta şi tăcea. Saxonii, luaţi cu forţa şi duşi pe câmpul de luptă, se lăsau bătuţi şi se risipeau. În Polonia, cu toată diplomaţia lui Flemming, Przebendowski şi Dombski, slăbea cu fiecare zi puterea de atracţie a celui mai frumos rege din Europa, iar acesta, strângând din buze se gândea doar cum să facă să se retragă întreg din jocul periculos în care intrase. Fosta lui amantă, contesa Königsmarck, trimisă în taină ca sol în Polonia, nu putea face nimic. Carol al XII-lea nu voia să stea de vorbă nici cu ea şi nici cu altcineva.

Cu fiecare zi ce trecea norocul îl părăsea pe August al II-lea. Böttiger nu reuşea să facă aur, Hoym nu reuşea să i-l procure, iar doamna Cosel avea nevoie de milioane. Oamenii preferau să fugă

în munţi, decât să se înroleze în armată. În acest timp Gerber şi alţii ca el ridicau glasul din amvon împotriva violenţei şi jafului populaţiei. Nobilimea nu voia să fie ascultătoare şi să se lase jupuită de piele. Bietul rege era adeseori foarte prost dispus, dar era suficient ca Anna să zâmbească, şi veselia să-i revină.

Seara, în palatul celor patru anotimpuri, se dansa cadrilul, simbolizând patru continente. August şi cu Anna reprezentau Asia. Fostele prietene ale frumoasei doamne, care speraseră să ajungă prin ea, la putere, şi să conducă, îi deveniseră acesteia foarte repede suspecte, apoi chiar începuse să le urască. Contesa Reuss, Hülchen şi chiar abila Vitzthum fuseseră îndepărtate. Doamna Cosel nu ţinea la aliaţi, n-avea nevoie de ei, se simţea puternică, mai puternică decât toţi. Curtea era cuprinsă de teamă.

Numai Vitzthum mai rămăsese în graţiile regelui şi ale Annei. Vitzthum, care nu se ocupa de politică, nu urmărea să obţină funcţii şi apoi îl iubea pe rege ca pe un frate.

Anii se scurgeau neobservaţi, plini de evenimente, imposibil de oprit în goana lor. Fortuna, despre care sperau că s-o fi plictisit să-l tot persecute pe cel mai minunat dintre monarhii timpului şi că va întoarce roata norocului, nu-i dădea deocamdată nicio speranţă. Suedezii erau victorioşi, înaintau, goneau şi ameninţau să-i ia tronul. August se apăra, suferea, se distra şi scălda potrivnicia sorţii în veselie şi vin. În taină se ţeseau intrigi.

Vânătorile, petrecerile, balurile mascate, distracţiile, teatrul – totul se întrerupse în cele din urmă la vestea că suedezii se apropie de Saxonia. Carol al XII-lea îşi urmărea adversarul până în cuibul lui. Se produse o panică teribilă.

După lupta pierdută de la Frauensradt, au început să apară pâlcuri de dezertori, care erau prinşi, spânzuraţi sau împuşcaţi pentru

neîndeplinirea îndatoririlor de ostaşi. Pretutindeni domnea dezordinea. Pe ziua de 1 septembrie suedezii au apărut în Saxonia. August porunci populaţiei să se adăpostească, cu avutul, în munţi, în Silezia, în Cehia, dar era prea târziu. Carol al XII-lea cu douăzeci de mii de oameni a intrat în ţară asigurând populaţiei viaţa şi averea. Nu era chip să se apere, trebuiau sa-i hrănească pe duşmani. Suedezii s-au răspândit în toată ţara, iar puţinul ce mai rămăsese din armata lui August a fost gonit până lângă Würzburg. Dresda, al cărei comandant era Zinzendorf, precum şi cetăţile Königstein şi Sonnenstein se străduiau, având încă armată saxonă, să se apere.

Împreună cu Carol a venit în Saxonia şi noul rege polonez Stanislaw Leszezyński. Toată lumea fugea din capitală. Regina se dusese la familia ei, în Bayreuth, mama ei cu nepotul plecaseră la Magdeburg şi mai apoi în Danemarca. De teama jafului toată Lipska se refugiase şi oraşul rămăsese pustiu; îşi luaseră cu ei şi mărfurile şi numai transportul lor costa butoaie de aur. Abia după ce primiră asigurările de rigoare din partea lui Carol al XII-lea, se deschise iarmarocul de Sfântul Mihai.

Carol convocă mica dietă saxonă la Lipska, pentru a stoarce bani de la ea. Însă nobilii declarară că în afară de datoria de a se prezenta cu cai la război, n-aveau alte obligaţii.

— Dar unde-aţi fost, cu caii voştri războinici, când am intrat eu în ţară? a întrebat Carol al XII-lea. Dacă voi, nobilii, v-aţi fi făcut datoria, eu n-aş fi fost aici. Când e cazul să vă distraţi şi să petreceţi la curte, nu lipseşte niciunul, dar când trebuie să luptaţi pentru ţară, atunci staţi în casă. Domnilor nobili, numai de la voi cer contribuţie. Puteţi s-o luaţi de unde doriţi, dar ceilalţi nu vor avea de plătit.

După ce August renunţă total la coroana poloneză în favoarea lui Leszezyński, fu semnat

tratatul de la Altranstadt, în anul 1706. În acest timp în Polonia se mai dădeau încă bătălii, iar August nu recunoştea ceea ce semnase. Se prefăcea că trimişii lui, Imhoff şi Pfingsten, îşi depăşiseră împuternicirile date de el în vederea semnării păcii şi, pentru a-şi salva onoarea, îi băgă în închisoare.

August, care de fapt trebuise să încheie acest tratat pentru a salva ce se mai putea salva, îl renegă apoi totalmente, văzând că lumea îl judecă aspru. Era un fiasco total, iar extrădarea lui Patkul[10] îl coborî pe August de tot în ochii oamenilor. Simţea şi el însuşi că va fi greu să se redreseze şi încerca să înăbuşe amintirea acestei ruşinoase salvări.

Cu toate că promiseseră că după încheierea păcii vor părăsi Saxonia, suedezii rămaseră în continuare un an întreg.

Victorios, Carol al XII-lea primea aici soli din toate statele germane şi din Anglia. August, care se dusese din nou în Polonia şi după victoria de la Kalisz, însufleţit de speranţa că se vor îndrepta lucrurile, mobilizase din nou nobilimea, fu în curând silit să părăsească Varşovia, apoi Cracovia şi să se întoarcă în Saxonia.

Doamna Cosel, care la început îl însoţise pe rege în bătălii, în tabără, din cauza lipsei de confort, venise înaintea lui la Dresda. Aşa fusese voinţa regelui. Îl conjurase să-i dea voie să se îmbrace bărbăteşte şi să lupte alături de el, însă August refuzase politicos, spunând că din două lucruri dragi, coroana şi Anna, cel puţin pe una vrea s-o salveze şi s-o vadă la adăpost.

I-a încredinţat-o lui Zaklika, aflat în permanenţă în preajma ei, s-o ducă până la Dresda. Rajmund nu dormea, nu mânca şi cu elanul îndrăgostitului îndeplinea mai mult ce-i dicta inima, decât poruncile regelui. Doamna însă arareori îşi arunca privirea asupra lui. Se întorsese în capitală bolnavă şi tristă. Dar o dată ajunsă aici, apucă din nou

frâiele în mânuţele ei albe şi puternică prin dragostea ce i-o purta regele, începu să se poarte ca o regină, împotriva lui Fürstenberg şi a altora ca el, împotriva tuturor celor cărora regele le încredinţase conducerea cetăţii în lipsa lui… Purtarea asta îi spori numărul adversarilor.

În toiul războiului şi al scenelor lui sângeroase, August nu încetase nicio clipă să fie el însuşi. Întotdeauna în viaţa lui dragostea ocupase locul cel mai important. Pierdea regate, dar cucerea inimi.

Domnia contesei Cosel era presărată, pentru divertisment, cu alte episoade, care se desfăşurau în bubuitul armelor. Pasiunea pentru Anna persista încă în inima regelui, însă ori de câte ori era departe de ea, revenea la uşuraticele lui obiceiuri. Fiind amărât şi învins, avea nevoie mai mult decât oricând de distracţie, iar curtenii, cu care doamna Cosel se purta îngrozitor, favorizau cu plăcere orice aventură care putea răci relaţiile cu ea.

Cei respinşi de Anna, Fürstenberg, contesa Reuss şi toată clica lor, căutau de-acum mijloace de a submina domnia doamnei Cosel şi de a o înlătura de la putere. Iar Anna se încredea prea mult în farmecul şi în atotputernicia ei, ca să-şi facă prea mari griji din cauza asta. Celor care-i aduceau la cunoştinţă ceea ce se uneltea împotriva ei, le răspundea cu un zâmbet neîncrezător. Legătura ei cu regele se consolidase prin venirea pe lume a două fiice. Plină de sine, Anna îşi spunea că regele nu mai poate găsi o a doua ca ea. Numai ea ştia să împărtăşească toate distracţiile lui şi să nu se dea în lături nici de la jocuri, nici de la tras la ţintă, nici de la călării nebuneşti, nici de la a dormi sub cerul liber.

Şi totuşi, încă din timpul şederii la Varşovia inima-i spunea – şi nu greşea – că fusese înşelată. Plecând pe furiş de lângă ea, regele înnodase o legătură cu fiica unei negustorese franţuzoaice, în a cărei cramă petreceau de regulă ofiţerii. Aflând de asta, Anna l-a ameninţat pe rege c-o să-l

împuşte, dar August a început să râdă, i-a sărutat mâinile şi a reuşit s-o împace. De fapt, în ciuda aventurilor, regele o iubea şi dintre toate favoritele ea-i era cea mai scumpă. Numai ea ştia să-l distreze în permanenţă, numai cu ea era fericit!

Reîntoarsă la Dresda, neliniştită în privinţa regelui, doamna Cosel se consola numai cu faptul că era înconjurată de propria-i curte de admiratori permanenţi, cu toate că-şi bătea amarnic joc de ei şi-l sâcâia cu pretenţiile ei pe Fürstenberg. Războiul, cheltuielile, distrugerea ţării, pierderea coroanei nu schimbaseră câtuşi de puţin viaţa Annei şi nu micşoraseră luxul ce-o înconjura. Contesa era întreţinută regeşte, iar Böttiger era adulat în speranţa că în curând va face aur. În timp ce Fürstenberg călărea înconjurat de gardă, fredonând, în timp ce orchestra adusă din Italia costa mii de taleri, Carol al XII-lea ocupa Saxonia, iar Patkul era extrădat pentru a fi ucis pe roată.

În mijlocul înfrângerilor, August, cu faţa senină, juca rolul demiurgului. În timp ce luptele continuau, el semnă tratatul umilitor şi se întoarse în capitală! Imediat ce coborî din caretă în curtea interioară, se duse direct la palatul contesei Cosel.

La uşa apartamentului ei îl găsi pe credinciosul Zaklika, stând îngândurat, sprijinit de speteaza unui scaun. Văzându-l pe rege, Rajmund sări să-l oprească.

— Luminăţia voastră! Contesa e bolnavă… doctorul aşteaptă din clipă în clipă… venirea pe lume a copilului…

Împingându-l uşor la o parte, regele intră. În camere era linişte totală. Când ajunse la uşa dormitorului, August auzi plânsul pruncului.

Contesa, albă ca marmura, epuizată de suferinţă, incapabilă să rostească un cuvânt, întinse amândouă mâinile arătându-i copilul pe care-l ţinea în braţe o bătrână. Regele îl luă, îl sărută şi apropiindu-se de pat, se aşeză sprijinindu-şi fruntea în palme.

— Dragă Anna, şopti el, lumea mă dispreţuieşte şi tu n-ai să mă mai iubeşti. Norocul l-a părăsit pe August. Sunt învins, bătut, despuiat de tot ce-am avut.

Anna răspunse plângând, frângându-şi mâinile:

— Bietul meu August, nefericitul meu August, chiar dac-ai fi în cătuşe tot te-aş iubi, ba chiar mai mult.

— Da, am nevoie de îmbărbătarea asta, spuse regele încruntat. Duşmanul mă urmăreşte aproape până şi aici, iar aliaţii n-au nicio putere. Învingătorului i se închină cu neruşinare lumea toată, el domneşte aici, nu eu… Sunt cel mai nefericit dintre monarhi…

În asemenea jeluiri trecu prima oră a şederii lui August la Dresda. Dar lăuza avea nevoie de odihnă, iar pe rege îl aşteptau, adunaţi în grabă, comandanţii militari şi civili. Pe coridorul dinspre palatul celor patru anotimpuri l-au întâmpinat: Flemming, locţiitorul lui Fürstenberg, Pflug, Hoym şi mulţi alţii înspăimântaţi de nenorocirile care se abătuseră asupra Saxoniei. Îl înconjurară imediat. Se străduiau cu toţii să vadă pe faţa lui semne ale durerii şi supărării; regele însă era doar puţin obosit şi plictisit. Nici postura lui şi nici privirea nu-i trădau nefericirea pe care-o încerca. Egoismul înăbuşea totul: atâta vreme cât personal se simţea întreg, cât nu-l durea nimic, nu se ruşina de nimic.

August sosise la Dresda pe ziua de 15 decembrie 1706. A doua zi dispăru. Călare, însoţit doar de Pflug şi de un servitor se duse la Lipska. A treia zi se îndrepta spre Carol al XII-lea, având certitudinea că datorită prestanţei şi feţei sale luminoase va obţine de la neîndurătorul suedez condiţii de pace mai bune.

Aflând că regele Saxoniei vine spre el, Carol al XII-lea vru să fie politicos şi să-i iasă în întâmpinare. Însă cei doi regi nu se întâlniră pe drum, aşa că ajungând la Günthersdorf, află de la

contele Piper că regele Suediei nu-i în tabăra de la Altranstadt, care se afla la numai o jumătate de oră depărtare.

Ciudate trebuie să-i fi părut elegantului August curtea şi tabăra austerului Carol al XII-lea!

Cei doi monarhi se întâlniră pe scări. Poate că niciodată două caractere contradictorii nu fuseseră atât de clar zugrăvite pe chipurile a doi oameni. Carol al XII-lea, cu părul său tuns scurt, arăta ca un puritan, în timp ce saxonul părea un curtean al lui Ludovic al XIV-lea. Cei doi duşmani de moarte se salutară cu multă căldură. La uşă începu ceremonia: cine să intre primul. Se înclinară îndelung unul în faţa celuilalt, dar Carol îl lăsă pe cel înfrânt să intre înaintea sa. Urmară apoi sărutările cordiale şi strângerile de mână şi o discuţie care dură o oră şi pe care n-o auzi nimeni. August părăsi încăperea palid şi obosit.

Ziua aceasta petrecută cu Carol al XII-lea avea să atârne greu în viaţa regelui Saxoniei, dar niciodată nu mai pomeni de ea. A doua zi s-a înapoiat tăcut la Lipska, unde Carol i-a întors o scurtă vizită de etichetă. În tratat însă nu s-a schimbat pare-se nimic.

Începu un nou an greu pentru August, sufocat de prezenţa suedezilor pe pământul saxon. Ar fi vrut să scape de ei chiar cu riscul celei mai mari jertfe. Multe zile umilitoare a petrecut August umblând de la Altranstadt la Lipska şi încercând să obţină ratificarea tratatului.

Regele saxon, îmbrăcat în veşmânt auriu *à la française*[11], purtând o perucă aranjată cu grijă, cu *allonge*[12], încărcat de bijuterii şi Carol al XII-lea, cu părul tuns scurt, în uniformă bleumarin cu nasturi de metal, cu pantaloni de piele de cerb canadian şi cu cizme până peste genunchi se întâlneau, făceau schimb de politeţuri, dar Carol al XII-lea nu lăsa discuţiile să atingă probleme de politică şi de afaceri. Astea erau discutate de reprezentanţii lui, contele Carol Piper, primul

ministru al lui Carol şi politicianul suedez Josias Cederhielm. Discutând ba de una, ba de alta, Carol îi declară regelui saxon că de aproape şase ani nu-şi mai scosese din picioare cizmele lui lungi, fiindcă n-avusese timp. August zâmbi.

Carol nu acceptă niciodată invitaţiile la masă, la Lipska. August însă, deşi nu-i plăcea supa spartană cu care-l trata suedezul, stătea la masă cu el şi se chinuia, căci după obiceiul gazdei, în timpul mesei nu se scotea nicio vorbă. Mâncau cu toţii în tăcere, timp de o oră, cât dura prânzul.

După semnarea tratatului cei doi regi nu se mai văzură câteva luni. Însă Carol parcă n-avea de gând să părăsească Saxonia. În cele din urmă August era atât de plictisit de prezenţa suedezului, încât se spune că o dată, l-a întâlnit în Lipska şi s-a făcut că nu-l vede.

Într-adevăr, bietul rege avea multe pe cap şi fără prezenţa armatei duşmane. Trebuia să vâneze, să iubească, să încurce intrigile curtenilor şi toate astea ca să uite de nenorociri.

Curtea strălucea cu splendoarea dintotdeauna. Carol al XII-lea făcea în permanenţă instrucţie cu soldaţii, August al II-lea dădea baluri. Numai nesuferitul de Fürstenberg îi otrăvea liniştea şi visele încântătoare.

Trebuie să mai spunem câteva cuvinte despre acest adversar al Annei Cosel. La curtea lui August, compusă din străini şi nemţi din alte state, pentru a înlătura influenţa nobilimii autohtone, Fürstenberg fusese într-adevăr la început privit ca un străin. Venise din imperiul german, era catolic şi încă foarte fervent, nu se remarca nici prin caracter şi nici prin calităţi deosebite, însă era curajos, vesel, vorbea tare, avea un spirit ager şi darul de a-i insufla lui August cele mai năstruşnice idei. Pe faţă juca rolul magnatului şi aristocratului, iar în ascuns se ocupa intens de lupta împotriva adversarilor săi şi de noi intrigi. Credincios contesei Reuss era implicit instrumentul ei. Deci,

casa şi prietenii contesei erau gata oricând să-l servească pe Fürstenberg. Şi aşa, pe neobservate, el care fusese adus pentru a împiedica nobilimea saxonă să ajungă la putere ajunse să se înhame la căruţa intereselor acesteia…

Doamna Cosel, ajungând amanta regelui, se eliberase rapid de toate legăturile cu doamnele Vitzthum, Reuss şi cercul lor. I se părea că n-are nevoie de ele şi nu voia nici măcar aparent să le slujească drept instrument. Dar răcirea relaţiilor cu acest cerc a însemnat declararea unui război tacit.

În timpul absenţei regelui fiecare pas al Annei era spionat, fiecare cuvânt al ei repetat, fiecare faptă răstălmăcită, pentru a se putea mai târziu sluji de ele în faţa regelui, împotriva Annei. Dar nu sosise încă momentul deschiderii focului. Fürstenberg aştepta şi-i oprea totodată şi pe ceilalţi. Reîntoarcerea regelui însemna triumful doamnei Cosel.

Cât timp era încă bolnavă şi nu se putea ridica din pat, voia să-l aibă pe August mereu lângă ea. Într-o dimineaţă regele fu anunţat că au sosit scrisori urgente de la Varşovia, unde acesta încă mai avea câţiva adepţi. Voi să iasă, însă Anna ceru ca ministrul Bose să vină cu scrisorile în dormitorul ei. Nu era nimic extraordinar în asta: regele se supunea întotdeauna voinţei ei despotice. Fu introdus domnul Bose.

Acesta intră făcând ceremonioase şi foarte adânci plecăciuni. Începu prin cinstirea majestăţii sale şi se plecă atât de mult, încât regele nu-i putea vedea decât peruca, iar aceasta nu era chiar dintre cele mai elegante. Cu acelaşi respect o salută şi pe frumoasa bolnavă, care, cufundată toată în puf şi dantele, arăta ca un trandafir palid pe zăpadă.

Bătrânul Bose ducea la subţioară un teanc de hârtii.

Şopti la urechea regelui:

— Urgente, de la Varşovia.

Se retraseră amândoi lângă singura fereastră, care era puţin deschisă, căci celelalte erau acoperite cu draperii groase. Anna nu-i scăpa din ochi. Auzise cuvântul „Varşovia” şi cerceta de departe faţa regelui, ca să citească pe ea ce aflase din acele hârtii. Bose îi întindea regelui plic după plic, ţinându-le cu respect, între două degete slabe, osoase care ieşeau de sub manşetele apretate. La început, i-a întins scrisorile serioase, cu peceţi mari. Doamna Cosel nu se mişca din pat, stând liniştită, cu mâinile sub cap.

La un moment dat Bose şopti ceva şi înmână o scrisoare mică, nearătoasă, suspectă. Regele rupse plicul, citi în grabă, zâmbi şi se-nroşi; fără să vrea aruncă o privire spre Anna.

Aceasta se ridică neliniştită.

— Ce-i cu scrisoarea aia? întrebă ea.

— O scrisoare privind ţara, ce vrei să fie, răspunse regele.

— Te rog să mi-o arăţi! ţipă bolnava.

— Nu-i nevoie, spuse regele rece, citind mai departe.

Faţa Annei fu cuprinsă de flăcări. Uitând de prezenţa respectabilului bătrânel, care se retrase ca lovit de trăsnet, acoperindu-şi ochii, Anna sări din pat, aşa cum era, în cămaşă şi smulse hârtia din mâna lui August. Regele, încurcat, se uita după consilier, dar acesta avea înfăţişarea umilă a omului care nu ştie singur ce să facă.

Anna parcurse scrisoarea în grabă şi cuprinsă de o mare furie o sfâşie în bucăţi. Bănuiala se confirmase: era o scrisoare de la Henriette Duval, cu care regele o înşelase pe Anna la Varşovia şi care-i comunica lui August că născuse o fetiţă, ce avea mai târziu să ajungă renumita contesă Orzelska. Biata mamă, încheia întrebându-l pe rege ce porunceşte să facă cu copilul.

— Să-l azvârle în apă! Să-l înece! ţipă contesa. Să-l înece, aşa cum aş îneca-o eu pe ea dac-aş putea.

Regele râdea, Anna începu să plângă. Bose, cu noi plecăciuni, începu să se retragă, înţelegând că n-a venit cu scrisorile la momentul potrivit.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Anna, liniştește-te! spuse regele apropiindu-se de pat.

— Cum adică? Tu, căruia eu i-am dăruit totul, a cărui soţie sunt, da, soţie care te iubeşte numai pe tine, îndrăzneşti să mă minţi, să mă înşeli?

Nu era prima izbucnire de gelozie a Annei, asta se întâmpla după fiecare aventură a regelui şi nu se liniştea până când August, la picioarele ei, n-o ruga să-l ierte promiţând c-o să se îndrepte.

De data asta nu era uşor s-o îmbuneze şi August îi săruta zadarnic mâinile.

— Ce vrei să fac? întrebă el.

— Dac-ai să răspunzi un singur cuvânt acestei netrebnice, dac-ai să-i dai un semn de viaţă şi ai să arăţi că te preocupă persoana ei, ţipă Anna cu o furie crescândă, atunci să ştii că iau poştalionul, plec la Varşovia şi le omor pe amândouă, şi pe mamă şi pe fiică. Îţi jur!

Regele fu silit să promită, să-şi dea cuvântul de cavaler că n-o sa răspundă nicio vorbă, că are s-o uite şi c-o să lase aceste victime ale capriciului lui în voia sorţii.

Aşa s-a terminat în cele din urmă scena despre care Bose nu pomeni nimănui, căci nimeni nu se temea mai mult ca el să se expună inutil furiei atotputernicei doamne. Politica lui era să umble în taină, pe căi pe care nimeni n-ar fi putut nici să-l urmărească, nici să-l zărească. Mulţi îl credeau un bătrânel cam simpluţ: vorbea puţin şi se prefăcea că nu ştie nimic.

X

Nimeni n-ar fi aflat de povestea din dimineaţa aceea, dar seara, regele, foarte obosit, adună în sufrageria mică cercul lui obişnuit de oameni de încredere, ca să se destindă cu ei. Au băut ca să-l uite pe suedez. După a doua sau a treia cupă, căci acolo nu se foloseau pahare, regele începu să râdă privindu-l pe Fürstenberg.

— Mare păcat, spuse el, că azi n-ai venit tu cu hârtiile din Polonia în locul bătrânului Bose. Poate că te-ai fi împăcat cu Cosel dac-o vedeai în veşmântul în care i s-a arătat bătrânului.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă prinţul. Doar contesa nu se ridică încă din pat!

— Tocmai de aceea, a sărit din pat în cămaşă, ca să-mi facă cea mai groaznică scenă din cauza unei scrisori de la biata Henriette. E geloasă ca niciuna până acum şi nu m-aş mira deloc, dacă o dată, în culmea furiei, n-o să se ţină de vorba pe care mi-a spus-o mai de mult şi n-o să tragă. Are întotdeauna pistolul la ea.

Fürstenberg se uită cu grijă în jur, chipurile ca să se convingă că nu-i niciun trădător printre cei prezenţi: erau numai oamenii lui, despre care ştia bine c-o urăsc pe Anna.

— Prealuminate rege, începu el cu un zâmbet prefăcut, contesa Cosel, dacă-i atât de geloasă pe maiestatea ta, ceea ce nu miră pe nimeni, ar trebui cel puţin ea sa nu dea motive de bănuială şi de gelozie.

Regele ridică încet capul, încruntă sprâncenele, ţuguie buzele şi întrebă rece:

— Dragul meu Fürstenberg, cine spune aşa ceva ar trebui să-şi cântărească bine cuvintele şi să aibă

în vedere urmările. Nu poţi să te opreşti la ce-ai spus: explică-te.

Prinţul se uită la feţele comesenilor.

— Deoarece am scăpat o vorbă, natural, acum trebuie s-o explic. Nu numai eu, ci noi toţi am fost martorii purtării contesei în timpul lipsei majestăţii tale. Puteţi să întrebaţi, să vedeţi cum s-a distrat contesa aici, căci palatul era plin întotdeauna; musafiri, o mulţime de admiratori, iar cel mai mare dintre conţii Lecherenne… se bucura de favoruri deosebite, aproape că nu părăsea palatul. Uneori venea cu fratele lui, alteori singur şi pleca pe la miezul nopţii, pe furiş… Era zilnic invitat şi la prânz şi la cină.

Cei doi fraţi Lecherenne, conţi, dintre care cel mai mare era foarte frumos, cu o ţinută princiară, un bărbat cult şi spiritual, iar cel mai tânăr, aproape la fel de dotat, cavaler de Malta, consacrat vieţii de călugăr, veniseră de câteva luni la curtea de la Dresda, în căutarea norocului. Înţelegând repede care-i izvorul favorurilor regale, se legaseră îndeosebi de contesa Cosel şi, cu protecţia ei, regele îi numise şambelani. Sperând în favoruri şi mai mari, rămăseseră în capitala Saxoniei. Curtea vedea în ei o concurenţă periculoasă, căci ştiau cu toţii înclinarea regelui de a se înconjura de străini. De aceea aruncă Fürstenberg această bănuială, pentru a-i dăuna şi Annei şi a scăpa totodată şi de Lecherenne cel mare, ale cărui calităţi l-ar fi putut urca foarte sus.

Regele August îl ascultă pe Fürstenberg cu o aparentă indiferenţă, însă cei de faţă, care ştiau cu câtă măiestrie îşi înăbuşea în sine impresiile şi care învăţaseră să citească în cea mai mică tresărire a feţei lui, înţeleseră că săgeata a nimerit în plin.

— Vorbe, Fürstenberg! răspunse August. Vorbeşti din invidie pentru că Anna nu te place! Ce-ai fi vrut, să se plictisească închisă între patru pereţi? Avea nevoie de distracţie, iar Lecherenne e destul de amuzant.

— Sire, spuse Fürstenberg cu prefăcută simplitate. Ceea ce am spus mi-a scăpat aproape fără să vreau. Nici nu m-am gândit să vă spun asta. Pe urmă, având mărinimia majestăţii tale, preţuiesc mai puţin eventualele favoruri din partea contesei, însă mi-a părut rău, ca servitor devotat ce mă aflu, să văd că o dragoste atât de constantă, atât de mare şi de fierbinte e răsplătită cu nerecunoştinţă.

August se încruntă. Cupele stăteau pline, discuţia se frânsese, regele se ridică.

După efectul pe care-l avuseseră vorbele lui asupra regelui, Fürstenberg înţelese că a pierdut. De câte ori August voia să scape de vreuna din amantele lui, era bucuros când i se oferea ocazia. Uneori chiar el îi trimitea pe curteni, ca să aibă motiv de scandal şi de despărţire: mânia de-acum dovedea că Anna nu-i era deloc indiferentă.

În ziua aceea contesa se sculase pentru prima oară din pat. Nedorind să mai continue petrecerea, August, printr-o înclinare a capului, îşi salută oaspeţii şi se retrase în cabinetul lui.

Fürstenberg şi curtenii rămaseră încurcaţi. Deşi prinţul îşi dădea curaj şi se făcea că zâmbeşte, nu voia să recunoască deloc că s-ar teme de urmări.

În timp ce se purta discuţia asta la masă, un martor nevăzut o auzi din întâmplare. Zaklika, de a cărui credinţă şi ataşament Anna era perfect convinsă, era folosit de ea de obicei ca să ducă regelui bileţele, când era nevoie să-i fie date personal. Acum, plictisită de singurătate, îi scrisese regelui şi-l trimisese pe Zaklika cu biletul, tocmai când nobilii se aşezaseră la băut. Nimeni n-avea voie să întrerupă petrecerea
regelui, dar garda primise ordin să dea oricând drumul lui Zaklika. Aşa că acesta intră neobservat şi aşteptă, după un bufet imens, momentul când se va putea apropia de rege. Între timp însă, Fürstenberg povesti regelui de Lecherenne.

Pericolul, care după părerea lui o ameninţa pe Anna, îi dădu curaj să se retragă. Fără să înmâneze

regelui biletul, Zaklika alergă înapoi la palat şi bătu în uşa dormitorului. Anna îl cunoştea bine, era unica slugă în care avea încredere şi-l răsplătea uneori cu câte-un zâmbet. Când îl văzu intrând, citi pe faţa lui palidă că se întâmplase ceva rău.

— Spune! strigă alergând la el. Regele! S-a întâmplat ceva regelui!

— Nu, răspunse Zaklika. Poate că-s vinovat că m-am întors, însă iată la ce-am fost martor, ce-am auzit şi ce cred că trebuie să vă comunic.

Şi cu o voce tremurândă repetă cuvânt cu cuvânt acuzarea lui Fürstenberg. Ea îl ascultă îmbujorată, tulburată, supărată; luă în tăcere scrisoarea din mâinile lui, înclină capul şi-i făcu semn că poate să plece. Cu inima bătând puternic, fără să ştie de ce, Anna ieşi din dormitor. Se aşeză pe un scaun în uriaşa sală de primire, acum pustie, luminată ca întotdeauna, deşi nu urma să vină nimeni. Pereţii erau acoperiţi cu portrete şi imagini din viaţa lui August al II-lea; unul reprezenta momentul încoronării.

Când auzi paşii lui August, Anna îşi pironi brusc ochii înlăcrimaţi pe acest tablou. Regele venea repede, căutând-o pretutindeni. Era palid, tulburat, furios.

Anna se ridică şi, parcă fără să-l vadă, se apropie de tablou.

— A! izbucni August cu o voce în care răzbătea mânia prost înfrânată. Ce văd, binevoieşti doamnă să te uiţi la portretul meu? Nu-i o eroare? Nu pot presupune că mai merit încă această onoare!

— Prealuminate rege, răspunse Anna destul de calmă, ar fi caraghios ca majestatea ta, ştiind ce te ridică deasupra celorlalţi oameni, să presupui că după tine mi-ar mai putea măcar atrage privirile altcineva! Nici cea mai rea dintre femei n-ar face una ca asta. Cum poţi avea, sire, asemenea bănuieli?

— Da, spuse regele cu voce tremurândă, până acum eram mândru de mine, credeam, gândeam…

dar aparenţele înşală, iar ciudăţeniile femeilor sunt adesea de neînţeles.

Vorbele regelui, furia lui înăbuşită o bucurau pe Anna, pentru că-l vedea gelos, avea dovada ataşamentului lui, dar se prefăcea jignită.

— Nu te-nţeleg, luminăţia ta, ce înseamnă cuvintele astea tainice? Nu cred că am dat ocazie să mi se vorbească astfel. Binevoieşte să te exprimi mai deschis, măcar să ştiu de ce trebuie să mă justific sau dezvinovăţesc.

— Justific, dezvinovăţesc! o întrerupse regele cu atâta violenţă, încât Anna se sperie. Dar sunt treburi de care nu-i posibil să te dezvinovăţeşti! Ai crezut, doamnă, c-ai să le poţi ascunde de mine, dar eu am dovezi.

— Dovezi? Împotriva mea? August! strigă ea frângându-şi mâinile. Dar ăsta-i un coşmar nespus de chinuitor! Vorbeşte, nu te-nţeleg! Sunt nevinovată!

Se aruncă la pieptul regelui, care la început vru s-o respingă; îl apucă de haină, prinzându-se cu disperare de mâna lui şi începu să plângă.

— Fie-ţi milă de mine! Vorbeşte! Măcar să ştiu pentru ce trebuie să sufăr. Ce mârşav defăimător a îndrăznit să mă atingă cu minciunile lui criminale?

Cu greu reuşi Anna să înmoaie furia regelui, care, după vin, era uneori împinsă la culme. În cele din urmă lacrimile ei îl mai îmblânziră şi reuşi să-l aşeze lângă ea.

— Dragul meu rege, domnul meu, explică-mi ce ţi-a trezit mânia, începu ea cu implorare în glas. Vezi în ce stare mă aflu. Înnebunesc de durere! Spune-mi, ce este. Ori nu mă mai iubeşti? Cauţi un motiv să scapi de mine? Înainte dragostea ta era atât de mare, încât mi-ar fi iertat chiar şi o greşeală, dar acum inima ta…

August se mai liniştise.

— Bine, dacă vrei să ştii, am să-ţi spun totul. Vin tocmai de la palat, unde-am vorbit cu Fürstenberg…

— Ah, deci cu el, atunci nu mă mai miră nimic. E duşmanul meu de moarte! îl întrerupse contesa.

— Prinţul mi-a spus că tot oraşul a fost revoltat de purtarea ta cu Lecherenne…

— Cu Lecherenne! repetă ea râzând şi ridicând din umeri.

— Lecherenne, continuă regele, nici nu şi-a dat osteneala să ascundă sentimentele pe care le nutreşte pentru tine. L-ai primit pe îndrăgostit zilnic, în lipsa mea, stătea aici seri întregi, era văzut…

Doamna Cosel aborda o mină serioasă, rece, de femeie jignită.

— Da, aşa-i, spuse ea, totul e adevărat: Lecherenne e îndrăgostit de mine, însă eu am râs şi râd de asta. Mă amuza cu declaraţiile lui, le ascultam glumind pe socoteala lor. Nu mă consider prea vinovată. N-am ascuns treaba asta, căci n-aveam nimic de ascuns. Crezi oare, August, că e suficient ca cineva să fie îndrăgostit de mine, ca să-l iubesc? Ah, dar asta-i îngrozitor! zise ea frângându-şi mâinile. Deci e suficient ca un oarecare Fürstenberg să spună o vorbă răutăcioasă, ca încrederea ta în mine să slăbească? Încrederea în inima Annei?

Se trânti pe sofa plângând. Regele era zdrobit; se lăsă în genunchi în faţa ei şi începu să-i sărute mâinile.

— Iartă-mă, Anna! N-aş fi gelos, dacă nu te-aş iubi atât. E adevărat, îl ştiu pe Fürstenberg, e cea mai veninoasă viperă pe care-am crescut-o la curtea mea. Iartă-mă! Nu vreau ca cineva să-ndrăznească măcar s-o bănuiască pe Anna mea, nu vreau să dai ocazie să fii insultată.

Contesa continua să plângă.

— Scumpul meu rege, spuse ea printre suspine, dacă dai voie calomniatorilor să se apropie de tron, ţine minte, n-au să se oprească numai la mine; limba lor veninoasă va atinge şi fiinţa ta, sfântă pentru noi, căci ei n-au nimic sfânt.

— Fii liniştită, fii liniştită, răspunse regele; îţi promit, îţi dau cuvântul că n-am să permit nimănui să mai spună ceva rău despre tine.

Aşa s-a terminat scena asta, cu declaraţii de dragoste şi asigurări de ambele părţi. Doamna Cosel a trebuit să-şi dea cuvântul că nu-i va arăta lui Fürstenberg ce aflase despre calomnia lui.

Iată cum, datorită prezenţei lui Zaklika, contesa ieşi învingătoare.

Liniştit, regele se întoarse la palat; a doua zi nu-i mai adresă nicio vorbă lui Fürstenberg, evitându-l în mod vădit. Prin marele şambelan al curţii dădu ordin lui August Lecherenne să părăsească în aceeaşi zi slujba şi să plece din Dresda.

Porunca aceasta căzu atât de pe neaşteptate, încât tânărul conte nu ştiu la început dacă trebuie să-i dea crezare. Comandantul oraşului îi ceru să repete ordinul şi-i dădu douăzeci şi patru de ore ca să plece. Speriat, neştiind ce s-a întâmplat, Lecherenne veni imediat la palatul contesei. Zaklika îl anunţă doamnei. Aceasta se îmbujora de teamă şi de nelinişte.

— Spune-i, rosti ea în şoaptă, că nu pot să-i primesc pe cei cărora regele le-a interzis să apară înaintea lui. Spune-i – îşi coborî şi mai mult vocea – că-mi pare sincer rău că pleacă.

Zicând acestea, scoase de pe deget un inel pe care i-l dăruise regele nu de mult.

— Dă-i inelul ăsta din partea mea, spuse ea cu voce scăzută, întorcând spatele omului ei de încredere.

Zaklika păli.

— Doamnă contesă, îndrăzni el cu vocea la fel de scăzută, iartă-mă, dar ăsta-i un inel de la rege.

Anna, care nu suporta să i se împotrivească cineva, întoarse spre el o faţa furioasă, cu sprâncenele încruntate şi spuse bătând din picior:

— Nu ţi-am cerut sfatul, ţi-am dat o poruncă; îndeplineşte-o!

Zaklika plecă tulburat, dar se opri o clipă în spatele uşii. Cu câţiva ani în urmă, primise de la un conte ceh la curtea căruia se afla, în semn de preţuire pentru extraordinara lui forţă, un inel de preţ cu o piatră asemănătoare. Un presentiment îl îndemnă să înlocuiască inelele: îl dădu pe al său lui Lecherenne, iar darul contesei îl ascunse în sân.

La vreo patru zile după aceea, în timp ce doamna Cosel se îmbrăca, regele intră în budoarul ei. Anna purta de obicei inelul lui pe deget, iar ochii amantului gelos observară imediat lipsa lui.

— Unde-i inelul meu cu smarald? întrebă el.

Anna, cu multă prezenţă de spirit, începu sa-l caute pe masa de toaletă, pe podea, prin toată camera. Faţa regelui se împurpura tot mai mult.

— Unde-i? repetă el.

Contesa o întrebă pe servitoare.

— De patru zile nu l-am mai văzut pe mâna dumneavoastră, şopti femeia.

August socoti că erau tocmai bine patru zile de la plecarea lui Lecherenne, de a cărui încercare de a se vedea cu contesa ştia prea bine.

— Nu-l mai căutaţi zadarnic, spuse el ironic, poate c-aş putea să spun eu unde se află.

Anna se fâstâci fără să vrea. Regele izbucni. Nici măcar nu voia să audă explicaţiile. Servitoarele fugiră să nu fie de faţă la o asemenea scenă, vocea stăpânului răsuna în tot palatul. Spaima-i cuprinse pe toţi. Contesa era gata să leşine, lacrimile-i şi ţâşniseră din ochi, când răsună un ciocănit în uşă. Înainte de a avea timp să întoarcă încet capul, Anna zări faţa palidă şi tristă a lui Zaklika.

— Vă rog să mă iertaţi că intru, doamnă contesă, dar mi-au spus servitoarele că au căutat în zadar un inel şi eu tocmai aşteptam momentul prielnic să vin să vi-l aduc, căci l-am găsit acum o oră lângă masa de toaletă.

Regele îl măsură din priviri şi tăcu.

Doamna Cosel nu se uită nici la Zaklika, nici nu-i spuse nimic lui August. Îşi puse încet inelul pe deget şi aruncând o privire plină de mânie spre iubit, trecu în camera alăturată.

Nu mai era nevoie de altceva ca să-l liniştească pe rege şi să-l oblige să-şi ceară iertare-în genunchi doamnei pe care-o jignise şi care nu se lăsa uşor împăcată. Toată ziua a stat regele la ea, aşa că nici măcar n-a putut să-l cheme pe Zaklika, să-l întrebe. August voia să fie iertat pentru impulsivitatea lui, pentru bănuială şi neîncredere, se simţea vinovat şi umilit. Anna primea cu răceală explicaţiile sale, mai plângea câte puţin şi răspundea la mângâieri numai cu resemnare şi tristeţe, ceea ce-l ducea la disperare pe nefericitul August. Abia spre seară frumoasa doamnă se lăsă cumva împăcată şi pacea fu restabilită.

Întâmplarea asta spori încrederea lui August în ea, iar ei îi mări puterea. Adversarii trebuiră să tacă.

După miezul nopţii regele se duse în cabinetul său, unde-l aşteptau miniştrii. Carol al XII-lea îi apăsa ca o povară insuportabilă. Dispreţul lui pentru August, scârba pe care-o avea pentru acest frumos filfizon al timpului, îi jignea pe toţi în egală măsură. Tânărul acesta sălbatic, căci Carol n-avea decât vreo douăzeci şi ceva de ani, le apărea ca un soi de Atila, tulburând cu neruşinare splendoarea acestei curţi plină de frumuseţe şi strălucire.

De cum plecă regele, Anna îşi aminti de Zaklika. Sună. Piticul care intră, căci şi ea, ca şi regina, avea pitici în serviciul ei, fu trimis să-l cheme.

În mod obişnuit Rajmund stătea de pază pe hol, citind dintr-o carte jerpelită. Când îl văzu pe pitic, înţelese că a venit ora judecăţii. O salvase el pe contesă, însă acţionase după capul lui şi ştia că ăsta o să-i fie socotit ca un păcat, aşa că se temea. Era fericit că o salvase, dar se simţea vinovat. Apăru în

prag tremurând, timid. Contesa, într-o rochie de casă, cu părul despletit, căzându-i în valuri negre pe umeri, frumoasă ca o zeiţă, se plimba prin cameră mândră ca orice stăpână atotputernică. Doar ce-l zări pe Zaklika şi-şi încruntă sprâncenele oprindu-se ameninţătoare în faţa lui.

— Cine ţi-a permis să nu-mi îndeplineşti porunca? Să fii nesupus? Să ai prezenţă de spirit în locul meu de vreme ce nu ţi-am cerut-o? Ce-i obrăznicia asta?

Zaklika stătu multă vreme tăcut, cu ochii plecaţi, apoi îi ridică încet asupra contesei.

— Recunosc, sunt vinovat, spuse el cu o voce calmă, da, am greşit. Nu uita, doamnă, Laubegastul şi pioşenia cu care priveam de la distanţă chipul dumitale. Fie ca acest sentiment nebun şi nelalocul lui, ce există şi astăzi în mine, să-mi ţină loc de explicaţie. Am vrut să te salvez, doamnă.

— N-am nevoie de ajutorul nimănui, ca să fiu salvată! strigă contesa aspru. De la un servitor cer ascultare şi nimic mai mult. N-am nevoie să gândească şi dispreţuiesc sentimentele servitorimii! Asta mă jigneşte!

Zaklika îşi plecă încet capul.

— Dac-aş spune regelui numai o vorbă, mâine ai fi întemniţat în Königstein sau spânzurat în piaţă. De unde ştii că pe mine nu mă doare mai mult faptul că Lecherenne n-a primit inelul din partea mea, decât că m-ai salvat, aşa cum crezi, dintr-o încurcătură de moment?

— Lecherenne a primit un inel, spuse Zaklika, peste care reproşurile astea nemiloase cădeau ca apa pe stâncă.

— Ce inel?

— Unul asemănător cu acesta, îl aveam de la magnatul ceh Sternberg, mi-l dăduse în dar pentru puterea mea. Presimţind că regele ar putea să întrebe de inel, l-am dat pe-al meu.

Contesa îl privea uimită pe Rajmund, care stătea cu capul în piept.

— Aşa… atunci meriţi o răsplată, şopti ea mişcată.

— Nu, numai iertarea, răspunse Zaklika, nu primesc nicio răsplată.

Şi se retrase până la uşă, lipindu-se de ea. Anna îl privi îndelung şi foarte ciudat. Ce schimbare se petrecuse în simţurile ei! Începea să-i fie milă de băiatul ăsta, dar mândria i-o împingea parcă înapoi în piept.

Se apropie tăcută de Zaklika şi-i întinse inelul pe care voise să i-l dea lui Lecherenne. Rajmund se trezi parcă din somn, când văzu inelul în faţa lui, în mâna ei albă, tremurândă.

— Doamnă, spuse el, nu pot să-l primesc, nu! Mi-ar aminti doar că ai fost peste măsură de crudă cu mine.

În clipa aceea inelul dispăru, iar mâna albă a Annei se apropie de buzele lui Zaklika. Acesta îngenunche şi începu s-o sărute cu înflăcărare. Pe urmă ieşi ca o furtună din cameră, iar contesa rămase singură, îngândurată, cu ochii înrouraţi.

— Aşa iubesc oamenii simpli, îşi zise ea. Regii altfel.

Ocupaţia suedeză în Saxonia continua. Carol al XII-lea nu cedă cu nimic din pretenţiile sale. Faţă de rege era neîndurător şi batjocoritor, faţă de nobilime – aspru, iar pentru popor greu de suportat, căci soldaţii lui prindeau oamenii cu arcanul şi-i înrolau. Cum să te înţelegi cu unul care atunci când e invitat la vânătoare ori la petreceri îşi trimite curtenii, iar el se duce să instruiască recruţii? Nu voia să ia parte la niciun bal, concert, ori bal mascat. Pacea fusese semnată, Patkul fusese extrădat, iar Carol stătea în Saxonia şi n-avea de gând să plece.

Atâtea umilinţe şi jertfe epuizaseră răbdarea, tuturor, poporul ajunsese la desperare. Îndrăzneala suedezului de a călări prin ţara ocupată cu numai

douăzeci, ori treizeci de oameni, fără nicio precauţie, trezea revolta în minţile ostaşilor mai curajoşi.

Într-o dimineaţa, contele Schulenberg se anunţă la rege în timp ce acesta avea consfătuire cu miniştrii. Bătrânul ostaş fu invitat înăuntru, dar nu vru să spună nimic, ceru doar să rămână singur cu regele. Flemming, Fürstenberg şi ceilalţi se retraseră şi cei doi rămaseră între patru ochi.

— Ce vrei să-mi spui, generale? întrebă August. Poate că-mi aduci vestea fericită că pleacă suedezii?

Şi spunând acestea zâmbi îndurerat.

— Nu, majestate, rosti Schulenberg după o clipă de gândire, dar poate c-ar exista un mijloc să scăpăm de ei.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că nu-l văd, numai dacă Dumnezeu ne-ar trimite armata sa, în frunte cu arhanghelul Mihail, să lupte sub comanda ta.

— Majestatea ta, îl întrerupse Schulenberg, mi se pare că dac-am avea un pic de curaj, ne-am descurca şi fără arhangheli. Sunt vreo douăzeci şi ceva de mii de suedezi răspândiţi prin toată Saxonia, de fapt o mână de oameni pe care un tânăr îndrăzneţ o face să fie teribilă pentru noi. Dacă l-am prinde pe îndrăzneţ, restul n-ar mai fi greu.

— Ce spui? Să-l prindem? În timp de pace? Să prindem un om care nu se teme, care se încrede în noi?

— Tocmai asta face posibilă răzbunarea noastră dreaptă, spuse Schulenberg. Am fost în recunoaştere cu ofiţerii noştri de cavalerie, lângă graniţa Turingiei şi am reperat locul unde-i încartiruit. E slab păzit. Pot să-l atac noaptea şi să-l răpesc. Îl duc la Königstein şi n-au decât să-l asedieze; acolo putem să ne apărăm, deşi capul regelui lor îmi va fi scut. Atunci va semna un tratat pe placul nostru.

August asculta cu atenţie.

— Şi dacă n-ai să reuşeşti? întrebă el.

— În acest caz n-o să reuşesc eu şi nu majestatea ta, spuse generalul. Eu vreau să scap ţara şi Europa de o tânără fiară, ce-i în stare s-o treacă prin foc şi sabie.

— Generale, mormăi regele, am impresia că visezi. Eu, care respect mai presus de orice purtarea cavalerească, n-aş permite în niciun caz să fie atacat duşmanul în acest fel banditesc. Nu pot! adăugă el înflăcărat. Îl urăsc, l-aş sugruma dacă mi-ar cădea în mână, dar să-l prind noaptea, să-l iau prin surprindere când el are încredere în mine, nu! Generale, asta nu-i o faptă demnă de August cel Puternic.

Schulenberg îl privi încruntat.

— Oare întotdeauna ceilalţi s-au purtat cavalereşte cu majestatea ta?

— Bădăranilor de tipul tinerelului ăstuia le e permis să facă ce vor, ăştia-s nişte barbari neciopliţi, dar August, pe care poporul îl numeşte cel Puternic, iar monarhii – cel Luminat, nu se poate înjosi la o asemenea faptă.

Bătrânul ostaş îşi răsuci mustaţa şi făcu o plecăciune.

— Dar dacă un soldat neascultător şi-ar permite-o? întrebă el.

— Ar trebui să-l apăr pe duşman şi să-l eliberez eu însumi! strigă August. Asta fără îndoială.

— E extrem de cavaleresc şi de frumos gestul, zise Schulenberg aproape ironic, dar…

Nu-şi sfârşi însă vorba şi se înclină să plece. Regele îl apucă de mână.

— Dragă generale, te rog, renunţă la gândul ăsta şi nu mai vorbi nimănui despre el. Nu, nu vreau victoria cu un asemenea preţ.

Schulenberg ridică spre el nişte ochi spălăciţi, de parc-ar fi întrebat dacă extrădarea lui Patkul, sau întemniţarea lui Imhoff şi Pfingsten au fost nişte fapte mai nobile decât cea de care se simţea August atât de scârbit.

Poate că regele a înţeles reproşul acesta mut, a bănuit ce însemna tăcerea generalului, căci un val purpuriu i-a inundat faţa.

Schulenberg stătea în picioare, trist.

— Trebuie să ne salvăm printr-o faptă desperată, mormăi el pe sub mustaţă. Pentru acte obişnuite e prea târziu. Zarurile trebuie aruncate pe viaţă şi moarte. N-avem nimic de pierdut. Am pierdut un tron care ne-a costat milioane, celălalt e sub călcâiul duşmanului. Ce va fi mai departe?

August începu să se plimbe prin încăpere, zâmbind.

— Ştii ce-o să fie mai departe? întrebă el. Tinerelul înnădit la succese, va porni mai departe. Cele câteva victorii i-au dat un curaj nebun, o îndrăzneală nechibzuită. O să-şi frângă gâtul în vreo faptă necugetată, căci nu-şi mai calculează forţele. De ce să ne pătăm noi, numai pentru a grăbi ceea ce oricum e inevitabil şi sigur? De ce să nu suportăm, cu răbdare, situaţia precară, pentru ca apoi să ne folosim de ceea ce va înfăptui altcineva? Carol al XII-lea e grozav de îngâmfat, i se închină toată Europa speriată. Trebuie să-i alimentăm îngâmfarea, s-o lăsăm să crească, până când o să se spargă o dată de nişte ziduri.

— Dar, sire, în timpul ăsta Saxonia…

— Ei, lasă! E adevărat, poporul suferă, dar, dragă generale, poporul e ca iarba pe care vitele o calcă-n picioare şi în anul următor creşte şi mai verde.

— Dar sunt oameni! spuse Schulenberg.

— Plebe, răspunse regele. Crezi că ţine cineva cont de mase şi de mulţime?

Tăcură, generalul îşi luă rămas bun de la rege. Când ajunse în prag acesta îl opri.

— Ai vorbit cu cineva despre treaba asta? întrebă el.

— Ofiţerii mei au fost primii care mi-au sugerat ideea, şopti Schulenberg. Ştiu că o susţine cu căldură Flemming, considerând, ca şi mine, că

împotriva unui agresor toate mijloacele sunt permise.

— Deci ştiu cu toţii? întrebă regele neliniştit.

— De la mine – nimeni. Poate de la alţii, răspunse generalul serios.

— Porunceşte-le să tacă. Pentru numele lui Dumnezeu! Să nu îndrăznească nimeni să-mi vorbească de asta.

Generalul se înclină din nou, regele rămase îngândurat. Mai ales după extrădarea lui Patkul, sentimentul că respectă regulile cavalereşti era un lucru deosebit de util pentru el…

XI

Cutezanţa cu care Carol al XII-lea se învârtea prin Saxonia trezise, nu numai în Schulenberg, ideea de a-l prinde şi a răzbuna suferinţele ţării. În afară de Flemming, contesa Cosel, neînfricată, curajoasă, răzbunătoare, nutrea gândul ăsta în taină şi conspira în secret. Toată curtea ei, legată prin jurământ, acţiona în direcţia asta. Ea fusese prima care, prin ofiţerii ei, reperase locul unde era încartiruit Carol al XII-lea, urmărise excursiile lui însoţit de numai câţiva oameni şi îi sugerase lui Schulenberg acest gând! Nu pomenise nimic regelui, deoarece ştia dinainte că el va respinge un asemenea plan îndrăzneţ. Avidă de răzbunare, ea cerea, mai mult decât ceilalţi, ca imediat ce Carol al XII-lea va fi prins, să fie omorât. Gândul ăsta o înfierbânta, o umplea de patimă, nu-i dădea linişte.

Însă de câte ori încerca, chiar pe departe şi ca din întâmplare să afle părerea regelui, acesta n-o lăsa să vorbească. Aşa că totul trebuia făcut fără el. Flemming, care era adversarul contesei, fusese totuşi câştigat de ideea asta. O mai sprijinea cu căldură Schulenberg, care îşi punea la dispoziţie regimentul său de cavalerie.

Contesa Cosel susţinea că, după ce fapta va fi comisă, August poate că se va supăra, dar că va profita totuşi şi nimeni din Europa nu va lua partea aventurierului. Se discuta şi se plănuia totul în ascuns. În cele din urmă i se recomandă lui Schulenberg să afle părerea regelui.

Cu toate că nu spusese nimănui nicio vorbă după ce ieşi de la rege, văzură cu toţii pe faţa lui că proiectul a fost respins. Vestea se răspândi numaidecât.

Contesa însă nu se dădu bătută. Simţea că are destulă putere să lupte chiar şi cu regele pentru planul ăsta. August, care n-avea secrete faţă de ea, îi povesti în aceeaşi seară discuţia avută cu Schulenberg. Contesa sări în sus revoltată.

— Cum asta? N-ai primit, majestatea ta? Nici măcar nu vrei să încerci să-ţi răzbuni pierderile pricinuite de acest ucigaş?

— Are să se găsească cineva care să mă răzbune. Sunt ferm convins. Să nu mai discutăm despre asta.

Văzându-i fruntea încruntată, contesa înţelese că nu-i momentul să se certe şi începu să vorbească despre altele. Deschise sacul cu bârfelile de la curte.

Îi ceruse mai de mult regelui s-o ducă şi pe ea la laboratorul alchimistului. În vremea aceea Böttiger era ţinut într-un turn al palatului, cu vedere spre Elba şi spre malurile ei împădurite. Bietul om era închis de mai bine de zece ani, dar i se dădea tot ce dorea, ca unuia de la care aşteptau mult aur.

Fürstenberg îl amăgea mereu pe rege că e aproape de ţintă. El însuşi lucra adesea împreună cu prizonierul, ori în laboratorul din palatul lui, ori în cel din palatul regal. Böttiger avea acolo o locuinţă comodă, aproape luxoasă, o grădină plină cu flori şi pomi meridionali, tacâmuri de argint, pe care le etala la ospeţe; pentru destindere, avea permisiunea să se plimbe prin toate coridoarele întunecoase ale galeriei ce înconjura palatul şi care mai slujeau uneori regelui la expediţiile sale secrete. După ce se împăcase cu soarta şi văzuse că nu poate fugi, Böttiger mai degrabă s-ar putea spune că se distra pe socoteala stăpânilor, amăgindu-l pe Fürstenberg, decât vorbind serios despre aur. Epuizase toate formulele, citise toate cărţile, încercase toate reţetele, dar în zadar!

Înţelegând cât este de puternică noua favorită, prizonierul, în dorinţa de a-i dobândi de la distanţă

simpatia, îi trimitea zilnic câte un buchet din cele mai frumoase flori din grădina lui.

Contesa ar fi dorit să-l vadă. Dar regele tot amâna ori refuza. În ziua aceea însă fu atât de insistentă, atât de drăgăstoasă, şi atât de frumoasă, încât August se ridică şi îi întinse mâna zicând:

— Hai la Böttiger!

Nu era nimeni pe aproape care să anunţe vizita. Regele îl zări pe fereastră pe Fröhlich, cu pălăria lui ţuguiată, înconjurat de oamenii de la curte, care nu-i dădeau pace, râzând de el.

August îi făcu semn bufonului.

— E un sol foarte potrivit pentru anunţarea unei asemenea vizite! Îl trimit înainte, ca alchimistul meu să aibă timp să-şi pună o haină, ori să nu-l aflăm în vreo companie necuviincioasă.

Pentru că, din grija pentru buna dispoziţie a deţinutului i se permitea să primească acolo şi sexul frumos.

Fröhlich apăru în prag.

— Te numesc astăzi, dar numai până diseară, şambelan, râse regele. Ca să nu mai spui că porţi degeaba o cheie atât de grea. Du-te şi anunţă-l pe Böttiger că zeiţa Diana, împreună cu mine, venim în vizită la el.

— Împreună cu Marte, Apolo şi Hercule! adăugă Anna veselă.

— Tot Olimpul, spuse Fröhlich înclinându-se. Dar unde-o să încapă acolo?

Fröhlich ieşi foarte demn, ajutându-se de un baston prin coridorul întunecos care ducea spre turnul cu pricina.

Tocmai în ziua aceea, la masa alchimistului, se adunase o societate veselă. Curgeau vinul şi glumele. Printre musafiri se aflau prinţul Fürstenberg, mare prieten al lui Böttiger, renumitul amator de alchimie Tschirnhausen, secretarul şi paznicul deţinutului, Nehmitz. Camera rotundă din turn, cu pereţi groşi, ocupa un întreg etaj şi servea deţinutului de cameră de primire; era aranjată cu

gust şi cu un lux aproape aristocratic. Pereţii erau acoperiţi cu mătase persană înflorată, prinsă în vergele de aur, oglinzile înviorau camera plină de mobile lăcuite şi aurite. Mesele şi dulapurile erau împodobite cu bronz, după gustul epocii. O scară mică, în peretele gros, spre care ducea o uşiţă camuflată, lega salonul acesta de atelierul de jos, şi alta – cu dormitorul care se afla la etajul de deasupra.

Printre oaspeţii săi, Böttiger se remarca printr-o ţinută prezentabilă, o faţă jovială pe care se citea inteligenţă şi spirit. Îmbrăcat cu grijă, părea mai degrabă un nobil cu stare venit în vizită, decât renumitul deţinut, posesor al marilor taine, aplecat deasupra retortelor. Nu se vedea pe el nici prin ce trecuse, nici încordarea extraordinară pentru descoperirea marelui secret. La un pahar de vin era omul cel mai vesel şi cel mai glumeţ. Musafirii tocmai închinau o cupă pentru succesul lui, iar farmacistul se pregătea să răspundă, când apăru în prag solul regal cu pălăria lui ţuguiată şi îmbrăcat în acea zi cu un frac purpuriii.

— A! Fröhlich! Fröhlich! strigară comesenii. Ce cauţi aici?

— Scuzaţi, azi nu sunt Fröhlich, cum poate vi se pare. Din voia majestăţii sale sunt învestit pentru douăzeci şi patru de ore cu rangul de şambelan şi în această funcţie m-a trimis să vă anunţ că zeiţa Diana, împreună cu Hercule îl vor onora pe Böttiger cu prezenţa lor. *Dixi*[13]*!*

Bătu cu bastonul în podea şi toţi se ridicară brusc de la masă. Böttiger, împreună cu Nehmitz şi cu un servitor adus special, începură să cureţe masa în grabă. Deschiseră ferestrele, Böttiger trimise iute după buchete de flori. Tschirnhausen, care cunoştea bine locul, deschise uşiţa şi coborî în laborator, ca să se ascundă de rege. Ceilalţi se răspândiră pe coridoarele lăturalnice, ştiind prea bine că pe coridorul întunecos va veni regele. Rămaseră doar Böttiger, Nehmitz şi prinţul.

Cu nespusă grabă aranjară mobilele în ordine, presărară flori pe podea, iar Böttiger se postă la uşă ţinând în mână un buchet de ramuri înflorite de portocal.

Apariţia contesei Cosel în toată strălucirea frumuseţii lumină camera; la intrarea ei prizonierul căzu în genunchi.

— Zeii nu trebuie primiţi în genunchi, spuse regele, iar drept jertfă li se aduce numai tămâie şi flori!

Semiîntunericul serii fu imediat risipit de câteva lămpi aprinse în grabă.

Primind cu un zâmbet îngăduitor buchetul din mâinile gazdei, contesa îi mulţumi cu amabilitate şi se uită curioasă în jur, mirându-se că nu se vedea nici cea mai mică urmă a „operei măreţe” la care lucra acesta.

Regele, care mergea în urma contesei, îi explică ceva în şoaptă.

— Dar eu tocmai asta aş vrea să văd, acolo unde în sudoarea frunţii şi cu pioşenie se înfăptuieşte marea taină.

— Doamnă, rosti Böttiger, e o hrubă îngrozitoare, cu aer nesănătos şi atât de tristă, încât nu se cade unei zeiţe să calce în asemenea iad.

— Dar curiozitatea feminină… oftă doamna Cosel şi se uită la August.

Regele transmise această privire lui Fürstenberg; prinţul ridică din umeri.

— Doamna contesă nu-i învăţată să umble pe scări atât de întunecoase şi de înguste, spuse el.

Fără să ţină cont de codeala lor, Anna se adresă lui Böttiger.

— Zeiţa porunceşte, condu-ne, ia-o înainte.

Zicând acestea se întoarse spre uşă, dar în timpul ăsta alchimistul apăsă pe un buton de bronz din peretele opus, deschise intrarea secretă şi, cu un sfeşnic în mână, se opri în prag.

August se supuse în tăcere. Păşeau cu toţii pe scările înguste şi incomode, la capătul cărora era o

uşă metalică ce da în atelier. Când Böttiger o deschise, apăru în faţa ochilor o încăpere mare, cu bolţi grele, înnegrite de fum, desprinsă parcă dintr-un vechi tablou. Pe lângă stâlpii grei se aflau câteva cuptoare, pe care stăteau retorte, creuzete, tot felul de instrumente de forme ciudate; o mulţime de sticle şi de borcane erau înşirate de-a lungul pereţilor. Pe câteva mese se aflau stive de cărţi vechi cu catarame metalice, suluri de pergament şi foi scrise. Toate astea la un loc făceau o impresie ciudată şi contesa, pătrunsă parcă de teamă, se agăţă de braţul regelui.

Böttiger stătea tăcut, ţinând sfeşnicul sus. August se uita cu un anumit respect la laboratorul acesta al marilor speranţe, ce urma să furnizeze materialul necesar îndeplinirii viselor sale. În timp ce se uita astfel prin cameră, regele făcu câţiva paşi spre masă şi ochii lui se opriră cu insistenţă asupra unui obiect aruncat printre hârtii.

Era o ceşcuţă multicoloră, care apăru în ochii regelui, mare amator şi cunoscător de porţelanuri, care dădea robi pentru vaze japoneze, drept producţie orientală.

— Böttiger! strigă el. Ce-i asta?! E porţelan japonez, dar n-are forma caracteristică! De unde-ai luat-o? E o raritate!

— Prealuminate stăpâne, răspunse gazda făcând o plecăciune adâncă, e o jucărie de-a mea. Am încercat, din pământul ce mi s-a adus, să fac ceva care să semene cu porţelanul.

Regele apucă repede micul vas de o culoare uluitoare şi-l privi în tăcere, îl cântări, îl privi din nou, cu neîncredere, în razele de lumină.

— Cum? Susţii că tu ai făcut asta? Tu?

Böttiger se plecă şi ridică de jos câteva cioburi asemănătoare, apoi de sub hârtii scoase câteva farfurioare şi le dădu contesei şi regelui.

— Dar ăsta-i cel mai frumos porţelan din lume! exclamă regele încântat.

Böttiger tăcea.

— Tu eşti descoperitorul, tu ai aflat taina japonezilor! încheie August. Până când ai să reuşeşti să faci aur, fă-mi porţelanuri, pentru numele lui Dumnezeu! Pentru un serviciu făcut în China, cu blazonul meu, am plătit cincizeci de mii de taleri! Regele Prusiei m-a jefuit luându-mi o companie alcătuită din cei mai frumoşi ostaşi pentru două vaze mari, iar tu poţi să faci porţelan şi taci!

— Majestatea ta, a fost doar o încercare!

— Care ţi-a reuşit minunat. Böttiger, ai să faci primul serviciu de ceai pentru Diana şi ai să i-l pui la picioare.

Văzând că regele e încântat de produsul lui Böttiger, se apropiară cu toţii să-l vadă, dar în afară de contesă şi de August, nimeni nu-l lăudă. Fürstenberg se gândea în sinea lui că acum Böttiger o să facă cioburi de porţelan şi-o să neglijeze elixirul.

Regele, care era încântat de orice, se bucură nespus de porţelanul obţinut. Se pare că nu s-ar fi bucurat mai mult nici dacă ar fi auzit că suedezii au părăsit Saxonia. Luă ceşcuţa şi o dădu Annei s-o păstreze. După ce-şi exprimă toată mulţumirea faţă de Böttiger, se pregăti de plecare. Pentru a-i scuti pe rege şi pe doamna Cosel de scările incomode, prizonierul deschise o uşă care ducea în grădina lui şi de aici, regele, însoţit de servitori, parcurse din nou coridorul întunecos spre palat. Ziua aceasta a fost într-adevăr o zi mare pentru istoria Saxoniei, care a câştigat o întreagă mină de aur cu descoperirea întâmplătoare a lui Böttiger, descoperire care a fost ţinută multă vreme în cel mai mare secret şi sub ameninţarea pedepsei cu moartea.

La câteva zile după asta o scenă cu mult mai dramatică zgudui tot oraşul. Deşi Schulenberg renunţase cu totul la gândul de a-l prinde pe Carol al XII-lea, în urma primei sale discuţii cu regele, contesa, mult mai curajoasă, şi, pe de altă parte,

Flemming, nu renunţaseră deloc. Imprudenţa lui Carol al XII-lea oferea aproape zilnic ocazia de a se pune în practică acest gând; lipseau însă oamenii şi pregătirile necesare.

În acest timp, Carol, cutezător şi încrezător în norocul şi curajul lui, ca şi cum ar fi ştiut de aceste ispite şi ca şi când ar fi vrut să-şi bată joc de ele, hoinărea liber prin ţara duşmană. Dar nimănui nu i-ar fi putut trece prin minte că va avea curajul să intre singur în bârlogul inamicului, adică să vină la Dresda. Un asemenea pas ar fi putut împinge la desperare poporul îndurerat, dacă acest popor n-ar fi fost pervertit de luxul şi de desfrânarea din jur.

Pe ziua de 1 septembrie, în aceeaşi zi în care a semnat ratificarea tratatului încheiat cu împăratul pentru libertatea protestanţilor din Silezia, Carol al XII-lea a părăsit Altranstadtul. A mers pe urmele armatei sale, care, de la 15 august începuse să se deplaseze, sub comanda lui Rhenskyöld, spre Silezia, Polonia şi mai departe, spre nord. Cea mai mare parte a oştirii sale părăsise în sfârşit Saxonia, nu mai rămăseseră decât câteva regimente lângă Lipska. Pe ziua de 6 septembrie Carol îşi aşează tabăra la Oberan, lângă Meissen. Într-o frumoasă zi de toamnă o porni călare, să se plimbe şi când ajunseră pe nişte creste de munţi, însoţitorii îi arătară în ceaţă turnurile bisericilor din Dresda.

Carol al XII-lea stătu multă vreme pe gânduri, fără să spună o vorbă şi în cele din urmă se adresă grupului mic de oameni care-l însoţeau:

— Ei, dacă suntem aşa de aproape, trebuie să ne ducem până acolo.

Era pe la prânz, între trei şi patru, când la intrarea Dresdei apăru acest oaspete neaşteptat. Poarta cetăţii era închisă, Carol se prezentă ofiţerului saxon ca un trimis al regelui Suediei. Fu condus, împreună cu însoţitorii săi, la corpul central de gardă şi Flemming, care tocmai trecea pe acolo se îngrozi recunoscându-l.

Gândul, pe care-l purta de mult în sine, părea că se cere acum îndeplinit. Carol al XII-lea era neînarmat, însoţit numai de câţiva oameni şi venise singur în mâna duşmanului. În primul moment Flemming aproape că-şi pierdu capul, dar ştiu să se înfrâneze şi când fu întrebat unde-i regele, se oferi, singur să-i conducă la el.

La ora aceea, August al II-lea se distra, ca de obicei, în sala armelor, făcând diferite demonstraţii de îndemânare şi putere. Şi acum era acolo, însoţit de contesa Cosel, care nu-l lăsa niciun moment singur. Fierul trosnea în mâinile puternice ale regelui, care nu le ştia folosi forţa decât pentru amuzament.

Râsete vesele se răspândiră sub bolta încăperii, când răsună un ciocănit în uşă. Regele strigă:

— Intră!

Se uită spre uşă, ochii contesei se întoarseră de asemenea într-acolo şi August înlemni văzându-l pe Carol. Flemming, care venea după el, făcea semne desperate spre rege şi spre contesă; aştepta doar un gest din partea lor, pentru ca să cheme oamenii să-l înşface pe acest oaspete inoportun.

August rămăsese în continuare uluit, dar Carol al XII-lea se grăbi să-l îmbrăţişeze cu un vesel:

— Bună ziua, frate!

Doamna Cosel nu mai putu rezista. Împurpurată la faţă îl apucă pe rege de tunică şi-i şopti:

— Majestatea ta, asta-i ora destinului. Dacă iese întreg de aici, va fi vina ta!

Se pare că regele Suediei auzi aceste vorbe căci faţa lui deveni aspră şi întrebătoare. Cu sânge rece, August se adresă contesei:

— Te rog, îţi poruncesc, lasă-ne singuri.

Cu nesupunerea ce-o caracteriza, contesa era gata să deschidă gura să spună ceva, dar regele repetă ferm, încruntând sprâncenele.

— Pleacă!

Contesa se supuse, aruncând o privire furioasă spre Carol al XII-lea, care stătea foarte liniştit,

uitându-se prin sala de arme.

Îndreptându-se spre ieşire, desperată, contesa îl apucă de braţ pe Flemming, căruia de asemenea îi ardeau ochii. Flemming ridică din umeri. Privirea lui August le poruncea tăcere amândurora. Apoi regele îşi primi oaspetele cu mult calm.

— Am auzit multe despre forţa ta, spuse cam ironic Carol al XII-lea, aş fi bucuros să văd una din minunile acelea pe care le faci cu atâta uşurinţă.

August ridică de pe podea un drug de fier.

— Dă-mi mâna, spuse zâmbind, fără să te temi c-o să păţeşti ceva.

Carol întinse în tăcere o palmă lată, cam murdară; August începu să îndoaie drugul şi-l înfăşură pe mâna regelui. Se priviră în ochi. Fierul se mulase de-a lungul mâinii, docil, ca un şiret. După aceea August rupse laţul şi aruncă fierul la pământ. După ce privise în tăcere demonstraţia asta de îndemânare şi forţă, Carol fu condus prin sala armelor, bine dotată.

— Aveţi destule arme, spuse suedezul laconic. Ce păcat că n-aveţi oameni pentru ele…

Din sala armelor, care era în zidul cetăţii, nu departe de turnul lui Böttiger, ambii regi se duseră la palat. Carol al XII-lea voia să facă o vizită familiei duşmanului său, care se întorsese la Dresda; arătase şi înainte deosebit respect pentru familia asta, cu atât mai mult, cu cât refuza orice indulgenţă faţă de August.

Între timp se răspândise vestea prin oraş de venirea lui Carol al XII-lea, însoţit numai de câţiva oameni.

Numele lui trezea nespus interes. În special protestanţii, care auziseră de îngăduinţa lui pentru coreligionarii lor din Silezia, se înghesuiau să-l vadă. Tinerelul acesta de douăzeci şi ceva de ani era la vremea aceea în centrul atenţiei întregii Europe. Curtea, Flemming, toţi din jurul regelui, care nutreau ataşament faţă de August, erau

revoltaţi de obrăznicia lui Carol, care-şi bătea joc de cel învins, intrând dezarmat, cu farmecul triumfătorului, în bârlogul lui. Contesa Cosel şi Flemming, înfierbântaţi, refuzau ascultarea. Cel din urmă porunci în taină să se adune oamenii, ca împotriva voinţei lui August să-l prindă pe duşman. Anna luă pistolul ameninţând că are să iasă în stradă să-l împuşte în cap. Era o fierbere imensă, generală, vizibilă chiar şi pe drumul spre palat, pe care trecură August cu Carol. Primul îşi păstra faţa impasibilă, radioasă şi senină, voind parcă astfel să impună tuturor calmul. Văzu de departe mişcarea aceea care nu putea trece neobservată nici chiar de Carol al XII-lea, dar suedezul nu-şi pierdu deloc prezenţa de spirit şi curajul.

Nu se grăbea să-şi scurteze vizita şi să plece mai repede; şi deoarece August era şi el bucuros să-l reţină, poate pentru a-i pune curajul şi răbdarea la încercare, vizita se lungi foarte mult. Carol se duse să o salute pe regină şi ceru permisiunea să-l îmbrăţişeze pe micul principe elector. Refuză însă cu răceală să se aşeze la masă. Stătură în palat cam o jumătate de oră, în care timp Flemming reuşi să-şi adune oamenii, să-i aşeze în diferite locuri; pentru cazul când regele n-ar permite ca duşmanul să fie înhăţat în Dresda, trimise, pe răspunderea lui, un detaşament de cavalerie pe drumul spre Meissen, cu porunca de a-l încercui şi prinde.

În timp ce Carol se afla la regină, Flemming reuşi să-l cheme pe rege.

— Sire, spuse el grăbit, asta-i o clipă unică, în care poţi să te răzbuni pentru toate nedreptăţile suferite! Carol al XII-lea e în mâinile tale!

— A venit singur, încrezător în onoarea mea şi de aceea n-o să-i cadă niciun fir de păr din cap!

— Prealuminate stăpâne, adăugă Flemming, ar fi caraghios să fii mărinimos faţă de omul care ţi-a pricinuit asemenea înfrângere! Am să-l prind şi

împotriva voinţei tale chiar de-ar fi să-mi pierd apoi capul din cauza asta.

— Nu-mi pasă de capul tău, răspunse August calm, ci de ceva mai important: onoarea mea regală. Nici să nu-ndrăzneşti să întreprinzi ceva!

— Dar pe cont propriu?

— Nu există contul tău propriu, acolo unde sunt eu, spuse August încruntându-se.

— Nu-mi rămâne decât să-mi frâng spada, cu care nu pot să te slujesc.

Zicând acestea generalul vru s-o scoată din teacă, dar August îl reţinu.

— Flemming, nu uita, că acum e vorba de mine şi de problemele mele. Nimeni n-are drept să poruncească aici în afara mea.

Se întoarse furios, generalul tăcu, dar fierbea.

— Majestatea ta, dacă te comporţi astfel, vei pierde şi cea de a doua coroană.

Spunând acestea plecă, iar regele se întoarse liniştit la soţia lui, unde-şi lăsase oaspetele. Carol al XII-lea nici nu-l privi la întoarcere, deşi putea să bănuiască, într-un fel, că dincolo de uşă se discutase despre el.

În timp ce în palat se petreceau toate astea, contesa voia neapărat să iasă în stradă şi să găsească un loc de unde să tragă în Carol al XII-lea. Văzând-o atât de pornită, Zaklika încercă, prin toate mijloacele, s-o oprească, spunându-i că poporul vede în Carol pe protectorul bogat al protestanţilor şi că dacă l-ar ucide ar fi posibil să se revolte, luându-i partea.

Căci aceasta era de fapt starea de spirit a majorităţii populaţiei, care se revărsase în stradă. Înţelegând-o, August al II-lea trebuia să se abţină de la orice violenţă, de teama revoltei mulţimii.

August porunci să i se aducă un cal, pentru a-l însoţi pe duşman. Străzile pline de lume, ferestrele pline de feţe curioase dădeau oraşului un aspect deosebit. O tăcere deplină, ciudată, îi însoţi pe cei doi regi. Parcă mulţimea-şi ţinea respiraţia ca să

audă ce vorbeau, dar cei doi nu discutau. Toate privirile erau aţintite asupra lui Carol, care călărea liniştit, fără a trăda nici cea mai mică urmă de stânjeneală. Alături de el, August, trist şi îngândurat, dar majestuos. După ce străbătură cu greu străzile înţesate, se îndreptară spre poarta dinspre Meissen. Regele trimise poruncă să se tragă de trei ori cu tunul de pe metereze, în cinstea suedezului. Când răsună prima detunătură, Carol întoarse capul, mulţumind, iar August duse indiferent mâna la pălărie, zâmbind. Când ajunseră la poartă, răsună a doua salvă. Carol al XII-lea voi să-şi ia aici rămas bun de la gazdă, însă August îi cunoştea mult prea bine pe Flemming şi pe ai săi, ca să nu-şi închipuie că au pregătit pe drum o capcană. Unica modalitate de a-l salva pe suedez de atac şi de a salva totodată propria sa onoare, era să-l conducă până acolo unde nu-l mai ameninţa niciun pericol.

Aşa că regele îşi conduse oaspetele, mergând în tăcere alături de el, încă o jumătate de milă, până la Neudorf. Aici se despărţiră, dându-şi mâna. Carol al XII-lea o luă în galop mai departe. August rămase o clipă îngândurat, privind înainte şi cântărind dac-a făcut bine sau rău ascultând de glasul onoarei.

Mai stătea încă în drum, între tufişurile care rămăseseră dincolo de sat, după defrişarea pădurii, când sosi Flemming, călare, supărat, cu ochii scânteind.

— Majestatea ta! strigă el. Dacă-ţi închipui că Europa va admira mărinimia ta şi dacă-ţi închipui că dându-i drumul lui Carol plăteşti pentru întemniţarea lui Patkul, te înşeli! Oamenii au să râdă de asemenea bravură! Tinerelul ăsta avid de onoruri trebuia scăldat în propriul său sânge!

— Taci, Flemming! strigă regele ameninţător şi o luă de unul singur la goană spre oraş.

Descălecă la poarta palatului celor patru anotimpuri. Aici îl aştepta doamna Cosel, mai

furioasă încă decât Flemming, scăldată în lacrimi, desperată.

— Nu te apropia de mine! strigă ea. Ai comis o greşeală, ai refuzat sfatul meu: nu vreau sa te văd. Douăzeci şi ceva de milioane din tezaur, câteva zeci de mii de oameni, moartea ofiţerilor tăi, ruşinea ta – toate astea puteau fi răzbunate şi n-ai vrut, n-ai ştiut, ţi-a fost frică! Eu, o femeie slabă şi aş fi îndeplinit nobila răzbunare în locul rău!

Regele se prăbuşi pe o canapea, lăsând-o pe contesă să-şi verse focul. Nu răspunse niciun cuvânt. Abia când aceasta, ostenită, se aşeză pe un scaun plângând, spuse rece:

— N-am vrut să-mi pătez mâinile cu o răzbunare, are s-o facă altcineva în locul meu.

A doua zi însă, văzând că toţi îl acuzau de prea mare îngăduinţă, el însuşi porunci să se adune consiliul de război. Toţi fură de părere că omul care, prin pretenţiile lui, a încălcat de atâtea ori drepturile popoarelor, ar fi trebuit, avându-l în mână, întemniţat şi astfel ar fi fost silit să accepte alte condiţii de pace, decât cele pe care i le impusese fără milă lui August.

Regele tăcea.

Se spune că, auzind mai târziu, la Viena, de consiliul acesta, ambasadorul suedez ar fi spus: „Sunt sigur că acolo au hotărât ce trebuiau să facă cu o zi mai înainte”.

XII

Regele suedez încă nu părăsise pământul Saxoniei, când August, destinzându-se după evenimentele care-l întristaseră o vreme atât de îndelungată, începu să organizeze petreceri răsunătoare, pentru care avea acum destul timp.

Contesa Cosel era atunci în culmea gloriei sale şi domnea despotic asupra regelui şi regatului. Toate încercările de eliberare de sub tirania ei se loveau de pasiunea pe care-o nutrea August pentru ea. Anna îl însoţea pretutindeni; ea era aceea care născocea mereu alte distracţii şi cunoscându-l pe rege nu-l lăsa nicio clipă să se odihnească, pentru ca plictiseala să n-aibă timp să pună stăpânire pe el. Ea domnea pretutindeni în strălucirea frumuseţii reîntinerire, adorată de străini, recunoscută de toţi care-au văzut-o în acea epocă, inegalabilă, fermecătoare.

La scurt timp după plecarea lui Carol al XII-lea, printre baluri şi turniruri, după ce adunase la curtea lui o mulţime de străini, ambasadori şi cavaleri rătăcitori din lumea întreagă, August a organizat o uluitoare sărbătoare a vânătorii de păsări. Alături de August, care purta armură de aur, era pretutindeni, pe calul său alb, o amazoană în toalete din cele mai elegante, uimind lumea prin îndemânarea cu care stăpânea calul, mânuia armele şi lua parte la alergări. Reuşea întotdeauna, spre încântarea regelui, să fie prima la asemenea întreceri. Lordul Peterborough, care era de faţă, nu găsea cuvinte pentru a-şi exprima admiraţia. Când apărea ea pe terenul de întreceri era salutată cu salve de tun. Era înconjurată de un cerc distins de magnaţi şi demnitari, printre care regele era

primul. Ea era regina petrecerilor, ea le conducea: cum să-şi închipuie că puterea ei o să înceteze vreodată?

Uneori, Haxthausen, om cumsecade şi prieten devotat, ori, mai rar, Zaklika, cel căruia nu prea i se permitea să vorbească, îi atrăgeau atenţia să se îngrijească de viitor având în vedere că regele e uşuratic; atunci contesa se încrunta şi răspundea apăsat:

— Sunt soţia lui, amantele putea să şi le părăsească, dar pe mine, ca nevastă, n-o să-ndrăznească. De altfel, ştie ce-l aşteaptă în asemenea caz: îl împuşc şi mă omor şi eu.

La tragerea la ţintă a ieşit primul ambasadorul englez, M. Robinson, care şi-a primit premiul din mâinile frumoasei contese. Victoria a fost sărbătorită printr-o mare petrecere.

Aşa s-a încheiat anul acela nefericit: prin petreceri care se ţineau lanţ. Anna le născocea, regele le îndeplinea. Adversarii contesei nici nu mai îndrăzneau să deschidă gura, cu toate că vistieria era goală şi ţara gemea sub povara impozitelor inventate de Hoym.

La iarmarocul de la Lipska, cu ocazia Paştelui, regele fu însoţit de contesă. Lui August îi plăceau iarmaroacele mai presus de orice. Atunci se lepăda de ţinuta regească, se amesteca în mulţime, căuta distracţiile cele mai simple şi era văzut zile de-a rândul umblând cu luleaua-n gură, pe uliţele oraşului, adesea într-o societate care nu se potrivea deloc cu demnitatea sa regală. În acest timp curtea se stabilea la Apfel, adică, aşa cum se chema pe atunci, la Hanul Mărului, căci hangiu îşi alesese drept însemn un măr de aur. Petreceau acolo ziua şi noaptea, aducând străini şi actriţe de la teatrele ambulante.

Contesa putea doar să-şi păzească stăpânul să nu se avânte prea departe în aceste pătimaşe distracţii, dar nu-l putea opri. August participase la iarmaroc chiar şi sub ocupaţie, când trebuiseră să-i plătească

lui Carol al XII-lea, pentru permisiune şi oblăduire, o sută de mii de taleri. Se adunau la această deşănţată lăsată a secului aventurieri şi aventuriere din toată lumea. Iar regele se obişnuise să caute distracţii pretutindeni unde le putea găsi.

La 12 mai se sărbătorea în Dresda onomastica regelui şi, cu această ocazie sosiră prinţii Eberhard Ludwik Wirtemberski şi Hohenzollern. Se bău nespus de mult, pe viaţă şi pe moarte, se trase la ţintă, se făcură plimbări călare, vânători şi contesa Cosel, neobosită, îl însoţea pe rege întotdeauna şi pretutindeni.

Acolo unde fuseseră străvechile aşezări ale slavilor luzacieni, în Nižica, se afla un cătun, la poalele muntelui, numit cândva Coloanele. Printr-o ciudată fantezie a naturii, din sânul pământului răsăreau aici, parcă trase în sus de o putere nevăzută, nişte coloane de bazalt negru, ţâşnind parcă din mâna unor duhuri, modelate în cristale uriaşe. Pe aceste stânci, pe care fierul cu greu le pătrundea, existase, cu secole în urmă, o cetate care stăpânea şi apăra aşezarea întinsă la poale. De pe vârful muntelui dinlăuntrul căruia ieşeau acele coloane negre, privirea putea cuprinde îndepărtate ţinuturi din jur: în sud, se vedeau munţii acoperiţi de păduri, munţii Saxoniei şi ai Cehiei, la apus, crestaţi ca un pieptăn, se ridicau munţii de Aramă ai Saxoniei, mai aproape, ca nişte uriaşe piramide dăltuite, apăreau stâncile pe care s-au ridicat cetăţile Sonnenstein, Dittersbach şi Ohorn. Spre răsărit, se întindeau pădurile şi munţii Hochwald, iar dincolo de ele se zăreau aşezările cehilor.

Vechea cetate a Coloanelor, numită de germani Stolpen[14], stăpânită şi împodobită de episcopii de la Meissen, bine întreţinută, era şi acum impunătoare, deşi apărea tristă, cu turnuleţele ei ascuţite, adesea bântuite de fulgere, cu zidurile sale înconjurătoare, cu turnurile de apărare şi cu temelia aceea de bazalt cu care o încinsese natura. Pe lângă cetate era o rezervaţie de animale, căci în

pădurile din apropiere se mai aflau multe fiare sălbatice. August al II-lea, pe care monotonia îl plictisea, se plimba cu plăcere prin ţară.

Într-o frumoasă zi de iulie, înainte de a se face prea cald, fură aduşi în faţa palatului caii gata de plimbare. Cu o zi înainte cineva îi povestise regelui, în timpul petrecerii, de un munte ciudat, armat parcă cu stâlpi de metal, pe care se afla cetăţuia Stolpen. Regele nu-l mai ţinea minte şi dorea să-l vadă.

Roua mai stăruia încă pe pomi şi pe iarbă, iar soarele se ridica agale printre aburii pământului, când caii înşeuaţi nechezau în curte şi o armată de slujitori foia făcând pregătiri de drum. În momentul în care August voia să încalece, veni în fugă Zaklika, trimis de Anna, să-l întrebe unde are de gând să plece.

— Spune-i doamnei tale că mă duc să văd Stolpenul, zise regele. Dac-o vrea, mă poate ajunge din urmă, căci eu nu pot s-o aştept din cauza arşiţei care o să vină şi oricum n-aş avea răbdare s-o aştept până se găteşte.

Anna, care abia se sculase din pat, se uita nerăbdătoare pe geam, supărată că nu i s-a anunţat excursia. Când auzi răspunsul adus de Zaklika şi-l văzu pe rege încălecând, se simţi foarte jignită că n-a vrut s-o aştepte. Porunci să se înşeueze caii, îl invită pe Haxthausen şi încă pe câţiva tineri, totul trebuia să fie gata într-o jumătate de oră. Anna îşi puse în gând să-i arate regelui că n-are nevoie să se gătească mult ca să fie frumoasă. Voia să-l ajungă din urmă înainte de Stolpen. După o jumătate de oră invitaţii la expediţie erau prezenţi. Calul Annei, arăbesc pursânge, alb, cu coama lungă, cu şeaua îmbrăcată în catifea purpurie şi împodobită cu aur, necheza nerăbdător. Contesa apăru în grabă şi-şi uimi adoratorii. Costumul îi venea perfect. Purta pe cap o pălăriuţă albastră cu pene albe şi azurii, iar pe trup o tunică de aceeaşi culoare, toată brodată cu aur; jupa de brocart, albă, largă, era

brodată şi ea cu aur. Sări pe calul care îngenunchease pentru ea şi se ridică imediat nechezând, dornic s-o ia la goană. Frumoasa regină îşi salută, cu un zâmbet îndatoritor, tovarăşii de plimbare.

— Domnilor! spuse ea ridicând în sus mâna în care ţinea cravaşa al cărei mâner sclipea de pietre scumpe. Majestatea sa regele m-a provocat la întrecere. A pornit acum o jumătate de oră şi chiar de-ar fi să cadă caii de osteneală, iar eu însămi să-mi frâng gâtul, să gonim cât ne ţin puterile. Cine-i de partea mea, după mine!

Zicând acestea îndrăzneaţă amazoană întoarse calul spre poartă, trase de hăţuri, încruntă sprâncenele şi ţâşni în stradă. Grijulii, Zaklika şi scutierii călăreau de o parte şi de alta, ca în caz de ceva să poată prinde calul şi s-o salveze pe cutezătoare. Ceilalţi veneau în urmă. Arabul o porni dintr-o dată în galop, podul dudui sub copitele sale, caii trecură în goană prin oraşul vechi şi o apucară la dreapta pe drumul prin pădure, spre Stolpen. Din fericire drumul era lat şi nisipos, ora matinală, aerul răcoros, iar caii puternici şi odihniţi. Alaiul strălucitor al contesei înainta în tăcere, într-un nor de praf, de parcă i-ar fi gonit viforul din urmă. Calul Annei o lua înaintea tuturor, iar ea, cu ochii negri, în care ardea o flacără, cu faţa rumenă, cu buzele întredeschise părea îmbătată de cursa nebună.

Treceau în goană printre munţi şi prin păduri, peste mirişti şi câmpii pustii, doar ici şi colo mai unduioase. Partea aceasta a ţării era puţin locuită pe atunci, existau doar satele slavilor, cu case având pridvoare de lemn şi acoperişuri ascuţite ce se zăreau printre livezile de vişini. Rarii săteni întâlniţi pe drum scoteau şapca în faţa minunatului alai, dar până să răspundă la întrebarea, când a trecut regele, călăreţii şi dispăreau într-un nor de praf.

Caii erau acoperiţi de spumă; după o oră de asemenea călărit scutierii îi conjurau pe călăreţi să se oprească. Arma nu voia să audă, dar în cele din urmă mai domoli galopul şi se opri chiar la poarta unei case vechi. Se opriră cu toţii; caii răsuflau greu şi fornăiau. În poartă stătea o bătrână galbenă, sărmană, îmbrăcată în zdrenţe, sprijinită în toiag. Se uită la călători cu indiferenţă, ca o fiinţă din altă lume, apoi întoarse capul.

Doar o dată privirea ei întâlni ochii Annei şi frumoasa regină se simţi cutremurată.

Întrebată de alaiul regal, clătină din cap.

— Parcă ştiu eu care-i regele şi ce-i aceea regal? zise ea. Noi nu mai avem regi. Regii noştri au murit.

Vorbea rar, indiferent, într-o limbă stâlcită, cu accent străin.

În clipa când călătorii intraseră în vorbă cu bătrâna, din casă apăruse un bărbat în puterea vârstei, cu păr lung, îmbrăcat cu o scurtă bleumarin cu nasturi mari, cu pantaloni scurţi şi ciorapi groşi. Îşi scoase politicos pălăria şi-i salută pe oaspeţi într-o saxonă curată.

De la el aflară că regele a trecut cu vreo trei sferturi de oră mai înainte pe acest drum, dar gonea atât de tare, încât cu siguranţă că e cu neputinţă să fie ajuns din urmă, numai dac-o opri undeva, deşi până la Stolpen n-ar avea nevoie să se odihnească.

Pierzându-şi speranţa de a-l ajunge, contesa întrebă de vreun drum mai scurt, chiar dacă-i prost, dar nu era niciunul, căci valea din dreapta era întretăiată de mlaştini şi desişuri prin care nu se putea trece călare.

Anna descălecă, permiţând o scurtă odihnă tovarăşilor săi. Încinşi, se repeziră cu toţii la apă, dar neamţul le oferi bere şi aşa cum erau însetaţi băutura asta ţărănească, acrişoară li se păru grozavă.

— Cine-i femeia asta? îl întrebă contesa pe gospodar, arătând spre cerşetoarea care stătea tot în poartă, sprijinită în băţ şi care nu manifesta nicio curiozitate faţă de strălucirea noilor veniţi.

— E slavă, venetă, spuse neamţul cu dispreţ. Nu mă pot scăpa de ea. Zice că ăsta a fost conacul tatălui ei. Locuieşte pe-aproape, într-o colibă săpată, ori mai bine zis scobită cu mâinile la poalele muntelui. Nu ştiu din ce trăieşte, ştiu numai că-mi umblă toată ziua pe moşie şi mormăie ceva. Cine ştie ce blesteme diavoleşti o fi spunând, căci cu siguranţă e vrăjitoare! Am vrut să-i dau bani, să se ducă în altă parte, dar nu vrea să plece de-aici, zice că ăsta-i pământul moşilor ei, aici trebuie să moară şi să-i rămână oasele. Adeseori noaptea, când vuieşte furtuna, ea cântă şi pe noi ne trec fiorii auzind-o. De altfel nici nu prea putem s-o gonim, spuse coborând glasul, că ştie multe, şi face farmece grozave.

După o clipă adăugă oftând:

— Şi proroceşte. Nu greşeşte niciodată.

Asta trezi interesul Annei, care se întoarse şi se apropie de ea. Numai Anna era atât de curajoasă, căci ceilalţi când auziră de vrăjitorii se retraseră cât mai departe.

— Cum o cheamă? îl întreba ea pe neamţ.

Acesta şovăi şi şopti încet, abia auzit:

— Mlawa.

Deşi chiar şi Anna, care era alături abia auzi, bătrâna se mişcă de parcă s-ar fi auzit strigată. Ridică, cu mândrie capul slab, îşi scutură părul lung care-i atârna peste veşmântul ponosit şi căută cu ochii ei negri, parcă supărată, pe cel care cutezase să-i rostească numele.

Anna, fără să ţină seama de mirarea celor din suită, se apropie încet de bătrână. Timp de o clipă se priviră curajoase, drept în ochi.

— Cine eşti, bătrâno? o întrebă contesa în cele din urmă. Mi-e milă de părul tău cărunt întinat de

praf şi mizerie. Spune-mi, de ce eşti atât de sărmană, ca…

— Eu nu-s sărmană, o întrerupse Mlawa cu o voce plină de mândrie, scuturând capul. Port în mine amintirea anilor luminoşi, eu mai sunt încă aici ceea ce a fost neamul meu înainte: regină!

— Tu? Regină? râse contesa Cosel.

— Da, puteam fi, căci în mine curge sângele vechilor regi ai acestei ţări. Ca şi tine; azi eşti regină, dar mâine poţi fi la fel de nevoiaşă ca mine. Totul e posibil pe acest pământ…

— Ce regi, ce ţară? întrebă contesa îngândurată. Tu?

Bătrâna ridică mâna şi arătă ţinutul din jur.

— Totul a fost al nostru, totul, până aţi venit voi şi-aţi înrobit ţara, iar pe noi ne-aţi gonit ca pe sălbăticiuni. Că noi eram buni şi v-am întâmpinat cu pâine, sare şi cântec, iar voi aţi venit cu sabia, cu foc şi batjocură. Şi-aţi rămas aici şi s-a-nmulţit neamul nemţesc şi ne-a gonit din patria strămoşească. Aici e ţara mea! repetă ea îngândurată. Şi deşi nu pot să trăiesc aici, trebuie să mor aici. De aici sufletul meu are să găsească drum la ai noştri.

— Ştii să ghiceşti? întrebă după o clipă contesa Cosel, cuprinsă parcă de o curiozitate febrilă.

— Depinde cui şi când, spuse Mlawa indiferentă.

— Dar mie?

Bătrâna o privi îndelung, cu milă.

— La ce-ţi trebuie ţie ghicit? Cine a ajuns atât de sus poate doar să cadă; nu mă-ntreba…

Contesa păli, dar voia să se arate curajoasă şi încercă să zâmbească, dar buzele-i tremurau, iar ochii i se umplură de lacrimi.

— Spune-mi. Nu mi-e teamă de nimic. Ştiu să privesc fericirea în faţă, să mă uit ca la soare şi ştiu şi invers, să privesc în întuneric.

— Dar dacă noaptea ar fi lungă, lungă…

— N-o să fie veşnică, răspunse Anna.

— Cine ştie? Cine ştie? şopti Mlawa şi întinse mâna. Arată-mi palma.

Contesa se dădu un pas înapoi, temându-se să nu se atingă bătrâna de ea: pe atunci lumea credea în farmece.

— Nu te teme, frumoaso, spuse Mlawa calm, n-o să-ţi murdăresc degeţelele albe, le-oi atinge doar cu privirea.

Docilă, contesa scoase mânuşa şi în faţa ochilor femeii apăru o mânuţă splendidă, albă ca fildeşul, acoperită cu inele scânteietoare. Bătrâna o cercetă atentă.

— Minunată mânuţă! Demnă de a oferi dulciuri regilor, dar, fiica mea, semne groaznice poartă! Palma asta a atins nu o dată faţa care a îndrăznit să se ridice spre ea, nu-i aşa?

Contesa se îmbujoră. Mlawa stătea îngândurată, clătinând din cap.

— Ce poţi să-mi spui? şopti contesa neliniştită.

— Îţi urmezi soarta! Nimeni, niciodată n-a putut-o evita. Nimeni, niciodată n-a zărit prăpastia. După o lungă fericire te aşteaptă o lungă ispăşire, lungă… te aşteaptă sclavia! Zile netrăite, nopţi nedormite, lacrimi nenumărate! Vei fi femeie cu copii, lipsită de copii, căsătorită şi văduvă, regină şi roabă, vei fi liberă şi vei refuza libertatea, vei fi… o, nu întreba!

Palidă ca marmura, contesa încerca încă să zâmbească, dar buzele i se crispau.

— Cu ce ţi-am greşit, de vrei să mă sperii astfel?

— Mi-e milă de tine, spuse Mlawa. De ce-ai vrut să priveşti în sufletul meu? Acolo nu creşte decât pelin şi din cuvinte-mi picură amărăciunea. Mi-e milă de tine, spuse bătrâna plecând capul. Dar nu numai tu. Ca tine au suferit mii şi mii pe acest pământ, au gemut şi au murit fără mormânt şi vântul le-a risipit cenuşa. Ca tine au gemut mii de oameni într-o sclavie nespus de lungă: părinţii mei,

bunicii mei, străbunicii noştri, regii noştri, eu sunt ultima. Neamţul m-a gonit din casă.

Fără să spună nimic, contesa scoase un ban de aur şi voi *s*ă-l pună în mâna bătrânei, dar aceasta se feri.

— Nu primesc, spuse ea, nu vreau pomană, iar datoria voastră o veţi plăti cândva, altfel; acolo, se ţine socoteala!

Ridică un deget în sus şi desprinzându-se de poartă, porni peste câmpie, înfăşurată într-un ţol zdrenţuit.

În timpul acestei discuţii alaiul contesei se ţinea deoparte, admirându-i curajul. Chiar şi gospodarul neamţ privea scena asta de unde nu se auzea decât un slab zvon de şoapte. Nimeni nu îndrăzni s-o întrebe de ce era atât de palidă, de ce apucă îngândurată calul de coamă şi de ce, după ce-l încălecă, îl lăsă să meargă cum o vrea.

Porniră din nou, dar nu mai goneau; caii nechezau. În depărtare apărură turnuri ascuţite, înalte, îmbulzite unele deasupra altora. Scutierul rosti încet:

— Stolpen.

După un drum de aproape o oră ajunseră la poalele cetăţii. În faţa palisadei de bazalt negru stătea tot alaiul regelui, aşteptând-o pe contesă, pe care o zăriseră de departe.

August ieşi înaintea ei râzând.

— Te-am aşteptat cel puţin o oră, zise el.

— Iar eu mi-am pierdut vreo jumătate de oră cu o cerşetoare, pe oare-am pus-o să-mi ghicească, răspunse Anna.

Regele o privi mirat.

— Şi ţi-a ghicit ceva?

Anna se uită la el şi din ochi începură să-i curgă lacrimi. Întâmplarea era atât de neobişnuită, încât August se tulbură şi se sperie. Încercă, prin zâmbet şi drăgălăşenii, să-i readucă obişnuita-i veselie.

— Uite palatul minunat al vechilor episcopi de Meissen! zise el arătând spre ziduri.

— Înfiorător! Îngrozitor! Groaznic! spuse contesa cutremurându-se. Mă miră că majestatea ta a putut veni aici din distracţie, aici unde domneşte spaima, amintirea schingiuirilor şi a războaielor.

— Frumoşii tăi ochi, doamna mea, o întrerupse August, îmi luminează chiar şi locurile cele mai sumbre, cu tine sunt vesel pretutindeni.

Şi-i întinse braţul, de care contesa se sprijini îngândurată. Făcură aşa împreună înconjurul bătrânului castel. Contesa mergea tăcută, regele avea o faţă senină. Cine ştie, se gândea el, poate că dacă n-o să mai fie loc în închisorile Sonnenstein şi Königstein, o să aducă şi aici câţiva deţinuţi. De aceea, după ce dădu înconjur cetăţii, dori să intre şi înăuntru. Anna îl opri.

Ea rămase în prag, uitându-se la zidurile şi turnurile negre, dar ragele se duse mai departe. Vizită turnul Donath, se uită în încăperile unde fuseseră cândva locuri de schingiuire, se uită la turnul lui Johann, construit de către episcopul Johann al VI-lea şi chelarul, care mergea înainte, îi arătă un alt loc de schingiuire, subterana numită „Hruba călugărilor” *(Mönhsloch),* în care erau pedepsiţi călugării, închisoarea Richtergehorsen, Johann şi hruba Burgverlies, în care condamnaţii erau coborâţi cu scara. Totul era în stare bună, dar pustiu. August cercetă închisoarea, cu o curiozitate sporită, de parc-ar fi căutat urmele oamenilor şi chinurilor trecute. În cele din urmă aruncă o privire asupra zidurilor fortăreţei şi ieşi încet.

O găsi pe contesa Cosel tot acolo unde o lăsase, cufundată în gânduri şi aruncând din când în când câte o privire temătoare spre turnurile cetăţii.

— Călătoria de astăzi n-a fost deloc veselă, spuse ea cu o voce schimbată, n-o putem numi distracţie. Deşi n-am vizitat fortăreaţa, mi-a lăsat o impresie dureroasă: parcă aud gemetele oamenilor care-au suferit aici.

August zâmbi.

— Nu fără vină, spuse el indiferent. E greu să fii milos cu toţi. Dar de unde-ţi vin, frumoasă contesă, gândurile astea sumbre? Hai să-ntoarcem spatele cetăţii şi să mergem la rezervaţie. Am poruncit să se întindă mesele sub cort. Hăitaşii au să ne aducă fiare, ai să te înviorezi şi-o să aplaudăm, ca întotdeauna, îndemânarea ta.

Totul era aranjat aşa cum poruncise regele: la intrare, sub un splendid cort turcesc, care amintea de bătălia de la Viena, erau aranjate mesele. Contesa ocupă locul de frunte. Soarele era de-acum sus şi ardea cu putere, aerul devenise greu de respirat şi arşiţa se făcea simţită de toată lumea care acum se moleşise. Kyan, care venise împreună cu regele, era trist şi plecat asupra paharului, nici nu încerca să strălucească prin spiritul de care făcea dovadă întotdeauna. Cum lui August nu-i plăcea tăcerea mormântală din jur, se servi în grabă mâncarea, se strânse argintăria, apoi veniră vânătorii cu puştile şi intrară cu toţii în adâncul rezervaţiei.

Contesa se duse împreună cu regele, dar era tot încruntată. Cu toţii puneau starea ei pe seama prevestirilor acelei femei nebune, pe care singură o provocase. Într-adevăr, Annei îi răsunau în urechi cuvintele bietei Mlawa, care-i prevesteau un viitor îngrozitor şi deşi în clipa de faţă nimic de pe lume nu i-ar fi putut confirma prevestirile, contesa rămânea încruntată şi tristă. August era în schimb vesel şi pentru ea şi parcă în ciuda ei se entuziasma de frumuseţea Stolpenului şi de puterea de apărare a acestei cetăţi aşezată la graniţa Saxoniei.

Spre seară, după ce vânară câteva căprioare şi mistreţi, regele încălecă pe cal. Contesa mergea şi ea călare alături de el, dar cum se îndepărtară puţin de poalele muntelui, tocmai când să treacă prin orăşel, dinspre apus se prăvăli un nor negru şi fură nevoiţi să se adăpostească tot în cetate. În oraş nu exista nimic corespunzător, gata să ofere adăpost oaspeţilor regali. Aşa că deşi de secole cetatea

episcopală nu primise pe nimeni, trebuiră să fie deschise uşile ruginite ale încăperilor din turnul rotund al lui Johann. Servitorii se adăpostiră de ploaie sub poarta Donath şi între zidurile de apărare. August intră cu contesa Cosel într-o cameră veche, boltită. Câteva scaune de lemn, bănci şi o masă de stejar formau tot mobilierul acestei încăperi triste, de închisoare. Când intră, Anna se uită în jur, se cutremură şi se lipi de rege.

— Oh, stăpâne, cât e de urât aici, trist şi miroase a mort!

— Dac-aş fi bănuit că o să trebuiască să ne adăpostim aici, aş fi poruncit să se mobileze cel puţin o cameră. Ce vrei, aici n-a locuit nimeni în afară de călugări, deţinuţi şi paznicii lor. Nu-i un loc de desfătare; zidurile, deşi mute, vorbesc de trecut.

Şi parcă pentru a spori şi mai mult spaima Annei, care se simţea poate pentru prima dată în viaţă înfricoşată, grindina începu să bată în geamurile cu rame de plumb, iar fulgerele luminau necontenit, unul după altul, interiorul încăperii. Un trăsnet lovi cu zgomot asurzitor turnul Donath, care fu cuprins de un cerc de flăcări ce coborî până la pământ. Anna ţipă de spaimă, regele rămase nemişcat. Trăsnetul nu provocă incendiu, căci ploua cu găleata.

Vreo jumătate de oră a clocotit astfel furtuna deasupra cetăţii, au mai căzut câteva trăsnete prin apropiere, după care la apus apăru o dungă aurie de cer senin şi avalanşa de nori negri se prăvăli spre răsărit. Ploaia se transformă într-o burniţă uşoară şi soarele reapăru aruncând săgeţi de raze luminoase pe după marginile zdrenţuite ale norilor.

Contesa Cosel răsuflă uşurată.

— Uf, hai să plecăm, domnul meu, să plecăm, să plecăm, nu pot să respir aici!

Peste o clipă erau cu toţii pe cai şi, înviorați de aerul răcoros de după furtună, o porniră înapoi spre oraş. Când trecură prin faţa casei unde-o

întâlnise pe Mlawa de dimineaţă, Anna o căută din priviri, dar n-o află. Îi aştepta ceva mai departe, pare-se, ca să-l vadă pe rege. Îi aruncă Annei o privire, în tăcere şi-i zâmbi cu milă, ca unei vechi cunoscute. August trase de dârlogi, întorcând capul cu scârbă şi calul se ridică în două picioare.

Şi astfel, regele August al II-lea, înlăturat din regatul care-l costase atât de mult, încerca zilnic să scurteze timpul prin distracţii. Îl ura pe Carol al XII-lea, se plângea de potrivnicia sorţii, dar nimic nu egala ura pe care-o simţea faţă de polonezii nerecunoscători. Pe ei îi considera răspunzători de toate nenorocirile ce se abătuseră peste capul lui, iar cei care-l mai sprijineau şi veneau în taină să i se închine, prevăzând parcă viitorul, trebuiau să suporte mânia pe care regele o nutrea faţă de ţara întreagă. Regele cu muşchi tari, care ţinea cel mai mult la gloria lui de luptător, care ceruse să fie pictat în armură, în postură de cavaler, nu putea uita că fusese învins de un tinerel nearătos, care se aciuase în ţara lui.

Simţind nevoia să-şi recupereze, printr-o anume faptă, gloria ştirbită şi totodată să-l slujească pe împărat, plecă ca voluntar, cu un grup mic de oameni, împotriva franţujilor, în Flandra. Păstrând un incognito absolut, se amestecă printre oamenii prinţului Eugen Sabaudzki şi voind neapărat să se remarce prin curaj şi să dobândească aplauze, se expuse în aşa măsură, încât prinţii Eugen şi Marlborough trebuiră să-l oprească spre a nu sacrifica zadarnic o viaţă atât de scumpă.

— În război, spunea regele, trebuie să fii un pic calvin şi să crezi în soartă.

Din cauza asta oamenii răutăcioşi şopteau că regele, cu toate că trecuse de curând la catolicism, nu credea în nimic. „Se spune că August şi-a schimbat credinţa – scrie Loen[15] – ar fi posibil, dac-ar fi avut cândva credinţă.” Un lucru e cert, că, după ce-a trecut la catolicism, a atârnat mătăniile de gâtul uriaşului său câine favorit, poate acelaşi

care spărsese cândva preţioasa sticlă cu mercurul lui Böttiger.

Se plictisi însă repede şi de război, pe care-l trata ca pe-o distracţie şi prevăzând că asediul de la Lisle ar putea să se lungească, i se făcu dor de Saxonia şi… de doamna Cosel.

Totuşi, trecu pe la Bruxelles, tot incognito, sub numele de contele Torgau, unde avea o treabă urgentă: să o invite la cină pe dansatoarea Duparc. Merseră la renumitul restaurant al lui Vernus, *„Sub semnul abundenţei”*; două domnişoare de la operă, regele, Vitzthum, Bauditz şi contele W… petrecură până dimineaţa, iar August o invită pe domnişoara Duparc la Dresda. Probabil că Anna îi era tot mai indiferentă, iar viaţa tot mai greu de suportat!

XIII

În timpul absenţei regelui, regentul Fürstenberg şi contele Flemming se vorbiră şi-şi dădură mâna să colaboreze la eliberarea de sub domnia contesei Cosel. Le poruncea ca o regină, se purta cu ei cu mândria femeii care se încrede în forţele ei, risipea banii ca un copil care nu le cunoaşte valoarea. Îi îngrozea pe toţi puterea pe care-o exercita asupra regelui şi tabăra adversarilor creştea cu fiecare zi. Niciuna din amantele regale n-avusese atâta putere, atâta încredere în sine şi nu ştiuse să-l ţină lângă ea atâta vreme pe nestatornicul August. În cele din urmă ar fi putut să-i tolereze purtarea, dar nu puteau lăsa să i se cimenteze puterea, care creştea din zi în zi şi devenea un pericol pentru toţi. Toată curtea dorea cu ardoare s-o înlocuiască pe doamna Cosel cu oricine, numai s-o dea jos. Contesa mai degrabă bănuia, decât ştia precis de uneltirile lor, dar le dispreţuia. Când credinciosul Zaklika îi vorbea de asta, de ceea ce auzise, de vorbele care umblau pe la curte, contesa râdea.

Încetul cu încetul forţele adversarilor se adunau, se masau, deşi nu îndrăzneau încă să-i declare război făţiş. Aşteptau ca regele să manifeste anumite semne de plictiseală, care-ar fi constituit indicii că lupta poate începe cu speranţa în victorie. De o parte se grupaseră forţele aliate ale unor oameni nespus de îndemânatici şi de abili, exersaţi din tinereţe în intrigile de curte, dirijaţi de femei stricate şi şirete. De partea cealaltă se afla doamna Cosel, mândră, trufaşă, nobilă, încrezătoare în puterea şi farmecul ei, în titlul său născocit, de soţie, în legătura pe care-o constituia recunoaşterea copiilor ei; mai erau câţiva prieteni

fără importanţă şi câteva persoane nedecise, care făceau parte din ambele tabere, aşteptând câştigul de cauză al uneia din ele, ca să i se alăture. Se prevedea un război îndelung, dar adversarii doamnei Cosel, pe lângă înverşunare aveau şi răbdare, iar caracterul nestatornic al regelui le oferea o garanţie a unui rezultat favorabil.

Doamna Cosel, cu extravaganţa ei, cu pofta nesăturată de lux, cu mândria ei regească şi cu caracterul impulsiv, trebuia să-l plictisească în cele din urmă. La început toate astea-l distraseră pe rege, dar faptul că întrecea măsura, putea oricând înclina balanţa în partea cealaltă. S-ar putea spune că tot ce era mai respectabil şi mai important la curte intrase în tabăra adversă.

Prinţul Fürstenberg, contele Flemming, contesa Reuss, domnişoara Hülchen, doamna Vitzthum se numărau acum printre adversarii ei înverşunaţi. Nesuferita doamnă Glasenapp se învârtea pe la castelul contesei numai ca s-o spioneze şi să răspândească bârfeli pe seama ei. Profitând de absenţa regelui în timpul expediţiei lui în Flandra, regentul şi Flemming se vorbiră ca fiecare în parte să încerce, prin rapoarte privind cheltuielile şi luxul de la curtea contesei, să-l dezguste pe rege de ea.

Zugrăviră pretenţiile ei în culori atât de exagerate, încât August, plictisit, porunci să li se pună o anumită stavilă. Fürstenberg abia aştepta asta şi respinse de câteva ori poruncile atotputernicei doamne, care anunţă că dacă nu s-ar afla într-o stare care nu-i permite să se întâlnească cu el, l-ar pălmui în public. Cei care cunoşteau caracterul doamnei Cosel erau convinşi că-i în stare să-şi ţină promisiunea. Un cuvânt nechibzuit al lui Flemming atrase şi asupra lui furtuna şi ameninţările. Ştiind, din scrisorile lui Bauditz, despre invitarea domnişoarei Duparc la Dresda, se felicitau amândoi pentru pasul făcut, considerând că probabil a sosit timpul să se încheie domnia

favoritei şi deci să înceapă deschis lupta împotriva ei.

Între timp, însă, regele, întorcându-se la Dresda, fără să se uite la Fürstenberg se duse direct la palatul celor patru anotimpuri, unde-o află pe Anna în convalescenţă, mai frumoasă decât oricând, drăgăstoasă, dar plânsă.

— Ah stăpâne, strigă ea aruncându-i-se la piept, întotdeauna doresc şi am dorit întoarcerea ta, chiar dacă n-am fi fost despărţiţi decât o oră, dar poate că niciodată n-am dorit-o ca acum! Salvează-mă de persecuţie! Mai sunt oare încă doamna inimii tale, ori m-ai izgonit din ea, ca aceşti oameni să-şi poată bate joc de mine?

— Cine? întrebă regele.

— Cei mai buni dintre oamenii tăi de încredere şi prieteni, beţivul acela scârbos de Flemming şi iezuitul acela făţarnic de Fürstenberg m-au făcut de râsul lumii. Şi-au pus în gând ca, atunci când eram bolnavă, să mă ucidă prin supărare. Domnul meu, salvează-mă, ori spune-mi că m-ai condamnat!

După o lungă despărţire, Anna redobândi, prin farmecul ei inegalabil, puterea avută înainte asupra regelui. August începu s-o liniştească.

— Am să-i trag de urechi pe Fürstenberg şi pe Flemming. Cred că şi tu, fiind bolnavă, prea ai pus la inimă ceea ce poate n-a pornit din rea-voinţă.

— Nu din rea-voinţă, dar aceştia sunt duşmanii mei de moarte, ca de altfel toţi de aici. Numai de duşmani sunt înconjurată. Din invidie, ar fi fericiţi să mă smulgă din inima ta!

Anna plângea, regelui nu-i plăceau lacrimile şi se străduia s-o îmbuneze.

Când plecă la palat, după o şedere de câteva ore la contesă, regele era din nou subjugat de farmecul ei, aşa încât la prima plângere cu care-l întâmpină Fürstenberg, îi răspunse rece, şi-l pofti ca a doua zi să se ducă la contesă să-i ceară iertare. Prinţul tăcu.

— Şi tu şi Flemming sunteţi vinovaţi. Nu suport certuri şi încontrări la curtea mea, mâine să vă prezentaţi la Anna: vă voi împăca.

Flemming, care-şi permitea uneori să-l contrazică pe rege, spuse:

— Sire, asta ar fi prea înjositor pentru mine!

— Totuşi trebuie s-o faci, răspunse regele, altfel va trebui să părăseşti curtea; la prima întâlnire ar izbucni cearta. Doamna Cosel nu iartă uşor, iar mie nu-mi plac certurile.

Generalul era revoltat. Schimbă o privire cu Fürstenberg. Nu sosise încă momentul, trebuiau să se supună poruncilor regelui.

Nu mai departe decât a doua zi regele porunci să fie chemaţi amândoi la palatul celor patru anotimpuri; trebuiră să se prezinte. Contesa era îmbujorată de furie şi mândră ca o regină. August personal îi introduse pe vinovaţi.

— Consider, spuse el, că numai o neînţelegere a fost cauza că doamna Cosel mi s-a plâns de o purtare necorespunzătoare din partea voastră. Aş fi fericit să uit acest incident. Şi contesa va uita, domnilor, dacă politicoşi şi respectuoşi cu sexul frumos, cum sunteţi, nu-i veţi lua în nume de rău vreo vorbă aruncată la mânie. Rog ambele părţi să dea uitării incidentul.

În timp ce regele rostea aceste cuvinte, cele două părţi se măsurau din priviri. Ochii contesei erau încă plini de jignire şi supărare, ai lui Fürstenberg de ură, ai lui Flemming de şireata batjocură. Totuşi amândoi se înclinară foarte respectuos, iar mormăitul lor putea fi luat drept scuze.

Niciuna din părţi nu-şi făcea iluzii în privinţa sincerităţii împăcării, ştiau că ăsta-i doar un armistiţiu temporar şi că lupta va reîncepe cu prima ocazie. După această împăcare, oficială, a cărei aparenţă era clară probabil până şi pentru rege, prinţul şi generalul mai spuseră câteva cuvinte neutre şi reci, apoi plecară. Regele rămase

la Anna. De cinci ani dura dragostea lui statornică – cel puţin aparent – pentru frumoasa contesă. Se aşteptau cu toţii să survină din clipă în clipă saturaţia şi schimbarea. Dar în zadar. Contesa Reuss şi doamna Vitzthum, candidate la tron, urmăreau zadarnic să vadă riduri pe fruntea Annei, aşteptau în zadar să pălească strălucirea frumuseţii ei. Era dintre acele ciudate fiinţe, dotate cu o tinereţe aproape veşnică, ale căror feţe de marmură nu-s atinse de nicio durere. Aventurile amoroase neoficiale ale regelui, de scurtă durată, cu persoane de condiţie socială modestă, aveau calitatea de a-l destinde, dar nu reuşeau sa-i anuleze ataşamentul faţă de femeia care avea şi caracter nobil, şi minte educată şi tot ceea ce ar fi deosebit-o de o mie altele. August, în vanitatea lui, putea să se laude cu contesa Cosel în faţa lumii, putea s-o arate şi să se fălească cu asemenea achiziţie; cu toate celelalte s-ar fi ruşinat. Niciuna din predecesoarele Annei n-o egalau nici în frumuseţe, nici în inteligenţă, nici în caracter. În zadar căutau adversarii să găsească ceva împotriva ei, ceea ce ar fi constituit o armă suficientă, fie doar şi pentru o abilă înjosire. Erau însă neputincioşi, căci viaţa doamnei Cosel, desfăşurată toată în văzul lumii, n-avea niciun fel de taine. Singura vină o putea constitui îngâmfarea ei nemăsurată şi faptul că repeta într-una că e soţie şi regină.

La scurt timp după această scenă, abilii ei adversari încercară în alt chip să işte o ceartă între ea şi rege. Invitarea dansatoarei Duparc la Dresda le oferi o armă. Ştiau cât de geloasă era contesa şi de câte ori August fusese silit să înghită cele mai neplăcute reproşuri şi ameninţări din partea ei, din cauza încurcăturilor lui amoroase. Acum o folosiră pe Glasenapp. Angajând-o pe domnişoara Duparc, regele nu-i spusese cine este. Ea îl ştia de contele Torgau şi sosind în capitală îl căută în zadar pe omul cu numele ăsta. Avea însă o mătuşă la teatru.

Aceasta o conduse la şambelanul Murdachs, directorul distracţiilor regale, care era la curent cu tot. Mătuşa fu foarte mirată când văzu că şambelanul o primeşte pe nepoată-sa cu deosebită deferenţă, că se oferă imediat să-i îndeplinească toate dorinţele şi că-şi exprimă rugămintea ca ea să danseze în baletul prinţesei Elida, balet care tocmai se pregătea în cinstea întoarcerii regelui. Toate acestea erau desigur opera contelui Torgau, în care şi mătuşa şi nepoata începură să-l întrevadă pe rege. Bănuielile lor se întăriră, când începură să sosească daruri fără expeditor.

Toată curtea află imediat că Duparc, zărindu-l pe rege la teatru şi recunoscând în el pe contele Torgau, leşinase de bucurie, că regele poruncise actorului Beltour s-o ridice şi că doamna Cosel fusese şocată de marea grijă manifestată de August pentru sănătatea dansatoarei.

— Mi se pare, prealuminate stăpâne, spuse contesa jignită, că e un exces de bunătate să te îngrijeşti astfel de o fiinţă necunoscută, care, cu siguranţă, că nu merită această onoare.

August se supără şi răspunse aspru:

— E adevărat că uneori mi se poate reproşa că manifest prea multă bunătate faţă de persoanele care-au abuzat de ea, dar cred că această Duparc va fi mai modestă.

Discuţia avea loc în lojă. Fără să-şi pondereze nici mişcările, nici vocea, doamna Cosel se rezemă de speteaza scaunului şi strigă:

— Majestatea voastră regală are o înclinare specială pentru femeile de stradă!

Temându-se ca din aceste cuvinte să nu izbucnească o scenă publică, ceea ce nu era deloc greu, regele se ridică şi intră în loja reginei, unde se afla şi fratele acesteia, markgraful Brandenburg-Bayreuth.

Expusă pentru o clipă privirilor şi zâmbetelor batjocoritoare ale întregii curţi, contesa rămase cu capul plecat, apoi spuse că se simte rău, ceru să i

se aducă lectica şi se întoarse acasă. De data asta, supărat, regele, care nu permitea nimănui să se amestece în excentricităţile lui, nici nu veni s-o conducă, nici nu se duse după ea.

Anna petrecu toată seara în lacrimi, desperare şi supărare. Nu mai aştepta de-acum niciun musafir, când noaptea târziu, pătrunse la ea, aproape cu forţa, baroana Glasenapp. Adversarii contesei mizau pe faptul că aşa cum era acum, înfuriată, dacă va fi aţâţată să-i facă regelui scene de gelozie, pe care de data aceasta August nu voia să le mai suporte, vor reuşi să grăbească ruperea legăturii.

De fapt domnişoara Duparc nu se putea măsura cu Anna şi nici nu visase să atingă această fericire, dar nu era vorba decât de o încercare de a o răsturna pe doamna Cosel sau cel puţin de a-i submina puterea. I se încredinţase baroanei Glasenapp un rol care-i venea de minune. Alergă la Anna, prefăcându-se cuprinsă de nespusă milă şi compasiune şi găsind-o întinsă pe canapea şi plângând, se aşeză lângă ea cârâind:

— Nici nu-ţi poţi imagina cum mă doare inima de soarta ta! Ştiu tot, am văzut tot! Sunt revoltată… sufăr… dar asta nu-i totul! Nu ştii nimic. Regele ţi-a făcut un afront… Imediat după plecarea ta a poruncit lui Murdachs să i se pregătească o cină şi s-o invite acolo pe Duparc şi încă alte trei actriţe. Ştiu asta din cele mai sigure surse. După teatru, regele s-a îndreptat spre şambelan, iar Duparc i-a căzut în genunchi. Plecând la cină regele era într-o dispoziţie admirabilă şi cu siguranţă că mai e şi acum acolo, după ce le-a expediat pe celelalte trei actriţe, oferindu-le câte o rochie şi câte o sută de taleri.

— Nu mă miră deloc, răspunse Anna, să nu crezi c-aş fi geloasă. Am avut de trecut peste multe: reînvierea amorului cu prinţesa Teschen şi Henrietta Duval şi multe altele, dar plâng din cauza înjosirii regelui, care-şi face lui un rău mai mare decât mie.

Spunând acestea contesa se ridică de pe canapea, şi-şi şterse ochii. Venirea acestei false prietene şi graba cu care-o făcuse îi dădură a înţelege că la mijloc e o intrigă pusă la cale cu viclenie şi rezultatul fu contrar celui scontat: aparent se linişti. În zadar încerca doamna Glasenapp să-i trezească mânia. Fierbea în inimă, dar pe buze nu-şi făcea apariţia: contesa reuşise să se înfrâneze.

— Dragă doamnă, îi spuse ea în cele din urmă baronesei, mă aflu mult prea sus, pentru ca un capriciu al regelui să mă poată atinge. Nu-i nici primul şi nici ultimul, desigur. Noi, femeile, trebuie să fim obişnuite cu asta. Mi-e ruşine pentru el, dar nu cred că asta ar putea să-mi fure inima lui.

A doua zi, trecându-i înflăcărarea, regele, ce-i drept, nu veni personal la contesă, temându-se de impulsivitatea ei, însă îl trimise de dimineaţă pe Vitzthum să sondeze terenul. Deocamdată acesta nu se amestecase în niciun fel de urzeli împotriva Annei, aşa că erau în relaţii bune. Veni, chipurile din proprie iniţiativă, s-o vadă ce mai face. O găsi ţinând-o pe genunchi pe fetiţa ei mai mare; era tristă, dar liniştită. Nu pomeni nicio vorbă de incidentul din ajun. El, de asemenea, nu îndrăzni să aducă vorba despre asta; o întrebă de sănătate.

— Sunt sănătoasă, precum vezi, răspunse contesa zâmbind trist. Ori se vede pe mine ceva? Spune-mi!

— Eşti mereu la fel de frumoasă.

— Iar dumneata eşti mereu la fel de bun şi de amabil.

Discutară de lucruri indiferente şi văzând că ea nu pomeneşte nimic de rege şi de Duparc, Vitzthum se retrase după o vreme, anunţând că a găsit-o pe doamna Cosel neaşteptat de liniştită.

Tot partidul advers urmărea, cu nespusă curiozitate, de la depărtare, să vadă dacă regele se va apropia de contesă, după ce ieri se arătase atât

de furios. Spre seară, August se duse totuşi la ea. Vestea se transmise fulgerător, feţele se lungiră. Mai scontau încă, într-o oarecare măsură, pe violenţa contesei.

Însă atât ea, cât şi August se dovediră, la această întâlnire, prea prudenţi, ca să se poată ajunge la o ruptură. Regele nu voia s-o părăsească pe Anna, se obişnuise cu societatea ei şi deşi-i trecuse demult dragostea pătimaşă pe care-o nutrise la început, în inima lui instabilă rămăsese totuşi obişnuinţa. Cu Duparc nu se putea afişa în lume. Anna se considera soţie, era mamă şi se hotărâse, imitând-o pe regină, să tolereze aventurile soţului.

— Ieri, la teatru, începu regele, mi-ai făcut o scenă neplăcută. Nu suport asemenea certuri în public, nu se potrivesc cu demnitatea mea şi nici cu a dumitale.

— Prealuminate doamne, iubirea ce ţi-o port…

— Să fie mai rezonabilă, o întrerupse regele.

— E atributul iubirii, că nu poate fi rezonabilă, adăugă contesa. Eu, la rândul meu, cer ca iubirea regelui meu să fie stabilă.

— Iar eu, să te eliberezi de gelozia asta caraghioasă.

— Nu-mi da prilej, luminăţia ta, şopti Anna.

Regele ridică din umeri.

— E o copilărie.

Contesa îşi înfrână izbucnirea.

Relaţiile ei cu regele nu se schimbară deloc, deveniră doar mai puţin afectuoase; politeţea, niţel cam ceremonioasă, înlocui dragostea dinainte.

Baroana Glasenapp veni a doua zi s-o anunţe că Duparc se întâlneşte mereu cu regele, care-o copleşeşte cu cadouri. Contesa primi vestea cu răceală.

Grupul contesei Reuss şi al lui Fürstenberg, care preconizau un alt curs al lucrurilor, înţeleseră că Anna, jertfindu-şi sentimentele şi înfrângându-şi caracterul, punând zăgaz violenţei, s-a hotărât să reziste. Faptul acesta îi speria. Anna cea pe care o

ştiau până atunci nu li se părea prea periculoasă; cea de acum însă, care-şi vedea interesul, devenea mai greu de abolit.

Scena dramatică cu domnişoara Duparc, leşinul acesteia în culise, apoi îngenuncherea ei la picioarele regelui, cina la Murdachs, toată povestea asta de carnaval, din care încercaseră să obţină ceva de proporţii mari, dăduse rezultate contrarii. Regele, pe care-l iritase în prima clipă gelozia doamnei Cosel, deduse mai apoi că asta-i o dovadă de ataşament plin de pasiune. Faptul în sine îl flata. Se certau aproape zilnic din cauza domnişoarei Duparc, dar certurile se încheiau afectuos. August nu-şi recunoştea vina.

— Scumpa mea contesă, spunea el zâmbind, astea-s fantezii pe care ţi le creezi singură, ca să te chinuieşti. De ce consideri că aş iubi pe altcineva? Ce dovezi ai? Oare nu-s drăgăstos, dornic să te văd, docil, nu-ţi împlinesc toate poftele? M-ai aflat oare, fie şi pentru o clipă, rece? N-am şi eu voie să mă uit la o femeie, să vorbesc cu ea, ca să nu fiu imediat acuzat c-o iubesc? Nu mă feresc deloc, ţi-o spun deschis, dacă nu te-aş iubi peste măsură de mult, te-aş lăsa din pricina necontenitelor tale scene de gelozie.

Contesa îi răspunse pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios:

— Ştiu că te chinuiesc cu reproşurile mele, dar trebuie să fiu în permanenţă atentă la amorurile stăpânului meu. Cu toate că n-ajută la nimic neîncrederea şi temerile mele; voi fi înşelată şi eu, că şi alte mii de femei geloase ca şi mine.

Regele zâmbea, îl flata rolul ăsta de Jupiter, se dezvinovăţea şi, chipurile, se supăra, dar devenea tot mai drăgăstos. Pe de altă parte domnişoara Duparc nu putea să-l ţină prea mult, căci era o fiinţă care nu plăcea decât o clipă unui bărbat atât de stricat şi nedomolit, cum era regele.

Vulgaritatea purtărilor ei şi a prietenelor de la teatru trezeau în sufletul regelui o dorinţă cu atât

mai mare de a se afla într-o societate mai aleasă. În scurt timp doamna Cosel nu numai că-şi redobândi puterea dinainte, dar spre groaza celor care-i pândeau pieirea, părea că aceasta a mai şi crescut şi s-a stabilizat.

Cea mai bună dovadă că Anna nu scăzuse cu nimic în inima regelui-amant a fost prilejuită de vizita, în anul următor, a regelui danez Friedrich al IV-lea, care; întorcându-se din Italia, dorise să-şi vadă mătuşa, pe regina Eberhardina. August, care abia aştepta un prilej să risipească banii cu ceremonii şi petreceri menite să uimească Europa, hotărî să-şi primească distinsul nepot cu cea mai mare pompă.

Pentru asta stabili el însuşi un plan de minunate petreceri, cu care voia să-l încânte, iar fosta supusă a regelui danez, contesa Cosel, originară din Holstein, fu menită sa joace rolul principal. E adevărat, că şi acum contesa era în continuare cea mai frumoasă femeie, că nici adversarii ei nu puteau să nu-i recunoască farmecul cu care-i încânta pe toţi. În special în asemenea cazuri, când trebuia să apară în rol de zeiţă, şi de regină, Anna le întrecea pe toate prin ţinuta ei majestuoasă şi prin farmecul ei. Regele era astfel într-un fel iertat de vina de a adora o fiinţă realmente excepţională.

Imediat ce se află la Dresda ziua sosirii lui Friedrich al IV-lea, fu întocmit un program pe toată durata şederii lui. În prima seară, fură trimişi în întâmpinare tânărul principe, împreună cu prinţul Fürstenberg, care era regent, cu conţii Flemming, Pflug, o suită întreagă de şambelani, paji, curteni, cu un detaşament de soldaţi şi fanfară.

O parte din această primă zi contesa Cosel a trebuit să rămână acasă, pentru a nu-i pricinui o durere prea mare reginei, chiar sub ochii nepotului său. Regele, înconjurat de o splendidă suită, l-a întâmpinat pe acesta la două mile de Dresda şi l-a condus în oraş, în uralele mulţimii, în salve de tun,

muzică şi o iluminaţie a străzilor şi a caselor, întocmai ca-n poveşti. În faţa palatului era aliniată garda, în veşminte aurite. La scara principală îl aştepta regina, împreună cu fiul ei şi, luându-l pe oaspete între ei, urcară scările. În urma lor venea regele, singur.

În sălile de recepţie îl aşteptau doamnele, pe care regina i le prezentă. Dar toată partea asta oficială dură foarte puţin. După ce discută cu mătuşă-sa şi cu familia ei, regele Danemarcei se lăsă luat de braţ de August şi condus în apartamentul ce-i fusese rezervat. Aici rămaseră câteva clipe, după care, prin coridorul acoperit, care unea palatul cu castelul contesei Cosel, se duseră la aceasta să petreacă seara.

Cina oficială, cu tot ceremonialul curţii lui August, care, urmând exemplul lui Ludovic al XIV-lea, ţinea la ceremonii, fusese organizată în sala mare a palatului. Toţi slujbaşii curţii, pitari, paharnici, cămăraşi şi paji, îmbrăcaţi în uniforme de gală, îşi îndeplineau îndatoririle la masă.

Regele danez şedea între rege şi regină, iar primul toast fu însoţit de salvele tunurilor de pe metereze. La balcon cânta muzica, sălile împodobite cu verdeaţă şi flori sclipeau de aurării, tablouri, cristaluri – bogăţii care poate nu aveau egal la nicio curte din Europa.

În jurul mesei, al cărui serviciu din aur bătut cu pietre scumpe era o adevărată operă de artă, stăteau ca nişte adevărate flori vii cele mai frumoase doamne de la curtea lui August, iar printre ele, mai frumoasă decât toate, Anna Cosel, încărcată de diamante: cordonul, şireturile, colierul, panglicile din păr, brăţările – totul sclipea de aceste picături de rouă, în care arăta ca o apariţie din basme.

Regele danez, asupra căruia frumuseţea ei făcuse o puternică impresie, din politeţe şi din dorinţa de a fi pe placul gazdei, nu permise ca ea să stea în picioare şi rugă să i se acorde

permisiunea de a lua loc. La un semn al regelui se aduse un taburet pentru contesă şi deoarece celelalte doamne continuau să stea în picioare furia, revolta şi invidia lor se înteţi.

Vizita regelui danez dură patruzeci de zile, dar imaginaţia lui August îi umplu fiecare zi cu mereu alte petreceri, organizate cu o artă proprie numai lui. Nimeni nu ştia mai bine decât el să născocească distracţii, care să difere una de alta, surprize, cu care să-şi încânte oaspeţii, idei care să uimească prin ciudăţenia lor. Acesta era poate singurul lui talent incontestabil, pe care i l-au recunoscut contemporanii şi posteritatea.

Petrecerile curţii erau pe atât de alese, pe cât de scumpe. Multă vreme după aceea au încercat urmaşii să le imite, dar nimeni nu l-a putut egala. Jocurile din carnavalul de la Dresda, pentru care drept scenă slujeau adesea curţile interioare ale palatului, sau piaţa din oraşul vechi – reuneau curtenii şi nobilimea, siliţi să participe, cu mare cheltuială, îmbrăcându-se pe banii lor, în costumele diferitelor popoare.

Tot atât de diverse erau şi petrecerile de vânătoare: goana cerbilor cu câinii, prin pădure, călare, vânarea mistreţilor în rezervaţiile de sălbăticiuni de lângă Dresda, vânătoarea de iepuri, fazani şi potârnichi în Grădina Mare, trântele cu urşii în curţile interioare ale palatului, goana după vulpi prin terenurile care înconjurau reşedinţa regală; cel mai mult îi plăcea lui August vânătoarea de mistreţi.

Jocurile cavalereşti, întrecerile la cerc, turnirurile călare şi pedestre, trasul la ţintă noaptea, la lumina torţelor, în poligoane special amenajate la Zwinger sau în piaţa oraşului, toate astea ofereau vânătorii o notă de diversitate. Ţinta era astfel aranjată, încât o împuşcătură bine nimerită declanşa focuri de artificii şi mii de rachete ţâşneau spre cer. Se decernau premii, adesea de preţ, alteori în glumă, ca de exemplu

cozi de vulpe pentru cei neîndemânatici. Printre cele mai apreciate distracţii era şi cavalcada în sănii de cele mai ciudate forme.

Una din distracţiile care s-a menţinut până târziu la curţile bogate din Polonia secolului al XVIII-lea era organizarea aşa-numitelor cârciumi şi iarmarocuri. Doamne frumoase se costumau în cârciumărese, vivandiere, negustorese şi-i cinsteau pe oaspeţi. Bărbaţii se îmbrăcau în târgoveţi, ţărani ori ţigani. Iarmarocurile astea se ţineau de regulă noaptea, în locuri bine iluminate; în unele barăci se instalau teatre de marionete.

Dacă August anunţa cavalcada săniilor şi zăpada începea să se topească, era cărată zăpadă din munţi, cu mii de căruţe şi aşternută pe drum.

Balurile mascate, organizate în uriaşa sală a palatului, în Zwinger sau în piaţă, se remarcau de asemenea printr-o neobişnuită strălucire. Sala mare era luminată de şapte candelabre uriaşe, din cristal, în care ardeau până la cinci mii de lumânări de ceară. Alături, în sala de audienţe, erau aranjate optsprezece mese mari, pentru invitaţi, pline cu mâncăruri şi băuturi alese. La balurile mascate putea intra oricine era îmbrăcat cuviincios şi-şi spunea numele la intrare.

Câteodată, cuprinse de voioşie, măştile plecau prin oraş, pătrundeau în casele oamenilor şi-i speriau, căci legea carnavalului nu permitea să se încuie uşile. Iar cum toţi, inclusiv căruţaşii şi slugile erau mascaţi, cine putea şti dacă nu se afla şi regele printre măşti?

Teatrul francez, opera italiană, balete şi concerte care costau sume imense contribuiau la trecerea timpului în mod plăcut. Unii cântăreţi şi muzicanţi cereau bani grei, astfel că anual spectacolele astea scoteau din vistieria regelui peste optzeci de mii de taleri.

Distracţiile militare, trecerile în revistă, manevrele, luptele imaginare serveau de asemenea pentru petrecerea plăcută a timpului. Se întindeau

tabere în jurul oraşului şi în loc să-şi facă de cap în capitală, zburdau sub cerul liber. În fiecare zi imaginau o nouă sărbătoare, care necesita alte instalaţii şi costume, dar regelui nici că-i păsa de asta. Dacă i se încredinţase cuiva vreun rol în cadrul jocurilor, trebuia să se echipeze corespunzător: pentru sărbătoarea lui Jupiter, ori pentru jocurile zeului Marte, pentru ziua Dianei, ori pentru târgurile lui Mercur. Dar cine poate enumera şi descrie toate astea?

Şederea regelui Danemarcei în capitală a declanşat un şir întreg de asemenea sărbători. Regele August voia ca nepotul să-şi facă o idee despre strălucirea şi bogăţia sa. Pentru contesa Cosel aceasta a fost una din cele mai minunate perioade de triumf. Cu culorile ei se împodobeau regii, iniţialele ei sclipeau luminoase în jocurile de artificii, erau agăţate printre coroane de verdeaţă. Ea însăşi împărţea premii, conducea damele la jocul cu cercul, căci era foarte abilă la asemenea exerciţii, trăgea excelent şi adeseori a trezit în timpul acesta aplauzele mulţimii. Frumoasa doamnă strălucea de fericire. Regele se putea mândri cu ea; Anna îi ghicea gândurile, îi sugera idei, îl ajuta la îndeplinirea celor mai ciudate programe. Dintre toate însă, cea mai grozavă era defilarea zeilor şi a zeiţelor, care fusese organizată prima dată în anul 1693 şi apoi repetată tot mai minunat şi mai costisitor, cu un lux inegalabil.

De data aceasta la defilare participă şi regele danez ca Jupiter, regele August ca Apolo, contesa Cose o întruchipa pe Diana, înconjurată de un alai din cele mai frumoase nimfe. După ea venea un car triumfal, aurit, în care se afla muzica. Nici regină nu putuse refuza locul ce i se destinase, ca preoteasă a zeiţei Vesta.

La vremea aceea August mai putea încă, într-adevăr, să-l întruchipeze pe Apolo, atât de bine se ţinea, cu o faţă luminoasă, pe care evenimentele abia trecute nu lăsaseră niciun fel de urme.

Obosiţi cu toţii, cu greu mai găseau forţe să facă faţă petrecerilor. Numai doamna Cosel era neobosită. Contesa nu se retrăsese nici pentru o clipă, nu dispăruse niciodată în căutare de linişte şi odihnă, rămăsese tot timpul surâzătoare alături de rege, hrănindu-se cu dovezile adoraţiei generale. Se organizase numai de dragul ei întrecerea feminină la inel, care constituise un nou triumf pentru ea. În ziua aceea ambii regi purtaseră însemnele, culorile şi iniţialele ei. Regele Danemarcei o conducea, August mergea în dreapta, iar şambelanul curţii în stânga.

Din lojă, regina o privea…

XIV

Întrecerea asta la inel, în care doamna Cosel a dat dovadă de o excepţională îndemânare şi de nespus curaj mai ales în stăpânirea calului, păru să fi reaprins sentimentele regelui August, care triumfa odată cu ea. Mulţimea de oaspeţi aleşi se uita uimită la acest spectacol, care avu pe deasupra parte şi de o zi frumoasă, cu vreme senină şi caldă.

În lojile şi galeriile care înconjurau terenul pe care se desfăşura întrecerea, se vedeau mii de feţe curioase, mii de oameni în veşminte elegante. Frumoasa amazoană, cu faţa îmbujorată, îndemânatică, mlădioasă, agilă, avea nespus de mult noroc. Spectatorii regali aplaudau, ambii regi pregătiseră pentru ea premii bogate. Nimeni nu dădea atenţie faptului că feţele celor de la curte erau posomorâte, că feţele doamnelor se îngălbeniseră, că se şoptea pe după evantaie şi că gloata păstra o ciudată tăcere, care ascundea adevăratele sale simţăminte.

Într-un colţ, între curtea regelui şi slujbaşii care nu luau parte activă la întrecere, stătea Zaklika, sluga credincioasă a contesei, singurul poate care-i răspundea cu ataşament nezdruncinat la binefacerile şi la capriciile ei. Nu era nici uşor şi nici plăcut să fii în serviciul contesei Cosel, dar Rajmund slujea mai degrabă inimii sale, decât contesei. Zaklika iubea şi deşi umilit de gusturile ei fanteziste, îngâmfate şi dispreţuitoare, nu putea să-şi smulgă din inimă această patimă nebunească; se învăţase cu ea, devenise ca o boală cronică ce-l ţinea legat de viaţă. Căci n-avea alt ţel mai presus de această iubire fără viitor.

Era şi el mândru de Anna lui, deşi aceste reînnoiri ale triumfului îl nelinişteau instinctiv. Se temea de o fericire atât de mare, ştiind cât de puţin se putea conta pe inima lui August, pe mila ori recunoştinţa lui, când îl înrobea o noua pasiune.

În jurul lui Zaklika, lângă perete, în umbră, erau adunaţi vechii curteni ai lui August. Din acest grup nu se auziră nici urale, nici aplauze, nimic ce-ar fi însemnat adoraţie pentru cea mai frumoasă, în ziua aceea, regină a turnirului. Zaklika stătea după o coloană şi lângă el se aflau câţiva oameni pe care nu-i cunoştea. Unul dintre ei, deşi bărbierit cu multă grijă, era bătrân, cărunt, iar cel de lângă el părea străin. Stăteau laolaltă cu ceilalţi, dar constituiau un grup aparte. Vorbeau în şoaptă, însă Zaklika, fără să vrea, auzea vorbele lor.

— Ce-i drept e drept, e frumoasă amanta asta a regelui vostru, spuse străinul, o adevărată bucăţică regească! Şi se pare că luminăţia sa a fost nevoit, datorită ei, să se cuminţească.

Bătrânul zâmbi şi oftă uşor.

— Când mă uit la toate astea, zise el, îmi vin în minte timpurile de altădată şi mă gândesc: ce-o să-mi mai fie dat să văd, căci n-o să se termine bine, domnule şambelan. Teamă mi-e că triumful ăsta o să fie ultimul. Am văzut multe, mi-o amintesc pe fermecătoarea Aurora în culmea gloriei, pe încântătoarea Esterle şi mi se pare c-o văd încă pe frumoasa Spiegel şi pe blânda prinţesă Teschen. Dintre toate, într-adevăr, asta rezistă cel mai mult, dar nu cred c-o să-l poată ţine legat pe rege pentru totdeauna.

— Totuşi, mi s-a spus că regele i-ar fi promis căsătoria, şopti străinul.

— Cred că tot cu asta s-a amăgit şi prinţesa Teschen, că tot asta aştepta şi frumoasa Aurora, însă Dumnezeu i-a dat bunei noastre regine viaţă lungă, iar frumoasa amazoană o să meargă pe urma celorlalte.

— Nu curând! râse străinul.

— Cine poate şti? întrebă bătrânul ironic. Uită-te, domnule, la şirul acela de feţe, încă frumoase, de femei, pe care sclipeşte invidia. Cu mici excepţii, aproape toate aceste doamne au avut zilele lor de domnie. Iar acolo, în colţ, jos, vezi grupul acela de acrobaţi şi de dansatoare din Franţa? Acolo e domnişoara Duparc, care astăzi domneşte peste inima regelui pe din două cu amazoana, deşi n-are nimic deosebit, doar că-i poate de o sută de ori mai urâtă decât ea şi mai libertină. Cine poate să ne garanteze că mâine prealuminatul n-o să aleagă din gloata ceva şi mai… ciudat?

În spatele lui Zaklika erau alţi curteni. Aceştia nu-şi ascundeau deloc antipatia.

— Da, las-să urce cât mai sus, spuse unul din prietenii şi spionii lui Fürstenberg, cu atât mai apropiată-i va fi căderea. Favoruri tot mai mari, mândrie. Tot mai mare şi în curând purtarea ei o să-i devină regelui nesuferită. Aproape că poţi să numeri clipele pe care le mai are până o să se prăbuşească.

— Da, da, adăugă altul. De data asta însă nu cred c-o să fie o despărţire liniştită, ca de celelalte, căci asta are asupra ei un pistol şi o hârtie cu semnătura regelui. O să meargă sigur la pieire, căci o să se împotrivească şi-o să se apere.

— Asta am prezis noi de acum trei ani, dar până acum nu s-au împlinit prorocirile noastre, zise primul oftând.

Ceva mai departe stătea baronul Kyan, foarte îngândurat. Bătrânul curtean atât de spiritual întotdeauna, auzea. Şi nu voia să audă. Cineva îi ceru părerea.

— Nu-s astronom, dragă domnule, ca să calculez când răsar ori apun stelele, ştiu numai că sunt şi stele fixe.

Într-una din loji contesa Reuss şi doamnele Vitzthum, Hülchen şi Glasenapp stăteau tăcute, posomorâte. Doamna Reuss oftă.

— Numai noi suntem de vină. De ani de zile regele nu vede decât feţe bătrâne, cunoscute; n-am ştiut să facem rost de nimic nou.

— Nu pot s-o sufăr pe femeia asta, o întrerupse doamna Vitzthum, însă trebuie să recunosc că, după ea va fi greu să găsim ceva asemănător.

Bătrâna Reuss rânji batjocoritor.

— Nu cunoşti nici firea omenească şi nici caracterul regelui. După blonda Teschen trebuia să-i placă cumnata dumitale, iar după coadele ei negre ca pana corbului o să caute din nou un păr auriu şi fiindcă ăsteia îi place să joace rolul unei zeiţe, regele o să poftească o ţărăncuţă, ori una ca Duparc care pălăvrăgeşte ca o precupeaţă.

— Eh, de regele nostru nu mă mai mir că nu se poate elibera din mrejele ei, dar uitaţi-vă la regele danez ce ochi dulci îi face.

— Şi cu ce privire mândră, olimpică, îi răspunde ea.

— Dacă n-ar fi de plâns, mi-ar veni să râd de aventuriera asta nebună, şopti Hülchen.

— Perla asta costă Saxonia milioane.

Acestea şi alte discuţii asemănătoare se auzeau aproape pretutindeni, dar şoapta lor n-ajungea la urechile regelui. Şi deşi poate că August bănuia care sunt sentimentele persoanelor prezente la turnir, nimic nu era mai amuzant pentru el decât această invidie înăbuşită: era şi asta una dintre distracţiile lui preferate.

După turnir şi tras la ţintă, după cina desăvârşită care avea să fie de adio, căci a doua zi regele Danemarcei pleca la Berlin, iar August îl însoţea, luminile se stinseră şi contesa Cosel, în acelaşi veşmânt pe care-l avusese în timpul întrecerii, se întoarse la castel. Faţa-i mai ardea încă de focul elanului şi al triumfului, dar totodată şi de oboseală. Se simţea slăbită şi după ce-şi scoase bijuteriile se întinse pe sofa să se odihnească.

În castel era linişte, doar din când în când se auzeau paşii uşori ai servitorilor. După zgomotul

din arenă, după urale şi muzică liniştea asta îi insufla o ciudată dispoziţie. Se simţea obosită cu trup şi suflet. O cuprinse o tristeţe fără motiv.

În clipele de triumf întâlnise de câteva ori privirea batjocoritoare a lui Flemming, care o străfulgerase până-n inimă. Era parcă o ameninţare mută pe care doar ca o putea înţelege. I se înfipsese în inimă expresia ochilor lui; îi inspira mânie şi teamă. N-avea motive nici pentru una, nici pentru alta, dar era imposibil să le gonească din inima ei. În zadar încerca să-şi alunge gândurile triste rechemând în faţa ochilor imaginea regelui şi toate dovezile de stimă care i se aduseseră în ziua aceea. Peste toate astea se întindea un nor negru, apăsător. Îi dădură lacrimile. Se întâmplă adesea ca, în clipe de mare fericire, să presimţi viitorul sumbru.

Stătu multă vreme tăcută, încordată, cu ochii aţintiţi pe peretele pe care atârna portretul regelui. Nu se aştepta să-l mai vadă pe August în ziua aceea: urma ca a doua zi de dimineaţă să plece la Berlin împreună cu oaspetele lui. Acolo îl aşteptau alte festivităţi, feţe noi, oameni noi.

Pe coridorul care unea castelul cu una din galeriile palatului se auziră paşi; nu putea fi nimeni altul decât August. Anna sări în picioare şi alergă la oglindă să-şi aranjeze ţinuta. Nu reuşea, cu mâinile ei neînvăţate să-şi strângă părul negru, bogat, când în uşă apăru regele. Anna îşi ţinea paiul cu o mână albă, iar cu cealaltă îşi ţinea rochia gata-gata să-i alunece de pe umeri.

Dintr-o singură privire contesa înţelese că August vine la ea într-o stare în care-l vedea rar şi în care dorea cel mai puţin să-l vadă.

La cina la care-şi luase rămas bun de la nepot, se băuse mult. Pe oaspete îl duseseră pe sus, cu multă cinstire, doi dintre curteni şi-l aşezaseră în pat. Regele, deşi obişnuit cu băutura, totuşi nu era nici el mai breaz. Mergea, ce-i drept, fără ajutorul şambelanului, care-l conduse doar până la uşă,

urmărindu-l cu grijă să nu-şi piardă echilibrul, dar ajuns în salonul Annei căută imediat unde să se aşeze şi se trânti în grabă. Avea faţa acoperită de o roşeaţă rubinie, ochii aburiţi, iar vorba-i era neclară.

— Anna, zise el, am vrut să-mi iau rămas bun de la tine. He! Azi ai avut o zi de triumf, cum rar are vreo femeie. Măcar mulţumeşte-mi.

Regele râse. Contesa întoarse spre el o faţă tristă.

— Oh, domnul meu, oare nu-s datoare să-ţi mulţumesc zilnic, la fel? Dar dac-ai fi văzut ochii aceia duşmănoşi care mă priveau, buzele acelea strânse cu invidie, ai înţelege de ce m-am întors tristă.

August continua să zâmbească.

— Asta-i tragicomedia vieţii, zise indiferent. Eu l-am avut pe Carol al XII-lea, tu îl ai pe Flemming. Fiecare are câte ceva care-l doare, iar viaţa – e viaţă… Hai, fii veselă!

— Nu pot, spuse doamna Cosel.

— Pentru mine! stărui August.

Anna îl privi şi încet, impunându-şi voinţa, pe buzele-i mici apăru un zâmbet roz.

— Dacă aş putea, domnul meu, să te privesc mereu doar pe tine, dacă te-aş avea mereu alături, rosti ea aşezându-se încet lângă el, aş fi toată numai zâmbet şi veselie; aş fi bucuroasă să nu te las singur nicio clipă, să te ţin în braţele mele. Din păcate mi te smulgi, pleci în lume şi cine ştie cum ai să te înapoiezi…

— Oricum, numai nu aşa beat ca astăzi, răspunse August râzând. Îmi place vinul, dar îl urăsc când pune stăpânire pe mine.

— Când te înapoiezi, stăpâne?

— Întreabă… astrologii; eu nu ştiu. Plecăm la Berlin. Mă bucură doar gândul că după serbările de la Dresda, Brandenburgii o să se prezinte foarte slab. O să ne distreze Friedrich cu soldaţii lui şi la masă o să flămânzim. Berlinul după Dresda! Ha,

ha! râse regele. Asta mă amuză nespus, mă duc special, ca să mă bucur de victorie. Sunt sigur dinainte.

— Întoarce-mi-te majestatea ta, credincios şi neschimbat! adăugă contesa preocupată de un singur gând.

— De la Berlin? râse August. Acolo nu mă ameninţă nimic. Nici pe tine. E cea mai virtuoasă curte şi cea mai plicticoasă totodată.

— Dar Dessau? şopti doamna Cosel.

Regele aprobă din cap.

— Adevărat, era foarte frumoasă; dar dac-ar fi fost catolică, ar fi trebuit să devină călugăriţă. Nu înţelegea politeţea, se supăra de orice cuvinţel. Nu, nu-mi plac d'astea…

August încercă să ridice mâna şi să-şi şteargă fruntea, dar făcu un gest atât de nesigur, că-şi împinse într-o parte peruca. Anna i-o îndreptă, iar el începu să-i sărute mâinile.

— Scumpa mea, zise el, plec şi am o singură rugăminte la tine: te-am împăcat cu Flemming, încheiaţi o pace durabilă, încetaţi să vă mai mâncaţi unul pe celălalt.

Anna se încruntă.

— Luminăţia ta, binevoieşte de-i spune asta lui Flemming, nu mie. Mă nedreptăţeşte mereu, îmi este un adversar înverşunat. Contesa Cosel, soţia lui August…

Regele auzind asta zâmbi cam ciudat, ochii-i sclipiră sălbatic.

— Contesa Cosel, continuă Anna cu mândrie, nu trebuie, nu poate să fie la discreţia unui oarecare Flemming şi nici să se teamă de el şi nici să-i cedeze!

— Iar eu îţi spun că nu suport războiul ăsta!

— Porunceşte-i să-mi fie supus, să mă respecte, fiindcă-s mama copiilor tăi, asta ar fi cea mai bună cale pentru menţinerea păcii.

După aceste cuvinte, la care regele nu răspunse nimic, urmă o despărţire tăcută. Anna se agăţă

drăgăstoasă de gâtul lui, iar acesta se sprijini de o coloană, ca să se poată susţine. Contesa îi dădu braţul, doar câţiva paşi îl despărţeau de uşa, dincolo de care aşteptau şambelanii. Regele ieşi de la doamna Cosel cu fruntea încruntată.

Cine poate ghici ce se petrecea atunci în tainiţele sufletului lui? Dorea oare cu adevărat pace la curte, ori voia ca războiul să continue? În aceeaşi seară porunci să fie chemat Flemming. Era iritat şi zeflemitor.

— Cosel mi se plânge de tine, bătrâne, spuse în glumă, ar trebui să-i fii supus, multe lucruri să te faci că nu le auzi şi altele să le ierţi. Cunoşti femeia… doar şi eu ştiu să-i iert atâtea…

— Sire, spuse Flemming, care era extrem de intim cu regele, luminăţia ta, nu-i acelaşi lucru. Pentru ceea ce-i suportaţi sunteţi răsplătit cu iubirea doamnei Cosel.

— Deci pe-a mea n-o pui la socoteală? întrebă regele.

Flemming se înclină adânc.

— Majestatea ta ştii că eu nu-s tare-n socoteli, mai bine să nu mă pună omu la aşa ceva.

— Dar fii în relaţii bune cu Anna! repetă August.

— Prealuminate stăpâne, asta-i greu, nu pot să fiu curteanul ei, nu ştiu să linguşesc şi să mint şi să mă închin mi-e greu, căci am oase bătrâne.

La vorbele astea regele răspunse râzând.

— E adevărat că nici ea nu prea te agreează; zice că semeni cu o maimuţă, deşi eu nu găsesc.

Flemming ridică iute capul, ochii-i scânteiau, bombăni ceva şi tăcu.

Dacă regele şi-ar fi pus în minte să-i învrăjbească pe veci, n-ar fi putut acţiona mai abil. Poate că aici e locul să cunoaştem mai îndeaproape pe omul care a influenţat atât de puternic soarta eroinei acestui roman.

Contele Jakob Henrik Flemming era unul dintre oamenii care ştiuseră să se menţină în starea de

favorit al regelui August şi, conform mărturisirilor contemporanilor, avea o poziţie foarte tare.

Se spunea în mod curent că regele îi datora lui Flemming coroana Poloniei. Una dintre verişoarele lui, fiica feldmareşalului Flemming se căsătorise în 1684, în Polonia, cu vistiernicul castelanului din Chelm, Przebendowski. Prin ea generalul şi-a făcut primele relaţii în Polonia. Flemming era, pentru vremea lui, un om cult, mai mult diplomat decât ostaş, deşi optase pentru îndeletnicirea de militar. Era viclean şi şmecher ca toţi diplomaţii mari de atunci, adoptând în politică sistemul lui Machiavelli: toate mijloacele sunt bune dacă-ţi atingi scopul.

La curtea lui August, Flemming, care încă de pe atunci visa să fie singurul care să-l domine pe rege, se străduia să-i înlăture cu abilitate pe toţi cei care ar fi putut să-l concureze: l-a deranjat Hoym, a lucrat în tăcere la ruinarea lui; se temea de influenţa Annei Cosel şi ar fi fost gata să aducă în locul ei pe oricare alta; mai părea periculos Schulenberg şi asupra lui îşi aţintise de multă vreme privirile.

Flemming ţinea la îndemână oamenii cu care se hotărâse să-i înlocuiască pe ceilalţi; oamenii ataşaţi lui, care urmau să-i fie recunoscători pentru post: Watzdorf, Manteuffel, Wackerbarth aşteptau răbdători să ia în primire locurile vacante şi-l slujeau cu credinţă. Încrezut şi sigur de sine, Flemming obişnuia să spună oamenilor lui de încredere: „Principiul meu e: împrejurările creează oamenii, oricine este apt pentru orice, numai să i se ofere posibilitatea să încerce. Eu sunt cel mai bun exemplu în această privinţă. La început am fost înclinat numai spre armată şi n-aveam altă dorinţă decât să capăt odată şi-odată comanda unui regiment. Şi totuşi am ajuns prim-ministru şi feldmareşal (gradul acesta l-a căpătat abia după 1711), deşi nu mi-am tocit coatele pe băncile nici unui colegiu. Pot să spun că guvernez Polonia şi

Saxonia, fără a cunoaşte codicele lor de legi şi cu toate astea fac faţă onorabil îndatoririlor.”

Îngâmfarea asta şi cutezanţa erau probabil calităţile şi trăsăturile principale ale caracterului lui Flemming. Căci nu le-a trebuit mult celorlalţi să se convingă că talentul lui militar era lipsit de experienţă, iar talente diplomatice n-avea deloc. Aparent era un om vioi, sprinten, vesel, petrecăreţ, păstrase ceva milităresc în felul lui de a fi, poruncea cu curaj, scurt şi hotărât. Se înfuria repede şi dezarma pe oricine cu glumele lui spirituale, căci îi plăcea veselia şi gluma. Fiind doar cu trei ani mai în vârstă decât regele, era prietenul intim al acestuia, tovarăş la petreceri, confesor. Se mai întâmpla ca la vreo petrecere prea lată să facă exces de intimitatea lui cu August, dar ştia întotdeauna să repare totul.

Flemming trăia ca un prinţ, ţinea o grămadă de servitori şi o sută de cai în grajd. Anticamerele lui erau întotdeauna pline de miniştri, demnitari, străini, întocmai ca la rege. Deoarece vorbea cu uşurinţă franceza, polona şi latina, ştia să lucreze, dar ştia să şi bea şi să nu se îmbete, ştia să nu doarmă, doar aţipea pe scaun un sfert de oră şi se trezea înviorat; ţinea morţiş să dobândească o mare trecere la curtea aceea unde nu se ştia decât de distracţii şi de intrigi. Era un om de fier şi cu toată vioiciunea lui, părea flegmatic şi întotdeauna stăpân pe sine.

Nu era deloc arătos: scund, îndesat, gras, cu faţa puhavă, roşie, dar cu trăsături destul de regulate. Nu purta perucă după obiceiul timpului, ci propriul său păr, lung, la care adăuga doar câteva bucle.

Făcea bani, se ocupa cu comerţul de bunuri imobile şi nu uita de buzunarul lui. La afacerile mai mari nu evita să-şi ia o parte atât de substanţială, încât regele aflând odată că a luat cincizeci de mii de taleri, i-a spus: „Ascultă, Flemming, ştiu cât ai luat; e prea mult pentru tine. Trebuie să-mi cedezi jumătate”.

Şi aşa a şi făcut. Asta-i caracterizează deopotrivă şi pe stăpân şi pe servitorul său.

Pentru o femeie atât de pătimaşă şi de o îngâmfare exagerată cum era contesa, a lupta cu un om care ştia să domine şi să se stăpânească, era un adevărat pericol. Apoi, în spatele lui Flemming se afla o întreagă armată de adversari şi de adversare veninoase: doamna Przebendowska, verişoara generalului-ministru, toată clica contesei Reuss, sâcâitoarea Glasenapp, Vitzthum, familia Hoym şi chiar şi acele cuconiţe care aparent nutreau prietenie faţă de ea, deşi nu doreau nimic mai aprig decât s-o vadă umilită.

Anii îndelungaţi de fericire trezeau invidia, îi frământa pe toţi gândul că nu puteau găsi împotriva ei nimic ce-ar înjosi-o în ochii regelui. La această curte depravată, la care legăturile se făceau şi se desfăceau la fel de repede, nimeni nu putea să-i impute nimic, cu toate că era înconjurată întotdeauna de un număr mare de admiratori. Cei mai abili spioni nu puteau găsi nimic, nici măcar calomnia n-avea de ce se lipi. Anna putea fi mândră, căci realmente era deasupra femeilor care-o înconjurau, prin caracter şi prin purtare aleasă. Tot aşa cum la început n-a vrut să-şi înşele soţul şi i-a cerut regelui să-i promită în scris c-o va lua de nevastă, tot aşa şi după aceea nu l-a înşelat niciodată, cu toate că era mereu trădată de el. Repetând mereu că e soţia şi nu amanta regelui, le aducea la disperare pe aceste doamne.

Şi cu cât urzelile lor erau mai zadarnice, cu atât mai mult le creştea furia, nerăbdarea şi înverşunarea. Aşa că-l aţâţau pe Flemming, pe Fürstenberg şi chiar pe cel pe care Anna îl considera prieten, de care nu se temea şi-n care avea încredere – pe Vitzthum. Acesta era împins de la spate de soţia lui, faţă de care era docil, şi intrase în tabăra adversarilor contesei mai mult din nesocotinţă, decât din antipatie faţă de ea.

Planul fusese întocmit. Mai trebuia doar găsită o feţişoară frumoasă, care să nu se sperie de soarta femeilor dinaintea ei şi să vrea să ocupe vremelnic locul trist şi înjositor de amantă a lui August al II-lea. Îl ştiau pe rege, că cedează la puţină cochetărie, dar fiind acum cam îngreunat de ani, trebuiau să-l scutească de jumătate de drum şi să-i găsească o femeie frumoasă care să pornească prima atacul. Trimiseră deci soli în recunoaştere în toate părţile.

XV

În timp ce regele August se distra din plin, cu indiferenţa omului care crede în predestinare, Carol al XII-lea ieşea în întâmpinarea sorţii. Cu o mână de oameni pătrunse într-o ţară necunoscută şi se aruncă cu o bărbăţie de leu, cu o putere neştiută, dar şi cu o imprudenţă tinerească până ajunse pe câmpiile de lângă Poltava.

Bătălia asta a fost hotărâtoare pentru soarta multor ţări şi popoare. Pe când regele August se întorcea din vizita făcută la Berlin, bucuros că n-a fost întrecut de curtea care n-avea deloc pretenţia de a fi luxoasă, un curier din Polonia trimis de prinţesa Teschen îi aduse prima veste bună despre înfrângerea lui Carol al XII-lea. În primul moment regele fu uluit: renunţase în mod oficial la coroana Poloniei şi voia să-şi ţină cuvântul dat în faţa întregii Europe. În clipele acestea de şovăială veni în fugă Flemming.

— Prealuminate rege, strigă el, pactele încheiate sub ameninţarea armelor n-au nicio valoare. Trebuie să te întorci în Polonia! Leszezyński nu e rege, ai să afli acolo mii de mâini în apărarea drepturilor tale! Trebuie doar să te arăţi acolo, ca să învingi!

Coroana Poloniei, cumpărată cu atâtea sacrificii era atrăgătoare şi importantă pentru urmaşi. De redobândirea ei, care se făcea prin jertfele întregii ţări, se legau planurile monarhiei ereditare, cu care ar fi închis gura vecinilor invidioşi. Deşi numai o parte din republica polonă ar fi urmat să facă corp comun cu Saxonia, chiar şi aşa alcătuia un stat mare; redobândind coroana poloneză ar fi trebuit s-o transforme din electorală în ereditară.

Aşa că August fu de acord cu Flemming că atât pacea, cât şi pactele încheiate şi renunţarea la coroană nu valorau nimic. Trebuia să adune oamenii şi să plece în Polonia. Flemming şi prietenii lui, vechi adepţi ai saxonului, urmau să-l ajute; nu se îndoiau deloc de succesul expediţiei. Sosiră din Polonia, în ospeţie Stanislaw Denhoff, şambelanul confederaţiei de Sandomierz şi Konstanry Felicjan Szaniawski, episcopul ţinutului Kujawy. Încă în timpul şederii la Dresda a nepotului său Friedrich, August avusese prilejul să se coalizeze împotriva Suediei. Nici Friedrich Branderburgul n-avea nimic împotriva coaliţiei cu Saxonia, gând cu care August se şi dusese la Berlin şi astfel luă fiinţă o ligă imortalizată mai târziu de nişte medalii care reprezentau braţele unite ale celor trei Frederici.

Gând era vorba de recucerirea coroanei, August nu prea avea timp pentru amor. De cum sosi la Dresda şi primi vestea despre lupta de la Poltava, pe care fu primul ce-o făcu publică tipărind-o, dădu fuga la aliatul său prusac pentru a discuta cu el condiţiile. În scurtul răgaz cât fu în Dresda n-avu timp decât s-o salute pe Anna şi să-şi ia rămas bun de la ea. Iar lucrurile aici stăteau mai prost decât oricând. Evenimentele îi dădeau lui Flemming sentimentul puterii. În absenţa regelui contesa trimisese de câteva ori la el cu diferite cereri, la care el poruncise să i se răspundă că nici nu se gândea să le îndeplinească şi că are ceva important de făcut. Primind o scrisoare tăioasă de la contesă, o rupse în ochii trimisului ei şi o călcă în picioare, poruncind să i se spună celei care-o scrisese că nu se teme de plângerile şi de ameninţările ei. Acestea erau afronturi dureroase, pe care Anna nu le putea suporta. La două sau trei zile după aceea, când Flemming trecea călare pe strada palatului şi întâlnind-o pe contesă fu silit să oprească calul, aceasta scoase capul din caleaşcă şi

bucuroasă de întâmplare, îl ameninţă cu pumnul, strigând:

— Ar trebui să ţii minte, generale, cine eşti tu şi cine sunt eu! Nu eşti decât o slugă a regelui, care-i îndeplineşti poruncile, în timp ce eu sunt stăpână! Vrei război cu mine, îţi promit c-o să-l ai!

Flemming râse şi cu aparentă politeţe îşi duse mâna la pălărie.

— Nu port război cu femeile, strigă el. Nu fac decât ceea ce-mi dictează interesul stăpânului meu! Nici nu mă gândesc să mă plec în faţa capriciilor femeieşti!

Prin fereastra caretei se revărsară cuvinte de furie nestăpânită. Flemming dădu pinteni calului şi fără să se uite la contesă porni mai departe. Cu această ocazie, militarii care-l însoţeau pe Flemming îi insultară pe oamenii contesei. Zaklika pusese de-acum mâna pe sabie şi s-ar fi ajuns poate la vărsare de sânge, dacă cineva mai înţelept, dintre oamenii regelui, n-ar fi intrat între ei şi n-ar fi pus pe goană oamenii lui Flemming.

Atunci începu războiul dintre cei doi. Plângând de furie, doamna Cosel îl aştepta pe rege.

August sosi foarte de dimineaţă, dar probabil că aflase încă de pe drum de cele întâmplate, căci atunci când se prezentă Flemming cu rapoartele, el îi spuse:

— Frumos îţi stă, soldat bătrân şi diplomat să nu poţi trăi în pace cu o femeie!

— Vă rog să mă scuzaţi, majestate! Cu multe trăiesc în pace deplină, dar într-adevăr nu cu cele care se cred zeiţe şi regine. Femeia asta ruinează ţara! Are fantezii ciudate şi nu ştie să respecte niciun merit!

— Dar pe femeia asta o iubesc eu şi cer să fie respectată.

— Nimeni nu s-a atins de ea, până când n-a început singură să insulte pe toată lumea.

Regele tăcea. Flemming spuse pe un ton mai familiar:

— Are să înghită Saxonia şi Polonia şi tot n-o să se sature; are o fire sălbatică, o îngâmfare şi lăcomie fără limite. Dacă majestatea ta ai slăbiciune pentru ea, noi, cei care stăm în jurul tronului, avem îndatorirea de a te elibera din mrejele astea.

August deschise discuţia despre altceva. După o scurtă consfătuire se duse la doamna Cosel. Aceasta îl aştepta, însă cu izbucniri de furie şi reproşuri care nu-i plăceau lui August.

Încă din prag alergă plângând:

— Regele meu, stăpânul meu, salvează-mă! Flemming se poartă cu mine de parc-aş fi ultima dintre femei. Mă insultă în public, scrisorile pe care i le trimit le rupe şi le calcă în picioare; declară sus şi tare că are să mă gonească de aici, mă face de râsul lumii! Alege, majestatea ta, ori eu, ori el!

August o îmbrăţişa râzând.

— Linişteşte-te, contesă, prea pui patimă în treburile astea. În momentul de faţă Flemming îmi este util, trebuie să-l cruţ.

— Dar eu? întrebă Anna.

— Ştii doar că fără tine nu pot trăi; dacă mă iubeşti trebuie să sacrifici ceva pentru mine.

— Totul, în afară de onoarea mea! strigă doamna Cosel.

— Trebuie să te împaci cu Flemming.

— Niciodată!

— El are să-şi ceară scuze.

— Nu cer asta, vreau să mă scuteşti de a-l mai vedea pe omul acesta.

August o luă de mână.

— Iubita mea contesă, spuse regele pe un ton rece, azi vrei să te debarasezi de Flemming, mâine vei dori să scapi de Fürstenberg, iar după ce-i vei goni, ai să vrei să scapi de Pflug şi de Vitzthum. Nu ştii să trăieşti alături de oameni.

— Căci nimeni în afară de luminăţia ta nu mă agreează la curte; toţi sunt adversarii mei.

Începu să plângă. Regele sună şi în ciuda protestelor gazdei, porunci să fie chemat generalul Flemming. Se scurse o vreme în tăcere şi mofturi. Contesa umbla supărată prin salon, până apăru generalul. Acesta intră fără s-o salute pe gazdă, şi se adresă doar regelui.

Contesa, stând cu spatele la el, aprinsă la faţă, de-abia se mai putea înfrâna.

— Dragă Flemming, dacă mă iubeşti, spuse August, ştii cât de mult urăsc certurile în casa mea; cere iertare contesei şi daţi-vă mâinile.

— Niciodată! îl întrerupse contesa Cosel. Nu voi da mâna cu un curtean nemernic, care a îndrăznit să atace o femeie fără apărare.

— Fii pe pace, doamnă, strigă Flemming, nici eu nu-ţi voi da cu forţa mâna mea de ostaş. De minţit nu ştiu să mint şi iertare n-am să cer!

Regele se ridică mânios.

— Generale, o vei face pentru mine.

— Nici măcar pentru tine, prealuminate stăpâne. Dacă vrei, renunţ la slujbă.

— Eşti josnic, nemernic! ţipă contesa dându-şi frâu liber. Favorurile majestăţii sale ţi s-au urcat la cap, slavă Domnului că de la Dresda la Königstein nu-i departe!

— Anna, pentru numele lui Dumnezeu! o întrerupse August.

— Preamărite rege, dă-mi voie şi mie să fiu sinceră, nici eu nu ştiu să mint, am să-i spun deschis ce cred despre el. Mi-a declarat război, îi declar şi eu!

— Nici nu mă gândesc să mă războiesc cu dumneata, contesă, spuse Flemming. Am altceva mai bun de făcut. Într-adevăr, din dragoste faţă de rege mă văd silit să-ţi declar război, căci dumneata ruinezi ţara şi dacă ţi s-ar limita luxul, am avea cu ce să organizăm o armată ca să redobândim coroana.

— Flemming, uiţi unde te afli! strigă August care asculta acest duel de cuvinte fără prea mare

silă, cu toate că voia chipurile să-i pună capăt.

— Pleacă din casa mea, domnule! ţipă contesa bătând din picior.

— Asta nu-i casa dumitale şi niciun lucru de aici nu-ţi aparţine. Ăsta-i castelul regelui, stăpânul meu şi fără porunca lui nu plec de aici, răspunse Flemming.

Doamna Cosel începu să plângă, smulgându-şi rochiile de pe ea.

— Vezi, majestatea ta, auzi? Aici am ajuns, ca sub ochii răi să mă defăimeze un servitor oarecare, un mercenar, iar tu stai mut, indiferent, nu ştii nici să mă aperi, nici să mă răzbuni.

Plângea frângându-şi mâinile.

Regele se apropie de Flemming şi-i spuse blând, calm:

— Domnule general, eu te rog să te împaci, e de-a dreptul nesuferită situaţia asta. Amândoi îmi sunteţi dragi şi utili. De ce trebuie să sufăr cu din cauza impulsivităţii voastre?

— Majestatea ta nu trebuie nici să auzi, nici să vezi toate astea. Lasă totul în seama noastră; în curând soarta ne va oferi singură soluţia.

Epuizând tot ce putea spune, contesa Cosel se aruncă furioasă pe canapea. Regele, înţelegând că nu mai e nicio posibilitate să-l liniştească nici pe Flemming, care tremura de mânie, nici să potolească aţâţarea contesei, îi întinse mâna generalului şi-l conduse până la uşă.

Înainte de a ieşi, Flemming aruncă contesei o privire plină de ameninţări şi răzbunare, la care aceasta răspunse printr-o privire care cuprindea cam aceleaşi făgăduieli. August începu să se plimbe îngândurat prin salon, deşi se vedea pe el, că e preocupat cu probleme mai importante şi că nu prea punea la inimă cearta asta.

Contesa se uită la el, în ochi îi clocoteau reproşurile.

— Ah, zise, aici am ajuns, ca servitorii tăi să mă împroaşte cu asemenea cuvinte sub ochii tăi!

Flemming s-a dus acum să-şi râdă de cea pe care tu ai ales-o, căreia îi spui c-o iubeşti. Iar eu sunt mai slabă decât el.

— Dragă contesă, răspunse regele calm, tot ceea ce spui dovedeşte că nu ştii în ce situaţie mă aflu. În clipa de faţă Flemming îmi este necesar în Polonia ca mâna dreaptă; a-l supăra acum, înseamnă a renunţa la coroană. Asta nu-mi poţi cere şi eu, ca rege, nu pot face asta. Te-ai convins că nu-ţi refuz nici cea mai înaltă cinstire, nici dragoste, nici jertfe, dar totul are o limită. Mai înainte de a fi amantul contesei Cosel am fost rege.

Încruntată, turbată, Anna se aruncă asupra lui August.

— Amant! Dar eu am în scris promisiunea ta! Eu nu-s amantă, eu sunt a doua soţie a ta!

August se strâmbă.

— Cu atât mai mult ar trebui să-mi păzeşti interesele şi coroana.

Din nou mânia contesei se materializă în lacrimi. August se uită de câteva ori la ceas.

— Nu-s stăpân pe timpul meu, spuse el, am o mie de treburi pe cap. În curând va trebui să plec în Polonia. Dragă contesă, linişteşte-te, Flemming e impulsiv, dar mă iubeşte şi va face ceea ce-i poruncesc.

La promisiunea asta doamna Cosel nu răspunse nimic şi încruntată, fără o vorbă, întinse mâna regelui. August plecă.

La scurt timp după scena asta, începu să se vorbească de plecarea în Polonia. Contesa, care de obicei îl însoţea pe rege pretutindeni, de data asta din pricina slăbiciunii, nu putu să plece cu el. Ştia bine ce pericol o aştepta acolo. Regele s-ar fi putut s-o întâlnească la Varşovia pe prinţesa Teschen, cu toate că cel mai puţin ar fi trebuit să se teamă de reluarea unei vechi legături, căci în viaţa lui August nu existaseră precedente de acest fel, dar faptul în sine o enerva. Se temea mai mult de alte

femei, pe care adversarii ei le-ar fi putut vârî pe gât regelui, ca să-l îndepărteze de ea.

Regele, pentru a o cruţa de alte certuri, îl luă cu el la Varşovia pe Flemming. Dar cine ştie dacă Anna n-ar fi preferat să-l aibă pe duşman aici, la Dresda, decât să-l ştie în permanenţă lângă rege, instigator şi adversar înverşunat. N-avea însă nicio posibilitate de a anula această plecare.

Până în ultima clipă a despărţirii, regele a fost destul de afectuos, asigurând-o că va porunci cu asprime lui Fürstenberg să se poarte cu ea cât mai bine. Pentru a o îmbuna, îi aminti, zâmbind, că ar putea să se considere victorioasă, deoarece împotriva voinţei şi intervenţiei lui Flemming, care-ar fi vrut să-l impună pe Wackerbarth, la rugămintea ei l-a numit mare şambelan al curţii pe baronul Löwendahl, care era rudă cu contesa prin alianţă.

Clica adversarilor doamnei Cosel sări în sus de bucurie auzind că Flemming îl însoţeşte pe rege, iar contesa rămâne acasă. Presimţeau că acum e momentul să se schimbe lucrurile, că influenţa lui Flemming, intrigile lui, strădaniile doamnei Przebendowska – toate astea la un loc – aveau drept scop să instaureze pe altcineva în locul contesei Cosel. Se prevedea căderea ei. Baronul Löwendahl, care-i datora verişoarei ascensiunea, nu se arăta deloc dispus să fie recunoscător pentru asta. Nu-l interesa decât să se menţină la curte. Simţea că Anna pierde teren, aşa că trecu iute de partea celor care puteau să-l sprijine. Pieirea contesei era de-acum pecetluită, în timp ce ea încă nici n-o bănuia şi nici nu voia să presupună, că după atâţia ani de convieţuire şi după promisiunea oficială, regele ar fi putut s-o părăsească, aşa cum făcuse cu altele.

Când baronul Haxthaunsen, singurul om care-i mai era prieten credincios şi-i dorea binele, i-a pomenit de cazurile Aurorei Königsmarck şi ale prinţesei Teschen, ai căror copii de asemenea

fuseseră recunoscuţi, dar asta nu-l împiedicase pe August să se despartă de ele, Anna îl rugă să tacă.

— Teschen şi Königsmarck au fost amantele regelui, eu am de la el promisiunea de căsătorie, eu sunt soţia lui!

Încă înainte de plecarea lui August la Varşovia, contesa putuse observa cum curtea ei, cândva numeroasă, prietenii şi oaspeţii părăseau palatul celor patru anotimpuri. Acum era aproape pustiu. Se scuzau în diferite feluri, nimeni nu îndrăznea s-o rupă făţiş, ci doar se retrăgeau cu toţii.

Numai veninoasa baroneasă Glasenapp, care umbla cu vorba şi repeta fiecare cuvânt auzit, ba mai spunea şi ce n-a auzit, venea cel mai des în vizită. Cunoscându-i caracterul, contesei i se atrase atenţia asupra ei.

— O ştiu, răspundea aceasta, ştiu ce fel de om e, dar ce-mi poate ea dăuna? Ce să spioneze la mine? Purtarea mea nu se teme nici de spioni, nici de calomnii. Nu ascund şi n-am nevoie să ascund nimic.

Poate că niciodată August n-a fost mai drăgăstos, mai afectuos cu contesa decât la despărţire. Petrecură împreună toată ziua. Anna nu putea călători, nu-l putea nici măcar însoţi o bucată de drum, sarcina o făcuse tristă, supărările şi impulsivitatea îi trecuseră. Era mai degrabă o femeie slabă, care dorea să trezească îndurare prin forţa amintirilor.

Cu August însă tactica asta era cea mai greşită. Pentru el prezentau atracţie: veselia, îndrăzneala, râsul, invidia, obrăznicia – tot ce acţiona asupra simţurilor. Sentimentul îi era ceva necunoscut; uneori îl mima, dar nu-l nutrea niciodată cu adevărat. După cele mai intime discuţii cu doamnele, la care adesea era martor Vitzthum, închizând uşa în urma lor râdea cu el de propriile sale fraze şi amabilităţi într-un mod cât se poate de cinic.

A voi să-l emoţionezi era de fapt cel mai sigur mod de a-l plictisi şi îndepărta. Contesa purta în inimă o teamă de nedescris, îl apuca pe rege de mâini, i le săruta udându-le cu lacrimi, rugându-l să nu se îndepărteze, să n-o uite. August îi răspundea prin vorbe alese, dar din aceste declaraţii parfumate adia o răceală de moarte.

Acesta era deci sfârşitul unei patimi îndelungate… Dar dacă la femeie rămâne ataşamentul, recunoştinţa, amintirea, sensibilitatea – la rege nu rămânea decât oboseala. În loc să fie mişcat de tristeţea ei, era bucuros că poate să fugă; lacrimile îl enervau, boala îl plictisea, reproşurile îl chinuiau.

Doamna Cosel nu mai ştia să fie veselă şi zglobie ca odinioară, când încăleca pe cal alături de el, gonea cerbul în pădure, se distra omorând cu cuţitul fiarele vânate sau trăgea la ţintă.

Frumuseţea ei nu se schimbase deloc, dar în ochii regelui se banalizase. Anna avea genul acela extrem de rar de frumuseţe care se opune timpului, pe care durerea n-o afectează, vârsta nu-i răpeşte strălucirea şi lacrimile n-o sting; însă acum, nici farmecul diabolic al ochilor ei, nici zâmbetul, care-i aducea adoratori la picioare, nu mai aveau putere asupra lui August. Ochii îşi pierduseră puterea, zâmbetul – atracţia. Amanta se transformase într-o femeie obişnuită, căci o părăsise fascinaţia noutăţii şi a surprizei.

Pe de altă parte, August era mult prea preocupat de treburile politice, de redobândirea coroanei, de atragerea adepţilor, asigurarea aliaţilor şi a tronului, ca să se mai poată gândi în momentele de odihnă şi la altceva decât la destindere.

Sosi şi ora despărţirii: doamna Cosel plângea, regele o îmbrăţişa, vorbindu-i de poruncile date lui Fürstenberg şi jurându-i credinţă nezdruncinată, apoi dispăru.

Niciodată nu simţise contesa atât de puternic singurătatea ce-o înconjura, niciodată ea nu-i

apăruse atât de înfricoşătoare, atât de plină de înţelesuri, ca acum. După plecarea regelui, palatul rămase pustiu: unde erau oamenii care aşteptau la porţi şi-n anticamere, unde, mai ales seara, era greu să găseşti un loc, unde se îmbulzeau cu toţii şi se considerau fericiţi dacă erau primiţi? Anna nu mai avea pe nimeni.

Ziua venea zăpăcita, răutăcioasa şi vorbăreaţa baroneasă Glasenapp, la prânz – seriosul Haxthausen. În timpul zilei mai apăreau la uşa ei cu cereri, câţiva amărâţi, care auziseră de puterea contesei, dar nu ştiau că aceasta se clatină.

În aparenţă nu-i lipsea nimic în casă şi totuşi se simţea ruina. În primele zile, fiecare curier regal îi aducea scrisori de la August şi le lua pe ale ei către el. Doamna Cosel bănuia că mai întâi scrisorile ei erau desfăcute în cancelaria prinţului Fürstenberg şi trimise în alte plicuri, pe adresa lui Flemming, pentru ca acesta să poată face alegerea. Regele era mult prea ocupat ca să întrebe de ele.

Din mulţimea prietenilor nu-i mai rămăsese decât unul, poate cel mai credincios, însă acesta purta veşmânt şi nume de slugă. Era Rajmund Zaklika, cel care trăise şi suferise alături de doamna lui toate ciudăţeniile sorţii ei, căruia adesea îi venea să-i strângă de gât pe obraznicii ce îndrăzneau s-o jignească. Nu era nevoie decât de un semn al ei, pentru ca din mâinile uriaşului să nu mai iasă viu cel pe care căzuse osânda.

Privindu-l uneori, în momentele grele, Anna îl găsea atât de revoltat şi de pornit, încât trebuia să-l oprească.

Zaklika n-avea dreptul nici măcar să şoptească o vorbă despre ceea ce simţea, însă Anna înţelegea şi ştia foarte bine, că pe el putea conta. Dacă i-ar fi poruncit să-l ucidă pe Flemming, ar fi îndeplinit porunca cu sânge rece, fără murmur şi s-ar fi dus la spânzurătoare. În ochii lui ea rămăsese în continuare aceeaşi stea strălucitoare, pe care el o văzuse primul sclipind printre ramurile teilor

bătrâni din Laubegast. Mai mult chiar, lui i se părea tot mai frumoasă şi toată fericirea lui consta în faptul că i se permitea s-o privească de câteva ori pe zi.

La Dresda era acum linişte şi trist, în timp ce regele gonea vesel şi plin de cele mai bune speranţe spre Varşovia. Flemming era cu el, iar doamna Przebendowska o luase înainte.

Nu era niciun secret că urmau să-i găsească regelui, la Varşovia, o nouă amantă. Pretenţiile nu erau prea mari: nu trebuia să aibă nici farmecul periculos pe care-l avusese Cosel, căci asta ar fi reprezentat dezavantajul unui ataşament prea îndelungat, nici prea mult spirit, căci regele avea destulă veselie şi zburdălnicie în jur, cu care să se amuze, nici inimă, căci numai prologul îl juca regele pe coarda sentimentală. Era suficient sa fie tânără, să aibă multă îndrăzneală, cochetărie, să treacă singura la atac şi să fie o persoană cu educaţie, ca măcar prin această prismă să poată fi comparată cu doamna Cosel.

Acestea erau instrucţiunile cu care se îndreptase spre Polonia doamna Przebendowska, iar la Varşovia avea de unde alege. Verişoara lui Flemming era bună prietenă cu soţia mareşalului Belinski, care avea două fiice: Maria Denhoff, căsătorită cu marele şambelan al Litvei şi o alta, căsătorită cu hatmanul Pociejow. Amândouă erau destul de drăguţe şi uşuratice ca să se poată număra cu succes printre candidate.

Chiar din prima zi vistierniceasa Przebendowska s-a dus la prietena ei, doamna Bielinska; aceasta a întâmpinat-o cu multă căldură. Se ştia ce influenţă exercita ea asupra lui Flemming, iar acesta asupra regelui, aşa că toţi care aveau nevoie de favorurile noului stăpân erau în slujba vistiernicesei. Pentru consfătuirea de taină nu se putea servi de nimeni mai bine ca de soţia marelui mareşal al Coroanei, nimeni n-ar fi înţeles-o şi n-ar fi dorit mai bine decât ca s-o ajute.

— Scumpa mea, zise doamna Przebendowska, am venit cu multe treburi pe cap şi sper să-mi fii de ajutor.

— Cu plăcere le voi împărţi cu tine, răspunse doamna mareşal.

— Avem necazuri cu regele, şopti doamna Przebendowska, S-a îndrăgostit şi de câţiva ani se lasă condus de o femeie.

— Mie-mi spui? O ştiu pe Cosel! o întrerupse Bielinska. Dar de ce n-a rămas regele cu Teschen?

— Pentru că el nu poate să fie credincios nici uneia multă vreme. Trebuie să scăpăm de Cosel şi-n locul ei să-i dăm alta. Regele e plictisit.

Doamna mareşal căzu pe gânduri.

— De găsit e uşor, spuse ea, dar trebuie să fim prudente, ca să nu cadă din nou în capcană.

Doamna Przebendowska rămase la prânz la prietena ei. Veniră la masă şi cele două fiice ale mareşalului, amândouă tinere şi frumoase. Doamna Pociejowa era mignonă, mlădioasă, părea slăbuţă, dar din ochi îi ţâşnea foc, iar buzele-i erau mereu gata să izbucnească-n râs. Doamna Denhoff, nu prea înaltă, îndemânatică, juca rolul de melancolică, deşi avea o fire zănatică, iar seriozitatea impusă ascundea cu greu caracterul ei fluşturatic, pofta nestăpânită de viaţă şi de petreceri.

Încă de pe atunci circulau despre amândouă aceste doamne poveşti care în Polonia, numai în timpul domniei lui August, sub impulsul exemplului dat de curtea acestuia, puteau părea posibile. În ochii doamnei Denhoff sclipea şiretenia şi răutatea, însă le ascundea printr-o mină atât de smerită, încât părea suspectă.

Doamna Przebendowska vorbea de lucruri neutre, fără să le piardă din ochi pe cele două frumoase comesene. Ambele o întrebau curioase despre rege. Doamna Pociejowa îşi aminti de un oarecare conte Friesen, pomeneau în şoaptă şi de Cosel. După prânz tinerele plecară cu un grup de

prieteni la fel de tineri, la o plimbare călare, căci amândurora le plăcea grozav să călărească şi să se dea în spectacol; doamnele în vârstă rămaseră singure. Pentru Przebendowska nu era un secret că afacerile doamnei mareşal se aflau într-o stare proastă. Aşa că începu s-o căineze. Oftară amândouă. Bielinska se apropie şi luând-o prieteneşte de braţ pe musafiră întrebă:

— Spune-mi, le-ai văzut pe fiicele mele? Marysia e foarte proaspătă şi frumoasă, are o inimă bună… blândă, cedează… Cum îţi place?

— Are o feţişoară încântătoare, spuse Przebendowska.

— Nici hătmăneasa nu-i mai prejos, e argint viu! Aşa cum o vezi, micuţă, slăbuţă în aparenţă, e un adevărat cazac.

Musafira chibzuia, însă doamna mareşal coborând vocea, adăugă:

— Doar suntem prietene din copilărie, scumpa mea! Dacă e să fie cineva atât de fericită, să-l aibă pe rege de amant, de ce să nu i-o arătăm măcar pe Marysia?

— N-am crezut c-ai să-ţi doreşti asta.

— De ce nu? Denhoff e un soţ trist şi vârstnic, e nefericită cu el! Dacă n-o vrea să fie rivalul regelui, Marysia divorţează.

— Dar ea o să vrea?

— Am s-o conving! Am s-o oblig! spuse mama grijulie. Pentru noi ar fi un adevărat noroc. Afacerile merg prost de tot, Doamne fereşte de ceva, totul o să cadă pe capul bărbatului meu!

Doamna Przebendowska nici n-a promis, nici n-a refuzat.

— Să vedem, să vedem. Să nu-i spui nimic Marysiei, până nu ne orientăm dacă-i place regelui. Cosel era impulsivă şi geloasă, după ea trebuie să-i găsim o fiinţă blândă, veselă, docilă.

— N-o să găsească nimic mai potrivit decât Marysia mea, îţi garantez.

După ce şuşotiră îndelung şi combinară în fel şi chip, cele două prietene se despărţiră în cele mai bune condiţii, doamna mareşal conducându-şi musafira până la trăsură.

Peste câteva zile sosiră regele şi Flemming. Doamna Przebendowska locuia în aceeaşi casă cu vărul ei, aşa că putură să discute în intimitate şi în aceeaşi seară îi suflă o vorbă despre Denhoffowa.

Generalul se cam strâmbă, căci auzise câte ceva despre zburdălnicii mai vechi ale acesteia, dar parcă asta putea constitui o piedică?

— Regele e acum plictisit, spuse el. E destul să se arate careva într-o lumină favorabilă şi să-i facă puţină curte. Poate să pună mâna pe el oricare o vrea. Dar ca să nu-l ia alta, trebuie să i-o recomandăm pe asta.

Doamna Przebendowska descrise caracterul şi înfăţişarea protejatei ei.

— O să se lase convinsă? întrebă Flemming.

— La nevoie o am pe mama ei aliată, răspunse în şoaptă verişoara.

A doua zi generalul voi s-o cunoască personal pe doamna Denhoff, înainte de a hotărî ceva. Pe seară fu condus la casa mareşalului. Se distrară până târziu. Surorile cântară. Marysia avea mina melancolică şi tristă a unei persoane nefericite, care are nevoie să fie consolată. Lui Flemming nu-i plăcu lucrul acesta, căci nu era pe placul regelui. Însă după câteva zile de căutări trebuiră să revină la Denhoffowa, considerând-o mai puţin periculoasă decât altele. Fiind păţit, Flemming se temea cel mai mult de femei ambiţioase şi dornice să stăpânească. Doamna Denhoff era uşuratică, cochetă, dar nu era geloasă şi nici nu visa puterea; îi plăcea să trăiască.

Se deciseră să facă o încercare.

Înainte de asta însă Flemming trebui să discute cu Vitzthum. Acesta trecea drept prietenul Annei Cosel, deşi prin străduinţele soţiei lui, prietenia lor se cam răcise. Flemming avea un cuvânt greu în

problemele ţării, dar când era vorba de femei şi distracţii, cel care precumpănea era Vitzthum, regele nu făcea niciun pas fără el. Erau prieteni intimi şi nu se putea întreprinde nimic fără ajutorul lui.

Generalul trecu direct la subiect.

— Cosel ne-a enervat pe toţi şi chiar regele e sătul de ea, trebuie să-i dăm alta.

— Cum doriţi, zise Vitzthum făcând o plecăciune, ştiţi doar că eu nu mă amestec, nici nu-i ofer iubite şi nici nu-l îndepărtez de ele. Nu-mi place să-mi vâr degetul în deschizătura uşii!

— A, nu se poate, trebuie să fii alături de noi, spuse Flemming.

— Nu-i ăsta rolul meu, răspunse omul hotărât. Nu vă împiedic, dar nici nu vă ajut, să ştiţi. Nu pot să-mi părăsesc obiceiul de a nu mă amesteca în intrigi. N-am făcut-o niciodată şi azi sunt prea bătrân pentru aşa ceva.

— Eşti prieten cu Cosel, interveni doamna Przebendowska.

— Nu-s nici prietenul şi nici duşmanul ei, spuse Vitzthum râzând. Sunt neutru şi vreau să rămân aşa.

În zadar insistă Flemming, flatându-l şi încurajându-l. Vitzthum rămase pe poziţie şi plecă neconvins.

Doamna Przebendowska socoti că se pot descurca şi fără el.

A doua zi, la curte, se apropie de rege, care o simpatiza, şi cu o faţă veselă şi glumeaţă, îi spuse:

— Majestatea voastră, se pare că acum e rândul Poloniei.

— În ce sens?

— După Lubomirska – Cosel… după Cosel trebuie să alegi pe careva din Varşovia.

— Dar eu doresc să-i rămân credincios contesei Anna.

— La Dresda. Însă la Varşovia, când ea nu-i aici…

Regele zâmbi.

— Când aţi fost la teatru v-aţi uitat măcar la doamnele noastre?

— Nu prea.

— Atunci am să îndrăznesc eu să atrag atenţia majestăţii voastre asupra uneia. Nu există alta mai frumoasă, mai simpatică şi mai bună decât ea. Şi are o feţişoară frumoasă, e tânără, are mâini frumoase…

— Cine-i asta? întrebă regele.

— Doamna Denhoff, născută Bielinska, şopti vistierniceasa. Sora hătmănesei Pociejowa.

— Nu-mi amintesc s-o fi văzut, spuse August, dar ca admirator al farmecului feminin, vă promit că la prima reuniune am să caut s-o cunosc pe această încântătoare fiinţă, după cum mi-o zugrăveşti dumneata.

— Merită, o să vă convingeţi, maiestatea voastră, spuse vistierniceasa îndepărtându-se, dar reveni imediat: Daca m-aţi onora cu prezenţa mâine, la o cină modestă, poate c-aş putea eu să v-o recomand.

Regele August o măsură cu o privire – dar se pare că interlocutoarea nu observă, căci altfel poate c-ar fi roşit. Atât era de vizibilă în această privire ironia, din care se vedea că a înţeles totul şi că cu el se poate vorbi şi mult mai deschis. Un zâmbet fugar îi apăru pe buze.

În aceeaşi zi doamna mareşal Bielinska trimise s-o cheme pe fiica ei şi se încuie cu ea şi cu doamna Przebendowska într-o odaie, de unde nu ieşiră decât după câteva ore. La despărţire, doamna Denhoff era nespus de tulburată, dar fericită şi totodată cam speriată. Uita mereu câte ceva, pleca, se întorcea, şoptea ceva mamei la ureche, nu nimerea să se urce în trăsură. Se vede că-şi pierduse capul. Maică-sa îi atrase atenţia să se stăpânească. Fiinţa aceasta mignonă, obişnuită cu o societate intimă în care era regină, sigură întotdeauna că ceea ce face ea trebuie să placă, se

temea de ustensilele prea delicate cu care urma să-şi făurească noua fericire şi care-i apărea destul de nesigură. Nu se împotrivea deloc voinţei mamei, dar era nevoie de atâta tapaj! Iar ştrengăriţei nu-i plăcea tapajul.

Przebendowska şi Flemming, ca rude, ţineau o singură casă. În Polonia generalul aproape că se prezenta şi mai grozav decât la Dresda; adusese cu el o întreagă curte şi servitori, căci ştiind că va trebui uneori să-l primească pe rege, ştia că pentru acesta luxul era un atribut absolut necesar.

„Cina modestă" se transformă într-un bal foarte elegant. Când intră, regele găsi de-acum un cerc de femei frumoase, printre care, gătită şi speriată, tulburată şi intimidată, Marysia Denhoff, arătând chiar mai puţin frumoasă decât în alte dăţi. Doamna Przebendowska regizase totul în aşa fel, că apropiindu-se de ea regele începu o discuţie veselă, care se desfăşură destul de stângaci. Observară imediat că regele n-a arătat prin nimic cum că i-ar place frumuseţea aleasă de ei.

După cină cântă orchestra, începu dansul. Regele o invită pe doamna Denhoff, care în continuare neputând să-şi revină, dansă neîndemânatic, se încurcă de câteva ori şi apăru total nefavorabil în ochii lui. Într-un cuvânt, impresia produsă nu corespundea descrierii făcute de doamna Przebendowska.

August se înapoie la palat cu Vitzthum.

— Ai văzut, spuse el, vor să mă seducă, dar atâta vreme cât au să încerce asta tot de-alde Denhoffowa, contesa Cosel n-are de ce se teme.

Vitzthum era vesel.

— Majestatea ta, nu-i vorba de înlocuirea contesei Cosel, care poate rămâne la Dresda, iar doamna Denhoff la Varşovia. Ai două case şi două state: unul în Saxonia, altul aici. Pentru simetrie ar trebui să ai şi două iubite. După cum aud, polonezii se plâng că sunt nedreptăţiţi din cauza Annei. Ar vrea ca majestatea ta să-ţi alegi pe

cineva de aici. Iar dacă vreo poloneză ar dispune total de inima ta, s-ar plânge saxonii, aşa că va trebui să-ţi împărţi inima în două: o jumătate de an să iubeşti în Saxonia, altă jumătate în Polonia, ca să-ţi mulţumeşti ambele ţări.

Regele râse.

— Ţie-ţi arde de glumă, spuse el, ce-ţi pasă, eşti liniştit, în timp ce eu cu fiecare curier primesc câte o scrisoare cu reproşuri. Pe de altă parte, aici mă momesc şi nu ştiu ce să mă fac.

— N-au decât, spuse Vitzthum, regele trebuie să facă numai ce are el chef.

La asta August nu trebuia îmbiat în mod special.

Doamna mareşal văzând că regele se lasă atras în cursă, nu neglijă nimic. A doua zi îl invită la cină într-un cerc restrâns, de prieteni intimi. Doamna Denhoff şi sora ei cântară acompaniate la clavecin, şi le reuşi destul de bine aria Atys-Sarigarida[16].

Marysia era acum mai curajoasă şi urma sfatul vistiernicesei, de a-l provoca pe rege. Aşa că în timp ce cânta aria îşi aţintise privirile asupra regelui şi cuvintele drăgăstoase ale cântecului păreau adresate numai lui. Regelui îi plăcea să fie provocat, începu să se înmoaie, se apropie şi-i spuse cuvinte drăguţe, la care doamna Denhoff răspunse doar prin priviri languroase. Mama întreprinzătoare şi sora mai îndrăzneaţă vorbeau în locul ei, aşa că regele, înconjurat de ele, părea că a început o legătură cu toate trei. Îl asaltară insistent. Fără ceremonie, doamna Bielinska vorbi de lucruri vesele şi regelui îi plăcu casa. Începu să vină mai des şi cu încetul se obişnui cu ochii doamnei Denhoff, care nu se fereau de privirile lui şi se îndrăgosti atât cât putea August să se îndrăgostească. Doamna Przebendowska, mereu suferindă, după ce-şi împlini marea misiune, putu să se aşeze în pat şi să se odihnească.

Regele primea în continuare scrisori de la Anna, căreia într-adins i se relata totul. Scrisorile erau

pline de amărăciune şi reproşuri, la care la început August răspundea de îndată, apoi tot mai rar, cu cuvinte politicoase şi asigurări seci.

Din aceste scrisori înţelese şi ea că era o iluzie să mai conteze pe inima regelui. Acum spera doar în cuvântul lui, în promisiunea şi angajamentul luat. Dar şi această speranţă avea să o înşele.

În discuţiile purtate cu Vitzthum regele se arăta enervat; dorinţa lui de a se elibera de contesa Cosel, de care se temea, era evidentă. Flemming intui totul.

Într-o seară la un pahar de vin, când regele începu să ofteze Flemming spuse râzând:

— Aş avea chef să-i amintesc preluminatului meu stăpân nişte întâmplări vechi, pentru a-i servi drept pildă.

— Adică? întrebă August.

— Înainte de a o cunoaşte pe frumoasa Aurora, electorul Saxoniei fusese îndrăgostit de fiica lui Schöning, fermecătoarea Rechenberg. Dar, după puţină vreme se plictisi şi voi să se descotorosească de ea. Atunci, electorul Saxoniei îl rugă pe cancelarul Beichling să-i facă un serviciu prietenesc. Beichling începu să-i facă curte lui Rechenberg. Şi aceasta îi dete regelui drumul din gheare.

— Ai vrea să foloseşti aceeaşi metodă cu contesa Cosel? întrebă regele. Mă îndoiesc că s-ar prinde.

— De ce să nu încercăm?

— Pe cine vrei să fericeşti cu ea? mai întrebă August.

— Aş lăsa asta la alegerea majestăţii voastre, zise Flemming.

Plimbându-se prin cameră, regele tăcea, zâmbind batjocoritor.

— Alegerea-i grea, căci Anna are puţini cunoscuţi care-ar îndrăzni să se apropie de ea. Ar trebui folosit baronul Löwendahl, care, în calitate de rudă şi protejat, se poate apropia mai uşor. Dac-

aş putea s-o acuz de trădare, aş avea un motiv excelent de a rupe relaţiile.

— Voi încerca să-l folosesc pe Löwendahl, şopti generalul. E adevărat că el îi datorează mult, dar regelui şi mai mult şi de fapt nu-l interesează decât ca abdicarea contesei să nu-l atragă şi pe el în cădere. Va face ce i se va recomanda.

În urma acestui frumos plan fu expediată la Dresda o scrisoare, în care i se poruncea lui Löwendahl să se străduiască s-o compromită pe contesa Cosel. I se dădea a înţelege că în felul acesta va face un serviciu unei persoane care-i poate fi recunoscătoare. Oamenii respectabili ai epocii nu şovăiau să folosească asemenea mijloace, când era vorba să-şi facă chefurile, să-şi realizeze proiectele, să avanseze ori să se răzbune.

PARTEA A DOUA

I

În timp ce regele, la Varşovia, de plictiseală şi la îndemnul doamnei Przebendowska făcea curte tinerei Denhoffowa, care la rândul ei juca toată comedia asta la porunca mamei ei, mult mai abilă decât fiica, Anna, abia sculată după boală, asculta uluită veştile venite din Polonia cu care o alimentau zilnic. Flemming se străduia să o ţină la curent cu tot ce se întâmpla. Şi deoarece regele se temea de gelozia şi de impulsivitatea ei, fu înconjurată de spioni, care aveau obligaţia să-i urmărească, cu grijă, fiecare pas, fiecare gând şi cuvânt.

August ar fi fost bucuros să scape de ea, dar totodată voia să evite scandalul; uneori îi părea rău de frumoasa Cosel, dar era mult prea slab şi prea stricat ca să se opună intrigii urzite. Apăruseră în viaţa lui feţe noi, care puteau face orice din el. Îl amuza noutatea şi pentru a suta oară începu acelaşi ritual al aventurii amoroase, care pentru el se termina cu un zâmbet şi un căscat, pentru partenere – cu lacrimi.

Exemplele lui Königsmarck, Teschen, Spiegel şi Esterle, care reuşiseră să se consoleze, îl liniştteau şi-n privinţa Annei Cosel, cu toate că el însuşi vedea o mare deosebire între celelalte şi ea. Tuturor putea să le impute câte o slăbiciune, acesteia însă – niciuna. Numai că Anna ameninţa c-o să-l omoare pe rege şi apoi pe sine însăşi. Ameninţarea ei nu era o vorbă goală. Aşa că se dădu poruncă la Dresda să fie toţi cu ochii-n patru asupra contesei. Se temeau să nu voiască să plece la Varşovia. Flemming cunoştea slăbiciunea regelui, căci el singur uzase de ea, atunci când,

căzut în dizgraţie, venea la el în grabă şi-şi redobândea vechea poziţie. Dac-ar fi apărut aici contesa, cu frumuseţea ei, cu superioritatea şi puterea ce-o exercita asupra regelui, totul ar fi fost pierdut. I se şoptise marelui şambelan Löwendahl să-şi încerce norocul. Contesa avea bijuterii, averi, case, era încă tânără şi frumoasă. Şi în fond nu era vorba decât să i se poată reproşa necredinţa.

Într-o bună dimineaţă Haxthausen, prietenul contesei, o găsi plânsă şi îmbujorată. Alergă în întâmpinarea lui frângându-şi revoltată mâinile.

— Nici nu-ţi vine să crezi, domnule, spuse ea, nerecunoscătorul ăsta, nemernicul ăsta care-mi datorează totul, Löwendahl, a avut îndrăzneala, acum câteva clipe, să-mi mărturisească dragostea lui. L-am beştelit ca pe un om de nimic ce este şi l-am ameninţat c-am să-i scriu regelui. A avut noroc că n-a primit şi-o palmă.

Ca greu putu Haxthausen s-o liniştească; tremura toată de revoltă şi de mânie, iar lacrimile-i curgeau şiroaie.

— Acum câteva luni n-ar fi îndrăznit să-mi aducă o asemenea ocară, spuse ea.

Pasul acesta al lui Löwendahl fu pentru contesă un semn că i-a sosit sorocul. Auzise de-acum de Marysia Denhoff, de altfel era cunoscută şi ea şi întreaga ei familie, datorită vieţii lor aventuroase.

— Scrisorile regelui sunt mult schimbate, îi mărturisi ea lui Haxthausen. Ai auzit ceva de Denhoffowa?

— Da, se vorbeşte.

— În ce mocirlă l-au atras! spuse ea pe un ton trist.

Flemming, care conducea toată afacerea, se întoarse la Dresda. Regele îi poruncise s-o îndepărteze încetul cu încetul pe contesă, dar să procedeze cu cât mai mare delicateţe. La început sosirea lui o îngrozi pe Anna, dar după câteva zile, convingându-se că a venit în cu totul altă

dispoziţie şi că evita orice ciocnire cu ea, se mai linişti.

Regele voia liber fermecătorul palat al anotimpurilor şi trebuia ca Anna să renunţe la el, de bunăvoie. Îl însărcinară cu treaba asta pe blândul Haxthausen, care-şi îndeplini solia grea şi tristă cu cel mai mare respect şi consideraţie faţă de contesă. Spre marea lui mirare aceasta spuse:

— Regele mi l-a dat, aşa că poate să mi-l ia. Locul ăsta prea îmi aminteşte de timpurile bune, ca să mai pot trăi aici: mă mut cu plăcere.

În aceeaşi clipă dădu poruncă să se împacheteze lucrurile, închirie o casă în Moritzstrasse şi după câteva zile contesa sosi la noua locuinţă.

Aici însă era complet pustiu; curtenii succesului şi cerşetorii de favoruri o părăsiseră cu toţii. Vestea izgonirii contesei din acel rai le bucură nespus pe rivalele ei. Asta era precis semnul despărţirii. Numai Anna nu credea în despărţire şi repeta oamenilor ei de încredere că, fiind soţia lui, regele n-o putea părăsi. Încă din anul 1705, din vremea când era îndrăgostit de ea, August îi dăruise un sat frumos, Pillnitz, pe malul Elbei. Anna avea acolo o casă cu grădină, pe malul râului şi se ducea uneori, pentru câteva zile, în timpul caniculei, vara.

Aşezarea era încântătoare: pădure în jur, la nord o apăra un lanţ muntos, iar la poalele micului castel curgea Elba, în mijlocul căreia era o insulă acoperită cu tufişuri dese, ca un rond verde, ori ca un coş cu flori oglindindu-se-n apă. Satul se afla însă la câteva ore de Dresda şi în jur, complet pustiu.

Din ce în ce mai pretenţios, regele îi scrise lui Flemming că vrea să-i arate Dresda cu frumuseţile ei doamnei Denhoff şi că n-ar fi bine nici pentru sine, nici pentru contesă, dacă s-ar întâlni cu ea, ca să nu se expună impulsivităţii acesteia. Trebuia convinsă să plece din Dresda şi să locuiască la Pillnitz.

De regulă îl foloseau pe Haxthausen pentru aceste lucruri delicate, pe care Flemming, voind să evite certurile nu le rezolva personal. Generalul îl chemă deci pe prietenul casei şi-i arătă scrisoarea regelui, prin care se cerea ca doamna Cosel să fie scoasă din Dresda.

— Ai milă, domnule, începu generalul politicos, ajută-mă. Regele vrea să vină la Dresda, şi nu poate atâta vreme cât e Cosel aici. Denhoffowa îi spune mereu că nu-i sigură de viaţa ei, dacă rivala e pe aproape. Contesa l-a ameninţat pe rege de-atâtea ori cu pistolul, încât acesta-i bucuros s-o ştie departe. Ştii doar că lui nu-i place să se întâlnească cu cei pe care i-a lovit ori jignit. Doamna Cosel mă crede duşmanul ei, adăugă Flemming, cu toate că n-am fost niciodată. M-a supărat uneori, dar acum toate au trecut. În situaţia în care se află, n-aş vrea s-o lovesc mai mult şi nici s-o scot din sărite. Du-te dumneata şi convinge-o să plece de bună voie din Dresda, ca să nu fiu silit să-i trimit un ordin, care i-ar pricinui mai multă supărare.

După ce ascultă vorbele blânde ale lui Flemming, Haxthausen plecă. O găsi pe contesă într-o dispoziţie destul de bună. Haxthausen începu cu glume.

— Nu ştiu cum să mă mai minunez de prostul gust al regelui, spuse el, deşi până acum era considerat un om cu gust ales. N-o cunosc pe doamna Denhoff, dar din ceea ce aflăm despre ea, se pare că acest capriciu o să treacă repede. Uneori după pâine albă îi vine omului chef să mănânce şi neagră, mucegăită, însă după câteva înghiţituri se întoarce la cea dinainte. Tot aşa sunt sigur că şi dumneata ai să te întorci cu cinste la vechiul loc, numai dacă n-o să te apuci să-l iriţi sau să-l superi pe rege.

Contesa bănui că are din nou vreo poruncă pentru ea.

— Iarăşi ţi-au încredinţat vreo dorinţă de-a regelui şi o iei pe departe, cu laude?

Haxthausen o privi trist, dând din cap, căci într-adevăr aşa era.

— Atunci spune, domnule.

— Am fost la Flemming şi mi-a arătat scrisoarea regelui prin care cere ca dumneata să te muţi la Pillnitz în timpul vizitei Denhoffowei aici. Cred că şi pentru dumneata va fi mai plăcut, decât să te uiţi…

Contesei îi dădură lacrimile, plecă privirea.

— Eh, da, mi-e greu, atât de greu! spuse încet. Ştiu că dumneata îmi eşti binevoitor, că în cuvintele dumitale nu-i trădare; aici însă trebuie să mă tem de trădare din partea tuturor şi de pretutindeni. Totuşi, nu-ţi dai seama cât mă costă această îndepărtare.

Începu să se plimbe prin salon. Violenţa şi furia dinainte îi trecuseră, plângea şi voia să-şi ascundă lacrimile de privirea străinului; pe urmă le şterse repede şi se întoarse spre el.

— Ai văzut dumneata personal porunca regelui, n-au măsluit-o ei?

— Vă dau cuvântul, că am văzut-o.

Obrajii i se îmbujorară, îi reveni mânia.

— Nu mă cunosc, strigă ea, mă înfurie, mă duc la desperare, trezesc în mine dorinţa cruntă, nebunească de răzbunare! Ştiu ei oare de ce-s în stare dacă pune stăpânire pe mine furia? Îşi închipuie c-am să-i respect, chiar şi pe el, pe omul care crede că coroana îi dă dreptul să-şi bată joc de sentimente, să insulte oamenii?

Haxthausen asculta tăcut.

— Şi toate astea, adăugă ea, din cauza Denhoffowei, ai cărei iubiţi îi numără toţi pe degete, căci a făcut-o întotdeauna în văzul lumii! E cu adevărat o amanta demnă de un rege! Au vrut să-l înjosească şi să-l batjocorească dându-i o asemenea femeie. Ah, oamenii ăştia, oamenii ăştia!

Şi iarăşi începu să plângă.

— Doamnă, începu trimisul, cine-ar putea să se mire de mânia dumitale? E absolut normală şi

dovedeşte multă căldură sufletească. Nu cred că te îndoieşti, doamnă, că aş fi dorit să-ţi aduc o altă veste, mai bună, dar există oare vreun mijloc de a ne împotrivi? În momentul de faţă singura soluţie nu poate fi decât răbdarea. Şi prudenţa, ca să nu-ţi închizi calea de întoarcere. Cunoşti, doamnă, cel mai bine felul schimbător de a fi al regelui, nimeni, niciodată n-a exercitat o influenţă atât de îndelungată şi constantă asupra lui. Poţi s-o recâştigi, doamnă, azi trebuie să te gândeşti la mâine.

— Sfătuieşte-mă, sfătuieşte-mă bunul meu prieten, singurul! puse ea mişcată de vocea lui Haxthausen.

— Permite-mi însă, doamnă, să fiu sincer.

— Vorbeşte deschis.

— Flemming este acum faţă de dumneata, chiar dacă nu schimbat, cel puţin mai bine intenţionat, mai blând decât a
fost vreodată… Trebuie să-i menţii această atitudine. Căci, cine ştie? La curte se poate schimba totul în orice moment şi s-ar putea să aibă nevoie de dumneata. Dacă te vei purta blând, poate că regele are să-ţi fie recunoscător şi poate că are să se simtă mişcat. Întotdeauna a fost speriat de ameninţările dumitale, de pistoale, răzbunare, izbucniri de mânie. Toţi adversarii dumitale numai de asta-i vorbeau. Regelui însuşi a început să-i fie frică, iar doamna Denhoff nu îndrăzneşte să vină la Dresda, temându-se pentru viaţa ei. Atâta vreme cât regele va şti că eşti la fel de violentă, n-o să se apropie de dumneata niciodată. Aşa că cel mai bun sfat e să fii blândă. Ia exemplul contesei Königsmarck; a reuşit, prin blândeţe, să-şi menţină relaţiile cu regele şi chiar cu prinţesa Teschen. I s-a permis să rămână la Dresda, să-l vadă; Esterle, dimpotrivă, cu încăpăţânarea ei şi-a închis pentru totdeauna porţile palatului.

— Puteam eu oare să mă aştept la aşa ceva? Cum să nu-l cred, spunea ea printre suspine, dacă

mi-a jurat, a fost atât de drăgăstos cu mine, mi-a dăruit inima lui, mi-a jertfit tot ce-i era mai drag, nu s-a dat în lături să mă recunoască în faţa lumii întregi! Atâţia ani de fericire şi de linişte mi-au legănat inima, l-am crezut, eram sigură de viitor. Ne-au legat cei trei copii, pe care i-a iubit, le-a dat numele său, nu s-a ruşinat niciodată cu slăbiciunea pe care o avea pentru mine! Iar eu l-am iubit din tot sufletul aşa că nu-mi poate reproşa nimic. I-am fost credincioasă, n-am aruncat nicio privire asupra altcuiva, inima mea n-a bătut decât pentru el! Viaţa, obiceiurile – totul, mi-am modelat totul după gusturile lui, l-am slujit ca o sclavă. Şi acum, după atâţia ani, să-l pierd, să rămân singură, fără apărare, fără un cuvânt de adio, fără o vorbă de compasiune? Ah, omul ăsta n-are inimă! Inimă? Începu să râdă. N-a avut niciodată. El e copilul răsfăţat al fericirii, face din tot o distracţie pentru el, se joacă cu viaţa oamenilor, cu sentimentele lor, cu tot ceea ce pentru alţii e sfânt. Cine s-ar putea oare lăuda că-l cunoaşte pe omul acesta? E bun ca un înger, dar ştie să fie rece şi necruţător ca un diavol. În sărutarea lui se ascunde ura, în zâmbet – răzbunarea; cuvintele-i curg din gură pline de dulceaţă, ca să adoarmă victima. Îi face impresia că tot restul lumii a fost făcut numai ca să aibă el pe ce-şi sprijini picioarele, ca să doarmă mai comod, iar când vrea linişte, e în stare să omoare oameni, ca să nu-i mişte nimic sub picioare.

Spunând acestea ochii i se înflăcăraseră. Haxthausen o asculta neîndrăznind s-o întrerupă, pătruns de cuvintele ei pline de amărăciune. O jumătate de oră ţinură izbucnirile astea pătimaşe, mereu pe alt ton, în cele din urmă, se aşeză obosită, dar se vedea ca o roade o febră interioară. Rămase tăcută.

— Cum îndrăzneşti, domnule, să-mi dai asemenea exemple: Esterle! Königsmarck! Astea au fost metresele regelui, eu îi sunt soţie! Nu mă situa pe aceiaşi plan cu ele!

Haxthausen tăcu.

— Altfel, ai dreptate, nu vreau să-l supăr, vreau să fiu blândă şi ascultătoare; plec mâine.

Dar tocmai când trimisul voia să se ridice bucuros că poate să ducă un răspuns bun, contesa izbucni brusc, bătând din picior.

— N-au să îndrăznească să mă oblige, nici regele n-o să aibă curajul ăsta, nu se poate! Nu, nu!

Haxthausen începu din nou s-o calmeze, ea se supuse, dar de cum o convingea de necesitatea docilităţii, revenea iar la opoziţie, se înfuria. Îşi schimbă părerea de trei sau patru ori. În cele din urmă îi declară lui Haxthausen, care obosise luptând.

— Nu plec; rămân aici. Să folosească forţa dac-au să îndrăznească.

— Doamnă, te rog, pentru Dumnezeu, mai gândeşte-te! Ce să-i spun lui Flemming?

— Spune-i că nu vreau să plec.

N-avea ce face. Se duse la general cu vestea aceasta tristă, descriindu-i toată discuţia. Lui Flemming îi păru rău că nu se poate izbuti cu binele şi se vede treaba că nu voia să folosească forţa. După ce se gândi îndelung, îl rugă pe Haxthausen să mai încerce o dată.

Baronul avea o soră necăsătorită, Emilia, care locuia cu el, o persoană serioasă, blândă. De data asta nu se mai duse singur, ci o luă cu el. Amândoi se străduită în decurs de câteva ore s-o convingă că nu pierde nimic dacă-i docilă şi că, dimpotrivă, împotrivindu-se ar putea să-şi dăuneze.

Contesa ba era de acord, ba se revolta împotriva despotismului lipsit de simţire al regelui. De trei ori erau gata să plece având cuvântul ei că va părăsi Dresda de bună voie şi de fiecare dată îi chema înapoi de la uşă. Chibzuia, cântărea totul şi nu era sigură ce ar fi mai bine pentru ea.

Aflând că doamna Cosel a refuzat definitiv, Flemming i-a mai dat două zile de gândire. A treia zi s-a dus la ea. Când l-au anunţat, contesa a apărut

în rochie neagră, plânsă, dar cu o atitudine demnă. Flemming se prezentă cu toată eticheta de la curte şi cu aerul distant al unui diplomat de profesie.

— Mă pui, doamnă, în cea mai neplăcută situaţie din lume, zise el calm; cu cât sunt mai convins că m-ai numărat printre adversarii dumitale, cu atât am încercat mai mult să te cruţ de neplăceri. Am oprit porunca regelui câteva zile, acum ţi-o aduc. Dacă nu vei voi să-i dai ascultare, atunci nu eu voi fi vinovat, dacă va trebui s-o îndeplinesc. E porunca stăpânului meu. Regele e pe drum şi nu vrea să te găsească în Dresda.

Stând la fereastră, Anna observă că în faţa casei se alinia o companie de dragoni. Ochii ei negri scânteiară, dar se stăpâni. Aruncă o privire peste scrisoare.

— Plec imediat, spuse înclinându-se uşor, poţi avea încredere în cuvântul meu, domnule.

Flemming strânse scrisoarea, se înclină în tăcere şi plecă; Dragonii porniră în urma lui.

O oră după aceea, contesa Cosel plângând, ascunsă în caretă, pleca la Pillnitz. Toate astea s-au petrecut înainte ca regele să fi părăsit Varşovia. Oricât era el de uşuratic şi fără inimă, nu voia să se despartă de contesă fără să-i arate o oarecare consideraţie, cuvenită după atâţia ani de convieţuire. Îl neliniştea faptul că n-avea motiv de despărţire, că el părea cel vinovat, fără ca ei să i se poată găsi vreo vină.

După insuccesul lui Löwendahl cu declaraţia de dragoste, trimiseră în acelaşi scop pe Watzdorf şi pe serviabilul, dar neîndemânaticul van Tinen, pe care regele, deşi îl folosea la curte, nu-l putea suferi.

Watzdorf cam la fel de dezagreabil lui August, „ţăranul din Mansfeld” cum îl numeau era grobian şi urât. La curte Watzdorf nu însemna mare lucru, dar Flemming îl apăra şi-l ocrotea.

Într-o zi, când Anna se aştepta mai puţin să-l vadă, apăru la Pillnitz. Singura lui scuză că nu ştiu

să se poarte şi că intră cu scandal în casa femeii de care nu se mai temea, era că venise beat. Drumul până la Pillnitz nu-l trezise deloc; i se poruncise să facă un aranjament cu contesa şi închipuindu-şi că are soarta ei în mână, îşi permitea orice.

După cum intră fără să se anunţe, contesa îl recunoscu pe ţăranul din Mansfeld.

— Dragă doamnă, spuse el râzând, din prag, m-a trimis măria sa, şi-ar trebui să fii bucuroasă. Ţi-aduc veşti grozave. Regele, care-ar fi putut să nu-ţi dea nimic şi să nu mai facă niciun târg cu dumneata, ca domn milostiv ce e, doreşte să se despartă cu mulţumire şi pace. M-auzi?

— Aud, domnule conte, dar nu înţeleg, spuse Anna distant.

— Ah, ce frumuşică eşti mereu! spuse Watzdorf şi apropiindu-se, îi luă mâna, apoi se gândi c-ar fi mai bine s-o sărute pe obraz şi-şi înălţă capul.

Dar înainte de a-şi pune planul în aplicare, contesa se dădu un pas înapoi şi, după obiceiul ei, îi trase o palmă zdravănă.

Watzdorf rămase o clipă uimit.

— Aşa?

— Da, aşa, răspunse contesa arătându-i uşa. Regele ar fi trebuit să ştie că nu se cade să aleagă un asemenea bădăran ca sol.

Watzdorf îşi frecă faţa în tăcere, îşi puse pălăria dar rămase locului.

— Hai să uităm asta, spuse el, eu nu-s pizmaş şi de altfel, o palmă dată de o mână aşa de frumoasă nu dezonorează, ba dimpotrivă…

Ţăranul din Mansfeld rămase după aceea şi la prânz şi încercă să-şi îndeplinească misiunea, însă în modul cel mai neîndemânatic de pe lume. Promise contesei condiţii excepţionale în schimbul inimii ei.

Anna îi râse în faţă şi Watzdorf plecă mai treaz decât dacă i-ar fi turnat o găleată cu apă în cap.

Contesa vru să se plângă în scris regelui de purtarea lui Watzdorf şi Löwendahl, dar fu sfătuită

să n-o facă. Watzdorf se îndeletnicea cu finanţele, furniza banii, deci era greu să lupţi cu el.

Mai târziu îl trimiseră la ea pe van Tinen, despre care se spunea la curte că ar fi fost îndrăgostit nebuneşte de contesă, însă van Tinen, fiind bine intenţionat faţă de ca, îl ura implicit pe rege şi-şi permitea faţă de el cam multe. Îi dădea staturi de mentor, care-l enervau pe August în aşa măsură, încât, când era treaz, îl mai suporta, însă o dată, seara, era aproape să-l omoare cu propriile lui mâini, adică, de fapt, cu picioarele.

Vitzthum, care cunoştea perfect temperamentul regelui şi atitudinea lui faţă de persoanele de la curte, întâlnindu-l în pragul camerei în care se afla August după mai multe pahare de vin, îl preveni să nu intre.

— Ştii că regele nu te agreează, nu te arăta acum.

Van Tinen n-a ascultat sfatul cel bun şi a intrat: zărindu-l, August s-a strâmbat. După puţin timp, prinzând curaj, van Tinen a început să vorbească. Regele s-a întors spre el fără vorbă, iar van Tinen s-a apropiat, intrând în raza mâinii ucigaşului, care-l privea de sus, tăcând în continuare. Cei de faţă, văzând cum sclipesc ochii lui August, ar fi vrut să-l prevină pe imprudent, dar acesta parcă chema pericolul.

Câteva minute regele n-a spus nicio vorbă, răsufla doar precipitat ascultând pălăvrăgeala intrusului. În cele din urmă începu să spună ceva, van Tinen îl întrerupse, regele tăcu. După o clipă rosti iar ceva şi iarăşi van Tinen îi luă vorba din gură. Atunci regele se întoarse spre el ca un mistreţ aţâţat, făcându-l să se dea înapoi. Înaintară aşa, unul apropiindu-se tot mai mult, iar celălalt retrăgându-se tot mai speriat spre un colţ al camerei. În clipa când van Tinen se sprijini de perete, alb ca varul, regele îl apucă de guler şi trântindu-l la podea, începu să-l lovească cu picioarele atât de tare, încât stâlcit de tot îl luară

leşinat şi-l duseră în pat. Atunci era cât pe ce să plătească cu viaţa prostia sa.

Neputând obţine de la niciunul din oamenii aceştia ceva cu care s-o învinovăţească pe Anna, regelui i se şopti în cele din urmă cum că Anna ar fi avut ceva în ascuns cu fratele lui Lechernne, cel care fusese expediat în străinătate. Trimiseră după el, duseră tratative ca s-o ponegrească pe nevinovată, dar nici de aici nu obţinură nimic. Voiau să-i găsească o vină înainte de sosirea regelui la Dresda, pentru a avea motiv s-o persecute pe detronată.

Purtarea asta o umplu de amărăciune şi o împinse la desperare. Era supărată pe rege, care permitea să fie chinuită în felul acesta şi-i trimitea pe cap astfel de oameni.

Într-o buna zi se află la Dresda că contesa Cosel a dispărut din Pillnitz. Era în drum spre Varşovia. Porniră în mare grabă ştafete militare cu scrisori în care o anunţau pe doamna Bielinska. Se întruni de urgenţă consiliul de familie; erau cu toţii îngroziţi. Sosirea contesei Cosel putea transforma această comedie atât de fericit însăilată într-o tragedie.

Regele era de acum îndrăgostit, ori mai degrabă îmbrobodit de doamnele cu pricina. Îi pregătiră o nouă scenă. La ora la care August venea de regulă în vizită la doamna Denhoff, aceasta, îmbrăcată în negru, cu părul despletit stătea întinsă pe pat, ştergându-şi nişte lacrimi inexistente, cu privirea aţintită pe un perete. Mama şi sora găsiră că poza era foarte frumoasă şi de efect.

Când intră regele, ea se prefăcu că de desperare nu-l observă.

— Ce ai, frumoasă doamnă? întrebă regele grijuliu.

Marysia simulă nişte suspine, ascunzându-şi ochii uscaţi în batistă. Juca scena aceasta cu mare talent. Înduioşat, August începu să-i sărute mâinile frumoase, cerând să afle pricina lacrimilor.

— Luminăţia ta, spuse patetic doamna Denhoff, sunt ameninţată cu moartea! N-am să supravieţuiesc! Ah, şi n-ar fi nimic, dacă măcar aş duce-n mormânt convingerea că mi-a rămas inima ta; dar, din păcate, oamenii vor să mi-o răpească odată cu viaţa! Doamna Cosel vine la Varşovia, poate că a şi ajuns, poate că pieirea mea s-a pus de-acum la cale, poate că şi tu, sire, vii doar să mă anunţi că trebuie să cedez locul fericitei rivale!

— Ce tot vorbeşti, doamnă? o întrerupse regele mirat. Ce înseamnă toate astea? Aş putea eu oare să te înşel? Nu doamnă, legătura noastră este indestructibilă. Firea ta plină de dulceaţă şi bunătatea ta faţă de mine sunt o garanţie că niciodată, nicio Cosel nu va putea să-ţi facă vreun rău.

— Ah, stăpâne, fie ca ceea ce-mi spui să fie adevărat, fie ca tu să-mi răspunzi cu aceeaşi dragoste sinceră pe care o simt şi eu pentru tine. Ah, să mor nu înseamnă nimic pentru mine, dar să te pierd – mi-e peste puteri. Mai degrabă aş renunţa la viaţă, decât la fericirea care acum îmi surâde! Sire, dacă încetezi să mă mai iubeşti, ia-mi şi viaţa, nu mai am nevoie de ea!

— Dar, draga mea contesă, răspunse regele, ar fi o josnicie din partea mea să te răsplătesc cu nerecunoştinţa pentru asemenea declaraţie, pentru cuvintele acestea dulci pe care le-au rostit buzele tale.

— Îţi mulţumesc, stăpâne, pentru speranţa pe care mi-o dai, continuă Marysia, cu toate că eu nu mă pot linişti; mă stăpâneşte teama. Rivala asta nesuferită se apropie, te vei vedea cu ea, va pune din nou stăpânire pe inima domnului meu, aşa cum a ştiut s-o păstreze atât de mult.

— De ce te frământi, o întrerupse regele puţin nerăbdător, cum să te liniştesc? Las-o să vină, ai să triumfi şi asupra ei.

— Nu, nu! strigă Marysia. Dacă vine doamna Cosel aici, eu părăsesc Varşovia! Femeia asta e în

stare să atenteze la viaţa mea, să-şi permită cea mai nedemnă violenţă.

Mama Marysiei stătea la uşă în tot timpul acestei discuţii, gata să intre când va auzi semnalul. Marysia tuşi, uşa se deschise şi aceasta intră, prefăcându-se a nu fi ştiut că regele se afla acolo.

— Sunt foarte bucuros că te văd, doamnă, spuse regele ridicându-se. Hai, ajută-mă s-o liniştesc pe fiica dumitale, care mă jigneşte cu presupuneri nedrepte.

— Dar despre ce-i vorba, majestatea voastră?

Doamna mareşal se prefăcea uimită.

— Bănuielile şi gelozia sunt dovezi de ataşament, adăugă ea repede. Asta n-ar trebui să vă jignească.

— Ascultă, doamnă.

Şi regele îi povesti totul. Doamna mareşal asculta, aruncând priviri ciudate când spre fiica ei, când spre el, părea că e încurcată.

— Iartă-mă, majestatea ta, spuse după câteva clipe, eu nu mă mir deloc de fiica mea. Sunt cunoscute lumii întregi ameninţările contesei Cosel şi e ştiut caracterul ei impulsiv. Doar a îndrăznit să te ameninţe chiar şi pe majestatea ta!

— Şi? o întrerupse August. Despre ce-i vorba? Pentru liniştea voastră am să dau poruncă imediat ca doamna Cosel să fie întoarsă din drum.

Auzind asta doamna mareşal bătu din palme şi ţipă cuprinsă de recunoştinţă:

— Poţi să fii fericită, Marysia dragă, având un protector atât de grijuliu cu liniştea ta.

După puţină gândire, adăugă:

— Îndrăznesc însă să vă atrag atenţia că doamna Cosel, încurajată de favorurile majestăţii voastre, nu va asculta cu uşurinţă de acest ordin. Ar trebui trimis cineva, cineva care să ştie…

— Alegeţi, doamnelor, pe cine vreţi! spuse regele cam plictisit de scena asta.

Începură, să mulţumească şi să facă plecăciuni în faţa prealuminatului domn, care dădea dovadă de atâta bunătate şi atâta grijă. Doamna mareşal avea de-acum un om gata pentru această expediţie. Era francezul Montargon, venit în Polonia cu prinţul Polignac şi care se aciuase pe lângă familia Bielinski, dobândind între timp titlul de şambelan al majestăţii sale. Se spuneau tot felul de lucruri despre relaţiile lui cu această casă…

Peste jumătate de oră Montargon se prezentă în faţa regelui, care-i porunci ferm s-o întoarcă din drum pe contesa Cosel.

— Dacă nu va voi să asculte de porunca majestăţii voastre, întrebă francezul, ce să fac?

Regele se gândi o clipă. Era clar că-l costa mult lucrul la care-l sileau.

— Îţi voi da drept ajutor pe La Haye, locotenent-colonel în garda mea, cu şase ostaşi. Cred că asta ar trebui să vă ajungă.

Fără să piardă timpul, trimiseră după La Haye, care aflând din gura regelui porunca severă, plecă în aceeaşi noapte, cu un detaşament de gardă, împotriva unei femei fără apărare. Porniră în mare grabă, pe drumul care ducea de la Varşovia la Dresda.

Şi cât de drăgăstoase au fost mulţumirile şi cât de mare bucuria triumfului repurtat!

II

Când se hotărî să-l vadă pe rege şi să se apere singură în faţa lui, contesa plecă la drum cu o mică suită, voind să se grăbească atât, încât vestea venirii ei să n-o preceadă. Credinciosul Zaklika, cel care n-o lăsa niciodată singură, o însoţea şi de data aceasta. Suferea nespus pentru soarta doamnei sale, dar aşa-i era firea, să tacă, cu atât mai mult, cu cât îl durea mai tare. Palid, slab, vânăt, călărea lângă trăsură împlinind poruncile, mut şi supărat.

Înainte de plecare, contesa îl chemase la ea.

— M-au părăsit cu toţii, spuse ea, nu am pe nimeni pe care să mai pot conta.

Se uită la el. Zaklika stătea posomorât.

— Mă vei părăsi şi dumneata?

— Eu? Niciodată! răspunse scurt.

— Cred că mă pot bizui pe caracterul dumitale nobil şi pe ataşamentul faţă de mine.

— Întotdeauna, răspunse Zaklika solemn, ridicând două degete în sus, de parc-ar fi jurat.

— Aş vrea să-ţi încredinţez ce am mai scump, spuse contesa coborând glasul. Spune-mi, garantează-mi, că numai o dată cu viaţa vei pierde ceea ce-ţi voi da în păstrare, că n-ai să laşi să-ţi fie luat cu forţa, că-l vei păzi ca pe o comoară a mea, ca pe onoarea mea, ca pe…

— Ca pe o relicvă, spuse Zaklika ridicând din nou mâna în sus. Puteţi fi liniştită.

— Nu trebuie să afle absolut nimeni de ceea ce-ţi încredinţez.

— Doriţi să mă jur?

— Te cred pe cuvânt. Totuşi trebuie să ştii ce ai de păzit. Ţi-am spus că-ţi încredinţez onoarea contesei Cosel. Când regele m-a despărţit de soţul

meu, mi-a făgăduit în scris că după moartea soţiei sale se va căsători cu mine. Altfel n-aş fi fost niciodată de acord cu o asemenea viaţă. Acum se vor strădui să-mi ia această promisiune scrisă, a cărei încălcare îl acoperă pe rege de ruşine. Pot să mă chinuiască, dar n-au să afle o vorbă de la mine; nici torturându-mă n-au să mă silească să spun unde-i înscrisul. Ce să fac, să-l zidesc undeva? Pot să mă izgonească. Să-l bag în pământ? Pot să mă ducă departe. Să-l port asupra mea? Nu-s sigură…

Spunând acestea contesa deschise o cutiuţă de abanos, încrustată cu argint şi fildeş, din ea scoase o altă cutiuţă, de aur, iar din aceasta o pungă de piele, cu şnur de mătase, pecetluită.

— Tu n-ai să mă trădezi, spuse ea privindu-l în ochi.

Zaklika se lăsă în genunchi, lacrimi mari îi alunecau în mustăţi, sărută mâna întinsă, luă punga de piele şi uitându-se-n jur o vârî iute în sân, spunând cu o voce înăbuşită:

— Doar o dată cu viaţa o să mi-l ia cineva!

Contesa închise cutia.

— Plecăm, spuse ea, nu ştiu ce se poate întâmpla la drumul ăsta, dar mă aştept la ce e mai rău. Trebuie să ai întotdeauna bani.

Îi întinse o pungă verde plină cu aur.

— Vă voi da socoteală, spuse Zaklika.

Câteva ore după aceea, cu pistoalele încărcate ca întotdeauna, Anna pornea la drum.

Până la Widawa, un orăşel de la graniţa Sileziei, călătoria decursese cu bine şi repede. Se opriră acolo să se odihnească. Obosită, Anna porunci să se pregătească repede prânzul şi ocupă cel mai bun han. La celălalt capăt al curţii văzu vreo zece cai, ai vreunui detaşament de dragoni, care, credea ea, se întorcea în Saxonia. Zaklika stătea de pază la uşa ei. În faţa lui se prezentară Montargon şi La Haye, rugând să fie anunţaţi la contesă, căci întâlnind-o întâmplător pe drum, erau bucuroşi să-i prezinte omagiile.

Pe primul din ei contesa îl cunoştea. Se miră când află de la Zaklika de vizita lor, mai ales că în ultima vreme toţi o evitau. Nu-i trecu prin minte niciun pericol şi porunci să fie poftiţi.

La Haye era un om politicos, obişnuit cu curtea, ştia să se poarte. Cu toată neliniştea din suflet, contesa Anna, obişnuită să-şi stăpânească simţămintele, se străduia să joace rolul unei persoane liniştite şi chiar vesele. Îi primi frumos pe ofiţeri, îi invită la masa sa modestă. În timpul prânzului discuţia se desfăşură destul de liber, dar spre sfârşit, Montargon, pe care-l rodea la inimă misiunea, începu să povestească de Varşovia, de una, de alta şi se adresă contesei:

— Mi se pare c-aţi plecat inutil la drumul ăsta. După câte ştiu regele e foarte ocupat şi să nu-l înfurie venirea dumneavoastră. Puteţi fi expusă la neplăceri.

Auzind aceste vorbe, contesa îşi încruntă sprâncenele şi se ridică de la masă.

— Cum asta? Dumneata? Dumneata îmi da mie sfaturi?! Dumneata poţi cunoaşte mai bine decât mine pe rege, situaţia mea şi ce mi se cade să fac ori nu?

Montargon răspunse tulburat:

— Scuzaţi-mă doamnă!

— Nu te scuz, domnule, pentru că asta-i impoliteţe şi stângăcie! Dă-mi pace, cu sfaturile dumitale, de care n-am nevoie.

Montargon păli, buzele i se crispară.

— Din partea mea, doamnă contesă, într-adevăr, nici n-aţi avea nevoie de sfaturi, nici n-aţi fi datoare să le ascultaţi, dar dacă aş avea poruncă de la maiestatea sa…

— De la rege?! strigă doamna Cosel.

— Da.

— Nici în acest caz nu mă simt obligată să-ţi dau ascultare, răspunse contesa, căci au pus stăpânire pe el adversarii mei; a procedat aşa cum

nu trebuia să procedeze şi în clipa asta sunt sigură că regretă.

Montargon era un om fin, dar ofensat de tonul cu care-i vorbea frumoasa călătoare, spuse cu o voce mieroasă, însă dureros de jignitoare.

— V-aş fi îndatorat, doamnă contesă, dacă aţi binevoi să nu mă siliţi să uzez de forţa, căci mi-ar fi foarte neplăcut.

— Cum adică? strigă contesa sărind de pe scaun. Ai îndrăzni să uzezi de forţă împotriva mea?!

— Am poruncă fermă din partea regelui să vă întorc înapoi, spre Dresda, zise Montargon şi sunt silit să-i dau ascultare.

Contesa se înfurie de-a binelea. Auzise de şambelan că era fiu de copist de ţară, aşa că ţipa la el:

— Afară, amărâtule de copist, afară – şi luă un pistol în mână – că-ţi crăp capul!

În uşă apăru Zaklika.

Montargon, care ştia prea bine cu cine avea de-a face şi fiind convins că contesa se ţine de cuvânt, se retrase imediat, fără o vorbă. La Haye, care tăcuse până atunci, rămase. Felul în care fusese expediat colegul lui îi servea drept învăţătură. Începu deci, cu multă blândeţe:

— Doamnă contesă, solii nu-s nici tăiaţi, nici pedepsiţi. Liniştiţi-vă! Noi n-avem nicio vină că ni s-a dat o poruncă atât de neplăcută. Aş fi desperat dacă prin cel mai mic gest m-aş expune mâniei dumneavoastră, dar pentru numele lui Dumnezeu, asta-i porunca regelui! Poruncă dată militarului de maiestatea sa personal! Nu există scăpare, trebuie s-o împlinesc!

— L-ai văzut pe rege? întrebă contesa calm.

— Da, porunca am primit-o chiar de la el. Vă conjur, doamnă, pe dumneavoastră nu v-aţi salva, dar aţi binevoi să mă salvaţi pe mine.

Tonul lui blând o dezarmă. Se prăbuşi pe un scaun, tremurând.

— Liniştiţi-vă, doamnă, după cât se pare nu vă ameninţă nimic în toată treaba asta.

— Cum aşa? Dar Denhoffowa?

— Eh, asta-i o aventură trecătoare! spuse La Haye. Ceva în genul amorului regelui cu domnişoara Duval, de care acum a uitat într-atât, încât nu ştiu de-şi mai aminteşte măcar numele ei. Doamna Denhoff e căsătorită, soţul ei stă la ţară şi nu ştie nimic. Nu-s deloc perspective ca ea să vină la Dresda. Iar regele trebuie să se întoarcă. O să-l vedeţi acolo, doamnă, şi o să vă redobândiţi cu uşurinţă influenţa asupra lui.

Doamna Cosel, liniştindu-se tot mai mult, începu să-l descoase. La Haye ştiu să-i prezinte povestea într-o lumină favorabilă. După un sfert de oră de discuţii, la rugăminţile lui politicoase, contesa se lăsă convinsă în cele din urmă. La Haye era victorios. Se dădu poruncă să se înhame; se înapoia la Pillnitz.

Montargon nu i se mai arătă în ochi, dar trimise un curier la doamna mareşal cu vestea cea bună. Temându-se însă ca Anna Cosel să nu-şi schimbe pe drum hotărârea, el şi La Haye, cu detaşamentul de soldaţi, o însoţiră nevăzuţi, făcând popasuri la câteva ore după ea, până la Budysin, de unde putură să se întoarcă liniştiţi, să primească mulţumirile doamnelor de la Varşovia.

Montargon nu văzuse de multă vreme un pistol încărcat atât de aproape de capul lui şi-l visă multă vreme, zicându-şi în sinea lui că n-ar vrea să mai fie vreodată expus la o asemenea încercare.

Între timp doamna Denhoff, apărând tot mai des alături de rege şi primindu-l la ea, începuse să atragă atenţia tuturor asupra ei şi începuse să declanşeze un potop de bârfeli, care n-o cruţau deloc.

Cu toate că influenţa moravurilor străine se făcea pe atunci destul de simţită în Polonia şi deşi acesta nu era primul scandal de acest gen, totuşi oamenii serioşi erau revoltaţi şi în special purtarea

urâtă a acestei femei măritate, îi scandaliza. Aventura apărea cu atât mai supărătoare, cu cât mama era complice, iar sora martoră şi cu cât ele mai degrabă se lăudau cu purtarea asta, decât s-o ascundă sau să se ruşineze. Asupra lui Denhoff, pe care poruncile regale şi intrigile abile îl ţineau departe, la ţară, începu să exercite presiune familia lui, cerându-i să-şi cheme nevasta acasă. Denhoff expedia scrisori tot mai furioase, mai insistente, cu ameninţări tot mai straşnice. În cele din urmă, nu mai avură încotro şi o trimiseră la el pe mama Marysiei, care era foarte descurcăreaţă de felul ei.

A doua zi după sosire, doamna mareşal îi vorbi ginerelui astfel:

— Nu ne mai bate la cap cu pretenţiile tale ca Marysia să se înapoieze, pentru că nu se mai poate. Nici nu ne gândim să sacrificăm norocul întregii familii pentru fanteziile tale. Îl avem pe rege în mână, regele s-a îndrăgostit la nebunie de Marysia. Ai vrea ca din cauza ipocriziei tale caraghioase să-mi ratez afacerile?

Denhoff era un tip de modă veche şi auzise câte ceva de aventurile amoroase ale soţiei sale.

— Ascultă domnule, adăugă soacra, ai de ales: ori taci şi laşi lucrurile aşa cum sunt şi beneficiezi de favorurile monarhului, ceea ce nu ţi-ar strica, ori eşti de acord cu divorţul. Nunţiul papal Grimani ne e destul de prieten ca să obţină uşor de la Roma dezlegarea.

— Dragă doamnă, spuse Denhoff, n-am niciun chef să împart inima soţiei cu luminăţia sa şi la drept vorbind şi aşa n-aveam prea mult loc acolo, căci sunt cam mulţi care concurează la inima fiicei dumitale. Lăsaţi-mă-n pace cu favorurile regale şi cu buzunarul regal şi eliberaţi-mă de Marysia, lucru pentru care vă voi fi chiar recunoscător; numai faceţi-o cât mai repede.

Doamna mareşal era cam mirată că ginerele renunţă atât de uşor la nevastă şi că dispreţuieşte cu atâta hotărâre favorurile regale, însă după ce

mai discută puţin cu el, îi ceru o semnătură în privinţa divorţului şi se duse cu ea la Varşovia, la Grimani. Nunţiul scrise la Roma şi papa Clement al XI-lea aprobă divorţul.

Între timp muri mareşalul Bielinski, suferind de multă vreme. După urma lui rămaseră datorii imense, moşii grevate, afaceri încurcate şi toată speranţa salvării familiei se afla în minutele frumoase ale doamnei Denhoff, care se apucă cu zel de vistieria majestăţii sale. Mai întâi i se făcură domnului Bielinski poate cele mai frumoase funeralii din câte-a văzut Varşovia în secolul acela. Pe urmă ştiură să înduioşeze sufletul simţitor al lui August al II-lea pentru soarta nefericitelor orfane: începură să curgă daruri pentru toată familia. Cronicarii acelor timpuri spun că doamna Denhoff singură n-ar fi fost nicicând în stare să ducă tratative pentru a deţine sprijin şi indemnizaţii permanente, dacă n-ar fi fost mintea, experienţa şi grija mamei sale, care n-o scăpa de sub ochi şi care veghea asupra binelui întregii familii. Doamna mareşal cerea mereu câte ceva, iar rugăminţile ei erau nespus de abile, făcute pe un ton dulce şi politicos. Găsea întotdeauna motive atât de juste, nevoi atât de absolute şi ştia să se adreseze inimii monarhului cu atâta duioşie, încât August îi oferea bucuros şi deşi saxonii începură de-acum să cam mârâie, el nu le dădea nicio atenţie.

Deoarece înmormântarea mareşalului fusese atât de somptuoasă, se considerară scutite de doliu, căci regele trebuia să se distreze şi nu îndrăzneau să-i strice petrecerile şi nici să-l lase să tânjească, aşa că foarte curând fiicele, fiul şi doamna mareşal începură să participe la balurile şi la spectacolele pe care le dădea regele.

Totuşi, la Varşovia nu avea tot dichisul, trebuiau să aducă de la Dresda ustensilele necesare pentru distracţiile elegante cu care era obişnuit. Aici n-avea nici armata aceea de servitori care-l înconjura în Saxonia, oameni care înţelegeau fiecare semn al

lui, care-i ghiceau gândurile şi se străduiau să găsească mereu alte scamatorii şi amuzamente. Capitala Poloniei era relativ săracă în lucruri care să stimuleze luxul şi inventivitatea, iar regele voia să-i arate alesei sale de ce-i în stare, s-o uimească, s-o încânte. După ce doamna Denhoff, care se temea de pistoalele contesei Cosel, se asigură că n-o s-o întâlnească, începu să vorbească tot mai insistent de plecarea la Dresda. Dar plecarea din Varşovia a întregii familii, care mergea după carul triumfătoarei, adunând ce cădea din el, nu se produse decât după ce fură siguri că doamna Cosel n-o să le iasă-n cale.

Pentru a scăpa de rivală, de care se temea de fapt mai mult pentru persoana regelui, decât pentru sine, doamna Denhoff se prefăcea mereu speriată, se înconjura de paznici, ruga să fie apărată de un atac imaginar.

Poate chiar că adversarii contesei, temându-se ca nu cumva aceasta revenind în graţiile regelui să se răzbune pentru insultele suferite, au influenţat-o pe doamna Denhoff, îndemnând-o s-o persecute cât mai mult pe contesă. E suficient să spunem că regele, care ar fi fost bucuros s-o cruţe pe Anna şi care se purtase în genere destul de blând după despărţirea de alte amante, acum era tot timpul incitat la noi şi noi cruzimi faţă de doamna Cosel. Voiau să scape neapărat de ea, definitiv, ca să nu se mai poată întoarce.

Nu fără motiv Flemming se temea de o eventuală întâlnire a regelui cu ea, ştiind că Anna îl va căuta; era convins că fosta iubită l-ar fi înduioşat pe August. Aşa că singura soluţie era s-o aţâţe mereu pe doamna Denhoff, căreia îi era în fond neplăcut să urmărească astfel o femeie. Şi încă una nefericită. Dar Flemming şi Fürstenberg o speriau tot timpul cu faptul că fiind la Pillnitz, contesa e doar la câteva mile de Dresda, că se poate întâlni cu regele şi că atunci Marysia va fi

alungată de pe treptele tronului şi odată cu ea întreaga familie.

Aşa că pe de o parte o puseră pe doamna Denhoff să ceară alungarea ei din preajma capitalei, iar pe de altă parte Flemming îi aminti personal regelui că într-un moment de patimă nechibzuită i-a dat o făgăduială scrisă de căsătorie, document cu care contesa Cosel se laudă, că hârtia ar trebui într-un fel luată înapoi, fie şi plătind pentru ca, numai să nu-l compromită pe rege.

August găsi că e just. O dată începută persecuţia acum se trezise şi în el mânia şi dorinţa de răzbunare, şi trebuia s-o continue, să ia din mâinile nefericitei orice instrument de apărare şi justificare.

N-o lăsară liniştită nici la Pillnitz, unde apăru din nou Watzdorf. Cu toate că-i era nesuferit, Anna se obişnuise acum, cel puţin cu aparentă răbdare, să suporte orice; trebuia să-l primească, ştiind că vine din porunca regelui. De data aceasta el fu incomparabil mai rezervat în purtarea sa faţă de contesă.

— Vă doresc binele, spuse după ce-o salută, şi cea mai bună dovadă e că vin aici în scopul unei înţelegeri, al unui aranjament. Ne străduim cu toţii să-l influenţăm pe rege în aşa fel, încât să fie mai bine pentru dumneata, dar…

— Dar, ce? întrebă Anna privindu-l.

— Dar şi din partea dumitale e nevoie de puţină supunere, zise Watzdorf.

— Ascultă-mă, domnule, spuse doamna Cosel, am fost regină, stăpână. Sunt mama a trei copii recunoscuţi de rege. Nu i-am dat motiv de bănuieli ori gelozie, cea mai răuvoitoare calomnie şi-a frânt gâtul când a fost îndreptată împotriva mea. Dacă am ceva să-mi imput, e numai iubirea prea mare ce i-am purtat-o. După atâţia ani de convieţuire, în al optulea an, brusc, după proaspete jurăminte şi favoruri, cea mai josnică intrigă posibilă îmi răpeşte nu inima lui, ci doar pasiunea. Îmi

poruncesc să renunţ la dragostea mea – tac. Mă izgonesc din palatul dăruit mie – plec. Îmi poruncesc să plec din Dresda – mă retrag la Pillnitz. Vreau să-l văd pe rege – sunt întoarsă din drum. Şi cu toate astea mă declară pe mine răzvrătită, răzbunătoare, periculoasă, se tem de furia mea. Zic că din desperare aş fi gata să atentez la viaţa regelui…

— Da, aşa-i, spun toate astea, adevărat, râse Watzdorf, dar dumneata poţi nega şi încheia liniştit toată povestea, ca Teschen şi Aurora.

Contesa sări brusc îmbujorată.

— Teschen şi Aurora au fost favorite! strigă ea. Eu am promisiunea de căsătorie, eu am fost şi sunt soţia lui.

Watzdorf izbucni în râs.

— Eh, dragă contesă, spuse cu o intimitate jignitoare, asta-i o poveste veche. Nu ştii la ce poate împinge patima? Omul nu mai e stăpân pe sine şi nu mai ştie ce face. August al II-lea, domnul nostru preamilostiv, a semnat tot aşa, silit, şi pacea de la Altranstadt şi acum o declară nulă. Poate că ţi-a semnat şi dumitale o promisiune de căsătorie, dar nu-i acordă nicio importanţă.

Cu greu mai putea Anna să-şi stăpânească revolta.

— Desigur, regele e liber să nu acorde importanţă cuvintelor, jurămintelor şi promisiunilor celor mai solemne, dar eu îl consider un om cinstit, care ştie ce face şi nu se înşală pe sine şi pe alţii. Pentru mine cuvântul lui e sfânt şi-şi păstrează valoarea!

Începu să se plimbe prin cameră. După câteva clipe de gândire Watzdorf îndrăzni să treacă la subiectul misiunii lui.

— Spune-mi deschis, doamnă, care sunt pretenţiile dumitale? Regele are pentru dumneata recunoştinţă şi bunăvoinţă. Face mult, dar nu trebuie să-i ceri imposibilul şi nici să acorzi unei

glume importanţa pe care n-a avut-o. Să-mi dai hârtiuţa aceea a regelui.

Contesa se întoarse rapid spre el:

— Asta ţi-era misiunea?

— Păi, trebuie să recunosc: asta-i!

— Întoarce-te înapoi, răspunse contesa îmbujorată, căci atâta timp cât sunt vie n-o voi da nimănui. Asta-i apărarea onoarei mele, care mi-e mai dragă decât viaţa. Vă închipuiţi c-aş fi fost de acord să-i dau mâna, pentru toate bogăţiile şi palatele lui, pentru strălucirea bunăvoinţei lui, dacă n-aş fi avut această promisiune de căsătorie?

— Dar era ceva caraghios, spuse Watzdorf. Recunoaşte şi dumneata singură. Regina trăia şi trăieşte. Cine are dreptul să dispună astfel de viitor? În ochii legii, ai oamenilor, ai lumii întregi asemenea promisiuni n-au nicio valoare.

— Atunci de ce vreţi să mi-o luaţi? întrebă Anna. Pentru că vă e ruşine că regele a înşelat o femeie slabă şi nepriceputǎ? Vă temeţi ca nesocotinţa asta şi trădarea să nu-l stigmatizeze, aşa cum merită?

— Doamnă, eu nu pot asculta reproşuri la adresa regelui, spuse Watzdorf.

— Atunci du-te de unde-ai venit, răspunse contesa arogant voind să iasă din cameră.

Solul se ridică de pe scaun şi o reţinu.

— Gândeşte-te, doamnă, la ce duce asta! Îl sileşti pe rege să uzeze de mijloace extreme, să fie de o cruzime fără precedent. Doar poate să folosească forţa! N-ai să poţi ascunde hârtia asta în aşa fel, încât să n-o găsească.

— Să încerce! răspunse contesa.

— Ar fi cel mai trist lucru, încheie Watzdorf. Şi toţi care-ţi vrem binele am fi bucuroşi să eviţi o astfel de treabă; eu aş vrea să te cruţ de asta. Dacă-l sileşti la violenţă, nu te mai poţi aştepta la nimic, pe când prin buna învoială vei primi…

Contesa nu-l lăsă să termine şi se întoarse spre el întrebându-l:

— Ai vrea să-mi vând onoarea, să o preţuiesc în bani? Îţi garantez că vistieria regală n-are atât cât să plătească onoarea unei femei ca mine. N-o dau pentru toate comorile din lume!

Rosti aceste cuvinte apăsat, cu mândrie.

— Voiesc să afle lumea cât de nedemn am fost înşelată, cât de necinstit şi-a bătut joc de mine.

Îi dădură lacrimile.

— Nu, strigă ea brusc, nu cred, minţi, asta nu-i voinţa regelui! Îl ponegriţi vrând să-l apăraţi! Ştiu că e nesocotit dar nu mă îndoiesc că are o inimă nobilă. Regele nu-mi poate cere asta!

Solul tăcea. Îşi deschise încet haina, căută într-un plic cu hârtii scrisoarea regelui şi împuternicirea pe care-o avea la el şi i le întinse contesei fără o vorbă.

Ea aruncă peste ele o privire aproape dispreţuitoare.

— Dacă ceea ce mi-a semnat şi mi-a jurat mie n-are valoare, spuse ea dând hârtiile la o parte, ce importanţă mai pot acorda acestei scrisori şi semnăturii? Mâine regele îţi poate porunci să-i duci înapoi scrisoarea asta şi s-o retracteze!

Vădit tulburat, Watzdorf împături scrisoarea şi o puse înapoi în buzunar; pe faţa lui se zugrăvea compătimirea.

— Doamnă contesă, rosti încet, purtarea dumitale îmi trezeşte milă. Poţi să mă crezi, ori nu, eu mai mult de-atât nu-ţi pot spune. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, chibzuieşte la ce te expui. N-aş îndrăzni să rostesc nicio vorbă împotriva regelui. El e cel mai bun şi cel mai nobil, dar trebuie să-şi apere demnitatea regală, de care e răspunzător în faţa monarhilor şi a popoarelor. Când e vorba de probleme de stat, nu există metode care să nu fie permise. Aminteşte-ţi de soarta multor, multor oameni. E periculos să te împotriveşti regelui când pune stăpânire pe el pasiunea.

— Îl cunosc mai bine decât dumneata, îi azvârli contesa.

— Regele nostru ştie să fie bun, dar poate să fie şi îngrozitor, spuse Watzdorf.

— Ştiu, repetă contesa.

— Te conjur, doamnă!

— Cruţă-ţi, domnule, timpul şi eforturile, e zadarnic. Cu ameninţările mă poţi îndupleca şi mai puţin decât cu vorba bună: mi-ar fi ruşine să cedez la ameninţări.

În zadar mai încerca Watzdorf s-o convingă. Contesa îl privi lung, dispreţuitor, apoi ieşi din cameră. Nu-i mai rămânea nimic altceva de făcut, decât să se întoarcă la Dresda şi să raporteze insuccesul încercării sale.

III

Sunt persoane cărora le place să vadă durerea şi să asculte gemetele, să bea din suferinţa altora şi să-şi bată joc de nefericire.

Nefericirea, în care căzuse contesa Cosel trezea în adversarii ei curiozitatea şi dorinţa de răzbunare. E adevărat că prin mândria ei le dăduse adesea să înţeleagă că nu-s mulţi oamenii demni de prietenia ei, dar la curtea aceea, plină de intrigi personale, era greu să te împrieteneşti cu cineva.

Printre oamenii inoportuni, de care nu putea scăpa, era şi baroneasa Glasenapp. O dată contesa Cosel a fost silită s-o dea afară din casă, înţelegând cu ce scop vine şi cum se preface că-i e prietenă, pentru ca ieşind de la ea să râdă de aşa-numita prietenie. După aceea baroneasa nu s-a mai arătat o vreme şi cu atât mai puţin se putea aştepta s-o vadă acum, când contesa nu mai prezenta importanţă şi nu mai avea prieteni nici măcar printre aceia care mai păstraseră o fărâmă de bun simţ.

Cu atât mai mare fu deci mirarea contesei, când i se anunţă a doua zi vizita doamnei Glasenapp. La început şovăi dacă s-o primească, nevoind să se expună la înţepături, ori la false asigurări de compasiune, în care nu putea crede.

Fără să se simtă jignită că fusese lăsată să aştepte atât de mult, doamna Glasenapp dădu ocol casei şi uitându-se când pe un geam, când pe altul se străduí s-o găsească pe Anna şi să intre cu forţa la ea. Într-adevăr, în felul acesta reuşi s-o găsească pe contesă, care se retrăsese în budoarul ei. Cătărându-se pe pervazul geamului deschis, baroneasa o sili să-i deschidă uşa.

— Ah, draga mea contesă, nu te mai ascunde! strigă ea. Ştiu că nu mă crezi sinceră, dar te iert, căci te compătimesc. Porunceşte să-mi deschidă! Îţi aduc noutăţi din capitală; nu vreau nimic decât să te îmbrăţişez.

Contesa, plictisită şi obosită totodată, o primi pe baroneasă, care se prăbuşi pe un scaun, privindu-se în oglindă şi potrivindu-şi coafura deranjată.

— Am vrut să-ţi dovedesc ca sunt un om cu inimă, cu toate că puşlamalele alea de la Dresda mă iau în râs. Nu există calomnie, care să nu fie pusă pe seama mea. Crede-mă, dragă contesă, că te invidiez pentru singurătatea de aici; să trăieşti la o curte şi încă la una ca asta, înseamnă să înnebuneşti, nu alta…

Se opri o clipă, se aşează mai bine, se uită în jur.

— Aici, la Pillnitz e linişte, plăcut, frumos şi n-ai duce-o deloc rău, dacă te-ar lăsa în pace. Dar nu cred c-or să te lase. Afurisita aia de Denhoffowa e gata să te izgonească şi de-aici.

Contesa zâmbi dispreţuitor.

— A venit de-acum la Dresda, începu baroneasa să turuie, şi temându-se grozav să n-o împuşti, umblă numai însoţită de locotenent-colonelul Chatira şi de şase cavaleri din gardă.

Cred c-ar fi de acord cu garda asta, chiar şi dacă nu s-ar teme de nimic. În plus, au găzduit-o la Fürstenberg, până i se va construi un palat, dar până să-l construiască sper să se termine şi domnia ei.

— Doar au palatul rămas de la mine, mormăi contesa.

— A, ăla-i destinat prinţului moştenitor! spuse doamna Glasenapp, care ştia totul. Chatira e şambelanul curţii, ministru, prieten şi cred că-i şi cameristă la Denhoffowa. Flemming dă nişte serate grozave pentru rege şi favorită, de la care nu pleacă niciodată treji. Se spune că la una din petrecerile astea, după ce s-a îmbătat bine, a mângâiat-o pe Marysia pe bărbie, alintând-o cu un

epitet pe care-l merită din plin. Dar ea nu i-a luat-o în nume de rău. De altfel, aud că-i atât de bună, că-i gata să-l împartă pe rege cu oricine, numai nu cu una atât de aprigă ca dumneata, draga mea contesă, care, nesuportând înjumătăţirea, ai vrea să-l ai în întregime.

După ce spuse astea, baroneasa se aplecă în faţă, se uită cu grijă în jur, puse un deget pe buze şi şopti:

— Regele s-a schimbat; îl ştiam un om bun şi acum e tot mai aspru şi mai crunt.

Contesa se uită în ochii ei.

— Faţă de mine nu-i aşa, spuse ca.

— Eh, normal, o dragoste mare nu se termină niciodată altfel, spuse doamna Glasenapp, dar ai auzit de Jablonowski?

— Nu aud nimic, căci nu văd pe nimeni.

— Ştii cât îi datora regele hatmanului şi mai ales voievodului Ucrainei, Jablonowski, care-l atrăsese pe hatman de partea regelui. Ei bine, ştii unde se află acum voievodul?

Contesa o privi mirată.

— Prinţul Jablonowski, voievodul Ucrainei e închis în camera lui Beichling din Königstein. L-au luat de la Varşovia, din aceeaşi casă în care-l convinsese pe tatăl lui să treacă de partea noastră, exact la un an după ce se prezentase la graniţă să-l salute pe prinţul nostru moştenitor.

— E cu putinţă? exclamă contesa.

— Aşa aş fi întrebat şi eu până nu de mult: să fie cu putinţă, continuă vizitatoarea, dar astăzi spun: totul e posibil.

— Cu ce s-a făcut vinovat voievodul?

— Se spune că undeva la o adunare a capetelor ălora rase din Polonia, tocmai atunci când regele o lua pe Denhoffowa, s-ar fi declarat făţiş împotriva lui, pentru faptul că le ia nevestele, că locuieşte pe faţă cu alte femei, că strică moravurile ţării şi că asta-i crimă de stat! Crimă de stat! repetă baroneasa râzând şi bătând din palme. Ah,

nepreţuitul Jablonowski! Se spune că în felul ăsta a trecut de partea regelui Leszezyński, care cel puţin le lăsa nevestele în pace. Cel mai mult l-a supărat pe rege faptul c-a vrut să i-o smulgă pe Denhoffowa. Apoi l-au spionat pe Jablonowski, ce scrisori primea, l-au interogat pe unul din secretarii lui, i-au găsit nu ştiu ce scrisori în casă şi fără nicio ceremonie, fără nicio judecată, regele a poruncit ca Jablonowski să fie întemniţat la Königstein.

Contesa asculta indiferentă.

— Închipuieşte-ţi, draga mea, încheie baroneasa, dacă procedează astfel faţă de prinţi şi voievozi, ce să mai spunem de alţii? Ce mai contăm bietele de noi, când vrea să se debaraseze de noi?

Povestirea baronesei produse o puternică impresie asupra contesei. Voievodul Ucrainei în Königstein, nejudecat, fără să i se dovedească vinovăţia şi întemniţat în Saxonia pentru o problemă care privea Polonia, asta era într-adevăr ceva nou, care-i dădea de gândit.

De la subiectul acesta trist, baroneasa trecu repede la altele, mai vesele.

— Avem mereu petreceri grozave, regele se întrece pe sine, deşi nimeni n-o vede pe Marysia Denhoff la aceste petreceri. Oamenii presupun că apare mascată, căci n-a îndrăznit niciodată să-şi arate chipul descoperit în faţa reginei. Se maschează la fel ca Teschen şi se îmbracă în costum de liliac, împreună cu sora ei. De aceea avem acum mai multe baluri mascate. Nici regele nu se vede nicăieri, probabil că stă încuiat cu ea. Am auzit că la o cină, Kyan în loc să invite mesenii la băutură, i-a invitat să facă o slujbă catolică pentru luminăţia sa, ca Dumnezeu să binevoiască a-l scăpa de sclavia poloneză.

Un zâmbet trist flutură pe buzele contesei.

— A doua zi, continuă baroneasa, cineva a preluat ideea glumeţului şi a lipit nişte afişe la Georgenthor şi la biserica catolică, chemând pe

toţi credincioşii la această slujbă. Aud că regele a râs, dar a poruncit să fie găsit cel care a îndrăznit sa facă una ca asta; mă îndoiesc că l-au găsit.

Doamna Glasenapp pălăvrăgi aşa, neobosită, îndelung, până la vremea prânzului, la care se invită singură. După masă voi să vadă grădina şi aleile cu tei. Când se aflară acolo, singure, se apropie de urechea contesei şi spuse:

— Mă credeţi cu toţii o răutăcioasă, care seamănă numai discordie şi se bucură când îi joacă cuiva un renghi. Ah, nu neg că-mi place, să-i necăjesc pe cei care m-au mâncat, dar sunt şi serviabilă, atunci când cineva mi-a arătat, o dată în viaţă, bunăvoinţă şi dumneata mi-ai arătat-o cândva, contesă. Mi-e milă de dumneata. La curte se sfătuiesc, furioşi împotriva dumitale, că nu vrei să le dai hârtia aia.

— Hârtie? Ce hârtie? întrebă Anna aparent surprinsă.

— Ştii doar despre ce-i vorba: doar l-au trimis pe Watzdorf la dumneata s-o ia. Au spus că dacă n-o dai de bună voie, sunt gata să uzeze de forţă.

— Îţi mulţumesc mult că mă previi, răspunse contesa, dar eu am fost şi sunt pregătită pentru orice. Hârtia aceea, cum o numeşti, nu pot să mi-o ia, pentru că n-o mai am: e în mâini bune şi sigure. M-am aşteptat în cele din urmă şi la această josnicie. Am depus-o într-un loc sigur.

Baroneasa o privi îndelung, voind probabil să-i citească în ochi dacă spunea adevărul, dar Anna, când voia, era de nepătruns. Afişă mândrie şi calm prefăcut, deşi simţea cum fierbe în ea revolta şi mânia. Îi era uşor să-şi dea seama că vizitatoarea ei începuse în mod premeditat cu bârfelile pline de răutate la adresa regelui, ca să-i câştige încrederea; bănui că era trimisă să afle câte ceva, că era deci spioana lui Watzdorf ori a lui Flemming. Nici nu puteau să trimită un spion mai prost, ori care să trezească mai puţină încredere. Deci tot efortul a fost zadarnic. După ce-i ascultă destăinuirile şi

avertismentele, contesa o expedie înapoi la Dresda, cu inimile goale.

De cum se îndepărtă puţin trăsura vizitatoarei, contesa îl chemă pe Zaklika. Acesta se afla întotdeauna prin apropiere.

Temându-se să nu fie ascultată în propria ei casă; ieşi cu el în curte şi se strădui să-i vorbească aşa, ca şi cum i-ar fi dat indicaţii privitoare la casă şi grădină.

Zaklika îi ghici gândul.

— Suntem spionaţi, nu-i aşa? întrebă ea.

— Nu pot să garantez pentru nimeni din jur, nici chiar din casă, răspunse credinciosul servitor.

— I-am putea păcăli?

— Gottlieb e căpetenia aici, începu Zaklika şi mi se pare că atunci când se duce la oraş pentru aprovizionarea casei, duce rapoartele. Însă e prost şi poate fi uşor îmbătat, iar de păcălit e şi mai simplu.

— Gottlieb? exclamă contesa.

— Da, chiar el, el care vă bate atâta la cap cu ataşamentul lui. Ar fi bucuros să nu-şi piardă nici dincolo încrederea.

— În oraş te cunosc toţi? întrebă contesa în şoaptă.

— E, mulţi m-au mai uitat, iar pentru alţii nu-i greu să mă deghizez un pic.

— Ai pe cine să tragi de limbă?

— Dacă trebuie găsesc.

După aceste întrebări introductive, contesa se cutremură parcă trecută de fiori.

— Aici nu-i un loc sigur pentru mine, zise ea, trebuie să fug, dar cum? Numai în tine am încredere, spune, cum?

— E greu, mormăi el, dar dacă trebuie…

— Asta nu-i totul, continuă contesa, trebuie să iau cu mine tot ce am de valoare, ceea ce constituie azi toată averea mea. Trebuie să luăm bijuteriile şi banii, căci ce va rămâne aici va fi prada lor, au să ia totul.

Zaklika nu spuse nicio vorbă auzind acestea, îşi şterse doar fruntea, se trase de mustaţă, stând cu ochii plecaţi.

— Continuă, doamnă, zise el văzând-o că aşteaptă.

— Îmi garantezi că am să trec graniţa înainte de a mă ajunge urmăritorii?

— O să facem tot ce-i în puterea omenească.

Lui Zaklika fruntea i se umplu de broboane de sudoare. Se vedea că-i neliniştit, că se teme, dar nu vrea să se trădeze.

— Asta trebuia făcut de mult, vorbi el întretăiat, căci nu era învăţat să vorbească în fraze lungi, dar despre ce nu s-a făcut nu mai merită să vorbeşti. Trebuie văzut ce avem înaintea noastră.

Îşi frângea degetele bietul om, frământându-le până trosneau, fruntea îi era încruntată, se muta de pe un picior pe altul. Contesa îl privea cu teamă şi curiozitate. Era un om energic, puternic, taciturn şi după fiinţele alintate şi prefăcute cu care se obişnuise şi-n care nu te puteai încrede, acesta o uimea, dar o şi bucura. Simţea că are în faţa ei un om dintr-o bucată. Rajmund arăta aproape ca un sălbatic, îngândurat, cu sprâncenele împreunate.

— Am să plec la noapte în oraş, zise el, eu şi aşa aici mă arăt foarte puţin. Să nu porunciţi să mă cheme, până n-oi veni singur. Cei de-aici au să creadă că m-am închis la mine, cum se întâmplă adesea. Am o barcă ascunsă în tufişuri, lângă insulă, am să plec cu ea, pe Elba. La întoarcere îmi trebuie mai mult timp, în susul apei, dar o să fac eu faţă. O să văd ce se poate afla de la curte. Trebuie gândit totul, o asemenea plecare nu-i un lucru simplu.

După ce spuse toate astea, cu vorba lui întretăiată, oftă. În clipa aceea contesa îl zări de departe pe Gottlieb, învârtindu-**Error! Hyperlink reference not valid.** prin curte; ca să nu bănuiască ceva din pricina acestei discuţii, îi făcu semn să se apropie.

Neamţul veni imediat.

— Ascultă, Gottlieb, tocmai spuneam că Pillnitzul ar putea deveni mai frumos. Aş vrea să am o grădină cu flori, căci probabil n-o să plec curând de-aici. Când o să te duci în oraş, să-mi aduci un grădinar, căci polonezul ăsta, căruia i-am cerut aşa ceva, zice că nu ştie pe nimeni.

Gottlieb se uită la stăpână, apoi la polonez, vrând parcă să afle dacă ăsta-i adevărul. Se înclină şi începu să turuie, promiţând că pentru scumpa lui stăpână va face totul.

Cu asta consfătuirea a luat sfârşit. Contesa se duse în casă. Gottlieb se mai agăţă de Zaklika, să mai scoată ceva de la el. Spre seară, polonezul, cum îi ziceau la curte, dispăru. Asta trezi bănuiala spionilor, încercară uşa, dar era încuiată pe dinăuntru, cu zăvorul. Camera lui era dincolo de grădină. Se uitară furiş, pe geam. În faţa geamului era patul, iar pe el, era trântit uriaşul aşa cum umblase îmbrăcat, în ziua aceea, cu faţa spre perete. Spionii se liniştiră, Zaklika era acasă, îl lăsară deci să doarmă pe săturate. N-aveau ce-i face. Noaptea neagră cobora încet, doar cerul, roşu spre apus, se mai oglindea în Elba, când Zaklika desfăcu uşor barca de stâlpul de care era legată, urcă în ea, o împinse de la mal şi aplecându-se o îndrumă pe cursul apei. Curentul râului o duse repede la Dresda. La ora aceea aproape că nu se vedeau bărci pe Elba şi trebuia să cunoşti bine apa ca să nu te împotmoleşti în nisipuri ori printre stânci. Pe vremea când hoinărea în voie prin împrejurimi, neavând nicio treabă, Zaklika înotase şi vâslise mult pe aici, cunoştea toate locurile şi dincolo de Pillnitz, spre Pirnie, şi mai departe şi ştia toate cotiturile râului şi toate bancurile de nisip. Noaptea neagră nu-l speria de fel şi după câteva ore zări înaintea lui luminile mahalalelor risipite pe ambele maluri, apoi o aură luminând deasupra palatului, căci la palat, ca de obicei, se petrecea.

Slujind la curtea doamnei Cosel, Zaklika avusese prilejul să cunoască mulţi oameni. Inima îl trăgea mai mult spre cei care rămâneau la o parte, în umbră, decât spre cei care străluceau prin anticamere şi erau amestecaţi în tot felul de intrigi. Avea mulţi cunoscuţi şi prieteni. Până să ajungă la Dresda se tot gândea la care să tragă.

La această curte în permanentă căutare de bani, unde frumoaselor doamne li se dădeau giuvaieruri cu pumnul, comerţul cu bani şi bijuterii era una din nevoile zilnice.

Regele avea credit la Oppenheimer de la Viena, la Liebmann de la Berlin, iar în Dresda, furnizori şi mijlocitori erau doi izraeliţi, foarte cunoscuţi în oraş, dintre care unul chiar ţinea casă deschisă, trăia în lux şi juca un oarecare rol în viaţa crasului. Erau renumiţii Lehmann Berendt şi Jonas Meyer.

Ultimul venise de la Hamburg în 1700, la începutul domniei lui August şi convingându-se că e rost de afaceri lângă o asemenea sete continuă de bani, se statornici la Dresda. Era prima bancă de depuneri şi împrumut din oraş, pentru care se spune că chiar regele i-ar fi dat casa numită acum „Poşta Veche”, iar pe atunci „Judenhaus”. Meyer transformase casa într-un palat, o dotase cu grădină, iar la etajul întâi amenajase nişte saloane nespus de elegante în care dădea uneori baluri pentru clienţii săi. Meyer se purta încă de pe atunci cam ca bancherii de astăzi; umbla îmbrăcat după moda franţuzească, era bogat şi se spunea, cu toate că nu era un seducător, că avea momentele lui de fericire personală.

Asociatul lui, Lehmann Berendt, era cu totul altfel: originar din Polonia, păstrase toate trăsăturile caracteristice ale evreilor de acolo. Era activ, modest, tăcut, nearătos, chibzuit în afaceri, nu-şi contesta nici originea, nici religia; nu dorea să intre în lumea bună, căci ştia cât de scump se plăteşte un asemenea pas…

Contesa Cosel îl trimisese de câteva ori pe Zaklika la el, cu diferite treburi. La fiecare chemare Lehmann se prezentase imediat şi afacerile dintre ei se ridicau la sume considerabile. Izraelitul, care avea cel mai bun prilej de a-i cunoaşte pe oameni după comportarea lor în problemele băneşti, ghicise caracterul nobil al contesei, avea încredere şi nutrea o admiraţie sinceră faţă de ca. Pe de altă parte, familia lui stătuse cândva în ţinutul Cracoviei şi el îşi petrecuse acolo tinereţea, iar Zaklika era îndrăgostit de locurile acelea, aşa că deseori depanaseră amintiri împreună. Lehmann aproape că uitase polona. Dar mai cu o glumă, mai cu un pahar de vin, stătuse uneori de vorbă cu Rajmund şi aşa se cunoscuseră mai bine şi se împrieteniseră.

Zaklika ştia că, şi după căderea contesei, Lehmann îi dăduse acesteia dovezi ale respectului şi credinţei sale.

Total diferit de Jonas, care era admiratorul regelui şi servitorul tuturor miniştrilor influenţi, care făcea temenele până la pământ în faţa tuturor şi lăuda toate actele lor, fără nicio scârbă pentru putregaiul de la curte, Berendt câştiga şi el bani de pe urma acestor oameni, dar în sinea lui îi dispreţuia căci îl umpleau de dezgust. Îl revolta frivolitatea şi libertinajul care deveniseră lege şi obicei. E adevărat că nici nu putea şi nici nu voia să-şi dea pe faţă sentimentele, dar pe chipul lui aproape că se putea citi ce gândea despre acei oameni. Şi când putea îi jecmănea cu plăcere. În schimb, pentru cei cinstiţi, constituia adesea un ajutor dezinteresat. Din ceea ce-şi şoptiseră adesea între ei, Zaklika deduse că pe Lehmann poate conta cu siguranţă, sau cel puţin poate să-i ceară un sfat.

După ce-şi lăsă barca mai jos de pod, într-un loc sigur, la un slav (căci pe atunci mai erau încă mulţi slavi care locuiau în cartierele mărginaşe), Zaklika se înfăşură în mantie, până peste ochi, îşi îndesă

pălăria pe cap şi porni spre oraş. Când trecu poarta cetăţii, cu toate că ora era târzie, înţelese după furnicarul de pe stradă, că la palat era petrecere mare. Se vedea de departe iluminaţia din grădina Hesperidelor, din Zwinger. Regele dădea un bal mascat, la lumina torţelor, în cinstea doamnei Denhoff. Pe străzi, oamenii forfoteau în toate direcţiile şi printre ei puteai vedea multe măşti scoţând capul din litiere ori din carete. Buna dispoziţie domnea pretutindeni, se vedea că veniseră din nou vremuri bune.

Fără să se apropie de palat, umblând în umbra caselor, dintre care numai unele fuseseră iluminate, Zaklika ajunse neobservat la „Judenhaus", pe strada Pirnaj. Lehmann avea o locuinţă modestă, în spatele băncii. Zaklika era aproape sigur că la ora asta îl va găsi singur, poate chiar că n-au să mai fie nici servitorii şi dorea să nu-l vadă şi să nu-l recunoască nimeni.

Într-adevăr, plecaseră cu mic cu mare să se uite la balul din Zwinger, ţinut sub cerul liber, printre uriaşii portocali, foşnind ca în ţările calde, pe sub care se desfăşura nebunia şi larma. Îi deschise o bucătăreasă bătrână, care-l duse la Lehmann. Acesta abia îl recunoscu, dar înţelegând semnul oaspetelui, îl conduse în cabinetul său, fără să-l vadă alţi servitori, îşi strânseră mâinile în tăcere.

Lehmann era un bărbat bine, deşi vârstnic, începuse să încărunţească, dar faţa lui, de tip oriental, fără zbârcituri, liniştită, oglindea o fire împăcată cu viaţa, căci cunoscându-i condiţiile, îi devenise indiferentă. Ochii lui negri aveau o privire rece şi înţeleaptă, dar cu toată răceala tot se mai înflăcăra din când în când.

După ce-l salută, Zaklika se uită neliniştit în jur. Gazda bănui despre ce-i vorba şi şopti bătându-l pe mână:

— La mine eşti în siguranţă. Nimeni nu te cunoaşte aici, şi dacă-i nevoie, nici nu te vede.

— Asta aş şi dori, spuse Zaklika.

Lehmann îi făcu semn, ieşi o clipă şi se întoarse numaidecât. Trase un scaun lângă masă, îl aşeză pe oaspete şi se aşeză şi el.

— Ce se petrece cu dumneavoastră?

— Rău, spuse Zaklika. Mai rău, nici că se poate. Ne-au gonit din palat, din casa închiriată în oraş şi acum se pare că vor să ne gonească şi de la Pillnitz, dacă nu chiar şi mai rău. Pe nefericita aceea o urmăreşte răzbunarea unor oameni nemernici; trebuie salvată.

— Da, da, răspunse Lehmann potrivindu-şi tichiuţa neagră, pe care o purta pe cap, după vechiul obicei evreiesc, s-o salvezi, dar să nu te duci singur la pieire.

— Cred că e posibilă prima alternativă, evitând-o pe cea de a doua, spuse Zaklika.

— Bine, dar cu grijă şi înţelepciune.

— Doamna Cosel trebuie să fugă.

— Unde? întrebă evreul zâmbind. Poate numai dincolo de mare. Că aici monarhii îşi fac servicii reciproc, extrădându-şi fugarii.

— Cred că n-au să ne ceară.

Lehmann clătină din cap.

— Contesa, continuă servitorul, trebuie să ia cu ea tot ce are, căci ce-o rămâne, au să jefuiască, aşa cum au luat palatul cu tot ce era în el.

Bancherul îl aprobă din nou dând din cap.

— Dar e oare prudent, când fuge, să ia cu ea totul? Dac-o să cădem în mâinile duşmanului?

Evreul se apucă cu mâinile de cap.

— Crede-mă, spuse el, c-aş fi bucuros, din toată inima, s-o ajut pe contesă. Îi ştiu povestea şi-i cunosc caracterul: a fost o perlă în mocirla de aici. Îi datorez mult şi-o ajut cu plăcere. Am inimă şi ştiu să-i apreciez pe oamenii cinstiţi, dar ascultă-mă, domnule Zaklika: n-am dreptul ca pentru ea să mă duc la pierzanie pe mine, copiii şi familia mea.

— Dar eu, nici dacă m-ar pune la cea mai grea caznă n-am să vă trădez şi nici contesa, iar în afară

de noi numai Dumnezeu va mai şti de fapta dumitale bună.

Lehmann îi întinse mâna.

— Bine, zise el. Să nu te vadă nimeni nici intrând, nici ieşind de la mine, căci şi aici, ca pretutindeni mişună spionii.

— Nu te teme, adăugă Zaklika.

— Ce-mi lăsaţi, eu o să vă trimit unde-o fi nevoie, spuse evreul, lucrul e stabilit.

Îşi mai dădură o dată mâna. Lehmann scoase din dulap o sticlă de vin şi două pahare. Turnă şi se aşeză.

— Îţi mulţumesc, spuse Zaklika, nu stau mult, mai trebuie să aflu câteva lucruri, să pregătesc multe şi timp e foarte puţin.

— Ce vrei să afli? întrebă Lehmann încruntat coborând glasul. Aici, ca întotdeauna, aceeaşi situaţie: cine-i acolo, în ochii regelui, bea şi se distrează cu el, e în favoruri. Ne distrăm de dimineaţa până seara şi ceea ce ne încurcă la petreceri măturăm din drum şi azvârlim în Königstein sau în altă parte, numai să nu ne mai împiedice. Să nu întrebi de milă, ori de inimă, căci nu există oameni mai insensibili decât desfrânaţii. Se sapă unii pe alţii, se aruncă unii pe alţii, regele se foloseşte de toţi, îi acoperă cu favoruri când sunt utili şi-n acelaşi timp îi dispreţuieşte. Totul e la fel cum a fost ieri şi cum, cu siguranţă, va fi şi mâine, până-ntr-o zi, când o furtună o să măture totul.

— Regele-i îndrăgostit? întrebă Zaklika.

— El? îndrăgostit? Un om ca ăsta poate să iubească pe cineva în afară de el însuşi? Cineva a spus despre el, când şi-a schimbat religia cu a voastră, că nu crede c-ar fi schimbat-o, fiindcă nici înainte n-avea nici un fel de credinţă. Tot aşa-i şi cu iubirea lui, pe care n-a simţit-o niciodată.

— Dar Denhoffowa?

— A, al exclamă Lehmann. Ce să fie cu ea? Strânge bani şi giuvaeruri. Se pare că regele se

gândeşte din timp cu cine s-o mărite, când s-o plictisi de ea. Pe sora ei, hătmăneasa, o peţesc acum cu Friesen, iar pe ea, de, o s-o ia Haxthausen sau francezul Besenval, căci pe ei îi au acum de rezervă.

Lehmann ridică din umeri.

— Ce-ai vrea să afli nou aici? La curtea asta se schimbă oamenii, nu năravurile.

Mai discutară câteva clipe în şoaptă, apoi Lehmann o luă prin curte şi-l conduse la o portiţă, din grădină, i-o deschise şi-i dădu cheia. Îşi luară rămas-bun în şoaptă. Înfăşurat în mantie, Zaklika porni mai departe. Nu-şi închipuia c-ar putea fi primejdios, dacă s-ar îndrepta şi el cu mulţimea spre Zwinger; voia să vadă cum mai arătau locurile. I se părea că poate trece neobservat.

Se afla de-acum pe strada palatului, plină de măşti, de *nobles vénitiens*[17] şi de dominouri, când cineva îl bătu pe umăr. Se întoarse mirat şi-l zări pe vechiul lui cunoscut, Fröhlich, privindu-l zâmbind. În ziua aceea nu-şi mai scosese uniforma de serviciu şi nu-şi mai ştersese zâmbetul de pe buze, care unea tot de îndatoririle de serviciu.

— Cum m-aţi recunoscut? întrebă Zaklika.

— În afară de rege şi de dumneata nu mai are nimeni pe aici umeri atât de laţi, şopti Fröhlich. Dar ce faci aici? Am auzit că erai la curtea aceleia… aceleia, care a căzut. Şi acum?

Ca să nu se trădeze, Zaklika răspunse iute:

— Nu mai era nimic de făcut acolo! Am părăsit-o!

— Foarte înţelept, zise Fröhlich, toate-s bune, dar trebuie să-ţi fereşti propriul cap. Ha, ha! Fiecare să se salveze cum poate. Te-ai întors deci în serviciul regelui? Ori poate c-o slujeşti acum pe Denhoffowa?

— Încă nu, răspunse Zaklika, dar cum vi se pare?

— Mie? întrebă Fröhlich. Mi se pare ca insectele alea mici şi negre, care sar şi te ciupesc,

pe care-i uşor să le striveşti, dar greu să le prinzi.

Începu să râdă singur şi-şi acoperi gura.

— Primul liliac pe care-l vei vedea la bal ea e. E frumuşică, dar costă scump.

În timp ce vorbeau, trecu pe lângă ei un om costumat în spaniol, se opri la câţiva paşi privindu-i şi ascultând ce vorbesc. Zaklika voi să plece, când masca se strecură lângă el, se uită pe sub pălărie şi-l apucă de mână. Fröhlich dispăruse. Nu putea să-l recunoască, pe omul cu mască neagră, care începu să-l întrebe insistent, cu o voce schimbată:

— Ce faci aici? Ce face?

Zaklika nu găsi nimic mai bun să răspundă în afară de ce-i spusese şi lui Fröhlich:

— Caut serviciu.

— Ha! Te-ai plictisit de doamna ta?

— Nu mai e doamnă acum şi n-are nevoie de slugi.

Tocmai stăteau în faţa uneia din porţile palatului, când spaniolul îl trase pe Zaklika sub boltă, unde luminau slab câteva felinare.

— Cauţi serviciu? Şi ce anume ţi-ar place?

— Sunt nobil şi am dreptul să cer un serviciu pe măsură, unul care se îndeplineşte cu sabia ori prin sabie.

Spaniolul mormăi ceva.

— Dar Cosel? Unde-i Cosel?

— Cred că-i la Pillnitz, nu ştiu…

— Vino cu mine.

— Unde?

— Nu întreba; doar nu ţi-o îi frică?

Zaklika se duse.

Pe drum înţelese că necunoscutul îl ducea la Flemming. Cu toate că balul mascat era în Zwinger, Flemming era acasă, se bea şi la el, măştile veneau şi plecau; unii, care preferau să stea cu paharele-n faţă, nu se mai clinteau de-acolo. Flemming spera să vină şi regele la el pentru câteva minute.

În camera în care se distrau oaspeţii izbucni un adevărat vacarm. Spaniolul intră prin uşa deschisă, îi şopti ceva la ureche lui Flemming şi generalul se apropie repede de prag. Îi spuse lui Zaklika să-l urmeze şi intrară într-un cabinet. Aici era linişte, pe masă era plin de hârtii. Un tânăr aplecat deasupra biroului scria ceva repede. Flemming îl trase pe Zaklika într-un colţ întunecat al cabinetului; spaniolul veni după ei.

— Când ai părăsit serviciul la Cosel? întrebă Flemming.

— Acum câteva zile.

— Ce-avea de gând?

— Să aranjeze mai bine Pillnitzul.

— Se gândeşte să stea acolo?

— Aşa cred.

Flemming şi spaniolul se uitară unul la altul, clătinând din cap.

— Cum te-ai despărţit de ea?

Zaklika bănui că dacă le câştigă încrederea ar putea să afle ceva important de la ei.

— M-a dat afară, spuse el, acum, acolo n-are nevoie de mulţi servitori.

— Cunoşti bine Pillnitzul, oamenii şi drumurile?

— Perfect.

— Ai accepta o altă slujbă?

— De ce nu?

— Chiar dacă, chiar dacă, adăugă Flemming, asta ţi-ar cere să acţionezi împotriva fostei dumitale stăpâne?

— N-am alt stăpân sau stăpână în afara de majestatea sa regele, căci sunt nobil polonez.

Flemming îl bătu pe umăr, râzând în voie.

— Vino aici, la mine, peste două zile, ai înţeles? spuse încet.

— Am înţeles, şopti Zaklika.

Flemming voi sa-i dea ceva, dar Rajmund se retrase, făcând o plecăciune. Se despărţiră.

Zaklika mai avea deci două zile înaintea lui. În două zile putea să facă multe, putea să se salveze.

La ieşire se înfăşură mai bine în mantie, se duse în câteva locuri, vorbi cu câţiva oameni de încredere, la marginea oraşului bătu la o casă şi discută până noaptea târziu, apoi se urcă în barcă şi începu să vâslească cu toata puterea, înapoi, spre Pillnitz.

IV

Printre alte informaţii culese de Zaklika era şi aceea, că a doua zi urma să se desfăşoare din nou, în piaţa oraşului vechi, un bal mascat. Nu exista zi fără concert, operă, balet, dansuri, mese şi spectacole. Deoarece doamna Denhoff, hătmăneasa Pociejowa şi mama lor, doamna mareşal Bielinska iubeau foarte mult muzica şi cântau arii italieneşti, cel mai adesea erau ocupate cu spectacolele de operă cam jumătate de seară. Cântăreţii, muzicanţii şi compozitorii aduşi din Italia erau atât de bine aleşi, încât teatrul acesta devenise poate unul din cele mai bune din Europă. Lotti[18] compunea muzica, concertele erau interpretate de Tartini[19], de Santa Stella[20], care cânta ca primadonă, de Durastanti[21], care-şi zicea contesă a sopranelor, de Senesio[22], de Berselli[23], toţi aduşi pe banii regelui la Dresda. Aldrovandini[24] picta decorurile, Bach[25] dirija orchestra. Cu aceeaşi minuţiozitate erau organizate şi baletul şi comedia franceză.

Aşa că nu duceau lipsă de distracţii. La balurile mascate regele însuşi apărea adesea mascat, plăcându-i aventurile neprevăzute şi suportând chiar cu voie bună neplăcerile la care era expus, de dragul amuzamentului. Pentru ziua următoare era programat un bal mascat veneţian cu iarmaroc. Doamna Denhoff urma să fie cârciumăreasă, mama şi sora ei de asemenea. Regele dăduse poruncă să fie prezentă toată lumea, cu mic cu mare, ca piaţa să fie înţesată. Începură pregătirile de cu noapte, căci nu-i costa nimic să aducă din satele învecinate câteva mii de oameni,

întrerupându-le cele mai urgente treburi gospodăreşti, pentru un capriciu al regelui.

Ajungând pe întuneric la Pillnitz şi legându-şi barca la locul ei, Zaklika găsi toată curtea încă adormită şi se strecură neobservat în camera sa, aşteptând acolo trezirea contesei. Nu mai era nicio clipă de pierdut. De cum se deschiseră ferestrele, trecu prin faţa lor de câteva ori, ca să-i dea de veste contesei să iasă din casă, căci înăuntru discuţia era periculoasă. Cum îl văzu, Anna ieşi imediat şi se duse să se plimbe pe malul Elbei.

Zaklika îi raportă totul, amănunţit, dar mai întâi îi vorbi de discuţia avută cu Lehmann. I se părea şi imposibil şi periculos să ia cu ei bijuteriile şi banii, aşa că hotărâră să le transporte la Dresda ziua, ceea ce ar fi trezit mai puţine bănuieli, sub pretext că duce lucruri la copiii contesei. Cutiile şi cufăraşele grele, care în altă situaţie ar fi necesitat câţiva oameni să le care, puteau fi luate cu uşurinţă de Zaklika, fără a trezi nicio suspiciune.

Contesa fu de acord cu totul. Caii angajaţi de Zaklika urmau s-o aştepte în pădure, pe malul Elbei, pe înserat. Acesta îi ceru să aranjeze în aşa fel, încât în casă să se afle cât mai târziu de plecarea ei. Caii de schimb urmau să fie pregătiţi la fiecare poştă şi exista speranţa că până va ajunge vestea fugii ei la Dresda, contesa să se afle de-acum pe pământul prusac, unde, după cum credeau, n-aveau s-o mai urmărească.

Totul era pregătit atât de bine, încât aveau aproape certitudinea că n-o vor ajunge din urmă. Zaklika era foarte bucuros, dar contesa îi declară că, trecând prin Dresda, se va opri puţin în piaţa unde urma să se ţină balul mascat. Auzind asta Zaklika păli.

— Nu se poate! exclamă el. Asta înseamnă să vă vârâţi de bună voie în gura lupului! Vă vor recunoaşte şi atunci…

Anna scutură din cap.

— Vreau şi aşa trebuie să fie. Mă ştii că am o voinţă de fier, că sunt încăpăţânată şi că nu dau înapoi de la ce-am hotărât. Trebuie să-l văd şi s-o văd. Asta nu-i o fantezie de-a mea, ci o nevoie, un medicament. Vreau să mă uit la ei ca să-mi piară dorul şi să mă cuprindă scârba de omul ăsta pe care l-am iubit şi-l mai iubesc.

— Dar vă expuneţi.

— Îmi dau perfect de bine seama la ce mă expun, îl întrerupse contesa. Mă pot prinde şi arunca în Königstein sau în alt loc, mă pot ucide, dar trebuie să mă duc! Pentru a-mi apăra viaţa voi avea o armă la mine, restul, lasă în seama mea!

Zaklika era palid, îşi frângea mâinile, dar cunoscând-o pe stăpâna lui, nu mai spuse nimic.

Contesa intră repede în casă, ca să-l trimită imediat la Dresda cu ceea ce avea mai de preţ. El se duse la Gottlieb şi-i spuse să dea poruncă să se înhame caii la o brişcă, pentru că doamna voia să trimită copiilor nişte lucruri şi nişte daruri. Din fericire, asta nu trezi niciun fel de suspiciune. Băiatul pe care-l alesese drept vizitiu la brişcă era unul care nu prea cunoştea oraşul şi nici nu era prea vorbăreţ de felul lui. Pentru orice eventualitate, Zaklika plănuia să-l îmbete pe drum. Aduse singur cutiile, înfăşurându-le în rochii şi lenjerie, ca să nu se vadă. Se urcă în brişcă şi porniră, dând zdravăn bice cailor. Expediţia decurse bine, băiatul se îmbată înainte de a ajunge la oraş, aşa că n-ar fi putut să spună nici pe ce stradă, nici la ce număr au tras. Descuie poarta de la gradina lui Lehmann, descărcă toate sipetele, apoi încuie portiţa şi le duse singur în casa bancherului, neobservat de nimeni. Îi strânse mâna lui Lehmann şi plecă. Găsindu-l pe vizitiu dormind în fân, luă singur hăţurile şi o porni, într-o goană, înapoi la Pillnitz.

Între timp contesa îşi lua rămas bun de la acest colţişor liniştit, aduna hârtiile, ardea scrisorile şi făcea totul în aşa fel încât niciuna dintre slugi să

nu observe nimic neobişnuit, ca să n-o trădeze înainte de vreme.

La ora obişnuită se servi prânzul, când apărură pe neaşteptate contele Friesen şi Lagnasco, având desigur poruncă să vadă ce se mai aude la Pillnitz.

Contesa avu atâta stăpânire de sine, încât îi primi aproape cu o faţă veselă, străduindu-se să nu se trădeze. Dimpotrivă, se prefăcu resemnată, preocupată de grădină şi de casă, acordând cea mai mare atenţie locului acela liniştit, indiferentă la ce se întâmpla în capitală. Jucându-şi perfect rolul, exprimându-şi, prin cuvinte calde, dragostea pentru rege, părea atât de naturală, încât vizitatorii nu bănuiră nicio clipă că se preface.

Contele Friesen o rugă să-i împrumute o sumă importantă. Contesa ţinea la el, căci nu o dată îi dăduse dovezi de prietenie, dar acum îl refuză zâmbind.

— Dragă conte, spuse ea, sunt mai săracă decât îţi închipui. Regele de obicei ia înapoi ce-a dăruit, aşa că mă pot aştepta din clipă în clipă să pierd şi restul. Scuză-mă, dar nu te pot ajuta.

Friesen înţelese şi nu se supără.

Oaspeţii, tot povestind despre noile distracţii, despre rege, doamna Denhoff, aventurile de la curte şi previziunile de viitor, stătură până scara. Din fericire trebuiau să se întoarcă la balul mascat, care era obligatoriu, căci regele nu ierta nimănui absenţa, aşa ca-şi luară în cele din urmă rămas bun de la gazdă.

Începea să se însereze. Contesa se plânse slugilor c-o doare capul, c-au obosit-o musafirii cu vorbăria lor şi declară că se va culca mai devreme. Le porunci să nu facă gălăgie. Zaklika personal se duse peste tot şi porunci să nu se facă zgomot. Contesa se încuie în camera ei mai devreme ca altădată.

Când se lăsă întunericul, Zaklika, înfăşurat în manta şi cu pistoale la cingătoare, făcu o vreme de pază pe lângă casă, apoi, la momentul oportun bătu

în uşa mică ce dădea în grădină. Anna, înveşmântată în negru, cu un voal pe faţă, îl apucă pe Zaklika de mână şi fugi cu el spre malul Elbei. Aici îi aştepta barca, urcară şi se îndepărtară de ţărm în linişte, fără vâsle, căci mergeau pe cursul apei. Trestia deasă i-ar fi ferit de ochii oamenilor chiar şi ziua, acum însă nu era nimeni care să-i observe. Cam la un sfert de oră de drum, coborâră într-un loc complet pustiu şi nu departe de mal găsiră o trăsură nu prea arătoasă, cu patru cai şi un birjar. În timpurile acelea când existau atâtea aventuri amoroase la curte, nu mai mira pe nimeni că o femeie se furişa astfel noaptea, însoţită de un bărbat.

Instalând-o în trăsură pe contesă – care nu trăda niciun pic de teamă – Zaklika se urcă alături de vizitiu şi porniră spre Dresda. Aici aveau pregătită o gazdă, pe malul Elbei, unde să se oprească şi unde mai târziu urmau să găsească altă trăsură şi cai care să ţină la goană, pentru drum lung.

Parcurseră foarte repede cele câteva mile până la Dresda. Când ajunseră, Zaklika mai încercă o dată s-o convingă pe contesă să renunţe de a mai merge în piaţă. Aceasta îi răspunse doar cu o mişcare a capului şi cu o singură vorbă: „Trebuie!” Zaklika, îmbrăcat în domino, cu mască, urma s-o însoţească pas cu pas. Lăsară trăsura la pod, mai departe se duseră pe jos.

În ziua aceea era nespus de multă lume, larmă şi veselie. Populaţia din Dresda, care profita de fanteziile curţii, se distra cu plăcere. Casele de pe strada palatului erau împodobite şi luminate de lămpi, strada era într-atât de înţesată de trăsuri, oameni, cai şi lectice, încât abia mai puteai să te strecori.

Vacarmul, râsetele, ţipetele de care Anna se dezobişnuise şi pe care nu prea le agrease niciodată îi produseră repulsie. De câteva ori, se sprijini de zid. Neputând parcă merge mai departe, după care împinsă parcă de vreun gând sau de

vreun sentiment, pornea aproape în fugă. Zaklika o apăra de ochii oamenilor, o păzea.

Era tocmai ora când se aduna cea mai mare mulţime în piaţă. În galeria din turnul primăriei cânta fanfara, îmbrăcată în veşminte ciudate, pe jos foiau cele mai diverse măşti. În jurul pieţii erau înşirate prăvălii împodobite cu flori, la ale căror tejghele serveau doamne în veşminte orientale, vânzând mărunţişurilor, băuturi şi de-ale gurii. Pe lângă unele din barăcile astea, mai arătoase şi mai aglomerate, auzeau râsete. Lumina abundentă de la casele din jur arunca o strălucire multicoloră peste mulţimea de măşti şi dominouri.

Printre ele, pe o scenă aranjată special, arlechini şi măscărici jucau farse improvizate. Şi aici se înghesuiau spectatorii, aplaudând şi umplând cu hohotele lor de râs întreaga piaţă, acoperind acordurile muzicii. Cântece, tarafuri, clopoţei, strigăte, râsete, chemări – totul laolaltă constituia o larmă infernală, în care urechea nu era în stare să recunoască aproape nimic. Asta se chema veselie, dar de fapt era un haos clocotitor. Pentru ochi, vederea acestei pieţe era la fel de neplăcută ca şi pentru urechi, cu marea ei de capete care se unduiau în toate direcţiile, de mâini ridicate, de trupuri care ţopăiau, învăluite în zdrenţe ori pline de zorzoane, o mulţime pestriţă şi gălăgioasă.

Din când în când, pe fundalul acesta strident se ivea câte un chip plăcut, ori câte o fantomă monstruoasă, dar erau imediat absorbite de masa informă, din care se distingeau doar fragmente de trupuri omeneşti. De la ferestrele caselor priveau femei elegante, ori chipuri cenuşii şi întunecate de oameni trişti, scoşi din prăpastia mizeriei în care trăiau ca să fie o clipă spectatori la nebunia din piaţă. Câteodată pocneau ca nişte trăsnete uşile trântite ale caselor, alteori de la ferestre ţâşneau focuri de artificii sau se aruncau bomboane spre mâinile întinse, în alte locuri – nisip şi pietriş.

Contesa se mai opri o dată pe strada palatului, ca şi când n-ar mai fi avut curaj să meargă mai departe. Şovăia. Zaklika profită de moment şi începu s-o roage din nou:

— Doamnă, să ne întoarcem!

În loc de răspuns, parcă îmboldită de vorba lui, contesa porni mai repede spre piaţă, aruncând în jur o privire curioasă.

La câţiva paşi înaintea ei apăru unul din acei *nobles vénitiens,* cu o pălărie cu pană neagră, în haine de catifea, cu lanţ de aur pe piept, cu mască neagră pe faţă. Stătea cu mâinile-n şolduri, într-o poză atât de pitorească, era atât de graţios şi de frumos, c-ar fi putut servi ca model unui pictor. În jurul lui foiau diverse măşti, iar lângă el, puţin mai în spate, alţi doi bărbaţi îmbrăcaţi la fel.

Contesa îl recunoscu pe August de la prima privire. Îmbrăcat ca Hercule, Apolo, sau pe aproape, n-avea egal în această ţară care nu ducea lipsă de bărbaţi frumoşi. Şovăi puţin, dar prinzând curaj, se apropie de el. Deşi acoperită bine de veşmântul negru, un ochi abil ar fi putut-o recunoaşte. A păstrat până la moarte acea frumuseţe maiestuoasă, mişcările elegante şi un inegalabil farmec al formelor. Uitându-se la ea, regele tresări, dar nu-i venea să-şi creadă ochilor.

Contesa trecu indiferentă, de câteva ori prin faţa lui, fără să-i vorbească. August făcu un pas spre ea, parc-ar fi vrut să intre-n vorbă, dar îl reţinea o temere. Masca îl privi provocator. August se apropie.

Toată curtea vorbea franţuzeşte şi-n această limbă începu şi conversaţia lor. Contesa încercă să-şi schimbe vocea, care tremura fără voia ei. August nu se silea la acest efort. Cine-ar putea să spună ce se petrecea atunci în sărmana inimă a femeii?

Regele începu s-o privească de aproape.

— Pe onoarea mea! exclamă el. Frumoasă mască, mă felicitam până acum că vă cunosc pe toate şi totuşi…

— Pe mine, nu.

— Dumneata ştii cine sunt eu?

— Eu vă cunosc.

— Cine anume?

Annei îi tremură vocea, apoi brusc ţâşni o vorbă care i se înfipse regelui drept în ureche:

— Călăul!

Regele se îndreptă cu demnitate.

— O glumă proastă!

— Cel mai trist adevăr.

August o privi cu atenţie.

— Dacă mă cunoşti, spuse el, şi îndrăzneşti să-mi arunci în faţă o asemenea vorbă, aş putea spune că şi eu te cunosc şi totuşi – nu, imposibil…

— Nu mă cunoaşteţi, repetă Anna râzând.

— Într-adevăr, aşa cred şi eu.

— Nu puteţi fi cea pe care o bănuiam, căci aceea n-ar avea curaj să vină aici şi nici îngăduinţa.

— O femeie? întrebă masca. O femeie n-ar avea curaj? O femeie ar cere îngăduinţă?

Râse din nou. Regele se cutremură de parcă l-ar fi lovit ceva. O apucă de mână. Ea şi-o smulse în grabă.

— Mă intrigi, frumoasă mască; spui că nu mă cunoşti?

— Nu, răspunse contesa. Nu te cunosc. Cândva am cunoscut pe cineva care-ţi semăna, dar acela avea inima de rege, era nobil, avea un suflet de erou, în timp ce tu…

Regele, ca de obicei când se înfuria, întâi se înroşi tare, apoi păli imediat.

— Ascultă, mască, asta cam întrece limitele libertăţii de carnaval!

— Libertatea-i nelimitată.

— Atunci, continuă, spuse regele; în timp ce eu?…

— Dumneata?

Vocea contesei se frânse.

— Dacă nu eşti călău, eşti o marionetă în mâinile zbirilor.

— Anna! exclamă August deodată, apucând-o de mână.

— Nu, nu! spuse ea râzând batjocoritor şi smulgându-şi din nou mâna din a lui. Cum ar putea să fie ea aici şi să suporte atât de calmă vederea parastasului înmormântării sale? Am văzut-o cândva, cunosc femeia al cărei nume l-ai pronunţat, între mine şi ea nu există nimic comun. Pe ea au omorât-o oamenii răi şi au înmormântat-o, eu trăiesc…

Regele ascultă tăcut şi tulburat. Deodată Anna se apropie de urechea lui, îi şopti câteva cuvinte, după care se mai auzi doar un râs uşor şi înainte ca August să se dezmeticească, masca dispăru.

Regele porni repede după ea, însă Anna se amesteca cu abilitate în mulţime şi, la adăpostul lui Zaklika, o apucă spre tarabe. Aici îşi întoarse mantia neagră cu căptuşeala roşie în afară, aşa încât când trecu de pe partea cealaltă a pieţii nimeni nu mai recunoscu în ea apariţia de mai înainte.

Cu toate strădaniile lui Zaklika de a o opri, Anna, care cunoştea prea bine iarmarocurile de carnaval şi obiceiurile lor, se duse direct acolo unde se aştepta s-o găsească pe doamna Denhoff. Din cele trei barăci aşezate în faţa turnului primăriei, cea din mijloc era împodobită după modelul napolitan *Aqua fresca,* cu coroniţe de lămâi şi portocali. Şi în ea stăteau: doamna Pociejowa, pe lângă care slujea, cântând la o chitară legată de gât cu o panglică, contele Friesen; doamna mareşal Bielinska, îmbrăcată în costum veneţian, alături de care stăteau de pază Montargon şi doamna Denhoff, în veşmânt napolitan, acoperită toată cu giuvaeruri.

Era o femeie mărunţică, tinerică, cu faţa foarte obosită, vopsită şi pudrată cu o înfăţişare melancolică ce ascundea cu greu o fire jucăuşă şi

frivolă. Dugheana ei era înconjurată de tineri şi cel mai aproape se ţinea Besenval, consulul francez, care, spunându-i glume, o făcea să râdă pe-nfundate.

Contesa se opri într-o parte, aşa ca să o vadă bine şi de sub mască i se zăreau ochii mânioşi, plini de dispreţ. Simţind parcă această privire aţintită asupra ei, doamna Denhoff se cutremură şi se aplecă timidă în direcţia aceea.

Anna întinse o mână splendidă, aristocratică, după paharul de limonadă cu care cârciumăreasa îşi servea muşteriii.

— Frumoasă cârciumăreasă, spuse contesa cu vocea vibrând de emoţie, milostiveşte-te de o însetată. Nu-ţi cer de pomană, ştiu că ceri plată pentru tot ce dai…

Îi arătă între degete un ban de aur. Doamna Denhoff, presimţind parcă pericolul, întinse, cu o mână tremurândă, un pahar, din care se vărsă puţină limonadă.

— Încă o vorbuliţă, mai spuse contesa apropiindu-se de urechea ei. Uită-te la mine…

Şi spunând acestea îşi ridică masca în aşa fel, încât numai doamna Denhoff putu să-i zărească pentru o clipă trăsăturile feţei.

— Uită-te la mine. Întipăreşte-ţi în minte chipul meu. E faţa adversarei, al cărei blestem te va urmări, curtezană dezmăţată ce eşti, până pe patul de moarte. Uită-te bine la mine! Eu sunt aceea de care te temeai, pe care voiai s-o arunci în închisoare, căreia i-ai furat inima regelui, care te blestemă zi şi noapte. Ţine minte: pe tine te aşteaptă o soartă şi mai rea. Eu mă retrag curată, trădată, dar nevinovată, tu vei pleca de aici pângărită, necinstită, ca ultima dintre femei. Am vrut să te văd şi sa-ţi spun vorbele astea, chiar de-ar fi să plătesc cu viaţa. Am vrut să-ţi arunc în faţă că eşti o netrebnică şi o mârşavă!

De spaimă, Marysia leşină. În jurul dughenii se făcu zarvă, înghesuială, regele veni în fugă, dar

Anna se strecură cu abilitate şi împreună cu Zaklika o apucară pe o străduţă lăturalnică.

Auziră în urma lor voci speriate, ţipete, fură chemaţi soldaţii, valurile mulţimii se strânseră. Zaklika, cu pistolul în mână, sub mantie, o acoperea pe contesă, care alerga în faţa lui. Vacarmul din spate rămase tot mai departe, apoi se preschimbă într-un fel de murmur ori vuiet slab. Pe străzile învecinate, mai largi, alergau patrule călare, treceau în goană trăsuri şi călăreţi. Cunoscând însă cele mai mici cotloane ale oraşului, Zaklika o conduse pe contesă până la una din porţile oraşului.

Din nefericire însă, până să ajungă ei sosise de-acum porunca de la palat să se închidă toate porţile şi să nu se dea drumul nici unei femei. Aflară despre asta înainte de a ajunge la poartă, de la femeile care voiau să plece şi cărora nu li se dădea drumul până a doua zi de dimineaţă. Zaklika întrebă dacă porunca se referea şi la bărbaţi.

— A, nu! spuse o femeie mai înfiptă, râzând, probabil că nu-i mai ajung regelui dansatoarele de la curte şi vrea să ne oprească pe noi, cu forţa…

Contesa îşi întorsese din nou mantia pe partea neagră. Până aici, mersese cum mersese. Mai departe însă nu mai putea înainta în veşmintele acelea şi apoi, faţa şi statura ei erau mult prea cunoscute: orice ofiţer ar fi putut-o recunoaşte.

Zaklika, pentru care fiecare clipă ce trecea, era un veac, o târî pe contesă până la Lehmann. Petrecerea din piaţă putea constitui o garanţie că servitorii erau plecaţi. Într-adevăr, bătrânul bancher era numai cu familia lui; intrară pe furiş şi Zaklika îi ceru degrabă nişte haine bărbăteşti.

Lehmann îi dete ce găsi la îndemână: o haină neagră şi o pălărie tricorn, cam demodată. Cu un zâmbet plin de durere, contesa îmbrăcă hainele acelea. Lehmann, palid, le dădu drumul pe uşa din dos. Se apropiară de poarta oraşului, care se vedea de departe, luminată de două felinare şi unde se

aflau o mulţime de soldaţi şi câţiva dragoni călare. Ofiţerii descălecaseră şi se plimbau de-a lungul drumului. Zaklika o luă pe contesă de braţ şi merse cu ea prin mijlocul străzii. Anna umbla cu capul plecat şi gulerul ridicat îi acoperea faţa. Când se apropiară de soldaţi, câţiva se întoarseră spre ei, privindu-i cu atenţie, dar nimeni nu-i opri.

Se auzeau doar fragmente din discuţia ofiţerilor, însoţită de hohote de râs.

— Ce-o mai fi şi asta? A furat careva briliantul cel mai de preţ din oraş?

— Ha, ha! Da, o caută pe Cosel, care, după obiceiul ei, cică s-a răzbunat pe rege în public, în piaţă.

— Cosel? Păi nici nu cred ca mai e pe lumea asta!

— Oho, o să vezi cum se-ntoarce ea, că prea se tem…

— Când a căzut Teschen nimeni nu s-a mai gândit la ea. Asta-i încă stăpână, din moment ce tremură toţi numai cât îi aud numele…

Râdeau cu toţii.

Însoţiţi de aceste vorbe trecură nestingheriţi printre soldaţi, intrară sub bolta întunecoasă şi abia când trecură podul de peste şanţul de apărare, contesa răsuflă uşurată: era pe jumătate liberă.

O oră după aceea, în noaptea întunecoasă o trăsură gonea pe drumul spre Prusia, iar Zaklika, cu pistoalele-n mâini, stătea lângă vizitiu, cu urechea la pândă, de teamă să nu fie urmăriţi.

În vremea asta, pe contesă o căutau în Dresda. Şi la Pillnitz.

V

Berlinul, în primul sfert al secolului al XVIII-lea nu era decât un contur palid al capitalei de astăzi. Pe vremea aceea tocmai se construia şi era deci aproape în întregime nou, având mai degrabă aerul unui oraş al cazărmilor şi al armatei, cu o ordine şi o linişte de mănăstire. Nimic nu decurgea de la sine, ci numai conform unei rânduieli prestabilite: dezvoltarea şi înfrumuseţarea oraşului, comerţul, totul era făcut la comandă, dirijate şi controlate încă de la început. După Dresda, nicio altă aşezare n-ar fi arătat mai trist decât capitala aceea de pe malul râului Spree. Pe străzi se vedeau mai mulţi soldaţi decât civili, iar tobele şi trompetele se făceau auzite mai impetuos decât clopotele, căci erau mai multe cazărmi decât biserici. Pe străzile mai mari casele erau înşirate ordonat, de parc-ar fi stat acolo nu pentru că aşa voiau, ci pentru că aşa trebuia. În general era destul de pustiu, deşi Berlinul avea de-acum patru cartiere centrale şi câteva mărginaşe, sărăcăcioase, presărate pe o mare întindere în jur. Ici şi colo, printre case mici şi mari, se ridicau palatele familiei regale, distingându-se printr-un farmec nefiresc, parcă împrumutat de aiurea. Pe Spandau Strasse se remarca astfel palatul reginei, „Monbijou”, iar pe Stralaus, palatul regelui, „Belweder”.

Totul aici era nou, ca şi statul însuşi, cele mai vechi clădiri aveau cel mult câteva zeci de ani. În pustiul acestui oraş nou, cele câteva statui se plictiseau singuratice, două pieţe largi aşteptau să fie umplute de oameni şi de viaţă. Statuia lui Friedrich I, prevăzută iniţial pentru arsenal, fusese trântită în Molkenmarkt.

Exista de-acum un pod zidit peste Spree, îi ziceau Podul Nou şi în locul lui Henric al IV-lea[26], aşezaseră acolo statuia electorului Friedrich Wilhelm.

În primii ani ai secolului începuse construcţia palatului regal, care le eclipsa pe celelalte prin măreţie. Arhitectul Schlüter[27], îl încărcase atât de mult cu coroane, încât nu se mai vedeau pereţii de sub ele; după el, l-au finisat alţi doi, fiecare cu gustul lui şi din trei gusturi diferite a ieşit un lucru fără gust. Berlinul conţinea atunci germenii a tot ceea ce reprezintă un mare oraş, îi lipseau doar oamenii şi viaţa. Teatrul, galeriile de artă, biblioteca, muzeele – totul era întemeiat în grabă, umplut cu ce avuseseră la îndemână; dar aici nu se întâmpla ca la Dresda, să sacrifice armate întregi pentru porţelanuri, aici soldaţii erau cumpăraţi în aur. Căci ceea ce avea într-adevăr Berlinul mai interesant şi ceea ce constituia viitorul său şi al monarhiei, era armata instruită cu mare grijă, exactă ca un ceasornic, defilând ca un singur om.

Aici se afla renumitul batalion întâi de grenadieri, cel mai mare din lume, alcătuit din oameni adunaţi de pretutindeni, un adevărat model al gradului de perfecţiune la care poate ajunge maşina militară. Aceşti grenadieri, nişte uriaşi, erau plătiţi regeşte, deşi în alte domenii se făcea mare economie. Unii din ei aveau case personale şi în afara instrucţiei se ocupau cu negoţul. Cel mai celebru dintre uriaşii aceia era Jonas Norvegianul, pe care-l aduseseră cocoşat şi strâmb şi care abia aici se îndreptase şi devenise soldatul ideal care avea să ajungă celebru mai târziu.

După Dresda, Berlinul era ca mănăstirea după teatru. Când trăsura prăfuita şi înnoroiată a doamnei Cosel intră în sfârşit pe străzile acestui oraş şi contesa se uită la aleile acoperite cu nisip, pustii, la casele parcă moarte, simţi cum i se strânge inima. În schimb spera ca aici să fie în

siguranţă să aibă linişte şi ocrotire; voia să aştepte în acest loc până când i se va mai schimba soarta.

Servitorul trimis înainte, de la Frankfurt, închiriase un apartament pe una din străzile principale, dar Annei, după palatele în care locuise până nu de mult, i se părea sărăcăcios şi urât şi voia să-l considere doar un han de popas; de fapt, nu era decât rece, nelocuit, pustiu. Chiar de a doua zi Zaklika se instala de pază. Aranjară strictul necesar. Anna îşi alese o cameră întunecoasă, în care să poată medita la soarta ei chinuită şi aşa începu noua gospodărie: zile lungi, triste, monotone.

În Berlin însă nimeni n-avea voie să rămână necunoscut. A treia zi se anunţă vizita guvernatorului Berlinului, mareşalul Wartesleben; comandantul jandarmilor, mareşalul Natzmer trecea tot mai des pe stradă, uitându-se cu atenţie la casa ei.

Erau cu toţii foarte politicoşi.

În sferele înalte vestea sosirii contesei şi în special ordinul de plată al unor sume considerabile primit de Liebmann, bancherul oraşului, erau văzute cu ochi buni. Deşi relaţiile celor trei Frederici erau destul de strânse, se părea că n-o ameninţă nimic din partea Dresdei şi Anna nu credea că o vor mai urmări cu persecuţiile lor.

Abia aici, în tăcerea acestei singurătăţi, în oraşul acesta mut, care adormea o dată cu înserarea, în mijlocul acestei linişti sinistre – nenorocirea la care era condamnată îi apăru în toată imensitatea ei.

Inima-i era plină de amărăciune. Stătea nemişcată zile întregi, fără să spună o vorbă, cu ochii ei negri aţintiţi pe un perete, ori în stradă, refugiindu-se cu sufletul şi cu gândul în vremurile apuse. Îşi punea întrebarea dacă-i chiar aşa uşor să încetezi a mai iubi, dacă-i chiar atât de lesne să uiţi şi dacă pentru fericirea primită poţi plăti atât de repede cu nerecunoştinţa. Caracterul regelui i se

părea monstruos. Îşi aminti de tandreţea lui, de dovezile de ataşament, de triumful ei repurtat nu de mult, de jurămintele lui şi nu putea înţelege dizgraţia în care căzuse.

De fapt, nu se îndoia de rege, ci de om, de bărbat aşa cum l-a făcut Dumnezeu şi totul i se părea o batjocură. Simţea că nu mai înţelege viaţa, sensul jurămintelor, defăimarea celor sfinte, ponegrirea şi negarea trecutului. Lumea îi apărea ca ceva de neînţeles. Îşi analiza propria-i viaţă, căutându-şi vina şi nu putea găsi un păcat atât de mare pe cât era durerea pedepsei de-acum.

Ceru să i se-aducă *Biblia.*

Într-o zi intră Zaklika, de obicei se prezenta numai când era chemat sau când trebuia s-anunţe ceva. Acum se opri în prag, cu mâinile atârnând; Anna ridică ochii spre el. El tăcu o vreme.

— Ce-i, Zaklika? Ceva rău?

— Dar unde-i binele pe lumea asta? zise el. Umblă spionii pe lângă casă, întreabă… Am vrut doar să vă spun, ca să vă feriţi. Sunt sigur, că mai devreme ori mai târziu o să apară careva cu o declaraţie de prietenie. Să nu spuneţi o vorbă.

Contesa se încruntă.

— Cred că mă cunoşti, nu ştiu să mint nici măcar prin tăcere. Dac-am avut curajul să le azvârl lui şi ei injuria-n faţă, voi avea bărbăţia să repet asta oricui va voi s-o asculte.

— Doamnă, îndrăzni Zaklika să adauge, deşi ea-i arătase printr-un semn că discuţia se sfârşise, doamnă, de ce să-i aţâţaţi şi să treziţi altă răzbunare? Şi aşa au să spună minciuni.

Încăpăţânată, contesa nu răspunse nimic, dar din ochii ei plecaţi se rostogoliră două lacrimi amare. Zaklika ieşi.

La trei zile după aceea ceru să fie anunţat contesei un bărbat tânăr, frumos: era van Tinen.

Contesa-l ştia, mai fusese o dată trimis la ea, unde se prezentase ca şi Watzdorf, făcându-i declaraţii de dragoste.

Van Tinen fu primit. Mai întâi mărturisi că a fost nespus de uimit când, venind la Berlin, a aflat de şederea ei aici, de care n-a ştiut nimic mai înainte.

Contesa îl privi ironic.

— Dar unde te aflai când am părăsit eu Saxonia?

— Eu? Eram la Dresda chiar în seara aceea când dumneata ai făcut-o, pare-se, să leşine pe biata doamnă Denhoff, însă când s-au liniştit lucrurile n-am ştiut unde ai binevoit să pleci.

— Da, mă bucur foarte mult, răspunse contesa, că aţi putut uita de mine; acuma nu-mi doresc nimic altceva decât uitarea.

— Cred că şi acolo ar fi bucuroşi să fie siguri că şi dumneata ai dat uitării nedreptăţile la care-ai fost supusă.

Tăcură o clipă, după care van Tinen şopti:

— Ţi-aş putea povesti, doamnă, multe lucruri interesante.

Se simţea clar dorinţa lui de a intra în graţiile contesei, de a-i câştiga încrederea.

— Nu-s curioasă, râse contesa trist. Crezi că acum m-ar mai putea interesa ceva din toate astea? Cândva credeam în aceste izbucniri de sinceritate, gândind că-s pornite din inimă. Acuma ştiu că-s rodul îngâmfării şi al nimicniciei.

— Ne distrăm teribil, spuse van Tinen prefăcându-se că nu înţelege. Nu-i o noutate pentru dumneata, care-ai fost regină la atâtea petreceri şi mai grozave încă…

Aştepta aprobarea, dar contesa tăcea. Râzând, van Tinen începu să povestească neinvitat.

— Cred că-ţi sunt cunoscute locurile acelea, căci parcă în Laubegast…

— Locuiam fericită, şopti Anna. Da, asta-i adevărat.

— Flemming a dat o petrecere câmpenească, lângă Laubegast, aproape vizavi de Pillnitz, în cinstea regelui şi a doamnei Denhoff.

— Aa! exclamă contesa.

— Mai întâi au ieşit la câmp şase regimente, toată cavaleria de gardă a regelui a fost folosită în scopul ăsta. Pe locurile mai înalte au instalat tunuri şi ostaşii au fost aşezaţi în aşa fel, încât curtea să aibă în faţa ochilor spectacolul unui adevărat război. Totul a mers strună. Regimentele înaintau trăgând cu tunurile şi luptând, deşi în afară de câţiva oameni răsturnaţi şi călcaţi în picioare, nimeni n-a păţit nimic; de departe puteai să juri că era un adevărat război, crunt, cu vărsare de sânge. Regele privea jocul, având-o de o parte pe doamna Denhoff, iar de cealaltă pe hătmăneasa Pociejowa, ambele călare, ca amazoanele. Îl înconjura o curte întreagă, pe cai de rasă. Restul doamnelor, în carete trase de şase cai, priveau spectacolul fără să coboare şi era acolo toată societatea înaltă a doamnelor.

Contesa zâmbi caustic.

— Acum îl însoţesc două, spuse ea, e un vădit progres şi în ariergardă, rezervele din trăsuri. Ei, da, într-adevăr a fost frumos, regeşte!

Van Tinen coborî vocea.

— Într-adevăr, astea două nu-s deloc geloase una pe alta şi nici pe altcineva. Dar revenind la descrierea mea, reîncepu el, nu departe erau întinse nişte splendide corturi. Într-unul a luat prânzul regele, cu doamnele Denhoff, Pociejowa, Bielinska şi alte persoane de vază.

— Erai şi dumneata acolo? întrebă contesa sarcastic.

Van Tinen se îmbujoră.

— Nu, eu eram în alt cort, dar am văzut totul. În timpul prânzului ne-au cântat orchestrele, iar tunurile trăgeau în semn de slavă şi aşa, cu schimbul, trompetele şi bubuiturile însoţeau strigătele vesele ale mesenilor.

— Splendid, spuse contesa, şi sfârşitul?

— Nu, ăsta nu-i decât începutul. După-amiază s-a dezlănţuit petrecerea. S-au strâns mesele, Flemming voia să hrănească soldaţii cu ce

rămăsese, dar pentru că le-a lipsit pâinea, în fiecare bucată de pâine au înfipt câte un gulden, risipind astfel peste o mie. Au întins totul pe nişte mese şi s-a dat semnalul de atac. Soldaţii, aşa cum stăteau aliniaţi ca pentru luptă, au pornit curajoşi spre farfurii, dar cei care-au ajuns primii şi le-au apucat, au fost striviţi de ceilalţi, şi au căzut; al treilea rând a venit grămadă peste al doilea, mesele s-au răsturnat, oamenii se înăbuşeau, grămezi de soldaţi se rostogoleau pe pământ, spectacolul era extraordinar, am murit de râs cu toţii! Asta a durat până când s-a terminat mâncarea şi atunci s-a dat semnalul de retragere. Regele se odihnea deoparte, pe un deluşor, împreună cu doamnele. Când se lăsă înserarea, în cortul regal se întinseră covoare, apăru muzica şi începu dansul, care dură până la şapte seara. În tot timpul ăsta Flemming umbla cu paharul de la un oaspete la altul, rugându-i să bea, conjurându-i, sărutându-i, turnând, bând şi în cele din urmă el fu primul care se îmbătă. Regele de asemenea părea a fi într-o dispoziţie mult prea bună, dar ştia să-şi păstreze demnitatea, aşa că nimeni nu şi-a dat seama că era beat. Mă uitam cu milă la şambelanul de serviciu al majestăţii sale, care stătu o oră în spatele lui cu un pahar de apă pe tavă şi deoarece băuse şi el, abia se mai ţinea pe picioare; dacă l-ai fi împins cu un deget, s-ar fi răsturnat. Nu l-am văzut niciodată pe Flemming într-o asemenea dispoziţie.

— Nu-i de mirare, interveni contesa, sărbătorea triumful lui şi căderea mea.

— În cele din urmă regele se hotărî să plece, continuă van Tinen, când Flemming, beat, i se agăţă de gât, cu o intimitate frăţească, fără să ţină cont că-l priveau atâţia ochi şi zise tare, c-am auzit cu toţii: „Frate, dragă frate, dacă pleci am terminat cu prietenia noastră!”[28] Doamna Denhoff, care-l însoţeşte pe rege la tot pasul, încercă să-l tempereze pe Flemming, dar nu reuşi. Flemming era atât de beat, încât nu vedea nimic altceva în

faţa ochilor decât oameni la fel de beţi ca el. Când îl apucă Denhoffowa de mână, el o strânse cu amândouă mâinile. I se părea frumoasă şi spuse asta atât de fără echivoc, încât ea ţipă de revoltă şi mânie, dar în aceeaşi clipă izbucni în hohote de râs. Cu toate insistenţele, regele şi doamna Denhoff se urcară pe cai şi plecară. Noroc că *lauferul*[29] abil, mergea lipit de rege, căci altfel acesta ar fi căzut de pe cal. Voiseră să-l urce în caleaşcă, însă se supărase pe scutierul Racknitz care, ce-i drept, se cam repezise la rege să nu încalece, îl împinsese cât colo, iar la doamna Denhoff ţipase: „Lasă-mă-n pace, doamnă, îmi cunosc calul, nu te-ngriji de mine". Şi porni într-adevăr în goană mare, iar după el cavalerii din gardă şi curtea întreagă. Doamna Denhoff a alunecat de pe cal, dar au prins-o cavalerii care-o însoţeau. Faptul acesta a cam speriat-o şi deşi călăreşte bine, s-a urcat în trăsură.

— Ar fi trebuit s-o lase să-şi frângă gâtul, rosti contesa.

— Cel mai amuzant a fost totuşi Flemming, adăugă van Tinen, căci după plecarea doamnelor şi a regelui tot mai avea chef de petrecere şi mai ales de dans, aşa că le luă pe slujnicele care rămăseseră şi dansă cu ele, voios, până când zorii întrerupseră această frumoasă petrecere. Şi Flemming n-a păţit nimic.

— Nu-i prima dată, spuse contesa, că se poartă cu regele în felul acesta. Regele însuşi mi-a povestit că după ce se obrăznicea faţă de el, fiind beat, venea a doua zi la palat şi-i spunea: „Am auzit că ieri Flemming nu s-a purtat cum trebuie, dar majestatea voastră să nu i-o ia în nume de rău". Deocamdată regele râde şi-l iartă, adăugă ea, însă cine poate garanta că n-o să ajungă o dată în Königstein, când au să-l sape prietenii lui, aşa cum a făcut acum el cu mine? Regele e blând ca un miel, râse ea ironic, nu-i aşa, domnule şambelan? Şi ştii de ce? Pentru că dacă s-ar supăra, ar strica

petrecerea. Pe urmă, când se plictiseşte de-un om, face un semn şi porunceşte să nu-i mai apară niciodată înaintea ochilor. Cu asta, comedia ia sfârşit!

Contesa începu să se plimbe, van Tinen tăcu, speriat de vorbele ei.

— Nu mă mir de amărăciunea care iese din gura dumitale, doamnă, totuşi…

— Da, ai dreptate, îl întrerupse ea. Dacă nici eu n-aş avea inimă, n-aş avea simţiri, nu m-ar durea nedreptatea şi m-aş târgui doar asupra preţului, atunci aş vorbi altfel. Aş putea spune că August are cea mai bună inimă, că el nu-i de vină, ci împrejurările. Iar primul rid care mi-a apărut pe faţă, plictiseala care m-a cuprins după atâţia ani de convieţuire, izbucnirile mele de nervi şi de violenţă sunt doar aşa, fără nicio pricină! Căci ar fi trebuit să râd de Duval, să mă bucur când a venit Duparc, iar pe Denhoffowa, care nu-i mai de soi decât celelalte două, să mi-o fac prietenă! Nu-i aşa, domnule şambelan? N-am folosit bunele exemple pe care mi le-au dat doamnele Haugwit, Aurora, Esterle şi Teschen, care mergeau de braţ în timpul iarmarocului de la Lipska, în cea mai deplină înţelegere.

Începu să râdă cu hohote.

— Se vede treaba că eu n-am fost creată pentru o asemenea societate aleasă, adăugă ea, n-am ştiut să-mi găsesc locul, n-am înţeles lumea şi pe oameni: numai eu însămi sunt vinovată. Am crezut că în piepturi sunt inimi, că există conştiinţă, că dragostea nu înseamnă desfrâu, că jurămintele sunt sfinte şi că regii îşi ţin cuvântul. Dar astea n-au fost decât iluzii, păcatele mele. De aceea, în vreme ce celelalte sunt fericite, eu mor de umilinţă, de dor, de ruşine.

Van Tinen ascultând aceste tânguiri ale frumoasei femei, se simţi mişcat fără să vrea, zguduit, tulburat şi ruşinat. O privea pe contesă cu nespusă milă.

— Ascultă, spuse Anna apropiindu-se de el, ştiu, simt că n-ai venit aici din milă faţă de soarta mea şi nici din curiozitate, ci pentru că ţi s-a ordonat.

— Doamnă!

— Nu mă-ntrerupe, ascultă! Eu te iert pentru asta, pe voi, pe toţi, vă interesează mai mult să faceţi carieră, decât să fiţi oameni. Repetă-le tot ce-ai auzit de la mine, să ştie ce-i în sufletul meu: nu mai există nimic între ei şi mine. Totul a fost distrus. Iar dacă vrei să te remarci, spune-le c-ai auzit din gura contesei Anna Cosel, că aşa cum i-a promis o dată regelui, că pentru trădare va plăti cu viaţa, tot aşa repetă şi acum. Peste un an, doi, zece, când am să-l întâlnesc prima oară pe August, am să-l împuşc în cap. Port pistolul la mine, nu mă despart de el niciodată, până când glonţul destinat lui n-o să fie tras. Spune-le astea, domnule van Tinen.

Contele se îngălbeni ca un mort.

— Doamnă, contesă! În felul acesta îl sileşti într-adevăr pe un om cinstit să te trădeze. Mă bănuieşti pe nedrept, dar eu sunt în slujba regelui Poloniei, sunt şambelanul lui, i-am jurat credinţă. Ceea ce aud acum din gura dumitale nu pot să nu-i repet! Trebuie! Dumneata ai s-o repeţi şi altora, ai să te lauzi că mi-ai aruncat-o şi mie în faţă. Nu-i vorba numai de obligaţia de curtean, ci datoria funcţiei mă obligă să mărturisesc.

— Te împiedic eu? întrebă Anna. Chiar te rog. De altfel n-o să fie o noutate. August ţine minte.

— Dar asta le serveşte adversarilor dumitale, de care nu duci lipsă, pentru a complota iarăşi spre pieirea dumitale, le dai o nouă armă în mâini!

— Parcă de arme duc ei lipsă? Una mai mult ori mai puţin nu contează. Minciuna, calomnia, trădarea, pentru ei toate-s bune. Oare dac-aş fi docilă, aş scăpa de persecuţie? Mârşavii simt în mine o fiinţă ce nu tolerează mârşăvia lor, iar nemernicii mă ştiu duşmanul lor. Faptul că sunt cinstită e un veşnic reproş pentru nimicnicia lor.

Cum să i se treacă cu vederea femeii care n-a vrut să se murdărească, să se necinstească la fel ca ei?

Un râs ciudat îi însoţi cuvintele; van Tinen stătea ca pe ghimpi.

— Vezi, adăugă ea, şi astăzi sunt tot aşa cum am fost atunci când eram fericită. Nenorocirea nu m-a schimbat, numai sufletul îmi sângerează.

În timpul acestei discuţii ochii ei frumoşi ba sticleau de lacrimi, ba ardeau de focul lăuntric. Uitându-şi misiunea, van Tinen o privi în cele din urmă ca pe o inegalabilă artistă într-o comedie antică. Anna avea toate calităţile Medeei, tot ceea ce poate întruchipa idealul suprem. Contemporanii ei, ca şi van Tinen, erau adesea pătrunşi de elocinţa şi de strălucirea frumuseţii ei.

Când tăcu, şambelanul nu-şi putu multă vreme lua ochii de la ea, părea că luptă cu sine însuşi.

— Prin nimic nu m-ai fi putut umili mai mult, doamnă, decât prin mărturisirea asta. M-ai pus la încercare. De ce să mă ascund? Sunt servitorul regelui şi când mă voi înapoia de la Berlin, voi fi întrebat. La întrebare nu pot răspunde printr-o minciună: lucrul în sine e mult prea important. Se vor agăţa de vorbele mele şi eu voi suferi că am contribuit la nenorocirile dumitale.

În momentul acesta van Tinen era sincer.

— Nimeni de pe lumea asta nu mai poate adaugă nimic la nenorocirea mea, rosti contesa. Crezi ca sufăr pentru pierderea palatelor, importanţei, favorurilor? Nu, nu! Mă doare că nu mai pot avea încredere în nimeni, că văd pretutindeni numai nimicnicie, că mi-e scârbă de mine însămi şi nu mai am încredere nici în mine. Dă-mi inima lui înapoi şi renunţ la toate coroanele din lume. Eu l-am iubit! El a fost toată viaţa mea! El a fost eroul meu şi Dumnezeu pe pământ pentru mine! Dar eroul s-a transformat într-un măscărici, zeul a fost întinat, aşa că toată lumea-i murdară şi viaţa ordinară!

Şambelanul încercă să o liniştească, dar ea începu să plângă.

— Oh, visurile mele de aur! Visurile mele de fată, unde v-aţi risipit? Nu mai existaţi, nu mai…

— Linişteşte-te, doamnă, o întrerupse solul şi mai emoţionat. Nu-ţi poţi închipui cât mă doare că am fost cauza izbucnirii acestei dureri, că poate prin venirea mea…

— N-ai nicio vină, spuse Anna. Ţi-am arătat rănile, dar le am de mult şi fiecare zi le adânceşte. Dacă te vor întreba, n-o cruţa pe nedemna Cosel.

Van Tinen nu se mai putea abţine, mila pusese cu totul stăpânire pe el!

— Te conjur, doamnă, pleacă de aici! mai mult nu-ţi pot spune.

— Cum? întrebă contesa. Şi aici mă ameninţă ceva? Oare regele Friedrich al Prusiei ar extrăda o femeie să fie schingiuită, cum a făcut regele polonez cu Patkul? N-ar trebui să uite că atunci când l-a cerut pe Böttiger, a fost refuzat.

Van Tinen tăcea; felul în care-şi strângea buzele era o dovadă că nu putea spune mai mult.

— Unde să fug? vorbi ea ca pentru sine. Nu există niciun loc unde să fug. Departe de el n-aş putea să trăiesc, inima m-ar trage înapoi… Facă ce vor. M-am scârbit de viaţă. Mi-au luat copiii! Nu mai am nimic, în afară de veninul cu care mă hrănesc.

Voind să scurteze scena asta, pe care n-o prevăzuse, şambelanul îşi luă pălăria.

— Mi-e sincer milă de dumneata, zise el, dar se pare că atâta vreme cât te vei menţine în această atitudine, nimeni de pe lume nu te poate nici salva; nici nu-ţi poate îndulci soarta, nimeni dintre prietenii dumitale.

Cuvintele astea o înveseliră.

— Prietenii mei? Spune-mi-i şi mie care sunt, dragă domnule van Tinen.

— Sunt mai mulţi decât crezi, doamnă, răspunse oaspetele, şi eu sunt primul.

— A, dumneata primul, da, da. Dar n-aş putea să număr mulţi ca dumneata. Cel mult trei sau patru, care s-au oferit s-o fericească pe văduva nemângâiată, ori să împartă cu ea prada, din care în curând nu-mi va mai rămâne nimic. Dintr-ăştia da, spuse cu dispreţ.

Van Tinen era atât de tulburat, încât nemaiştiind ce să răspundă, se înclină uşor şi, urmărit de ochii ei negri, ieşi încet din cameră.

VI

Viaţa la curea din Dresda se scurgea după vechiul obicei, petrecerile constituind ţelul suprem. Chiar şi elementele grave ale vieţii nu furnizau decât motive şi ocazii de distracţie, material şi impuls.

Regele îmbătrânea. Şi la o vârstă înaintată omul care şi-a trăit viaţa din plin e mult mai greu de distrat În tinereţe te amuză chiar şi ceea ce ar trebui să te-ntristeze, mai apoi însă distracţiile ţi se par searbede, totul – gol şi pustiu. Acolo unde înainte îi apărea ca o sferă perfectă, acum nu mai vedea decât o simplă coajă. August devenise tot mai greu de distrat. În primele lui amoruri mai fusese ceva ce amintea de existenţa unei inimi, în ultimele – numai pofta trupească. Ascundea asta cu abilitate sub o galanterie franţuzească, anostă, ca sub un veşmânt de mătase cusut cu fir de aur.

Petrecerile erau tot mai elegante, se ţineau lanţ, dar regele căsca şi găsea că nimic nu mai are gust, vigoare, culoare ori parfum. Îl înfuria însă orice ar fi tulburat liniştea plăcută a desfătărilor lui, orice l-ar fi împiedicat să râdă atunci când britanii lui uriaşi încolţeau vreun urs, sau când un biet cerb se zbătea în chinurile morţii.

Astea rămăseseră amuzamentele lui preferate, pe care i le arăta şi tânărului său fiu, considerându-le o distracţie aristocratică. Vederea sângelui îi aţâţa gustul şi pentru celelalte spectacole, cu zâmbete dulci de femei, salturi de balerini, ori muzică italienească ce mângâia urechea. Pentru a se putea desfăta cu muzica, era nevoie să audă mai întâi urletul fiarelor sălbatice.

Adversarii doamnei Cosel acţionau insistent pe lângă rege. El evita să pomenească de ea, dând a înţelege că nu-i face plăcere subiectul, dar nici asta nu ajuta. Înverşunarea lor lua diferite forme, cel mai adesea apărea sub chipul unei făţarnice griji pentru siguranţa vieţii monarhului, ori pentru liniştea lui atât de dragă. Nefericita femeie era mereu zugrăvită ca fiind periculoasă.

Aflată departe, liberă, având în mână mijloace băneşti importante, căci se ştia c-a luat cu sine sume respectabile, putea deveni primejdioasă.

Flemming, Löwendahl, Watzdorf, Lagnasco, Vitzthum, fără să-l mai întrebe pe rege, trimiteau spioni şi stabileau planuri cum s-o prindă şi să-şi împartă între ei comorile, aşa cum procedaseră şi cu Beichling.

Unii erau mânaţi de răzbunare, alţii de lăcomie. În timpul domniei ei, Anna nu făcuse rău nimănui, dimpotrivă, mulţi îi datorau avansarea ori libertatea. Ei îi datora şi cancelarul Beichling faptul că putea să-şi petreacă restul zilelor la ţară, visând, făcând proiecte şi experienţe de alchimie. Pe Löwendahl ea îl recomandase regelui. Din nenumăraţii linguşitori nu-i mai rămăsese niciun prieten. Doar Haxthausen avu curajul, împotriva sfaturilor lui Flemming, să rămână credincios şi să n-o trădeze pe nefericită. De asemenea Friesen nu-i luă în nume de rău că refuzase atunci să-i împrumute bani şi avea o atitudine neutră. În rest, cu toate că timpul ar fi trebuit să anihileze de la sine sentimentele, n-aveau linişte şi nu doreau decât s-o vadă de tot înfrântă.

Îl aţâţau zilnic pe rege împotriva ei.

Când se întoarse van Tinen de la Berlin, aflându-se încă sub impresia ochilor ei frumoşi, la început luptă cu el însuşi. Îi era milă. Nu se duse imediat la curte, dar Löwendahl îl descoperi şi-l chemă la el.

— Cum ai găsit-o? Spune! Avem cu toţii impresia că regele încă mai păstrează o slăbiciune

pentru ea. Ăsta-i un lucru periculos. Cu Denhoffowa şi Pociejowa o ducem mult mai bine. Astea nu se amestecă nici în stăpânire, nici nu-i bagă oameni pe gât, nici nu vor să domnească. E adevărat că-l costă imens pe rege şi singur spune că contesa Cosel n-a pretins niciodată atât de mult, dar la urma urmelor nouă nu ne pasă, nouă ne e mai bine acum. Dar ea ce face? Mai nutreşte speranţa să revină? Mai vorbeşte şi acum de promisiunea de căsătorie? Ameninţă c-o să-l împuşte?

Van Tinen răspunse trist:

— Un lucru e sigur, că-i o femeie nefericită.

— Nefericită! Numai ea-i de vină! I s-au propus cele mai bune partide, cei mai credincioşi aliaţi, dar a înnebunit cu promisiunea aceea de căsătorie, se crede în continuare soţia regelui, aproape regină. Chiar şi acum?

— Aşa se pare, căci n-o văd cu nimic schimbată, spuse van Tinen.

— Vorbeşte mai clar, spune ce-ai văzut, insistă Löwendahl.

— Vă mărturisesc că ceea ce am văzut şi-am auzit mi-a însângerat inima. Este pornită, mânioasă, nu va ierta niciodată, dar nefericirea ei îţi trezeşte respect, este într-adevăr minunată, măreaţă.

— Deci cu atât mai periculoasă, adăuga Löwendahl râzând. Dar s-a urâţit, nu-i aşa?

— Să se urâţească? E mai frumoasă decât a fost vreodată, nici lacrimile şi nici durerea n-au lăsat urme pe faţa ei de marmură. De opt ani nu se vede nici cea mai mică schimbare în prospeţimea ei, nici cea mai mică cută, radiază de tinereţe…

— Cu atât mai rău, repetă Löwendahl, cu atât mai rău! Regele ar putea s-o vadă şi după feţişoara ofilită de timpuriu a Denhoffowei, cealaltă ar putea din nou să facă impresie asupra lui.

— Neîndoielnic, confirmă van Tinen, aşa cum produce asupra oricăruia.

— Ai vorbit cu ea?

— Da. Adică mai degrabă ea a vorbit, vărsându-şi tot focul.

Încetul cu încetul, mareşalul scoase de la şambelan tot ce avea nevoie să ştie. Deşi frivolă şi uşuratică, deşi răutăcioasă, temătoare pentru viaţa ei şi dornică să şi-o apere în orice chip, Marysia Denhoff nu era chiar atât de rea, încât s-o priveze şi de ultima fărâmă de libertate pe o femeie necunoscută, amărâtă, căreia îi făcuse de acum cel mai mare rău. O plictiseau insistenţele celor din jur şi felul cum o speriau. Poate că le-ar fi opus rezistenţă, dacă n-ar fi fost doamna Bielinska, ce-o silea să fie bine cu toţi, să nu se împotrivească favoriţilor regelui, pentru a-şi prelungi domnia.

În aceeaşi zi Löwendahl s-a prezentat la doamna Denhoff. A ales ora la care era numai ea cu sora ei şi a început cu linguşelile. Cu mare abilitate, compară timpurile prezente cu cele dinainte; vorbi mult despre doamna Cosel şi încheie spunând că nu de mult a avut ştiri de acolo.

— Ce se petrece cu ea? întrebă doamna Denhoff.

— Stă la Berlin, sub ocrotirea regelui Prusiei şi-şi foloseşte libertatea spre a ne încondeia pe noi, pe rege, curtea şi tot ce se petrece aici în cele mai oribile culori. Asta-i crunta ei nerecunoştinţa, dar noi ne-am învăţat. De altfel, adăugă Löwendahl, asta n-ar fi nimic, daca n-ar repeta mereu că prima dată când îl va întâlni pe rege, îl va împuşca în cap.

Marysia sări de pe canapeaua pe care stătea, ţipând şi acoperindu-şi ochii. Hătmăneasa ridică doar din umeri, spunând:

— Cine dă importanţa ameninţărilor ei! Nu-s decât bravade de om neputincios.

— Aşa ar părea, dacă n-am cunoaşte-o pe doamna contesă, spuse Löwendahl, în special eu, care am şi cinstea să-i fiu rudă. E o femeie care nu spune nimic fără rost niciodată.

— Din fericire n-are nicio posibilitate să se poată întâlni vreodată cu regele, interveni Pociejowa.

— Cum? Credeţi că ea va aştepta o posibilitate, n-o va căuta singură? Tot aşa cum a reuşit o dată să se furişeze la balul mascat, poate să vină travestită la Dresda şi să-l aştepte pe rege fie şi în stradă.

— A! Da, da! începu doamna Denhoff febril. Eu presimt pericolul. Regele e neatent, femeia asta ar trebui… Nu ştiu! Ce să facem cu ea?

Löwendahl ridică din umeri.

— Cine nu ştie să folosească libertatea, aceluia se cade să i-o iei şi să-l faci prizonier, înţelegeţi, doamnă?

Femeile tăcură, la amândouă le veni în minte că ceea ce-i pregăteau acum contesei Cosel putea s-o aştepte mai târziu şi pe Marysia. Mareşalul Löwendahl le bănui probabil gândul, căci adăugă:

— Majestatea sa n-a fost niciodată aspru cu persoanele pe care le-a iubit fie şi pentru scurtă vreme. Dovadă sunt doamnele pe care le-aţi întâlnit aici, sunt însă şi cazuri…

În mijlocul consfătuirii apăru şi cea mai abilă dintre ele, doamna Bielinska – mama, care în ciuda vârstei destul de înaintate era îmbrăcată pretenţios, se privea în toate oglinzile, îşi potrivea neîncetat frizura şi-şi întindea mâinile albe, frumoase, încărcate cu inele, parcă spre a fi admirate. Îl salută pe Löwendahl cu o amabilitate intimă uitându-se zâmbind la fetele ei şi dintr-un singur cuvânt prins din aer, intră direct în miezul discuţiei.

Marysia îi comunică temerile prietenului casei. Când era vorba de fiicele ei, doamna mareşal nu mai avea niciun fel de scrupule; miloasă în alte cazuri, când era vorba să fie ele ameninţate, devenea furioasă şi răzbunătoare. Fetele erau toată averea şi viitorul ei; o înnebunea gândul că le ameninţă ceva.

După ce ascultă relatarea, se revoltă:

— Păi sigur, au atâtea reticenţe faţă de o femeie de-a dreptul nebună! Regele-i prea bun! Ea îl provoacă! Îl face de râs şi numai ea o să fie vinovată dac-o să aibă o soartă grea! Trebuie să se pună o dată capăt acestei situaţii!

Marysia urma să-i atragă atenţia regelui. Îi încredinţară treabă asta, dar după ce se gândi puţin doamna mareşal consideră că ea nu-i în stare s-o facă aşa cum se cuvine. Hotărâră deci ca Marysia să aducă doar vorba şi doamna mareşal să facă restul.

Lăsând problema răzbunării sale în mâini atât de sigure, Löwendahl plecă.

Seara era o petrecere în Grădina Hesperidelor. Aşa se numea atunci curtea din Zwinger, proaspăt aranjată, splendidă, de un lux cu adevărat regesc. Era o mică părticică dintr-un întins palat regal pe care urmau să-l construiască acolo. Grădina era aranjată după obiceiul şi gustul secolului: în mijlocul rondurilor de flori, garnisite cu cimşir, cu fântâni arteziene, grote şi o bogată colecţie de statui mitologice, seara presărau o puzderie de lămpi şi felinare colorate, făcând-o şi mai frumoasă decât ziua. Printre pâlcurile de portocali fuseseră pregătite locuri de stat, unde să se poată odihni perechile, în umbră, ascunse de ochii lumii. În balcoanele galeriei care înconjura Zwinger-ul, cântau orchestre şi melodiile lor erau duse departe de adierea vântului de seară. În mijlocul grădinii era întins un cort, strălucind tot de lumini, care constituia o sală improvizată, unde, după cină, avea să se desfăşoare dansul.

Regele sosi îmbrăcat tot în mătăsuri albastre cu garnituri de argint şi dantelă albă; arăta tânăr şi voia să-şi amintească în seara aceea de anii de tinereţe, când făcuse primele călătorii prin Europa. Doamna Denhoff, de asemenea era în seara aceea într-o rochie bleu cu alb, care-i stătea bine. Îl salută pe rege silindu-se să fie veselă, căci el trebuia să fie mereu distrat de cei din jur, iar cine

nu reuşea cădea în dizgraţie. Marysia începu cu glume galante şi o parte din seară se scurse în veselie, la care doamna Pociejowa ştia să contribuie din plin.

Cele două surori erau foarte bune prietene şi deşi ar fi putut fi geloase una pe alta, nimeni, niciodată n-a observat aşa ceva la ele. Doamna Pociejowa era micuţă, delicată, mai slabă în aparenţă decât sora ei, deşi cu mult mai rezistentă. A uimit la vremea aceea toată Polonia şi Saxonia printr-o celebră goană călare împreună cu Friesen, de la Varşovia la Gdansk şi înapoi, într-un timp atât de scurt, încât ar fi depăşit orice poştalion. După care doamna Pociejowa n-a avut nevoie să se odihnească nici măcar o singură zi. Ea o ajuta pe Marysia în discuţiile mai complicate purtate cu regele şi în special la dirijarea acestora spre ţelul dorit, aşa că şi în ziua aceea, la porunca mamei, începu să pomenească de contesa Cosel, însă August era obosit şi posomorât.

Hătmăneasa adăugă că pe vremea contesei regele se distra mai uşor şi cu mai mare plăcere, poate că-i ducea dorul. Amabil, regele răspunse imediat că în compania unor doamne atât de plăcute şi de frumoase nu ducea dorul nimănui şi era imposibil să se gândească la altcineva. Marysia prinse ocazia şi luându-l de braţ începu să-i spună ceva despre contesa Cosel, însă, ca de obicei, o făcu fără tact. Atunci veni în ajutor mama şi începură să se lamenteze amândouă.

Evident, regelui nu-i era pe plac toată discuţia căci tăcea, cu capul plecat. Ambele femei se cam speriară, dar în clipa aceea August se trezi din îngândurare şi spuse tare:

— Dragă contesă, te rog să fii liniştită în privinţa mea, am mulţi paznici doriţi şi nedoriţi, care n-au să lase să mi se facă vreun rău. Nu-mi face plăcere să discut despre asta, hai mai bine să dansăm.

Planul lor de atac asupra lui August fu atunci spulberat. După cină, când se adunară la un pahar de vin, Flemming şi Löwendahl repetară ceea ce începuseră doamnele, fără succes, în Grădina Hesperidelor. Fiind mai relaxat, regele îi lăsă sa vorbească, îi ascultă. Totuşi, sprâncenele-i olimpice se încruntară de câteva ori.

— Ascultă, Löwendahl, rosti el ironic, dai cu adevărat dovadă de mare ataşament faţă de persoana mea, atrăgându-mi atenţia împotriva contesei, care-ţi este verişoară şi căreia îi datorezi ceea ce am făcut din tine. Ar trebui să-ţi fiu recunoscător şi totuşi îţi spun deschis: îmi pari cam ciudat. Lasă în seama mea, te rog, grija persoanei mele.

Löwendahl tăcu, îl puse totuşi pe van Tinen să povestească despre Berlin, dar regele şi pe acesta îl ascultă absent, căci nu-i plăcea de el.

Astfel că problema chibzuită îndelung spre a da roade importante, se încheie fără niciun rezultat. Intriganţii îşi dădură seama că trebuie să folosească alte căi şi mijloace.

Cu toate că doamna Cosel dorea să trăiască retrasă la Berlin, frumuseţea, gloria şi persoana ei erau prea interesante, spiritul ei mult prea renumit, ca să nu înceapă în curând stăruinţele de a o cunoaşte.

Cea mai mare parte a celor care constituiau curtea lui Friedrich îi erau cunoscuţi din timpul vizitelor acestuia la Dresda. Se plictiseau aşa de tare cu paradele militare pe care le organiza zilnic regele, chiar şi seara, în faţa lui ori a reginei, încât erau dornici de distracţii.

Regele însuşi stătea mai mult la Postdam ori la Wusterhausen, decât în capitală, era întotdeauna prezent la schimbarea gărzii de la ora zece, apoi asculta rapoartele miniştrilor, ori mergea la plimbare; la prânz îi primea pe comandanţii militari şi pe străini, apoi se aşeza la o masă modestă, cu regina şi cu familia, după-amiaza

lucra în cabinetul lui şi până seara nu mai apărea în apartamentele regale. Aici se aflau de regulă regina, câteva doamne, câţiva ofiţeri, uneori era invitat câte un străin, jucau piquet, lombard şi table şi fumau. Aşa-şi petreceau timpul, într-un cerc destul de intim, dar şi plicticos, până la ora unsprezece, când se termina totul. În absenţa regelui regina primea în fiecare seară la ora şapte, uneori invitând câteva persoane şi la cină. Nimic nu dădea peste cap acest program, poate doar câte o extrem de modestă masă dată în oraş, la vreunul din demnitari. Nu semăna deloc cu zgomotoasa Dresda, de care se râdea aici în taină şi în special de petrecerile cavalereşti şi militare ale lui August pe care nimeni de aici nu le lua în serios. Armata saxonă, îmbrăcată în aur, galoane, lameuri şi pene nu se putea în niciun caz compara cu cea prusacă, în uniforme albastre, nearătoase, printre care tunica roşie de husari şi puţinele galoane constituiau toată podoaba; chiar şi ofiţerii se deosebeau prea puţin de soldaţi la îmbrăcăminte. În locul drapelelor pompoase aici flutura pretutindeni acelaşi steag alb cu un vultur, deasupra căruia stătea scris cu mândrie: *Nec soli cedit.*[30]

Nu existau pe lume două firi mai deosebite, mai contradictorii şi mai îndreptăţite să se dezaprobe reciproc, decât Friedrich al Prusiei şi Friedrich August al Poloniei. De când domnişoara von Pannewitz răspunsese cu o palmă la un avans necuviincios al regelui Prusiei, acesta se pare că nu s-a mai uitat niciodată la o femeie şi a fost cel mai credincios soţ; familia şi-o ţinea atât de strâns şi ducea o viaţă atât de cumpătată, încât de la masa lui se sculau de regulă nu numai trejii, dar şi flămânzi.

Ordinea în stat, în oraş, în casă şi în armata era împinsă până la pedanterie; domneau asprimea şi severitatea, care frizau neîndurarea, obiceiurile erau spartane, aşa cum ordona majestatea sa. E

drept că nobilimea mai încercase să se opună la impozite, dar Friedrich declarase că puterea lui este ca o stâncă de bronz care nu cedează la nimic.

Înainte de masă se rosteau rugăciuni, masa era ca a unui burghez oarecare, iar de baluri la curte nu se pomenea. Mâncau în farfurii de pământ, numai când trebuiau să primească vreun străin scoteau o argintărie greoaie, pe care a doua zi o împachetau înapoi în lăzi.

Regele avea fantezii, dar de alt tip decât August. După plecarea reginei de la masă, de la cina lor sărăcăcioasă, se adunau oamenii de încredere în aşa-numitul „colegiu de tabac", o cameră în care regele îi trata cu pipe. În timp ce trăgeau din pipă aveau libertatea de a se distra, în primul rând bârfind pe câte cineva. Mereu se găsea câte o victimă. În mijlocul camerei era o masă simplă, în jurul căreia se aşezau miniştrii în uniforme de gală, generalii şi câteodată oaspeţii străini. Li se dădeau tuturor pipe olandeze, indiferent dacă voiau să fumeze ori nu. Şi în faţa fiecăruia era pusă câte o halbă de bere de Dukstein. Asta era toată primirea, căci regele nu voia să se ruineze servind vinuri scumpe. Marea bucurie a regelui era să-i îmbete cu bere şi cu tutun. Râdeau de învăţaţi, de aristocraţie, de slujbaşi – asta era distracţia principală. Uneori, după bere, glumele întreceau măsura, mai ales la Wusterhausen, unde erau aduşi la petrecere nişte urşi, iar luptătorii aţâţaţi începeau să se bată cu halbele, dar fără prea mari excese: mulţi zăceau după asta, arareori murea careva.

De sărbători, în „colegiul de tabac" se organizau dispute pe tema: învăţaţii sunt nişte proşti. Morgenstern se urca la catedră, îmbrăcat într-o haină albastră, de catifea, cu revere roşii, brodată cu iepuri, cu vestă roşie, cu o perucă ce-i ajungea aproape până la genunchi şi cu o coadă de vulpe atârnată într-o parte, în loc de sabie. Perora o oră, ceea ce-l distra pe rege de minune.

Acestea erau singurele petreceri de la curtea prusacă. La Dresda se râdea de Berlin, la Berlin Dresda întruchipa ceva asemănător iadului, căci Friedrich al Poloniei nu credea în nimic, iar Friedrich cel prusac era habotnic.

O dată, la cină, când un majordom, nou în slujbă, citind rugăciunea ajunsese la cuvintele „Să te binecuvânteze Domnul" i se păru c-ar fi mai cuviincios, adresându-se regelui, să citească „Să vă binecuvânteze Domnul". Dar regelui nu i-a plăcut şi a ţipat: „Canalie, citeşte cum scrie! În faţa Domnului şi eu sunt la fel de canalie ca şi tine."

După distracţiile din „colegiul de tabac", după mesele sărace de la curte, a căror descriere ne-a lăsat-o chiar fiica regelui[31], mulţi doreau şi altfel de societate, glume mai bune, conversaţie mai aleasă. Cunoscuţii contesei Cosel începură să vină pe la ea din când în când. Plictisită, ea deschidea uşa unora dintre aceştia şi astfel se adunau serile, în taină, câţiva oameni de la curte; totul decurgea în linişte şi modest, căci în Berlin nimeni n-avea voie să facă zgomot.

Regele Friedrich, cu toate că era desigur încunoştiinţat de asta, căci ştia prea bine tot ce se petrecea în capitala lui, n-a spus nimic, ceea ce i-a încurajat pe câţiva curteni mai tineri şi ofiţeri s-o viziteze pe contesa. De regulă veneau înainte de cină şi deoarece ea nu putea să doarmă, stăteau de vorbă până după miezul nopţii. Pe urmă uşa se deschidea încet şi oaspeţii se duceau la casele lor. Contesa nu-l putea bănui pe regele sub a cărui ocrotire se adăpostise, c-ar nutri o mare dragoste pentru August, căci prea erau mari deosebirile dintre caracterele şi felul lor de viaţă, aşa că în cercul ei nu se abţineau să spună despre Dresda tot ceea ce le dicta antipatia. Se debitau tot felul de bârfeli aduse de acolo, iar contesa nu-şi ascundea aversiunea faţă de uşuraticul August. Multe ştiri interesante aflate aici au trecut de la tineri la bătrâni, până la „colegiul de tabac", unde, între

rotocoale de fum, în faţa halbelor cu bere, erau comunicate regelui la ureche, Regele Friedrich zâmbea, dar clătina ciudat din cap şi se părea să se minuneze de doamna Cosel că e atât de curajoasă, căci aparent el nutrea mare dragoste şi respect faţă de magnificul său vecin.

Într-o seară, când la contesă se adunaseră tinerii care o vizitau de obicei, apăru pe neaşteptate şi un general bătrân, care făcea parte din „colegiul de tabac". Faptul acesta temperă elanul tinerilor de a mai discuta liber, dar n-o reţinu pe contesă să povestească, la fel ca de obicei şi să-l insulte pe August. Generalul asculta clătinând din cap, părea că se minunează şi nu-şi crede urechilor. Stătu până la miezul nopţii şi, după ce toţi ceilalţi plecară, el mai rămase. Contesa era mirată. Bătrânul, care vorbise puţin până atunci, îşi luă rămas bun de la ea cu mare respect şi-i spuse cu o voce răguşită:

— Vă rog să-mi permiteţi, contesă, să fac o mică observaţie. La dumneavoastră e foarte plăcut, dar cu toate că uşile şi ferestrele-s închise, multe vorbe de-aici ies în stradă. Orice vânt le poate împinge spre Elba şi prealuminatul nostru vecin se va încrunta aflând că regele nostru permite să se spună aici, la doi paşi de el, asemenea lucruri despre el. Asta l-ar întrista pe regele nostru.

Anna se posomorî.

— Cum aşa? întrebă ea. Deci aici la voi, în propria casă, între patru pereţi n-are voie omul să spună ce are pe inimă?

— Să spună, are voie, rosti generalul, dar dacă spune poate să plece undeva, chiar dacă n-o doreşte.

— Chiar şi eu?

— Dragă contesă, spuse bătrânul general oftând, asta vi s-ar putea întâmpla chiar şi dumneavoastră. La noi domneşte în toate o ordine militară, aşa-i ţara, astea sunt legile. Eu v-aş sfătui să jucaţi table

sau piquet, că-i un lucru distractiv şi nu vă aduce niciun necaz.

Contesa plecă întristată capul.

— Poate vă închipuiţi că vorbesc şi eu ca un bătrân morocănos, care are vedenii. Nu, credeţi-mă, poate că mi-a şoptit şi mie cineva la ureche, să fiţi mai circumspectă.

Zicând acestea bătrânul general plecă încet, iar contesa se prăbuşi pe o canapea. Totuşi, n-a ascultat avertismentul şi când s-a adunat din nou cercul ei de intimi, a vorbit mult şi tare de parcă provoca asprimea pe care nu credea c-au să i-o aplice.

Într-o dimineaţă apăru la uşa casei ei generalul guvernator al oraşului Berlin, Wartesleben. O salută politicos, zâmbi, îşi răsuci mustaţa şi pe urmă întrebă:

— E adevărat că doriţi să vă mutaţi reşedinţa într-un loc mai liniştit, sa locuiţi la Halle?

— Eu? La Halle?! îl întrerupse contesa mirată. Ce să fac la Halle?

— Ştiţi, acolo e un aer foarte sănătos, o privelişte minunată, linişte, comod; nu-i nimic mai plăcut decât să locuieşti în Halle.

La început Anna nu ştiu ce să răspundă. Asculta părând din ce în ce mai mirată.

— N-am avut niciodată în viaţa mea de gând să plec la Halle.

— Ciudat, răspunse Wartesleben. Cineva i-a adus la cunoştinţă majestăţii sale, care a dat poruncă să vi se acorde acolo tot sprijinul. Ordinul regelui e un lucru irevocabil, aşa că trebuie să plecaţi de urgenţă la Halle.

Mult timp contesa nu putu rosti o vorbă. Îl privi în tăcere, lacrimile-i curgeau şiroaie, îşi frângea mâinile.

— Va să zică e poruncă, spuse în cele din urmă. O nouă izgonire. Şi pentru ce?

— Regele crede că acolo vă veţi simţi mai bine. Aici, pe străzile Berlinului se răspândeşte uşor

ecoul. Fiecare cuvânt se umflă şi ajunge departe. Acolo, la Halle, nu va auzi nimeni nimic, e mai multă libertate.

Spunând acestea se ridică.

— Nu neapărat mâine, puteţi pleca şi poimâine dimineaţă, adăugă el. Vremea e minunată, puteţi călători încet. Dar pentru că drumurile nu-s întotdeauna sigure, majestatea sa vă oferă o escortă de câţiva oameni, care să vă însoţească. E un gest de galanterie fără precedent din partea sa. Ar trebui să-i fiţi recunoscătoare pentru asta.

Generalul Wartesleben se înclină foarte politicos o dată şi încă o dată, lăsând-o pe contesă uluită.

Lovitura care-o ajunsese şi aici – şi nu greşea crezând astfel – era dirijată de la Dresda. Voiau s-o silească la tăcere, să se împace cu soarta, cu nenorocirea. Spiritul ei nesupus se revolta, fiecare nouă lovitură trezea în ea noi forţe.

În ziua aceea contesa porunci să se împacheteze, să se închirieze cai şi credinciosul Zaklika, încruntat, oftând, se apucă de lucru neîndrăznind să spună nicio vorbă.

Când contesa era gata să se urce în trăsură, se adună în faţa casei ei un grup de oameni, dar văzând-o pe frumoasa femeie în negru cum merge purtându-şi mândră capul, păşind maiestuos spre trăsură, oamenii se speriară şi se risipiră pe la casele lor, în tăcere: aveau impresia c-au văzut o victimă dusă la spânzurătoare.

VII

Pe o străduţă îngustă din Halle, într-o casă nearătoasă, burgheză, nu departe de clădirea în care negustorii locali, nu prea pretenţioşi dădeau baluri, în ferestrele de la etajul întâi o apariţie ciudată atrăgea de la o vreme privirile trecătorilor.

Era o femeie. Stătea zile întregi la fereastră şi se uita la cer cu nişte ochi care nu vedeau nimic. Ţinuta ei, trăsăturile, expresia feţii, frumuseţea de înger, tristeţea ce se oglindea pe chipul ei atrăgeau mulţimea de curioşi. N-o cunoştea nimeni din Halle, apăruse nu de mult, acolo, în fereastră, tristă, îngândurată, nemişcată, trezind milă şi uimire. Se putea bănui că a suferit o mare nenorocire.

Stătea ciudat de îngândurată; privirea ei nu cobora niciodată în stradă, asupra trecătorilor, nu se oprea niciodată pe feţele oamenilor, ci era adâncită undeva în trecut, ori poate în viitor. Doar câteodată, când se aduna multă lume şi se făcea larmă, când tineretul începea să vorbească mai tare, fugea de la fereastră, speriată.

Uşa casei stătea întotdeauna închisă, n-avea cunoscuţi, n-o vizita nimeni. Servitorul ei îi aducea mâncare de la un birt din apropiere. Uneori, un bărbat tânăr, elegant ciocănea la uşă şi se ruga să fie primit; îl lăsau pentru scurt timp, apoi ieşea de acolo şi mai trist. Studenţii îi spuneau „iubitul frumoasei necunoscute”, dar nu arăta a fi.

În timpul acela nu se mai vorbea în Halle de nimic altceva decât de această miraculoasă apariţie. Era atât de frumoasă femeia aceea şi purta în priviri expresia unei tristeţi atât de profunde, încât constituia un mare semn de întrebare? O

doamnă din lumea bună ascunsă într-o casă sărăcăcioasă. Căci fiecare înţelegea că-i o doamnă: faţa ei era aristocratică, rar când, speriată, se retrăgea de la fereastră avea mişcările unei femei frumoase obişnuite să fie în văzul lumii. Cu o demnitate regească se retrăgea în adâncul camerei şi mult timp după aceea nu se mai vedea decât perdeaua albă.

Stăpânul casei, întrebat cu grijă, stăpâna, cercetată cu insistenţă de vecine, chiar şi slugile, momite cu daruri, nu scoteau o vorbă. Cei întrebaţi se uitau speriaţi în jur, mormăiau ceva, temători, ridicând din umeri, că nu ştiu nimic, că a venit de departe, o femeie străină, bolnavă. În afară de curioşi însă, se plimba uneori pe stradă câte un soldat, parcă rătăcit pe acolo, uitându-se spre ferestre; alteori câte un civil, care arăta de parcă atunci şi-ar fi scos uniforma militară. Uneori, chiar şi seara lângă zidul de peste drum, se înşirau parcă întâmplător nişte soldaţi, într-un repaus cu totul nepotrivit, pe străduţa aceea îngustă, incomodând circulaţia.

Frumoasa necunoscută, despre care umblau tot felul de zvonuri, era contesa Cosel, dar cât de mult schimbată!

Ultima călătorie frânsese cerbicia acestei femei, sufletul i se umpluse de spaimă, îşi pierduse speranţa. Era tristă până la nebunie, disperată până la pierderea cunoştinţei, înlăcrimată şi nespus de amărâtă. Răzbunarea ce-o urmărea era atât de insistentă, de neiertătoare, de nesătulă, încât acum ajunsese să se aştepte la orice, chiar şi la moarte.

De la Berlin, la început, încă ar mai fi putut să se salveze fugind, era liberă, aici în Halle însă, era prizonieră. Zaklika, ce-o însoţise până aici, îi comunicase chiar a doua zi după sosire, că toate ieşirile din casă sunt păzite şi că Halle era de fapt o închisoare. El mai umbla încă liber, dar ea nu putea să se mişte niciun pas afară din casă. Voise să meargă duminică la biserică, dar observase cum

e urmărită pas cu pas şi se întorsese. Stăpânii casei erau respectuoşi şi politicoşi, dar nu se putea avea încredere în ei. Casa îi fusese recomandată de serviabilele instanţe prusace şi probabil că se convinseseră mai întâi că prizoniera va fi aici în siguranţă. Proprietarul casei avea o faţă de vulpe, cu ochi saşii, iar nevasta lui umbla palidă şi mută, temându-se să nu fie atrasă în vreo discuţie.

Zaklika încercase să se apropie de ei; fugiseră ca de necuratul. A doua sau a treia zi se anunţă şambelanul van Tinen. Cu dezgust şi revoltă contesa porunci să i se deschidă. Intră nespus de timorat, trist, tulburat, de parcă nu ştia cu ce să înceapă.

— Spune, domnule, de ce-ai venit, se adresă contesa, căci ştiu că nu mila de mine te-a adus aici, ci poruncile cuiva.

— Da, doamnă, rosti van Tinen. Şi una şi alta. Am preferat să vin eu, decât să trimită pe altcineva, care-ar fi avut mai puţină deferenţă faţă de nefericirea dumitale.

— Lasă deferenţa, domnule şi spune deschis. Sufăr nespus, dar îmi păstrez curajul, sunt gata la orice.

— Ah, de-ai fi gata doar la un singur lucru: la puţină resemnare şi blândeţe. S-ar mai putea încă îndrepta totul. Cine ştie?

— Ce vrei de la mine?

Van Tinen oftă.

— Nu-s decât un mesager, vin în faţa dumitale cu ce-am fost trimis: regele cere să-i dai actul acela pe care ţi l-a semnat cândva… promisiunea.

— Şi crede c-o să i-l dau, ca din soţie să cad în categoria unei simple curtezane, pe care poate s-o gonească când vrea, când se plictiseşte de ea? Dragă van Tinen, adăugă ea calmă, dac-ai venit numai pentru asta, pleacă înapoi şi spune-i că doamna Cosel n-o să-şi vândă niciodată onoarea, niciodată!

— Doamnă, pentru numele lui Dumnezeu, începu solul, nu refuza! Prin încăpăţânarea dumitale poţi să atragi cea mai mare nenorocire, tot aşa precum restituind acea bucată de hârtie poţi redobândi libertatea, totul.

— Şi inima lui August? şopti Anna. A, nu, nu, nu cred în ea, nici nu există în pieptul acela împodobit cu briliante, încins cu aur şi tot atât de rece ca briliantele şi aurul! N-o să redobândesc nimic, pentru c-am pierdut pe vecie ceea ce-mi era mai drag! Nu cred în el, nu cred în oameni!

Repeta ceea ce spunea de obicei. Van Tinen nu se rezumă la această încercare; stătu câteva ore şi neputând scoate de la ea nimic altceva, plecă. Dar fiindu-i milă, mai rămase câteva zile, ca să-i dea timp de gândire. Venea în fiecare zi, cu adevărat plin de compasiune faţă de soarta contesei. Repeta întrebarea, o ruga, insista, implora, dar ea îi răspundea cu tot mai multă răceală.

— Hârtia n-o dau, în ea stă onoarea mea, apărarea mea şi a copiilor mei, pe care mi i-a răpit, cinstea mea; voi muri, dar el tot n-o s-o capete.

A doua zi după sosirea lui van Tinen contesa îl chemă pe Zaklika; tânărul arăta de parcă s-ar fi sculat din mormânt. Era doar piele şi os: galben, palid, cu pielea zbârcită, mut şi fioros. Când se uita la oameni cu privirea lui plină de ură, aceştia se retrăgeau speriaţi, simţind în el o durere imensă ce n-aşteaptă decât un prilej ca să se transforme în turbare.

Era greu şi periculos să porţi o discuţie mai îndelungată în casa asta, ca să nu fii acuzat de complot. Zaklika intra şi ieşea, tot făcându-şi, chipurile, de lucru cu mobilele, scoţând şi aducând câte ceva şi aşa, în frânturi, au putut sta de vorbă. Contesa îi spuse scurt:

— Nu-i aşa că sunt prizonieră?

— Stau de pază de jur împrejur.

— Şi tu?

— Până acum, nu.

— Trebuie să mă părăseşti, să fii liber.

Zaklika se opri în faţa ei tremurând din tot trupul.

— Eu? Pe dumneavoastră, doamnă? Să vă părăsesc? Şi ce să mă fac pe urmă? Unde să mă duc? De ce să-mi mai leg viaţa? Doar să mă arunc într-o fântână, să mor…

— Nu, răspunse Anna, ăsta nu-i capătul robiei mele, nu-i decât începutul, o ştiu. Trebuie ca tu să fii liber, poate mă vei elibera şi pe mine.

Rajmund căzu pe gânduri.

— Trebuie? Atunci spuneţi.

— Vei afla unde-au să mă ducă. Am încredere în tine, c-ai să găseşti mijloace, c-ai să te străduieşti să mă eliberezi. Mai am nişte bani, pe care Lehmann a mai reuşit să-i păstreze, îţi dau un bilet către el, să ţi-i dea ţie.

— Dar eu… se revoltă Zaklika.

— Nu pentru tine, pentru mine. E necesar ca banii să fie la tine.

El o privi şi-şi plecă docil capul.

— Mai întâi du-te, vezi daca-ţi dau drumul; trădează-mă: spune că nu vrei să mă mai slujeşti, ca să te creadă. Fă ce vrei. Porţi la piept comoara mea şi o vei scoate de-aici; ţi-o încredinţez. Mă înţelegi, Zaklika?

Îi întinse o mână tremurândă.

— Numai în tine mai am încredere! Numai în tine a mai rămas un suflet omenesc. Să nu mă-nşeli şi tu, ultimul!

— Eu?! exclamă Zaklika revoltat şi ochii îi sclipiră atât de sălbatic, încât contesa dădu înapoi. Eu? repetă el şi se cutremură. Pot să mor, dar să vă trădez?!

— Deci trebuie să fii liber, să n-aibă nicio bănuială în privinţa ta. Du-te!

Nu puteau să stea prea mult de vorbă; Rajmund ieşi. A doua zi lipsi de-acasă. Se întoarse spre seară aducând un alt servitor în locul lui şi-i spuse că renunţă la serviciu. Contesa avu puterea să joace

scena supărării şi a reproşurilor; proprietarul şi proprietăreasa ascultau la uşă.

Ea amână eliberarea lui pentru a doua zi, de dimineaţă. Zaklika plecă în oraş. Marea iubire ce-o nutrea pentru contesă, pentru care şi-ar fi dat şi viaţa, îl învăţă ceea ce ştia cel mai puţin: să fie şiret. S-a dus la oficialitate să ceară sfat şi ajutor, le spuse că voia să se elibereze, că e născut nobil polonez şi că nimeni n-are dreptul să-l ţină cu forţa.

Funcţionarul prusac râse auzind acestea, căci ştia câţi nobili polonezi, prinşi la graniţă, fuseseră înrolaţi în armata prusacă, dar nu-i spuse nimic. Poate că dacă n-ar fi fost atât de slab şi atât de palid la faţă i-ar fi prezis, având în vedere statura lui, înrolarea la uriaşi; dar Zaklika arăta rău şi ar fi fost prea costisitor să-l ia ca să-l hrănească.

Nu şovăiră deci să-i dea drumul şi Zaklika îşi cumpără un cal din târg. Se mai întoarse încă o dată la contesă, dar acum nu mai trăgea nimeni cu urechea ştiind că se ceartă cu doamna. Şi c-o părăseşte.

— Du-te la Dresda, îi spuse Anna, răspândeşte peste tot ştirea că m-ai părăsit şi aşteaptă. Lehmann are să-ţi dea banii; ţine-i să-i ai la îndemână. Vei auzi ce s-a mai întâmplat cu mine. Dacă voi fi liberă, vino la mine; dacă voi fi întemniţată, salvează-mă. Dacă vei avea vreo bănuială că vor să te prindă, hârtia pe care-o ai la tine s-o rupi, s-o înghiţi, dar să n-o dai nimănui. Însă n-o distruge atâta timp cât vei mai avea o scânteie de speranţă că vei putea să te salvezi pe tine şi comoara mea. În ultima clipă însă, adăugă ea încruntând sprâncenele, distruge-o, să piară cum pier şi eu. Numai fă aşa ca ei să nu ştie, lasă să plutească asupra lor ameninţarea şi teama, să le fie frică de dezvăluire, să…

I se tăie şi răsuflarea şi cuvintele. Îi întinse mâna lui Zaklika, acesta îngenunchind o sărută îndelung, plângând, fără să spună o vorbă. Când contesa îşi

smulse mâna udă de lacrimile lui, exclamă frângându-şi mâinile:

— Mai există oameni şi inimi!

Zaklika ieşi din casă clătinându-se de parc-ar fi fost beat şi uşa se încuie în urma lui.

A doua zi van Tinen o află mai veselă, mai liniştită, mai resemnată. Spera că dac-o s-o mai lase să se gândească, poate o să restituie hârtia aceea, dar constată că greşea explicându-şi în felul acesta calmul ei. Contesa îi spuse chiar de la intrare:

— Dragă domnule van Tinen, tare mi-e milă de dumneata; n-ai să obţii favoruri din partea regelui, n-o să te-ndrăgească cinstitul meu verişor Löwendahl, n-o să te-mbete Flemming şi n-o să obţii nicio mie de taleri! Eu sunt încăpăţânată, nebună, nu-s raţională! Nu-i aşa?

— Deci toate strădaniile mele-s zadarnice?

— Da, dragă domnule van Tinen, adăugă ea scoţându-şi un inel de pe deget, mi-e milă de tine, trimis ghinionist al zeilor. Aş vrea să ai o amintire a bunăvoinţei mele: primeşte acest inel. Smaraldul lui mi-a luminat clipe mai bune în viaţă, acum nu-mi mai foloseşte la nimic! A încetat să mai fie o amintire plăcută pentru mine, mă durea ca o rană pe mână. Te rog, ia-l.

Van Tinen luă inelul în tăcere. Mai încercă s-o convingă, mai voi să vorbească, dar Anna izbucni într-un râs sălbatic.

— Cruţă-ţi eforturile, iar mie – plictiseala, dragul meu van Tinen. Ştiu până la ultimul cuvânt ce-mi poţi spune, dar cuvintele astea, lovindu-se de perseverenţa mea, se târăsc searbăde pe suprafaţa pământului. Ah, destul, destul să se-mplinească destinul!

Trimisul mai veni încă o dată, înainte de plecare, cu faţa tristă, fără să mai insiste. Contesa era uimită de faptul c-a revenit.

— Mi-e milă de dumneata, doamnă, zise el, mi-e atât de sincer milă, nu pot prevedea ce soartă te

aşteaptă, dar…

— Ştiu că oricum va fi tristă pentru mine, rosti contesa, dar asta nu-mi schimbă nicidecum hotărârea. Nu voi restitui promisiunea dată mie de mâna regelui. Indiferent dacă avea dreptul sau nu să o dea. Dar s-o retracteze? Regele? Cuvântul dat unei femei? S-o înşele? Nici nu pot presupune aşa ceva. Nu, poate că unul ca Flemming, ori mârşavul de Löwendahl, poate fără ştirea regelui, vor s-o obţină şi să i-o arunce la picioare ca să stoarcă bani de la el. Regele însă nu-mi poate cere aşa ceva. Asta nu poate fi voia lui!

Se întoarse şi ieşi din cameră. Van Tinen plecă în aceeaşi zi, nutrind un sentiment foarte ciudat: când a fost trimis prima dată şi-a îndeplinit îndatorirea cu sânge rece şi cu indiferenţă de diplomat. Încetul cu încetul statornicia acestei femei, bărbăţia ei, perseverenţa şi caracterul ei îi produseră o impresie tot mai puternică, ce-l făcea să se-ndoiască şi să se ruşineze de rolul lui; mila şi ruşinea puseseră stăpânire pe el, se simţea umilit. Se întorcea mai degrabă furios pe cei care-l trimiseseră, decât pe nefericita care-l respinsese apărându-şi cu atâta cutezanţă onoarea.

Ajuns la Dresda, van Tinen avu timp să se odihnească. Toată curtea se pregătea pentru o nouă serbare, care urma să aibă loc a doua zi, la Moritzburg. Nu-l chemară deci să se înfăţişeze, fiindcă toţi erau ocupaţi cu altceva şi nici el nu se grăbea să dea raportul despre călătoria făcută. Era bucuros că în felul acesta prelungea cel puţin nesiguranţa în privinţa viitorului contesei, pe care-l prevedea a fi mai rău chiar decât prezentul.

Castelul de la Moritzburg fusese ridicat de curând, într-una din pădurile din împrejurimile Dresdei, pe marginea unui splendid lac şi era destinat odihnei după vânătoare. Arăta superb cu turnuleţele lui, pe fondul unui codru des, secular. Toată înalta societate a timpului, aflată în compania regelui fusese invitată la acest „han al

popoarelor din cele patru părţi ale lumii”. O mulţime de străini, iar dintre vechile prietene ale regelui, prinţesa Teschen şi contesa Königsmarck, alături de doamnele Denhoff şi Pociejowa.

Drept loc de petrecere servea un fel de deal făcut anume pe malul lacului, pe care ridicaseră în grabă saloane şi separeuri, legate între ele prin galerii, totul împodobit cu ramuri şi cununi verzi. Pe apă urmau să se desfăşoare întrecerile de gondole aduse anume de la Veneţia şi de bărci olandeze; în jurul lacului fusese gonit din pădure mult vânat, ca să aibă distracţie şi vânătorii.

Se adunase atâta lume la petrecerea asta, încât toate camerele castelului, clădirile anexe, corturile întinse pe malul lacului, plus două rânduri de barăci erau insuficiente; până şi trăsurile trebuiau să servească la dormit. Unii dormiră chiar sub cerul liber, printre copaci, aşa că a doua zi de dimineaţă, deoarece nu se culcaseră prea treji, trebuiră să-şi caute prin tufişuri şi prin pădure perucile, spadele şi pantofii pierduţi.

Van Tinen se amestecă în mulţime, rătăcind dintr-un loc în altul şi toată petrecerea şi veselia de aici i se păreau sălbatice. Regele, care era gazdă, părea mulţumit de aspectul bizar şi vesel al reuniunii. Niciodată nu fusese mai amabil şi mai drăguţ cu amorurile lui trecute. Marysia murea de gelozie văzându-l stând de vorbă cu prinţesa Teschen; doamna Königsmarck o privea cu dispreţ pe Marysia în timp ce regele îi dădea onorul la iarmarocul improvizat.

August era foarte preocupat de opera sa, de iluminaţie, de toată serbarea asta minunată pe care-o organizase şi nu se odihni până după miezul nopţii, când se încheie programul. Atunci se aşeză cu prietenii lui buni la un pahar de vin şi la toasturi. Aici îşi dădeau cu toţii drumul la gură; Flemming, Vitzthum şi Friesen puteau vorbi pe săturate, chiar şi despre doamnele cărora cu o clipă mai înainte August le dăduse dovezi de mare

adoraţie. Disecau toate intrigile de curte şi toate povestirile scandaloase pe care regele le ştia mai bine decât oricine. La un capăt al mesei se afla şi Löwendahl.

— Mi se pare că l-am zărit azi, aici pe frumuşelul de van Tinen, spuse regele acru.

— S-a întors de la Halle, răspunse mareşalul, uitându-se la rege, care se ridică şi se duse cu el într-un colţ liber al sălii.

— Van Tinen a fost trimis la doamna Cosel, cu ce-a venit?

— Cu ce-au venit, de obicei toţi care-au fost trimişi la ea, mormăi Löwendahl. Nimănui nu-i e mai milă de ea decât mie, dar cu încăpăţânarea asta nu mai există salvare.

— Trebuia ca, în schimbul scrisorii aceleia, să i se ofere libertatea şi ce-ar mai fi dorit ea!

— Spune că n-o vinde pentru nimic în lume.

August se încruntă.

— Trebuie să sfârşim o dată, adăugă Löwendahl.

— Da, mâine să-mi pregăteşti o scrisoare către majestatea sa regele Prusiei, prin care să cerem predarea contesei, încheie regele. Vom vedea după aceea ce vom face.

— Şi până atunci unde porunciţi s-o ducem?

— Să fie dusă la castelul Nossen, poate c-o să-i vină mintea la cap. Nu pot să sufăr războiul ăsta declarat cu atâta dârzenie. M-am plictisit. Mă bate şi Marysia la cap cu problema asta, mereu numai de ea aud. Să mă lăsaţi odată în pace!

Aceste cuvinte regale, rostite cu nerăbdare şi sub impresia petrecerii, au fost înregistrate şi imediat a doua zi puse în aplicare. În scrisoarea către regele Prusiei, în care se cerea predarea contesei, era trecută drept cauză nu numai cutezanţa vorbelor ei împotriva lui August, ci şi acuzaţia de complot asupra vieţii acestuia. Ameninţările făcute în public puteau justifica într-o oarecare măsură această acuzaţie.

Scrisoarea fu trimisă la Berlin printr-un curier. Regele Friedrich nu şovăi nicio clipă. Îl chemă la el pe locotenentul Ducharmoi din regimentul prinţului Anhalt-Dessau.

— Pleci la Halle, îi spuse regele. O vei afla acolo pe contesa Cosel. O iei sub escortă, pe răspunderea dumitale şi-o duci până la graniţa saxonă. Acolo o vei preda în mâinile unui ofiţer care-ţi va semna pentru asta.

Ducharmoi, om tânăr, dar învăţat cu disciplina militară, plecă imediat la Halle, cu toate că misiunea i se părea nespus de neplăcută. Ajungând aici foarte devreme, dintr-un sentiment de delicateţe nu se grăbi prea mult cu prinderea doamnei Cosel. Trecu de câteva ori pe sub ferestrele ei, ca să se convingă că n-a fugit. O zări şi cu atât mai mult se simţi înclinat să se poarte cu cea mai mare delicateţe. Pe la prânz intră în casa unde locuia contesa şi ceru sa-i fie anunţat.

Cu toate că ea era pregătită pentru un asemenea deznodământ, vederea uniformei militare o făcu să pălească. Ducharmoi se înclină şi declară că are ordin din partea regelui s-o conducă până la graniţă, unde va fi predată poliţiei saxone. Contesa rămase o clipă ca trăsnită.

— Ce nedreptate! Ce barbarie! exclamă ea şi lacrimile-i izbucniră şiroaie din ochi.

Din clipa aceea nu mai spuse nicio vorbă.

Fură înhămaţi caii, încărcat bagajul. Ducharmoi îi dădu mâna; coborî mecanic, docilă, fără să se uite la nimeni şi la nimic, se trânti pe pernele din fundul caretei. Caii porniră, o companie de cavalerie prusacă o însoţea, cu locotenentul în frunte. Tot timpul călătoriei, până la graniţa saxonă nu dădu niciun semn de viaţă. În cele din urmă trăsura se opri. Contesa tresări: zări pe fereastră cunoscuta uniformă saxonă şi compania căreia urma să-i fie predată. Îl chemă pe Ducharmoi, care se apropie de caretă.

Ea începu să caute febril prin buzunare şi să scoată tot ce avea de preţ asupra sa. Găsi o cutiuţă de aur şi un frumos ceas cu pietre scumpe. Le dădu ofiţerului.

— Ia asta amintire de la mine.

Ducharmoi se cutremură.

— Te rog, domnule, te implor, ia-le, adăugă ea, ca să nu cadă pradă în mâinile acestor saxoni scârboşi.

Goli săculeţul de bani şi-i dădu pentru soldaţii prusaci. Pe urmă se prăbuşi din nou în fundul caretei, coborî perdelele şi nici măcar nu întrebă unde-o duc şi ce au de gând să facă cu ea.

VIII

Dintre vechii servitori contesa nu mai avea acum pe nimeni; o înconjuraseră cu femei străine, feţe necunoscute. Se purtau cu ea destul de circumspect şi-i asigurau strictul necesar, însă din clipa când fusese predată în mâinile soldaţilor saxoni, prizonieratul devenise vizibil, îl simţea la fiecare pas. La Lipska, rămase numai o noapte.

Dimineaţa, un slujbaş cu perucă, încins cu o spadă scurtă, executor tăcut al unor ordine venite de sus, intră în camera în care ea îşi petrecuse noaptea plângând şi zbuciumându-se. Aducea un ordin scris din partea regelui, de a i se confisca şi controla tot ce avea asupra ei.

Contesa îi aruncă o privire dispreţuitoare, nevoind să discute cu el. Luară şi sigilară casetele, hârtiile, bijuteriile, răscoliră cuferele, rochiile, căutând ceea ce nimeni nu putea găsi. Această umilitoare răscolire prin lucruri dură câteva ore şi nu rămase neatins decât cea ce avea pe sine.

Când slujbaşul era gata să plece, contesa îi mai aruncă în ochi un pumn de bani şi câteva inele şi mută, aşa cum stătuse în tot timpul acestei odioase confiscări a ceea ce se numea averea ei, îi întoarse spatele cu dispreţ.

Cine-ar reuşi să descrie starea de spirit a unei femei mândre, pătimaşe, care se ştia nevinovată şi care era persecutată cu o cruzime rece şi calculată? Ba plângea, ba era furioasă, ba leşina sau îşi pierdea aproape minţile izbucnind într-un râs sălbatic; chiar şi slugile o compătimeau pe nefericită.

După ce-o lăsară să se odihnească câteva clipe, se dădu din nou ordin de pornire. Încotro? Nimeni

nu spunea nimic.

O companie de soldaţi călare înconjurau careta; merseră în goană până spre seară. Pe cerul împurpurat de apusul soarelui apărură zidurile unei cetăţi, turnuri şi careta pătrunse printr-o poartă întunecoasă, în curtea interioară.

Contesa ridică ochii. Locul îi era complet necunoscut.

Cetatea părea pustie, nelocuită de multă vreme. La uşa de la intrare aşteptau câţiva oameni. Servitorii trebuiră s-o susţină pe contesă, care era slăbită şi s-o ajute să urce scările înguste ce duceau la primul etaj. Câteva camere fuseseră într-un fel pregătite pentru primirea ei. Clădirea era veche, cu ferestre înguste, cu cămine mari, pereţi groşi, coşcoviţi, fără niciun fel de podoabe, cu câteva mobile şi arăta a închisoare.

Contesa se prăbuşi abătută pe pat.

Petrecu noaptea fără să doarmă, cu gânduri negre născute din sentimentul că e prizonieră. Începea să se crape de ziuă şi cerul înnorat se împurpura la răsărit, slugile mai dormeau încă, pe coridor se auzeau doar paşii paznicului. Contesa se sculă şi se repezi la fereastra cu pervazul gros; lumina zilei se strecura timidă prin geamul încadrat în plumb.

Priveliştea ce se zărea de la această fereastră nu-i amintea de nimic. În faţa ochilor se întindea o câmpie imensă, până la pădurile vineţii de la orizont. Ici şi colo pâlcuri de copaci, câteva acoperişuri, din care se ridicau spre cer coloane subţiri de fum, marcând aşezări omeneşti. În jur era linişte şi pustiu.

Cetatea se afla pe un deal abrupt, care cobora spre cătun. Pe jos trecea un drum, pe marginea căruia creşteau sălcii pitice. Pe drum nu era nimeni, doar o cireadă de vaci trecea mugind, cu capetele plecate, spre păşune, mânate de un păstor zdrenţăros.

Locul îi era necunoscut.

Din camera în care-şi petrecuse noaptea, contesa trecu cu paşi furişaţi într-o altă încăpere, mai mare. În mijloc se afla o masă de stejar, la perete două bănci şi câteva scaune, iar pe pereţi două tablouri prăfuite. Deasupra căminului se zărea o emblemă sculptată în piatră, ştearsă de vreme, din care mai rămăsese doar scutul şi coroanele. După această cameră, boltită ca şi prima, urma o cămăruţă rotundă, în turn, cu fereastra dând în altă parte a castelului. De aici se vedeau păduri şi dealuri şi aşezări omeneşti, dar tot aşa, locuri total necunoscute. Pe dealuri se mai zăreau câteva clădiri feudale.

În turn era puţină mobilă. Un dulap gol în perete şi pe un raft, aruncată cândva, stătea părăsită o *Biblie* veche, ruptă, zdrenţuită, mâncată de şoareci, acoperită de un strat de praf.

Contesa o apucă bucuroasă, dar cartea-i alunecă printre degete şi foile se risipiră pe podea.

Din cameră, o altă uşă de fier, încuiată cu grijă, ducea undeva, spre zidurile tainice ale acestei cetăţi în care nu se auzea nicio voce omenească.

Se făcuse ziuă. Rândunelele zburau pe la ferestre, în jurul cuiburilor. Contesa se întoarse în dormitor. Femeile se treziseră de-acum şi-şi ofereau serviciile, dar ea n-avea nevoie de nimic. Îşi potoli foamea cu o fiertură caldă, pe care-o înghiţi fără să ştie ce e, apoi se duse la fereastră. Lângă pervaz era o bancă de piatră pe care puteai sta să priveşti afară, deşi nu era nimic de văzut, doar un câmp întins, pustiu şi puţină verdeaţă.

Contesa se uită pe drum. Nişte căruţe treceau spre câmp, câteva cirezi mânate din urmă, apoi un nor de praf se ridică în vârtejuri şi se aşeză departe, ostenit.

Orele treceau fără număr. La prânz i se aduse mâncarea. Una din femei o îndemnă să mănânce. Anna se apropie şi uitându-se la prânzul ei de deţinută, izbucni în plâns.

Altfel arătau mesele când primea în casa ei regi, care îngenuncheau în faţa ochilor ei negri. Ochii nu i se stinseseră încă, dar fericirea se risipise ca o nălucă batjocoritoare. Din nou se apropie de fereastră şi se uită pe drum. Nu voia să recunoască nici faţă de ea însăşi, că nutrea speranţa că va zări pe cineva. Credea că va veni Zaklika să o caute.

Dar în ziua aceea şi în următoarea nu văzu pe nimeni, afară de cirezi, păstori şi căruţe. Nimeni nu ridica ochii spre cetate. Trecea de la un geam la altul, în jur era pustiu şi sălbatic. Pe seară, un copil zdrenţuros începu să strângă ierburi pe lângă zidul castelului. Contesa îi aruncă un ban salvat cine ştie cum şi aplecându-se întrebă în şoaptă cum se numeşte castelul. Copilul nu înţelegea, sau nu-i venea să răspundă, apoi bombăni timid: „Nossen!” şi îngrozit o apucă la fugă.

Nici măcar numele nu-i era prea cunoscut. Îl auzise de câteva ori, întâmplător. Ştia acum că se află în ţinutul Dresda-Meissen. Ea, care-l eliberase pe Beichling, pe fraţii lui şi pe ceilalţi condamnaţi împreună cu el, ea care-i îndulcise soarta lui Böttiger, căzuse acum într-o robie şi mai grea. Iar din captivitatea asta nu exista om pe lume care să vrea, ori să poată s-o elibereze. Îi veni din nou în minte Zaklika, dar ce putea face el singur împotriva zidurilor, paznicilor şi regelui?

A treia zi după-amiază, pe când privea gânditor pe geam, zări pe drum un călăreţ.

Venea încet dinspre Dresda.

Lăsase hăţurile libere şi se uita curios în jur, ridică capul alene spre castel şi parcă într-adins încetinise şi mai mult pasul, căutând ceva din priviri. Era înfăşurat într-o mantie cenuşie, faţa galbenă, slabă, îi amintea de servitorul ei credincios. Tresări şi începu să facă semne cu o batistă albă.

Călăreţul scoase şi el o batistă şi se făcu că-şi şterge cu ea fruntea prăfuită, însă făcea semne, că a observat-o. Într-adevăr, era Zaklika. Îl recunoştea

după statură, după mişcări, cu toate că era departe. Inima-i bătu mai tare. Cel puţin acest om, singurul, se gândea la ea, numai el o putea salva.

Călăreţul înainta încet, se uită la cetate şi apoi dispăru după povârnişul dealului.

Zaklika stătuse câteva zile în Halle, la pândă. Nu voia sa piardă urma contesei, dar în cele din urmă prusacii îi porunciră să plece. Se gândi o vreme, apoi se travesti şi porni spre Dresda. Se duse direct la Lehmann.

Bancherul îl primi vădit speriat, palid, încuie uşa şi-l întrebă mai întâi dacă nu l-a văzut nimeni. După ce se asigură că nici nu s-a văzut, nici n-a vorbit cu nimeni în Dresda şi că chipurile a părăsit-o pe contesă, Lehmann răsuflă uşurat. Multă vreme însă nu-şi putu recăpăta graiul, iar când începu să vorbească, parcă se temea şi de propria-i şoaptă.

— Nu ştii nimic, spuse el, cine-o fi făcut-o, e greu de ghicit. Probabil că au copt-o îndelung, că acum nu mai au nicio măsură. Regele e înfuriat, iar mânia lui e rece, de gheaţă, îngrozitoare! Când regele e doar supărat, îi trece repede; când e jignit, e neînduplecat. Doamna Cosel e pierdută!

Zaklika asculta.

— Da, contesa e pierdută, repetă Lehmann. Dac-a apucat să facă un rău cuiva, regele îl urmăreşte apoi ca niciodată să nu-i mai ajungă în faţa ochilor. Ea a refuzat să-i restituie promisiunea semnată, nu vrea să o dea înapoi, iar el n-o iartă. S-a dat poruncă să i se ia totul. I s-a spus lui Löwendahl să caute toată averea ei, bani, bijuterii. Pillnitz-ul a intrat în patrimoniul regal, alte bunuri ale ei de asemenea. Regele însuşi a ordonat să se caute şi să se inventarieze tot ce-a avut, pentru ca, după cum spune, să le salveze pentru copiii ei şi să-i răpească mijloacele de răzbunare şi fugă.

Lehmann se apropie de Zaklika.

— Şi de la mine au luat totul. Regele a trimis, nu-i chip să te opui şi registrele erau mărturie.

— Cum? Totul? Chiar şi suma aceea tăinuita pe care contesa mi-a poruncit s-o iau de la dumneata?

Zicând acestea scoase biletul de unde era, cusut în mânecă. Bancherul îl lua cu mâini tremurânde.

— Ştii ce s-ar întâmpla cu noi doi dacă s-ar găsi biletul ăsta şi suma aceea? Eu aş ajunge la Königstein, iar copiii mei cerşetori. Flemming, Löwendahl şi alţii ar fi bucuroşi să aibă prilejul de a arunca o privire în casa mea de fier.

Mâinile-i tremurau.

— Le-ai dat deci şi suma aceea? întrebă Zaklika disperat frângându-şi mâinile.

Lehmann îl privi îndelung, părând că luptă cu el însuşi.

— Ascultă, zise el, jură-mi mai întâi pe ce ai mai sfânt, că n-ai să mă trădezi, chiar de-ar fi să ţi se ia viaţa.

Lehmann scoase din sertarul biroului o cruce de briliante lăsată la el în gaj de prinţesa Teschen.

— Jură-mi pe asta! exclamă el.

Zaklika luă crucea în mâini, ridică două degete în sus şi rosti rece: „Jur”. Puse înapoi crucea în sertar şi adăugă:

— Din partea mea n-aveai nevoie de jurământ, era de-ajuns cuvântul meu de nobil. Zaklika n-a trădat şi nu va trăda niciodată, pe nimeni.

Stătea încruntat.

Lehmann îl privea şi era tot alb, chiar şi buzele, care-i îngheţaseră de frică.

— Şi dac-au să te prindă şi-au să găsească banii la tine?

— Mai întâi că pot să am şi eu banii mei, chiar şi mai mult de-atât, în al doilea rând, că putea să mi-i dea contesa.

— Tot ce i-a aparţinut ei trece acum automat la fisc, chiar şi cadourile primite de la ea, chiar şi bijuteriile lăsate în păstrare, tot ce i-a aparţinut cândva.

— Eu n-am avut nimic niciodată şi n-au ce să caute la mine. Îmi dai banii?

Lehmann încă mai şovăia.

— Pot să mă nenorocesc din cauza ta şi eu şi copiii mei, dar fie, să nu te am pe conştiinţă, că nu te-am ajutat la nevoie. Dumnezeu e unul şi toţi nefericiţii sunt egali în faţa lui.

Deschise un cufăr de fier, scoase un săculeţ şi începu încet să numere banii pe masa. Zaklika răsuflă uşurat şi-şi şterse fruntea de sudoare. Buzele-i arse ca de febră căutau ceva de băut. Găsi o cană cu apă şi o bău în întregime. Pe urmă se aşeză îngândurat la un capăt al mesei, se sprijini în cot şi de oboseală adormi.

Abia când Lehmann termină de numărat şi întorcându-se spre el îl văzu adormit, înţelese prin câte necazuri trecuse omul acesta tăcut, dacă în prima clipă de destindere l-a cuprins un asemenea somn brusc, fără voie şi fără ştiinţă.

Bancherul trecu în vârful degetelor pe lângă el, se aşeză pe un scaun, şi aşteptă cu nerăbdare să se trezească. Dorea ca aceasta să se întâmple cât mai repede, căci cu toată mila ce o avea pentru nenorocit, se temea să-l ţină prea mult în casa lui.

Zaklika, frânt de oboseală, dar cu spiritul mereu la pândă, se trezi repede şi aproape speriat sări de pe scaun. Se frecă la ochi, îi era ruşine că putuse părea atât de slab. Aruncă o privire asupra banilor, îi vârî tăcut în cingătoarea în care mai avea câţiva bănuţi ai lui şi se încinse, în tăcere, pe sub haină.

Lehmann aşteptă, fără să spună nimic. Când Zaklika îşi luă pălăria, bancherul se apropie de el şi-i puse mâna pe umăr.

— Numai Dumnezeu ştie dac-o să ne mai vedem vreodată, spuse el, mi-e milă de dumneata, dar cum să te opresc de la o faptă cinstită? Ai văzut că mi-a fost frică, dar să nu mă crezi un om rău: am copii, pentru ei trăiesc. Acum, la despărţire, te rog ceva, să nu mă refuzi, dar mai întâi ascultă: am avut bani mulţi de-ai contesei la mine, vreme îndelungată şi-n mâinile noastre banii se-nmulţesc. Socotelile noastre-s acum încheiate,

am plătit tot, dar la nenorocire omul trebuie să calculeze altfel: mai ia asta pentru dumneata, ori pentru ea şi du-te cu Dumnezeu!

Şi-i întinse un săculeţ, pe care-l ţinea ascuns sub haină. I-l vârî în mână aproape cu forţa şi adăugă:

— N-ai fost la mine, nu mă cunoşti şi eu nu te cunosc.

— Pentru ea îi iau, spuse Zaklika strângându-i mâna.

— Ieşi prin grădină.

În oraş, unde era prea cunoscut, Rajmund se temea să se arate, înainte de a hotărî ce avea de făcut. Îşi lăsase calul pe malul Elbei, în cartierul slavilor, care înainte au locuit în toată Dresda, iar astăzi au dispărut cu totul. În vremea când trândăvea la curte, cum obişnuia Zaklika să spună, neavând nimic de făcut, hoinărea adesea pe la periferii. Aici, îl surprinsese auzind o limbă asemănătoare cu a sa. Îi ascultase îndelung pe sârbii băştinaşi[32] discutând între ei şi intrase în vorbă, făcându-şi prieteni. Pescarul pe care-l cunoscuse la început se numea Hawlik. Îl condusese în casa lui sărăcăcioasă şi aşa s-a legat între ei o prietenie durabilă.

Hawlik era catolic, Zaklika îi botezase un copil şi astfel, înrudindu-se cu el, începu să-i iubească pe oamenii aceştia simpli. Familia era destul de nevoiaşă. Avuseseră cândva o bucată mărişoară de pământ, dar nu le mersese bine şi de fiecare necaz de-al lor beneficiase câte un neamţ. Vânduseră astfel bucăţică cu bucăţică aproape tot pământul moştenit şi nu le mai rămăsese decât foarte puţin.

Pământul lui Hawlik dădea la malul râului, grădina se întindea pe ţărmul lui înalt, dar era un pământ nisipos şi nu dădea roade. Nici Hawlik nu era agricultor, prefera să întindă leasă, să meargă cu năvodul ori cu undiţa. Câteodată avea noroc la pescuit. Duceau o viaţă sărăcăcioasă, tristă şi se târau astfel de la un an la altul.

Înainte Zaklika venea destul de des, se aşeza seara în pridvor cu ei şi tăifăsuiau aşa, îndelung, despre necazurile lor. Luzacianul îşi amintea de vremurile bune.

— Totul în jur era al nostru, spunea el, da ne-au scos din moşia strămoşească cu tot felul de vicleşuguri. Acum e rău şi că vorbim pe limba noastră, da-n curând n-o să mai existăm, doar la cimitir să ne mai caute cineva; ori trebuia să rămânem ce ne-a lăsat Dumnezeu, ori să pierim. La oraş nu ne lasă să ne ocupăm de nimic; e destul să fie careva *„Wend”*[33] ca să-l dea la o parte. Scade numărul nostru, vedem cu ochii cum pierim, da nu-i nicio salvare. Aşa ne-o fi condamnat Dumnezeu să ne piară neamul.

Iar când le pornea din inimă câte-un vechi cântec de-al lor, n-aveau curaj să-l cânte, poate doar noaptea şi în şoaptă şi copiii-l învăţau pe ascuns.

La Hawlik stătea Zaklika de câte ori nu trebuia să fie văzut în oraş. Acolo găsea un biet grajd pentru cal, pentru el un culcuş în pod şi o strachină de caşă la cină, o cană de bere, dar inimi cinstite şi o primire călduroasă.

Şi acum se duse tot la ei, erau bucuroşi să-l găzduiască. Nu-l întrebau niciodată nici ce făcea, nici de ce venise; îl întrebau doar dacă-i mergea bine, deşi i se vedea pe faţă că nu prea.

Se duse să înnopteze la ei şi să chibzuiască. Nu ştia dacă-i în siguranţă să se arate prin oraş, deşi voia să afle ce-i cu contesa. Dar dacă-l închideau o vreme? A doua zi de dimineaţă, îşi trase bine gluga pe ochi şi trecu podul pe la Narrenhaus. I se părea lui că cel mai sigur ar fi să-l întâlnească pe Fröhlich şi să afle de la el ce s-o putea. Bătrânul Fröhlich pleca întotdeauna la aceeaşi oră spre palat, la slujbă, căci aceasta începea încă de la micul dejun. Puteai fi sigur că-l întâlneşti la pod la ora nouă. Pentru mai multă siguranţă Zaklika se aşează pe treptele casei lui, ca să nu-l scape când o

ieşi. Într-adevăr, la ora nouă bătrânul bufon, cu coiful lui ascuţit şi cu cheia de argint la brâu, apăru în uşă. Văzându-l pe drumeţ, începu să-l îmboldească cu piciorul, fără să-l recunoască.

— Hei, dumneata! Cum să-ţi zic? Ce-ţi închipui că-i casa mea, han?

Zaklika se întoarse şi bufonul îl recunoscu.

— Vai de mine în ce hal ai ajuns, domnule Unglück! Arăţi de parcă te-ai fi însurat! Ai?

— Vin de la drum.

— Eşti catolic, nu-i aşa? Atunci probabil că te-ai întors din purgatoriu.

— Am hoinărit prin lume, răspunse Zaklika. Ce se mai întâmplă pe aici?

— He, he! Vrei să fac eu pe istoriograful faptelor ce nu se scriu pe pergament? râse Fröhlich. Ce se mai întâmplă pe la noi? Eşti grozav! Întreabă mai bine ce nu se întâmplă.

Şi se apucă de cap.

— Nu ştiţi ce mai e cu vechea mea stăpână? întrebă Zaklika.

— Nici măcar nu ştiu cine ţi-a fost stăpână.

— Contesa Cosel.

Fröhlich se uită în jur şi puse-un deget pe buze.

— Sst! Pentru Dumnezeu! Cine mai rosteşte numele ăsta? În faţa regelui nu-i voie să-l pronunţi. Nu-i nimic de râs, şi doar ştii că cu trăiesc din râs şi cu siguranţă c-o să şi mor de râs.[34]

— Spune-mi măcar ce s-a-ntâmplat cu ea.

— Cum? Nu ştii nimic? Unde-ai fost?

— Departe.

— Cred că şi departe tot se vorbeşte de asta. Aceea în a cărei robie a fost stăpânul nostru opt ani, e ea acum în robie la el; şi robia ei o să dureze mai mult decât a durat domnia.

— Unde-i? întrebă Zaklika.

— Se spune c-ar fi închis-o în castelul Nossen, dar cu siguranţă c-au să construiască pentru ea ceva mai acătării, râse Fröhlich din obişnuinţă, dar trist. Nu, nu! N-aş vrea să fiu femeie! La drept

vorbind, nici bărbat nu-i bine. Iar cântăreţii ăia italieni care-s de genul neutru, zic că nici lor nu le e chiar grozav de bine pe lumea asta, îndrugă Fröhlich. Dac-aş avea de ales, aş vrea să fiu… măgar. Carnea nu-i comestibilă, pielea-i groasă, fereşte de bâtă, iar când urechilă cântă o arie, toţi o iau la goană şi-i liniştit. În plus, nici nu-i mofturos la mâncare, ştie să se hrănească şi cu o mătură veche. Poate exista o fiinţă mai fericită?

— Nossen! Nossen! repetă Zaklika îngândurat, uitând de bufon.

— Eu de măgar, tu de Nossen! Ce-ţi pasă de Nossen, hai să nu vorbim de lucruri triste; rămâi cu bine!

Fröhlich îşi arboră zâmbetul profesional şi plecă. Zaklika rămase. Nu-i era greu să afle de la Hawlik unde-i cetatea asta şi pe ce drum s-o apuce, aşa că, în aceeaşi zi, fără să se arate nimănui, porni pe drumul arătat, dincolo de Elba.

Se bucura că l-a zărit contesa de îndată ce a sosit. Bănuise că-i ea, după batista albă şi simţea că prezenţa lui îi aduce o oarecare alinare. Trase la han şi fiindcă la mese erau numai nemţi, jucă rolul negustorului şi începu să întrebe de piei. Rămase la hanul „Potcoava de aur”. Şi chipurile, umblând după marfă, avu timp să cerceteze pe-ndelete cetatea.

Zidurile erau părăginite, iar contesa păzită doar de câţiva oameni. Nimeni n-avea voie să intre, dar consemnul nu era prea sever. Ferestrele de la încăperile locuite erau foarte sus şi nimănui nu-i trecea prin minte că ar putea fugi, de aceea Zaklika nu observă nicio pază în dreptul ferestrelor. Soldaţii fumau pipe în curte şi făceau de pază pe coridor, la uşa contesei. Din spatele castelului te puteai apropia mai uşor şi de ferestre, dar cum muntele era absolut gol, se vedea de pretutindeni; chiar şi de pe drum l-ar fi putut zări careva şi denunţa.

Ca să aibă un motiv de a rămâne mai mult, chiar a doua noapte Zaklika începu să se plângă că-i bolnav, că-l dor şalele şi că deşi se grăbeşte să plece mai departe, va trebui să mai rămână, până s-o face bine. Hangiului nu-i părea rău deloc că are un muşteriu. Dimpotrivă, găsea că-i mai cuminte să se odihnească şi să-şi lecuiască durerea din oase cu grăsime de urs, pe care i-o procură chiar el.

Seara, la masă, avu prilejul să stea de vorbă cu domnul Wuisch, hangiul. Zaklika învăţase atât de bine dialectul saxon, că după vorbă nu-l putea recunoaşte nimeni. Hangiul îi spuse numaidecât, în şoaptă, că în cetate au închis-o pe o doamnă care a atentat la viaţa regelui. De la el află Zaklika câţi soldaţi păzeau castelul şi ce măsuri de precauţie fuseseră luate. Două femei, o cameristă şi o garderobieră, un bucătar şi un ajutor, asta era toată curtea doamnei în jurul căreia înainte era o armată întreagă, aşteptându-i cel mai mic semn.

Se spuneau tot felul de ciudăţenii despre deţinută.

Fără să trezească niciun fel de bănuieli, Zaklika mai rămase o zi şi deoarece-i dăduse hangiului câţiva taleri să-i târguiască piei, plecă liniştit pe la amiază să viziteze chipurile cetatea şi împrejurimile.

Dintr-o parte, acolo unde era pădurea şi drumul pustiu, ar fi putut ajunge aproape neobservat, printre tufişuri, până la ziduri, dar nu ştia dacă vreo fereastră de la locuinţa contesei dădea în partea aceea, aşa că trebui să mai amâne cercetările. Seara mai luă o porţie de grăsime de urs de la hangiu şi se culcă, tot gândindu-se cum să-i îmbrobodească pe acesta şi să-şi mai prelungească şederea.

IX

Dimineaţa, în timp ce Zaklika îşi bea la han berea încălzită, intrară cu zarvă trei soldaţi din paza cetăţii. Zaklika îi recunoscu imediat, căci înainte fuseseră în garda palatului şi unul din ei chiar se uită insistent la el.

— Hei, hei! zise sprijinindu-şi ambele mâini în tăblia mesei. Oare nu ne cunoaştem?

— Sigur, răspunse Zaklika, c-am slujit multă vreme la palat, până mi s-a acrit pâinea asta şi m-am făcut negustor. Doar te-am văzut de multe ori de strajă la majestatea sa regele.

— Păi, tu eşti ăl de frânge potcoave! exclamă ostaşul.

— Cândva, cândva luam boul de coarne şi-l puneam jos, acu nu ştiu dac-aş mai putea nici cu-n berbec.

Soldatul îl salută râzând şi se aşează la masă. Zaklika comandă bere şi pentru el; se lega o prietenie utilă.

— Eh! Asta-i pentru ispăşirea păcatelor, spuse soldatul, să stai de pază la Nossen! Şi lângă cine? Să păzeşti o fustă! E o plictiseală, că-ţi vine să te spânzuri! Măcar de i-ar da contesei câteva fetişcane frumoase, da aşa? Camerista are cincizeci de ani şi garderobiera vreo patruzeci. Nici măcar în pustiul ăsta nu-ţi vine să te joci cu ele.

— Şi-o să staţi mult aici?

— Cine poate să ştie? Ne umflăm de somn, că n-avem ce face; ne rezemăm cu spatele de zid şi sforăim.

— Puteţi să jucaţi cărţi, spuse Zaklika.

— Cu cine? Şi pe ce? N-avem decât câţiva bănuţi cu noi şi nici chef n-avem.

După ce-şi băură berea, Zaklika, tot discutând, ieşi cu ei să-i conducă şi tot mai departe, tot mai departe, până-n curte şi aşa pe nebăgate de seamă, ajunse până pe coridor.

Ceilalţi soldaţi care stăteau întinşi pe paie nu se mirară de noul venit; dimpotrivă, erau bucuroşi, iar el se aşeză cu ei la taifas şi-i mai dezmorţi din plictiseală. Se găsiră şi nişte cărţi, pierdu câţiva taleri şi abia atunci începură să fie de-a binelea bucuroşi! La plecare îl cuprinse curiozitatea să viziteze cetatea şi se duse pe lângă ziduri; nimeni nu-i spuse nimic. Ofiţerul era în orăşel, îi făcea serenade la chitară fiicei măcelarului.

Totuşi în ziua aceea nu putu face nimic mai mult.

Tot plângându-se că-i bolnav, târguind piei, bombănind, Zaklika încerca să se strecoare în castel. Nimeni nu-l bănuia de nimic, dar era foarte complicat tocmai din cauza aşezării. Aripa unde-o instalaseră pe contesă se învecina cu o alta, aproape goală. Acolo locuia ofiţerul şi un bătrân administrator cu familia, care avea în grijă ruinele castelului. Prin soldaţi, Rajmund reuşi să facă cunoştinţă cu el şi se strădui să-l cunoască mai îndeaproape. Era un om împovărat de familie, lacom şi avar. Tot cinstindu-l pe banii lui, Zaklika află încetul cu încetul în ce parte dau ferestrele de la camerele contesei şi că uşa de fier din turn, a cărei cheie o avea el, dădea într-o sală mare, în care depozitaseră arhivele oficiale, de multă vreme devenite inutile, care aparţinuseră cândva judecătoriei şi instituţiilor locale. Zaklika spuse că-l interesau mult vechile castele şi că ar fi bucuros să-l viziteze şi pe acesta, dar bătrânul administrator tăcea. Într-o altă zi vorbiră de contesă şi polonezul încercă să trezească interesul şi mila administratorului; se priviră în ochi, dar acesta tăcea.

— Contesa mai are mulţi prieteni la curte, spuse Zaklika şi unii sunt siguri că ea va ajunge din nou, cândva, la putere. Nu m-aş mira, domnule Herzog, dacă s-ar ivi aici vreunul şi ţi-ar oferi bani grei, numai să-i înlesneşti câteva clipe să stea de vorbă cu ea.

Se uită la bătrânul Herzog, care-şi mângâia barba cu mâna, mormăind.

— Ce-ai face atunci? întrebă Zaklika.

— Ar fi o ispită diavolească, răspunse bătrânul. Aş face ca Luther: i-aş da diavolului în cap cu călimara.

Dar bătrânul zâmbea.

— Dacă ţi-ar da treizeci de taleri? insistă Rajmund.

— Şi să mă spânzure pe mine pentru treizeci de taleri! râse bătrânul. La domnii mari pot să nu le facă nimic pentru o asemenea chestie, dar pe-un biet slujbaş îl duc în piaţă şi-i pun ştreangul.

— A, nu! Nici contesa nu-i o deţinută prea periculoasă, nici vina că ai lăsa-o să schimbe două vorbe cu-n prieten nu-i prea mare. Ei, vorbim şi noi, aşa! adăugă Zaklika. Că dacă s-ar găsi un prieten, ar da cu siguranţă şi cincizeci.

Herzog făcu ochii mari, îşi ţuguie buzele ca pentru fluierat şi-şi mângâie barba. Chiar şi numai gândul celor cincizeci de taleri îl ameţise ca o băutură tare.

— Dacă ştii matale de un asemenea prieten al contesei, ce-ar putea să dea cincizeci de taleri tari, bătuţi, atunci spune-i din parte-mi să vină, să vorbim.

Zaklika se uită în jur şi zise:

— Îl ai în faţa dumitale.

— Am bănuit de la început.

— N-ai de ce să te temi, soldaţii mă ştiu, sunt bine cu ei. Să mă duci la contesă când nu mai sunt femeile pe lângă ea, când e singură. Batem la uşă, convorbirea o să fie scurtă.

— Dacă n-ar fi muierile alea care-s cu ea, mormăi Herzog, totul ar fi simplu. Din păcate, ele fac cu schimbul, întotdeauna e câte una acolo.

— Să le invite nevasta dumitale pe amândouă.

— A, nu! Muierea nu trebuie să ştie nimic.

— Înţeleg, spuse Zaklika, dar poate să le invite fără să ştie de ce; asta aranjezi dumneata.

Discutară îndelung. Herzog era un om umblat, cu multă pricepere la asemenea treburi; făcea orice numai să câştige un ban. Avea impresia că o femeie nefericită nu putea fi un deţinut de stat de mare importanţă.

Într-o zi, când contesa se plimba prin dormitor, auzi în uşa de fier care ducea la turn un ciocănit, la început timid, apoi tot mai puternic. Alergă cu inima zvâcnind în piept şi lovi în uşa dinăuntru. Imediat aceasta se descuie şi în cadrul ei apăru Zaklika.

— Am numai atât timp cât să vă spun că sunt şi voi rămâne prin împrejurimi; voi veghea pe-aici şi ce s-o putea, oi face.

— Înlesneşte-mi fuga! Fuga! începu contesa precipitat. Mor sufocată de aerul asta! Străduieşte-te, plăteşte, fă tot ce poţi!

— Până acum aşa ceva e aproape imposibil, sau cel puţin cere timp, răspunse Zaklika repede. Contaţi pe mine, voi face tot ce-mi stă în putere. Lăsaţi în jos, de la fereastra care dă în spatele turnului, un şnur cenuşiu; a doua oară să discutăm nu va mai fi cu putinţă; să căutaţi deci acolo biletele mele. Am să vă anunţ prin ele ce-am făcut.

Herzog îl grăbea. Zaklika îi dădu contesei o pungă cu bani şoptindu-i:

— Trebuie să cumpăraţi pe una din servitoare. Locuiesc la hanul „Potcoava de aur”.

Uşa se închise pe urma lui, căci femeile puteau apărea dintr-o clipă în alta, dar contesa se simţi îmbărbătată. Înclinată spre rugăciune, îşi împreună mâinile şi mulţumi providenţei, şoptind cuvinte de gratitudine. Zaklika, bietul ei servitor, pe care ea

nici nu prea binevoia să-l privească de la înălţimea augustă la care urcase, numai el n-a trădat-o!

Herzog luă cei cincizeci de taleri bătuţi, cu o bucurie netăinuită. Se lăcomea la câştig uşor. Îşi zicea că asta-i o vacă de muls, de la care trebuie să stoarcă atât cât s-o putea. Aşa că acum nu mai alerga Zaklika după el, ci el după Zaklika. Acesta şi schiţase un proiect de eliberare a contesei, realizarea i se părea aproape posibilă, dar necesita mari pregătiri.

A doua zi Herzog îl conduse bucuros prin cetate şi-i arătă vechile ziduri de apărare, din care nu mai rămăseseră decât resturi şi nişte culoare pe care se putea ajunge şi ieşi din castel. Unul din acestea dădea aproape de drum şi deşi vechea uşă era acum astupată de dărâmături, putea fi deblocată cu uşurinţă.

Nu era însă suficient să ieşi din castel, mai trebuiau găsite mijloacele de a ajunge repede la graniţă şi o ascunzătoare pe care August să n-o poată descoperi uşor. Având în vedere relaţiile existente cu curtea împăratului şi a regelui Prusiei, nu se putea conta pe ocrotirea lor. Zaklika socotea că dacă ar putea trece prin Silezia şi să ajungă în Polonia, acolo s-ar putea ascunde cel mai bine. Deşi rupsese de mult relaţiile cu ţara natală, avea cunoscuţi şi rude îndepărtate şi mai ştia că în afară de câţiva adepţi, August avea în Polonia numai duşmani.

Totuşi nu era deloc uşor să adune oameni, cai şi tot ce era necesar pentru fugă, într-o ţară ca Saxonia, în care curtea avea spioni pretutindeni.

A doua zi Zaklika agăţă un bileţel de şnur, anunţând că pleacă să pregătească eliberarea. La plecare, discută cu Herzog între patru ochi, fără să-i explice nimic amănunţit, momindu-l doar, nu cu cincizeci, ci cu o mie de taleri, dac-ar fi vorba de ceva mai serios.

— Cu o mie de taleri te-ai putea retrage frumuşel, undeva pe malul Rinului, ţi-ai trimite

acolo mai întâi familia şi aţi trăi în casă proprie, ca în sânul lui Avram.

Bătrânul nu răspunse nimic, clătină doar din cap.

Mai bău o bere cu soldaţii, la plecare, îşi luă rămas bun de la ei, spunându-le că se va mai întoarce aici după piei şi porni înapoi spre Dresda. Banii pe care-i dăduse Lehmann puteau ajunge pentru tot, dar cu fuga asta se terminau. Se gândea deci că, dac-ar reuşi să ajungă în Polonia, ar trebui să găsească acolo un mijloc de trai.

După plecarea lui, contesa, într-o continuă febră, aştepta veşti. În fiecare zi se ducea la fereastră şi trăgea în sus şnurul gol. Aştepta veşti de la Zaklika, fără să se gândească la eventuale greutăţi. I se părea că omul acesta trebuie şi poate s-o elibereze imediat, de vreme ce i-a spus că asta-i dorinţa ei. Între timp încerca să atragă de partea ei pe una din servitoarele ce-i fuseseră date.

Amândouă erau morocănoase şi neprietenoase, însă parcă cea mai tânără era mai miloasă şi avea o faţă mai blândă. Cu ea se puteau schimba, cel puţin câteodată, câteva cuvinte. Contesa nu obişnuia să se poarte altfel, decât ca o regină: spunea oricui „tu” şi-l asigura că va fi binevoitoare cu el. Cu toate că era închisă, avea aceeaşi ţinută maiestuoasă a vechii măriri, socotindu-se soţia regelui.

Tot aşa se adresase şi Magdalenei, servitoarei mai tinere, dar încetul cu încetul ajunsese să-i vorbească pe alt ton. Nu reuşea s-o îmblânzească altfel decât plângându-se de cealaltă servitoare şi trezind invidie între ele. Darurile în bani acţionară şi mai bine, dar trecu o lună până să-şi asigure bunăvoinţa ei.

Zaklika nu se mai întorcea. La Dresda îi îngreuna pregătirile faptul că era cunoscut pretutindeni şi că angajarea unei trăsuri cu cai trezea bănuieli. Fusese nevoie de o extraordinară abilitate, pentru a aduna totul, fără a atrage

privirile nimănui asupra sa. Prin cumătrul său luzacian făcu nişte cunoştinţe la Budyšin şi acolo-şi aşeză cartierul general. În felul acesta nu mai era sub ochii curţii şi motivând de ce se pregăteşte de drum spunea tuturor că, în curând, urma să fie eliberat de la Königstein unul din domnii polonezi, care trebuia să se întoarcă în ţară.

Totul însă îi luă timp îndelungat, veni toamna, apoi iarna şi în asemenea anotimp fuga era şi mai anevoioasă, drumurile mai proaste, rămâneau urme, după care-ar fi putut fi uşor prinşi. Zaklika se duse la Nossen rugând-o pe contesă să aibă răbdare până-n primăvară. Herzog îi ceru din nou să-i plătească, de data asta însă deschisese uşa în timp ce Magdalena, la curent cu totul, stătea de pază. Putură deci să discute mai multe şi să stabilească totul mai amănunţit. Fuga a fost amânată pentru primele zile de primăvară. Nu mai era nicio îndoială că Herzog, momit de răsplată, va favoriza fuga.

În anul acela iarna a fost lungă şi grea şi asemenea iniţiative, dacă sunt tărăgănate şi amânate, lasă prea mult timp de gândire şi spaimă pentru complici. Când se îmbătă o dată Herzog îndrugă ceva în faţa soţiei, restul scoase ea singură de la el. Femeie întreprinzătoare, aceasta socotea că dacă trădezi, trebuie s-o faci faţă de toţi şi să obţii maximum de profit din necinstea ta. Deci, după părerea ei trebuia, ca să obţină bani cât mai mulţi, să-i trădeze şi pe Zaklika şi contesă, ca să nu piardă nici încrederea stăpânilor. Cu atât mai avantajos, fiindcă nici nu trebuiau să se mai mute nicăieri.

Herzog îşi mângâia barba fără să spună nimic, ceea ce-i spusese nevastă-sa îi surâdea. Aşteptară primăvara. Contesa, ceva mai liniştită, în speranţa eliberării, în vederea apropierii sărbătorilor Crăciunului le făcu daruri bogate ambelor femei. Zaklika urma să petreacă sărbătorile cu luzacienii săi, împărţindu-se între Budyšin şi Dresda.

Contesa ajunsese să fie atât de sigură de Magdalena, încât, fără să vrea, se trădă în faţa ei. O întrebă dac-ar vrea s-o însoţească în primăvară, dacă i s-ar schimba soarta. Femeia căzu pe gânduri; o cuprinse spaima. Lupta cu sine însăşi. Sub motiv că vrea să-şi vadă familia, ceru să se ducă pentru câteva zile ia Dresda. Sora ei lucra la curtea doamnei Denhoff. Se duse la ea. Cele două femei se sfătuiră şi ajunseră la concluzia să-i spună totul doamnei Bielinska, în speranţa c-au să fie bogat răsplătite.

Lesne de închipuit spaima femeilor când aflară vestea ce cădea ca un trăsnet din cer senin, că Anna se putea salva prin fugă. Îl chemară imediat pe Löwendahl. Prima măsură a fost arestarea ambelor femei.

În aceeaşi zi o nouă companie de soldaţi plecă să schimbe garda de la Nossen. Straja fu dublată; administratorul fu ridicat şi dus în cătuşe la Dresda. Noaptea se făcea de pază şi la ferestre. Când se trezi contesa găsi în anticameră un ofiţer necunoscut, care, însoţit de un slujbaş civil, aveau ordinul să controleze toate hârtiile şi lucrurile aflate în locuinţa, să încerce toate uşile şi broaştele.

Văzând aceste noi rigori doamna Cosel se înfurie, dar ce putea ea împotriva forţei armate? Nu îndrăzni să întrebe nimic, se temea ca nu cumva Zaklika să fi fost prins şi întemniţat. Din fericire, aici nu-l ştia nimeni după nume, căci avusese grijă să se prezinte altfel, iar după descrierea feţei era greu de urmărit.

Biletul de la el, pe care-l obţinuse cu şnurul de la geam, fu distrus chiar în prezenţa celor care voiau să i-l ia. În afară de povestea servitoarei nu găsiră nicio altă dovadă a plănuitei fugi. Totuşi, din clipa aceea viaţa la Nossen devenise de o sută de ori mai greu de suportat. Sosiră noi servitoare, speriate, care se purtau cu contesa cu o asprime nemiloasă. Se apăra prin demnitate şi tăcere.

După plecarea slujbaşului, ofiţerul mai rămase, şi cu toate că avea o faţă posomorâtă, se dovedi mai milos decât alţii. Se apropie de contesă şi-i spuse cu compasiune:

— Poate că dumneavoastră, doamnă contesă, nu vă mai amintiţi de un biet paj care stătea adesea de pază lângă rege, şi pe care l-aţi văzut în vremuri mai bune. Îndeplinesc aici o îndatorire tristă şi grea, pe care însă n-am refuzat-o numai gândindu-mă că aş putea să vă mai scutesc de puţină durere. Doamnă, nu vă înrăutăţiţi situaţia!

Contesa îl privi mândră.

— Dacă vrei să-mi dovedeşti compasiunea dumitale, spune-mi ce-au descoperit?! Cine? În ce chip?

— Nu cunosc amănuntele, spuse ofiţerul, ordinul a pornit de la rege, prin mareşalul Löwendahl. S-a dat poruncă să fie înlocuit tot personalul de serviciu. Pe administratorul cetăţii l-au luat pentru cercetări.

— Altcineva?

— Mi se pare că nimeni în afară de slugi. Voi veni zilnic, adăugă ofiţerul, faţă de alţi oameni voi fi nespus de sever, dar cum am să pot am să vă ajut şi aş fi bucuros să vă aduc o oarecare uşurare.

Se înclină şi ieşi.

Câteva zile se scurseră în teamă şi nesiguranţă. Zaklika, aflând la Dresda zvonul că s-a descoperit planul fugii contesei, din Nossen, se ascunse, aşteptând să vadă dacă nu-i şi el urmărit. Înţelese că nu se mai putea arăta pe la Nossen, dar totodată ştia că trebuie s-o anunţe pe contesă că el e liber şi că deci poate conta pe el.

Umblând numai noaptea, deghizat în cerşetor, se strecură până la castel. Ziua, ascuns în tufişuri, observă că şnurul cenuşiu nu mai e la geam şi că prin faţa ferestrelor patrula un soldat. Era foarte greu să-i dea de ştire contesei, în zadar îşi frământa mintea, nu ştia cum să facă. Hoinărind prin împrejurimi, în ciuda gerului şi a zăpezii, întâlni a

doua zi un vânzător ambulant, care ducea prin sate şi orăşele cadouri de Crăciun. Pe atunci comerţul nu era aşa de intens ca acum; negustorii ambulanţi aduceau din capitală mărfuri care aici păreau cu totul deosebite.

Marchidanul umbla de regulă cu un căruţ, ori cu un coş în spate, desfăcându-şi mărfurile prin hanurile din sate şi oraşe, unde se strângeau femeile să le vadă. În casele de vază venea negustorul însuşi şi-şi etala mărfurile mai de soi.

Când văzu trecând spre Nossen un bătrân marchidan, pe care-l ştia din Dresda, Zaklika îl opri. Negustorul îşi aminti de el, căci cumpăra adesea daruri pentru familia luzacienilor.

— Moş Treue, spuse Zaklika, la Nossen poţi să faci afaceri bune: la castel, e contesa Cosel. Deşi întemniţată, are destule slugi pe lângă ea şi, cu siguranţă, că şi bani şi-o să vrea să le facă unele cadouri de sărbători. Numai s-ajungi la ea, c-o să-ţi cumpere multe…

Lui Treue îi sclipiră ochii.

— Mulţumesc pentru sfat, spuse el întinzându-i mâna, nici prin cap nu mi-ar fi trecut!

— Acum e săracă, continuă Zaklika, dar resturile ce le mai are sunt mai mari decât bogăţia noastră. Şi, ascultă, moş Treue, când o să intri la ea, aminteşte-i în şoaptă de vechiul ei servitor; eu am slujit cândva la ea…

— Şi ce să-i spun? întrebă Treue.

— Spune-i că servitorul ei credincios, care frângea potcoave, trăieşte şi umblă liber. De la Nossen încotro o apuci? îl întrebă Rajmund la despărţire.

— Cred că înapoi spre casă, că se apropie sărbătorile şi trebuie să fiu şi cu nevasta şi cu copiii! spuse Treue scărpinându-se în cap.

— Ei, atunci la revedere şi poate ne-om mai întâlni undeva, pe drum, că eu umblu după iepuri.

Ca orice negustor, când e vorba de câştig, Treue ştiu să se descurce. Cum ajunse în orăşel, se odihni

puţin şi se duse imediat la castel. Soldaţii voită să-l gonească, dar el făcu atâta gură, încât ieşi ofiţerul. Cu acesta îi fu mai uşor să se înţeleagă, dar trimise mai întâi să fie întrebată contesa dacă voia să cumpere ceva. Mai mult pentru distracţie şi pentru a vedea o altă faţă omenească, porunci să-i dea drumul marchidanului.

Marfa lui Treue era sărăcăcioasă, nu era destinată unor ochi atât de selecţi, dar când te afli însingurat şi întemniţat, totul te poate distra. Contesa trecea cu mâna, absentă, printre mărfurile lui, când acesta, prinzând un moment în care erau singuri, se apropie şi-i spuse încet:

— Mi s-a spus să vă zic că sluga dumneavoastră credincioasă, care rupea potcoave, trăieşte şi umblă sănătos prin lume.

Nespus de mult se minună negustorul când văzu apărând pe faţa Contesei o rază de bucurie care-o străbătu şi-o lumină toată.

— Cine ţi-a spus? întrebă ea.

— El însuşi, el însuşi, prealuminată doamnă, răspunse Treue, l-am întâlnit pe-aici, prin împrejurimi, zicea că vânează.

După aceste cuvinte contesa cumpără tot ce-i căzu în mână şi Treue se miră nespus ce bine-i merge negoţul. După ce cumpără cadouri pentru servitori, contesa îl mai puse o dată să-i repete cuvintele lui Zaklika, menite să-i aducă liniştea şi apoi îl expedie. Treue plecă fericit de la cetate. La han nu prea vându cine ştie ce, dar trebui să rămână peste noapte. A doua zi porni înapoi pe drumul spre Dresda şi la o milă de Nossen apăru din nou Zaklika. Marchidanul îşi opri căruciorul, şi cei doi se salutară ca nişte buni prieteni.

— Ei, i-ai spus de mine? întrebă polonezul.

— Îhî! Cum să nu, răspunse Treue şi contesa era clar că se bucura de vestea asta. Am făcut într-adevăr o afacere bună şi la castel şi-n orăşel; Dumnezeu să te răsplătească!

Zaklika vru să-i spună că şi el a făcut o afacere bună, dar se abţinu.

Între timp, la Dresda se desfăşura anchetarea celor arestaţi. Herzog era destul de deştept ca să nu recunoască nimic; şi deşi ar fi putut să-l tot întrebe şi să-l tortureze, pân-ar fi recunoscut, renunţară. Îl eliberară pe învinuit, luându-i doar postul. Servitoarele ieşiră de la închisoare chinuite şi ele dar semnalul de alarmă dăduse rezultate.

Acum August, temându-se de contesă, se ocupa personal de soarta ei. O cunoştea destul de bine, ca să se teamă de ea. De cum auzi că a plănuit să fugă, supărat, dădu ordin să se pregătească pentru ea cetatea Stolpen, care era mai sigură, cu stâlpii ei de bazalt, în care-şi ţinuseră cândva deţinuţii episcopii de Meissen. Era locul acela, pe care Anna îl vizitase pe când era fericită cu regele, unde petrecuseră împreună în rezervaţia de fiare sălbatice. Atunci, când în drum spre castel o întâlnise pe Mlawa, care-i ghicise viitorul în palmă.

Trimise ordin la Stolpen să fie curăţat şi pregătit turnul Sfântului Johann. August era supărat şi jignit. Spiritul neînduplecat al acestei femei era o batjocură la adresa demnităţii şi puterii lui, o femeie care îndrăznea să-i ceară să-şi îndeplinească făgăduinţa, să-şi respecte cuvântul de rege şi să-i arunce în ochi că-i trădător. Era din partea ei o îndrăzneală de neiertat şi cine atrăgea asupra sa mânia stăpânului, pentru acela nu mai exista îndurare.

Cu două zile înainte de ajunul Crăciunului, se produse dintr-o dată mişcare în curtea cetăţii: sosiseră de la Dresda o caleaşca şi cai, o nouă companie de gardă şi ordinul regelui de a o muta pe contesă la Stolpen. De uimire şi de milă, ofiţerul nu îndrăzni să intre la ea cu acest nou ordin, care-i prevestea o soartă şi mai grea, dacă aşa ceva era cu putinţă.

La primele zgomote neobişnuite pe coridoare, contesa sări de pe scaunul pe care stătea cufundată în lectura foilor zdrenţuite ale vechii *Biblii.* Se repezi la uşă.

Mai erau momente când aştepta îndurare şi dreptate din partea lui August, pe care ea, nefericita, încă îl mai iubea. Avu o clipă speranţa că regele îi oferă libertatea în dar pentru sărbătorile care se apropiau.

Servitoarea stătea în prag tremurând, în timp ce un slujbaş intră şi se înclină adânc. Apariţia acestui conţopist era pentru ea cel mai rău vestitor. La rândul lui, tremurând, omul ţinea hârtia într-o mână şi ochelarii în alta.

— Ce vrei? întrebă contesa.

— Ordinul majestăţii sale regale, care trebuie îndeplinit numaidecât, spuse slujbaşul cu o voce răguşită. Doamna contesă va pleca la Stolpen, care i-a fost pus cu mărinimie la dispoziţie drept reşedinţă în viitor.

Contesa ţipă înfiorător şi acoperindu-şi ochii cu braţul se aruncă spre perete de parc-ar fi vrut să-şi spargă ţeasta de zid. Văzând această izbucnire slujnicele săriră şi o apucară de braţe. Cu o singură mişcare se eliberă de amândouă. Un urlet îngrozitor ieşea din gura ei, parcă înnebunise, urla şi gemea. Slujbaşul stătea înlemnit, neştiind ce să facă.

Trebuiră s-o ducă aproape cu forţa în caleaşca ce aştepta jos.

Zbuciumându-se de durere şi plâns, apoi dimpotrivă, căzând într-o totală stare de indiferenţă, pe ziua de 25 decembrie 1716 contesa Cosel a intrat pe poarta Johann şi Donath şi ridicând ochii înlăcrimaţi a zărit în faţa sa fiorosul turn al Sfântului Johann, care-i fusese destinat ca închisoare.

X

Vechea fortăreaţa Stolpen era pe atunci aproape o ruină. De câteva ori acoperişurile turnurilor lui luaseră foc de la fulgere, vechile construcţii arseseră şi acum, lăsate în paragină, abia dacă mai puteau da găzduire câtorva oameni. Locuinţa de odinioară a episcopilor fusese numai parţial refăcută, restul rămăsese în ruine. Însuşi comandantul cetăţii, Johann Friedrich von Wehlen locuia într-un turn incomod. Pentru deţinută, nefericita amantă a lui August, fusese destinat Johannisthurn, un turn care şi pe vremea episcopilor fusese închisoare, ale cărui etaje, fiecare alcătuit dintr-o cameră spaţioasă, boltită, purtau şi acum nume ce stăteau mărturie a vechii utilizări.

Fostei stăpâne a palatului celor patru anotimpuri trebuiră să-i ajungă acum două din aceste camere, care mai erau încă locuibile. Încăperea de jos, Burgverlies, era plină de dărâmături şi de multă vreme nu mai putea fi locuită. Cele două de deasupra, Johannisgefängniss şi Richtergehorsam fură pregătite pentru contesă: una urma să slujească de bucătărie şi locuinţă pentru servitori, cealaltă – pentru ea.

Când o coborâră din caleaşcă şi o duseră aproape pe sus în camera hexagonală (în care pătrundea lumina prin nişte ferestruici înguste) sărăcăcioasă şi tristă şi când se uită în jur, contesa se aruncă furioasă, voind parcă să-şi spargă capul care-o durea; trebuiră să sară servitorii. O cuprindea pe rând când o încremenire totală, când un plâns însoţit de o asemenea furie, că trebuiau să vegheze mereu asupra ei. Văzând-o şi cunoscându-

i soarta, chiar şi oamenii cei mai indiferenţi nu se puteau abţine să nu se înduioşeze: frumuseţea ei, nenorocirea şi desperarea storceau lacrimi. Paznicii şi slugile alese cu grijă, pentru a nu-i putea nici cumpăra şi nici impresiona, erau uluiţi văzând această stare de nebunie, care o putea împinge la moarte în orice clipă.

De câte ori privirile i se întorceau spre pereţii camerei, spre bolţile grele ce se ridicau deasupra capului, ori spre uşa zăvorită, începea să urle şi să se zbuciume, după care leşina, apoi, trezindu-se, plângea din nou.

Wehlen, soldat bătrân, care nu luptase niciodată cu femeile, o fire aspră de om împietrit sub haina militară, îşi pierdu răbdarea şi capul. Îi era neplăcut să fie executorul unei asemenea porunci, împotriva unei femei, a cărei nenorocire era peste puterile ei. Prima zi de Crăciun, care era sărbătorită în toată Germania cu atâta bucurie, îi fu complet otrăvită lui Wehlen de scenele de desperare la care asista. Soldaţii care făceau de pază lângă turn se opreau îngroziţi de urletele ce răzbăteau prin ziduri. Parcă ar fi răsunat în vechile camere de tortură gemetele tuturor victimelor schingiuite cu secole în urmă.

Noaptea se scurse la fel, în ziua următoare contesa plânse îndelung, apoi leşină şi rămase astfel, pe jumătate moartă de amărăciune. Femeile şopteau între ele că n-o să reziste, c-o să se ducă. A treia zi însă contesa se ridică din pat, ceru hârtie să scrie regelui.

Prevăzuseră şi asta, scrisorile urmau să-i fie trimise lui Löwendahl şi distruse pe loc, cu interdicţia ca nimeni să nu îndrăznească să le deschidă. August se ferea de senzaţia neplăcută pe care i-ar fi putut-o produce aceste gemete desperate, aşa că dăduse ordin ca scrisorile să nu ajungă la el. Dar dacă i-ar fi trezit mila, sau l-ar fi înduioşat, ori enervat, dac-ar fi pus pecetea ruşinii pe augusta lui frunte?

Aşa că toate erau destinate focului. Nu i se interzicea însă deţinutei să le scrie zile de-a rândul, udându-le cu lacrimi. După ce trimitea câte o scrisoare, care mergea direct în foc, fără a ajunge în mâna regelui, contesa nutrea clipe de speranţă. Se gândea că poate măcar una va ajunge întâmplător în mâinile lui August. Tot mai credea în inima lui.

După ce trecură primele crize de desperare, se uită cu groază în jur. Îşi amintea că de prima dată când venise aici zidurile astea sumbre o îngroziseră. De la ferestre se vedea cortina colţuroasă de bazalt care înconjura cetatea, acoperită de păduri în partea superioară, iar în depărtare se zăreau nişte culmi vinete, goale; totul de jur împrejur semăna cu un ţinut nelocuit.

Fusese azvârlită aici pradă singurătăţii, amintirilor, păzită de soldaţi şi bruftuită de slugi, care erau totodată şi chelarii închisorii şi zbirii ei. La cea mai mică vină a acestor oameni care constituiau curtea ei, tuna vocea răguşită a lui Wehlen, care n-avea nici cea mai mică îngăduinţă în privinţa ordinelor date. Primise poruncă de la Dresda să asigure o pază cât mai riguroasă, şi trebuia s-o asigure, căci altfel, în acele vremuri, ar fi putut plăti chiar cu viaţa. Cei care-i trimiteau instrucţiuni scrise îi recomandau, ce-i drept, să fie respectuos cu deţinuta, însă închisoarea trebuia să aibă o asemenea pază, care-ar fi spulberat chiar şi închipuirea că se poate fugi de aici. Într-adevăr, la prima vedere fuga părea cu totul imposibilă. Cetatea era înconjurată de ziduri înalte, iar turnul Sfântului Johann se ridica mult deasupra lor şi era străbătut în aşa fel de ferestre, încât, ridicând ochii în sus, străjerii puteau s-o zărească pe captivă aproape în fiecare clipă. Ca să ajungi la baza turnului trebuia să treci prin două curţi interioare, cu porţi fortificate. La porţi erau paznici, lângă zidul turnului – soldaţi. Cetatea însăşi, construită pe un munte înalt, dominând împrejurimile, era

expusă în întregime la vedere şi orice om care s-ar fi apropiat de ea risca să fie văzut de locuitorii din orăşelul apropiat.

În afară de comandantul cetăţii, de câţiva ofiţeri condamnaţi la acest exil şi de câţiva soldaţi, cetatea aproape că n-avea alţi locuitori. Servitorii contesei constituiau o excepţie, împărţind cu ea închisoarea. Nimeni din oamenii din oraş n-avea voie să intre fără aprobare. Porţile se închideau devreme.

Ca punct de apărare, fortăreaţa putea avea o oarecare importanţă, căci se afla în apropierea graniţei cu Cehia, de strajă hotarului saxon, dar de multă vreme nu exista niciun pericol de război din această parte, aşa că o lăsaseră cu timpul în părăsire. Königstein şi Sonnenstein erau considerate drept cetăţi ce nu fuseseră cucerite niciodată şi ele-i luaseră Stolpenului vechea faimă. Până la venirea contesei, cetatea nici nu fusese păzită prea tare. Abia această deţinută de stat, această vinovată ce îndrăznise să se creadă regină şi nu voia să restituie actul regal, atrăsese toată vigilenţa asupra zidurilor părăsite.

Bătrânul Wehlen, care se pare că n-o văzuse niciodată pe contesă, bazându-se doar pe necredinţa regelui, şi-o închipuise bătrână şi urâtă şi rămăsese uluit când o zărise prima oară. Anna avea atunci treizeci şi şase de ani, dar tinereţea ei veşnică era ca un dar al providenţei. Nu se vedeau pe ea urmele chinurilor suferite şi poate că niciodată nu fusese mai frumoasă şi mai atrăgătoare ca atunci. Strălucirea ochilor, faţa albă şi proaspătă, ţinuta maiestuoasă, formele sculpturale uimeau pe toţi cei care-o priveau. Ignorând parcă umilinţele la care fusese supusă, contesa aborda aici aceeaşi atitudine şi vorbă de stăpână. Dădea porunci şi din cuvintele ei răzbătea cu atât mai mult mândria, cu cât împrejurările erau mai vitrege.

Zilele treceau nespus de lungi, silnice, monotone. Pentru a le umple, contesa n-avea la dispoziţie decât amintirile şi uneori… uneori îi revenea speranţa. Blestema cruzimea lui August, dar totodată nu putea crede că va fi de durată, nu putea înţelege că e posibil ca cel care se părea că o iubise atât de înflăcărat, să se transforme într-un călău fără suflet.

Scrisorile pe care le scria deveniseră o necesitate şi un viciu. După tăcerea ce urma îşi dădea seama că le scria degeaba şi totuşi, totuşi simţea o uşurare când îşi aşternea gândurile pe hârtie deşi gestul ei putea trezi râsetele curtenilor.

Comisese oare un rău atât de mare încât să fie chinuită până la capătul zilelor? Chiar într-atât încât să i se ia copiii sub motiv că ar putea să le inspire ura pe care-o nutrea pentru tatăl lor?

Veni primăvara. Anotimpul în care totul se trezeşte la viaţă, vesel şi tânăr, şi care pentru ea nu însemna decât prelungirea morţii. În pomii din apropiere începură să zboare păsările, rândunelele veniră la vechile cuiburi din turn, lipindu-le din nou. Copacii începură să înverzească şi să-şi desfacă frunzele spre soare. Valuri de aer cald treceau pe deasupra pământului, parfumate de răsuflarea florilor. Chiar şi în jurul cetăţii pustii se trezi viaţa, apărură pluguri pe câmp şi oameni liberi, care treceau în grupuri, numai ea era singură şi încătuşată. Stând la fereastră şi urmărind din priviri cîte-o siluetă văzută de departe, încerca să-i ghicească existenţa şi să se întrupeze în ea. Stând aşa îngândurată, ore de-a rândul, nici nu observa cum uneori câte-un soldat de pază, orbit de frumuseţea ei, o privea încremenit, uitând de el şi întrebându-se ce anume făcuse o fiinţă atât de frumoasă ca să fie condamnată la o astfel de robie. Bătrânul Wehlen, umblând cu pipa-n gura pe lângă zidurile de apărare, se uita adesea şi el, în sus, şi-şi simţea inima grea şi gândurile amare şi parcă-l iubea mai puţin pe splendidul său stăpân Friedrich

August. I se făcuse milă de ea. N-avea la dispoziţie, ca să se mişte, decât scările înguste şi camera de zece paşi. Şi veşnic aerul acela sufocant de sub boltă, pe care soarele nu-l putea încălzi niciodată, şi veşnic scrisorile acelea care mergeau direct în foc. *Biblia* şi lacrimile!

Lângă turnul Sfântului Johann era un clin de pământ, înconjurat de zidul cetăţii şi de peretele turnului, o bucăţică atât de mică, cam cât pentru un mormânt ceva mai lat. În colţişorul acesta înflorise pelinul şi cimbrişorul şi nişte garoafe roz sălbatice. Pe ziduri apăreau fire de iarbă şi flori de câmp fără nume, semănate de vânt. Wehlen se gândi: măcar grădiniţa asta! Dar şi pentru grădiniţa asta trebuia să aibă aprobare, căci ca ar fi constituit o uşurare, o bucurie, o îndulcire a traiului, iar a arăta puţină milă acestei femei revoltate însemna a o încuraja. Bătrânul aranjă singur grădiniţa, gândindu-se că poate-i va face plăcere măcar să se uite la flori aceleia care, întocmai ca o floare, se veştejea pe lujer.

Uitându-se într-acolo, contesa văzu că săpau, se gândi la mormânt şi întoarse capul. Abia când primăvara, care seamănă şi face să se ivească atât de repede totul, adusese flori şi aici, Anna le zâmbi. Nu din astea avea în grădinile ei şi în grădina Hesperidelor şi la Pillnitz, dar acum acelea nu mai existau pentru ea. Avea senzaţia că dacă în loc de piatră ar simţi pământul sub picioare, dacă s-ar putea aşeza pe el, ar învia iarăşi. Se gândea că florile i-ar fi tovarăşe şi i-ar asculta durerea. Dar regina din ea nu voia să ceară, prefera să sufere. Saluta grădiniţa în fiecare dimineaţă şi-şi lua rămas bun seara, când simţea urcând spre ea parfumul florilor.

Bătrânul Wehlen îi trimise vorbă, printr-o servitoare, că grădina e pentru ea. Şi că poate s-o viziteze. Într-adevăr, de aici era imposibil să fugă, la trei paşi de-acolo stăteau de strajă doi soldaţi.

Într-o dimineaţă, contesa coborî scările fără să fie oprită, să-şi vadă grădiniţa. Aerul i se păru ameţitor, soarele – insuportabil, lumina – orbitoare; trebui să se odihnească o vreme sprijinindu-se de zid, până când îşi reveni. De atunci grădiniţa deveni toată distracţia ei, îşi petrecea acolo zile întregi, îngrijind cu propriile-i mâini florile pe care poruncise să i le aducă. Nu erau multe, aşa că putea, cunoscând fiecare tulpină şi îngrijind-o în parte, să toarne în ele viaţă şi să le ajute, cu privirile, să crească.

Aşa trecu primăvara şi vara, fără nicio schimbare, fără nicio speranţă. O linişte totală o înconjura în permanenţă, nu primea răspuns la scrisori, din vechii ei cunoscuţi nu mai veni niciunul. Din uriaşa-i avere, luată pentru copii, sfâşiată de mâini lacome, i se dădură vreo trei mii de taleri, pe care-i putea folosi pentru nevoile ei. Dar de orice cumpărătură trebuia să ştie şi comandantul cetăţii. Îngăduiau să intre numai persoanelor care nu erau suspecte, negustori şi precupeţi, care trebuiau mai înainte de asta să fie atent controlaţi, să nu se aducă ceva care s-o bucure ori să-i dea speranţă.

De la venirea la Stolpen contesa aştepta sosirea lui Zaklika, dar lunile treceau, grădiniţa se ofilea şi n-avea nicio veste de la el. Abia toamna, târziu, un evreu care adusese ceva de vânzare, după ce plecară servitoarele, îi şopti uitându-se temător în jur că cel care frângea potcoave trăieşte şi o să apară cândva. Erau suficiente şi aceste câteva cuvinte, ca să-i trezească speranţa pierdută. Solul nu ştia nimic mai mult.

În timpul acesta Zaklika nu stătu nicio clipă. După ce-i eşuaseră pregătirile de a o răpi pe contesă de la Nossen, trebui să ia totul de la capăt. Nu era un secret pentru nimeni că Anna Cosel fusese întemniţată la Stolpen, în turnul Sfântului Johann.

Încercau să justifice, în faţa oamenilor, această revoltătoare cruzime, lansând zvonuri cum că, chipurile, de pe când se afla la Berlin încercase să pună la cale o conspiraţie împotriva regelui, că-l ameninţase şi că, atinsă de nebunie, îşi spunea regină. Se mai zicea în şoaptă, un lucru care de asemenea nu era necunoscut, că însuşi August se ruşina de slăbiciunea şi nechibzuinţa cu care-i dăduse în mână un act semnat, prin care promitea, în timp ce soţia lui trăia, ca o va lua pe doamna Cosel de nevastă.

Într-adevăr, cu toate insistenţele, nimeni nu reuşise să-i ia această hârtie şi nimeni n-o putea găsi, cu toate căutările amănunţite. August se purta pentru prima oară atât de crud faţă de o amantă, fapt care-o îngrozea pe doamna Denhoff, cu toate că ea nu se putea lăuda nici cu un ataşament prea mare al regelui faţă de persoana ei şi nici cu speranţe atât de mari. Curtea noii doamne era destul de strălucitoare, dar cercul restrâns din care făcea parte n-avea nicio importanţă în viaţa politică. Ea nu domnea decât la distracţii şi petreceri.

Chiar şi cei care-o ridicaseră, pentru a scăpa de periculoasa Cosel, adică Flemming, Manteuffel, Friesen, Lagnasco, Vitzthum se ţineau departe de ea. Numai Watzdorf, care visase ca prin ea să-l răstoarne pe Flemming, se apropiase de Marysia şi o îndatorase, înlesnindu-i, de la rege, daruri mari, pe care ea însă, nechibzuită, le risipea, dând uneori într-o singură seară zece mii de taleri pentru câte o petrecere de pomină. Încă de pe atunci, necontând mult pe rege şi gândindu-se să se retragă din periculoasele lui favoruri, începu să se uite la Besenval, şi la tânărul Lubomirski, care păreau că ţin la ca.

Purtarea rece şi calculata a lui August faţă de cei pe care-i ţinuse mai întâi la mare cinste îi făcea şi pe alţi favoriţi să se gândească cum să se retragă din timp, pentru a se pune la adăpost de vreun

capriciu care i-ar fi putut priva de tot. Astfel, Hoym, soţul doamnei Cosel, de care regele avea încă nevoie, dar nu ţinea la el, gândindu-se bine la soarta lui Beichling, la ceea ce păţise Imhoff, după tratatul de la Altrandstadt, şi, în sfârşit, ce se întâmplase cu prima lui soţie, nu avu linişte până nu se asigură. Îşi vându bunurile lui din Saxonia, scoase banii din ţară şi dându-şi demisia din slujbă, se retrase în Silezia. Aceeaşi temere nu-i dădea pace nici mareşalului Schulenburg. În anul în care contesa Cosel a fost întemniţată la Stolpen, Hoym şi-a schimbat averile din Silezia cu Flemming şi a plecat plin de tristeţe şi dor să-şi sfârşească viaţa la Viena.

Cu Marysia Denhoff se încheiase domnia metreselor atotputernice de la curtea regală. Autorii dramelor şi intrigilor urzite în jurul lui August îmbătrâniseră, ori muriseră, lui însuşi îi pierise gustul şi cheful de petreceri zgomotoase. Numai iarmarocul de la Lipska îl mai amuza ca şi în trecut şi-l înviora pe moment.

Zaklika se gândi îndelung ce să facă, ce mijloace să folosească pentru a se apropia de contesă. Stolpen îi era aproape necunoscut, aşa că se duse să-l vadă de aproape. În orăşel putea să stea fără niciun pericol, căci nu se dădea prea mare atenţie călătorilor. Aici află cum se gospodăreau la castel, cine era comandant şi că intrarea acolo nu era deloc uşoară. Când să plece, făcu înconjurul cetăţii şi rezervaţiei de animale sălbatice, căutând o trecere mai lesnicioasă. Nu găsi niciuna.

Mai ales în primul an al şederii contesei acolo, vigilenţa a fost mare; era cu neputinţă să pătrunzi în cetate dacă nu-l cunoşteai personal pe comandant.

Zaklika îşi frământa mintea; se întoarse la Dresda cu hotărârea de a se arăta în oraş şi a căuta o cale prin care s-o slujească pe contesă. Din anii de slujbă la curte îi rămăseseră mulţi cunoscuţi, dar niciun prieten. Însă zilnic soseau aici nobili din

Polonia, prin care şi-ar fi putut aranja o situaţie. Îi intrase în cap că ar trebui să se întoarcă în armată şi îmbrăcând uniforma, să facă tot posibilul să ajungă printre paznicii de la Stolpen. Era un drum lung şi anevoios, dar cel care luase hotărârea avea o voinţă de fier şi un spirit de sacrificiu fără margini. Pentru nobilii polonezi numele familiei lui vechi era o recomandare suficientă.

Apariţia lui la curte trezi la început o anumită uimire. Ştiau cu toţii că slujise la contesa Cosel, nimeni nu mai întrebase ce se întâmplase cu el după căderea ei. Zaklika declară cu curaj că a stat o vreme acasă, în Polonia. Sosirea la Dresda a episcopului de Kujawy, Szaniawski, pe care-l cunoscuse în tinereţe, îl îndemnă să încerce prin el să cumpere gradul de căpitan în armata saxonă. Când i se pomeni de numele lui, regele se încruntă şi ceru să-i fie prezentat. Nu-l văzuse câţiva ani şi-l găsi mult schimbat. Îl cercetă cu o privire bănuitoare, dar găsindu-l curajos şi liniştit şi aflând de la el că a plecat de bună voie de la contesă, n-avu nimic împotrivă să intre în armată. Era vorba acum numai de cumpărarea gradului, lucru ce i se aranjă imediat. Zaklika avea câţiva bani adunaţi din vremea când îi mergea bine. Făcu deci târgul cu un neamţ şi eroul nostru îmbrăcă din nou haina militară, dar de data asta una mai frumoasă decât înainte. În multe privinţe, slujba militară era nesuferită, deşi acceptabilă pentru oamenii cărora le plăcea să viseze. Ostaşii trimişi în Polonia să-i prindă pe confederaţi serveau mai mult la parăzi şi petreceri, decât la adevăratele treburi militare.

Ofiţerii nu-şi vedeau adesea, cu anii, regimentele; în timpul iernii stăteau prin anticamerele diferitelor personalităţi, iar vara nu erau deloc văzuţi în taberele militare. Stăteau pe la casele lor, trăind din banii adunaţi peste iarnă şi povestind despre actele de vitejie ale altora, în faţa femeilor uimite. Nu se respectau nici ordinele, nici dispoziţiile, trăiau fără niciun fel de scrupule, iar

soldaţii, lipsiţi de strictul necesar, trăgeau ponoasele. Contemporanii scriu că regimentele nou create, pentru care se încasau bani, nu existau deloc, nici recrutările nu se făceau. Veşnica înlocuire a soldaţilor bătrâni ruina vistieria, iar banii încăpeau pe mâinile intendenţilor şi ofiţerilor. Elementele cele mai puţin capabile se aflau în armată: aventurieri, hoţi, cartofori, cămătari, scandalagii şi procesele dintre ofiţeri se ţineau lanţ. Generalii trăiau de pe spinarea soldaţilor, iar aceştia, aduşi la desperare, trebuiau, după modelul ofiţerilor, să-şi facă rost de pâinea de toate zilele prin tot felul de mijloace.

Markgraful Ludwik Badenski, sub a cărui comandă se afla contingentul saxon din anul 1703, când a fost trimis în Spania, în războiul pentru moştenirea tronului, nu ştia ce să se mai facă cu ei. Adesea, în timpul marşului, când trebuiau să se grăbească, îi găsea pe ofiţeri lungiţi, în halate. Povestea colonelului Görtz şi a plecării lui din Polonia, în anul 1704, e alt exemplu de „disciplină" a armatei saxone. Görtz, care urma să fie arestat pentru că-şi condusese necinstit divizia, gândindu-se numai la buzunarul lui, manevră atât de bine încât îi înconjură şi-i luă prizonieri pe cei care veniseră să-l aresteze.

Tocmai această debandadă avantaja planurile lui Zaklika: cu bani se putea aranja totul. Societatea în care intră n-avea nimic mai de preţ în afară de petrecere, viaţă veselă, câştig lesnicios şi râvnă la cheltuieli. Obiceiurile şi exemplul curţii se răspândiseră şi în armată. Uitându-se la parăzile organizate pentru femeile frumoase şi organizând asaltul la paharele şi farfuriile regale, soldaţii nu-şi mai luau în serios meseria. Chiar şi în această societate pestriţă, compusă în majoritate din francezi, italieni, hoinari ori hoţi se nimerea şi câte un om rar, care voia şi ştia să fie soldat. Dar de unul ca acesta râdeau toţi. Nimic mai uşor pentru Zaklika, decât îmbrăcând uniforma şi făcând

cunoştinţă cu tovarăşii săi, să-şi pregătească drumul spre a ajunge la cetatea Stolpen, unde nimănui nu-i surâdea să se ducă.

Bătrânul Wehlen, de care se interesase, era un om liniştit, bun, juca toată ziua dame şi fuma pipă; nu i se părea prea greu de tras pe sfoară.

Contesa se miră mult, când după câteva luni de tăcere primi din nou o solie tainică prin negustorul evreu care-i anunţă venirea celui ce sfărâma potcoave.

XI

Sosi a doua primăvară şi pentru a doua oară înverzi grădiniţa, aceleaşi flori crescură în straturi, ridicându-şi capetele spre soarele care revenea pe pământ. Contesa deschise fereastra, era o zi caldă, linişte în aer, departe, în rezervaţie pădurea foşnea nevăzută. Coborî pe scări până pe peticul de pământ ce-i fusese acordat, ca o favoare din partea unui om căruia i se făcuse milă de ea.

Adesea stând în grădiniţa ei, în chioşcul micuţ pe care-l construiseră pentru ea, îi vedea trecând prin curtea de care o despărţea un parapet scund, pe soldaţii şi ofiţerii din gardă. E drept că mândrei doamne nu-i plăcea ca oamenii să se uite la măreţia ei decăzută, dar chinuită de singurătate saluta în cele din urmă orice faţă omenească, uitând că era regină. Şi mulţi soldaţi se opreau fără să vrea şi se uitau cu milă la ea, în timp ce ofiţerii mai tineri îşi pierdeau capul dacă erau expuşi mai mult timp focului privirilor ei negre.

Unul din cei ce se plimbau tot mai des pe acolo, căutând prilejul de a se apropia de grădiniţă şi a o privi pe „frumoasa Diana”, cum îi spuneau de când trecuse odată costumată astfel într-un cortegiu al zeilor, era tânărul Wehlen, nepotul comandantului. Bătrânul îl ţinea pe lângă el ca să aibă pe cine muştrului şi să-l pună să joace cu ei dame ore în şir, dar de asemenea şi pentru a se ocupa mai bine de cariera lui militară.

Lui Henrik von Wehlen nu-i plăcea deloc cariera asta, dar mama lui rămăsese văduvă şi aştepta să-l moştenească pe comandant, care n-avea copii şi trecea drept înstărit, de aceea îşi silise fiul să se supună poruncilor unchiului. Tânărul Wehlen avea

douăzeci de ani şi se plictisea de moarte între stâlpii de bazalt de la Stolpen, însă n-avea cum pleca de aici.

Ce fericire a constituit pentru tânărul cu fantezia înaripată de singurătate sosirea acelei nefericite, dar atât de frumoase captive, în cetatea pustie! De cum o zări prima dată pe Anna, Henrik îşi pierdu capul. Nu putea înţelege cum de îndrăznea cineva să închidă între aceste ziduri şi să lase să se stingă încetul cu încetul o fiinţă atât de minunată, un ideal de frumuseţe pământească. Wehlen îşi îndreptă deci prima lui dragoste, pură, exaltată, tainică şi violentă spre frumoasa doamnă, dorind s-o slujească şi să-i aducă o alinare în nefericirea ei. Bătrânul comandant nu observă sentimentul care se năştea în inima nepotului şi nici nu-l putea bănui. Era un om foarte prozaic şi pentru el două femei tinere erau întotdeauna la fel. În trecut zâmbise tuturor femeilor, acum niciuneia.

Pe nesimţite Henrik îi insuflase mila din care se născuse grădiniţa de la poalele turnului, pe urmă şi alte înlesniri mărunte. Adeseori îl înlocuia pe comandant şi era aproape stăpân aici, în cetate, iar doamna Cosel, care rareori binevoia să-i arunce o privire, ştia perfect că poate conta pe el. Totuşi, prefera să-l aştepte pe Zaklika.

Cât de mare i-a fost uimirea şi bucuria, când coborând prima dată în grădina înverzită, în primăvara aceea, contesa îi zări în curte stând de vorbă amical, pe Henrik von Wehlen şi pe Zaklika. Pe acesta din urmă îl recunoscu după voce, căci haina militară îl schimbase complet.

Discuţia celor doi, purtată cu voce destul de tare, ajungea până la ea. Zaklika povestea că se oferise să ia locul căpitanului Zitauer, care trebuia să plece de urgenţă acasă. Cei doi păreau că sunt de-acum buni prieteni.

— Eh, căpitane von Wehlen, spunea celălalt căpitan von Zaklika, nu-i prea vesel aici la voi, între ruinele astea ale călugărilor. Dac-aş fi ştiut că

aici, pe stâncile astea e aşa de pustiu, atâta plictiseală…

Dar Henrik nu părea deloc plictisit.

— De, domnul meu, cine vrea să se distreze n-are de ce să aleagă Stolpenul, însă cine vrea să admire în linişte natura frumoasă şi să trăiască liniştit…

Contesa asculta cu privirile în altă parte, ca să nu se vadă c-o interesează discuţia, dar inima-i bătea foarte tare.

— Căpitane Wehlen, spuse Zaklika, dacă nu-i cu supărare, aţi putea să mă prezentaţi contesei, ca fiind nou venit?

— Din toată inima! exclamă Wehlen, căruia-i era foarte pe plac pretextul de a se apropia de doamna Cosel.

Se duseră amândoi lângă parapetul grădiniţei, care se afla mult mai sus decât curtea interioară. Căpitanul Wehlen o salută pe contesă.

— Îmi permiteţi să vă prezint un coleg care-a sosit acum, căpitanul von Zaklika…

Anna se întoarse, chipurile, indiferentă şi-l salută cu o uşoară înclinare a capului pe noul venit, care stătea palid, emoţionat, cu privirea aţintită pe faţa ei dragă, frumoasă, strălucind încă de acelaşi farmec pe care-l cunoscuse cândva printre teii de la Laubegast. După o lungă tăcere, aplecându-se spre flori, contesa întrebă:

— Aţi venit în vizită?

— Cred c-am să rămân mai mult timp, căci sunt mutat aici cu serviciul.

— Ah, da? Nimeni n-a putut născoci o închisoare mai îngrozitoare decât asta! exclamă contesa. E o temniţă atât de întunecoasă, încât poţi uita până şi de existenţa luminii. Între orizontul acesta larg deschis, cu păsări, munţi, păduri, copaci, viaţă şi mine e un zid de nepătruns.

Ofiţerii tăceau.

— Cu ce-aţi greşit că v-au trimis aici? mai întrebă ea.

Zaklika spuse încet:

— Aşa a vrut soarta, eu nu mai sunt tânăr, nicăieri pe lume nu mai e vesel pentru mine…

Se înclinară şi se îndepărtară.

Wehlen îl luă pe Zaklika de braţ şi-l duse repede în a treia curte interioară, unde locuia în câteva cămăruţe, lângă unchiul lui şi unde se străduise să-i găsească un culcuş şi colegului său.

— Căpitane Zaklika! exclamă el. Dumneata, desigur, o vezi acum pentru prima oară pe *Reichsgräfin*[35] von Cosel. Ce spui de frumuseţea asta regească? Nu-i oare demnă de a deţine tronul o femeie care, înlăturată de pe treptele lui, îşi mai păstrează o asemenea maiestate? Ce frumuseţe! Ce faţă ruptă din stele!

Vorbea cu atâta înflăcărare, roşind, încât îşi trădă pe dată secretul, pe care poate că nici nu dorea să-l ţină tăinuit. Se uită la Zaklika. Acesta stătea îngândurat, sprijinindu-se de masă.

— Căpitane Wehlen, rosti el scurt, nu mă mir de dumneata, dar din cuvintele pe care le-ai spus, din elanul cu care vorbeşti ar putea să te bănuiască cineva că te-ai îndrăgostit.

Wehlen se lovi cu pumnul în piept.

— Suntem ostaşi şi oameni de cinste, de ce să neg?! Nici nu mă ruşinez. Femeia asta n-are pereche pe lume.

— Dar la ce-ţi foloseşte? zâmbi Zaklika trist. Femeia care-a fost regină nu-şi mai coboară ochii asupra nimănui. Necazurile i-au uscat inima şi aici e sclavă pe veci.

— Ah, pe veci! îl întrerupse Wehlen. Ce-i veşnic pe lumea asta? Ea e încă tânără!

— Şi dumneata pari tânăr, spuse Zaklika zâmbind.

Căpitanul Wehlen se ruşină, îi întinse mâna noului coleg şi şopti cu un zâmbet bonom.

— Aşa-i, ai dreptate, sunt tânăr, copilăros! E adevărat, dar niciun om nu-i în stare să ţină piept farmecului acestor priviri. L-ai văzut pe unchiul

meu, cu mustăţile lui cărunte, cu faţa smochinită şi cu ochii stinşi? Ei bine, să-l vezi cum o priveşte de la distanţă, de parcă s-ar încălzi la soare şi întorcându-se-n cămăruţa lui oftează; doar când joacă dame mai uită de ea. Soldaţii se uită la dânsa ore-n şir, ca la o icoană; atunci ce să mai spui de un zăpăcit de douăzeci de ani ca mine?

Wehlen, cu dragostea lui pentru contesă, i-ar fi putut fi de ajutor lui Zaklika, dar şi piedică. În aceeaşi zi se duseră împreună să vadă fortificaţiile. Şi avea într-adevăr ce vedea în cetatea asta, în special turnul cu şapte vârfuri, cu galerii şi coridoare subterane.

Zaklika, raportând totul la singurul său ţel, se străduia de pe acum să plănuiască fuga. Se părea că altă ieşire nu există, decât prin galeriile subterane, de la turnul cu şapte vârfuri, până la turnul capelei, apoi prin capelă, din care, un coridor uitat, incomod şi îngust ducea afară, spre oraş.

Zaklika se prefăcea că-l interesează mult ruinele vechi, gotice, ca sa le poată studia cât mai bine. Îşi făcuse în minte un întreg plan. Noaptea, contesa îmbrăcată în haine bărbăteşti ar fi trebuit să coboare scările şi să se furişeze în curtea interioară. Aici nu erau străjeri şi ar fi putut cu uşurinţă, protejată de umbra zidurilor şi a nopţii, să ajungă până la porţile galeriei. În orăşel nu era greu să faci rost de doi cai, iar graniţa imperiului era la doi paşi. În timp ce gândurile astea îl frământau, Wehlen dete tăcerii sale cu totul alt sens.

— E adevărat, zise el cu o nesocotinţă tinerească, vi se pare totul îngrozitor, zidit din toate părţile, de nepătruns. Când intri în catacombele astea te trec fiori de gheaţă nu numai din pricina aerului rece, dar şi la gândul că oamenii au construit aşa ceva numai pentru tortură, că se ascundeau ca şobolanii în muntele ăsta ducând cu ei crima ori trădarea. Şi totuşi, crede-mă, căpitane,

cu toate zidurile astea care ne înconjoară, cu toate turnurile, porţile, şanţurile şi straja, e mai uşor să ieşi şi să intri aici decât se pare.

Zaklika tăcu.

La câteva zile după aceea se ivi o posibilitate să intre în camera contesei, fără a trezi bănuieli. Dorea foarte mult să nu fie suspectat. Contesa îi întinse mâna să i-o sărute.

— Mult, prea mult m-ai lăsat să te aştept, spuse ea posomorâtă.

— N-am avut nicio altă cale, răspunse Rajmund. Cine pune totul la bătaie, ca mine, trebuie să fie circumspect. Nu-i vorba de mine şi nici de viaţa mea, ci de faptul că dacă m-aş avânta nechibzuit şi-aş dă greş, poate că după mine n-aţi mai avea pe nimeni.

Contesa se gândi o clipă, apoi răspunse.

— Ai avut dreptate, pe tine, servitorul meu cel mai credincios, trebuie să te păstrez pentru ultima şansă. Mai întâi poate fi folosit nepotul comandantului.

— Cum? La ce să fie folosit? întrebă Zaklika.

— Asta-i voinţa mea, răspunse contesa. Wehlen mă iubeşte… e nebun… el cunoaşte cel mai bine cetatea… e stăpân aici. Nu te amesteca în nimic, lasă-i drum liber, ajută-l, fă-te că nu vezi, dar nu lua parte la nimic… închide ochii. Voi încerca să fug cu el…

— Dar ăsta-i un băieţaş imprudent şi nebun! o întrerupse Zaklika.

— Iniţiativele nebuneşti pot fi realizate numai de un nebun, rosti Anna.

— Dar dacă n-o să reuşească? întrebă Zaklika mohorât.

— Ce-mi pasă! spuse contesa impasibil. Ce-mi pot face mai mult decât mi-au făcut? Mi-e doar milă de tânăr… Tu, oricum, trebuie să rămâi în rezervă.

— Tânărul, începu Zaklika după puţină gândire, uitându-se cu grijă spre uşa lăsată înadins puţin

crăpată, tânărul s-ar putea să n-aibă curaj să pună ceva la cale, de unul singur…

— Lasă totul în seama mea, spuse contesa, mă ocup eu de asta; e bine că te am aici, dar n-am să joc ultimul taler.

Zgomotul de pe scări nu le îngădui să continue. Căpitanul rosti cu voce tare ceea ce avea de spus şi coborî imediat la etajul de jos.

Se simţea jignit că Anna refuza ajutorul lui; fiind însă întotdeauna ascultător, chiar dacă bombănea, hotărî să se conformeze voinţei ei.

Wehlen şi-l alesese drept confesor, încă din primele zile, dar nu-i spuse nimic altceva decât că e îndrăgostit nebuneşte de contesă şi că şi-ar da viaţa pentru eliberarea ei.

— Dumneata n-o să mă trădezi, nu-i aşa? exclamă el aruncându-i-se la piept.

— Eu n-o să te trădez, şopti Rajmund, de asta poţi fi sigur, dar oare dumneata nu te trădezi singur în fiecare moment, nu te dai de gol prin imprudenţa dumitale?

Zaklika îşi dăduse seama imediat că Wehlen face ce face şi ba se duce în grădiniţă, ba intră tot mai des în turn. Se vânzolea neliniştit ca într-o febră. Rajmund se văzu silit să-i ţină locul la jocul de dame cu bătrânul comandant, şi să stea de vorbă cu el, ceea ce nu era deloc prea amuzant, căci subiectul preferat era istoricul familiilor saxone, fapte şi nume străine lui Zaklika. Henrik alerga necontenit şi, după agitaţia lui, Zaklika îşi dete seama că se pregătea şi că fuga avea să aibă loc în curând.

Deoarece băiatul nu-i spusese nimic concret, nu se cădea să se amestece, totuşi, întâlnindu-l o dată singur în curte, Zaklika îi şopti:

— Pentru Dumnezeu, domnule căpitan, nu ştiu ce porţi în inimă şi-n gând, dar mă tem că şi alţii, la fel ca mine, să nu observe că faci nişte pregătiri mult prea făţişe; nu ştiu şi nu vreau să înţeleg ce fel de pregătiri…

Wehlen, puţin speriat, îl luă de braţ şi-l trase într-un colţ întunecos.

— Ce? întrebă el. Ce bănuieşti? Spune!

— Nu vreau să bănuiesc nimic, dar văd că te pregăteşti pentru un *salto mortale.*

— Nu înţeleg! se încăpăţână Wehlen. Ce-i în purtarea mea atât de neobişnuit? Ce trezeşte bănuieli? Toată vina mea e că sunt îndrăgostit, că sunt nebun şi că nu trăiesc decât pentru dragostea asta!

— Ai grijă ca dragostea asta să nu te facă să uiţi că oamenii o pot observa şi să urmărească firul până ajung la sursă. Ceea ce văd eu, pot să vadă şi alţii şi…

Wehlen se tulbură, se vedea că nu mai e stăpân pe sine. Cu siguranţă că Anna îl silea să grăbească evadarea. În aceeaşi zi, Zaklika se duse în turn. Contesa se plimba neliniştită prin cameră, într-o ţinută ceva mai deosebită ca de obicei.

— Zaklika, nu te amesteca, fii surd. Joacă dame cât mai mult cu comandantul. Dacă din întâmplare s-ar da alarma, străduieşte-te să-l reţii.

— Dacă fuga reuşeşte, ce să fac?

— Să te prezinţi imediat unde-ţi poruncesc eu.

Nu mai putu scoate nicio vorbă de la ea, îi arătă uşa cu mâna.

Zaklika ieşi în curte cu o presimţire sumbră şi multă vreme nu putu să-şi vină în fire. Wehlen, pe care-l întâlni, era neliniştit, înfierbântat, se uita din clipă în clipă la soarele care nu mai voia să apună.

Fără să bănuiască nimic, bătrânul comandant îi făcu semn lui Zaklika să meargă cu el să bea o bere şi să se aşeze la obişnuita lor partidă de dame, care se prelungea până târziu, noaptea. De obicei sergentul care închidea porţile şi aducea cheile îi găsea cufundaţi în jocul ăsta, care, în aparenţă e foarte uşor, dar în realitate îl absorbea cu totul pe omul care îl ia în serios.

Seara era frumoasă şi luminoasă; imediat, după asfinţit, începu să se lase noaptea. Zaklika juca atât

de neatent, trăgând cu urechea la cel mai mic zgomot din cetate, încât comandantul, câştigând, râdea mereu de ei.

— Ce ai azi, căpitane?

— Mă doare capul…

După câteva partide începură să discute. Wehlen îşi umplu pipa, noaptea se făcuse întunecoasă, aprinseră lumânările. Henrik, de obicei apărea la vremea asta, dar astăzi nu se vedea.

— Cu siguranţă că o fi dat o fugă până-n orăşel, spuse comandantul, căci se plictiseşte aici şi prefer să-şi facă de cap, adăugă coborând glasul, decât să mi se tot închine în faţa cucoanei ăleia mândre, care într-adevăr, are impresia că-i regină şi abia dacă binevoieşte să încline capul când o saluţi.

Zaklika schimbă discuţia.

În cetate era linişte, se apropia ora la care sergentul aducea cheile; răsună un ciocănit în uşă.

Un soldat bătrân, care arăta mai degrabă a tâlhar, mercenar care trecuse se pare prin toate armatele germane, ale Flandrei şi Olandei, până se stabilise în cea a Saxoniei, apăru în prag palid şi cu faţa schimonosită. Expresia de pe chipul lui îl izbi pe Zaklika: era îngrozit, buzele-i tremurau.

Comandantul îl folosea, dar nu ţinea la el; în condiţiile aspre de aici nu putea să se despartă de el. Îl chema Wurm.

— Domnule comandant, începu Wurm, am să vă anunţ o întâmplare importantă…

— Ce-i, arde? ţipă Wehlen sărind de pe scaun.

— Nu, dar nepotul dumneavoastră fuge în clipa asta din cetate cu contesa Cosel, ha, ha!

Bătrânul comandant se repezi la uşă, înnebunit.

— Hm! Nu vă temeţi, râse Wurm sălbatic, eu aşteptam asta de mult, pândeam, ştiam c-o s-o facă şi c-o să capăt premiu…

— Ce minciună sfruntată! exclamă comandantul. Cum îndrăzneşti?

— Io-mi fac datoria, răspunse Wurm aspru. Acu-i ţin soldaţii în gangu de după capelă şi

căpitanu Henrik, care m-a pocnit la moacă când s-a-nfuriat o dată, acu o să plătească!

Sergentul zâmbi fericit că se răzbunase. Comandantul tremura, apucând ba arma, ba cheile şi nu ştia ce să facă. Teama pentru soarta nepotului, pe care-l iubea, îl înnebunea.

— Căpitane Zaklika! exclamă el. Salvează-mă, salvează-l!

— Nu-i nimic de salvat, interveni sergentul, mâine o să ştie tot oraşul şi-o să afle şi regele, şi curtea, că prea mulţi oameni au văzut treaba. Ehe, am aranjat-o io bine! I-am plătit-o, da acu, dacă dumneavoastră o să vreţi să vă răzbunaţi pe mine pentru el, să ştiţi că eu sunt pregătit şi pentru asta.

Tot mai stăteau de vorbă, în timp ce larma din curte şi din subteranele turnului cu şapte vârfuri se apropia. Soldaţii îi aduceau pe arestaţi: contesa mergea înainte, palidă, tăcută, apoi Henrik, legat, căci ar fi fost în stare să-şi ia viaţa, dacă nu l-ar fi legat soldaţii de mâini.

Contesa alergă în turn furioasă, desperată, fără să se uite în jur. Henrik se opri. Bătrânul se apropie de el frângându-şi mâinile şi smulgându-şi părul din cap. În urma lui venea Zaklika, îndurerat de mila bietului băiat, care căzuse atât de imprudent în capcană. Nimeni nu se uita la Wurm, care triumfa râzând batjocoritor.

Comandantul fu silit să-şi bage nepotul la închisoare şi să trimită raport la Dresda. Bietul om nu putea să scrie, lacrimile îi curgeau şiroaie, chemă un pisar. Printre sughiţuri şi blesteme, abia se auzeau cuvintele lui bâlbâite. Îşi acuza nepotul, cerând milostivire pentru vârsta lui fragedă, punând în balanţă meritele şi scuzându-se pe sine c-a fost orb; în cele din urmă aruncă vina pe sergentul trădător care, în loc să prevină nenorocirea, a aşteptat să se înfăptuiască, sperând să tragă foloase.

Se dublă garda lângă turn.

Eu o noapte de veghe şi de nelinişte.

Comandantul îl închise şi pe sergent. Trimise un curier cu raportul la Dresda. Răsăritul soarelui găsi cetatea Stolpen şi mai tristă decât fusese, într-o linişte mormântală. Contesa zăcea în pat, zguduită de plâns.

Pe la prânz năvăliră într-un vârtej trimisul Dresdei, generalul von Bodt, cu porunca regelui şi cu câţiva slujbaşi după el.

La început, fără să spună o vorbă, bătrânul Wehlen predă spada, dar Bodt i-o restitui. Din ordinul regelui căpitanul Henrik von Wehlen şi sergentul Wurm urmau să fie judecaţi de un tribunal militar.

Până să apună soarele, condamnarea la moarte urma să fie executată. Zadarnice au fost rugăminţile şi plânsul bătrânului comandant, care implora milă, cerând măcar cadavrul.

Contesa auzi împuşcăturile şi tresări. Presimţea că omul care-o iubise plătise cu viaţa pentru asta.

Zaklika era palid ca un mort.

În aceeaşi zi Wehlen îşi dădu demisia din slujbă, printr-o scrisoare trimisă regelui. Sergentul fu trimis în lanţuri la muncă silnică, în fortăreaţa Königstein.

XII

Asta a fost prima încercare a contesei Cosel de a se elibera din lanţurile la care fusese condamnată. Plângea după bietul tânăr înflăcărat, care-şi dăduse viaţa pentru ea, dar totodată-şi plângea şi propria-i soartă. Porunci servitoarei să afle unde a fost înmormântat Henrik şi să-i ducă la mormânt toate florile tăiate din grădiniţă. După această întâmplare se schimbă aproape totul la Stolpen. Comandant fu numit Bierling, un om mai aspru decât Wehlen şi mai puţin capabil, pătimaş, impulsiv, arbitrar, îngâmfat, având toate cusururile unui soldat bătrân căruia-i mergea mai bine decât merita. Proaspăta încercare de evadare atrase imediat o asprime nespusă. Contesa nu mai avea voie să iasă niciun pas din turn, se schimbă compania de gardă şi lui Zaklika i se ordonă să se întoarcă la regimentul lui.

Profitând de beţia comandantului, care în fiecare seară, după ce lua cheile cetăţii se prăbuşea beat tun în pat, Zaklika, înainte de plecare, se duse să-şi ia rămas bun de la contesă.

O găsi pe jumătate nebună, plânsă, nici să vorbească nu era în stare.

— Cum? Şi tu mă părăseşti?! Tu? De frică? exclamă ea revoltată.

— Nu plec de aici din voia mea, rosti Zaklika încet. Mi s-a ordonat să mă înapoiez la regiment. Trebuie! Plec, ca să vă pot servi mai bine.

— Şi eu? Să aştept aici secole? Să mor cu încetul? strigă ea plângând.

— Porunceşte, doamnă, adăugă Rajmund trist, voi face precum porunceşti. Pentru mine nu contează.

După câteva clipe de gândire, Anna se ridică, avea ochii uscaţi.

— Nu, aşa-i bine, aşa trebuie să fie, spuse ea. Du-te şi gândeşte-te singur ce-i de făcut. Tu ştii mai bine, pe mine mă lasă capul, m-au părăsit Dumnezeu şi oamenii; dar ţine minte, dacă şi tu mă vei trăda, am să te blestem!

Discuţia nu putea dura mult, căci slugile auzind-o, aveau datoria s-o aducă la cunoştinţa comandantului. N-aveau timp de pierdut. Contesa îi descrise pomul la rădăcina căruia, la Pillnitz, îngropase la plecare, o casetă mică, cu briliante de preţ. Zaklika trebuia s-o dezgroape, să se străduiască să le transforme în bani, pe care să-i ţină pentru nevoile ei, în caz c-ar reuşi să fugă. Abia avu timp să asculte poruncile ei, când un zgomot pe scări îl sili să se retragă în grabă.

Ani de-a rândul după aceea, credinciosul servitor nu putu să întreprindă nimic, doar din când în când dădea semne de viaţă, anunţând-o prin negustori că trăieşte. Poate că severitatea s-ar mai fi îmblânzit cu timpul, dacă nu s-ar fi repetat o altă încercare de evadare care eşuă la fel ca prima.

De data aceasta contesa fusese sigură că evadarea trebuie să reuşească. Îi trimise vorbă lui Zaklika s-o aştepte într-un anume loc, la graniţă, cu cai şi bani. Neliniştit, căpitanul găsi un pretext să se ducă la Stolpen şi să se vadă o clipă cu contesa.

Acum ea avea mai multă libertate şi o folosise ca să-l atragă de partea ei pe locotenentul Helm, care, la fel ca şi Wehlen, era îndrăgostit la culme.

Iubirea acestui nefericit era chiar mai poetică decât prima, dar mai violentă şi mai serios pusă la încercare. Dura de doi ani, timp în care Anna îl cunoscuse mai bine, îi studiase planul de fugă, îi analizase caracterul şi se hotărâse să-şi mai încerce o dată norocul.

Locotenentul Helm, în afară de farmecul doamnei Cosel, se simţea atras şi de inteligenţa, de

elocinţa, de simţul ei poetic. Vorbele ei, îmbrăcămintea, mişcările, privirea trădau o minte excepţională, dublată de o imensă încredere în sine şi de o demnitate de neclintit, încât nu numai că ar fi putut fermeca un om, dar ar fi fost în stare să cucerească mulţimile.

Chiar cei care-o auziseră mai demult vorbind despre nefericirea ei, în blândul exil de la Pillnitz, fuseseră încântaţi de elocinţa izvorâtă din sentiment, de farmecul cuvintelor şi de trăsăturile tragice ale acestui personaj. Nenorocirile de mai târziu amplificaseră impresia pe care Anna o producea asupra oamenilor. Zaklika se miră când o găsi atât de impozantă; descoperi în ea o nemaipomenită schimbare. Era la fel de frumoasă, dar cu o expresie mai aspră a feţii, pe care-şi punea pecetea suferinţa îndurată, fără însă a-i altera trăsăturile ori a-i micşora farmecul. Mişcările vioaie dinainte fuseseră înlocuite de sobrietate, cuvintele-i erau cucernice, pornind parcă dintr-o sursă tainică. Semăna cu Pythia, ori cu vreo preoteasă din templele păgâne. Zaklika o găsi cu creionul în mână, cufundată în lectura *Bibliei.* Îl măsură din ochi, îi întinse mâna să i-o sărute. Bătrânului servitor îi dădură lacrimile.

— Vezi, spuse ea, trăiesc, Dumnezeu mi-a prelungit şirul zilelor şi nu în zadar. Ştiu că voi trăi mai mult decât toţi cei care m-au persecutat şi că-i voi ierta cândva. Dumnezeu mi-a prelungit viaţa ca să-mi deschidă ochii asupra marilor adevăruri ascunse altora. Trebuie să fiu liberă, mai am de împlinit fapte mari.

— Dar, doamnă, începu Zaklika timid, oare nu te temi că din nou…

— Eu nu mă tem niciodată de nimic, spuse ea calmă. Omul acesta îmi aparţine, fac ce vreau cu el, face întocmai ceea ce-i spun, iar eu văd clar mijloacele şi căile. El nu mă va trăda şi nici soarta nu mă va trăda!

Rajmund tăcu. Stabiliră ziua şi locul la graniţă. Nu mai îndrăzni să întrebe nici de plan, nici de modalităţi. Tremura în adâncul sufletului, se temea pentru doamna lui şi parcă presimţea că din nou o să i se înrăutăţească situaţia.

Îi făcu un semn să plece, semn de regină stăpână pe sine. Helm, pe care-l văzu în treacăt, îi păru la fel de înflăcărat şi de visător ca şi bietul Henrik, care căzuse pradă visurilor sale tinereşti. Ascultând de ordinele ei, Zaklika îşi luă concediu, căci mai era încă în armată, deoarece asta-i asigura o oarecare libertate. Angajă cai şi împreună cu un luzacian se înfăţişă la graniţă în ziua stabilită.

Anna urma să sosească în noaptea aceea. Zaklika o aşteptă cu nespusă nerăbdare. Dar nimic nu întrerupse liniştea nopţii; veniră zorile… el aştepta zadarnic. Stătu de pază toată ziua următoare, încă o noapte, apoi a treia. Nu sosi nimeni şi nicio veste. A patra zi, află la han, de la negustorii care veneau de la Stolpen, că după ce reuşise să iasă din cetatea în care era întemniţată, contesa, împreună cu un ofiţer, care-i înlesnise fuga, fusese prinsă.

Numai atât află despre ea şi se întoarse imediat la locuinţa sa din Dresda, ca să mai poată afla câte ceva şi eventual să primească indicaţii asupra a ceea ce avea de făcut.

Din păcate ştirea era adevărată. Zaklika plecă la Stolpen. Nu trebui să se mai ducă până la cetate, căci în tot orăşelul nu se vorbea decât despre asta. Helm lucrase un an întreg ca să sape o ieşire îngustă sub pământ pe sub ziduri, în spatele fortăreţei, acolo pe unde nu treceau străjerii. Cu toate că locul era abrupt, se învăţase cum să iasă. Din afară deschizătura era abil astupată cu nişte pietre. Îmbătase gardienii, comandantul lipsea, totul părea să garanteze evadarea. Într-o noapte întunecoasă, ploioasă, contesa îmbrăcată bărbăteşte coborî neobservată din turn. Helm o aştepta în a treia curte interioară, de unde galeria

urma să-i ducă spre libertate. Totul reuşi, înlăturară încet pietrele de la capătul galeriei, contesa ieşi prima de sub ruine, Helm după ea. Cu toate că era întuneric şi alunecaseră de câteva ori, coborând pe stâncile abrupte de bazalt, ajunseră la drum, unde-i aşteptau ascunşi doi cai de călărie. Înainte de a ajunge la ei se dădu alarma în fortăreaţă.

O servitoare intrase întâmplător în dormitorul doamnei Cosel, temându-se pentru ea, căci o văzuse toată ziua cam febrilă şi zărise geamul deschis şi patul gol. Închipuindu-şi că într-un moment de nebunie ar fi putut să se arunce pe geam, a început să ţipe. Se treziră cu toţii: comandantul, soldaţii, oamenii din orăşel.

După ce căutară în cetate, observară deschizătura de sub zid. Începură imediat urmărirea. Omul care trebuia să-i aştepte cu caii se întoarse de îndată, cu ei, în orăşel.

Anna şi Helm neştiind ce să facă, o apucară peste câmp până la păduricea din apropiere, sperând să se ascundă acolo. Dar comandantul, care ştia că-şi va pierde capul dac-o scapă pe deţinută, adună toată populaţia, cu torţe, şi-i trimise în toate direcţiile, călare, pe toate drumurile şi haturile şi înainte de ivirea zorilor, îi descoperiră. Contesa şi Helm aveau pistoale, apărându-se răniră un soldat, dar la auzul împuşcăturii veniră imediat alţii şi cu toată apărarea fugarilor, izbutiră să-i prindă.

Ca şi prima oară, ofiţerul fu judecat de un tribunal militar, însă Helm avea rude la curte. Interveniră pe lângă rege şi pe lângă steaua vremii, contesa Orzelska, să fie iertat.

Degeaba. Condamnat la împuşcare, Helm fu adus la Dresda, unde toate execuţiile de genul ăsta se ţineau în Piaţa Nouă, în faţa corpului principal de gardă.

Piaţa Nouă era renumită pentru asemenea spectacole sângeroase, de la care nu lipsea niciodată mulţimea, ba chiar şi unele doamne

frumoase, care priveau cu interes frângerea pe roată, decapitarea ori spânzurarea. Tânărul ofiţer urma să fie împuşcat; piaţa era deci plină de curioşi; se auzise că ofiţerul fusese îndrăgostit la culme de doamna Cosel, căreia, după cum povesteau, îi săruta în închisoare panglicile rochiei şi acum era gata să moară pentru ea. Povestea era pasionantă mai ales pentru femei.

Pe la prânz răsunară tobele, apăru o companie de soldaţi, fu adus Helm. Ochii tuturor erau îndreptaţi spre tânărul frumos, cu păr de aur, care nu-şi pierduse curajul nici mergând la moarte. De la ferestrele uneia din aripile palatului se vedeau capete de doamne frumos coafate. Câteva caleşti, cu servitori în livrele scumpe, fură instalate în aşa fel, încât să se poată vedea bine din ele ultimul act al dramei.

Helm rugă să nu fie legat la ochi. Fu pus la zid. Soldaţii încărcară armele, ofiţerul care urma să dea semnalul se opri. Victima era gata, când din palat veni în goană, călare, un aghiotant al regelui, cu amnistia.

Cine-şi închipuie că actul acesta de milostivire a trezit o bucurie generală acela nu cunoaşte oamenii. Mulţi se considerau frustraţi, veniseră la un spectacol sângeros şi plecau fără să vadă nimic, n-aveau ce povesti acasă. Helm fu dus înapoi la cazarmă. Caleştile plecară în diferite direcţii, mulţimea se risipi încet pe străzi.

În cetatea Stolpen, în afară de faptul că se dublă iarăşi garda şi se luară alte măsuri de precauţie, nu se schimbă nimic. Fu trimis un nou comandant, se mai făcură unele întăriturii, pe la porţi, în locurile unde zidurile erau mai slabe, însă nu se atinseră de contesă şi nici nu-i luară puţina libertate de care se bucura.

În sufletul ei Anna îndura destul, fiind aproape sigură că şi a doua victimă moare zadarnic. Doar într-un târziu află că regele a binevoit să-l ierte pe Helm.

Nimeni nu ştia ce soartă îl aştepta.

Întorcându-se la vechea lui locuinţă Zaklika rămase o vreme acolo, neclintit, ca să nu trezească bănuieli. Simţea că acum a venit rândul lui şi se pregătea bărbăteşte să înfăptuiască ceea ce considera că-i datoria lui.

Dar, mai copt decât predecesorii lui şi învăţând din experienţa lor, voia să fie sigur că ultima încercare de evadare va reuşi. Nu-l speria deloc faptul că Wehlen a plătit cu viaţa, iar Helm cu slujba dorinţa nobilă de a salva o femeie împilată, aproape înnebunită de atâţia ani de detenţie.

În timpul şederii sale la Stolpen şi prin împrejurimi, căpitanul avusese ocazia să cunoască cetatea, toate construcţiile ei vechi, subteranele, galeriile, pivniţele, chiar şi cele mai puţin ştiute de alţii, aşa că se descurca aici mai bine decât oricine altcineva. Stătea doar în cumpănă dacă-i va fi mai uşor să pregătească evadarea îmbrăcat în uniformă militară, sau să se elibereze din armată, să se stabilească temporar în orăşel şi încetul cu încetul să pregătească fuga contesei.

După întâmplarea răsunătoare cu Helm, era mai bine să nu dea semne de viaţă o vreme, ca să nu fie suspectat. O anunţă doar, printr-unul din solii săi obişnuiţi, că trăieşte şi că va veni. Aştepta să se liniştească apele.

Aşa trecură câteva luni.

Printre ostaşii de la Stolpen avea camarazi, cunoscuţi, aşa că se duse să-i viziteze. Acum era acolo chiar prietenul lui, un oarecare von Kaschau, suflet bun, dar un petrecăreţ fără pereche, renumit în Polonia, unde fusese în câteva expediţii şi învăţase puţin limba.

Sub motiv că se duce să-l vadă pe Kaschau, Zaklika plecă la cetate. Bătrânul ostaş se plictisea cumplit, aşa că mai-mai să-l sufoce cu îmbrăţişările când îl văzu în poartă şi-l duse imediat la comandant, să obţină aprobarea de intrare.

Comandantul, care avea nişte răni la picioare şi aproape tot timpul zăcea bolnav, îl punea pe Kaschau să-l înlocuiască şi-i îngăduia orice numai să fie lăsat în pace. Aşa că cei doi prieteni se duseră la locuinţa lui Kaschau şi se aşezară la taifas cu halbele de bere dinainte.

Şi despre ce erau să discute mai întâi, dacă nu despre deţinută, din a cărei pricină trebuiau să vegheze tot timpul?

— Eh, spuse Kaschau, nu vreau s-o judec, cum fac alţii şi mai ales prealuminatul nostru stăpân milostiv, dar în ceea ce mă priveşte nu înţeleg asprimea asta faţă de o femeie şi teama asta! Ce poate ea să mai facă acum şi cui? Doar să se mai îndrăgostească vreunul de ea ca Helm ăla, pentru că-i frumoasă. Nimic n-a reuşit s-o schimbe, nici temniţa, nici lacrimile, nici chinurile.

— Dar dac-ai fi văzut-o în culmea gloriei, ca mine, când eram la curte, spuse Zaklika, atunci ai înţelege şi mai bine pericolul. Crezi că regelui i-e frică de pistoalele ei? Nu, de ochii ei şi de puterea pe care-a avut-o asupra lui, de asta i-e teamă, căci ştie că dac-ar sta de vorbă cu el o oră, s-ar trezi din nou la picioarele ei, implorând iertare.

Kaschau râse.

— Da, şi despărţindu-se de ea ar cădea la picioarele domnişoarei Dieskau sau Osterhausen, curvar bătrân, pardon, de expresie!

— Aş fi bucuros s-o mai văd, spuse Zaklika, e interesant să vezi o asemenea femeie, atât de demnă de milă…

— Dar cine te împiedică? În timpul zilei doar n-ai s-o furi! zise Kaschau râzând. Du-te şi închină-te fostei zeiţe.

Primind aprobarea, Zaklika se duse în turnul Sfântului Johann. Bătu la uşa Annei Cosel, dar multă vreme nu primi niciun răspuns. Întredeschise uşa cu teamă şi-n faţa ochilor lui se înfăţişă o privelişte pe care nu putu s-o uite niciodată.

În mijlocul camerei se afla o masă plină de cărţi şi hârtii. Contesa, sprijinindu-şi capul într-o mână, medita, cu o carte imensă în faţă. Era îmbrăcată atât de ciudat, încât Zaklika se sperie să nu-şi fi pierdut minţile. Avea o rochie neagră, largă, cu mâneci lungi. Şi cu un cordon pe care se vedeau nişte semne cabalistice; părul ei negru era legat cu un batic, după moda orientală, în care era împletit un sul de pergament, pe care erau înscrise nişte cuvinte ebraice.

Era frumoasă, într-adevăr, dar nu mai semăna cu Anna aceea care-l primise pe regele Danemarcei, în veşmânt presărat cu briliante. Trăsăturile feţii i se aspriseră, fruntea i se încreţise, iar gura ei mică purta parcă pecetea tăcerii.

Zaklika intră şi se opri în prag, iar ea, cu toate că auzi paşi, nu-şi dezlipi ochii de pe carte; rămase în continuare nemişcată, cu privirea aţintită în carte, încremenită ca o statuie. Abia într-un târziu îşi întoarse privirile, care se opriră parcă întâmplător asupra vizitatorului. Îşi luă mâna de la cap, faţa îi căpătă o expresie de uimire.

— Eşti spirit ori fiinţă vie? întrebă ea.

— Credinciosul dumneavoastră servitor prezent aici după ordine, răspunse Zaklika.

— Mai sunt deci servitori credincioşi! Dar oare eu, o sclavă, mai pot porunci cuiva?

— Mie, spuse Zaklika, atâta vreme cât trăiesc.

— Cum ai ajuns aici? Acum nu mai dau drumul nimănui înăuntru!

Zaklika făcu un semn spre uniforma pe care-o purta.

— Cred că acum a venit şi rândul meu, rosti el. Mă voi strădui să fiu mai înţelept decât ceilalţi şi poate voi fi mai norocos.

Doamna Cosel zâmbi dureros.

— O, nu, spuse ea, totul în viaţa oamenilor e scris de la bun început, totul e predestinat, nimeni nu-şi poate schimba soarta.

— Dar de ce nu mi-ar fi scris tocmai mie, să vă redau libertatea?

Ea clătină din cap.

— Pentru că eu voi fi liberă în alt chip, spuse ea. Înainte eram oarbă, acum văd clar propria-mi soartă, o citesc în cartea asta. Nu există milostivire pe lume, ci doar hotărâri pe care trebuie să le înţelegi…

Această neaşteptată întorsătură a discuţiei îl descumpăni pe Zaklika; nu ştia ce să mai spună.

— Rămâi aici? întrebă contesa.

— Nici eu nu ştiu. Să rămân? Spuneţi, doamnă, eu sunt gata la orice. Îmi trebuie un oarecare timp, spuse el după câteva momente, ca să obţin eliberarea din armată, să vând gradul, să strâng ce am şi să vin la Stolpen. Kaschau, care e aici cu ostaşii, e un vechi prieten de-al meu; am un motiv bun să vin aici, altui nici că-mi trebuie.

— Kaschau? întrebă doamna Cosel. Ca şi alţi sclavi e şi el slugă a nedreptăţii şi zbir.

Închise cartea şi începu să se plimbe prin cameră.

— Întoarce-te deci şi nu te teme pentru mine. Ştiu că nu trebuie să lupt împotriva sorţii şi nici pe tine nu te voi împinge la o asemenea luptă nesăbuită. Dar tu eşti singurul care mă slujeşti cu credinţă. Dumnezeu ţi-a legat soarta de a mea; ca răsplată, sau poate ca pedeapsă, trebuie să suferi împreună cu mine, iar în clipa triumfului te vei adăpa din el alături de mine.

În atmosfera asta era greu de discutat. Preocupată de cărţi, doamna Cosel uita de ceea ce-o înconjura. Zaklika se îndreptă spre uşă şi anunţând-o ca va mai veni după ordine, plecă trist.

În curte, lângă fântână, îl aştepta Kaschau.

— Ce-ai vorbit cu ea? întrebă el.

— Am stat degeaba, la uşă, n-am putut vorbi nimic, şopti Zaklika. Am găsit-o citind, am aşteptat destul de mult, dar ea nu s-a întrerupt din citit. Am să vin altădată.

— Mă îndoiesc că altădată ai să nimereşti mai bine, rosti Kaschau. Acum îşi caută alinarea în cărţile alea ciudate. Poate că-i mai bine aşa. Cum ţi s-a părut? Schimbată?

— Sigur, cum să nu fie schimbată? spuse Zaklika, nevoind să recunoască cum c-a mai văzut-o între timp.

Prima zi se încheie cu o plimbare pe care-o făcu, împreună cu Kaschau, pe lângă zidurile de apărare, discutând despre Cracovia, unde acesta fusese de două ori, cu regele, şi despre război. Când veni vremea să se închidă porţile, Zaklika îşi luă rămas bun de la prieten şi se duse la hanul din orăşel să înnopteze. Hangiul serviabil, când văzu un ofiţer nu ştiu cum să-l slujească mai bine şi să-l distreze cu povestiri, dar Zaklika se duse la culcare. A doua zi, când se deschiseră porţile, se întoarse la Kaschau, care-l aştepta cu micul dejun.

Contesa era în grădiniţă, uda florile, şi-i făcu semn să se apropie. Acum era îmbrăcată ca de obicei şi vorbea firesc.

— Uite, spuse ea, ăştia-s copiii mei. Cei adevăraţi mi-au fost răpiţi! Ce cruzime! Să-i iei mamei ceea ce-i aparţine! În orele lungi de singurătate încerc să-mi închipui cum au crescut. Cu siguranţă că nu i-aş mai recunoaşte şi ei ar întoarce capul speriaţi văzându-mă. Am rugat să mă lase să-i văd, mi s-a spus că nu-s copiii mei, ci ai regelui! Mi s-a spus că nu-i voi vedea şi nici cunoaşte. Trei fiinţe care-s ale mele, aşa cum orice copil e al mamei, dar pe care ochii mei n-au să-i mai vadă şi braţele mele n-au să-i mai îmbrăţişeze! Înţelegi asta? Ştii cum ţi se poate frânge inima la gândul ăsta? Daca mi i-ar fi luat Dumnezeu, era altceva. Tatăl lor, duşmanul meu, stă între mine şi ei. Domnul, mai milostiv, mi-a dat florile, care-mi zâmbesc în locul copiilor. Ah, de-aş putea să le trimit măcar câte o floare! Nu, cred că ar arunca-o cu dezgust! Sigur că se vor teme de mama lor, le

vor spune c-am murit, sau mai rău chiar, că-s nebună.

Lui Zaklika îi dădură lacrimile.

Rareori pomenea doamna Cosel de copiii ei, ca şi cum s-ar fi temut de amintirea asta. Acum, după ce-i pomeni, tăcu.

— Du-te, spuse într-un târziu, du-te şi întoarce-te.

Înclină capul şi cu o mişcare a mâinii, gest de regină, îşi luă rămas bun de la el.

Acum Zaklika nu mai avea de ce rămâne. Ca să nu se trădeze, mai stătu cu Kaschau o oră, apoi sub motiv că e obligat să se întoarcă la slujbă, plecă spre Dresda înainte de amiază. Când ieşi, n-o mai văzu pe contesă în grădiniţă. Stătea sus, la un geam, îmbrăcată ca în ajun, cu o carte în mână, pe gânduri. Nu-i aruncă nicio privire, atât era de cufundată în meditaţie şi în lectură.

Fără să se întrebe ce soartă îl aştepta la Stolpen, Zaklika, docil, întorcându-se la regiment, începu să se ocupe de eliberarea din armată. Nu-i fu greu să scape de uniformă şi de grad. Adună ce mai avea şi într-o zi tristă de toamnă sosi la hanul din Stolpen şi-i spuse hangiului că ar vrea să se stabilească acolo.

Tocmai era un conac de vânzare, destul de ieftin; căpitanul cumpără casa şi grădina şi după o lună locuia acolo împreună cu Kaschau.

XIII

În anul 1727, la trei ani după evadarea nereuşită cu Helm, cetatea şi oraşul Stolpen uitaseră din nou tot ce trăiseră şi reveniseră la viaţa dinainte, liniştită, ca la ţară, monotonă, tăcută; se vegeta ca într-un pustiu.

La curtea regelui se schimbaseră multe. Contesa Cosel era aproape răzbunată, fără să ştie şi fără să contribuie la asta. În adăpostul ei trist soseau una după alta veştile triste, adversarii ei dispăreau unul după altul de pe câmpul de luptă sau de pe lume. Alţi oameni, alte feţe, femei şi favoriţi apăreau în locul lor.

Dintre veterani numai regele August cel Puternic mai rezista, azvârlind aurul în dreapta şi-n stânga cu aceeaşi mărinimie, căutând distracţii, fără a le putea găsi.

Frumoasa Marysia Denhoff temându-se poate să n-aibă soarta Annei Cosel şi văzând că nu-l poate lega pe rege de ea, consideră în cele din urmă că-i mai sigur să se mărite. Regele nu se împotrivi.

Cel mai bine se distra August la iarmarocul de la Lipska şi prefera cunoştinţele de scurtă durată unor legături ce l-ar fi încurcat prea multă vreme. Astfel Erdmuta Sofia Dieskau, fiica consilierului secret Dieskau din Czeplin, o fată splendidă, dar tăcută şi fără viaţă ca o statuie, îl prinsese în mrejele ei pentru o clipă, apoi regele o măritase repede cu mareşalul curţii, von Loss, găsind-o rece ca un sloi de gheaţă. Pe urmă August s-a îndrăgostit de Henriette Osterhausen, a cărei pasivă docilitate îl plictisi şi pe care nora regelui o trimise la mănăstire, de unde a luat-o apoi Stanislawski de nevastă şi a dus-o în Polonia.

După aceste amoruri trecătoare veni domnia Annei Orzelska[36], fiica Henriettei Duval, amintind de frumuseţea maică-si.

Anusia Orzelska, îmbrăcată în costum de husar cusut cu fir de aur, cu ordinul Vulturul Alb, călărea alături de rege la demonstraţiile militare şi la vânătoare. Lângă ea, regele întinerea. La curte apărură noi generaţii. Contele Rutowski[37] strălucea alături de sora lui, foştii favoriţi trecuseră în rândul morţilor. Fürstenberg, care prin pariul cu Hoym o adusese pe contesa Cosel la curte şi care mai apoi devenise cel mai înverşunat prigonitor al ei, nu mai trăia de mult. Înainte de moarte căzuse în dizgraţie. Tovarăşii lui, miniştrii, presimţind primii ce-l aştepta, îl eliminară din consiliu, anihilându-i orice influenţă asupra treburilor statului; regele îi întoarse spatele. Nu-i mai rămăsese decât să devină bigot şi să se ocupe de alchimie şi vânătoare în pădurile din Wernsdorf; în timpul vânătorii medita asupra instabilităţii favorurilor regale.

Acela care, regent fiind, îi condusese pe toţi şi care voia să domnească prin doamna Reuss, asupra întregii curţi şi chiar asupra regelui, ajunsese un nimic. După moartea soţiei mai visase să dobândească pălăria de cardinal şi ducându-se la iarmarocul de la Lipska trecuse pe lumea cealaltă atât de neobservat, încât regele, care petrecea de zor, nu află decât târziu de moartea fostului favorit.

Până şi pe contesa Reuss i-o răpise vărul ei, generalul Lützelburg. Se stinsese cu totul puterea acelei partide în care domneau Hülchen, Reuss, doamna Reichenbach şi sora ei, doamnele Schellendorf şi Callenberg. Cercul lor se risipise, unele muriseră.

Nici Vitzthum nu mai trăia; cu câţiva ani mai înainte, fusese înlăturat temporar de la curtea Saxoniei şi trimis consul în Suedia. Pentru el şi pentru sine fusese tot timpul neobosit de activă

soţia lui, sora lui Hoym, pe care-am văzut-o înlesnind Annei Cosel intrarea în graţiile regelui şi puţină vreme după aceea acţionând pentru înlăturarea ei. Dacă Vitzthum însuşi nu avusese niciodată o mare importanţă, în schimb ea, doamna Rachela, cum o chema, muncea pentru doi. În ultima vreme făcându-şi aliat pe Watzdorf, care din nimic ajunsese ministru, se ridicase la luptă chiar şi împotriva lui Flemming. Ura ei împotriva feldmareşalului se născuse din antipatia şi intrigile feminine contra doamnei Przebendowska, verişoara lui Flemming, al cărei nume fiind prea greu de pronunţat pentru saxoni, îi ziceau Brebentau. În timpul şederii soţului ei în Suedia, doamna Vitzthum construise un palat la colţul străzii Kreuzgasse, care mai târziu i-a revenit lui Rutkowski. Doamna Vitzthum trecea drept cea mai bogată femeie din Saxonia şi tot ce avea adunase singură.

Vitzthum sfârşise tragic.

Cu un an mai înainte, aflându-se cu regele la Varşovia, care avea pe atunci şambelan şi adjutant pe un oarecare marchiz de St. Gilles – despre care se spunea c-ar fi fost fiul nerecunoscut al regelui Sardiniei, Victor Amadeus – Vitzthum se certase cu acesta, în anticamera regelui. Vitzthum avea cincizeci şi ceva de ani. St. Gilles – douăzeci şi ceva. Jucau cărţi, miza era mare, tânărul pierdea şi fiind impulsiv, începu să-l insulte pe adversar; de la vorbe au trecut la bătaie. S-a făcut zarvă, a aflat regele şi, natural, i-a dat dreptate favoritului mai bătrân. Pe italian l-a certat şi pentru purtare grosolană l-a condamnat la trei luni de închisoare în fortăreaţa de la Lipska. Asta era şi pedeapsă, dar şi o favoare, căci la Lipska era comandant pe atunci contele Castelli, unchiul marchizului. Însă i se interzise să mai apară la curte.

După ce stătu trei luni în închisoare, St. Gilles plecă în taină în Polonia şi ajungând la Nadarzyn, îl provocă la duel pe Vitzthum. Acesta nu putea să

nu primească, însă le ceru tuturor să păstreze secretul, ca să nu afle regele şi promise să se prezinte a doua zi, în 13 aprilie 1726.

Seara Vitzthum se duse la cină la fiica lui, prinţesa Lubomirska, fu foarte vesel, jucă piquet până la miezul nopţii. Peste două ore plecă pe ascuns la Nadarzyn, luând cu el doar un martor, pe contele Montmorency.

Dimineaţa, după ora cinci fu la faţa locului, îl trimise pe ofiţerul Freneuse să-l anunţe pe marchiz, şi încălecă; pe atunci era obiceiul să se tragă călare. Adversarii porniră încet unul spre altul, înaintând cu mare bărbăţie şi când ajunseră la distanţa limită, marchizul trase şi-l lovi pe Vitzthum mortal. În aceeaşi clipă trăsese şi Vitzthum, dar glontele lui doar zgâriase uşor obrazul marchizului şi-i lovise peruca. Neştiind unde să se ascundă, St. Gilles fugi la Varşovia şi ceru adăpost în mănăstirea teatinilor. Supărat, fără să mai ţină cont de dreptul bisericii de a oferi adăpost, regele porunci ca St. Gilles să fie ridicat de la mănăstire. O sută cincizeci de soldaţi înconjurară mănăstirea, dar St. Gilles îmbrăcat călugăr se strecură afară şi fugi la Berlin, apoi la Lipska şi de acolo în Italia.

Trupul mortului fu dus la mormântul familiei, însoţit pe drum de dangăt de clopote. Aşa a pierit primul favorit.

Flemming se mai menţinea încă, numai el ştia să se facă util şi să se ferească de soarta pe care-o avuseseră alţi competitori de-ai săi.

Îşi construia palate, vindea, făcea negoţ cu pământ şi imobile şi-şi cântărea averea în butoaie de aur. După ce se descotorosi de Schulenburg şi-l sfătui pe rege să nu dea comanda armatei genialului său fiu, Maurice Saxonul[38], Flemming începu să viseze c-o să capete el principatul Kurlandiei şi c-o sări însoare pe August, care avea cincizeci şi opt de ani, cu prinţesa Prusiei[39], în vârstă de şaptesprezece ani, fapt care urma să

întărească alianţa Saxoniei şi Poloniei (transformată în moşie ereditară şi supusă împărţirii) cu Prusia. Şi poate că lucrul s-ar fi realizat, dacă nu s-ar fi opus însuşi August al II-lea la această căsătorie.

Infamul Löwendahl, care-i datora contesei Cosel ascensiunea, se mai menţinea încă, dar cu fiecare zi îşi pierdeau din importanţă şi luptând necontenit cu Flemming, care era de o sută de ori mai puternic decât el, îşi risipise averea agonisită, şi acum se îndrepta rapid spre faliment.

În sfârşit Watzdorf, acel „ţăran din Mansfeld", zbătându-se încontinuu, făcând rost de bani pentru August, şi punând la cale tot felul de matrapazlâcuri împreună cu Flemming, se ţinea scai la curte, cu toate că regele nu-l putea suferi, deşi avea nevoie de el.

La curtea regelui domnea aceeaşi nebunie dintotdeauna: nebunia petrecerilor şi nevoia de distracţie. Venirea Annei Orzelska stimulase noi spectacole, tot aşa cum căsătoria fiului regelui, cu câţiva ani mai înainte, se remarcase printr-un lux şi o pompă de basm.

În afară de diferitele distracţii, pe care le născocea fantezia regelui pentru amuzamentul său, August avea momente când se considera mare războinic şi era dornic de demonstraţii militare.

În anul acela, cu o primăvară minunată, regele se destindea la Pillnitz. Se instituise acolo o tabără militară, se trăgea cu tunurile, se încerca forţa semikartaunerelor[40]. August era însoţit de contele Wackerbarth. Discutară despre fortăreaţa Königstein şi despre încercările făcute pe stâncile de la poalele acesteia. Semikartaunerele făcuseră praf muntele de sub fortăreaţă.

— Şi totuşi, spuse Wackerbarth, ştiu un loc, cu nişte stânci pe care nici tunurile astea nu le pot sparge; garantez.

— Unde? întrebă August.

Wackerbarth se uită la rege şi părea încurcat că adusese vorba. Tăcea.

— Unde? repetă regele.

— La Stolpen, în bazaltul de acolo, care-i tare ca fierul, ghiulele n-au nicio putere.

— La Stolpen! exclamă August şi faţa i se întunecă. A, la Stolpen!

Se lăsă o clipă de tăcere, regele se plimba neliniştit, se vedea că-l îmboldeşte un gând, căruia nu voia sau nu putea să-i dea curs.

— La Stolpen! repetă de câteva ori. Am putea să încercăm kartaunerele pe stâncile de-acolo.

Wackerbarth se uită temător la rege, care parcă aţâţat de privirea asta, spuse:

— De ce să nu-ncercăm ghiulelele în bazalt?! Doar n-o să dărâmăm cetatea! Câteva bubuituri…

Wackerbarth tăcea, aşteptând parcă ordinul, neîncrezător. Probabil că August s-a simţit lezat de răceala lui şi a voit să-i demonstreze că e mai presus de anumite reţineri copilăreşti, de care ar fi putut fi bănuit.

— Trimite două tunuri la Stolpen, rosti el, porunceşte să se pregătească o baterie împotriva acelor stâlpi de stâncă; mâine dimineaţă voi fi şi eu de faţă la tragere. Da, de dimineaţă, adăugă el, până nu se lasă zăpuşeala, căci peste zi a început să fie arşiţă.

Zicând acestea, se întoarse şi plecă.

Ordinul regelui se îndeplinea întotdeauna, pe dată, indiferent de greutăţi. În timpul nopţii tunurile fură transportate la Stolpen. Zaklika dormea singur în conacul lui, când la miezul nopţii se făcu zarvă mare în orăşel. Cai, căruţe şi soldaţi veneau în mare grabă, făcând larmă, cu obişnuita impertinenţă ostăşească.

Căpitanul scoase capul pe geam, neputând înţelege ce s-a întâmplat, crezând că vreun duşman necunoscut a încălcat graniţa Saxoniei. După limbă însă-i recunoscu pe saxoni cu veşnicul lor *„Herr Jeses”*. Văzând un ofiţer, căpitanul

îndrăzni, ca între colegi, să-l întrebe ce s-a întâmplat şi ce-i cu graba asta.

— Regele! Prealuminatul nostru stăpân! strigă ofiţerul dirijând oamenii. Regele vine mâine, adică astăzi, de dimineaţă…

— Regele? La Stolpen?

— Da, dacă ai oameni, trimite-i cu lopeţi, trebuie să aranjăm bateria până dimineaţă. O să tragă în stânci, să încerce forţa obuzelor.

— Unde? strigă Zaklika uimit.

— Ei, unde! Aici, în muntele pe care-i cetatea! repetă ofiţerul râzând. Nu înţelegi?

Discuţia se întrerupsese. Zaklika începu să se îmbrace în grabă. Nu-i venea să-şi creadă urechilor! Regele, regele să tragă în cetatea în care-o ţinea întemniţată de atâţia ani pe nefericita lui victimă. O făcea parcă în batjocură. De necrezut! De neînţeles! Regele la Stolpen!

Ce clipe pentru contesă! I se ridică părul măciucă. Apucă hainele pe bâjbâite, îmbrăcându-se automat, agitat. Voia să dea fuga până acolo, s-o anunţe, s-o pregătească, s-o îndemne să treacă şi prin încercarea asta la care urma să fie expusă.

— Regele! Regele! repetă tulburat. A, nu! Nu se poate aşa ceva! În ultima clipă o să i se facă ruşine, o să-l doară, n-o să vină. Nu se poate! Ce-o să se-ntâmple cu ea?

Se crăpa de ziuă, când, încuind casa, Zaklika o luă la fugă înnebunit, spre cetate.

Acolo se treziseră cu toţii. Vestea neaşteptată că vine regele îi ridicase din aşternut pe soldaţi şi pe ofiţeri. Din orăşel şi din satele învecinate soldaţii mânaseră aici oamenii cu forţa, ca să ridice valul pentru baterie. Răsunau plânsete, ţipete, ordine strigate în gura mare. Caii se încrucişau pe drum, toţi îşi pierduseră capul.

Una din baterii fusese aşezată lângă rezervaţia de animale sălbatice, lângă aşa-numitul Röhrpforte, cealaltă în Hannewald în parcul vistieriei (Amts-Frohns-Gärtchen).

Când Zaklika ajunse la poartă o găsi larg deschisă şi înăuntru totul în mişcare. Se curăţa, se mătura, se cărau dărâmăturile. Comandantul răguşise de atâta ţipat, gradaţii nu ştiau ce să facă mai întâi. Lângă turnul Sfântului Johann toţi servitorii contesei, bărbaţi şi femei stăteau cu hainele alandala aruncate pe ei, aşa cum săriseră din pat, crezând că arde. Stăteau uluiţi, întrebându-se unii pe alţii, neştiind ce s-a întâmplat şi pentru ce se fac pregătiri. Într-una din ferestrele deschise apăru doamna Cosel. Zaklika alergă în sus, pe trepte, mai mult mort decât viu, frângându-şi mâinile.

În prag îl întâmpină contesa tremurând toată, cu buzele strânse.

— Regele! exclamă ea. Regele! Aha! Înţeleg! Regele vine la mine…

— Doamnă, o întrerupse Zaklika, regele vine să-şi încerce obuzele pe stâlpii de bazalt.

Contesa râse.

— Om simplu şi naiv ce eşti! Şi tu crezi aşa ceva?! Eu l-am visat de acum o săptămână. Spiritul meu a plutit asupra lui şi l-a atras aici. A căutat un prilej. Vrea să mă vadă. Ştie că-l iubesc, c-o să-l iert. Acum e liber, vrea să se cunune cu mine, aşa cum şi-a dat cuvântul. Să mă îmbrac ca pentru nuntă, ca pentru cea mai mare festivitate. Vreau să fiu frumoasă! Vreau să-i amintesc de Anna aceea, în faţa căreia îngenunchea. Regele! repetă încântată. Regele meu, domnul meu!

Şi bătu din palme.

Zaklika rămăsese uluit, mut, cu capul în piept.

— Cheamă-mi slugile, să vină Lina, să scoată rochiile din cufere.

Şi strângându-şi în mâini părul negru, despletit, care-i cădea pe gâtul alb, începu să alerge prin cameră.

— Cheamă-mi imediat slugile! Poate să vină dintr-o clipă în alta! Şi eu n-o să fiu gata! Regele meu! Domnul meu… August!

Zaklika fugi pe scări în jos, strigă servitoarele, iar el se aşeză pe trepte, mut, îndurerat, mai mult mort decât viu. Nu era în stare să se mişte de acolo.

Agitaţia din cetate era teribilă. Se lumina. Acum conta fiecare minut, fiecare secundă, biciurile nemiloase cădeau peste spinările celor care săpau, grăbindu-i. Postamentele bateriilor creşteau văzând cu ochii, dar şi ziua creştea nespus de repede. Deasupra munţilor şi văilor se ridica cea mai frumoasă dimineaţă de mai; o ceaţă uşoară se înălţa din munţi spre cer. Copacii miroseau a rouă, luncile înflorite răsuflau parfumat, toată natura era fericită ca un prunc în leagăn, ce se trezeşte cu zâmbetul pe buze. În mijlocul acestei imense păci a naturii, cetatea vuia şi mişuna toată suflarea, ca într-un cuib de viespi când e atacat.

Soldaţii îşi puneau uniforma şi părţi de armură, gradaţii îşi scoteau echipamentul mai neuzat. Comandantul află îngrozit, că, contrar obiceiului, nu urma să se aducă de la Pillnitz nici masa, nici bucătăria regală, nici provizii şi doar se cuvenea să-l ospăteze cumva pe majestatea sa. Ce să găsească aici demn de o masă regească? Luară bineînţeles câte ceva din rezervaţie, se găsi şi-o sticlă de vin, dar cum avea să i se pară stăpânului, învăţat cu atâtea splendori, vesela simplă, ostăşească? Nu exista decât un pahar vechi cu stemele saxone, demn de buzele monarhului, în schimb farfuriile, platourile şi restul era grăitor pentru sărăcia gazdei. Preotul le împrumută o faţă de masă de la biserică, luară multe lucruri de la han, dar tot mai lipseau destule.

Tunurile fură aşezate pe postamentele făcute în grabă. Trecuse de patru, timpul zbura cu o înfricoşătoare iuţeală. Majestatea sa putea apărea în orice clipă, căci anunţase că va pleca de la Pillnitz înainte de a se lumina de ziuă. Comandantul îl puse pe un pici să stea de pază în

turnul cu şapte vârfuri, ca să-i dea de ştire când va zări că se ridică nor de praf pe drum.

Artileriştii fixaseră din timp tunurile în aşa fel, încât să bată direct în stâlpii de bazalt. Găseau cu toţii că nu-i decât un moft aristocratic, dar trebuiau să-i facă cheful regelui. Circula în popor o poveste de demult, despre un asediu nemaipomenit, în timpul căruia gloanţele trase în bazalt ricoşau, întorcându-se împotriva asediatorilor.

Totul era în ordine acum, comandantul îşi trecea în revistă puţina-i armată, când băiatul din turn dădu semnalul.

În aceeaşi clipă primarul, consilierii şi burghezii orăşelului ieşiră cu prapurele, ca la paradă, ducând cu ei cheia ruginită de la magazia de grâne a oraşului. În clopotniţă oamenii, aşteptau semnalul ca să-l întâmpine pe luminăţia sa cu dangăt de clopote. Toată suflarea orăşelului, îmbrăcată de sărbătoare, ieşise în piaţă şi pe străzi.

Norul de praf, vizibil de departe se apropia repede; în sfârşit văzură alergând în frunte, într-un galop întins, un bărbat solid, frumos, cu o ţinută magnifică. După el goneau adjutanţii, o suită puţin numeroasă şi câţiva invitaţi. În depărtare se vedea venind în grabă o a doua suită.

Soldaţii aşteptau într-o tăcere totală. Se contura tot mai clar tunica albastră a regelui, cu steaua Vulturului Alb brodată pe piept.

Regele făcu doar un semn către primar şi consilierii plecaţi până la pământ şi goni mai departe, direct spre cetate. Aici, în poartă aştepta compania, bătură tobele, comandantul ieşi să dea raportul, dar regele părea tulburat, neliniştit, prost dispus. Nu spuse o vorbă nimănui. Întoarse calul spre bateria de la Röhrpforte, din parc, se uită o clipă, în tăcere; pe urmă se duse la cea de la Hannewalde. În faţa acesteia se ridica cea mai mare masă de stâlpi negri, parcă legaţi într-un mănunchi uriaş. De aici se vedeau turnurile, zidurile şi ferestrele turnului Sfântului Johann, prin

faţa cărora trecea o siluetă în alb. Dar regele nu îndrăznea să ridice ochii în sus. După câteva clipe se întoarse în parc.

Atunci sosi şi Wackerbarth de la Dresda şi-l întovărăşi pe rege care era absent, vădit abătut. Wackerbarth stătea în spatele lui, fără o vorbă. August se grăbea, dădu semnalul, artileriştii se apropiară de tunuri şi răsună o detunătură teribilă, repetată în ecoul munţilor din jur.

O ureche fină ar fi auzit în acelaşi timp şi un ţipăt ciudat, parcă de disperare şi de durere. Însă regele şi persoanele care-i însoţeau nu putură nici auzi, nici vedea nimic, căci toată atenţia lor era îndreptată asupra semikartaunerelor şi a bastionului la baza căruia se trăgea.

Primul obuz tras în peretele de bazalt făcu o gaură în el, dar bila de fier se sparse în câteva bucăţi. Comandantul aduse bucăţile regelui, care le privi clătinând capul în tăcere. Al doilea obuz fu îndreptat chiar spre stâlpii care ieşeau din pământ, la baza fortăreţei. Obuzul se sparse şi nu se dislocară decât câteva bucăţele de piatră, probabil sfărâmate mai de mult.

Înflăcărându-se tot mai tare, regele porunci să se tragă a treia şi a patra oară în stâncile de mai sus. Rezultatul fu acelaşi: obuzele se spărgeau, iar piatra cădea numai în locul unde fusese lovită. Stâlpii rezistau. La fiecare lovitură ghiulele sparte şi bucăţile de stâncă zburau în sus şi cădeau fără să rănească pe nimeni, numai un cal de-al regelui, ţinut lângă Röhrpforte fu lovit de o piatră la un picior. La a treia lovitură, o bucată de obuz, în greutate de vreo şase funţi, zburase peste ziduri în orăşel, şi căzuse pe un siloz trecând prin acoperiş, tavan şi instalaţii, şi căzând la pământ. Văzând asta, comandantul dădu fuga să cerceteze paguba şi aduse schija, cu câteva bucăţi de lemn spart şi cu raportul de cuviinţă în faţa prealuminatului stăpân, care binevoi să se uite.

Nu se mai trase, regele se săturase de încercarea asta.

În primul moment când auzise de rege, Anna se zăpăcise de tot. Mai întâi se trezi în inima ei speranţa că lui August i s-a făcut dor şi că vine pentru ea. Se îmbrăcase cu o grabă febrilă, cu multă grijă, se uitase îndelung în oglindă zâmbindu-şi.

— A, nu poate fi altfel, şoptea ea, sunt sigură, vine la mine. Ar putea el să tragă în zidurile astea în care sunt eu închisă, numai aşa, de distracţie? Nu, nu! Asta-i sfârşitul robiei mele şi începutul triumfului.

Alerga de la un geam la altul. De la una din ferestre se vedea drumul spre Pillnitz şi localitatea Niederthor. Zări norul de praf, inima începu să-i zvâcnească, plângea. Atunci răsunară clopotele, tobele, venea regele; linişte. Îşi apăsă inima cu mâna, aştepta. I se păru că-l aude pe scări, că-l vede în uşă, plin de milă şi mărinimie. Apoi tăcerea de rău augur se prelungi – şi răsună prima bubuitură; lovitura obuzului şi ţipătul. Anna se prăbuşi la pământ. Apoi sări înfuriată, iritată, cu părul despletit în urma căzăturii. Alergă la masă.

Mâinile-i tremurau, nu-i dădeau ascultare. Trase un sertar, desfăcu nişte baticuri de mătase şi scoase de acolo pistolul de care nu se despărţea niciodată. Îl ascunse în mâneca largă a rochiei.

Alergă la cea mai apropiată fereastră şi începu să se uite înnebunită în dreapta şi în stânga. Din partea aceasta se auzeau loviturile şi zburau sfărâmături de stâncă până la fereastră. Se îndreptă, ochii îi ardeau ca de un foc lăuntric, mâinile-i tremurau, pieptul îi sălta violent. Aştepta.

După fiecare bubuitură se apuca de cap şi-şi apăsa mâna pe inimă, de parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor şi urechilor. Un râs sălbatic flutura pe buzele ei, lacrimile-i acoperiră ochii.

După a patra bubuitură se făcu linişte. Multă vreme fu linişte. Contesa nu se mişca din loc,

strângând pistolul în mâna dreaptă.

Când, aproape obosită de această aşteptare era să se aşeze, auzi pe drum tropot de cal. Se aplecă, uitându-se în jos.

Era el! El! August! Singur, gonea pe cărarea de lângă ziduri.

Strigă. El ridică iute capul, se opri, duse mâna la pălărie, mut, livid, ţinând strâns calul care dădea să fugă. Contesa se aplecă spre el, de parc-ar fi vrut să se arunce pe fereastră.

— Majestatea ta! Stăpâne! Îndurare!

August nu răspunse. Contesa zâmbi.

— De la tine să aştept eu îndurare, zbir netrebnic? Tu care-ţi calci cuvântul şi-i pedepseşti pe cei ce-ţi cer să-l respecţi? Îndurare de la tine? Ce-nseamnă pentru tine vieţile oamenilor, ce-i pentru tine inima oamenilor? Cosel sclavă, te dispreţuieşte, îi e scârbă de tine, te blestemă. Pe tine şi pe urmaşii tăi, şi ţara şi numele! Pieri, netrebnicule!

În clipa aceea scoase pistolul şi trase în rege.

Împuşcătura răsună surd între zidurile cetăţii, apoi se auziră hohote de râs. Contesa căzu. Regele stătea uluit, auzise ţiuitul glonţului care-i atinsese pălăria, se dezmetici, se înclină zâmbind şi porni în goana calului.

Nu-i de mirare că pe urmă, fără să mai cinstească masa pusă de comandant, plecă imediat înapoi la Pillnitz, posomorât.

XIV

Când, speriat de împuşcătură şi de zgomot, Zaklika intră în cameră, o găsi pe contesă palidă, zăcând pe podea, fără cunoştinţă. Lângă ea fumega pistolul folosit. Înţelese totul. Servitoarele veniră fuga s-o ajute, dar doamna părea moartă.

Mulţi oameni auziseră împuşcătura, dar August nu pomeni nimănui de ea. Tăcea. Înţeleseră că nu trebuie să spună nimic. Tulburată de cele întâmplate, contesa îşi reveni abia într-un târziu. Ştia că acum nu mai avea ce aştepta: soarta-i era pecetluită pe veci.

Nu-i de mirare ca în această îndelungată şi monotonă detenţie avea clipe de tulburare a minţii, scrânteli trecătoare şi uneori accese de furie.

Supunându-se în aparenţă predestinării, contesa nici chiar după 1727 n-a renunţat total la speranţa eliberării. La un an după aceea, obţinând prin Zaklika o sumă importantă din vânzarea bijuteriilor, încercă, de data aceasta fără să se sfătuiască cu el şi fără să-i spună nimic, să fugă, cumpărând tăcerea celor care-o păzeau. Într-o zi de toamnă târzie, coborî din turnul ei, urmând să fie ajutată la escaladarea zidului de lângă grădiniţă. Negustorii pe care-i plătise regeşte o ajutară, dar fără prea multă abilitate. Ajunsese de-acum de cealaltă parte a zidului, pe care avusese curajul să-l treacă pe o scară de frânghie, când straja, auzind mişcare la baza turnului, dădu alarma. Comandantul sosi în grabă şi, înainte ca Anna să fi avut timp să se îndepărteze cât de cât, fu prinsă, adusă înapoi şi de atunci străjerii reîncepură să facă de pază la uşa ei.

Totuşi nu interziceau vizitatorilor s-o vadă, iar mai târziu, o lăsară să iasă din nou în grădiniţă.

Zaklika locuia tot în orăşel, din fericire nu trezise niciun fel de bănuieli, căci era un om liniştit şi la urma urmei nici n-avea de ce să fie acuzat. Contesa îi dădea tot felul de porunci, dar deocamdată nu-i ceruse nici măcar s-o ajute la evadare.

În anul următor o iritară pe nefericita captivă veştile despre festivităţile mai strălucitoare ca oricând poate, ale carnavalului din Dresda, date în cinstea venirii lui Friedrich Wilhelm[41], însoţit de fiul lui Friedrich cel Mare[42]. Vizita lor dură patru săptămâni.

La câteva zile după sosire, Friedrich îi scria lui Seckendorf[43]: „Pompa de aici este atât de mare, încât cred că nici la Ludovic al XIV-lea nu putea fi mai grozavă; în ceea ce priveşte libertinajul vieţii de aici, cu toate că nu-s decât de două zile, trebuie să spun că n-am văzut niciodată aşa ceva".

Festivităţile care începuseră la 13 ianuarie durară o lună întreagă. Regele Prusiei fu primit de Flemming la Elsterwerda[44] şi de aici se trimise după fiul lui Friedrich, pe care August îl invită în mod special.

A doua zi regele saxon veni cu fiul său la balul mascat dat de feldmareşal, să-l salute pe oaspete. Zilele următoare se scurseră în petreceri obositoare, comedii, spectacole de balet, vizitarea colecţiilor muzeale şi de bijuterii. În piaţă, într-o zi aveau loc alergări, în alta întreceri la cerc, la aruncarea dardelor etc. Petrecerea n-a fost stânjenită nici măcar de izbucnirea unui incendiu la arsenal, care i-a silit pe oaspeţi să fugă din locuinţă. S-au dat în carusel, regele a venit îmbrăcat în costum polonez, redingotă aurie cu fireturi şi pene albe şi albastre. Nu mai conteneau vânătorile, vizitarea castelelor. Contesa cunoştea toate aceste distracţii, care le repeta pe cele de pe vremea ei.

Anna Orzelska îi făcea curte lui Friedrich cel Mare, care era foarte absorbit de persoana ei, iar regele, gelos, îi juca feste. De aceea, mai târziu Friedrich a scris despre el: „Regele Poloniei este, dintre toţi monarhii din lume, cel mai fals şi cel care-mi trezeşte cel mai mare dezgust; n-are nici respect, nici credinţă, înşelăciunea e la el lege, îşi urmăreşte cu grijă interesul personal şi seamănă discordie între ceilalţi. Numai o dată a reuşit să mă păcălească, mai mult n-o să poată".

Cu toate aceste sentimente, cei doi regi prusaci, când se întâlneau cu August, se îmbrăţişau cordial şi se omagiau. Într-o zi regele August şi prinţesa Teschen jucară rolul gazdelor într-o petrecere în care unii erau ţărani francezi (soţia urmaşului tronului), alţii comedianţi italieni (Anusia Orzelska), minieri (Rutowski şi doamna Mantcuffel născută Bludowska) şi ţărani norvegieni (feldmareşalul Flemming cu soţia, născută prinţesă Radziwill). Regele Prusiei era costumat în Pantalone[45], iar Friedrich cel Mare – în ţăran norvegian. August, nespus de politicos cu musafirii, se îmbrăcase într-un costum neînchipuit de bogat, acoperit tot cu briliante. Printre ele strălucea unul de două sute de carate, cumpărat cu cincisprezece zile mai înainte, un briliant pur.

În timpul acestor cheiuri regele Prusiei i-a scris în secret lui Seckendorf: *„Sunt la Dresda, ţopăi şi dansez şi-s mult mai ostenit decât dac-aş fi alergat zilnic după doi cerbi. Mă întorc acasă obosit de toate aceste plăceri. Cu siguranţă că viaţa de-aici nu-i creştinească şi Dumnezeu mi-e martor că n-am simţit nicio plăcere şi că mă întorc la fel de curat precum am venit".*

Petrecerile se ţineau lanţ.

Cea mai minunată şi ultima a fost în tabără la Mühlberg[46] pe Elba, cântată de poeţi, dar şi batjocorită în şoaptă. Pe o distanţă de trei mile pădurea se defrişase pentru această tabără. Aduseseră cu forţa ţărani şi mineri şi tăiaseră

copacii de la rădăcină. Douăzeci de mii de infanterişti şi zece mii de cavalerişti polonezi şi saxoni fuseseră aduşi aici, echipaţi cu uniforme noi şi instruiţi după metodele de luptă, franţuzeşti. Pregătirile duraseră o lună. Cei mai teribili erau *les grands mousquetaires*[47], grenadierii călare, garda călare, spahiii şi cazacii, iar din pedestrime – ienicerii şi un batalion de grenadieri din leibgarda lui Rutowski.

Ienicerii aveau tunici din lame auriu, dar ceea ce îl încântă cel mai mult pe regele Prusiei fu batalionul lui Rutowski, alcătuit din uriaşi. Regele avea cartierul general la Zeithein[48], într-o clădire mare, de lemn, ridicată în grabă, cu două etaje şi subsol, învelită pe dinafară cu pânză pictată. Pentru a o picta fuseseră aduşi anume şase decoratori din Italia. Pe drapelul de la intrare era înscrisă deviza: *Otia Martis*[49]. În afară de aceasta, regele mai dispunea şi de două corturi enorme. Printre oaspeţi, August îl avu din nou pe regele prusac cu fiul lui şi o mulţime de străini; numai consuli erau cincisprezece, şaizeci şi nouă de conţi, treizeci şi opt de baroni.

Din Franţa sosise însuşi mareşalul de Saxa.

Mai mult s-au distrat, decât au făcut exerciţii militare. Peste tot răsunau orchestre, se dansa, se făceau focuri de artificii. La una din mesele de aici se servise renumitul pateu, sau prăjitura uriaşă, lungă de şaisprezece coţi şi lată de şase, în care intraseră şaptesprezece *scheffel*[50] de făină. O aduseseră pe un car tras de opt cai şi trebui să fie tăiată de un tâmplar. Toate ideile astea erau ale lui August, care se ocupa personal şi de realizarea lor. Renumitul Zucchi[51] întocmi după aceea, spre uimirea urmaşilor, istoria minunăţiilor de la Mühlberg. Le-a cântat şi König[52], poetul curţii, numai Friedrich cel Mare şi-a bătut crunt joc de ele.

Despre toate astea se dusese vestea în ţară, poporul şi servitorii le repetau cu nesaţ, contesa însăşi se vedea nevoită să asculte, zâmbind amar la descrierile acelor festinuri, care repetau întru totul ceea ce August organizase pentru ea.

O irita această indiferenţă a regelui, trezind în ea dorinţa de a se elibera de lanţuri şi a se răzbuna pentru chinul la care a supus-o şi pentru necredinţa lui.

Avea unele zile de nelinişte şi furie, pe urmă din nou cădea în resemnare.

De câteva ori îi stătuse pe buze să-i spună lui Zaklika: „Acum e rândul tău”. Şi el se aştepta la asta. Avea totul pregătit şi era singur, putea să moară.

După atâţia ani de stat la Stolpen cunoştea perfect locul şi oamenii. După fiecare încercare nereuşită se gândea cum să asigure succesul celeilalte. Acesta era singurul lucru care-l preocupa. Totuşi nu voia s-o atragă el în pericol, aştepta…

Într-o zi, când negustorii îi aduseră contesei, împreună cu alte mărfuri, gazeta de la Hamburg, în care erau descrise ultimele petreceri din timpul vizitei regelui prusac, printre altele şi a caruselului care fusese născocit cândva special pentru ea, se revoltă nespus, ochii ei, ca întotdeauna când era tulburată, începură să sclipească, citi descrierea făcută într-un stil bombastic, mototoli gazeta şi o călcă în picioare.

Tocmai venise Zaklika. Ea se plimbă o vreme prin cameră, îngândurată.

— Mai ai chef să-ţi pui viaţa în primejdie pentru mine? îl întrebă încet.

— Oricând! răspunse Zaklika simplu.

— Ai vreo modalitate sa mă salvezi?

— Voi căuta.

— Mi-e mila de tine, mi-ai fost cel mai credincios, spuse ea, dar de mine nu mi-e milă. Sunt gata să mor. Trebuie să fug de aici, trebuie!

Rajmund chibzuia.

— Ai nevoie de mult timp?

— Nu pot să-mi dau seama acum, rosti Zaklika, trebuie să facem în aşa fel, încât să ducem la îndeplinire ce-am plănuit.

Contesa înclină capul, Zaklika plecă şi fără să mai treacă pe la nimeni, se duse dincolo de rezervaţie; voia să stea singur, să-şi adune gândurile. De multă vreme făcea tot felul de planuri, toate i se păreau bune şi totuşi, fiecare avea câte un cusur.

Încercările de evadare de până acum eşuaseră fiindcă se aflase prea repede vestea fugii. Trebuia să se asigure că fuga nu se va descoperi până când contesa va ajunge dincolo de graniţă. Era nevoie să şteargă urmele şi să inducă în eroare pe urmăritori.

Din nefericire, Zaklika n-avea pe nimeni de ajutor, în afară de câţiva luzacieni cunoscuţi, temători şi neîndemânatici. Putea conta pe cinstea, nu însă şi pe abilitatea lor.

Se gândea că cel mai nimerit ar fi să fugă în acea perioadă, când se aşteptau cel mai puţin, adică ziua.

La poarta cetăţii nu se efectua un control sever al celor care intrau şi ieşeau, intrau negustori la contesă şi la comandant şi bărbaţilor nu le acordau nicio atenţie. Deduse deci, că doamna ar putea să iasă cu succes, într-o zi ploioasă, înnorată, pe scară, înfăşurată în mantaua lui militară, cu şapca trasă pe ochi şi garda n-ar opri-o. Iar el să meargă la câţiva paşi în urma ei, să ducă din timp nişte cai de călărie în rezervaţie, aici să încalece şi s-o apuce prin desiş şi prin pădure, spre munţi. Pe vremea aceea, de la parcul de animale al regelui începea codrul. Se gândea să-l pună pe Hawlik să aştepte cu caii.

Câteva zile Zaklika cântări totul şi nu găsi nimic mai bun.

Veni la contesă să-i expună planul. Ea îl aprobă imediat, găsindu-l foarte bun.

— În prima zi ploioasă, spuse ea, n-are rost s-o mai lungim, trebuie să încercăm! Sunt hotărâtă să mă apăr, cred că nici tu n-ai să te laşi prins cu mâna goală, trebuie să ne înarmăm.

— Sper să nu fie nevoie.

Contesa nu răspunse nimic.

Câteva zile la rând cerul fu senin şi luminos. Zaklika venea zilnic, făceau pregătiri. Prevăzând că n-o să se mai întoarcă aici, vându pe un preţ de nimic conacul şi tot ce se mai putu vinde.

În cele din urmă cerul se înnoură, era într-o joi şi se părea că o să plouă câteva zile la rând. Zaklika, îmbrăcat cu mantaua se tot învârtea, intrând şi ieşind din cetate, obişnuind soldaţii să nu-l întrebe nimic. Repetiţiile mergeau bine. Vineri plouă toată ziua; când începu să se însereze, totul era pregătit. Servitoarele contesei primiră învoire să plece în orăşel.

Îmbrăcată în manta soldăţească şi cu şapca trasă pe ochi, adusă de spate, contesa porni spre prima poarta a Sfântului Donath şi nimeni nu-i dădu nicio atenţie. La a doua se uită un soldat la ea, dar îi dădu drumul fără să spună nimic.

La câteva minute după aceea, Zaklika, îmbrăcat aproape la fel, trecu repede pe prima poartă, unde nu întâlni pe nimeni. La cea de a doua soldatul începu să mormăie:

— Dar mulţi mai sunteţi! De-abia a trecut unul şi gata al doilea?

Zaklika îşi dezveli faţa.

— Dracu te ştie! spuse soldatul, eu ştiu numai că a intrat unu şi ies doi.

— Care doi?

— Las că nu-s orb.

Zaklika fără să ţină cont de el voi să plece mai departe, dar soldatul îl reţinu.

— Ce vrei? întrebă Zaklika râzând. Aici mă cunosc toţi.

— Du-te la comandant să te explici, altfel nu-ţi dau drumul.

Începură să se certe, se făcu zarvă, veni în fugă sergentul. Zaklika, cu amabilitate-n glas se plânse că nu-i dădeau drumul să iasă, lucru care nu se mai întâmplase.

Peste câteva clipe dispăru în tufişurile de după parc, dar soldatul tot bombănea.

— Ce-ai văzut la el? întrebă sergentul.

— Dacă-s de strajă, trebui să număr câţi intră şi câţi ies; a intrat unu cu manta de-asta şi au ieşit doi. Şi ăla, primu, avea aşa o figură că parcă n-ar fi fost deloc ostaş. N-o fi fost Cosel? adăugă râzând.

— Baţi câmpii! spuse sergentul, dar gândul nu-i mai dădu pace.

Se mai gândi, apoi se duse în turnul Sfântului Johann. Acolo află de la ajutorul de bucătar că femeile au învoire în oraş.

Alergă la etajul doi, camera era întunecată, goală; la al treilea – nimeni. Să caute în grădină, pe ploaie, ar fi fost caraghios; sergentul se fâstâci. Dădu fuga la comandant. Acesta chemă oamenii, alergă mai întâi la turn, pe lângă turn, căutară prin toate ungherele; timpul trecea. Începuse să se întunece de-a binelea. Nu mai era nicio îndoială, contesa fugise. Se dădu alarma, comandantul împărţi oamenii în câteva grupuri şi porni disperat în căutare.

Între timp contesa alergă la cai, care aşteptau într-un loc ştiut, dar se încurcă şi se rătăci. Când ajunse Zaklika, ea încă nu apăruse. Porni disperat s-o caute, neîndrăznind s-o strige, căci se dăduse de-acum alarma.

După ce pierdu destul timp, o văzu rezemată de un pom, derutată. O apucă de mână şi o duse la cai. Revenindu-şi, contesa încalecă în grabă, Zaklika luă caii de hăţuri, când apărură soldaţii şi-i încercuiră. Zaklika, neputându-se preda fără luptă, strigă la ea să fugă şi el rămase să lupte cu pistoalele şi cu sabia.

Răsunară câteva împuşcături şi cinstitul Zaklika, lovit în frunte de un glonte, se prăbuşi la pământ

gemând. În aceeaşi clipă un soldat prinse calul contesei, dar aceasta îl omorî pe loc; veni al doilea, al treilea şi trebui să se predea.

Când sosi comandantul două cadavre se răceau la pământ şi un rănit se stingea.

— Doamnă contesă, exclamă el, socoteşte şi dumneata câte vieţi omeneşti costă excursiile dumitale zadarnice!

Contesa nu răspunse nimic.

Sări de pe cal, se apropie de cadavrul lui Zaklika. Cu buze palide sărută fruntea lui însângerată. Mortul ţinea mâna strâns la piept, acolo unde păstra actul de promisiune al regelui, ce-i fusese dat în păstrare. Contesa îl scoase şi-l luă.

O conduseră în cetate, umbla tăcută, adâncită în gânduri. Stătu zile întregi cufundată în lectura *Bibliei,* trezind mila chiar şi acelora care erau indiferenţi la soarta ei. Dădu bani şi porunci să i se facă înmormântarea lui Zaklika.

— Mie n-o să aibă cine să mi-o facă, spuse ea, nici copiii, căci nu mă cunosc. Sunt singură pe lume.

Când s-au petrecut toate astea Anna avea patruzeci şi nouă de ani. Frumuseţea ei, după cum declară toţi contemporanii, rezistase anilor şi suferinţelor. Era încă atrăgătoare, trăsăturile feţii îşi păstraseră vechiul farmec, ochii nu-şi pierduseră strălucirea.

De atunci n-a mai ieşit în grădiniţă, cerceta tot felul de cărţi, citea *Biblia,* puse să i se traducă nişte cărţi ebraice: neputându-se ucide pe sine, omora timpul. Aceştia erau ultimii ani ai domniei lui August al II-lea, care trăise imitându-şi cu grijă idolul, pe Ludovic al XIV-lea. Petrecerile răsunătoare şi pompa mai cedaseră oarecum în favoarea construcţiilor imense de case şi palate pe care le născocea fantezia monarhului.

Dresda era până atunci un oraş din lemn, destul de nearătos. Veni poruncă să se construiască

edificii de cărămidă sau să se vândă casele. Mai întâi înălţară turnul primăriei din Piaţa Veche. Flemming, Vitzthum, Wackerbarth şi Sulkowski trebuiră să-şi construiască palate. De la Flemming cumpără apoi regele palatul japonez, numit la început olandez. Se făceau grădini, se construiau cazărmi, se proiectau monumente. Exista de-acum frumosul Zwinger, o bijuterie în felul lui, care trebuia să constituie curtea interioară a unui uriaş nou palat regal. Frumoşii portocali care împodobesc acum vara Zwinger-ul, îşi au şi ei povestea lor. În anul acela, 1731, regele a trimis o expediţie ştiinţifică în Africa şi au aruncat ca balast în cala vasului patru sute de copaci, care urmau să fie folosiţi la turnătorie. Dar după aceea au încercat să-i sădească din nou şi majoritatea s-au prins.

În împrejurimile Dresdei mai erau palatele Moritzburg, Hubertsburg, casele de vacanţă din Pillnitz şi altele.

În anul 1731 s-a pus în scenă cu mare succes opera *Cleofida o Alessandro nelle Indie*[53], în care juca nespus de frumoasa Faustina[54], o cântăreaţă renumită, însă după şapte reprezentaţii soţul ei a găsit de cuviinţă să plece cu ea în Italia pentru continuarea studiilor muzicale.

Cu toate că saxonii n-aveau prea multe drepturi de revendicat şi nici nu îndrăzneau, căci August nu permitea să se vânture visuri de libertate ca acelea care-l dezgustaseră de Polonia, totuşi permise, ca în anul acela, să se întrunească senatul Saxoniei, mai mult cu titlul de reprezentare; acesta se adună, cu mare ceremonie în august, la Lipska, iar Lubomirski, Sapieha, Czartoryski şi vicecancelarul Lipski[55] fură invitaţi să vadă cum se desfăşoară dezbaterile: cuminte, ordonat, frumos, după program.

În toamnă regele plecă în Polonia, fu întâmpinat la Lowicz de mulţi demnitari şi rămase să

locuiască la Wilanów[56]. Aici se dădură mari petreceri de sfântul Hubert. În anul următor se duse să sărbătorească frumosul carnaval de la Dresda, dar se înapoie în Polonia, de unde trimise douăsprezece perechi de zimbri în rezervaţia de animale de la Krejern, care însă pieriră.

Magnificului rege nu-i plăceau glumele pe seama sa şi se purtă foarte aspru faţă de maiorul d'Argelles, care trimitea pamflete de la Paris la Varşovia. Făptaşului i se frânse spada deasupra capului, fu pălmuit, pamfletele calomnioase îi fură vârâte în gură şi apoi fu trimis pe viaţă în fortăreaţa de la Gdansk.

La Dresda se construia nespus de mult, se începuse o casă a invalizilor, după modelul celei pariziene şi încă multe alte construcţii. Wilanów fusese refăcut pentru rege şi aici se adună, spre mirarea polonezilor, o tabără de paradă asemănătoare celei de la Mühlberg.

Toate acestea însă nu ajutară la vindecarea bolii cronice a Poloniei şi seimul fu dizolvat. Şleahta poloneză nu-l cunoştea pe rege, iar acesta n-o putea suferi. Ca să se consoleze, August plecă, cu Friesen şi cu Brühl, la Dresda să viziteze clădirile pe care le ridicaseră două mii de muncitori: Piramidgmach-ul, palatul japonez, cazărmile, biserica, şi o fortăreaţă. Regele îmbătrânea, deşi voia să pară tot tânăr. Încă din anul 1698, când căzuse, maimuţărindu-se în faţa prinţesei Lubomirska, se lovise destul de grav la picior. I se spusese să se cruţe, dar el nici nu se gândea la una ca asta. În anul 1727 se cangrenă un deget de la picior şi trebuiră să i-l amputeze, chirurgul Weiss urmând să plătească cu capul în caz de nereuşită. Operaţia reuşi, dar cu toate astea regele se ţinea cu greu pe picioare şi, chiar stând de vorbă cu doamnele se aşeza pe un taburet.

În ultimul an se mai duse încă o dată, de Anul Nou, la preferatul lui iarmaroc de la Lipska, şi se uită la caii aduşi la vânzare. Pe urmă deschise

festiv carnavalul de la Dresda, dar fiindcă se apropia deschiderea seimului, plecă la Varşovia în ziua de 16 ianuarie.

Drumul pe timp de iarnă şi o lovitură la picior pe când cobora din trăsură făcură ca piciorul să i se cangreneze şi în trei zile se stinse. E de mirare şi aşa că, ducând o asemenea viaţă putuse rezista până la şaizeci şi trei de ani.

La câţiva ani după moarte, contele Schulenburg rugat de Voltaire[57] a scris despre August al II-lea:

„Un lucru e cert, că regele August al Poloniei a fost unul dintre cei mai culţi monarhi (vollandesten) *din câţi cunoaştem, ştia ce înseamnă dreptatea şi avea darul de a deosebi lucrurile de primă importanţă, o îndemânare şi o energie extraordinare, era foarte muncilor şi sârguitor ca un om de rând, când voia să obţină ceva. Cine nu l-a văzut în diferite împrejurări, acela cu greu ar putea crede în ce măsură ştia să se prefacă; era foarte apt în a înţelege totul şi se conducea după propriul său punct de vedere. În afară de asta, înţelegea războaiele mari şi mici; umblând călare, ştia perfect să facă planuri de bătălie, cunoştea bine tot genul de fortificaţii, de atacuri şi de apărare al cetăţilor; ştia perfect ce dispoziţii şi instrucţiuni corespunzătoare să dea în fiecare caz în parte şi în sfârşit, cunoştea ştiinţa artileriei la fel ca cei care se consacră acesteia.”*

Unicul fiu al lui August, care primise o destul de ciudată educaţie, crescut între religia protestantă şi catolică, pentru ca după nevoie să poată trece când la una, când la alta, fusese trimis din Saxonia pentru câţiva ani şi în timpul acestei călătorii călugărul iezuit Salerno îl convertise definitiv. La curtea lui Ludovic al XIV-lea făcuse impresia unui tânăr foarte modest, temător, chibzuit. Abia în anul 1717 a fost anunţată oficial convertirea lui la catolicism, căruia i-a rămas credincios.

Acest lucru a fost confirmat şi de căsătoria lui cu prinţesa austriacă Maria Jozefa. După o absenţă

de şapte ani prinţul elector s-a înapoiat la Dresda, cu soţia lui.

August al III-lea se deosebea de tatăl lui ca obiceiuri şi caracter: era cucernic, modest, nespus de leneş, deşi îi plăceau distracţiile, în special vânătoarea. I se recunoştea o oarecare înţelepciune şi înţelegerea sănătoasă a lucrurilor, dar simţea dezgust faţă de orice preocupări.

Se întrezărea mai de mult, încă din ultimii ani ai domniei lui August al II-lea, că va veni vremea miniştrilor Brühl şi Sulkowski, presupunându-se că al doilea va fi ministrul atotputernic; dar nu el, ci Brühl a devenit atotputernic.

Când vestea morţii lui August al II-lea a ajuns de la Varşovia în Saxonia şi a fost anunţată în toată ţara, cerându-se totodată să se depună jurământul pentru noul rege, comandantul de atunci al fortăreţei Stolpen a venit personal s-o anunţe pe contesa Cosel.

Multă vreme a rămas încremenită, mută, apoi frângându-şi disperată mâinile s-a aruncat la pământ plângând.

Închisoarea, cruzimea, uitarea şi nedreptăţile suferite nu puteau răpi sufletului ei de femeie iubirea pe care-o nutrise pentru el. August era acum pentru ea numai omul iubit şi tot răul fusese dat uitării!

După cinci sau şase zile a sosit de Ia Dresda un oarecare Hennicke Johann[58], care mai apoi a făcut o carieră strălucită. A poruncit să fie anunţat contesei ca sol al noului rege. Ea stătea, ca de obicei, cu cărţile ei, când acesta a apărut în prag.

— Sunt trimis la excelenţa voastră, rosti el, din partea preamilostivului nostru domn, ca să vă anunţ că sunteţi liberă şi puteţi locui unde doriţi.

Anna îşi trecu mâna peste frunte.

— Eu! Liberă? întrebă ea. Dar la ce-mi mai foloseşte acum libertatea? Oamenii mi-au devenit străini, la fel şi eu oamenilor. Unde să mă duc? N-am niciun adăpost, mi s-a luat totul! Cu cine să

trăiesc? Nu mă cunoaşte nimeni! Vreţi să ajung de râsul lumii, să mă arate cu degetul, după ce mi s-au închinat cu toţii la picioare?

Hennicke tăcea.

— A, nu, nu! Nu vreau libertatea, n-am unde mă duce. Vă rog, lăsaţi-mă aici. Într-atât m-am obişnuit cu zidurile astea, încât am devenit una cu ele, aici mi-am vărsat toate lacrimile, n-aş mai şti să trăiesc în altă parte. Lăsaţi-mi colţişorul acesta, vă rog. Nu mai am mult de trăit.

Hennicke răspunse doar că va transmite preamilostivului domn rugămintea contesei.

Lesne de bănuit, că au lăsat-o să rămână acolo. În anul 1733 contesa avea cincizeci şi trei de ani. După o viaţă atât de chinuită nu credea că va mai trăi mult.

Dar nimeni nu ştie niciodată cât are de trăit.

Contesa Cosel s-a instalat comod în turnul sfântului Johann şi în grădiniţa de lângă turn. Principala ei ocupaţie era lectura cărţilor ebraice, şi a literaturii orientale. Pensia ei se ridica la trei mii de taleri şi-i ajungea pentru trai şi ca să cumpere cărţi şi neserioasele monede satirice pe care le bătuse August al II-lea, în urma unei prinsori făcute cu ea. Mai cumpăra talerii vechi pe care se afla emblema ei şi a regelui, bătuţi la rugămintea ei, pe vremea când mai credea că are drept să-i fie soţie. Apăruseră într-un număr foarte restrâns. După moartea contesei fură găsite câteva zeci de asemenea monede ascunse în fotoliul ei.

În libertate şi în închisoare îşi păstrase întotdeauna mândria şi purtarea de regină. Se adresa cu „tu” dregătorilor locali, preotului şi altora, iar persoanelor care vizitau Stolpenul le declara că le acordă „mila sa”. După ce-a stat şaptesprezece ani închisă pe vremea lui August al II-lea, a mai trăit toată domnia lui August al III-lea şi a lui Brühl, ambele războaie sileziene şi tot războiul de şapte ani.

E demn de remarcat că prima împuşcătură care a fost hotărâtoare pentru soarta Saxoniei s-a tras în zidurile acestei cetăţi. Generalul prusac Warnery a fost primul care a tras în fortăreaţa apărată de câţiva invalizi, şi a ocupat-o imediat. În timpul războiului, Frederic cel Mare i-a plătit regulat pensia contesei, însă în moneda aceea proastă, care fusese numită *efraim*[59].

De furie contesa prindea cu ţinte în pereţi talerii aceştia.

XV

În timpul războiului de şapte ani, după ocuparea Dresdei de austrieci, în 1762, prinţul de Ligne[60], care era pe atunci colonel de dragoni, se ducea special la Stolpen s-o vadă pe contesă. La prima întâlnire, ea i-a declarat că a hotărât să cunoască toate religiile şi după ce a luat cunoştinţă de ele a ales-o pe cea mozaică. La început fusese protestantă ca şi contesa Königsmarck şi mareşalul de Saxa. Mai declară prinţului ca ar fi putut obţine libertatea încă din timpul vieţii lui August al II-lea, dar că a preferat să rămână la Stolpen, căci n-o mai cunoştea nimeni şi n-ar fi crezut niciodată că va trăi atât de mult.

La despărţire i-a oferit simpaticului musafir o *Biblie,* care, la fel ca toate cărţile ei, era plină de note făcute cu un creion roşu, gros. „A căutat cu atâta gravitate comoara asta, scrie prinţul de Ligne, cu atâta grijă, încât am crezut că-mi va dărui cele mai scumpe diamante.”

De Ligne a văzut-o când avea optzeci şi doi de ani. La scurt timp după aceea a primit o scrisoare de la ea, care era greu de descifrat şi şi mai greu de înţeles, într-atât era de plină de tot soiul de formule magice.

Din alte surse aflăm că a cerut renumitului orientalist al vremii, superintendentului Bodenschatz să-i traducă *Pirke aboth,* o carte de rabin. Pentru asta i-a trimis douăzeci de taleri şi o scrisoare semnată Borromeus Lobgesang. La câteva zile după ce făcu traducerea, Bodenschatz mai primi şase ducaţi şi cele mai calde mulţumiri. Pe urmă i s-a cerut să mai traducă şi alte tratate, plătindu-i-se câte un ludovic de pagină. Intrigat,

Bodenschatz voi să afle pentru cine lucrează. I se spuse, că scrisorile lui adresate la Dresda le ia un trimis de la Schmiedefeld şi tot el aduce răspunsul; mai mult nu era de dorit să întrebe.

În cele din urmă anonimul corespondent îl pofti pe domnul Bodenschatz la Dresda, oferindu-se să-i plătească drumul. Acesta veni. Contesa Cosel îl primi în veşmânt de rabin, dar Bodenschatz îşi dădu seama imediat că are în faţă o femeie.

Pe urmă s-au văzut mai des, contesa îl primea cu multă politeţe, îi cerea diferite explicaţii privitoare la *Talmud* şi la cărţile ebraice. Contesa Cosel chiar interveni prin tatăl norei sale, contele Holzendorf, preşedintele consiliului consistoriului, să obţină pentru Bodenschatz locul de preot paroh la Stolpen. Nu reuşi, pentru ca-l ceruse chiar prinţul Bayreuth.

Bodenschatz se îndepărtă de ea, deoarece contesa se exprima fără menajamente despre credinţa creştină. În plus cu toate că contesa avea şaizeci de ani, era încă foarte frumoasă, şi soţia pastorului, geloasă, nu-l mai lăsă să se întâlnească cu ea.

În cele din urmă, Anna Cosel muri în cetatea Stolpen, la 2 aprilie 1765, în vârstă de optzeci şi cinci de ani. Contemporanii susţineau că şi moartă mai păstra urmele acelei excepţionale frumuseţi, care-o făcuse renumită.

Moartea şi înmormântarea fură fără pompă. Pe ziua de 5 aprilie cadavrul fu îngropat în biserica cetăţii, fără nicio placă, fără niciun semn, într-un loc de care nimeni nu pomeneşte nimic.

În urma ei au rămas trei copii recunoscuţi de rege: contele Friedrich August Cosel, născut în 1712, general de cavalerie, comandantul gărzii, stăpânul domeniilor din Zabrze, pe Oder, în Silezia (lângă Zielona Gora). Palatul lui purta numele de Cosel. S-a căsătorit cu domnişoara Holzendorf şi a murit în anul 1770 lăsând un fiu, care n-a avut urmaşi.

Fiica cea mai mare, Augusta Konstantza, căsătorită cu contele Friesen, i-a adus acestuia drept zestre Königsbruck-ul şi a murit în 1724. Fiica mai mică, Friederica, născută în 1709 s-a măritat cu vistiernicul Fryderyk Krystian Moszynski. Soţul ei a murit în 1737, ea a mai trăit încă aproape cincizeci de ani şi în timpul domniei lui Brühl a fost stăpână în Saxonia. Un butoi cu aur a costat-o castelul numit Moszynski, care a fost dărâmat nu de mult.

Aceasta a fost soarta femeii, pe care, oricât de aspru am judeca-o pentru felul în care a trăit şi pentru anturajul pe care l-a avut, nu putem să nu recunoaştem că a avut un caracter frumos, nobil şi măreţ. Trăind în mijlocul unei mari decăderi morale, expusă la mii de tentaţii, provocată să-şi încalce demnitatea, contesa Cosel a preferat închisoarea şi chinul decât să renunţe la onoare. Nici chiar cei mai crânceni bârfitori n-au îndrăznit şi n-au putut să spună o vorbă împotriva ei.

Dragostea ei pentru August pe care niciuna din femei nu l-a iubit cu adevărat, a rezistat anilor şi a devenit şi mai intensă după moartea lui. Din toate fantasmagoriile cabalistice ale bietei femei deducem că a avut o minte activă, care avea nevoie de permanentă preocupare şi care era capabilă să pătrundă cele mai elevate probleme ale vremii sale.

Nu cred util, ca acum, la sfârşit, să-i mai asigur pe cititori că toată povestea contesei Cosel, în tot ceea ce priveşte evoluţia, întâmplările şi personajele este cât se poate de adevărată. Aşa am găsit-o în multe din jurnalele de amintiri ale vremii, lăsate de Haxthausen[61], Pöllnitz[62], Leon şi alţii.

Imaginaţia n-a trebuit să adauge aproape nimic la acest material atât de bogat, ci doar să-l completeze. Asta e una din faţetele acelei epoci şi domnii, care s-a făcut foarte simţită în Polonia, o

faţetă văzută prin prisma saxonă şi cumva din profil. Regelui August nu-i revine aici un rol prea frumos, dar acesta este adevărul. Multe amănunte edificatoare, care şi-ar fi avut locul în istorie, povestirea nu le-a suportat.

Cele doua domnii saxone, aşa cum recunoşteau minţile sănătoase încă din timpul lui Stanislaw August, au avut cea mai nefastă influenţă asupra Poloniei. Curtea saxonă a stricat moravurile poloneze; familii dintre cele mai onorabile cândva, au devenit solicitatoare ale stigmatului de favoriţi regali: Bielinski, Denhoff, Pociejovv, Lubomirski. Luxul şi petrecerile deşănţate, orgiile au venit în Polonia odată cu August, dar n-au pierit odată cu dinastia saxonă. Marilor bărbaţi de stat din trecut. Le-au luat locul intriganţii, dragostea de ţară s-a transformat într-o afacere care exploata totul; traficul de influenţă s-a altoit pretutindeni, risipa a dus ţara la ruină. Strălucirea curţii şi eleganţa ei au fascinat minţile slabe, înclinate să o imite. Trăiau cu toţii după deviza: *Regis ad exemplum*[63]. Purtări revoltătoare, nemaiîntâlnite în familiile poloneze treceau acum neobservate, societatea se clătina. Tabloul era cu atât mai trist, cu cât avea o înfăţişare veselă şi înfloritoare.

Nici Saxonia n-a plătit cu mai puţine sacrificii strălucirea acestor două domnii: prima, caracterizată printr-o extraordinară risipă, cea de a doua – prin incapacitate şi o lene uluitoare. Imitatorul lui Ludovic al XIV-lea a dat o lovitură de moarte propriei sale ţări. Saxonii au pus de regulă slăbirea şi ruinarea financiară a ţării lor pe seama cheltuielilor pentru obţinerea coroanei poloneze şi a războaielor duse pentru păstrarea ei. Însă din cel mai sumar calcul poţi vedea că niciodată coroana, războaiele, seimurile şi pertractările politice ale lui August al II-lea nu l-au costat atât cât petrecerile, jocurile de artificii, taberele, baletul, opera, briliantele şi palatele metreselor.

Risipa era enormă, de neînchipuit şi, mai înainte ca Brühl să fi început să sugă Saxonia, o storseseră de toată bogăţia cei de teapa lui Hoym, Beichling sau Fürstenberg. Saxonii n-au avut de ce să-i invidieze pe polonezi şi nici polonezii pe ei: ambele ţări au căzut pradă fanteziei lui August cel Puternic. Numai că Saxonia s-a îndreptat mai repede în privinţa moravurilor şi a renăscut sub influenţa Germaniei, în timp ce Poloniei i-a trebuit mai mult timp şi asta din numeroase şi diverse motive.

Cetatea Stolpen este acum pustie, închisă, o ruină frumoasă ce-şi ridică în tăcere turnurile spre cer. S-a păstrat întreg turnul Sfântului Johann, la fel şi camerele contesei Cosel, grădiniţa ei – toate astea ţi le arată un paznic amabil, care-ţi întinde spre cumpărare o cărţulie mică ce serveşte drept ghid. Originala fizionomie a cetăţii este şi astăzi întregită de stâlpii enormi de bazalt negru care ţâşnesc de pretutindeni, direct din pământ. În ei a tras August al II-lea cu tunurile, fără să-i pese că înăuntru era închisă femeia căreia îi otrăvise viaţa.

E zadarnic să întrebi de mormântul Annei Cosel la cimitir, ori la biserica de la poalele muntelui: nimeni nu ştie de el.

{1} August al II-lea cel Puternic, din dinastia Wettinilor, (1670-1733). A fost şi rege al Poloniei între 1697-1706 şi 1709-1733.

{2} Sub presiunea suedezilor învingători, Confederaţia de la Varşovia a ales, la 12 iulie 1704, un nou rege în locul lui August, pe Stanislaw Leszezyński.

{3} Carol al XII-lea al Suediei a domnit între anii 1697-1718.

{4} Injurii în germană.

{5} Aluzie la zeul focului, din mitologia romană.

{6} „Cină" în limba italiană.

{7} Erou comic al teatrului german din secolele XVII şi XVIII.

{8} „Nefericit" – în original în germană.

{9} Personaj biblic, iubita regelui David şi mama regelui Solomon.

{10} *Johan Reinhold Patkul,* nobil din Livonia, condamnat de regele Suediei la moarte pentru că se ridicase în apărarea drepturilor nobilimii, se refugiase o vreme în Saxonia, iar după înfrângerea acesteia de către Carol al XII-lea a fost extrădat şi tras pe roata în 1707.

{11} După moda franţuzească (în orig. în limba franceză).

{12} Fileu special pentru coadă (în orig. în limba franceză).

{13} Am spus! (în original în limba latină).

{14} Din limba luzaciană *stolp* – stâlp, coloană.

{15} J. M. Loen, *Gesammelte Kleine Schrifften,* Frankfurt-Leipzig, 1750, vol. I, p. 188.

{16} Aria respectivă face parte din opera medievală *Atys;* libretul de Quinault, muzica de Lulli.

{17} Nobili veneţieni – în original în franceză.

{18} *Antonio Lotti* (1667-1740), compozitor italian; în anii 1717-1719 a locuit la Dresda.

{19} *Giuseppe Tartini* (1692-1770), renumit violonist şi compozitor italian.

{20} *Santa Stella,* cântăreaţă italiană, soţia lui A. Lotti; în anii 1717-1710 a cântat pe scenele din Dresda.

{21} *Margheritta Durastanti* (n. cca. 1690), cântăreaţă italiană. În anul 1719 a cântat la opera curţii din Dresda.

{22} *Francesco Bernardi Senesio* (1680-1750), cântăreţ italian. În anul 1719 a cântat la opera din Dresda.

{23} Matheo Berselli, tenor italian; în anii 1718-1719 a cântat la Dresda, apoi la Londra.

{24} *Pompeo Aldrovandini* (1677-1735), pictor, născut la Bologna. A împodobit cu fresce biserici, teatre şi palate din oraşele Torino, Viena, Dresda şi Praga.

{25} *Johan Sebastian Bach* (1685-1750), celebru compozitor german. În anul 1717 a concertat în faţa lui August cel Puternic.

{26} Aluzie la Pont Neuf din Paris, pe care se află statuia lui Henric al IV-lea.

{27} *Andreas Schlüter* (1662-1711). Arhitect şi sculptor ale cărui opere au dăinuit în Berlin, Varşovia şi Petersburg. În anii 1698-1707 a construit şi împodobit palatul regal din Berlin.

{28} Parafrază după Loen: *„Bruder, ich sage dir die Freundschaft, aus, neun du weggehst”* (J. M. Loen, Gesammelte Kleine Schriften. Frankfurt-Leipzig. 1750, vol. I, cap. III, p. 55).

{29} Băiat la cai, servitor – în orig. în germ.

{30} Nu ceda nici în faţa soarelui – în original în limba latină.

{31} Referire la prinţesa Frederica Zofia Wilhelmina, căsătorită cu markgraful von Bayreuth, care a scris *Mémoires de Frédèrtique Sophie Wilhelmina,* tipărită după moartea ei, la Braunschweig în 1810.

{32} Este vorba de luzacieni sau sârbi-luzacieni, populaţie slavă existentă şi în prezent în partea de sud-est a R.D.G., în regiunea numită Luzice, a căror limbă seamănă cu polona.

{33} *Wenden*, populaţie slavă.

{34} Fröhlich într-adevăr a murit de râs, vezi E. Vehse, *Geschichte der Höfe des Hauses Sachsen,* Hamburg, 1854, vol. VI, p. 139.

{35} Contesă (în orig. în germ.)

{36} Fiica naturală a lui August al II-lea şi a Henriettei Duval.

{37} Fiul natural al lui August al II-lea şi al turcoaicei Fatima.

{38} Fiul natural al lui August al II-lea şi al Aurorei Königsmarck, remarcabil conducător militar, cunoscut sub numele de mareşalul de Saxa (1696-1751), numit mareşal al Franţei în 1744, în timpul lui Ludovic al XV-lea.

{39} Prinţesa Wilhelmina Hohenzollern, născută în 1709.

{40} Tunuri de asediu, cu obuze de 24 de funţi, numite şi „spărgători de ziduri” sau „dărâmători”.

{41} *Friedrich Wilhelm I*, regele Prusiei între anii 1713-1740.

{42} *Friedrich al II-lea cel Mare*, regele Prusiei, între anii 1740-1786.

{43} *Friedrich Henrick Seckendorf* (1673-1763), diplomat, feldmareşalul Austriei din 1717, consul imperial la Berlin între 1728-1734.

{44} Elsterwerda, orăşel la confluenţa râurilor Pulsnitz şi Elstera Neagră.

{45} Personaj din comediile populare italiene, întruchipând un donjuan cam trecut, adesea păcălit şi luat în derâdere.

{46} Mühlberg, orăşel pe malul drept al Elbei

{47} Marii muşchetari – în orig. în franceză.

{48} Zeithein, sat în apropiere de Mühlberg.

{49} Timpul de odihnă al lui Marte – în orig. în latină.

{50} Baniţă – în orig. în germ.

{51} Andrea Zucchi (1679 – 1740), pictor, gravor, decorator, originar din Veneţia; a venit la Dresda în jurul anului 1726.

{52} Johan Ulrich Hönig (1688 – 1744) poet de curte al lui August cel Puternic; a scris printre altele epopeea elogioasă August im Lager (1731).

{53} *Cleofida sau Alessandro nelle Indie,* operă de Johann Adolf Hasse (1699 – 1783), libretul lui Pietro Metastasi (1698 – 1782).

{54} *Faustina Bordoni* (1700 – 1781) soţia compozitorului J. A. Hasse.

{55} Nobili polonezi cu mare greutate în viaţa politică a vremii.

{56} Palat în apropierea Varşoviei.

{57} Pe Voltaire îl interesa personalitatea lui Carol al XII-lea (v. Histoire de Charles XII, 1730) şi în legătură cu asta l-a rugat pe contele Schulenburg să-i creioneze figura lui August al II-lea, care-i trimise scrisoarea la Veneţia în 1740.

{58} *Johann Cristian Hennike* (1681 – 1752) lacheu, apoi înnobilat; din 1737 ministru. Cariera i-o datora lui Brühl.

{59} Monede de război, bătute din argint sau aur de calitate proastă, scoase la Lipska de Efraim Brenn, guvernatorul monetăriei prusace.

{60} *Karol Josef de Ligne* (1735 – 1814), general, feldmareşal austriac şi rusesc. Ca literat, s-a remarcat prin *Amintiri,* scrise foarte spiritual.

{61} J.I. Kraszewski a cunoscut probabil jurnalul lui Haxthausen, în manuscris, prin E. Vehse.

{62} K.I. Pöllnitz, *Das galante Sachen,* Offenbah am Mein, 1735.

{63} *După exemplul regelui* – în original în limba latină.

Table of Contents

PARTEA ÎNTÂI 3
I 4
II 20
III 33
IV 51
V 65
VI 79
VII 94
VIII 109
IX 123
X 138
XI 153
XII 167
XIII 182
XIV 198
XV 210
PARTEA A DOUA 231
I 232
II 247
III 260
IV 277
V 289
VI 302
VII 316
VIII 328
IX 340
X 353
XI 365
XII 376
XIII 388
XIV 401